بچووک ئینجیلی

پێشبینین

بۆ شێوە باشترین ئەوەیە مەبەستی کە کۆنەکان یۆنانییە دەقە لە هەڵبژێردراوە وردی بە هەڵبژاردنێکی ئەمە
جێبەجێی و کردووە پیَ ئاماژەی کردووە، فێری ئەو کە نووسراوانەی ئەو و عیسا فێرکردنەکانی گرتنەوەی
بە بکەین ئێوە بە پێشکەش سەرەتایی یۆنانی وردی نوێنەرایەتی نزیکترین ئەوەیە ئامانجمان کردووە.
خوێندنەوە.و سەردەمیانە شێوەیەکی

بەرپرسیارنەبوون

زمانییە مۆدێلە بەکارهێنانی بە ڕەسەن بیزەنتییەکانی دەقە و سەپتواگینت یۆنانی لە وەرگێڕانە ئەم
بەڵام لەخۆدەگرێت، ڕەسەن زمانی ڕێزمانی و کلتور لە زۆر دەربڕینی هۆیە ئەم بۆ دروستکراوە. گەورەکان
هەڵەیەکت ئەگەر بپشکنە. ڕەسەن یۆنانی تکایە بوو، دیار سەیر شتێک ئەگەر لەخۆبگرێت. هەڵەش ڕەنگە
بکە.ئیمەیڵی jesusislord@joshuabible.comبۆ تکایە دۆزییەوە،

مۆڵەتنامە

مۆڵەتتان بکەن. دابەشی و بڵاوبکەنەوە لێی بەشێک بە یان تەواوی بە وەرگێڕانە ئەم کە هەیە مۆڵەتتان ئێوە
بۆ بنێرن ئیمەیڵێک تکایە بینی، هەڵەیەکتان ئەگەر بیفرۆشن. یان بکەن تێدا گۆڕانکاری نییە
پێبدەین.نوێکراوەتان وەشانێکی و بکەینەوە ڕاستی بتوانین تاکو jesusislord@joshuabible.com

پەیدابوون

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

مەتائینجیلی

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

دەرچوون

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

مەرقۆسئینجیلی

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

ژمارەکان

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

یوحەنائینجیلی

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

شەریعەتدووبارەکردنەوەی

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

یۆحەنانامەی

1 | 2 | 3 | 4 | 5

یەشوع

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

پەیدابوون

1

و بوو، شێوەنەکراو و نەبینراو بەڵام زەوی دروستکرد. زەوی و ئاسمان خودا سەرەتادا لە
با گوتی، خودا و دەجوڵایەوە. ئاوەکە لەسەر خودا ڕۆحی و بوو، قووڵاییەکە لەسەر تاریکی
کرد جیاوازی خودا و باشە، کە بینی ڕووناکییەکەی خودا و بوو. ڕووناکی و ببێت، ڕووناکی
ناودەبرد. شەو بە تاریکیی و ناودەبرد ڕۆژ بە ڕووناکیی خودا تاریکی. و ڕووناکی نێوان لە
یەکەم.ڕۆژی بوو، بەیانی و بوو ئێوارە

لە بێت جیاکەرەوە با و بێت، دروست ئاوەکان ناوەڕاستی لە ئاسمان با فەرمووی: خودا و
ئەو نێوان لە کرد جیاوازی و دروستکرد ئاسمانی خودا بوو. جۆرە بەم و ئاو. و ئاو نێوان
جەلەدەی ئەو خودا بوو. ئاسمان لەسەرەوەی کە ئاوەی ئەو و بوو ئاسمان لەژێر کە ئاوەی
دووەم.ڕۆژی بوو، بەیانی و بوو، ئێوارە و بوو، جوان کە بینی خودا و ناودەبرد، ئاسمان بە

وشکە با و کۆبکرێتەوە، کۆبوونەوەیەک ناو بۆ ئاسمان ژێر ئاوی با گوتی: خودا و
خۆی کۆبوونەوەکانی ناو بۆ ئاسمان ژێر ئاوی و بوو، شێوەیە بەم و دەربکەوێت.

کۆمەڵەکانی و زەوی، ناونا وشکەکەی زەوییە خودا دەرکەوت. وشکە و کۆکرایەوە،
ڕووەک زەوی با گوتی، خودا و بوو. باش کە بینی خودا و دەریاکان، ناونا ئاوەکانی
کە بەردار دارێکی و هاوشێوەیی، بەپێی و جۆرەکەی بەپێی بچێنێت تۆو کە گیا بڕوێنێت،
و بوو. ئاوا و زەوی، لەسەر جۆرەکەی بەپێی لەخۆیدایە تۆوەکەی کە بهێنێت، بەرهەم بەر
بەر کە بەردار دار و هاوشێوەیی، بەپێی و جۆر بەپێی چاندن تۆو دەرهێنا، گیا گیای زەوی
باشە. کە بینی خودا و زەوی، لەسەر جۆر بەپێی خۆیدایە لەناو تۆوەکەی کە دروستدەکات،
سێیەم.ڕۆژی بوو، بەیانی و بوو، ئێوارە و

لەسەر دانەوە ڕووناکی بۆ بن دروست ئاسمان گەردوونی لە ڕووناکییەکان با گوتی، خودا و
بۆ و وەرزەکان بۆ و نیشانەکان بۆ بن با و شەو، و ڕۆژ نێوان جیاکردنەوەی بۆ زەوی،
بدەن ڕووناکی ئەوەی بۆ ئاسمان، ئاسمانی لە ڕووناکی بۆ بن با و ساڵەکان. بۆ و ڕۆژەکان
ڕووناکییە کرد، دروست گەورانەی ڕووناکییە دوو ئەو خودا بوو. ئاوا و زەوی، لەسەر
و شەو، فەرمانڕەوایی بۆ بچووکترەکە ڕووناکییە و ڕۆژ، فەرمانڕەوایی بۆ گەورەکە
ڕووناکی زەوی لەسەر ئەوەی بۆ دانا، ئاسمان ئاسمانی لە ئەوانی خودا و ئەستێرەکانیش.
و تاریکی، و ڕووناکی نێوان جیاکردنەوەی و شەو، و ڕۆژ کردنی فەرمانڕەوایی و بدەن،
چوارەم.ڕۆژی بوو، بەیانی و بوو ئێوارە و بوو. باش کە بینی خودا

لە بفڕن زەوی لەسەر باڵندەکان و دەربهێنن، زیندووەکان خشۆکە ئاوەکان با گوتی: خودا و
و دروستکرد، دەریای گەورانەی دڕندە ئەو خودا بوو. جۆرە بەم و ئاسماندا. گەردوونی
هەموو و جۆرەکانیان، بەپێی دەریانهێنان ئاوەکان کە خشۆکەکان ئاژەڵە گیانی هەموو
و کردنی بەرەکەتداری خودا باشن. کە بینی خودا و جۆرەکانیان، بەپێی باڵداریش باڵندەی
زەوی لەسەر باڵندەکان با و پڕبکەن، دەریاکان لە ئاوەکان زۆربوون، و زیادبوون فەرمووی:
پێنجەم.ڕۆژی بوو، بەیانی و بوو، ئێوارە و زۆربن.

و چوارپێیەکان ئاژەڵە جۆرەکانیان، بەپێی دەربهێنێت زیندوو گیانی زەوی با گوت: خودا و
ئاژەڵە خودا و بوو. ئاوا و جۆرەکانیان. بەپێی زەوی دڕندەکانی و خشۆکەکان شتە
و جۆرەکانیان، بەپێیماڵییەکان ئاژەڵە و دروستکرد، جۆرەکانیان بەپێی زەوی کێوییەکانی
باشن.کە بینی خودا و جۆرەکانیان، بەپێی زەوی خشۆکەکانی هەموو

با و خۆمان، هاوشێوەی و خۆمان وێنەی بەپێی بکەین دروست مرۆڤ با گوتی: خودا و
و ماڵییەکان ئاژەڵە و ئاسمان باڵندەکانی و دەریا ماسییەکانی بەسەر بکەن فەرمانڕەوایی
بەپێی دروستکرد، مرۆڤی خودا و زەوی. لەسەر خشاو خشۆکەکانی هەموو و زەوی هەموو
و کردنی بەرەکەتداری خودا دروستکرد. ئەوانی مێ و نێر دروستکرد، ئەوی خودا وێنەی
فەرمانڕەوایی بگرن، دەستبەسەریدا و پڕبکەنەوە زەوی زۆربوون، و زیادبوون فەرمووی:
و زەوی هەموو و ئاژەڵەکان هەموو و ئاسمان باڵندەکانی و دەریا ماسییەکانی بەسەر بکەن
گیایەکی هەموو ببینن، فەرمووی: خودا و زەوی. لەسەر خشاندن خشۆکەکانی هەموو
لەخۆدایە، تۆوداری بەرێکی کە دارێک هەموو و زەوییە، هەموو لەسەر کە پێداون تۆودارم
باڵندەکانی هەموو و زەوی، کێوییەکانی ئاژەڵە هەموو بۆ و ئێوە خۆراکی دەبنە ئەمانە
و خۆیدایە، لە ژیانی گیانی ئەوەی زەوی، لەسەر دەخشێت کە خشۆکێک هەموو و ئاسمان،
کە بینی شتانەی ئەو هەموو خودا بوو. شێوەیە بەم و خواردن، بۆ سەوز گیای هەموو
شەشەم.ڕۆژی بوو، بەیانی و بوو ئێوارە بوون، باش زۆر ئەوەتا و کردبوو، دروستی

2

بوون.تەواو جیهانیان هەموو و زەوی و ئاسمان

له حەوتەمدا ڕۆژی له و کردبووی، که کرد تەواو کارانەی ئەو شەشەمدا ڕۆژی له خودا و کرد بەرەکەتدار حەوتەمی ڕۆژی خودا کردبووی. که پشوویدا خۆی کارەکانی هەموو خودا کارانەی ئەو دا، پشووی کارەکانی هەموو له ڕۆژەدا ئەو له چونکه کرد، پیرۆزی کردنیان.به پێکردبوو دەستی

ئاسمان خودا یەزدانی ڕۆژەدا لەو بوو، کاتێک زەوییە، و ئاسمان لەدایکبوونی کتێبی ئەمە هەموو و بێت، بوون زەوی لەسەر ئەوەی پێش کێڵگه سەوزی هەموو دروستکرد. زەوی و و نەباراندبوو، زەوی لەسەر باران خودا چونکه هەڵبسێت، ئەوەی پێش کێڵگه گیای ڕووی هەموو و هەڵدەستا زەوییەوە له ئاو کانی بکات. کاری ئەوەی بۆ نەبوو مرۆڤیش ناو دایه ژیانی هەناسەی و زەوی، خۆڵی له دروستکرد مرۆڤی خودا دەکرد. ئاودان زەوی زیندوو.گیانێکی بووە مرۆڤ و ڕووخساریدا،

کردبوو دروستی که مرۆڤەی ئەو و چاند، ڕۆژهەڵاتدا له عەدەن له بەهەشتێک خودا و بۆ جوانی و بینین بۆ ڕوواند جوانی دارێکی هەموو زەوی له هێشتا خودا و دانا. لەوێ خراپ. و چاك زانینی دارەکەی و بەهەشت، ناوەڕاستی له ژیان دارەکەی و خواردن، چوار بۆ دەبێت دابەش لەوێوە باخچەکە، ئاودانی بۆ دەردەچێت عەدەنەوە له ڕووبارێک که لەوێ دەدات، حەڤیلا خاکی هەموو دەوری که ئەوەیە ئەمە فیشۆنە، یەکەمیان ناوی لق. ناوی و هەیە. سەوز بەردی و یاقووت لەوێش جوانە، زەوییە ئەو زێڕی هەیە. زێڕ دەدات. ئەتیۆپیا زەوی هەموو دەوری که ئەوەیە ئەمە گیحۆن، دووەم، ڕووبارەکەی چوارەم ڕووباری و دەڕوات، ئاشووریەکاندا بەرامبەر به ئەوەی تیگریسە، سێیەم ڕووباری خۆشیدا بەهەشتی له و کردبوو، دروستی که گرت مرۆڤەی ئەو خودا یەزدانی فوراتە. گوت: و دا ئادەم به فەرمانی خودا یەزدانی و بیپارێزێت. و بکات تێدا کاری ئەوەی بۆ داینا، خراپ، و چاك زانینی دارەکەی له بەڵام بیخۆ. خواردن به بەهەشتە، له که دارێک هەموو له

دەمرن.دڵنیاییەوە بە بخۆن، لێی کە ڕۆژەی لەو چونکە لەوە، ناخۆن

ئەو بۆ یارمەتیدەرێک با بێت، تەنها بە مرۆڤ کە نییە باش فەرمووی: خودا پەروەردگار و کێوییەکانی ئاژەڵە هەموو زەوی لە هێشتا خودا و بگونجێت. لەگەڵی کە بکەین دروست ئەوەی بۆ هێنا ئادەم لای بۆ ئەوانی و دروستکرد، ئاسمانی باڵندەکانی هەموو و دەشتودەر ناوی ئەوە زیندوو، گیانێکی وەک لێنا ناوی ئادەم هەرچی و لێدەنێت، ناویان چی ببینێت هەموو و ئاسمان باڵندەکانی هەموو وماڵییەکان ئاژەڵە هەموو لە ناوی ئادەم بوو.
نەدۆزرایەوە. خۆی هاوشێوەی یاریدەدەرێکی هیچ ئادەم بۆ بەڵام نا، دەشتودەر دڕندەکانی برد ئەوی پەهلووەکانی لە یەکێک برد، خەوی و ئادەم سەر خستە خەیاڵی کەوتنێکی خودا بۆ نا بنیادی وەرگرتبوو، ئادەم لە کە پاڵنەی ئەو خودا و پڕکردەوە. ئەو جێی لە گۆشتی و و من ئێسکەکانی لە ئێسکە ئێستا ئەمە گوتی: ئادەم ئادەم. لای هێنایە ئەوی و ژنێک، پیاو ئەمە لەبەر گیراوە. پیاو لە چونکە ژن، دەگوترێت پێی ئەمە من، گۆشتی لە گۆشتە یەک دەبنە دووانە ئەو و دەنووسێت، خۆیەوە ژنی بە و جێدەهێڵێت، دایکی و باوک نەبوون.شەرمەزار و ژنەکەی، و ئادەم بوون، ڕووت هەردووکیان گۆشت.

3

دروستی خودا یەزدانی کە بوو، زەوی سەر کێوییەکانی ئاژەڵە هەموو زیرەکترین مارەکە بەهەشت دارێکی هیچ لە نابێت گوتی خودا ئایا چی؟ گوت: ژنەکەی بە مارەکە و کردبوون، لە بەڵام دەخۆین، بەهەشت دارەکانی میوەی لە گوت، مارەکەی بە ئافرەتەکە و بخۆن؟ دەستی و لەوە، ناخۆن فەرمووی، خودا بەهەشتەکەیە، ناوەڕاستی لە کە دارەی ئەو میوەی دەیزانی، خودا نامرن. مردن بە گوت: ژنەکەی بە مارەکە نەمرن. ئەوەی بۆ ناگەیەنن، لێ

و دەبن خوداوەندەکان وەک و دەکرێنەوە چاوەکانتان بخۆن، لێی کە ڕۆژێک هەر لە چونکە بۆ دڵخوازە و خواردن، بۆ باشە درەختەکە کە بینی ئافرەتەکە دەزانن. خراپ و چاک پیاوەکەی دایە و خواردی، و گرت میوەکەی لە و تێگەیشتن، بۆ جوانە و بینین، بۆ چاوەکان کە زانیان و کرایەوە، هەردووکیان چاوەکانی و خواردیان. ئەوانیش و بوو، لەگەڵی کە و دروستکرد. خۆیان بۆ ناوقەدیان پۆشەری و دوورییەوە، هەنجیریان دار گەڵای و ڕووتن، کاتی لە ڕۆیشتن بەهەشتدا باخچەی لە کە بوو خودا یەزدانی دەنگی لە گوێیان ئەوان دارەکانی ناوەڕاستی لە شاردەوە خۆیان خودا یەزدانی ڕووی لە ژنەکەی و ئادەم و ئێوارە، پێی ئەو کوێیت؟ ئادەم، گوت: پێی و بانگکرد ئادەمی خودا یەزدانی و بەهەشت. باخچەی خۆم بۆیە ڕووتم، چونکە ترسام و دەڕۆیشتیت، بەهەشتدا لە کە بیست تۆم دەنگی وت: کە خوارد دارەت لەو ئایا ڕووتیت؟ کە گوتیت پێی کێ گوت: پێی خودا و شاردەوە. ئەو دایت، من لەگەڵ تۆ کە ژنەی ئەو گوتی: ئادەم نەخۆیت؟ لەو تەنها کردیت پێ فەرمانم کە ئەمەیە چی گوت، ئافرەتەکەی بە خودا یەزدانی و خواردم. من و دا منی بۆ دارەکە لە خواردم.و دام فریوی مارەکە گوتی، ئافرەتەکە و کردت؟ تۆ

هەموو لە نەفرەتلێکراویت کرد، ئەمەت ئەوەی لەبەر فەرمووی: مارەکەی بە خودا یەزدانی هەموو و دەڕۆیت سکتەوە و سنگ بە زەوی. سەر دڕندەکانی هەموو لە و ماڵییەکان ئاژەڵە لەنێوان و ئافرەتەکە، و تۆ لەنێوان دادەنێم دوژمنایەتی و دەخۆیت. خۆڵ ژیانت ڕۆژانی بە و دەپارێزیت. ئەو پاژنەی تۆ و دەپارێزێت، تۆ سەری ئەو ئەو. تۆخمی و تۆ تۆخمی بەرەو و دەبیت، منداڵ ئازار بەناڵەت، و ئازارەکانت دەکەم زیاد زۆر فەرمووی: ئافرەتەکەی لەبەر وتی: ئادەم بۆ بەڵام دەکات. فەرمانڕەوایەتیت ئەو و هەڵدەگەڕێیتەوە، پیاوەکەت لەو تەنها پێکردیت فەرمانم کە خواردت دارەی لەو و گرت ژنەکەت دەنگی لە گوێت ئەوەی ژیانت. ڕۆژانی هەموو دەیخۆیت خەم بە کارەکانتدا، لە زەوی لێکراوە نەفرەت نەخۆیت، خۆت نانی خۆت ڕووی خوێی لە دەخۆیت. کێڵگە گیای و دەرهێنێت، تۆ بۆ دڕکۆڵە و دڕک

بۆ و زەویت، تۆ چونکە وەرگیراویت، لێی کە زەوییەی ئەو بۆ گەڕێیتەوە هەتا دەخۆیت، زیندووان هەموو دایکی ئەو چونکە ژیان، نا ژنەکەی ناوی ئادەم و دەگەڕێیتەوە. زەوی ناو پۆشینی.و دروستکرد چەرمینی کراسی ژنەکەی و ئادەم بۆ خودا یەزدانی و بوو.

ئێستا و خراپ، و چاک زانینی بۆ بووە، ئێمە لە یەکێک وەک ئادەم ئەوەتا گوتی، خودا و بۆ و بیخوات، و بگرێت ژیان دارەکەی لە و درێژبکاتەوە خۆی دەستی هەرگیز نەوەک ئەو ئەوەی بۆ دەرەوە، نارد خۆشی بەهەشتی لە ئەوی خودا یەزدانی و بژییێت. هەتاهەتایە خۆشی بەهەشتی بەرامبەر لە و دەرکرد، ئادەمی و گیرابوو. لێی کە بکات کار زەوییە پاراستنی بۆ دانا، سووڕاوەی ئاگرینەکەی شمشێرە و دانا، کەڕوبەکانی و کرد، نیشتەجێی ژیان.دارەکەی ڕێگای

4

پیاوێکم گوتی: و منداڵبوو، قایینی و دووگیانبوو ئەو و ناسی، خۆی ژنی هەوای ئادەم ئابێل بوو. ئابێل ناوی کە براکەی بوو، منداڵی دووبارە و خواوە. لەڕێگەی بەدەستهێناوە لە قایین ڕۆژێک، چەند دوای و دەکرد. زەوی کارکردنی قایین بەڵام مەڕ، شوانی بووە مەڕەکانی لاوانی یەکەم لە خۆی هابیل و هێنا یەزدان بۆ قوربانییەک زەوی بەرهەمەکانی و قایین لەسەر بەڵام کرد. دیارییەکانی و هابیل تەماشای خودا و هێنا، چەوریەکانیان لە و شۆڕ ئەو ڕووی و بوو، خەمبار زۆر قایین و نەدا، سەرنجی ئەو قوربانییەکانی لەسەر بۆچی و بوویت خەمبار ئەوەندە بۆچی فەرمووو: قایینی بە خودا پەروەردگار و بووەوە. دروستی بە بەڵام کرد، پێشکەشت دروستی بە ئەگەر ئایا کەوتووە؟ خوار ڕووخساریت تۆ و تۆیە، بۆ ئەو گەڕانەوەی بە، بێدەنگ کردووە؟ گوناهت نەکرد، دابەشت

دەکەیت.ئەو فەرمانڕەوایەتی

قایین بوون، دەشتەکەدا لە کاتێک دەشتەکە. بۆ بڕۆین با گوت: برای هابیلی بە قایین هابیلی کوایە گوت، قایینی بە خودا یەزدانی و کوشتی. و هەستا برای هابیلی لەسەر چیت فەرمووی: یەزدان براکەمم؟ پاسەوانی من ئایا نازانم، گوتی، ئەویش و برات؟ لێکراویت نەفرەت ئێستا و دەکات. بۆ هاوارم زەوییەوە لە براکەت خوێنی دەنگی کردووە؟ کار زەوی کاتێک دەستت. لە برات خوێنی وەرگرتنی بۆ کردەوە خۆی دەمی کە زەوی، لە قایین و زەوی. لەسەر دەبیت لەرزان و ناڵەنان ناکات. زیاد تۆ بۆ خۆی هێزی ئیتر دەکەیت، لە ئەمڕۆ تۆ ئەگەر بێت. خۆش لێم لەوەی گەورەترە تاوانەکەم گوت: خودای یەزدانی بە لەرزۆک و ناڵەمەند زەوی لەسەر و دەبم، شاردنەوە تۆ ڕووی لە و دەرمکەیت، زەوی ڕووی ئاوا، نەک گوت، پێی خودا یەزدانی و دەمکوژێت. دۆزیمەوە، کەسێک هەموو و دەبم، نیشانەیەک خودا یەزدانی و دەکرێتەوە. لێ تۆڵی جار حەوت بکوژێت، قایین هەرکەسێک خودا ڕووی لە قایین نەیکوژێت. بیدۆزێتەوە کە کەسێک هیچ ئەوەی بۆ دانا، قایین لەسەر بوو.نیشتەجێ بوو عەدەن بەرامبەر کە نەید خاکی لە و دەرەوە چووە

و دەنا بنیاد شارێکی قایین بوو. ئەنۆخی و بوو دووگیان ئەویش ناسی، خۆی ژنی قایین گایداد و گایداد، ئەنۆخ بۆ ڕوویدا بوو. ئەنۆخ کە ناونا کوڕەکەی ناوی بە شارەکەی ئەو لامەخ.باوکی بووە مەتوشالەح و مەتوشالەح، باوکی بووە مەلەلێل و مەلەلێل، باوکی بووە

ئادا و بوو. سێلا دووەمیان ناوی و بوو ئادا یەکەمیان ناوی هێنا، خۆی بۆ ژنی دوو لامەخ ناوی و بوون. شوان و بوون نیشتەجێ چادرەکاندا لە کە بوو ئەوانە باوکی ئەم بوو، یۆبێلی زیلا دۆزییەوە. قیسارەی و سەنتوور کە بوو کەسە ئەو ئەمە بوو، یوبال ئەو براکەی خوشکی بوو. ئاسن و برۆنز ئاسنگەری لێدەری چەکوش کە توبال، بوو، منداڵی ئەویش

ئەی دەنگم، بۆ بگرن گوێ سەللا: و ئادا گوت، خۆی ژنەکانی بە لامەخ بوو. نۆعیما توباڵیش و من، بۆ برینێک بۆ کوشت پیاوێکم چونکە وشەکانم، بۆ بگرن گوێ لامەخ، ژنەکانی قایین، لە سەندراوەتەوە تۆڵە جار حەوت چونکە من. بۆ شێوەیەک بۆ کوشت گەنجێکم حەوت.جار حەفتا لامەخ لە بەڵام

گوتی: و شیت لێنا ناوی بوو. کوڕێکی و بوو دووگیان ئەویش ناسی، ژنەکەی حەوای ئادەم بۆ و کوشتی. قایین کە ئەوەی هابیل، جیاتی لە ڕاگرتووە من بۆ دیکەی تۆوێکی خودا ناوی بانگهێشتی بەست هیوای ئەمە ئینۆس. لێنا ناوی ئەویش لەدایکبوو، کوڕێک شێت بکات.خودا یەزدانی

5

وێنەی بەپێی دروستکرد، ئادەمی خودا ڕۆژەدا لەو مرۆڤانە، لەدایکبوونی کتێبی ئەمە لێنا ئەوانی ناوی و کردن بەرەکەتداری دروستکردن، مێی و نێر دروستکرد، ئەوی خودا بەپێی بوو کوڕێکی و ژیا، ساڵ سەد دوو و سی ئادەم کردن. دروستی کە ڕۆژەی لەو ئادەم، لەدایکبوونی دوای کە ئادەم ڕۆژانی شیت. لێنا ناوی و خۆی، وێنەی بەپێی و خۆی شێوەی ڕۆژانی هەموو و لەدایک. بوونە کچانی و کوڕان و بوون، ساڵ سەد حەوت ژیای سێت بە بوو و ژیا ساڵ پێنج و سەد پێنج شێث مرد. و بوون، ساڵ سی و سەد نۆ ژیای، کە ئادەم و ژیا، ساڵ حەوت و سەد حەوت بووە، ئەنۆسی ئەوەی دوای شێت و ئەنۆس. باوکی ئینۆس و مرد. و بوون، ساڵ دوازدە و سەد نۆ شیت ڕۆژانی هەموو بووە. کچانی و کوڕان سەد حەوت قاینان، باوکی بووە ئەوەی دوای ئینۆس بوو. قاینانی و ژیا، ساڵ نەوەد و سەد نۆ و ساڵ پێنج بوونە ئینۆس ڕۆژانی هەموو و بوو. کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ پازدە و

دوای قەینان کوڕی. بە بوو مەلەلئێل و ژیا، ساڵ حەفتا و سەد قاینان مرد. و ساڵ، سەد
هەموو و بوو. کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ چل و سەد حەوت مەهلەلێل، لەدایکبوونی
مرد.و ساڵ، سەد نۆ و ساڵ دە بە بوون قاینان ڕۆژانی

لەدایکبوونی دوای مەهلەلێل بوو. یارەدی و ژیا، ساڵ پێنج و شەست و سەد مەهلەلێل
مەلەلئێل ڕۆژانی هەموو لەدایکبوون. کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ سی و سەد حەوت یارەد،
و ژیا، ساڵ دوو و شەست و سەد یارێد و مرد. و بوون، ساڵ پێنج و نەوەد و سەد پێنج
کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ سەد هەشت ئەنۆخ لەدایکبوونی پاش یارید و بوو. ئەنۆخی
و سەد ئەنۆخ مرد. و بوون، ساڵ سەد نۆ و شەست و دوو یارەد ڕۆژانی هەموو و بوو.
دوو مەتوشەلەح، لەدایکبوونی دوای ئەنۆخ بوو. مەتوشالەحی و ژیا، ساڵ پێنج و شەست
ئەنۆخ ڕۆژانی هەموو لەدایکبوون. کچانی و کوڕان و گرت، ڕێگای خودا لەگەڵ ساڵ سەد
نەدۆزرایەوە، و کرد، خۆشحاڵ خودای ئەنۆخ بوون. ساڵ سەد سێ و شەست و پێنج
لامەخی و ژیا، ساڵ سەد و شەست و حەوت مەتوشالەح گواستەوە. ئەوی خودا چونکە
کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ دوو و سەد هەشت لامەخ، لەدایکبوونی دوای مەتوشالەح بوو.
لامەخ مرد. و بوون، ساڵ نۆ و شەست و سەد نۆ ژیای، کە مەتوشالەح ڕۆژانی هەموو بوو.
ئەم گوتی: و نوح، لێنا ناوی و کوڕێک. باوکی بە بوو و ژیا ساڵ هەشت و هەشتا و سەد
یەزدانی کە زەوییەکە لە و دەستەکانمان ئازارەکانی لە و کارەکانمان لە دەدات پشوومان
ساڵ پێنج و شەست و سەد پێنج نوح لەدایکبوونی دوای لامەخ کردووە. نەفرەتی خودا
بوون، ساڵ سێ و پەنجا و سەد حەوت لامەخ ڕۆژانی هەموو و بوو. کچانی و کوڕان و ژیا،
یافەت.حام، سام، بوو: کوڕی سێ و بوو، ساڵ سەد پێنج نوح و مرد. و

6

خودا کوڕانی بوون. لەدایک بۆ کچانیان و زەوی، لەسەر بوون زۆر خەڵکی کاتێک ڕوویدا و بۆ ژنیان هەڵیانبژارد ئەوانەی هەموو لە بوون، جوان کە بینی مرۆڤانیان کچانی کاتێک مرۆڤانەدا ئەم لەناو هەتاهەتایە بۆ من ڕۆحی فەرمووی: خودا یەزدانی و گرت. خۆیان ئەو دەبێت. ساڵ بیست و سەد ڕۆژگاریان بەڵام گۆشتن، ئەوان ئەوەی لەبەر نامێنێتەوە، دەچوونە خوا کوڕانی کاتێک ئەوەش، لەدوای و ڕۆژانەدا، لەو بوون زەوی لەسەر دەوانە سەردەمی لە کە بوون دەوەکان ئەوانە لەدایکدەبوون، بۆ منداڵیان و مرۆڤان کچانی لای ناودارانە.خەڵکە ئەو هاتوون، کۆنەوە

هەموو و زۆربوون، زەوی لەسەر مرۆڤەکان خراپەکانی کە بینی خودا پەروەردگار یەزدانی و ڕۆژەکاندا، هەموو لە دەکاتەوە خراپەکان لە بیر خۆیدا دڵی لە وریاییەوە بە کەسێک گوتی، خودا و کرد. مەبەستی و دروستکردووە، زەوی لەسەر مرۆڤی کە کردەوە بیری خودا لە و ئاژەڵ، هەتا مرۆڤەوە لە زەوی، ڕووی لە کرد دروستم کە مرۆڤ دەسڕمەوە کردن.دروستم کە پەشیمانم چونکە ئاسمان، باڵندەکانی هەتا خشۆکەکانەوە

نوح نوحن. نەوەکانی ئەمانە خودا. یەزدانی لەبەردەم دۆزییەوە چاکەی بەڵام نوح سێ نوح کرد. دڵخۆش خودای نوح خۆیدا، نەوەی لە بوو تەواو و ڕاستودروست پیاوێکی لە پڕبوو زەوی و بوو، گەندەڵ خودا لەبەردەم زەوی یافەس. و حام سام، بوو: کوڕی خۆیان ڕێگای گۆشت هەموو چونکە تێکچووبوو، و بینی زەوی خودا یەزدانی ستەمکاری. مرۆڤێک هەموو کاتی فەرموو: نوحی بە خودا پەروەردگاری و تێکداوە. زەوی لەسەر لەناویان من ئەوەتا و ئەوان، لەبەر پڕبووەتەوە ناداد لە زەوی چونکە هاتووە، لەبەردەمم زەوییەکە.لەگەڵ دەبەم

کەشتییەکە لە هێلانەکان بکە، دروست چوارگۆشەکان دارە لە کەشتییەک خۆت بۆ بۆیە

دروست کەشتییەکە ئاوا و بیپۆشە. قیر بە دەرەوە لە و ناوەوە لە و بکەیت، دروست
بەرزییەکەی. باڵ سی و پانییەکەی، باڵ پەنجا و کەشتییەکە، درێژی باڵ سەد سێ دەکەیت:
دەرگای بەڵام سەرەوە، لە دەکەیت تەواوی باڵێک بۆ و کەشتییەکە، کۆدەکەیتەوە
دروستی نهۆم سێ و نهۆم دوو خوارەوە، دەکەیت، دروست لایەکانەوە لە کەشتییەکە
گۆشت هەموو لەناوبردنی بۆ زەوی، لەسەر ئاو لافاوە، ئەو دەهێنم ئەوەتا و من دەکەیت.
دەمرێت.بێت، زەوی لەسەر هەرچی و ئاسمان، لەژێر تێدایە ژیانی ڕۆحی کە

کوڕەکانت ژنەکانی و ژنەکەت و کوڕەکانت و تۆ دادەمەزرێنم، تۆ لەگەڵ خۆم پەیمانی و
خشۆکەکان هەموو لە و ماڵییەکان ئاژەڵە هەموو لە و کەشتییەکەوە. ناو دەچنە تۆ لەگەڵ
کەشتییەکە، ناو دەهێنیتە هەمووی لە دوو دوو گۆشت، هەموو لە و دڕندەکان هەموو لە و
بەپێی پڕندەکان باڵندە هەموو لە دەبن. مێ و نێر خۆت، لەگەڵ بیانپارێزیت ئەوەی بۆ
خشاندنەکان خشۆکە هەموو لە و جۆریان، بەپێی ماڵییەکان ئاژەڵە هەموو لە و جۆریان،
تۆ لەگەڵ ئەوەی بۆ تۆ لای دەهێنرێنە هەمووان لە دوو دوو جۆریان، بەپێی زەوی لەسەر
و دەخۆن، کە خواردنانەی ئەو هەموو لە خۆت بۆ وەردەگریت بەڵام تۆ مێ. و نێر بژێن،
ئەوەی هەموو نوح و خواردن. بۆ ئەوانیش و تۆ بۆ دەبێت و خۆت، لای بۆ کۆیدەکەیتەوە
کردی.شێوەیە بەو پێکرد، فەرمانی خودا یەزدانی

7

چونکە کەشتییەکەوە، ناو بچنە ماڵەکەت هەموو و تۆ فەرمووو: نوحی بە خودا یەزدانی
حەوت پاکەکانەوە، ئاژەڵە لە بینیوە. ڕاستودروست خۆم لەبەردەم نەوەیەدا لەم تۆم
لە و مێ. و نێر دوو دوو ناپاکەکانەوە، ئاژەڵە لە بەڵام خۆت، لای بۆ بهێنە مێ و نێر حەوت

دوو دوو ناپاکەکان، باڵندە هەموو لە و مێ، و نێر حەوت حەوت ئاسمان، پاکی باڵندەکانی باران من ماوە، ڕۆژ حەوت هێشتا زەوی. هەموو لەسەر تۆو پاراستنی بۆ مێ، و نێر کە دەسڕمەوە بوونەوەرانە ئەو هەموو و شەو، چل و ڕۆژ چل زەوی، لەسەر دەبارێنم خودا یەزدانی کە کرد ئەوانەی هەموو نوح و زەوی. هەموو ڕووی لەسەر کردوون دروستم و نوح ڕوویدا. زەوی لەسەر ئاو لافاوی و بوو، ساڵ سەد شەش نوح کردبوو. پێ فەرمانی لەبەر کەشتییەکە ناو بۆ ژوورەوە چوونە لەگەڵی کوڕەکانی ژنەکانی و ژنی و کوڕەکانی ئاژەڵە لە و پاکەکان، ئاژەڵە لە و ناپاکەکان، باڵندە لە و پاکەکان، باڵندە لە و لافاوەکە. ئاوی بۆ نوح لای بۆ ژوورەوە هاتنە دوو دوو زەوی، لەسەر خشۆکەکان هەموو لە و ناپاکەکان، ڕۆژە حەوت ئەو دوای و دابوو. نوح بە فەرمانی خودا وەک مێ، و نێر کەشتییەکە، ناو مانگی لە نوح، ژیانی لە سەدەمین شەش ساڵی لە زەوی. سەر هاتە لافاو ئاوی ڕوویدا، قووڵایی کانیەکانی هەموو ڕۆژەدا ئەم لە مانگ، بیستەمی و حەڤدەیەم ڕۆژی لە دووەم، بەسەر شەو چل و ڕۆژ چل ماوەی بۆ باران و کرانەوە. ئاسمان دەریاچەکانی و شەقیان و نوح، ژنی و بوون، نوح کوڕەکانی کە یافەس حام، سام، نوح، ڕۆژەدا لەم باری. زەویدا کێوییەکان ئاژەڵە هەموو کەشتییەکەوە. ناو چوونە ئەو لەگەڵ ئەو کوڕەکانی ژنەکەی سێ لەسەر کە خشۆکەیەک هەموو و جۆریان، بەپێیماڵییەکان ئاژەڵە هەموو و جۆریان، بەپێی چوونە خۆی جۆری بەپێی باڵدار باڵندەیەکی هەموو و جۆری، بەپێی دەجووڵێت زەوی کە لەوانەی گۆشتێک، هەموو لە مێ و نێر دوو دوو کەشتییەکە، ناو بۆ نوح لای بۆ ژوورەوە هاتنە گۆشت، هەموو لە مێ و نێر ژوورەوە، دەهاتنە ئەوانەی وە تێدایە. ژیانیان ڕۆحی دەرەوە لە کەشتییەکەی خودا یەزدانی و کرد، نوح بە فەرمانی خودا وەک ژوورەوە داخست.

کەشتییەکەی و کرد، زیادی ئاوەکە و ڕوویدا، زەوی لەسەر شەو چل و ڕۆژ چل لافاوەکە و و زەوی، لەسەر کرد زیادی زۆر و زاڵبوو ئاو بەرزکرایەوە. زەوی لە و بەرزکردەوە،

چیا هەموو و زەوییەکە، لەسەر زاڵبوو زۆر زۆر ئاوەکە بوو. هەڵگیرا ئاو لەسەر کەشتییەکە و بووەوە بەرز ئاوەکە سەرەوە لە باڵ پازدە بوون. ئاسمان لەژێر کە داپۆشی بەرزەکانی باڵندەکان لە مرد، زەوی لەسەر جوڵاو گۆشتی هەموو و داپۆشی. بەرزەکانی شاخە هەموو دەجوڵێت، زەوی لەسەر کە خشۆک شتێکی هەموو و دڕندەکان، لە و ماڵییەکان ئاژەڵە لە و وشکانی لەسەر هەرچی و هەبوو، ژیانیان هەناسەی ئەوانەی هەموو و مرۆڤ. هەموو و هەتا مرۆڤەوە لە سڕایەوە، بوو زەوی ڕووی لەسەر کە بوونەوەرێک هەموو و مرد. بوو، بەجێهێڵرا، نوح تەنها و سڕانەوە، زەوی لە و ئاسمان، باڵندەکانی و خشۆکەکان و ئاژەڵ زەوی لەسەر ڕۆژ پەنجا و سەد ئاوەکە بوون. کەشتییەکەدا لە لەگەڵیدا ئەوانەی لەگەڵ بەرزبووەوە.

8

و باڵندەکان هەموو و ماڵییەکان ئاژەڵە هەموو و کێوییەکان ئاژەڵە هەموو و نوح خودا خودا و کردەوە، یادی بوون کەشتییەکەدا لە ئەو لەگەڵ کە خشاوەکان خشۆکە هەموو دەرگاکانی و داخران، قووڵایی کانیاوەکانی و وەستا. ئاوەکە و زەوی سەر هێنایە ڕۆحێکی و دەڕۆیشت، زەوییەکە لە کە کەمدەبووەوە ئاوەکە و ڕاگیرا. ئاسمان لە باران و ئاسمان، و بیست لە حەوتەم، مانگی لە سندوقەکە و ڕۆژ. پەنجا و سەد دوای کەمدەبووەوە ئاوەکە دەیەم. مانگی هەتا کەمبوونەوە ئاوەکە دانیشت. ئارارات چیاکانی لەسەر مانگەکە، حەوتی ڕۆژ چل دوای و دەرکەوتن. چیاکان لووتکەی مانگەکەدا، یەکەمی لە دەیەمدا، مانگی لە ئەو و کردبوو. دروستی کە ئەوەی کردەوە، کەشتییەکەی پەنجەرەکەی نوح کە ڕوویدا و بووەوە. وشک زەوییەکە لە ئاوەکە هەتا نەگەڕایەوە دەرچوو، و نارد، قەلەڕەشی و کردووە. کەمی زەوی لە ئاوەکە ئایا ببینێت ئەوەی بۆ خۆی، دوای نارد کۆترەکەی

کەشتییەکە، ناو بۆ ئەو لای بۆ گەڕایەوە نەدۆزییەوە، پێیەکانی بۆ پشوودانی کۆترەکە هێنایە و وەرگرت، ئەوی و درێژکرد دەستی و بوو، زەوی ڕووی هەموو لەسەر ئاو چونکە دیسان دیکە، ڕۆژی حەوت هێشتا کرد چاوەڕوانی و کەشتییەکە. ناو بۆ خۆی لای گەڵایەکی و ئەو، لای بۆ گەڕایەوە ئێوارەدا لە کۆترەکە و نارد. کەشتییەکەوە لە کۆترەکەی و دابەزیبوو. زەوی لە ئاوەکە کە زانی نوح و هەڵگرتبوو، دەمیدا لە زەیتوونی دار ئەو. لای بۆ نەگەڕایەوە ئیتر و نارد، کۆترەکەی دیسان دیکە، تری ڕۆژی حەوت چاوەڕوانی لە ئاوەکە یەکەم، مانگی یەکەمی لە نوح، ژیانی یەکەمی و سەد شەش ساڵی لە ڕوویدا و ئاوەکە کە بینی و داکەندەوە کردبوو دروستی کە کەشتییەکەی سەربانی نوح نەما. زەوی و بیست ڕۆژی لە بووەوە، وشک زەوی دووەمدا مانگی لە نەماوە. زەوی ڕووی لە مانگەکە.حەوتەمی

و کوڕەکانت و ژنەکەت و تۆ کەشتییەکە، لە دەرەوە بڕۆ فەرموو: نوح بە خودا یەزدانی و هەموو و تۆدان، لەگەڵ کە کێوییەکان ئاژەڵە هەموو لەگەڵت. کوڕەکانت ژنەکانی لەسەر جوڵاو خشۆکێکی هەموو وماڵییەکان، ئاژەڵە هەتا باڵندەکانەوە لە گیانلەبەرێک دەرەوە، چووە نوح و زەوی. لەسەر ببنەوە زۆر و بکەن زیاد دەریبهێنە. خۆت لەگەڵ زەوی، کێوییەکان ئاژەڵە هەموو و لەگەڵی. ئەو کوڕەکانی ژنەکانی و ئەو، کوڕەکانی و ئەو، ژنی و زەوی، لەسەر جوڵاو خشۆکێکی هەموو و باڵندەیەک هەموو و ماڵییەکان ئاژەڵە هەموو و دەرەوە.هاتنە کەشتییەکە لە خۆیان، جۆری بەپێی

پاکەکان باڵندە هەموو لە و پاکەکان ئاژەڵە هەموو لە نا، بنیاد یەزدان بۆ قوربانگایەکی نوح بۆنی خودا یەزدانی و کرد. پێشکەش سووتاندنی قوربانی قوربانگاکە لەسەر و برد، زەوی بە نەفرەت ناکەم زیاد ئیتر گوتی: بیرکردنەوەدا لە خودا یەزدانی کرد. خۆشبۆیی لەسەر ورپاییەوە بە گەنجییەوە لە مرۆڤ بیری چونکە مرۆڤەکان، کارەکانی لەبەر بکەم

وەک بدەم، زیندوو گۆشتێکی هەموو بە لێدان ناکەم زیاد ئیتر کەواتە خەریکە. خراپەکان
و ڕۆژ بەهار، و هاوین گەرم، و سارد دروێنە، و تۆو زەوی، ڕۆژانی هەموو کردم. ئەوەی
ناوەستن.شەو،

9

پڕ زەوی و بنن زۆر و بنن زیاد فەرموون: پێی و کرد کوڕەکانی و نوح بەرەکەتداری خودا
ئاژەڵە هەموو سەر دەبێتە ئێوە ترسی و لەرزە و بن. لەسەر دەسەڵاتداری و بکەن
لەسەر کە ئەوەی هەموو لەسەر و ئاسمان، باڵندەکانی هەموو لەسەر زەوی، کێوییەکانی
هەروەها داومە. ئێوە دەستی بە دەریا، ماسییەکانی هەموو لەسەر و دەجووڵێت، زەوی
هەموویانم گیا سەوزەکانی وەک خواردن، دەبێتە ئێوە بۆ زیندوو خشۆکێکی هەموو
لە گیانەکانتان، ئێوەی خوێنی بۆ وە مەیخۆن. گیانیدا خوێنی لەگەڵ گۆشت بەڵام پێداون.
گیانی داوای براکە، مرۆڤ، دەستی لە وە دەکەمەوە، داوای دڕندەکان هەموو دەستی
خۆی خوێنەکەی جیاتی لە بڕێژێت، مرۆڤ خوێنی ئەوەی دەکەمەوە. مرۆڤەکە
بن زۆر و بکەن زیاد بەڵام ئێوە کرد. دروست مرۆڤم خودا وێنەی لە چونکە دەڕژێنرێتەوە،
بگرن.بەسەردا دەسەڵاتی و بکەن پڕ زەوی و

ئێوە لەگەڵ خۆم پەیمانەکەی من ئەوەتا و فەرمووی: لەگەڵیدا کوڕەکانی و نوح بە خودا و
لە ئێوە، لەگەڵ زیندوو گیانێکی هەموو و ئێوە، لەدوای ئێوە تۆوی لەگەڵ و دادەمەزرێنم،
لەگەڵ هەرچەندە زەوی، دڕندەکانی هەموو و ماڵییەکانەوە، ئاژەڵە لە و باڵندەکانەوە،
دادەمەزرێنم پەیمانەکەم و کەشتییەکە. لە دەرەوە هاتوونەتە ئەوانەی هەموو لە ئێوەیە
نابێت ئاو لافاوی دیسان و لافاوەکە، ئاوی لە نامرێت دیسان گۆشت هەموو و ئێوە، لەگەڵ

ئەو نیشانەی ئەمە فەرمووː نوحی بە خودا یەزدانی زەوی. هەموو وێرانکردنی بۆ
کە زیندوو گیانلەبەرێکی هەموو لەنێوان و ئێوە، و خۆم لەنێوان من کە پەیمانەیە
دەبێتە و دادەنێم، هەورەکەدا لە کەوانەکەم هەتاهەتایی. نەوەکانی بۆ دادەنێم لەگەڵتانە،
لەسەر هەورەکان من کۆکردنەوەی کاتی لە دەبێت و زەوی. و من نێوان لە پەیمان نیشانەی
و من نێوان لە کە من، پەیمانی دێتەوە بیرم و دەبینرێت. هەورەکەدا لە کەوانەکە زەوی،
لافاو، نابێتە ئاوەکە ئیتر و جەستەدایە، هەموو لە زیندوو گیانێکی هەموو نێوان لە و ئێوە
بۆ دەیبینم و دەبێت، هەورەکەدا لە کەوانەکەم لەناوبەرێت. جەستە هەموو ئەوەی بۆ
گیانێکی هەموو نێوان لە و زەویدا، و من نێوان لە هەتاهەتایی پەیمانی بیرکردنەوەی
نیشانەی ئەمە فەرمووː نوح بە خودا زەوییە. لەسەر کە جەستەیەکدا هەموو لە زیندوو
دامەزراندووە.زەوییە لەسەر کە گیانلەبەرێک هەموو و من لەنێوان کە پەیمانەیە ئەو

باوکی حام بوون. یافەس و حام و سام دەرەوە، هاتبوونە سندووقەکە لە کە نوح کوڕەکانی
هەموو بەسەر بوون پەرتەوازە ئەمانەوە لە نوحن، کوڕەکانی سێیە ئەم بوو. کەنعان
لە و کرد ڕەزەمێو چاندنی بە دەستی بوو، زەوی جوتیاری پیاوێکی کە نوح و زەویدا.
کە حام کرایەوە. ڕووت خۆیداماڵەکەی لە و بوو سەرخۆش و خواردییەوە شەرابەکە
براکەی دوو بە و دەرەوە دەرچووە و بینی، خۆی باوکی ڕووتیی بوو، کەنعان باوکی
پاشەوە بە و دایاننا، دووەکەیان شانی لەسەر وەرگرت، جلەکەیان یافەس و سام ڕایگەیاند.
نەبینی. باوکیان ڕووتی و بوو پاشەوە بە ڕوخساریان داپۆشی، باوکیان ڕووتی و ڕۆیشتن
و کردبوو. لەگەڵی چی بچووکەکەی کوڕە زانی و هەستایەوە سەرخۆشییەکەی لە نوح
یەزدان، بەرەکەتدار گوتیː و براکانی. بۆ دەبێت خزمەتکار کەنعان، لێکراو نەفرەت گوت،
لە با و بکات، بەرفراوان یافەت خودا با ئەو. خزمەتکاری دەبێتە کەنعان و شێم، خودای
بێت.ئەو خزمەتکاری کەنعان با و بێت، نیشتەجێ سام ماڵەکانی

ساڵ پەنجا و سەد نۆ نوح ڕۆژانی هەموو و ژیا. ساڵ پەنجا و سەد سێ لافاوەکە دوای نوح مرد.و بوون،

10

لەدایک کوڕانیان لافاوەکە دوای و یافەس، حام، سام، نوحن: کوڕانی نەوەکانی ئەمانە بوون.

وە تیراس. و مەشەخ توبال، ئەلیشا، یاڤان، مادای، ماگۆگ، گۆمەر، یافەس: کوڕانی تارشیش، ئەلیشا، یاڤان: کوڕەکانی و تۆگارما. و ڕیفات و ئەشکەناز گۆمەر: کوڕەکانی زەوییەکەیاندا، لە جیاکرانەوە نەتەوەکان دوورگەکانی ئەمانەوە لە ڕۆدانیم. و کیتیم نەتەوەکانیاندا.لە و هۆزەکانیاندا لە زمانەکەی بەپێی هەریەکە

سەبەتا، حەڤیلا، سەبا، کوش: کوڕانی کەنعان. و فود میسرایم، خوس، حام: کوڕەکانی کرد دەستی ئەم دایکبوو، نەبرۆدی خوش دەدان. و سەبا ڕەعما: کوڕانی سەبەتەکا. و ڕەعما بوو بەتوانا ڕاوچییەکی و گەورە پاڵەوانێکی ئەمە زەوی. لەسەر پاڵەوان بە بوون بە و گەورەیە پاڵەوانە ئەو نەمرود، وەک دەڵێن: ئەمەش لەبەر خودا، یەزدانی لەبەردەم ئۆرێخ، و بوو، بابل ئەو پاشایەتییەکەی دەستپێکی و یەزدان. لەبەردەم بەتوانایە ڕاوچییە نا، بنیاد نینەوای و دەرچوو، ئاشور زەوییەوە ئەو لە شینار. خاکی لە خەلەنێ، و ئەرخەد، و شارە ئەمە کەلەح، نێوان لە و نەینەوا نێوان لە داسەح و کەلەح، و ڕەحۆبۆت، شاری و و لابیم. و ئەنەمەتیم، و نەفتالیم، و لوودیم، لەدایکبووی میسرایم و گەورەکەیە.
کافتۆریمەکان. و دەرەوە، هاتنە فەلەستیەکان لەوێوە کە کاسلوحیمەکان، و پاترووسیمەکان،

و یەبوسییەکان، و حیتی، و خۆی، لەدایکبووی یەکەمین سیدۆنی بوو کەنعان ئارادی و ئاسێنایۆنەکە، و ئارۆوکایۆنەکە، و حیڤییەکە، و گەرگەسییەکان، و ئەمۆرییەکان، سنوورەکانی بوون. پەرتەوازە کەنعانییەکان هۆزەکانی ئەمە دوای ئەماسی. و سامەری و سەبۆیم و ئەدما عەمۆرا، و سەدۆم هەتا بوو، غەززە و گەرار هەتا سەیدا لە کەنعانییەکان لە و خاکەکانیان، لە زمانەکانیان، بەپێی هۆزەکانیان، لە حامن، کوڕەکانی ئەمانە لاشا. هەتا نەتەوەکانیان.

یافەتی براکەی عێبەرە، کوڕەکانی هەموو باوکی کە ئەو لەدایکبوو، منداڵی شێمیش بۆ و کوڕەکانی و قەینان. و ئارام و لود و ئەرفەکشاد و ئاشور و ئیلام سام: کوڕانی گەورەتر. بە بوو کاینان و کاینان، باوکی بە بوو ئەرفەخشاد و مێشەخ. و گاتێر ئوول، ئووز، ئارام: یەکێکیان ناوی لەدایکبوون، عێبەر بۆ کوڕ دوو عێبەر. باوکی بە بوو سالا و سالا، باوکی بوو یەکتان براکەی ناوی و کرا، دابەش زەوی ئەودا سەردەمی لە چونکە بوو، فالەگ و ئەبیمائێل، و هەدۆرام، و یەراح. و سارمۆس و سالێس و ئەلمۆداد لەدایکبووی یۆقتان کوڕانی ئەمانە هەموو یۆباب، و ئەویلا و عوفیر و سەبا، و ئەبیمائێل و ئۆبال، و دیکلا، سافێرای چیای بە گەیشتن هەتا ماسسێوە لە ئەوان نیشتەجێبوونی و بوون. یەکتان و خاکەکانیان، لە زمانەکانیان، بەپێی هۆزەکانیان، لە سێمن، کوڕانی ئەمانە بوو. ڕۆژهەڵات بەپێی نەوەکانیان، بەپێی نوحن کوڕەکانی هۆزەکانی ئەو ئەمانە نەتەوەکانیان. لە دوای بڵاوبوونەوە زەوی لەسەر نەتەوەکان دوورگەکانی ئەمانەوە لە نەتەوەکانیان، لافاوەکە.

11

کاتی لە ڕوویدا و هەمووان. بۆ یەکسان دەنگێکی و بوو، زمان یەک زەوی هەموو و
لەوێ و سەنعار، زەوی لە دۆزییەوە دەشتاییەکیان ڕۆژهەڵات، لە ئەوان جوڵاندنی
لە و بکەین دروست خشت با وەرن گوت: خۆی دراوسێکەی بە پیاوێک و نیشتەجێبوون.
گوتیان: و بوو. قوڕەکەیان قیریش و بۆ، بەردیان بووە خشتەکە جا بیانبرژێنین. ئاگردا
با و بگات، ئاسمان هەتا سەرەکەی کە بنێین، بنیاد تاوەرێک و شارێک خۆمان بۆ با وەرن،
و ببینەوە. پەرت زەوی هەموو ڕووی لەسەر ئەوەی پێش بکەین، دروست خۆمان بۆ ناوێک
نابوو. بنیادیان مرۆڤ کوڕانی کە برجەی ئەو و شارە ئەو بینینی بۆ خوارەوە هاتە یەزدان
ئەمەیان و هەموویان، بۆ یەک زمانێکی و یەک گەلێکی ئەوەتا فەرمووی: پەروەردگار و
کردنی بۆ دەدەن هەوڵی ئەوەی هەموو لە شتێک هیچ ئێستا و کردنی، بە دەستپێکردووە
ئەوەی بۆ بکەین، تێکەڵ ئەوان زمانی لەوێ و دابەزین با وەرن، ناخوات. شکست لەلایان
هەموو ڕووی بەسەر لەوێوە ئەوانی خاوەن و نەبیستێت. دراوسێکەی دەنگی هەریەکەیان
ئەو ناوی ئەوە لەبەر قوللەکە. و شارەکە بنیادنانی لە هێنا وازیان و کرد، پەرتەواو زەویدا
لەوێوە و پێکەوەلێکدا، زەوی هەموو زمانەکانی یەزدان لەوێ چونکە نرا، پێکەوەلێکدان
پەرتەواند.زەویدا هەموو ڕووی بەسەر ئەوانی یەزدان

دووەمی ساڵی لە بوو، ئەرفەخشادی کاتێک بوو ساڵ سەد سام سامن، نەوەکانی ئەمانەش
کچانی و کوڕان و ژیا، سەدساڵ پێنج ئەرفەخشاد لەدایکبوونی دوای سام و لافاوەکە. دوای
دوای ئەرفەخشاد بوو. قەینانی و ژیا، ساڵ پێنج و سی و سەد ئەرفەخشاد مرد. و بوو،
مرد. و بوو لەدایک کچانی و کوڕان و ژیا ساڵ سەد چوار بوو، لەدایک قەینانی ئەوەی
بوو، لەدایک سالای ئەوەی دوای قەینان و بوو، لەدایک سالای و ژیا ساڵ سی و سەد قەینان
ژیا، ساڵ سی و سەد سالا و مرد. و بوو لەدایک کچانی و کوڕان و ژیا ساڵ سی و سەد سێ
و کوڕان و ژیا، ساڵ سی و سەد سێ ئێبەر، لەدایکبوونی دوای سالا و ئێبەر. باوکی بووە و
دوای عێبەر و بوو. فالەگی و ژیا، ساڵ چوار و سی و سەد ئێبەر و مرد. و بوو، کچانی

سی فالێگ و مرد. و بوو، کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ حەفتا و سەد دوو فالەگ لەدایکبوونی
و ژیا، ساڵ نۆ و سەد دوو ڕاگاو، لەدایکبوونی دوای فالەگ و بوو. ڕاگاوی و ژیا ساڵ سەد و
و سێروخ. باوکی بووە و ژیا ساڵ دوو و سی و سەد ڕاگاو مرد. و بوو، کچانی و کوڕان
و بوو، کچانی و کوڕان و ژیا، ساڵ حەوت و سەد دوو سەروخ لەدایکبوونی دوای ڕاگاو
بووە ئەوەی دوای سێروخ و ناحۆر. باوکی بووە و ژیا ساڵ سی و سەد سەروخ و مرد.
ساڵ نۆ و حەفتا و سەد ناحۆر مرد. و بوو، کچی و کوڕ و ژیا، ساڵ سەد دوو ناحۆر، باوکی
کوڕان و ژیا، ساڵ پێنج و بیست و سەد تارەح لەدایکبوونی دوای ناحۆر ببوو. تارەح و ژیا،
هاران.و ناحۆر و ئابرام باوکی بووە و ژیا، ساڵ حەفتا تارەح مرد. و بوو، کچانی و

لوت باوکی ئاران و بوو، ئاران و ناحۆر و ئابرام باوکی تارەح تارەحن، نەوەکانی ئەمانەش
خاکی لە لەدایکبووە، تێیدا کە خاکەی لەو مرد باوکی تارەحی لەبەردەم هەڕان بوو.
ژنی ناوی و بوو، سارا ئابرام ژنی ناوی هێنا، خۆیان بۆ ژنیان ناحۆر و ئابرام کلدانییەکان.
و بوو، نەزۆک سارای و یەسخا. باوکی و مەلخا باوکی و ئاڕان، کچی بوو، مەلخا ناحۆر
بووکی سارای و بوو، خۆی نەوەی کە ئاڕان کوڕی لوتی و کوڕی، ئابرامی تارا نەبوو. منداڵی
خاکی بچنە ئەوەی بۆ دەریهێنان کلدانییەکانەوە خاکی لە و برد بوو، کوڕی ئابرامی ژنی کە
خاکی لە تارەح ڕۆژانی هەموو و بوون. نیشتەجێ لەوێ و حاران گەیشتنە بەڵام کەنعان،
مرد.حاران لە تارەح و بوون، ساڵ پێنج و سەد دوو حاران

12

ماڵی لە خۆت، خزمایەتی لە دەربچۆ، خۆت خاکی لە فەرمووی: ئابرامی بە پەروەردگار وە
و گەورە، نەتەوەیەکی دەکەمە تۆ من و دەدەم. پیشانت کە خاکەی ئەو بۆ وەرە و باوکت،

بەرەکەتدار من و بەرەکەتدار. دەبیتە تۆ و دەکەم، گەورە تۆ ناوی و دەکەم، بەرەکەتدارت و دەکەن، نەفرەت تۆ لەوانەی دەکەم نەفرەت و دەکەن، بەرەکەتدار تۆ ئەوانەی دەکەم پێی یەزدان چۆن وەک ڕۆیشت، ئابرام دەبن. بەرەکەتدار تۆدا لە زەوی هۆزەکانی هەموو دەرچوو. حاران لە کاتێک بوو ساڵ پێنج و حەفتا ئابرام ڕۆیشت. لەگەڵی لوت و فەرموو، بەدەستیان کە سامانەکانیان هەموو و براکەی کوڕی لۆتی و خۆی ژنی سارای ئابرام ئەوەی بۆ دەرچوون و برد، حەڕان لە هێنابوو بەدەستیان کە گیانێک هەموو و هێنابوو شەخەم، شوێنی گەیشتە هەتا گەڕا زەوییەدا ئەو درێژایی بە ئابرام کەنعان. خاکی بۆ بڕۆن یەزدان بوون. نیشتەجێ زەوییەدا لەو کاتەدا لەو کەنعانییەکان بەرز. بەڕووەکەی دار لەلای لەوێ ئابرامیش تۆوەکەت. دەدەمە زەوییە ئەم گوت: پێی و دەرکەوت ئابرام بۆ بۆ دوورکەوتەوە لەوێوە و دەرکەوتبوو. بۆی ئەوەی نا، بنیاد یەزدان بۆ قوربانگایەک لەلای بێتئێل لە دامەزراند خۆی چادرەکەی لەوێ و بێتئێل، ڕۆژهەڵاتی لە کێوەکە ناوی بە و بنیادنا، یەزدان بۆ قوربانگایەکی لەوێ و ڕۆژهەڵاتەوە، لەلای عەنگەی و دەریاوە، هەڵدا.چۆڵەوانی لە چادری و ڕۆیشت ئابرام کرد. نوێژی یەزدانەوە

چونکە بێت، نیشتەجێ لەوێ تاکو دابەزی میسر بۆ ئابرام و ڕوویدا، زەوی لە برسێتییەک و میسر، ناو چوونە بۆ بووەوە نزیک ئابرام کاتێک ڕوویدا بوو. توند زۆر زەوی لە برسێتییەکە کاتێک جا دەبێت، ڕووخۆشیت. ژنێکی تۆ کە دەزانم من گوت: ژنی ساڕای بە ئابرام دەپارێزن. تۆ بەڵام دەکوژن، من و ئەویەتی، ژنی ئەمە کە دەڵێن ببینن، تۆ میسرییەکان گیانی و تۆ، ڕێگەی لە بێت دروست من بۆ باشی ئەوەی بۆ ئەوم، خوشکی کە کەواتە گوتم ئەویان ژنەکەی میسرییەکان میسر، ناو چووە ئەبرام کاتێک ڕوویدا تۆ. لەبەر بژیێت من ستایشیان فیرعەون بۆ و بینی ئەویان فیرعەون فەرمانڕەواکانی بوو. جوان زۆر کە بینی، و ئەو، لەڕێگەی بەکاریانهێنا باش ئابرام بۆ و فیرعەون. ماڵی ناو هێنایە ئەویان ئینجا کرد، خودا و وشتر. و هێستر و کەنیزە و خزمەتکار و کەر و گوێرەکە و مەڕ ئەو بۆ بوون

ئابرام. ژنی سارای لەبەر دا، ئازار خراپەکان و گەورە دەردە بە ماڵەکەی و فیرعەون نەگوتم پێت بۆچی کردت؟ من بە کە بوو چی ئەمە گوت: پێی و بانگکرد ئابرامی فیرعەون ئێستا و خۆم، بۆ هێنا ژنم وەک منیش و منە؟ خوشکی کە گوتت بۆچی تۆیە؟ ژنی ئەو کە دەربارەی پیاوان بە دا فەرمانی فیرعەون و بڕۆ. و ببەرەوە لەبەردەمتە، ژنەکەت ئەوەتا بوو.ئەو هی ئەوەی هەموو و ژنەکەی، و ئەو، ناردنەوەی بۆ ئابرام

13

لەگەڵی لوتیش و هەیبوو، ئەوەی هەموو و ژنەکەی و خۆی سەرکەوت، میسرەوە لە ئابرام ڕۆیشت و زێڕ. و زیو و مەڕوماڵات بە بوو دەوڵەمەند زۆر ئابرام چۆڵەوانی. بۆ بوو، پێشتر چادرەکەی کە شوێنەی ئەو هەتا بێتئێل، هەتا چۆڵەوانی ناو بۆ هاتبوو لەکوێوە سەرەتادا لە لەوێ کە قوربانگاکە، شوێنی ناو بۆ عەنگای. و بێتئێل لەنێوان بوو، لەوێ گەشتی ئابرام لەگەڵ کە لوت و کرد. یەزدانی ناوی بانگی لەوێ ئابرام و کردبوو، دروستی چونکە بکات، نیشتەجێ پێکەوە ئەوان ناتوانی زەوی و هەبوو. چادری و گا و مەڕ دەکرد، شەڕێک ڕوویدا و بکات. نیشتەجێ پێکەوە ئەوان ناتوانی زەوی و بوون، زۆر موڵکەکانیان و کەنعانییەکان لوت، ئاژەڵەکانی شوانەکانی و ئابرام ئاژەڵەکانی شوانەکانی لەنێوان نەبێت شەڕ با گوت: لوتی بە ئابرام بوون. نیشتەجێ خاکە لەو کاتەدا لەو فەریزییەکانیش هەموو ئایا براین. ئێمە چونکە تۆ، شوانەکانی و من شوانەکانی لەنێوان و تۆ، و من لەنێوان دەچم، ڕاست بۆ من بچۆیت، چەپ بۆ تۆ ئەگەر جیابەرەوە، من لە نییە؟ لەبەردەمت زەوی و بەرزکردەوە چاوەکانی لوت و دەچم. چەپ بۆ من بچۆیت، ڕاست بۆ تۆ ئەگەر بەڵام ئەوەی پێش بوو، ئاودراو هەموو کە بینی، یوردانی ڕووباری دەوروبەری ناوچەی هەموو هەتا میسر، زەوی وەک و خودا، بەهەشتی وەک لەناوبەرێت، گەمۆرا و سەدۆم خودا

هەڵبژارد، خۆی بۆ ئوردونی ڕووباری دەوروبەری ناوچەی هەموو لوت زۆگۆرا. بە گەیشتن
خاکی لە ئابرام جیابوونەوە. براکەی لە هەریەکەیان و ڕۆیشت، ڕۆژهەڵاتەوە لە لوت و
لە خۆی چادری و بوو نیشتەجێ دەوروبەر شارەکانی لە لوت بەڵام بوو، نیشتەجێ کەنعان
بە خودا خودا. لەبەردەم بوون گوناهبار و خراپ زۆر سەدۆم خەڵکانی بەڵام هەڵدا. سەدۆم
لەو ببینە و چاوەکانت، بە بکە سەیری لەوەوە، لوت جیابوونەوەی دوای فەرموو ئابرامی
هەموو چونکە دەریا، و ڕۆژهەڵات و باشوور و باکوور بەرەو تێیدایت ئێستا کە شوێنەی
تۆ تۆوەکەی و هەتایە. هەتا تۆوەکەت بۆ و دەیدەم تۆ بۆ دەیبینیت، تۆ کە زەوییەی ئەو
تۆش تۆوەکەی ئەوا بژمێرێت، زەوی لمی بتوانێت کەسێک ئەگەر دەکەم، زەوی لمی وەک
و تۆ دەدەمە ئەمە من چونکە بڕۆ، زەوییە ئەم پانی و درێژی بە و هەستە دەژمێردرێت.
بەڕووەکەی دار لەلای و هات گواستەوە، چادرەکەی کە ئابرام هەتاهەتایە. بۆ نەوەکانت
نا.بنیاد یەزدان بۆ قوربانگایەک لەوێ و بوو، حەبرۆن لە کە بوو، نیشتەجێ مامرێ

14

کێدۆرلاعۆمەر ئێلاسار، پاشای ئەریۆخ و شینار، پاشای ئەمەرفەل پاشایەتی لە ڕوویدا
و سەدۆم، پاشای بیلهە لەگەڵ کرد جەنگیان ئەوان نەتەوەکان، پاشای تیدال و ئێلام، پاشای
پاشای سیمۆبۆر لەگەڵ و ئەدەمە، پاشای سێننار لەگەڵ و گۆمۆڕا، پاشای بارسا لەگەڵ
خوێیەکە دۆڵە لەسەر ئەوانە هەموو زۆعارە. ئەویش کە بالاک، پاشای و سەبۆیم،
بەڵام کرد، کەدۆرلاعۆمەریان خزمەتی ساڵ دوازدە خوێەکانە. دەریای ئەمە کە ڕێککەوتن،
پاشایانەی ئەو و خۆدۆڵۆگۆمۆر ساڵدا چواردەیەم لە بوون. یاخی سێزدەیەم ساڵی لە
بەهێزەکانی نەتەوە و بڕی، کەرنایمیان و ئەشتارۆس دێوەکانی و هاتن، بوون لەگەڵی
هەتا سێعیر، چیاکانی لە حۆڕییەکانی و بڕی. ساوێیان شاری ئۆممایییەکانی و لەگەڵیاندا،

ئەوە کە حوکم، کانیاوی سەر هاتنە و گەڕانەوە و چۆڵەوانییە. لە کە فاران، بەڕووەکەی دار
لە نیشتەجێ ئەمۆرییەکانی و عەمالێق فەرمانڕەوایانی هەموو لێدانی و قادێشە،
پاشای و سێبۆیم پاشای و ئادەما پاشای و گەمۆرا پاشای و سەدۆم پاشای تامار حەزەزۆن
لای بۆ ڕێکیانخست. جەنگ بۆ سوێرەکە دۆڵە لە و دەرەوە چوونە زۆعارە، ئەمە کە بالاک
و شینار، پاشای ئەمراڤێلی و نەتەوەکان، پاشای تیدالی و ئێلام، پاشای خێدۆرلاعۆمێری
بیرەکانی شۆرە دۆڵە ئەو پێنجە. ئەو لای بۆ پاشایانە چوار ئەو ئێلاسار، پاشای ئاریۆخی
ئەوانەی بەڵام ناوی، کەوتنە و ڕایانکرد عەمۆرا پاشای و سەدۆم پاشای تێدابوو، قیری
و سەدۆم ئەسپەکانی هەموو بەڵام گرتیان ڕایانکرد. شاخاوییەکە ناوچە بۆ ماونەوە
ئابرامیان برای کوڕی لوتی هەروەها و گرتیان ڕۆیشتن. و خواردنەکانیان، هەموو و عەمۆرا
بوو.نیشتەجێ سەدۆم لە ئەو چونکە ڕۆیشتن، و گرت ئەویان کەلوپەلەکەی و گرت

ئەو ڕاگەیاند. عیبرانی ئابرامی بە هەواڵەی ئەم ڕزگاربووەکان لە یەکێک گەیشت، کاتێک
برای و ئەسکۆل برای کە بوو، نیشتەجێ ئەمۆری مامرێی بەڕووەکەی دار لەلای خۆی
دیلگیر برای لۆتی کە بیستی ئابرام کاتێک بوون. ئابرام هاوپەیمانی ئەوانەی بوو، ئاونان
ڕاوی ئەوان دوای و ژمارد خۆی ماڵەکەی خزمەتکاری کەسی هەژدە و سەد سێ کرابوو،
و لێیدان، و ئەوان، سەر کەوتنە خزمەتکارەکانی و خۆی شەودا لە و دان. گەیشتە تا کرد
سەدۆمی ئەسپەکانی هەموو و دیمەشقە. چەپی لە کە خۆبا، هەتا کەوتن دوایان
گەل. و ئافرەتەکان، و ئەو، موڵکەکانی هەموو و گەڕاندەوە، برازاکەی لوتی و گەڕاندەوە،
لێدانی لە گەڕایەوە ئەو ئەوەی دوای ئەو، پێشوازیکردنی بۆ دەرەوە چووە سەدۆم پاشای
بوو.پاشایان دەشتی کە شاڤێ، دۆڵی بۆ بوون، لەگەڵی کە پاشایانەی ئەو و کەدۆرلاعۆمەر

و بوو. هەرەبەرز خودای کاهینی ئەو دەرهێنا، شەرابی و نان سالێم، پاشای مەلکیسەدەق، و
ئەوەی هەرەبەرز، خودای بۆ ئابرام بێت بەرەکەتدار گوت: و دا، ئابرامی بەرەکەتداری

تۆی دوژمنەکانی کە بەرز، هەرە خودای بێت ستایش‌کراو و دروستکردووە. زەوی و ئاسمان ئابرامی بە سەدۆم پاشای پێیدا. شتێک هەموو لە دەیەکی ئابرام و تۆ، دەستی ژێر دایە دەستی گوت: سەدۆمی پاشای بە ئابرام ببە. خۆت بۆ ماڵەکە بەڵام بدەرێ، پیاوەکانم گوت: زەوی و ئاسمان ئەوەی دەکەم، درێژ هەرەبەرز پەروەردگاری یەزدانی بۆ خۆم هەموو لە وەرنەگرم شتێک هیچ پێڵاوێک بەندی تا دەزوویەکەوە لە ئەگەر دروستکردووە، کە لەوەی جگە کرد. دەوڵەمەند ئابرامم من کە نەڵێیت ئەوەی بۆ تۆیە، هی ئەوەی مامرێ، ئاونان، ئەسخۆل، هاتن، من لەگەڵ پیاوانەی ئەو بەشی و خواردیان، گەنجەکان بەش.دەبەنە ئەمانە

15

من ئابرام، مەترسە فەرمووی: و هات بینینێکدا لە ئابرام بۆ یەزدان وشەی وشانە، ئەم دوای پێ چیم خاوەن، گەورەی دەڵێت: ئابرام دەبێت. زۆر زۆر تۆ پاداشتی تۆم، قەڵغانی ئابرام دیمەشقییە. ئەلیعەزەری ئەمە من، ماڵەوەی کوڕی دەڕۆم، منداڵ بێ من دەدەیت؟ من میراتگری لەدایکبووە مندا ماڵی لە ئەوەی نەداوم، پێ تۆوێکت تۆ چونکە گوتی: بەڵکو نابێت، تۆ میراتگری ئەمە فەرمووی: و هات ئەو بۆ یەزدان دەنگی یەکسەر و دەبێت. گوت: پێی و دەرەوە بردە بەڕێوەی دەبێت. تۆ میراتگری ئەو دەردەچێت، تۆ لە ئەوەی گوت: پێی پاشان بیانژمێریت. بتوانیت ئەگەر بژمێرە، ئەستێرەکان و بکە ئاسمان سەیری بە ئەو بۆ ئەمەش و هێنا، خودا بە باوەڕی ئابرام دەبێت. نەوەکەت جۆرە بەم کلدانییەکان خاکی لە تۆم کە خودایەم ئەو من پێی: گوتی ژمێردرا. ڕاستودروستی پەروەردگارم، گەورەم گوتی: میراتگرتنی. بۆ پێبدەم زەوییەت ئەم ئەوەی بۆ دەرهێنا، بزنێکی و ساڵە سێ مانگایەکی من بۆ گوت: پێی ئەوە؟ دەبەم میراتی کە بزانم چی بەپێی

هەموو ئەو بۆ گرت بهێنە. کۆترێک و کوکوختییەک و ساڵە سێ بەرانێکی و ساڵە سێ باڵندەکانی بەڵام یەکتری، بە بەرامبەر داینایین و ناوەڕاستدا، بە کردن دابەشی و ئەمانەی، و دووەکانیان، پارچە سەر بۆ لاشەکان، سەر بۆ خوارەوە هاتنە باڵندەکان نەکرد. دابەش و ئابرام، سەر کەوتە سەرسامییەک خۆر، ئاوابوونی دەربارەی دانیشت. لەگەڵیان ئابرام کە بزانە باشی بە گوترا: ئابرام بە و سەری. دەکەوێتە گەورە تاریکی ترسێکی ئەوەتا دەدەن ئازاریان و دەکەن کۆیلەیان ئەوان و خۆیان، نا زەوییەکی لە دەبێت نامۆ نەوەکەت من دەکەن، خزمەتیان کە نەتەوەیەی ئەو بەڵام ساڵ. سەد چوار دەکەنەوە، نزمیان و بەڵام تۆ دەکەن. دەرچوون لێرە زۆرەوە کەلوپەلێکی بە ئەمە، دوای و دەکەم، دادگاییان نەوەی لە چاکدا. پیرییەکی لە پەروەردەکراویت ئاشتیدا، لە باوباپیرانت لای بۆ دەچیتەوە هەتا نەبوونەتەوە پڕ ئەمۆرییەکان گوناهەکانی هێشتا چونکە ئێرە، دەگەڕێنەوە چوارەمدا و دووکەڵاو تەنوورێکی ئەوەتا و دەرکەوت، گڕێک بوو، ئاوا خۆر ئەوەی لەبەر ئێستا. ڕۆژەدا لەو دابەشکراوانە. پارچە ئەو ناوەڕاستی لە تێپەڕین کە ئاگر، مەشخەڵەکانی لە نەوەکانت، دەدەمە زەوییە ئەم فەرمووی، و بەست ئابرام لەگەڵ پەیمانێکی یەزدان و کێنیزییەکان، و کێنییەکان، فورات، ڕووباری گەورە، ڕووباری هەتا میسرەوە ڕووباری و ئەمۆڕییەکان و ڕەفایمەکان، و پەریزییەکان و حیتییەکان و کەدمۆنییەکان.
یەبووسییەکان.و گرگاشییەکان و حیڤییەکان و کەنعانییەکان

16

ناوی کە هەبوو میسری کەنیزەیەکی بەڵام نەبوو، بۆ منداڵی بوو، ئابرام ژنی کە سارای کەواتە منداڵبوون، لە داخستووە منی یەزدان ببینە گوت، ئابرامی بە سارا بوو. هاجەر دەنگی لە گوێی ئابرامیش بم. منداڵدار ئەوەوە ڕێگەی لە ئەوەی بۆ کەنیزەکەم، لای بچۆرە

له ساڵ ده دوای گرت، خۆی کەنیزەکەی میسری، هاجەری ئابرام، ژنی سارا، و گرت. سارا چووه و ژن. وەک خۆی مێردی ئابرامی دایه و کەنعان، خاکی له ئابرام نیشتەجێبوونی لەبەردەمی خاتووەکە پڕە، سکی کە بینی کاتێک و بوو، پڕ سکی و هاجەر لای بۆ ژوورەوە دایه خۆمم خزمەتکارەکەی کچە من تۆ، له ستەملێکراوم گوت، ئابرامی به سارا کرا. بێڕێز و من لەنێوان خودا با کرام. ڕیسوا لەبەردەمی پڕە، سکی کە بینی کاتێک بەڵام تۆ، باوەشی ئەوەی تۆدایه، دەستی له کەنیزەکەت ئەوەتا گوت: سارای به ئابرام بکات. دادوەری تۆدا هەڵات.ڕووی له ئەویش و دا ئازاری سارا بکه. لەگەڵی پەسەنده پێت

له که کانیاوەی ئەو لەلای دۆزییەوە، چۆڵەوانی له کانیاوێک لەلای ئەوی یەزدان نێردراوی کویَ بۆ و دێیت کوێوه له سارا، کەنیزەی ئاگار، گوت: پێی یەزدان فریشتەی شوره. ڕێگای پێی یەزدان فریشتەی هەڵاتووم. خاتوونەکەم سارای ڕووی له من گوت: ئەویش دەچیت؟ نێردراوی ئەو. دەستی لەژێر بکەرەوه نزم خۆت و خاتوونەکەت لای بۆ بگەڕێوه گوت: فریشتەی ناژمێردرێت. خۆیەوه زۆریی له که دەکەم، زۆر زۆر نەوەکەت وت: پێی یەزدان چونکه ئیسماعیل، دەنێیت ناوی و دەزێیت کوڕێک و سکپڕیت تۆ ببینه، گوت: پێی یەزدان هەموو لەسەر دەستەکانی کۆچەری، پیاوێکی دەبێت ئەم بوو. زەلیلیت له گوێی یەزدان براکانی هەموو لەبەرچاوی و دەبێت، ئەو لەسەر کەس هەموو دەستەکانی و دەبێت، کەس ئەو تۆ کردبوو: لەگەڵ قسەی که بانگکرد یەزدانی ناوی ئەویش دەبێت. نیشتەجیَ دەرکەوت. بۆم که بینی ئەوەم لەبەردەمیشدا گوتی: چونکه دەبینێت، منی که خودایەیت و قادێش لەنێوان ئەوەتا بینی، لەبەردەمی که ئەوەی بیری بیرەکە، لێنا ناوی ئەمە لەبەر بووی، بۆی هاجەر که نا کوڕەکەی ناوی ئەبرام و بوو، ئەبرام بۆ کوڕێکی هاجەر بارەد. ئابرام بۆ ئیسماعیلی هاجەر کاتێک بوو، ساڵ شەش و هەشتا بەڵام ئابرام ئیسماعیل. بوو.منداڵی

17

خودای من گوت، پێی و دەرکەوت ئابرام بۆ یەزدان بوو. ساڵ نۆ و نەوەد ئابرام کە ڕوویدا
تۆدا و خۆم لەنێوان خۆم پەیمانی و بە. کەموکوڕی بێ و بە، پەسەند لەبەردەمم تۆم،
لەگەڵ قسەی خودا و خۆی. ڕووی سەر کەوتە ئابرام و دەکەم. زیاد زۆر زۆر تۆ و دادەنێم،
لە زۆرێک باوکی دەبیتە تۆ و تۆیە، لەگەڵ پەیمانەکەم ئەوەتا من فەرمووی: و کرد
من چونکە دەبێت، ئابراهام تۆ ناوی بەڵکو نابرێت، ناو ئابرام تۆ ناوی ئیتر و نەتەوەکان.
و نەتەوەکان، دەکەمە تۆ و دەکەم، زیادت زۆر زۆر و زۆر. نەتەوەی باوکی بە کردووە تۆم
من لەنێوان و تۆدا، و من لەنێوان دادەمەزرێنم خۆم پەیمانی و دەردەچن. تۆوە لە پاشایان
خودای ئەوەی بۆ هەتاهەتایی، پەیمانێکی بۆ نەوەکانیان، بۆ تۆدا لەگەڵ تۆدا نەوەکانی و
ئەو تۆ لەدوای تۆخمەکەت بە و تۆ دەیدەمە و تۆدا. لەگەڵ تۆ نەوەکانی خودای و بم، تۆ
دەبمە و هەتاهەتایی، موڵکێکی بۆ کەنعان، زەوی هەموو نیشتەجێیت، تێیدا کە زەوییە
تۆوەکەت و تۆ دەپارێزیت، منت پەیمانی تۆ بەڵام فەرمووی: ئیبراهیم بە خودا و خودایان.
لە و ئێوە، و من نێوان لە دەیپارێزیت، تۆ کە پەیمانەیە ئەم و نەوەکانیان. بۆ تۆ لەدوای
ئێوە دەکرێت. خەتەنە ئێوە نێرینەیەکی هەموو نەوەکانیان، بۆ تۆ لەگەڵ تۆ تۆوی نێوان
نیشانەی دەبێتە ئەمەش نێرینەتان، ئەندامی پێستی گۆشتی لە بکرێن خەتەنە دەبێت
هەموو ئێوە، لەلای دەکرێت خەتەنە ڕۆژە هەشت منداڵی و ئێوە. و من لەنێوان پەیمان
کوڕێکی هەموو لە کڕاوە زیو بە ئەوەی و ماڵ لەدایکبووی و ئێوە، نەوەکانی لە نێرینەیەک
لەدایکبووە تۆدا ماڵی لە ئەوەی دەکرێت خەتەنە خەتەنەکردن، نییە. تۆ تۆوی لە کە بیانی
پەیمانێکی بە دەبێت ئێوە گۆشتی لەسەر پەیمانەکەم و کڕدراوە، زیو بە ئەوەی و
ئەندامی پێستی گۆشتی هەشتەمدا ڕۆژی لە کە نەکراوەکە خەتەنە نێرە و هەتاهەتایی.
منی پەیمانی چونکە دەبڕدرێتەوە، خۆی ڕەگەزی لە گیانە ئەو نەکرێت، خەتەنە نێرینەی

نابێت، سارای ئەو ناوی چیتر ژنەکەت، سارای فەرمووː ئەبراهیمی بە خودا شکاندووە.
و لەوەوە، پێدەدەم منداڵێکت و ئەوی، دەکەم بەرەکەتداری دەبێت. سارا ئەو ناوی بەڵکو
و دەبن. لەوەوە نەتەوەکان پاشایانی و نەتەوەکان، دەبێتە و ئەوی، دەکەم بەرەکەتداری
سەد تەمەنی لە ئایا گوتیː خۆیدا دڵی لە و پێکەنی، و خۆی ڕووی سەر کەوتە ئیبراهیم
بە ئیبراهیم دەزێت؟ منداڵساڵیدا نەوەد تەمەنی لە سارا ئایا و دەبێت؟ کوڕی ساڵیدا
ئەوەتا بەڵێ، فەرمووː ئیبراهیمی بە خودا بژی. تۆ لەبەردەم ئیسماعیل با گوتː خودای
لەگەڵ خۆم پەیمانی و ئیسحاق، لێدەنێیت ناوی و لەدایکدەبێت، بۆ کوڕێکت ژنت سارای
لەدوای نەوەکانی و ئەو خودای ئەوەی بۆ هەتاهەتایی، پەیمانێکی بۆ دادەمەزرێنم، ئەو
کردووە، بەرەکەتدارم ئەوەتا و بووە، لێت گوێم ئەوەتا ئیسماعیلیش، دەربارەی بم. ئەو
دەیکەمە و دەبێت، لەدایک نەتەوە دوازدە زۆری. بە دەکەم زۆری و دەکەم زیادی
لەم سارا ئەوەی ئیسحاق، لەگەڵ دەیچەسپێنم من پەیمانەکەی بەڵام گەورە. نەتەوەیەکی
لای لە خودا و کرد، تەواو ئەو بۆ قسەکردنی داهاتوودا. ساڵی لە دەیزێنێت، بۆت کاتەدا
سەرەوە.چووە ئیبراهیم

هەموو و خۆی، ماڵەوەی ئەندامانی هەموو و برد، خۆی کوڕی ئیسماعیلی ئیبراهیم
ڕۆژدا هەمان لە و ئیبراهیم، ماڵی پیاوانی لە نێرینەیەک هەموو و زیو، بە کڕاوەکانی
گۆشتی کاتێک بوو، ساڵ نۆ و نەوەد ئیبراهیم فەرموو. پێی خودا وەک کردن، خەتەنەی
گۆشتی کاتێک بوو، ساڵ سێزدە ئەو کوڕی ئیسماعیل کرا. خەتانە خۆی پێشەوەی پێستی
و کرا خەتەنە ئیبراهیم ڕۆژەدا، ئەو کاتەی ئەو لە کرا. خەتەنە پێشەوەی پێستی
و ئەو، ماڵەوەی لەدایکبووەکانی و ئەو، ماڵەکەی پیاوەکانی هەموو و کوڕیشی. ئیسماعیلی
بیانییەکان.نەتەوە لە زیو بە کڕاوەکان

18

دەرگای لەسەر نیوەڕۆدا لە کاتێک دەرکەوت، بۆی مامرێدا بەڕووەکەی دار لەلای خودا پیاو سێ ئەوەتا و بینی، خۆی چاوەکانی بە و هەڵبڕی چاوی دانیشتبوو. چادرەکەی بۆ ڕایکرد خۆیەوە چادرەکەی دەرگای لە بینی، کاتێک و ڕاوەستابوون، لەسەری لەبەردەم من ئێستا ئەگەر گەورەم، گوت، و برد. کڕنۆشی زەوی لەسەر و پێشوازیکردنیان ئێوە پێیەکانی با و بگیرێت، ئاو با تێمەپەڕە. خزمەتکارەکەت لە کردووە، پەسەندم تۆ ئەم، دوای و دەخۆن. ئێوە و دەبەم، نان من و بکەنەوە. فێنک درەختەکە لەژێر و بشۆن، ئاوا گوت: و ئێوە. خزمەتکاری لای بۆ لایاندا ئێوە ئەوە لەبەر کە ئێوە، ڕێگای بۆ دەڕۆن ئێوە خێرا گوت: پێی و سارا لای بۆ چادرەکە ناو چووە پەلە بە ئیبراهیم گوتووتە. وەک بکە، ناو بۆ ئیبراهیم و بکە. دروست خۆڵەمێش نانی و بدە شێلە نرم ئاردی پێوانە سێ بکە، کرد خێرای و خزمەتکارەکە، دایە و وەرگرت، جوانی و نەرم گوێرەکەیەکی و ڕایکرد، گایان کردبوو، ئامادەی کە گوێرەکەیەکەی و شیر و کەرە وەرگرت بکات. ئامادەی ئەوەی بۆ ڕاوەستابوو.لەلایان دارەکە لەژێر خۆی خواردیان. و بەردەمیان خستە دایانی

چادرەکەدایە. لە ئەوەتا گوتی: و دایەوە وەڵامی ئەویش ژنەکەت؟ سارا، کوا ئەو: بۆ گوتی سارای و داهاتوودا، وەرزی لە کاتە ئەم بەپێی لات بۆ دێمەوە دەگەڕێمەوە کە و، گوتی بوو. پشتییەوە لە و چادرەکە دەرگای لەلای لێبوو گوێی سارا دەبێت. کوڕێکی ژنەکەت شتە ئەو سارا بۆ وەستابوو بوون، کەوتوو تەمەن بە و بوون پیر سارا و ئیبراهیم و ئێستا، تا نەبووە من بۆ ئەمە هێشتا گوتی: و پێکەنی خۆیدا ناو لە سارا ئافرەتانە. خۆیدا دڵی لە سارا بۆچی فەرموو: ئیبراهیمی بە پەروەردگار و پیاوەکەم. گەورەترە لەلای شتێک هیچ ئایا بوومەتەوە. پیر کە من دەبم؟ منداڵ بەڕاستی ئایا گوتی: و پێکەنی

کوڕێکی سارا و داهاتوودا، وەرزی لە لات بۆ دەگەڕێمەوە کاتەدا لەم نەشیاوە؟ خودا نەخێر، گوت، پێی و ترسابوو. چونکە نەکەنی، پێم نا، گوتی، و کرد ئینکاری سارا دەبێت. کەنی.پێت تۆ بەڵکو

لەگەڵیان ئیبراهیمیش عەمۆرا. و سەدۆم بۆ کرد تەماشایان و هەستان لەوێوە پیاوەکان خزمەتکارم ئیبراهیمی لە من گوت: پەروەردگار بەڵام کرد. بەڕێیان و کرد گەشتی هەموو و زۆر، و گەورە نەتەوەیەکی دەبێتە بەڵام ئیبراهیم دەیکەم. ئەوەی ناشارمەوە بە دەدات فەرمان چونکە زانیم، دەکرێن. بەرەکەتدار ئەوەوە ڕێگەی لە زەوی نەتەوەکانی کردنی بۆ یەزدان ڕێگاکانی دەکەن پاراستن و خۆی، لەگەڵ ماڵەکەی بە و کوڕەکانی کە ئەوەی هەموو ئیبراهیم سەر بهێنێتە یەزدان ئەوەی بۆ دادپەروەری، و ڕاستودروستی و بووەتەوە، زۆر من لای بۆ عەمۆرا و سەدۆم هاواری فەرمووی: یەزدان فەرموو. پێی من بۆ کە هاواریان بەپێی ئەگەر دەبینم کەواتە دابەزینم، گەورەن. زۆر گوناهەکانیان بۆ هاتن و گەڕانەوە لەوێوە پیاوەکان و بزانم. ئەوەی بۆ نا، ئەگەر تەواودەبن، هاتووە، نزیک ئیبراهیم کاتێک و وەستابوو. یەزدان لەبەردەم هێشتا ئیبراهیم بەڵام سەدۆم، بێخوا وەک ڕاستودروست مەبە، لەناو بێخوادا لەگەڵ ڕاستودروست گوتی: بووەوە، ئایا دەبەیت؟ لەناویان ئایا هەبن، شارەکەدا لە ڕاستودروست کەسی پەنجا ئەگەر دەبێت. بە هەبن؟ لەوێدا ئەگەر ڕاستودروستە، پەنجا ئەو لەبەر بەردەنادەیت شوێنە ئەو هەموو بکوژیت، بێدین لەگەڵ ڕاستودروست کە کارە، ئەم وەک ناکەیت ئەمە تۆ شێوەیەک هیچ زەوی هەموو دادوەری ئەوەی ئایا شێوەیەک! هیچ بە دەبێت. بێدین وەک ڕاستودروست و شاری لە ڕاستودروست کەسی پەنجا ئەگەر فەرمووی، یەزدان ناکات؟ دادوەری دەکات، و دەبەخشم. ئەواندا پێناوی لە شوێنە ئەو هەموو و شارەکە هەموو هەبن، سەدۆمدا بەڵام من، گەورەی لەگەڵ قسەکردن بە کرد دەستم ئێستا وتی، و دایەوە وەڵامی ئیبراهیم و چل بۆ بنەوە کەم ڕاستودروستەکان کەسە پەنجا بەڵام ئەگەر خۆڵەمێشم. و خۆڵ من

نابەم لەناوی نەخێر، گوتی: و لەناودەبەیت؟ شارەکە هەموو پێنجە ئەو لەبەر ئایا پێنج، کەس چل ئەگەر گوتی، و کرد لەگەڵ قسەی دووبارە و بدۆزمەوە. لەویٚ پێنج و چل ئەگەر قسە ئەگەر پەروەردگار، گوتی: و نابەم. لەناویان چلە ئەو لەبەر گوتی، و بدۆزرێنەوە، لەویٚ لەناویان سییە ئەو لەبەر فەرمووی: و چی؟ دۆزرانەوە لەویٚ کەس سی ئەگەر چی؟ بکەم دۆزرێنەوە بەڵام ئەگەر باڵادەست، لای بۆ قسەکردنم هەیە ئەوەی لەبەر گوتی، و نابەم. ئایا گەورەم، گوت: و بیست. لەویٚ دۆزمەوە ئەگەر نابەم، لەناویان نا گوتی، و بیست؟ لەویٚ ئەو لەبەر گوتی: ئەویش چی؟ بدۆزرێنەوە لەویٚ کەس دە ئەگەر بکەم؟ قسە دیکە جارێکی هێنا، ئیبراهیم لەگەڵ قسەکردن لە وازی کاتێک دوور، چووە یەزدان نابەم. لەناویان دەیانە خۆی.شوێنەکەی بۆ گەڕایەوە ئیبراهیم و

19

کاتێک دانیشتبوو، سەدۆم دەروازەی لەلای لوت سەدۆم. ناو هاتنە ئێوارە فریشتەکە دوو ببینن، گوتی، و زەوی. سەر بردە کڕنۆشی ڕوودا بە و پێشوازیکردنیان بۆ هەستا بینی، لوت زوو و ئێوە، پێیەکانی بشۆن و بمێننەوە، و ئێوە، خزمەتکاری ماڵی بۆ لابدەن گەورەکان، و دەمێنینەوە. شەقامەکان لە بەڵکو نەخێر، گوتیان، و ئێوە. ڕێگای بۆ دەگەڕێنەوە هەستان بۆ خواردنەوەی ماڵەکەی. بۆ ژوورەوە چوونە و ئەو لای بۆ لایاندا ئەوانیش لێکردن، زۆری بخەون، ئەوەی پێش خواردیان. ئەوانیش کردنیان، بۆ فەتیرەی نانی و کردن ئامادە پیرێک، هەتا گەنجێکەوە لە دا، خانووەکەیان دەوری سەدۆمییەکان شارەکە، پیاوەکانی ئەمشەو کە پیاوانە ئەو کوا گوت: پێیان و لوت، کرد بانگیان و پێکەوە. گەل هەموو لایان بۆ دەرەوە چووە لوت ببینەوە. نزیکیان ئەوەی بۆ ئێمە، بۆ دەریانبهێنە لات؟ هاتوونە شێوەیەک هیچ بە پێیان: گوتی داخست. خۆیەوە دوای لە دەرگاکەی و دەرگاکە، لای بۆ

و ئێوە بۆ دەرەوە دەیانهێنمە نەناسیوە، پیاویان کە هەیە کچم دوو مەکەن. خراپە براکان، چونکە مەکەن، پیاوانە لەم نارەوا کارێکی تەنها بێت، خۆش پێتان وەک بهێنن بەکاریان بۆ هاتوویت لەوێ! بکەوە دوور بۆی: گوتیان ماڵەکەم. بانی پەناگای ژێر هاتوونەتە ئەوانە. لە زیاتر دەکەین خراپە تۆمان کەواتە ئێستا کردن. دادوەری بۆ نەک نیشتەجێبوون، بەڵام دەرگاکە. شکاندنی بۆ بوونەوە نزیک و هێنا فشاریان لوت، پیاوەکە، لەسەر زۆریان و ماڵەکە، ناو بۆ خۆیان لای بۆ ژوورەوە کێشایە لۆتیان و درێژکردەوە دەستیان پیاوەکان هەتا بچووکەوە لە بوون، ماڵەکە دەرگای لەسەر پیاوانەی ئەو داخست. ماڵەکەیان دەرگای گوت، لوتیان بە پیاوەکان شڵەژابوون. دەرگاکە بۆ گەڕاندا لە و لێیاندان، نابینایی بە گەورە، هەیە دیکەت کەسێکی ئەگەر یان هەن؟ کچەکانت یان کوڕەکانت، یان زاواکانت، لێرە ئایا هاواری چونکە لەناودەبەین، شوێنە ئەم ئێمە چونکە شوێنە، لەم دەریبهێنە شارەکە، لە لوت لەناوبردنی. بۆ ناردووە ئێمەی یەزدان و بەرزبووەتەوە، یەزداندا لەبەردەم ئەوان و وەرگرتبوو، ئەویان کچەکانی ئەوانەی کرد، زاواکانی لەگەڵ قسەی و دەرەوە چووە وا بەڵام لەناودەبات. شارەکە یەزدان چونکە دەرەوە، بچنە شوێنە لەم و هەستن گوتی: فریشتەکان بوو، بەیانی کاتێک بوو. گاڵتەکردن وەک زاواکانی لەبەردەم کە دەرکەوت و ببە هەتیانە کە کچەکەت دوو و ژنەکەت و هەستە دەیانگوت: و دەکرد لوت بە پەلەیان دەستیان فریشتەکان نەچیت. لەناو شارەکە تاوانەکانی لەگەڵ تۆش ئەوەی بۆ دەرچۆ، بەزەیی یەزدان چونکە کچەکەی، دوو دەستەکانی و ژنەکەی دەستی و ئەو دەستی بە گرت هات.پێیدا

ڕزگار خۆت گیانی بکە، ڕزگار خۆت گوتیان، و دەرەوە، بردە ئەوانیان کاتێک ڕوویدا ئەوە بۆ بکە ڕزگار خۆت دەوروبەرەکە. ناوچە هەموو لە مەوەستە و دواوە، بۆ مەکە ڕوو بکە. لەبەر گەورەم، دەپاڕێمەوە گوتن: پێی لوت بدرێیت. ڕاوماڵێ هەرگیز نەوەک شاخەکە، کرد، گەورە ڕاستودروستیەکەتت و لەبەردەمت، دۆزییەوە بەزەیی خزمەتکارەکەت ئەوەی

شاخەکە، بۆ بم ڕزگار ناتوانم من بەڵام گیانەکەم، ژیانی بۆ من لەسەر دەیکەیت ئەوەی ئەویٚ، بۆ هەڵبێم من ئەوەی بۆ نزیکە شارە ئەم ببینە، بمرم. و من بگەنە خراپەکان نەوەک پێی و تۆ. لەبەر دەکات ژیان گیانم نییە؟ بچووک ئایا دەبم. ڕزگار لەویٚ و بچووکە، کە کە نەکەم وێران شارەکە کە قسەیە، ئەم لەسەر و تۆ ڕووی بە بووم سەرسام ئەوەتا گوت، هەتا بکەم شتێک هیچ ناتوانم چونکە لەویٚ، ڕزگاربوون بۆ کەواتە بکە پەلە کردیت. باسی و زەوی، لەسەر هەڵاتبوو خۆر سێگۆر. نا شارۆکەی ئەو ناوی ئەوە لەبەر لەویٚ. بگەیتە تۆ لە عەمۆرا و سەدۆم لەسەر باراند ئاگری و گۆگرد یەزدان و سۆغەر. ناو چووبووە لوت هەموو و دەوروبەرەکە، ناوچە هەموو و ڕووخاند، شارانەی ئەم و ئاسمانەوە. لە یەزدانەوە بووە و کرد، دواوەی تەماشای ئەو ژنەکەی و زەوی. ڕووەکانی و شارەکان، دانیشتووانی یەزدان لەبەردەم کە شوێنەی ئەو بۆ هەستا زوو بەیانی ئیبراهیم خویٚ. کۆڵەکەیەکی و دەوروبەرەکەی، ناوچە ڕووی و کرد، گۆمۆڕای و سەدۆم ڕووی تەماشای و ڕاوەستابوو. لە ڕوویدا وە تەنوورێک. هەڵمی وەک سەرەوە، دەهاتە زەوییەوە لە گڕێک ئەوەتا و بینی، ئیبراهیمی خودا دەوروبەرەکە، ناوچە شارەکانی هەموو بۆ خودا وێرانکردنی کاتی سەرەوژێرکردنی کاتی لە دەرەوە، ناردە وێرانییەکە ناوەڕاستی لە لوتی وە یادکردەوە، نیشتەجێبوو.تێیاندا لوت کە شارانەی ئەو بۆ یەزدان

لەگەڵی، کچەکەی دوو و ئەو بوو، نیشتەجیٚ کێوێک لە و سەرکەوت سێگۆرەوە لە لوت دوو و ئەو بوو، نیشتەجیٚ ئەشکەوتێک لە و بێت، نیشتەجیٚ سێگۆر لە ترسا چونکە لەسەر کەسێک و پیرە، باوکمان گوت، بچووکترەکەی بە گەورەترەکە لەگەڵی. کچەکەی باوکمان بە شەراب با و وەرە زەوییە. هەموو شایستەی وەک لامان، بێتە کە نییە زەوی باوکیان دایە شەرابیان ئەوان هەڵبستێنین. تۆو باوکمان لە و بخەوین لەگەڵی و بخۆرێنین ئەو و شەوەدا، لەو نوست خۆی باوکی لەگەڵ و ژوورەوە هاتە گەورەترەکە و شەوەدا، لەو بە گەورەتر دواتر، ڕۆژی لە ڕوویدا هەستانیدا. کاتی لە و نوستنیدا کاتی لە نەیزانی

شەرابی ئەمشەویش با نوستم، باوکمان لەگەڵ دوێنیٚ من ئەوەتا گوت: بچووکترەکەی هەڵبستێنین. تۆو باوکمان لە با و بنویٚ، لەگەڵی و ژوورەوە بچۆ تۆ و بخواتەوە، بدەینیٚ و ژوورەوە هاتە بچووکەکە کچە و خواردنەوە، باوکیان دایە شەرابیان شەوەدا لەو ئەوان دوو و هەستایەوە. کاتێک و نوست کاتێک نەیزانی ئەو و نوست، خۆی باوکی لەگەڵ نا ئەوی ناوی و بوو، کوڕێکی گەورەترەکە و بوو. پڕ سکیان باوکیان لە لۆت کچەکەی بچووکترەکەش ئەمڕۆ. هەتا مۆئابییەکانە باوکی ئەمە باوکەوە، لە دەیگوت: مۆئاب، باوکی ئەم منە، ڕەگەزی کوڕی ئەمە گوتی: و ئەممان، لێنا ناوی و بوو، کوڕێکی ئەمڕۆ.هەتا عەممۆنییەکانە

20

و نیشتەجێبوو، شوور و قادێش نێوان لە و باشوور، زەوی بۆ جوڵایەوە لەوێوە ئیبراهیم و ترسا چونکە منە، خوشکی کە گوتی ژنی سارای دەربارەی ئیبراهیم ئاوارەبوو. گێرارا لە و ناردی گێرار پاشای ئەبیمەلەخی بیکوژن. ئەو لەبەر شارەکە پیاوانی نەوەک منە، ژنی بڵیٚ دەمریت تۆ ببینە، گوت: پێی و ئەبیمەلەخ لای چووە شەودا لە خەودا لە خودا برد. سارای ئەبیمەلەخ کردووە. هاوبەشی ژیانی پیاوێک لەگەڵ ئەو چونکە بردتە، کە ژنەی ئەو لەبەر ڕاستودروست و نەزان نەتەوەیەکی ئایا پەروەردگار، گوتی: و نەدا، لیٚ دەستی بەڵام براکەمە؟ کە نەوتم پێی ئەویش و خوشکمە؟ کە نەوتم پێی خۆی ئەو ئایا لەناودەبەیت؟ زانیم منیش و گوت، پێی خەودا لە خودا کرد. ئەمەم پاکیزە دەستێکی بە و پاک دڵێکی بە ئەمە لەبەر من، دژی بکەیت گوناە لەوەی پێت بەزەییم و کرد، ئەمەت پاکەوە دڵێکی بە کە ئەو چونکە پیاوە، ئەو بۆ بگەڕێنەرەوە ژنەکە ئێستا بدەیت. لیٚ دەستت پێنەدایت ڕێگام دەمریت کە بزانە نەیگەڕێنیتەوە، ئەگەر بەڵام دەژیت. و تۆ، بۆ دەکات نوێژ و پێغەمبەرێکە،

خزمەتکارەکانی هەموو هەستا، زوو بەیانیدا لە ئەبیمەلەخ تۆیە. هی ئەوەی هەموو و تۆ ئەبیمەلەخ ترسان. زۆر خەڵکەکەش هەموو گوت، گوێیان بۆ وشانەی ئەم هەموو بانگکرد، کردووە، تۆ بە دەرهەق گوناهمان ئایا پێکردین؟ چیت گوت: پێی و کرد ئیبراهیمی بانگی کەس کە پێکردووم کارێکت پاشایەتییەکەم؟ و من سەر هێناوەتە گەورەت گوناهێکی کە گوتم گوتی: ئیبراهیم کرد؟ ئەمەت کە بینیوە چیت گوت: ئەبراهامی بە ئەبیمەلەخ ناکات. خوشکی ئەو ڕاستی، بۆ و دەمکوژن. ژنەکەم لەبەر بۆیە نییە، شوێنەدا لەم لەخواترسی کە لە منی خودا کاتێک ڕوویدا من. ژنی بە بووە بەڵام دایکەوە، لە نەک بەڵام باوکەوە، لە منە شوێنێک هەموو لە دەکەیت، من بۆ ڕاستودروستییە ئەم گوت: پێم و دەرهێنا، باوکمماڵی و مەڕ و دراخما دوو هەزار ئەبیمەلەخ براکەمە. کە من دەربارەی بڵێ ئەویَ، بچینە کە گەڕاندەوە. ئەویشی ژنی سارای و ئیبراهیم، دایە و گرت کەنیزەی و خزمەتکار و گوێرەکە پێت کە هەرکوێیەک لە لەبەردەمتە، زەوییەکەم ئەوەتا گوت: ئەبراهیمی بە ئەبیمەلەخ ئەمانە براکەت، بە داوە دیدراخمام هەزار ئەوەتا گوتی: سارا بۆ بەڵام بە. نیشتەجێ خۆشە، بە. ڕاستگۆ شتدا هەموو لە و تۆن، لەگەڵ ئەوانەی هەموو بۆ و تۆ، ڕووی بۆ ڕێزێک دەبنە و کردەوە، چاک کەنیزەکانی و ژنەکەی و ئەبیمەلەخ خودا و کرد، خودا بۆ نوێژی ئیبراهیم لە ئەبیمەلەخ ماڵی لە منداڵدانەکانی هەموو تەواوی بە یەزدان چونکە بوو. منداڵیان ئیبراهیم.ژنی سارای لەبەر داخستبوو، دەرەوە

21

کردبوو. قسەی کە کرد ئەوەی سارا بۆ یەزدان و گوتی، وەک کرد، سارای سەردانی یەزدان پێی یەزدان کە کاتەی لەو پیریدا، لە کوڕێک ئەبراهیم، بۆ بوو منداڵی و دووگیانبوو و ئیسحاق. زایی، بۆی سارا ئەوەی لەدایکبوو، بۆی کە نا کوڕەکەی ناوی ئیبراهیم و فەرموو.

و پێکردبوو. فەرمانی خودا وەک کرد، خەتەنە هەشتەم ڕۆژی لە ئیسحاقی ئیبراهیم

یەزدان گوتی، سارا لەدایکبوو بۆی کوڕی ئیسحاقی کاتێک بوو ساڵ سەد ئیبراهیم

گوت: و دەبێت. دڵخۆش من لەگەڵ بیبیستێت هەرکەس چونکە دروستکرد، بۆ پێکەنینی

بوو کوڕم منداڵێکی چونکە دەدات؟ منداڵ بە شیر سارا کە ئەبراهیم بە ڕادەگەیەنێت کێ

کرد ساز گەورەی خوانێکی ئیبراهیم و لێبڕا، شیری و بوو گەورە منداڵەکە و پیرییمدا. لە

بۆ کە میسری، هاجەری کوڕی سارا بەڵام لێبڕا. شیری کوڕی ئیسحاقی کە ڕۆژەی لەو

ئەم گوت: ئیبراهیمی بە و دەکرد. یاری خۆی کوڕی ئیسحاقی لەگەڵ کە بینی بوو، ئیبراهیم

کوڕەکەم لەگەڵ نابێت میراتبەر کەنیزەیە ئەم کوڕی چونکە دەربکە، کوڕەکەی و کەنیزەیە

کوڕەکەی. دەربارەی ئیبراهیم لەبەردەم دەرکەوت سەخت زۆر وشەیە ئەو بەڵام ئیسحاق.

دەربارەی و منداڵەکە دەربارەی لەبەردەمت نەبێت سەخت با فەرموو: ئیبراهیمی بە خودا

ڕێگەی لە چونکە بگرە، ئەو دەنگی لە گوێ دەڵێت، پێت سارا ئەوەی هەموو کەنیزەکە،

نەتەوەیەکی بە دەیکەم کەنیزەیەش ئەم کوڕی و ناودەبردرێت. نەوەکەت ئیسحاقەوە

دایە و برد ئاو مەشکەیەک و نان هەستایەوە، بەیانی ئیبراهیم تۆیە. تۆوی چونکە گەورە،

لە گەڕا، چۆڵەوانی لە و ڕۆیشت ئەویش ناردی. و شانی سەر خستە منداڵەکەی هاجەر،

ئەلاتە. دارێکی ژێر خستە منداڵەکەی و نەما، مەشکەکەدا لە ئاوەکە سوێند. بیری نزیک

گوتی: چونکە کەوان، هاویشتنێکی وەک ئەو، بەرامبەری دانیشت دوورەوە لە و چووە

گریا. و کرد هاواری منداڵەکەش ئەو، بەرامبەری دانیشت جا ببینم. منداڵەکەم مردنی نابێت

خودا فریشتەیەکی و بوو، تێیدا کە شوێنەی لەو گرت منداڵەکە دەنگی لە گوێی خودا

لە گوێی خودا چونکە مەترسە، هاجەر؟ چیتە گوت: پێی و بانگکرد ئاسمانەوە لە هاجەری

دەستی بە و ببە، منداڵەکە و هەستە تێیدایە. کە شوێنەی لەو گرتووە منداڵەکە دەنگی

و کردەوە، ئەوی چاوەکانی خودا گەورە. نەتەوەیەکی دەیکەمە چونکە بیگرە، خۆت

منداڵەکە. بە دا ئاوی و ئاو، لە پڕکرد مەشکەکەی و ڕۆیشت، و بینی، زیندووی ئاوی بیرێکی

و تیرهاوێژ. بووە و بوو، نیشتەجێ چۆڵەوانی لە و بوو گەورە بوو، منداڵەکە لەگەڵ خودا
میسرەوە.لە فاران لە گرت بۆ ژنێکی دایکی و بوو، نیشتەجێ چۆڵەوانیدا لە

گشتی سەرکردەی فیخۆلی و ڕاوێژکاری ئۆخۆزاسی و ئەبیمەلەخ کاتەدا، لەو ڕوویدا
کە ئەوەی هەموو لە تۆیە لەگەڵ خودا گوتیان: و هاتن ئیبراهیم لای بۆ هێزەکەی
بە نە نەکەیت، من بە ستەم کە خودا بە من بۆ بخۆ سوێند کەواتە ئێستا دەیکەیت.
تۆش کردم، تۆ لەگەڵ من کە ڕاستودروستییەی ئەو بەپێی بەڵکو ناوەکەم، بە نە تۆوەکەم،
ئیبراهیم و بوویت. نیشتەجێ تێیدا تۆ کە زەوییەی ئەو لەگەڵ و بیکەیت، من لەگەڵ
بیرەکانی دەربارەی کرد ئەبیمەلەخی سەرزەنشتی ئیبراهیم و دەخۆم. سوێند من گوتی،
شتەی ئەم کێ نەمزانی گوت: پێی ئەبیمەلەخ و دزییان. ئەبیمەلەخ خزمەتکارەکانی کە ئاو،
و مەڕ ئیبراهیم ئەمڕۆ. تەنها بیستوومە، منیش نە ڕاگەیاندم، پێت تۆ نە کردووە، تۆ بۆ
حەوت ئیبراهیم و بەست. پەیمانیان هەردووکیان ئەبیمەلەخ، دایە و وەرگرت گوێرەکەی
بەرخە حەوت ئەم گوت: ئیبراهیمی بە ئەبیمەلەخ دانا. جیا بە مەڕی مێینەی بەرخی
حەوت ئەم گوتی: ئیبراهیم دامەزراندوویت؟ تەنها بە تۆ کە چین مەڕانە ئەم مێیینەی
هەڵکەندووە. بیرەم ئەم من کە بن بۆ شایەتیم ئەوەی بۆ وەربگرە، من لە مێیانە مێگەلە
خوارد. سوێندیان هەردووکیان لەوێ چونکە سوێند، بیری نا شوێنەی ئەو ناوی ئەوە لەبەر
فیخۆلی و ڕاوێژکاری ئۆخۆزاتی و ئەبیمەلەخ ئینجا سوێندەکە، بیری لە دانا پەیمانێکیان و
ئیبراهیم فەلەستینییەکان. خاکی بۆ گەڕانەوە و هەستان هێزەکەی گشتی فەرماندەی
خودای کرد، یەزدانی ناوی بانگی لەوێ و چاند سوێند بیری لەسەر کێڵگەیەکی
بوو.نیشتەجێ فەلەستییەکان خاکی لە زۆر ماوەیەکی بۆ ئیبراهیم هەتاهەتایی.

22

ئیبراهیم. ئیبراهیم، گوت: پێی و تاقیکردەوە ئیبراهیمی خودا قسانە، ئەم دوای ڕوویدا و خۆشت تۆ ئەوەی بگرە، خۆشەویستەکەت کوڕە گوتی، و من. ئەوەتا گوتی: ئەویش دەڵێم پێت کە کێوانەی لەو یەکێک لەسەر لەوێ و بەرز، خاکی بۆ بڕۆ و ئیسحاق، ویست، زینی خۆی گوێدرێژەکەی هەستا، بەیانی ئیبراهیم بکە. پێشکەشی سووتاو قوربانی وەک قوربانی بۆ دارێکی و خۆی، کوڕی ئیسحاقی و برد، خۆی لەگەڵ خزمەتکاری دوو کرد، پێی خودا کە شوێنەی ئەو گەیشتە سێیەم ڕۆژی لە و ڕۆیشت، و هەستا شەقکرد، سووتاو و بینی. دوورەوە لە شوێنەکەی و بەرزکردەوە خۆی چاوەکانی ئیبراهیم و گوتبوو.

کوڕەکە و من بەڵام کەرەکە، لەگەڵ دانیشن لێرە گوت، ئەو خزمەتکارەکانی بە ئیبراهیم دارەکانی ئیبراهیم ئێوە. لای بۆ دەگەڕێینەوە و دەبەین کڕنۆش و ئەوێ، تا پێش دەڕۆینە شمشێرەکەی و ئاگر خۆشی دانان، کوڕی ئیسحاقی لەسەر و وەرگرت سووتاوی قوربانی گوت: باوکی ئیبراهیمی بە ئیسحاق ڕۆیشتن. پێکەوە هەردووکیان و وەرگرت، دەستەوە بە قوربانی بۆ مەڕەکە بەڵام دارەکان، و ئاگر ئەوەتا گوتی: کوڕم؟ چییە، گوتی: ئەویش باوک. سووتاو، قوربانی بۆ دەبینێت مەڕێک خۆی بۆ خودا گوتی: ئیبراهیم لەکوێیە؟ سووتاندن گوتبوو، پێی خودا کە شوێنەی ئەو سەر هاتنە ڕۆیشتن، پێکەوە هەردووکیان ئینجا منداڵم. و بەستەوە، کوڕی ئیسحاقی و دانا، دارەکانی و نا، بنیاد قوربانگاکەی لەوێ ئیبراهیم و شمشێرەکە، گرتنی بۆ درێژکرد دەستی ئیبراهیم و داینا. دارەکان لەسەر قوربانگاکە لەسەر ئیبراهیم، گوتی: و کرد بانگی ئاسماناوە لە یەزدان فریشتەی کوڕەکەی. سەربڕینی بۆ پێ هیچیشی و کوڕەکە، لەسەر مەخە دەستت گوتی، و ئەوەتام. گوتی: ئەویش ئیبراهیم! خۆشەویستەکەت کوڕە بە دڵت و دەترسیت، خودا لە تۆ کە زانیم ئێستا چونکە مەکە، بە بەرانێک ئەوەتا بینی، و چاوەکانی بە کردەوە سەیری ئیبراهیم من. پێناوی لە نەسووتا وەک و گرت بەرانەی ئەو و ڕۆیشت ئیبراهیم سابێک. دەوەنێکی لە گیرابوو قۆچەکانییەوە کرد.پێشکەشی کوڕی ئیسحاقی جیاتی لە سووتاو قوربانی

دیار یەزدان کێوەکە لە بڵێن: ئەمڕۆ ئەوەی بۆ بینی، یەزدان نا شوێنەی ئەو ناوی ئیبراهیم و
بە گوتنی، بە کرد ئیبراهیمی بانگی ئاسمانەوە لە دووەم جاری بۆ یەزدان فریشتەی بوو.
لە نەسووتا دڵت و کرد، کارەت ئەم ئەوەی لەبەر یەزدان، دەفەرموێت خوارد، سوێندم خۆم
زۆر تۆوەکەت و دەکەم، بەرەکەتدارت بەڕاستی من، پێناوی لە خۆشەویستەکەت کوڕە
تۆوەکەت و دەریا، کەناری لەلای خۆڵەکەی وەک و ئاسمان، ئەستێرەکانی وەک دەکەم،
زەوی نەتەوەکانی هەموو تۆوە توخمی ڕێگەی لە و دەبێت. میراتگر دوژمنان شارەکانی
لای بۆ ئیبراهیم گەڕایەوە بوویت. من دەنگی گوێڕایەڵی ئەوەی لەبەر دەبن، بەرەکەتدار
سوێند بیری لە ئیبراهیم سوێند. بیری بۆ ڕۆیشتن پێکەوە و هەستان و خزمەتکارەکانی،
بوو.نیشتەجێ

بۆ کوڕانی ئەویش میلکا ببینە، گوترا: و ئەبراهیم بە ڕاگەیەنرا و قسانە، ئەم دوای ڕوویدا
باوکی کەموئێلی و ئەو، برای بوزی و نۆبەرە، عوزی لەدایکبووە. برات ناحۆری
بوو. ڕیبێکای بەتوئێل بێسوێل. و یێلداف، و فالْدێس، و ئەزاو، و حەزاد، و سوریانییەکان،
ئەو کەنیزەکەی و بوویان. ئەبراهیم برای ناحۆری بۆ مێلخا کە کوڕانەن ئەو هەشتانە ئەم
مەعکا.و تاحاش و گاهام و تابەک بوو: منداڵی ئەویش بوو، ڕەئوما ناوی کە

23

دۆڵەکەدایە، لە کە مرد، ئەربۆک شاری لە سارا بوو. ساڵ حەوت و بیست و سەد سارا ژیانی
ئیبراهیم ماتەمگێڕان. بۆ و سارا شیوەنی بۆ هات ئیبراهیم کەنعان. خاکی لە حەبرۆنە ئەمە
و نیشتەجێ فەرمووی، و گوت حێتی کوڕانی بە ئیبراهیم و هەستا، خۆی مردووەکەی لە
مردووەکەم تاکو ئێوەدا، لەنێو پێبدەن گۆڕێکم موڵکی کەواتە ئێوەدا، لەنێو نامۆم

نەخێر، گوتیان: و ئیبراهیم بە دایەوە وەڵامیان حێت کوڕەکانی بنێژم. لەبەردەمتان باشترین لە ئێمەدا، لەنێو دیاریکراوی خودا لەلایەن پاشایەکی تۆ بگرە، لێ گوێمان گەورەم. بۆ ناخاتەوە دوور تۆ لە خۆی گۆڕەکەی کەسێکمان هیچ بنێژە. مردووەکەت گۆڕەکانمان بۆ زەوی، گەلی بۆ برد کڕنۆشی ئیبراهیم و هەستایەوە بنێژیت. لەوێ مردووەکەت ئەوەی کە ئامادەن دڵتانەوە لە ئەگەر گوتی، و کرد ئەوان بۆ قسەی ئیبراهیم و حێت. کوڕانی کوڕی عەفرۆنی لەگەڵ منەوە لایەن لە و بگرن لێ گوێم بنێژن، بەرچاوم لە مردووەکەم بەشێکی لە ئەوەی ئەوە، هی کە پێبدات، دووانەکەم ئەشکەوتە با و بکەن. قسە سۆهار گۆڕستان. دەستکەوتی بۆ ئێوەدا لەنێو مە بیدەنە زیو شایانی نرخی بە کێڵگەکەیەتی، ئەفرۆن بەڵام وەڵامدایەوە حێت، کوڕانی ناوەڕاستی لە دانیشتبوو بەڵام ئەفرۆن ناو دەچوونە ئەوانەی هەموو و حێت کوڕانی بەرگوێی لە گوتی، ئیبراهیم بۆ حیتییەکە ئەشکەوتەی ئەو و کێڵگەیە ئەو بگرە. من لە گوێ و گەورەم، بە، من لەلای گوتی، شارەکە، و بنێژە. مردووەکەت تۆ، دامە هاووڵاتیانەکانم هەموو لەبەردەم دەیدەم. تۆ بۆ ناوی، خاکەکە، گەلی گوێی لە گوت ئەفرۆنی بە و زەوی. گەلی لەبەردەم برد کڕنۆشی ئیبراهیم مردووەکەم و وەربگرە، من لە کێڵگەکە زیوی لێبگرە، گوێم منیت، بەرامبەر تۆ لەبەرئەوەی بیستوومە، من گەورەم، نەخێر گوتی، و دایەوە ئەبراهیمی وەڵامی ئەفرۆن دەنێژم. لەوێ تۆ تۆدا؟ و من نێوان لە دەبێت چی ئەمە بەڵام زیوە، دیدراخمای سەد چوار بە زەوییەک ئەفرۆن بۆ زیوەی ئەو ئیبراهیم و گرت، ئەفرۆن لە گوێی ئیبراهیم بنێژە. مردووەکەت سەد چوار کردبوو، لەسەر قسەی حێت کوڕەکانی گوێچکەکانی لە کە گەڕاندەوە لە کە وەستا، ئەفرۆن کێڵگەکەی وە بازرگانان. لەلای پەسەندکراو زیوی دیدراخمای و بوو، تێیدا کە ئەشکەوتەکە و کێڵگەکە مەمرێیە، بەرامبەر کە بوو، دووانە ئەشکەوتی چواردەوریدا. لە بوو سنوورەکانیدا لە ئەوەی هەموو و بوو، کێڵگەکەدا لە کە دارێک هەموو شارەکە. ناو دەچنە ئەوانەی هەموو و حیت کوڕەکانی لەبەردەم موڵکداری بۆ ئیبراهیم، بۆ

بەرامبەر کە نێژراوە، دووانە کێڵگە ئەشکەوتی لە ژنی سارای ئیبراهیم ئەمانە دوای
بۆ بوو تێیدا کە ئەشکەوتەکە و کێڵگەکە و کەنعان. خاکی لە حەبرۆنە ئەمەش مەمرێیە،
حێت.کوڕانی لە گۆڕ، خاوەنداریێتی بۆ کرا پەسەند ئیبراهیم

24

لە کرد ئیبراهیمی بەرەکەتداری یەزدان و هەبوو، درێژی تەمەن و بوو پیر ئیبراهیم و
شتدا.هەموو

گوت: خۆی شتەکانی هەموو فەرمانڕەوای ماڵەکەی، گەورەترینی خزمەتکارە بە ئیبراهیم و
بۆ زەوی، خودای و ئاسمان خودای یەزدان، بە دەدەم سوێندت و دابنێ. ڕانم لەژێر دەستت
لەنێویاندا من ئەوانەی کەنعانییەکان، کچانی لە ئیسحاق کوڕەکەم بۆ نەگریت ژنێک ئەوەی
هۆزی بچیتە و لەدایکبووم، لەوێ من ئەوەی من، خاکی بچیتە دەبێت بەڵام نیشتەجێم.
ئەگەر گوت: پێی خزمەتکارەکە بهێنیت. لەوێوە ئیسحاق کوڕەکەم بۆ ژنێک و من،
ئەو بۆ بگەڕێنمەوە کوڕەکەت ئایا زەوییە، ئەم بۆ بگەڕێتەوە لەگەڵم نەیەوێت ئافرەتەکە
بۆ کوڕەکەم خۆت، بۆ ئاگاداربە وت: پێی ئیبراهیم دەرەوە؟ هاتیتە لەوێوە تۆ کە زەوییەی
باوکمەوە ماڵی لە منی ئەوەی زەوی، خودای و ئاسمان خودای یەزدان، مەگەڕێنەوە. ئەوێ
من بۆ سوێندی و کرد من لەگەڵ قسەی ئەوەی لەدایکبووم، تێیدا زەوییەی لەو و برد
خۆی فریشتەکەی خۆی ئەو نەوەکانت، و تۆ دەدەمە زەوییە ئەم فەرمووی: و خوارد
ئافرەتەکە بەڵام ئەگەر دەهێنیتەوە. کوڕەکەم بۆ ژنێک لەوێوە تۆ و دەنێرێت، لەپێشتەوە
کوڕەکەم تەنها سوێندەکەم، لە دەبیتەوە پاک خاکە، ئەم بچێتە تۆ لەگەڵ نەیەوێت
خۆی گەورەی ئیبراهیمی ڕانی لەژێر خۆی دەستی خزمەتکارەکە و ئەوێ. بۆ مەگەڕێنەوە

وشترەکانی لە وشتری دە خزمەتکارەکە و قسەیە. ئەم دەربارەی خوارد بۆ سوێندی و دانا، و هەستا و خۆی، لەگەڵ گەورەکەی باشەکانی شتە هەموو لە و وەرگرت، گەورەکەی بیرەکەی لەلای شارەکە دەرەوەی لە وشتران ئەو و ناحۆر. شاری بۆ میزۆپۆتامیا بۆ ڕۆیشت دەرەوە.دەهاتنە ئاوکێش ئافرەتانی کاتێک ئێوارەدا، کاتی لە ڕاخست ئاو

و بکە سەرکەوتووم لەبەردەمم ئەمڕۆ ئیبراهیم، من گەورەی خودای گەورە، ئەی گوتی: و و ڕاوەستاوم، ئاوەکە کانی لەسەر من ئەوەتا بکە. ئیبراهیم من گەورەی لەگەڵ بەزەیی ئاو. هەڵکێشانی بۆ دەرەوە دێنە شارەکە دانیشتووانی کچانیAnd the virgin would be the one to whom I say incline your water jar so that I drink, and she says to me drink you, and I will give your camels to drink until they cease drinking, this one you prepared for your servant Isaac, and in this I will know that you did mercy with my lord Abraham.

دەهاتە ڕڤقا ئەوەتا و مێشکیدا، لە قسەکردن لە بکات تەواوی ئەوەی پێش ڕوویدا و ئیبراهیم، براکەی ناحۆر، ژنی میلکا کوڕی بەتوئێل بۆ لەدایکبووبوو ئەوەی دەرەوە، کچێکی ڕواڵەتدا، لە بوو جوان زۆر پاکیزە کچە ئەو شانەکانی. لەسەر ئاو گۆزەی هەڵگری و پڕکرد خۆی ئاوی گۆزەی کانییەکە، سەر بۆ دابەزی نەیناسیبوو، پیاوێک هیچ بوو، پاکیزە خواردنەوە بۆ بدە گوتی: و ئەو بەرەوپیری بۆ خزمەتکار ئەو بەڵام ڕایکرد سەرکەوتەوە. ئاوەکەی گۆزەی و کرد خێرا و گەورەم، بنۆشە گوتی: ئەو تۆ. گۆزەکەی لە ئاو کەمێک من بۆ و گوتی، و هێنا. خواردنەوە لە وازی هەتا نۆشین، دایە ئاوی و باڵی، سەر دابەزاندە ئاوەکەی گۆزەی و کرد خێرا و بخۆنەوە. هەموویان تا دەکێشم، ئاو تۆش وشترەکانی هەڵبکێشێت، ئاو دیسان ئەوەی بۆ بیرەکە لای بۆ ڕایکرد و ئاخوڕەکە، ناو بۆ کردەوە بەتاڵ

و دەکرد ئەوی چاودێری وردی بە بەڵام پیاوە ئەو وشترەکان. هەموو بۆ هەڵکێشا ئاوی و ڕوویدا نا. یان کردبووە سەرکەوتوو ئەوی ڕێگای یەزدان ئایا بزانێت ئەوەی بۆ بوو بێدەنگ کێشی بە زێڕینی گوارەی پیاوە ئەو وەستان، خواردنەوە لە وشترەکان هەموو کاتێک گوتی: و پرسی لێی و برد. زێڕین دە کێشی بە دەستەکانی لەسەر بازنی دوو و دراخمەیەک پێی بەڵام ئەو مانەوە؟ بۆ ئێمە بۆ هەیە شوێنێک باوکت لای ئایا بڵێ، پێم کێیت؟ کچی خۆراکی و کا وت: پێی و ناحۆر. بۆ بوویەتی ئەوەی مێلخاس، کوڕی بەتوئێلم، کچی وت: بۆ کڕنۆشی و ڕازیبوو پیاوەکە و مانەوە. بۆ شوێنیش و ئێمە، لای هەیە زۆرمان ئاژەڵیش لە نەهێنا وازی کە ئیبراهیم، من گەورەی خودای یەزدان، بێت پیرۆز گوتی: و برد یەزدان ماڵی بۆ کرد سەرکەوتوو منی یەزدان و من، گەورەی لە ڕاستییەکەی و ڕاستودروستی من. گەورەی برایAnd the servant, having run, reported to her mother's house according to these words. کە هەبوو برایێکی ڕێبێکا بەڵام کاتێک ڕوویدا و کانیەکە. لەلای دەرەوە لە پیاوە ئەو بەرەو ڕایکرد لابان و بوو، لابان ناوی وشەکانی لە گوێی کاتێک و بینی، خوشکەکەی دەستەکانی لە بازنەکانی و گوارەکان کردووە، لەگەڵم قسەی پیاوە ئەو شێوەیە بەم دەیگوت: کە بوو خوشکەکەی ڕڤێکای وت: پێی و وەستابوو. کانیاوەکە لەلای وشترەکان لەسەر کە پیاوە ئەو لای بۆ هات ئەویش ماڵەکەم من ڕاوەستاویت؟ دەرەوە لە بۆچی یەزدان، بەرەکەتداری ژوورەوە، بچۆ وەرە بارکراوەی ماڵەکە، ناو ژوورەوە چووە پیاوەکە وشترەکان. بۆ شوێنێکیش و کردووە ئامادە و خۆی پێیەکانی دایە ئاوی وشترەکان، دایە ئاژەڵی خۆراکی و کا لابرد، وشترەکان لە خواردن، بۆ دانا لەپێشیان نانەکانی و شوشتن. بۆ بوون لەگەڵی کە پیاوانەی ئەو پێیەکانی بکە.قسە گوتی، و بکەم، خۆم قسەکانی هەتا ناخۆم، گوتی، و

و کرد، زۆر منی گەورەکەی بەرەکەتداری بەڵام یەزدان ئیبراهیمم. خزمەتکاری من گوت: و و وشتر و کەنیزە و خزمەتکار و زێڕ و زیو و گوێرەکە و مەڕ ئەو دایە و بەرزکرایەوە،

و بوو، پیر ئەوەی دوای بوو منداڵی گەورەکەم بۆ کوڕێکی گەورەکەم، ژنی سارا، گوێدرێژ.
کوڕەکەم بۆ ژنێک گوتی، و پێدام سوێندی من گەورەی و پێدا. هەیبووی ئەوەی هەموو
دەچیتە تۆ بەڵام نیشتەجێم. خاکەکەیاندا لە من ئەوانەی کەنعانییەکان، کچانی لە مەهێنە
خۆم گەورەی بە من دەهێنیت. کوڕەکەم بۆ ژنێک لەوێوە و هۆزەکەم، لای بۆ و باوکم ماڵی
من کە خودایەی ئەو یەزدان، گوتم: پێی و نەیەت. من لەگەڵ ئافرەتەکە نەوەک گوتم،
سەرکەوتوو ڕێگاکەت و دەنێرێت تۆ لەگەڵ نێردراوەکەی خۆی بووم، ڕازی لەبەردەمی
لە دەبیت بێتاوان ئەوا دەگریت. باوکم ماڵی لە و هۆزەکەم لە کوڕەکەم بۆ ژنێک و دەکات،
لە دەبیت بێتاوان ئەوا نەدەن، پێیان و هۆزەکەم ناو دێیتە کاتێک چونکە من، نەفرەتەکانی
ئیبراهیم، گەورەم خودای یەزدان، ئەی وتم، و کانییەکە سەر هاتمە ئەمڕۆ و سوێندەکەم.
ئەوەتا دەڕۆم، تێیدا من ئێستا کە ڕێگایەی لەو دەکەیت، سەرکەوتوو من ڕێگای تۆ ئەگەر
بۆ دەرەوە دێنە شارەکە پیاوانی کچانی و ڕاوەستاوم، ئاوەکە کانیاوی لەسەر من
بدەری، گۆزەکەت لە ئاوم کەمێک بڵێم: پێی من کە پاکیزەیە ئەو دەبێت و ئاو، هەڵکێشانی
ئامادەی یەزدان کە ئافرەتە ئەم دەکێشم، ئاو وشترەکانت بۆ و بخۆوە، تۆ و من، بۆ بڵێت و
گەورەم بۆ کردووە بەزەییت کە دەزانم لەمەدا و ئیسحاق، خۆی خزمەتکاری بۆ کردووە
دەرەوە، هاتە ڕڤقا یەکسەر هزرمدا، لە قسەکردنم تەواوبوونی لە پێش ڕوویدا و ئیبراهیم.
پێم منیش هەڵکێشا، ئاوی و کانییەکە، سەر دابەزییە و بوو، شانەکانی لەسەر ئاوی گۆزەی
تۆ گوتی: و خۆی، باڵی لەسەر ئاوەکەی گۆزەی دابەزاندی پەلە بە و بدەری. ئاوم گوت،
پرسیارم و دا. ئاو وشترەکانیشی و خواردی، ئەویش دەدەم. ئاو وشترەکانیشت و بخۆوە،
کە ناحۆر، کوڕی بەتوئێلم، کچی گوتی: بەڵام ئەو بڵێ. پێم کێیت؟ کچی گوتم: و لێکرد
ڕازی کە و دەستەکانی. دەوری لە بازنەکانم و دا دەوری لە گوارەکانم و بووی. بۆی مەلخا
کە ئەوەی ئیبراهیم، گەورەم خودای یەزدان، کرد ستایشم و یەزدان، بۆ برد کڕنۆشم بووم،
کوڕەکەی. بۆ گەورەم براکەی کچی وەرگرتنی بۆ ڕاستی ڕێگای لە کردم سەرکەوتووی

پێم نا، ئەگەر بەڵام دەکەن، گەورەکەم لەگەڵ ڕاستودروستی و بەزەیی ئێوە کەواتە ئەگەر چەپ.یان ڕاست بۆ بگەڕێمەوە ئەوەی بۆ بڵێن،

دژی لە ناتوانین هاتووە، یەزدانەوە لە کارە ئەم گوتیان: و دایەوە وەڵامیان بتوئێل و لابان با و برۆ، و وەریبگرە تۆیە، لەبەردەمی ڕێبێکا ئەوەتا بکەین. باش یان خراپ قسەی تۆ خزمەتکاری کاتێک کە ڕوویدا فەرمووی. خاوەن چۆن وەک گەورەکەت، کوڕی ژنی ببێتە خزمەتکارەکە و یەزدان. بۆ زەوی لەسەر برد کڕنۆشی بیست، ئەوانی قسەکانی ئەبراهیم و براکەی دایە دیاریەکانی و ڕیڤێکا، دایە و دەرهێنا جلوبەرگی و زێڕینەکان و زیو دەفرە نوستن. و بوون، لەگەڵی کە پیاوانەی ئەو و خۆی کرد، خواردنەوەیان و خواردیان دایکی. و ئەو براکانی گەورەکەم. لای بۆ بگەڕێمەوە ئەوەی بۆ بمنێرن، گوتی: هەستا کە بەیانی ئەو دەڕوات. ئەوە دوای و بمێنێتەوە، لەگەڵمان ڕۆژ دە نزیکەی کچەکە با گوتیان، دایکی بمنێرن کردووە. سەرکەوتوو منی ڕێگاکەی یەزدان چونکە مەمگرنەوە، گوتن: پێی بەڵام لە پرسیار و بکەین کچەکە بانگی با گوتیان: بەڵام ئەوان گەورەکەم. لای بۆ بگەڕێمەوە تاکو دەڕۆیت؟ پیاوە ئەم لەگەڵ ئایا گوت: پێیان و ڕڤێکایان کرد بانگیان و بکەین. ئەو دەمی خزمەتکاری و ئەو سامانەکانی و خۆیان خوشکی ڕێبێکای و دەڕۆم. گوتی: ئەویش گوت: پێیان و کرد بەرەکەتدار ڕێبێکایان ئەوان ناردیان. بوون لەگەڵی ئەوانەی و ئیبراهیم بە دوژمنانیان شارەکانی وەچەکەت با و هەزار، دەیان هەزاران ببیتە با ئێمە، خوشکی وشترەکان، لەسەر سواربوون ئەو، کەنیزەکانی و ڕێبێکا بەڵام هەستابوو وەربگرێت. میرات ڕۆیشت.و ڕێبێکای هەڵیگرتبوو خزمەتکارەکە و پیاوەکە، لەگەڵ ڕۆیشتن و

زەوییەکەی لە بەڵام ئەو بینینەکە، بیری سەر لە دەڕۆیشت چۆڵەوانیدا بە بەڵام ئیسحاق قسە تاکو دەشتودەر بۆ دەرەوە چووە ئێوارەدا کاتی لە ئیسحاق دەژیا. باشوور بەرەو ئیسحاقی و هەڵبڕی چاوی ڕێبێکا دێن. کە بینی وشترەکانی هەڵبڕی، چاوی کاتێک و بکات،

بۆ دێت کێڵگەکە لە پیاوەی ئەو کێیە خزمەتکار: بۆ گوتی و بەزییەوە. وشترەکە لە و بینی، و وەرگرت هاوینەکەی جلە ئەویش گەورەمە. ئەمە گوتی: خزمەتکارەکەش بینینمان؟ ئیسحاق گێڕایەوە. ئیسحاق بۆ کردبووی کە شتانەی ئەو هەموو خزمەتکارەکە و پۆشی. خۆشی و ئەو، ژنی بووە و وەرگرت، ڕڤێکای و خۆی، دایکی ماڵی ناو بۆ ژوورەوە چووە خۆی.دایکی سارای دەربارەی کرا دڵنەوایی ئیسحاق و ویستی،

25

زۆمبران، ئەو: بۆ بوو منداڵی بوو. کەتورا ناوی کە وەرگرت ژنێکی ئیبراهیم ئەوە پاش کوڕانی لەدایکبوو، دێدانی و شەبا ئیەزان سۆیێ. و یێسبۆک مادیام، مادال، یێزان، ئەنۆخ، ئافێر، گەفەر، مەدیام: کوڕانی بوون. لاۆمێیم و لاتوسیەیم و ئاسوریەیم دێدانیش خۆی موڵکەکانی هەموو ئیبراهیم بوون. قەتورا کوڕانی ئەمانە هەموو ئەلداگا. و ئەبێدا لە ئەوانی و کەنیزەکانی، کوڕەکانی بە دا دیاریەکانی ئیبراهیم کوڕی. ئیسحاقی دایە خاکی بۆ ڕۆژهەڵات بەرەو بوو، ژیاندا لە هێشتا کاتێک نارد، دوور کوڕی ئیسحاقی ساڵ. پێنج و حەفتا و سەد ژیای، کە بوون ئیبراهیم ژیانی ساڵانی ئەمانە ڕۆژهەڵات. بۆ و بوو، ڕۆژان لە پڕ و بوو درێژ تەمەن پیرەمێردێکی مرد، باشدا پیرییەکی لە ئیبراهیم دووانە ئەشکەوتی لە ئەویان کوڕەکانی، ئیسماعیل، و ئیسحاق چوو. خۆی گەلەکەی لای و کێڵگە مەمرێیە. بەرامبەر کە حیتی، سۆحەری کوڕی ئەفرۆنی کێڵگەی لە نێژرا، لە ژنی سارای و ئیبراهیم لەوێ هێنا، بەدەستی حێت کوڕانی لە ئیبراهیم کە ئەشکەوتەکە، و کرد، بەرەکەتدار کوڕی ئیسحاقی خودا ئیبراهیم، مردنی دوای ڕوویدا سپاردن. خاک ئیبراهیم، کوڕی ئیسماعیلن، نەوەکانی ئەمانە بوو. نیشتەجێ دیتنەکە بیری لەلای ئیسحاق کوڕەکانی ناوەکانی ئەمانەش بوو. ئیبراهیمی بۆ سارا، کەنیزەی میسری، هاجەری کە

و قێدار، و نەبایۆت، ئیسماعیل نۆبەرەی ئەو: نەوەکانی ناوەکانی بەپێی ئیسماعیلن،
و نافێس، و یەتوور، و تەیمان، و خۆددان، و ماسیٚ، و دووما، و ماسما، و مەسام. و نەبدێل،
شوێنە و چادرەکانیان لە ناوەکانیانن ئەمانەش و ئیسماعیلن، کوڕەکانی ئەمانە کەدما.
ژیانی ساڵەکانی ئەمانە نەتەوەکانیان. بەپێی فەرمانڕەوا دوازدە دانیشتووەکانیاندا،
خۆیەوە نەتەوەی بە و مرد، و بوو لاواز و ساڵ، حەوت و سی و سەد بوون، ئیسماعیل
دەگەیتە هەتا میسرە لەبەردەم کە شور، هەتا حەڤیلاتەوە لە بوو نیشتەجیٚ یەکخرا.
بوو.نیشتەجیٚ براکانی هەموو لەبەردەم ئاشور،

چل ئیسحاق ئیسحاق. باوکی بە بوو ئیبراهیم ئیبراهیم. کوڕی ئیسحاق، نەوەکانی ئەمانە
سووریا، مێسۆپۆتامیای لە سوریایی بەتوئێلی کچی وەرگرت، ڕڤێکای کاتێک بوو ساڵ
ڕڤێکای دەربارەی پاڕایەوە یەزدان لە ئیسحاق ژن. بە خۆی بۆ سوریایی، لابانی خوشکی
منداڵەکان بوو. پڕ سکی ژنی ڕڤێکای و گرت لیٚ گوێی خودا بوو، نەزۆک چونکە ژنی،
ئینجا من؟ بۆ ئەمە بۆچی ڕوودەدات، من بۆ ئاوا ئەگەر گوتی، بەڵام کرد، باڵندەیان لەناوی
لە گەل دوو و سکتدان، لە نەتەوە دوو فەرموو: پێی یەزدان یەزدان. لە پرسیار بۆ ڕۆیشت
خزمەت گەورەترە ئەوەی و دەبێت، بەهێزتر دیکە گەلێکی لە گەلێک دەبنەوە، جیا هەناوت
لە جووتەکان ئەوەتا و بوون، تەواو منداڵبوونی ڕۆژەکانی و دەکات. بچووکترە ئەوەی
تووکن پێستێکی وەک لەشی هەموو بوو، سوور دەرەوە، چووە نۆبەرەکە بوون. سکیدا
عیسۆ، پاژنەی گرتبووە دەستی دەرەوە، هاتە براکەی ئەمە دوای عیسۆ. لێنا ناویان بوو،
گەنجەکان کوڕە بوو. ئەوانی ڕڤقا کاتێک بوو ساڵ شەست ئیسحاق یەعقوب. نا ناویان
یەعقوب بەڵام بوو، دێهاتی دەزانی، ڕاوکردنی کە بوو پیاوێک عیسۆ و بوون، گەورە
چونکە خۆشدەویست، ئێساوی ئیسحاق بوو. نیشتەجیٚ خانوودا لە کە بوو ساکار پیاوێکی
خۆشدەویست.یەعقوبی ڕیڤکا بەڵام بۆی، بوو خۆراک ڕاوەکەی

به عیسۆ و بوو. لاواز و هاتەوە دەشتودەر لە عیسۆ بەڵام کەوتکرد، شۆربایەکی یاقوب
ئەمە لەبەر دەبم. لاواز چونکە سوورە، کوڵاوە خۆراکە لەو بدە خواردنم گوت: یەعقوبی
و بفرۆشە. پێ خۆتم نۆبەرەیی مافی ئەمڕۆ گوت: ئیساوی بە یەعقوب لێنرا. ئەدۆم ناوی
هەیە؟ من بۆ سوودی چی نۆبەرەییە ئەم ئیتر مردن، بۆ دەڕۆم من ئەوەتا گوتی: عیسۆ
عیسۆ بەڵام خوارد، بۆ سوێندی ئەویش بخۆ، بۆ سوێندم ئەمڕۆ گوت: پێی یاقوب
ئەویش عیسۆ، بە دا نیسکی خواردنی و نان یاقوب فرۆشت. یاقوبی بە نۆبەرەییەکەی
کرد.نۆبەرەیی بە سووکایەتی عیسۆ و ڕۆیشت، و هەستا پاشان خواردییەوە، و خواردی

26

ئیبراهیم سەردەمی لە پێشتر قاتوقڕییەی لەو جگە ڕوویدا، زەوی لەسەر قاتوقڕییەک
بۆ پەروەردگار گەرار. بۆ فەلەستییەکان پاشای ئەبیمەلەخی لای چووە ئیسحاق ڕوویدابوو،
من کە زەوییەی لەو بە نیشتەجێ بەڵام میسر، بۆ خوارەوە مەڕۆ گوتی: و دەرکەوت ئەو
چونکە دەکەم، بەرەکەتدارت و دەبم لەگەڵت من بە، نیشتەجێ زەوییەدا لەم و دەڵێم. پێت
بۆ کە دەکەم جێبەجێ سوێندەکەم و دەدەم، زەوییە ئەم هەموو تۆخمەکەت بۆ و تۆ بۆ
هەموو و ئاسمان، ئەستێرەکانی وەک دەکەم، زیاد تۆ تۆخمی و خواردم. باوکت ئیبراهیمی
بەرەکەتدار تۆدا تۆخمی لە زەوی نەتەوەکانی هەموو و تۆ، تۆخمی دەدەمە زەوییە ئەم
منی فەرمانەکانی و بوو من دەنگی گوێڕایەڵی باوکت ئیبراهیمی ئەوەی لەبەر دەبن.
گەرارا لە ئیساک منی. فەرزەکانی و منی یاساکانی و منی ڕاسپاردەکانی و پاراست
بوو، ژنەکەی کە کرد ڕیڤێکا لەسەر پرسیاریان شوێنە ئەو پیاوەکانی بوو. نیشتەجێ
لەبەر شوێنە ئەو پیاوەکانی نەوەک منە، ژنی کە بڵێت ترسا منە. خوشکی گوتی: ئەویش
و بوو، لەوێ درێژ کاتێکی کە ڕوویدا بوو. ڕوخسار جوانی چونکە بیکوژن، ڕیڤێکا

بینی ئیسحاقی پەنجەرەکەوە، ڕێگەی لە خوارەوە خستە چاوی گەرار پاشای ئەبیمەلەخی ئایا گوت: پێی و کرد ئیسحاقی بانگی ئەبیمەلەخ دەکرد. یاری خۆی ژنی ڕڤقای لەگەڵ کە ئەو لەبەر نەوەک گوتم دایەوە: وەڵامی ئیسحاق خوشکمە؟ گوتت بۆچی تۆیە؟ ژنی ئەو لە کەسێک بوو نزیکەی کرد؟ ئێمەت بە تۆ کە ئەمەیە چی گوت: پێی ئەبیمەلەخ بکوژرێم. ئەبیمەلەخ دەهێنایت. ئێمەدا بەسەر نەزانی تۆ و بخەوێت، ژنەکەت لەگەڵ من گەلی بدات، ژنەکەی و پیاوە لەم دەست هەرکەسێک گوتی: و گەلەکەی هەموو بە دا فەرمانی ئەوەندەی سەد بەرهەمی ساڵەدا لەو و چاندی، زەوییەدا لەو ئیسحاق مردن. بە تاوانبارە پێشکەوتن بە و بەرزکرایەوە، پیاوە ئەو و کرد. بەرەکەتداری یەزدان و دۆزییەوە، جۆی زۆر. کشتوکاڵی و گا، ئاژەڵی و مەڕ، ئاژەڵی بوو بۆی بوو. گەورە زۆر هەتا بوو، گەورەتر باوکی خزمەتکارەکانی کە بیرانەی ئەو هەموو و برد. پێی ئیرەییان فەلەستینییەکانیش خۆڵ. لە کردەوە پڕیان و گرتیانن فەلەستییەکان هەڵیانکەندبوو، ئەو باوکی کاتی لە ئەو ئیسحاق بوویت. بەهێزتر ئێمە لە زۆر چونکە بڕۆ، ئێمە لە گوت: ئیسحاقی بە ئەبیمەلەخ بوو.نیشتەجێ لەوێ و مانەوە گەرار دۆڵی لە و ڕۆیشت لەوێوە

باوکی ئیبراهیمی خزمەتکارانی کە ئاوی، بیرانەی ئەو هەڵیکەند ئیسحاق دیسان و بۆ نا ناوی و باوکی، ئیبراهیمی مردنی دوای داخیانکردبوو فەلەستییەکان و هەڵیانکەندبوو، دۆڵەکەی لە ئیسحاق خزمەتکارەکانی و نابوو. ناوی باوکی کە ناوانەی ئەو بەپێی ئەوان لەگەڵ گێرار شوانەکانی دۆزییەوە. زیندوویان ئاوی بیرێکی لەوێ و هەڵیانکۆڵی، گەرار ناداد، نا بیرەکە لە ناویان جا ئەوانە، هی ئاوەکە دەیانگوت و جەنگان ئیسحاق شوانەکانی هەروەها بەڵام هەڵکەند، تر بیرێکی و ڕۆیشت لەوێوە بەڵام کرد. لێی ستەمیان چونکە و ڕۆیشتن لەوێوە بەڵام دوژمنایەتی. نا ئەوی ناوی و کرد، ناکۆکی ئەوەش دەربارەی چونکە گوتی: و فراوان شوێنی ناونا ئەوی ناوی نەکرد، لەسەر شەڕیان هەڵکەند، تر بیرێکی کردووە.زیاد زەوی لەسەر ئێمەی و کردووە فراوان ئێمە بۆ شوێنی یەزدان ئێستا

و دەرکەوت، ئەو بۆ شەوەدا لەو یەزدان و سەرەوە. چووە سوێند بیری سەر بۆ لەوێوە و تۆدام، لەگەڵ من چونکە مەترسە، تۆم، باوکی ئیبراهیمی خودای من فەرمووی، لەویَ و تۆوە. باوکی ئیبراهیمی ڕێگەی لە دەکەم زۆر تۆوەکەت و دەکەم، بەرەکەتدارت بەڵام هەڵدا، خۆی چادرەکەی لەویَ و کرد، یەزدانی ناوی بانگی و نا، بنیاد قوربانگایەکی گێرارەوە لە ئەبیمەلەخ هەڵکۆڵین. گەرار دۆڵەکەی لە بیرێک لەویَ ئیسحاق خزمەتکارەکانی و هێزەکەی. گشتی سەرکردەی فیخۆلی و ڕاوێژکاری ئۆخۆزاتی لەگەڵ ئەو، لای هاتە لەلاتان. دەرتانکردم و بووەوە لێم ڕقتان ئێوە لام؟ هاتوونەتە بۆچی گوتن: پێی ئیسحاق گوتمان و بووە، تۆدا لەگەڵ پەروەردگار کە بینیومانە خۆمان چاوی بە گوتیان: بەڵام ئەوان لەگەڵ خراپە دەبەستین. تۆدا لەگەڵ پەیمانێک و بێت، تۆدا و ئێمە لەنێوان پەیمانێک با لەگەڵت مامەڵەمان باش کە شێوەیەی بەو و نەبووەوە، لێت ڕقمان ئێمە چونکە مەکە، ئێمە و یەزدانەوە. لەلایەن بەرەکەتداریت تۆ ئێستا و کردیت، بەرێمان ئاشتی بە و کرد، هەریەکەیان و هەستان بەیانیدا لە خواردیانەوە. و خواردیان کرد، ئامادە بۆ خوانێکی ئەو لەلای سەلامەتی بە و بەرێکرد ئەوانی ئیسحاق خوارد، دراوسێکەی بۆ سوێندی ئەو دەربارەی ڕاگەیاند پێیان و هاتن ئیسحاق خزمەتکارانی ڕۆژەدا، لەو ڕوویدا ڕۆیشتن. ئەمە لەبەر سوێند، لێنا ناوی و نەدۆزییەوە. ئاومان گوتیان، و هەڵیانکەندبوو، کە بیرەی ئەمرۆ.هەتا سوێند، بیری لێنا شارەی ئەو ناوی

ئێلۆنی کچی باسەماتی و حیتی بئۆخی کچی یەهودیتی وەرگرتی بوو، ساڵ چل عیسۆ دەکرد.ڕڤێکا و ئیسحاق لەگەڵ شەڕیان ئەوان ژن. بە حیتی

27

کوڕە عیسۆی و بینین، بۆ بوون تاریک چاوەکانی و ئیسحاق، پیربوونی دوای ڕوویدا
پیر ئەوەتا گوتی: و ئەوەتام. گوتی، و کوڕم، گوت، پێی و بانگکرد، گەورەترەکەی
و تیردانەکە بگرە، ئامێرەکانت کەواتە ئێستا نازانم. خۆم مردنی ڕۆژی و بوومەتەوە
بکە، دروست بۆ خواردنەکانم و بکە. ڕاو من بۆ ڕاوێک و دەشتودەر بۆ بڕۆ و کەوانەکە،
بۆ بەرەکەتت داوای گیانم ئەوەی بۆ بیخۆم، تاکو بیهێنە، بۆم و دەوێت، خۆشم من وەک
کوڕی عیسۆی لەگەڵ کە بیست ئیسحاق قسەکانی لە گوێی ڕڤێکا بمرم. ئەوەی پێش بکات
کوڕی ئاکوبی بە گوتی ڕێبێکا باوکی. بۆ ڕاوکردن بۆ دەشتایی چووە عیسۆش دەیکرد،
دەکرد برات عیسۆی لەگەڵ قسەی کە بوو باوکت لە گوێم من ببینە، بوو: گەنجتر کە خۆی
خواردنی دوای ئەوەی بۆ بکە، ئامادە من بۆ خواردنی و بهێنە، من بۆ ڕاوێک دەیگوت، و
من، کوڕی کەواتە ئێستا بمرم. ئەوەی پێش یەزدان لەبەردەم بکەم بۆ بەرەکەتت داواکاری
جوانم و نەرم گیسکی دوو مەڕەکان، ناو بۆ بڕۆ و پێدەدەم. فەرمانت من وەک بگرە، گوێم
و دەوێت. خۆشی ئەوەی وەک باوکت، بۆ خواردن بە دەیانکەم و وەربگرە، لەوێوە بۆ
بکات بۆ بەرەکەتت داوای باوکەکەت ئەوەی بۆ دەیخوات، و باوکەکەت، بۆ ناو دەیبەیتە
یە، مووداری پیاوێکی برام عیسۆ گوت: ڕڤقەی دایکی بە یەعقوب بمرێت. ئەوەی پێش
وەک لەبەردەمی و بدات، لێ دەستی باوکم نەوەک لووسم. پیاوێکی من بەڵام
پێی دایکەکە بەرەکەت. نەک خۆم، سەر بهێنمە نەفرەت و دەربکەوم، سووکایەتیپێکەر
م. بۆ بیهێنە بڕۆ و بگرە دەنگم لە گوێ تەنها کوڕم، بێت، من لەسەر نەفرەتەکەت گوت:
چۆن وەک کرد، ئامادە خواردنەکانی ئەو دایکی و دایکەکە، بۆ هێنایەوە و بردی، و چوو
دەویست.خۆشی ئەو باوکی

و وەرگرت بوو، ماڵدا لە خۆی لەلای کە گەورەکەی، کوڕە عیسۆی جوانەکەی جلە ڕڤێکا
و باڵەکانی، لەسەر دانا گیانەکانی بزنە پێستەکانی و پۆشاند. پێ بچووکەکەی کوڕە یاقوبی
دەست دایە کردبوو، دروستی کە نانەکانی و خواردنەکان و ملی. ڕووتەکانی شوێنە لەسەر

تۆ من، ئەوەتا گوتی: ئەویش باوک. گوتی: خۆی، باوکی بۆ بردی و خۆی. کوڕی یعقوبی کردووە ئەوەم تۆم، نۆبەرەی کوڕە ئیساوی من گوت، باوکی بە یەعقوب منداڵم؟ کێیت، بکات. بەرەکەتدارم گیانت ئەوەی بۆ بخۆ، ڕاوەکەم لە و دابنیشە هەستە گوتم، پێت وەک ئەویش کوڕم؟ ئەی دۆزیتەوە، خێرا ئەوەندە کە ئەمە چییە گوت، کوڕەکەی بە ئیسحاق نزیک گوت: یاقوبی بە ئیساک دایە. لەبەردەمم تۆ پەروەردگاری یەزدانی ئەوەی گوت، نا. یان عیسۆیت کوڕەکەم تۆ ئایا بزانم ئەوەی بۆ کوڕم، بدەم، لێت دەست و من، بۆ ببەوە یاقوبە، دەنگی ئەمە گوتی: و لێدا، دەستی و باوکی، ئیسحاقی لە بوویەوە نزیک یاقوب وەک دەستەکانی چونکە نەناسییەوە، ئەوی و عیسۆن. دەستەکانی دەستانە ئەم بەڵام تۆ ئایا گوتی، و کرد. بۆ بەرەکەتی داوای و بوون، تووکن برای عیسۆی دەستەکانی ڕاوەکەت، لە بخۆم و من بۆ بیهێنە گوتی: و من. گوتی، ئەویش عیسۆیت؟ منی کوڕەکەی بۆ شەرابی و خواردی، و بۆی هێنای ئینجا بکات. بەرەکەتدارت گیانم ئەوەی بۆ کوڕم، ماچم و لام بۆ ببەوە نزیک گوت: پێی باوکی ئیسحاقی خواردییەوە. و ژوورەوە هێنایە و کرد، بەرەکەتداری و کرد، جلەکانی بۆنی و کرد، ماچی و بۆوە نزیک و منداڵ. ئەی بکە، کردووە. بەرەکەتداری یەزدان کە پڕە، کێڵگەیەکی بۆنی وەک کوڕەکەم بۆنی ئەوەتا گوتی: شەراب. و دانەوێڵە زۆری و زەوی، دەوڵەمەندیی لە و ئاسمان، شەونمی لە تۆ بداتە خودا و گەورەی ببە و ببەن، بۆ کڕنۆشت فەرمانڕەوایان با و بکەن، خزمەتت نەتەوەکان با و نەفرەت دەکات لێ نەفرەتت ئەوەی دەبەن. بۆ کڕنۆشت باوکت کوڕەکانی و براکەت، بەرەکەتدارە.دەکات بەرەکەتدارت ئەوەی بەڵام لێکراوە،

کە ڕوویدا وە هێنا، کوڕی یاقوبی داواتکردنی لە وازی ئیسحاق ئەوەی دوای ڕوویدا وە و هاتەوە. ڕاوکردنەوە لە برای عیسۆی دەرچوو، باوکی ئیسحاقی ئامادەبوونی لە یاقوب لە و هەستێت باوکم با گوت: باوکی بە و هێنا، باوکی بۆ و کرد ئامادە خواردنی ئەویش گوت: پێی باوکی ئیسحاقی و بدات. پێ بەرەکەتم گیانت ئەوەی بۆ بخوات، کوڕەکەی ڕاوی

سەرسام زۆر ئیسحاق عیسۆ. نۆبەرەکەت، تۆم، کوڕەکەی من گوتی: ئەویش کێیت؟ تۆ و من، بۆ ژوورەوە هێنایە و کرد ڕاوی ئەوەی بوو کێ گوتی: و گەورە، سەرسامییەکی بوو، بەرەکەتدار ئەو و کرد، بەرەکەتدارم من بێیت؟ تۆ ئەوەی پێش خواردم هەموویان لە من تاڵەوە و بەرز دەنگێکی بە بیست، ئیسحاقی باوکی وشەکانی عیسۆ کاتێک ڕوویدا دەبێت. و هات فێڵەوە بە براکەت پێی، گوتی بکە. بەرەکەتدار منیش باوک، گوتی: و کرد، هاواری چونکە یەعقوب، ئەو ناوی بانگکرا دادپەروەرانە بە گوتی: و وەرگرت. تۆی بەرەکەتی ئێستا و وەرگرتووە، منی نۆبەرەیی مافی ئەمە، دووەم ببینە کردووە، منی جێگرتەوەی جێنەهێشتووە، من بۆ بەرەکەتێکت ئایا گوت: باوکی بە عیسۆ و وەرگرت. منی بەرەکەتی و تۆ، گەورەی بە کردووە ئەوم ئەگەر گوت: عیسۆی بە ئیسحاق و دایەوە وەڵامی باوک؟ پشتیوانیم شەراب و دانەوێڵە بە ئەو، خزمەتکارانی بە کردووە ئەوم براکانی هەموو بەرەکەتت یەک تەنها ئایا گوت: باوکی بە عیسۆ بکەم؟ چی منداڵ، ئەی تۆ بۆ ئەو، کردووە دەنگی بە عیسۆ بوو، دڵتەزێن ئیسحاق کاتێک باوک. بکە، بەرەکەتدار منیش باوک؟ هەیە، ببینە، گوت: پێی و دایەوە وەڵامی باوکی ئیسحاقی گریا. و کرد هاواری بەرز
لەسەر و سەرەوە. لە ئاسمان شەونمی لە و دەبێت، زەوی دەوڵەمەندی لە نیشتەجێبوونت ئەوت نیری کاتێک دەبێت بەڵام دەکەیت، خزمەت براکەت بۆ و دەژیت، خۆت شمشێری خۆت.ملی لە دەربهێنیت و بشکێنیت

لە عیسۆ و پێیدا، باوکی کە بەرەکەتەی ئەو دەربارەی هێشتەوە یەعقوب لە کینەی عیسۆ بکوژم. برام یەعقوبی ئەوەی بۆ ببنەوە، نزیک باوکم شینی ڕۆژانی با گوتی، خۆیدا دڵی بانگی و ناردی و گەورەترەکەی، کوڕە عیسۆی قسەکانی بە سەبارەت ڕڤێکا کرایە ڕاپۆرت کە دەکات لێ هەڕەشەت برات عیسۆی ببینە گوت، پێی و کرد، بچووکترەکەی کوڕە یاقوبی میزۆپۆتامیا بۆ ڕابکە و هەستە و بگرە، من دەنگی لە گوێ منداڵ، کەواتە ئێستا بتکوژێت. تووڕەییەکەی هەتا بمێنەرەوە، لەگەڵی ڕۆژێک چەند و حەڕان. بۆ برام لابانی لای بۆ

ناردوو و ئەو، بە کردووتە ئەوەی بیرچێتەوە و تۆ، لە براکەت تووڕەیی و دابمرکێتەوە، بە ڕێبێکا ڕۆژێکدا. لە هەردووکتان لە بم منداڵ بێ هەرگیز نەوەک لەوێوە، دەکەم بانگت یاقوب ئەگەر حێت. کوڕەکانی کچەکانی لەبەر بێزارم خۆم ژیانی لە من گوت: ئیسحاق هەیە؟مانای چی من بۆ ژیان ئیتر بهێنێت، زەوییە ئەم کچەکانی لە ژنێک

28

کچانی لە ژنێک گوتی: و پێکرد فەرمانی پێدا، بەرەکەتی و بانگکرد یەعقوبی ئیسحاق و دایکت، باوکی بەتوئێلی ماڵی بۆ مێزۆپۆتامیا، بۆ ڕابکە و هەستاوە مەگرە. کەنعانییەکان بەرەکەتدارت منیش خودای دایکت. براکەی لابانی کچەکانی لە بگرە خۆت بۆ ژنێک لەوێوە بۆت بدات و نەتەوەکان. کۆبوونەوەکانی دەبیتە و بکات، زۆرت و بکات، زیادت و بکات، ئەو میراتگرتنی بۆ تۆدا، لەگەڵ تۆوەکەت بۆ و تۆ بۆ باوکم، ئیبراهیمی بەرەکەتی ئەو چووە ئەویش نارد، یەعقوبی ئیسحاق ئیبراهیم. دایە خودا کە نامۆییت، زەوییەی و یەعقوب دایکی ڕڤقای برای کە سوریانی، بەتوئێلی کوڕی لابانی لای بۆ میزۆپۆتامیا بوو.عیسۆ

بۆ سوریا، میزۆپۆتامیای بۆ ناردی و کرد، بەرەکەتدار یەعقوبی ئیسحاق کە بینی عیسۆ گوتی، و پێکرد فەرمانی و کردنی، بەرەکەتدار کاتی لە بهێنێت، خۆی بۆ لەوێ ژنێک ئەوەی و گرت خۆی دایکی و باوک لە گوێی یەعقوب مەگرە. کەنعانییەکان کچانی لە ژنێک لەبەرچاوی کەنعان کچەکانی کە بینی عیسۆش سوریا. مێسۆپۆتامیای بۆ ڕۆیشت کچی وەرگرت، ماعێلەتی و ئیسماعیل، لای چووە عیسۆ بوون خراپ باوکی ئیسحاقی خۆی.ژنەکانی بۆ دیکە ژنێکی وەک نەبایۆت، خوشکی ئیبراهیم، کوڕی ئیسماعیلی

لەویَ و شوێنێک، گەیشتە و حاران. بۆ ڕۆیشت و دەرەوە چووە سوێندەوە بیری لە یاقوب
سەریدا لەژێر و برد، شوێنەی ئەو بەردەکانی لە هەندێک و ئاوابوو، خۆر چونکە نوستەوە،
زەوی لەسەر نەردەوانێک ئەوەتا و بینی، خەونێکی ئەو نوستەوە. شوێنەدا لەو و داینان،
و سەردەکەوتن لەسەری خودا نێردراوەکانی و ئاسمان، دەگەیشتە سەری کە ڕاگیرابوو
خودای من فەرمووی: و کرابوو، پشتگیری لەسەری پەروەردگار بەڵام دادەبەزین.
تۆ بۆ دەنووی، لەسەری تۆ کە زەوییەی ئەو مەترسە. ئیسحاق، خودای و باوکتم ئیبراهیمی
و دەریا بۆ دەبێتەوە بڵاو و زەوی، لمی وەک دەبێتە تۆ تۆوی و تۆوەکەت. بۆ و دەیدەم
تۆدا تۆوی لە و تۆدا لە زەوی هۆزەکانی هەموو و ڕۆژهەڵات، و باکوور و باشوور
بڕۆیت، کە ڕێگایەک هەموو لە تۆ پاراستنی تۆدام، لەگەڵ من ببینە، و دەکرێن. بەرەکەتدار
گوتیت پێم کە ئەوەی هەموو هەتا ناهێڵم، بەجێت چونکە زەوییە، ئەم بۆ دەتگەڕێنمەوە و
بەڵام شوێنەدایە، لەم یەزدان گوتی: و هەستایەوە خۆی خەوی لە یاقوب و بکەم. جێبەجێ
ماڵی بەڵکو نییە هیچ ئەمە شوێنە! ئەم ترسناکە چەند گوت: و ترسا و نەمزانی. من
لەویَ کە برد بەردەی ئەو و هەستایەوە بەیانیدا لە یاقوب ئاسمانە. دەرگای ئەمە و خودایە،
شوێنەی ئەو ناوی و ڕشت. لووتکەی لەسەر ڕۆنی و کۆڵەکە بە کردی دانابوو، سەری لەژێر
ئەگەر گوتی: و کرد نەزرێکی یاقوب و بوو. ئولامڵوز پێشتر شارەکە ناوی و خودا، ماڵی نا
بۆ پێبدات نانم و دەڕۆم، من کە ڕێگایەدا لەم بمپارێزێت و بێت من لەگەڵ خودا یەزدان
و باوکم، ماڵی بۆ ڕزگاری بە بمگەڕێنێتەوە و لەبەرکردن، بۆ پێبدات جلوبەرگم و خواردن
بۆ خودا ماڵی دەبێتە دامەزراندم، کۆڵەکە وەک کە بەردەی ئەم من. خودای دەبێتە یەزدان
تۆ.بۆ دەدەمەوە دەیەکی دەدەیت، پێم ئەوەی هەموو لە و من،

29

بەتوئێل کوڕی لابانی لای بۆ ڕۆژهەڵات، خاکی بۆ چوو و بەرزکردەوە پێیەکانی یاقوب و
لە بیرێک ئەوەتا و دەیبینێت، و عیسۆ. و یاقوب دایکی ڕِقە، براکەی سوریەکە،
بیرە لەو چونکە دەدا، پشوویان لەسەری کە بوون لەوێ مەڕیش مێگەل سێ دەشتاییەکە،
هەموو لەوێ بوو. بیرەکە دەمی لەسەر گەورەش بەردێکی دەدا، مێگەلەکان بە ئاویان
بە ئاویان و دەگلێندەوە، بیرەکە دەمی لە بەردەکەیان و کۆدەکرانەوە،ماڵییەکان ئاژەڵە
بیرەکە. دەمی لەسەر خۆی شوێنەکەی بۆ دەگەڕاندەوە بەردەکەیان پاشان و دەدا، مەڕەکان
گوتی حەڕانین. لە ئێمە دایەوە: وەڵامیان ئەوان کوێوەن؟ لە ئێوە براکان، پێی‌وتن: یاقوب
پێیان: گوتی دەیناسین. گوتیان: ئەوانیش دەناسن؟ ناحۆر کوڕی لابانی ئایا بۆیان: و
لەگەڵ دێت ئەو کچەکەی ڕاحێل ئەوەتا و تەندروستە، گوتیان: ئەوانیش تەندروستە؟
نییە، ماڵییەکان ئاژەڵە کۆکردنەوەی کاتی هێشتا زۆرە، ڕۆژ هێشتا گوتی: یاقوب مەڕەکان.
هەموو هەتا ناتوانین، گوتیان: بەڵام ئەوان بیانلەوەڕێنن. بڕۆن و بدەن مەڕەکان ئاوی
مەڕەکان بە ئاو ئینجا دەگلێننەوە، بیرەکە دەمی لە بەردەکە و کۆدەبنەوە شوانەکان
لەگەڵ هات لابان کچی ڕاحێلی ئەوەتا و دەکرد، ئەواندا لەگەڵ قسەی ئەو هێشتا دەدەین.
یەعقوب کاتێک کە ڕوویدا دەلەوەڕاند. باوکی مەڕەکانی ئەو چونکە باوکی، مەڕەکانی
خۆی، دایکی برای لابانی مەڕەکانی لەگەڵ بینی، خۆی دایکی برای لابان، کچی ڕاحێلی
برای لابانی مەڕەکانی و گلۆڵکردەوە، بیرەکە دەمی لە بەردەکەی و بووەوە نزیک یەعقوب
کە ڕاگەیاند ڕاحێلی بە و گریا. بەرز دەنگی بە و ماچکرد ڕاحێلی یاقوب ئاودا. خۆی دایکی
ئەم بەپێی ڕاگەیاند باوکی بە و ڕایکرد ئەویش و ڕِقایە، کوڕی و باوکییەتی براکەی ئەو
بۆ ڕایکرد بیست، خۆی خوشکی کوڕی یەعقوبی ناوی لابان کە ڕوویدا وشانە.
بۆ قسانەی ئەم هەموو و خۆی، ماڵەکەی ناو بۆ هێنای کرد، ماچی و گرتی پێشوازیکردنی،
ماوەی و منیت، گۆشتی لە و من ئێسقانەکانی لە تۆ وت: پێی لابان و گێڕایەوە. لابان
بوو.لەگەڵی مانگێک

کرێی بڵێ پێم ناکەیت. خزمەتم خۆڕایی بە منی، براکەی تۆ چونکە گوت: یاقوب بە لابان
بچووکتریان ناوی و بوو، لێئا گەورەتریان ناوی هەبوو، کچی دوو لابان بەڵام چییە؟ تۆ
زۆر ڕواڵەتدا لە و بوو جوان شێوەدا لە ڕاحێل بەڵام بوون، لاواز لێئا چاوەکانی بوو. ڕاحێل
ڕاحێلی بۆ دەکەم خزمەتت ساڵ حەوت گوتی: و خۆشویست، ڕاحێلی یاقوب بوو. جوان
بدەمە ئەو من ئەوەی لە تۆ، بدەمە ئەو من باشترە گوت: پێی لابان بچووکەکەت. کچە
ئەو و کرد، خزمەتی ڕاحێل بۆ ساڵ حەوت یاقوب بە. نیشتەجێ من لەگەڵ دیکە، پیاوێکی
دەویست. خۆشی ئەوەی لەبەر بوون، کەم ڕۆژێکی چەند وەک ئەودا لەبەرچاوی ساڵانە
ژوورەوە بچمە ئەوەی بۆ تێپەڕیون ڕۆژەکان چونکە بدەرێ، ژنەکەم گوت: لابانی بە یاقوب
ئەنجامدا. زەماوەندی ئاهەنگی و کۆکردەوە شوێنەی ئەو پیاوانی هەموو لابان ئەو. لای بۆ
و یاقوب، لای بۆ ژوورەوە هێنایە و خۆی کچی لێیای گرتی و بوو، ئێوارە کە ڕوویدا و
وەک کچی لێئای دایە خۆی کەنیزەی زیلفای لابان ئەو. لای بۆ ژوورەوە چووە یاقوب
چی گوت، لابانی بە یاقوب بوو، لێئا ئەوەتا و بەیانیدا، لە ئەوەشدا لەگەڵ ڕوویدا کەنیزە.
دام؟ فریوت بۆچی کرد؟ خزمەتم تۆ لەلای کە نەبوو ڕاحێل بۆ ئایا کرد؟ منت بە کە ئەمەیە
تەواوکە بدرێت. پیرتر پێش گەنجتر کە نییە ئاوا ئێمەدا شوێنی لە دایەوە: وەڵامی لابان
من لەلای دەیکەیت کە کارەی ئەو جیاتی لە ئەمەش تۆ دەدەمە و ئەمە، حەوتەی کەواتە
لابانیش کرد، تەواو ئەمەی حەوتەی و کرد ئاوای یەعقوب دیکە. تری ساڵی حەوت بۆ
وەک کچەکەی دایە خۆی کەنیزەکەی بیلهەی لابان ژن بە ئەو دایە کچی ڕاحێلی
حەوت و لێئا، لە زیاتر خۆشویست ڕاحێلی ڕاحێل، لای بۆ ژوورەوە چووە و کەنیزەیەک.
کرد.خزمەت بۆ دیکەی ساڵی

نەزۆک ڕاحێل بەڵام کردەوە، ئەوی منداڵدانی دەکرایەوە، لێئا لە ڕقی کە بینی خودا یەزدان
ئەوەی لەبەر گوتی: و برد ناو ڕەئوبێن ناوی بوو، یەعقوب بۆ کوڕێکی و سکپڕی لێئا بوو.
دەوێت. خۆشم پیاوەکەم کەواتە ئێستا پێدام، کوڕێکی و بینی منی نزمبوونەوەی یەزدان

که گرت گوێی یەزدان گوتی: و بوو، یەعقوب بۆ دووەمی کوڕێکی و سکپڕی، دیسانەوە و و پڕبوو سکی دووبارە و شیمعۆن. لێنا ناوی و پێدام. ئەمەشی و لێدەکرێتەوە، ڕقم بووە. بۆی کورم سێ چونکە هاوبەشم، دەبێتە پیاوەکەم کاتەدا لەم گوتی: و بوو، کوڕێکی جارێکی ئێستا گوتی: و بوو، کوڕێکی و پڕبوو سکی دووبارە و لێڤی. لێنا ناوی ئەمە لەبەر منداڵبوون.لە وەستا پاشان و یەهودا، لێنا ناوی ئەمە لەبەر دەکەم. یەزدان سوپاسی دیکە

30

بە و برد، خۆی خوشکی لە ئیرەیی ڕاحێل نەبووە، یەعقوب بۆ منداڵی کە ڕاحێل بینینی گوت: ڕاحێلی بە و بوو تووڕە یاقوب دەمرم. من نا، ئەگەر پێبدە، منداڵم گوت: یەعقوبی بە ڕاحێل کردووە؟ بێبەش سکی بەروبوومی لە تۆی ئەوەی خودام، جێگای لە من ئایا ئەژنۆکانم لەسەر و ئەو، لای بۆ ژوورەوە بچۆرە بیلهە، کەنیزەکەم ئەوەتا گوت: یەعقوبی دایە خۆی کەنیزەکەی بیلهەی و دەنرێم. بنیاد ئەوەوە ڕێگەی لە منیش و دەبێت، منداڵ بوو ڕاحێل کەنیزەکەی کە بلهە و ئەو. لای بۆ ژوورەوە چووە یاقوب و ژن، وەک پێی و کرد، من بۆ دادوەریی خودا گوتی: ڕاحێل و بوو. یەعقوب بۆ کوڕێکی و بوو دووگیان ڕاحێل کەنیزەی بیلهەی دان. لێنا ناوی ئەمە لەبەر پێدام، کوڕێکی و گرت، دەنگم لە گوێی خودا گوتی: ڕاحێل و بوو. یەعقوب بۆ دووەمی کوڕێکی و بوو پڕ سکی دیکە جارێکی و سەرکەوتووم، و کردووە کێشمەکێشم خوشکەکەم لەگەڵ من و کردووە، منی هاوکاری و برد خۆی کەنیزەکەی زیلفای و وەستاوە، منداڵبوون لە کە بینی لێیە نا. نەفتالی لە ناوی لێئا، کەنیزەکەی زیلفا، ئەو. لای بۆ ژوورەوە چووە یاقوب و ژن، وەک یاقوب دایە دووبارە و گاد. نا ناوی و بەختدا، لە گوتی: لێئا بوو. یەعقوب بۆ کوڕێکی و دووگیان‌بوو خۆشحاڵم، گوتی: لێئا بوو. یاقوب بۆ دووەمی کوڕێکی و سکپڕی لێئا، کەنیزەکەی زیلفا،

درۆینەی ڕۆژانی لە ڕەئوبێن نا. ئاشێر لە ناوی جا دەبەن. ناوم خۆشحاڵ بە ژنان چونکە هێنا. دایکی لێئای بۆ ئەوانی و دۆزییەوە، مەندراگۆرای سێوی کێڵگەکەدا لە و چوو، گەنمدا ئایا گوتی: لێیا من. بە بدە کوڕەکەت مەندراگۆرەکانی لە گوت، خوشکی لێئای بە ڕاحێل دەبەیت؟ منیش کوڕەکەی مەندەلیکەکانی ئایا برد؟ منت پیاوەکەی کە تۆ بۆ بەسنییە مەندەلیکەکانی جیاتی لە بخەوێت تۆ لەگەڵ شەوە ئەم با وانییە، نەخێر گوتی: ڕاحێل بۆ دەرەوە هاتە لێئە و ئێوارەدا، لە ژوورەوە هاتە کێڵگە لە یەعقوب کوڕەکەت.
کوڕەکەم مەحەببەتەکانی گیای بە چونکە من، لای دێیتە ئەمشەو گوتی: و پێشوازیکردنی، و بوو دووگیان و گرت، لێیە لە گوێی خودا و نوست. لەگەڵی شەوە ئەو گرتوویت. بەکرێم کچە ئەوەی لەبەر پێداوم، منی کرێی خودا گوت: لێیا بوو. یاقوب بۆ پێنجەمی کوڕێکی کرێ واتای کە یەساخار، لێنا ئەوی ناوی ئینجا پیاوەکەم. دایە خۆمم خزمەتکارەکەی خودا گوتی، لێئا و بوو. یەعقوب بۆ شەشەمی کوڕێکی و بوو پڕ سکی دیسان لێئا و دەدات. شەش چونکە هەڵمدەبژێرێت، دووبارە پیاوەکەم کاتەدا، لەم داوە منی بە جوان دیاریەکی دەینا. لێنا ناوی و بوو کچێکی ئەمە پاش و زەبولون. نا ئەوی ناوی و بووە، ئەو بۆ کوڕم دوای و کردەوە. ئەوی منداڵدانی و گرت، لێ گوێی خودا و کردەوە، ڕاحێل لە یادی خودا ڕیسواییەکەی من خودای گوتی: ڕاحێل و لەدایکبوو، یەعقوب بۆ کوڕێکی سکپڕبوون، بکات.زیاد پێ دیکەم کوڕێکی خودا با گوتی: و نا یوسف لە ئەوی ناوی و لابرد.

ئەوەی بۆ بمنێرە، گوت: لابانی بە یەعقوب بوو، منداڵ یوسفی ڕاحێل کاتێک کە ڕوویدا خزمەتم پێناویان لە کە بدەرەوە، منداڵەکانم و ژنەکانم خاکەکەم. بۆ و شوێنەکەم بۆ بڕۆم لابان کردووە. تۆم بۆ کە خزمەتەی ئەو دەزانیت تۆ چونکە بڕۆم، ئەوەی بۆ تۆ، بۆ کردووە خودا چونکە گرتووەتەوە، فاڵم کردووە، پەسەندم تۆدا لەبەرچاوی ئەگەر گوت، پێی یاقوب دەیدەم. و من، بۆ کرێیەکەت بکە دیاری کردووم. بەرەکەتداری تۆوە هاتنی بەهۆی بوون. من لەگەڵ تۆ ئاژەڵەکانی چەندە و کردووە، تۆ بۆ خزمەتێکم چ دەزانیت تۆ گوتی:

خودا یەزدانی و زۆری، بۆ کرد زیادی و من، هاتنی پێش بوو تۆ بۆ کە ئەوەی بوو کەم و دەکەم؟ دروست ماڵێک خۆم بۆ من کەی کەواتە ئێستا من، پێناوی لە پێدایت بەرەکەتی بۆ قسەیەم ئەم ئەگەر پێنادەم، هیچت گوت: پێی یاقوبیش پێبدەم؟ چیت گوت: پێی لابان ئەمڕۆ تۆ مەڕەکانی هەموو با دەیانپارێزم. و دەکەم مەڕەکانت شوانی دیسان بکەیت، و خەتاوی هەموو و جیابکەرەوە، بەرخەکاندا لە تاریک مەڕێکی هەموو لەوێوە و بڕۆن، لێ گوێم دواتر ڕۆژی لە من ڕاستودروستی من. کرێی دەبێتە ئەوە بزنەکاندا، لە خاڵاوی لە نەبێت بەتاڵدار و خاڵدار ئەوەی هەموو تۆیە، لەبەردەم من کرێی چونکە دەگرێت، بەپێی با گوت: پێی لابان من. لای دزراو دەبێتە بەرخەکان، لە نەبێت تاریک و بزنەکان بزنە هەموو و جیاکردەوە، خاڵخاڵەکانی و خاڵخاڵەکان گیسکە ڕۆژەدا لەو و بێت. تۆ قسەی بوو سپی هەرچی و بەرخەکان، لە بوو تاریک هەرچی و خاڵخاڵەکانی، و خاڵخاڵەکان و ئەوان لەنێوان دانا، لەنێوانیاندا ڕۆژی سێ ڕێگای و کوڕەکانی. دەست دایە و لەنێویاندا، یاقوب ماوەتەوە. کە دەکرد لابانی مەڕانەی ئەو شوانایەتی یاقوبیش یاقوب.

یاقوب و برد، خۆی بۆ چناری دار و گوێز دار و ستوراکس دار تازەی داردەستەیەکی تاشیبووی کە سپییەکە سەوزەکە، داکەندنی بە و کرد، ئەوان لەسەر سپیی تاشینەوە کردبوون قەلفی کە داردەستانەی ئەو و بوو. بەرنگارەنگ و دەرکەوت داردەستەکان لەسەر خواردنەوە، بۆ دێن مەڕەکان کاتێک ئەوەی بۆ ئاوخواردنەوە، ئاخوڕەکانی ناو لە دانا ئەو لەسەر بگرێت دووگیان مەڕەکان خواردنەوە، بۆ هاتوون کە داردەستانە ئەو لەبەردەم بەرخیان مەڕەکان و داردەستەکان، بە بەرامبەر گەرم دەبوونە مەڕەکان و داردەستانە.

بەرخەکانی یەعقوب بەڵام خاڵدار. خۆڵەمێشی و ڕەنگاوڕەنگ و پاک سپی دەبوو لەناو ڕەنگاوڕەنگێک هەموو و ڕاگرت خاڵداری بەرانی مەڕەکان لەبەردەم و جیاکردەوە، لابان. مەڕەکانی لەناو تێنەکرد ئەوانی و جیاکردەوە، خۆی بۆ مێگەلەکانی و بەرخەکان، لەبەردەم داردەستەکانی یەعقوب دەبوون، سکپڕی لە مەڕەکان کە کاتەدا لەو ڕوویدا

مەڕەکان کاتێک ببن. دووگیان داردەستەکان بەپێی ئەوەی بۆ دانا، ئاخوڕەکان لە مەڕەکاندا نیشانەدار ئەوانەی بەڵام لابان، بۆ بوون نیشانە بێ ئەوانەی جا دانەینا، دەبوو، بەرخیان گاگەل و بوو، بۆ زۆری ماڵی ئاژەڵی و بوو، دەوڵەمەند زۆر زۆر پیاوە ئەو و یاقوب. بۆ بوون گوێدرێژ.و وشتر و کەنیزەکان و خزمەتکاران و

31

هی ئەوەی هەموو یەعقوب دەیانگوت: کە بوو لابان کوڕانی قسەکانی لە گوێی یەعقوب دروستکردووە. شکۆمەندییەی هەموو ئەم باوکمانە هی ئەوەی لە و وەریگرتووە، باوکمانە یەزدان بۆی. نەبوو لەمەوبەر ڕۆژ سێ و دوێنێ وەک ئەوەتا و بینی، لابانی ڕووی یەعقوب یاقوب دەبم. لەگەڵت من خزمەکانت، لای بۆ و باوکت خاکی بۆ بگەڕێوە فەرموو: یاقوبی بە پێی و بوون. تێدا مێگەلەکانی کە دەشتاییەی ئەو بۆ کرد ڕاحێلی و لێئا بانگی و ناردنی بەڵام من، بە بەرامبەر نییە جاران وەک پارێزەر و دوێنێ وەک باوکتان ڕووی دەبینم گوتن: خزمەتی خۆم هێزی هەموو بە کە دەزانن خۆشتان ئێوە و بوو. لەگەڵم باوکم خوای پێ ڕێگەی خودا بەڵام گۆڕی، منی کرێی جار دە و دام فریوی باوکتان کردووە. باوکتانم هەموو و تۆ، کرێی دەبنە ڕەنگاوڕەنگ ئەوانەی بڵێت، ئاوا ئەگەر بگەیەنێت. پێ زیانم نەدا تۆ، کرێی دەبنە سپی ئەوانەی بڵێت، بەڵام ئەگەر دەهێنن، ڕەنگاوڕەنگ بەرهەمی مەڕەکان دایە و برد باوکتانی ئاژەڵەکانی هەموو خودا و دەهێنن. سپی بەرهەمی مەڕەکان هەموو و ئەوەتا و بینیم، خۆم چاوی بە خەوەکەمدا لە دەبوون، سکپڕ مەڕەکان کاتێک ڕوویدا و من. ڕەنگی و خاڵدار و تەواو سپی بزنەکان، و مەڕ سەر سەردەکەوتنە کە بەرانەکان و گیسک گوتم: منیش یاقوب، گوتم: پێی خەودا لە خودا فریشتەی و بوون. خاڵخاڵ خۆڵەمێشی بەرانەکان و بزنەکان نێرە ببینە و خۆت چاوەکانی بە بکە سەیری گوتی، و چییە؟

خاڵدار، خۆڵەمێشی و رەنگاوڕەنگ و خاڵ خاڵ بزنەکان، و مەڕەکان لەسەر سەردەکەون
بۆ خودا شوێنی لە ئەوەی خودام، من تۆ. بە دەیکات لابان ئەوەی هەموو بینیومە چونکە
ئێستا کرد. من بۆ نەزرێکت لەوێ و کرد چەور من بۆ ستوونێکت لەوێ کە دەرکەوتم، تۆ
دەبم. لەگەڵت من و لەدایکبوونەکەت، زەوی بۆ بڕۆ و دەربچۆ زەوییە لەم و هەستە کەواتە
ماڵی لە میراتمان یان بەش هێشتا ئایا گوت: پێیان و دایەوە وەڵامیان لێئا و ڕاحێل و
ئێمەی، فرۆشتوویەتی چونکە نییە؟ ژمێردراو ئەو بۆ بیانییەکان وەک ئایا هەیە؟ باوکماندا
خودای کە شکۆمەندییە و سامان ئەو هەموو ئێمە. زیوەکەی خواردووەتی تەواوی بە و
پێی خودا هەرچی کەواتە ئێستا منداڵەکانمان. بۆ و دەبێت ئێمە بۆ ستاندوویەتی، باوکمان
و کرد. سوار وشترەکان لەسەر منداڵەکانی و ژنەکانی و هەستا یاقوب بیکە. گوتوویت،
بۆ بردەوە کەوتبوو، دەستی میزۆپۆتامیا لە کە کەلوپەلەکەی هەموو و سامانەکانی هەموو
مەڕەکانی بڕینەوەی بۆ ڕۆیشت لابان کەنعان. خاکی بۆ باوکی ئیسحاقی لای بچێتە ئەوەی
سوریانی، لابانی لە شاردییەوە یاقوب دزی. خۆی باوکی پەیکەرەکانی ڕاحێل بەڵام خۆی،
بوو، ئەو هی ئەوەی هەموو لەگەڵ هەڵات، ئەو و هەڵدێت. کە ڕانەگەیەنێت پێی ئەوەی بۆ
کرایە ڕاپۆرت سێیەم ڕۆژی لە ڕۆیشت. گلعاد چیای بەرەو و پەڕییەوە، ڕووبارەکە لە و
ڕۆژ حەوت و برد خۆی لەگەڵ خۆی براکانی و ڕایکردووە. یاقوب کە سوریایی لابانی
لای هاتە شەودا لە خەودا لە خودا بەڵام گەیشت. پێی گلعاد کێوی لە و ڕۆیشت، بەدوایدا
نەکەیت یاقوب لەگەڵ خراپە قسەی هەرگیز کە بپارێزە خۆت گوت: پێی و سوری لابانی
کێوی لە براکانی لابانیش هەڵدا، کێوەکە لە چادرەکەی یەعقوبیش یەعقوب، گەیشتە لابان
من لەگەڵ فێڵت و هەڵاتی نهێنی بە بۆچی کرد؟ چیت گوت: یاقوب بە لابان ڕاگرت. گلعاد
من، ڕاگەیاندبووتە ئەگەر و شمشێر؟ دیلەکانی وەک بردەوە، منت کچەکانی و کرد
ئەوەم شایستەی و قیسارە. و دەف و مۆسیقا و خۆشی لەگەڵ دەبوو دەرەوە دەمناردتە
دەستی ئێستا و کردتووە. گێلی بە ئێستا بەڵام بکەم، کچەکانم و منداڵەکانم ماچی کە نەکرا

خۆت گوتی: و فەرمووم پێی دوێنێ باوکت خودای بەڵام گەیاندنت، زیان بۆ بەهێزە من ڕۆیشتوویت، تۆ کەواتە ئێستا بکەیت. یاقوب لەگەڵ خراپە قسەی هەرگیز نەوەک بپارێزە بۆچی بەڵام باوکت، ماڵی بۆ بگەڕێیتەوە کردووە ئارەزووت پەرۆشەوە بە چونکە گوتم چونکە ترساوم، گوت: لابانی بە و دایەوە وەڵامی یاقوب دزی؟ منت خوداوەندەکانی گوتی: یەعقوب منە. هی ئەوەی هەموو لەگەڵ بسەنیتەوە، من لە کچەکانت لەوانەیە لە چی بزانە ناژیێت. براکانمان لەبەردەم دەدۆزیتەوە، لەلای تۆی خوداوەندەکانی ئەوەی نەیدەزانی یەعقوب چونکە نەزانی، ئەو لەلای هیچی بەڵام ببە. و منە لەلای تۆ شتەکانی هیچی و لێئا، ماڵی ناو بۆ گەڕای و ژوورەوە چووە لابان بوون. دزیی ژنی ڕاحێلی کە و کەنیزەکان، دوو ماڵی لە و یاقوب، ماڵی گەڕای و لێئا، ماڵی لە دەرێ هاتە و نەدۆزییەوە، پەیکەرەکانی بەڵام ڕاحێل ڕاحێل. ماڵی ناو بۆ و ژوورەوە چووە نەدۆزییەوە، هیچی خۆی باوکی بە و دانیشت. لەسەریان و وشترەکە هەورجەکانی ناو خستنییە و وەرگرت نەریتی چونکە ڕاوەستم، لەبەردەمت ناتوانم وەرمەگرە، سەختی بە گەورەم، گوت: تووڕە یاقوب نەدۆزییەوە. بتەکانی بەڵام گەڕا، ماڵەکەدا هەموو لە لابان پێیە. ئافرەتانم منە؟ نارەوایی چی گوت: لابانی بە و دایەوە وەڵامی یاقوب کرد، شەڕی لابان لەگەڵ و بوو گەڕاوە، منت ماڵی کەلوپەلەکانی هەموو تۆ کە و کەوتیت؟ دوای کە منە، گوناهی چی و براکانی لەبەردەم لێرە دایبنێ خۆت؟ ماڵی کەلوپەلەکانی هەموو لە دۆزیوەتەوە چیت لەگەڵ من ساڵە بیست ئەمانە هەردووکمان. نێوان لە بدەن حوکم با و من، براکانی و خۆت کە ئەوەی نەمخوارد. مەڕەکانت بەرانەکانی نەبوون، منداڵ بێ بزنەکانت و مەڕەکانت تۆم، و ڕۆژ دزینەکانی دەکردەوە، قەرەبووی خۆم من تۆ، بۆ نەمهێنا کوژرابوو دڕندەوە لەلایەن لە خەوم و سەرما، بە شەودا بە و دەسووتام گەرمی بە ڕۆژ بە من شەو. دزینەکانی چواردە کردیت خزمەتم تۆدام، ماڵی لە من ساڵە بیست ئەمانە دەکەوتەوە. دوور چاوەکانم دە من کرێی لە دام فریوت و مەڕەکانت، لە ساڵ شەش و کچەکەت، دوو جیاتی لە ساڵ

دڵنیاییەوە بە ئێستا نەبوایە، لەگەڵم ئیسحاق ترسی و ئیبراهیم باوکم خودای ئەگەر بەرخ. و بینی، دەستەکانمی ماندووبوونی و زەلیلبوونەکەم خودا دەناردەوە. دەستم بەتاڵی کردیت.سەرزەنشتی دوێنێ

کوڕانی کوڕان و منن، کچانی کچانە ئەو یەعقوب: بە گوتی لابان بەڵام دایەوە، وەڵامی دەربارەی بەڵام منە. هی دەیبینیت تۆ ئەوەی هەموو و منن، ئاژەڵەکانی ئاژەڵانە ئەو و منن، کەواتە ئێستا بوو؟ ئەوانیان کە منداڵەکانیان بۆ یان ئەمڕۆ، ئەمانە بۆ بکەم چی کچەکانم، ئەوەتا پێی: گوتی تۆ. و من لەنێوان شایەتی دەبێتە و تۆ، و من دابنێم پەیمانێک با وەرە، و وەرگرت بەردێکی یاقوب تۆ. و من لەنێوان شایەتە خودا ببینە نییە، ئێمە لەگەڵ کەس ئەوانیش کۆبکەنەوە. بەردەکان گوت: براکانی بە یەعقوب ڕایگرت. کۆڵەکەیەک وەک لابان خواردیان. گردەکە لەسەر لەوێ ئینجا دروستکرد، گردێکیان و کۆکردەوە بەردەکانیان کۆمەڵەی لێنا ناوی لابان و دەدات. شایەتی تۆدا و من لەنێوان ئەمڕۆ گردە ئەم گوت: پێی ئەم ئەوەتا گوت: یەعقوبی بە لابان شایەت. کۆمەڵەی لێنا ناوی یاقوب بەڵام شایەتی، شایەتی کۆمەڵەیە ئەم دامەزراندم، تۆدا و من لەنێوان کە کۆڵەکەیە، ئەم و کۆمەڵەیە ئەو و شایەتی. کۆمەڵەی لێنرا: ناوی ئەمە لەبەر دەدات، شایەتی کۆڵەکەیە ئەم و دەدات، جیا یەکتر لە ئێمە چونکە تۆ، و من نێوان لە بکات سەیری خودا با گوتی: کە بینینەی ببینە، من، کچەکانی لای بۆ گرت ژنانت ئەگەر کردەوە، نزم منت کچەکانی ئەگەر دەبینەوە. دەربازنەبم من ئەگەر تۆ. و من نێوان لە شایەتە خودا ببینێت، کە نییە ئێمە لەگەڵ کەس خراپە. بۆ کۆڵەکەیەدا ئەم و گردە ئەم بەسەر من بەرەو دەربازنەبیت تۆش نە و تۆ، بەرەو بە خوارد سوێندی یەعقوب و بکەن، نێوانماندا لە دادوەری ناحۆر خوای و ئیبراهیم خوای و بانگکرد، براکانی و سەربڕی، شاخەکە لە قوربانییەکی ئەو ئیسحاق. باوکی ترسی نوستن. شاخەکە لە و خواردیانەوە، و خواردیان

32

و کردن، بەرەکەتداری و کرد کچەکانی و کوڕەکان ماچی و بەیانیدا لە لابان هەستا
خۆی.شوێنی بۆ ڕۆیشت و لابان گەڕایەوە

کە بینی خودای ئۆردووگای کرد سەیری کاتێک و خۆی، ڕێگای بۆ بەڕێکەوت یەعقوب
ئەمە بینی: ئەوانی کاتێک گوتی یاقوب پێکەوت. چاویان خودا فریشتەکانی و دامەزرابوو،
ئۆردووگاکان.نا شوێنەی ئەو ناوی و خودایە، ئۆردووگای

ناوچەی بۆ سێعیر، خاکی بۆ برای، عیسۆی لای بۆ نارد خۆی لەپێش نێردراوانی یەعقوب
دەڵێت ئاوا عیسۆ، من گەورەی بە دەڵێن ئاوا گوتی: و ئەوان بە دا فەرمانی و ئەدۆم.
بۆ بوون و ئێستا. هەتا دواکەوتم و بووم نیشتەجێ لابان لەگەڵ یەعقوب، خزمەتکارەکەت
بۆ ڕاگەیاندن بۆ ناردم و کەنیزەکان، و خزمەتکاران و مەڕان و کەرەکان و گایان من
تۆ. لەبەردەم بدۆزێتەوە پەسەندی خزمەتکارەکەت ئەوەی بۆ عیسۆ، من گەورەی
ئەوەتا و ئێساو، براکەت لای چووینە گوتیان: و یەعقوب لای بۆ گەڕانەوە نێردراوەکان
جا بوو، پەرێشان و ترسا زۆر یاقوب لەگەڵیدایە. پیاو سەد چوار و بینینت، بۆ دێت خۆی
و کەمپ. دوو بۆ کرد دابەش مەڕەکان و وشترەکان و گایەکان و بوون لەگەڵی کە گەلەکەی
بۆ دووەم کەمپەکەی ئەوا لێیدات، و کەمپێک ناو بێتە عیسۆ ئەگەر گوتی: یەعقوب
ئیسحاق، باوکم خودای و ئیبراهیم باوکم خودای ئەی گوتی: یەعقوب دەبێت. ڕزگاربوون
لەگەڵدا چاکەت و لەدایکبوونت، خاکی بۆ بگەڕێوە فەرمووم: پێت ئەوەی تۆ پەروەردگارا،
بۆ کردت تۆ کە ڕاستییەک هەموو لە و دادپەروەری هەموو لە من بۆ بەسە با دەکەم.
بوومەتە ئێستا بەڵام ئوردونە، لەم پەڕیمەوە من گۆچانەکەی بە چونکە خزمەتکارەکەت،

دەترسم، لێی من چونکە عیسۆ، دەستی لە براکەم، دەستی لە بکە دەربازم ئۆردوگا. دوو تۆوەکەت و دەکەم، پیێ باشت گوتت، تۆ منداڵان. لەسەر دایک و بدات، لێم و بێت نەوەک لەو و خەوتی، شەوەدا لەو لەویێ و ناژمێردرێت. زۆریەوە لە کە دەکەم، دەریا لمی وەک بیست بزن، دووسەد نارد. عیسۆی براکەی بۆ و برد دیاریەکانی هێنابووی کە شتانەی گایان سی، بەچکەکانیان و شیردەر ووشترانی بەران، بیست مەڕ، دووسەد نێرینە، گیسکی خزمەتکارەکانی، بە ئەوانی دایان و دە. جوانووەکان و بیست کەرەکان دە، گایەکان چل، دابنێن ماوەیەک و بڕۆن، لەپێشم خزمەتکارەکانی: بە گوتی بەڵام جیا، بە ڕانەیەک هەر ڕووبەڕووت براکەم عیسۆی ئەگەر گوتی: و یەکەمیان بە دا فەرمانی و ڕانە. و ڕانە لەنێوان لەپێشتەوە کە ئەمانەی دەچیت؟ کویێ بۆ کێیت؟ هی گوتی: و لێکردیت پرسیاری و بووەوە گەورەم بۆ ناردووە دیاریەکان یاقوب، تۆ خزمەتکاری ی دەڵێیت، تۆ کێن؟ هی دەڕۆن بە و سێیەم بە و دووەم بە و یەکەم بە دا فەرمانی و ئێمەیە. دوای ئەو ئەوەتا و ئیساو، قسە وشەیە ئەم بەپێی دەڵێت: ئەمانە، مەڕەکانی ڕانە دوای پێش دەڕۆن ئەوانەی هەموو یاقوب تۆ خزمەتکاری ئەوەتا دەڵێن، ئێوە و دەیدۆزنەوە، ئێوە کاتێک عیسۆ لەگەڵ بکەن ئەو، پێش ڕۆیشتنی دیارییەکانی لە ئەو ڕووی دەکەم دڵنەوایی بۆ، گوتی ئێمە. دوای دێت دیارییانە ئەو و من. ڕووی وەردەگرێت بۆ لەوانەیە ئەو، ڕووی دەبینم ئەمە دوای و لەو هەستایەوە نوست. ئۆردووگاکە لە شەوە ئەو خۆی ئەو بەڵام چوون، لەپێشیەوە یابۆقدا پەڕینەوەی لە و برد، منداڵەکەی یازدە و کەنیزەکەی دوو و ژنەکەی دوو شەوەدا، پەڕاندەوە.خۆی شتەکانی هەموو و پەڕییەوە ڕووبارەکە لە و گرت ئەوانی و پەڕییەوە.

نەیدەتوانی کە بینی کرد. ملمانێی بەیانی تا لەگەڵی پیاوێک و مایەوە، تەنها بە یاقوب کاتی لە بوو ڕەق یەعقوب ڕانی پانی و ئەو، ڕانی پانی لە دا دەستی و بێتەوە، ئەو بەرامبەر گوتی: ئەو بەڵام هەڵهاتووە. بەیانی چونکە بمنێرە، گوت: پێی و لەگەڵی. ئەو پەلاماردانی و یەعقوب. گوتی: ئەویش چییە؟ ناوت گوت: پێی بکەیت. بەرەکەتدارم مەگەر نەتدەنێرم،

لەگەڵ چونکە تۆ، ناوی دەبێتە ئیسرائیل بەڵکو نابرێت، ناو یاقوب تۆ ناوی ئیتر گوت: پێی خۆتم ناوی گوتی، و پرسی یعقوب دەبیت. بەتوانا مرۆڤان لەگەڵ و بوویت، بەهێز خودا یاقوب کرد. بەرەکەتداری لەویَ و دەکەیت؟ من ناوی لە پرسیار تۆ بۆچی گوتی، و بڵێ، پیَ خۆر بوو. ڕزگار گیانم و بینی ڕووبەڕوو خودام چونکە خودا، شێوەی نا شوێنەی ئەو ناوی ئەمە لەبەر بوو. شەل خۆیدا ڕانی لە ئەو بەڵام تێپەڕی، خودا شێوەی کاتێک هەڵات، بۆی ڕۆژە، ئەم هەتا ڕانە، قوڕی لەسەر کە بوو، سڕ کە ناخۆن دەمارە ئەو ئیسرائیل کوڕانی بوو.سڕ کە دەمارەی ئەو بە یاقوب، ڕانی قوڕی بە دا دەستی چونکە

33

چوار و هاتنی، برای عیسۆی ئەوەتا و بینی، چاوەکانی بە و کرد بەرزەوەی سەیری یاقوب دوو و ڕاحێل، لەسەر و لێئا، لەسەر کرد دابەش منداڵەکانی یاقوب و لەگەڵی، پیاو سەد لە منداڵەکانی و لێئا و دانا، پێشەوە لە ئەوانی منداڵەکانی و کەنیزەکە دوو ئەو کەنیزەکە. حەوت و ئەوان، لەپێش پێشکەوت بەڵام خۆی دانا. دواوە لە یوسفی و ڕاحێل و دوایان، بۆ ڕایکرد عیسۆ خۆی. برای لە بووەوە نزیک هەتا زەوی، سەر بۆ برد کڕنۆشی جار عیسۆ و گریان. هەردووکیان و کرد، ماچی ملی، سەر کەوتە و گرتی پێشوازیکردنی، ئەو تۆ؟ بۆ چین ئەمانە گوتی، و بینی، منداڵەکانی و ئافرەتەکان و کرد سەرەوە سەیری کچە و کردووە. خزمەتکارەکەت بە بەزەیی خودا کە منداڵەکانن، گوتی، بەڵام نزیک منداڵەکانی و لێئا و برد. کڕنۆشیان و بوونەوە نزیک منداڵەکانیان و خزمەتکارەکان کڕنۆشیان و بوونەوە نزیک یوسف و ڕاحێل ئەمانە لەدوای و برد، کڕنۆشیان و بوونەوە ڕووبەڕوویان من کە ئەمانە کەمپانە ئەو هەموو هەیە، تۆ بۆ ئەمانە چی گوت: و برد. تۆ، لەبەردەم بدۆزێتەوە پێزانین خزمەتکارەکەت ئەوەی بۆ گوت: و ئەو بوومەتەوە؟

گوتی: یەعقوب بێت. خۆت بۆ با تۆیە هی ئەوەی برا، هەیە، زۆرم گوتی: عیسۆ گەورەم.
چونکە وەربگرە، منەوە دەستی لە دیارییانە ئەو دۆزیوەتەوە، تۆ لەبەردەم پێزانینم ئەگەر
بە دەبیت ڕازی تۆ و ببینێت، خودا ڕووی کەسێک ئەوەی وەک بینی، تۆم ڕووی ئەمە لەبەر
و هاتەوە من بە بەزەیی خودا چونکە هێنا، تۆم بۆ کە وەربگرە منم بەرکەتەکانی من.
با ڕۆیشتن، دوای گوتی: و وەریگرت. ئەویش و داگرت لێی زۆری و هەیە، شتێکم هەموو
مانگاکان و مەڕەکان و نەرمترن، منداڵەکان کە دەزانێت گەورەم بڕۆین. ڕاست ڕێگایەکی بە
هەموو بچم، بەدوایاندا پەلە بە ڕۆژ یەک ئەگەر کەواتە چاودێریمدان، لەژێر و شیردەرن
بە من بەڵام پێش، بچێتە خزمەتکارەکەی لەپێش من گەورەی با دەمرن. ماڵییەکان ئاژەڵە
خزمەتکارە هێزی بەپێی و لەبەردەممە کە گەشتەکە بەپێی ڕێگادا لە ئاسوودەیی
لە هەندێک من گوتی: عیسۆ سێعیر. لە گەورەکەم لای دەگەمە هەتا دەڕۆم، گەنجەکان
لایەنت من کە بەسە ئەمە؟ بۆچی گوتی: ئەو جێدەهێڵم. تۆ لەگەڵ من لەگەڵ خەڵکەکەی
یەعقوب سێعیر. بۆ خۆی ڕێگای بۆ گەڕایەوە ڕۆژەدا لەو عیسۆ بەڵام گەورەم. دۆزیمەوە،
چادری ئاژەڵەکانیشی بۆ دروستکرد، خۆی بۆ خانووی لەوێ چادرەکان، بۆ ڕۆیشت
چادرەکان.نا شوێنەی ئەو ناوی ئەمە لەبەر دروستکرد،

میزۆپۆتامیای لە کاتێک بوو، کەنعان خاکی لە کە شەخیم، شاری سالێم، هاتە یەعقوب
کێڵگەکەی بەشەی ئەو و هەڵدا. چادری شارەکەدا بەرامبەر لە و گەڕایەوە، سوریاوە
سەد بە شەخەم، باوکی ئەممۆر لە دامەزراندبوو، خۆی چادرەکەی لەوێ کە بەدەستهێنا،
کرد.ئیسرائیلی خودای بانگی و دامەزراند، قوربانگایەکی لەوێ و ئەمنۆن.

34

ناوچەکە خەڵکی کچانی ئەوەی بۆ دەرەوە چووە بوو یەعقوبی بۆ کە لێئا کچی دینای و گرتی و بینی ئەوی خاکە، ئەو فەرمانڕەوای حیڤی، حامۆری کوڕی شەخەمی ببینێت. پاکیزەکەی کچە و یاقوب، کچی دینای بە بەستەوە دڵی و کرد. زەلیلی و نووست لەگەڵی ئەممۆر باوکی بە شەخەم کرد. لەگەڵدا قسەی پاکیزەکە کچە دڵی بەپێی و خۆشویست، کچی دینانی ئەممۆر کوڕی کە بیستی یاقوب بگرە. ژن وەک من بۆ کچە ئەم گوتن: گوت، یاقوبیش بوون، دەشتاییدا لە ئەو ئاژەڵەکانی لەگەڵ ئەو کوڕەکانی گڵاوکردووە، ئەوی بۆ یاقوب، لای بۆ دەرەوە چووە شەخەم باوکی ئەممۆری هاتن. ئەوان هەتا مایەوە بێدەنگ بیستیان، کاتێک گەڕانەوە، کێڵگەوە لە یەعقوب کوڕەکانی بکات. لەگەڵ قسەی ئەوەی لە شەرمەزاری کارێکی چونکە بوون، ئازار لە پڕ تەواوی بە و بوون خەمبار زۆر پیاوەکان و بێت. شێوەیە بەم نابێت ئەمە و یەعقوب، کچی لەگەڵ خەوتنی بە کرابوو، ئیسرائیلدا هەڵبژاردووە، ئێوەی کچەکەی گیانی بە کوڕم شەخەمی گوت: و کردن بۆ قسەی ئەممۆر و ئێمە، بە بدەن ئێوە کچەکانی ئێمە، لەگەڵ بکەن زەواج و ژن. بە پێی بدەنە ئەو کەواتە ئەوەتا و بن، نیشتەجێ ئێمەدا لەنێوان و ئێوە. کوڕەکانی بۆ وەربگرن ئێمە کچەکانی بەدەست تێدا موڵک و بکەن تێدا بازرگانی و بن نیشتەجێ لەبەردەمتان، فراوانە زەوییەکە بڵێن هەرچی و بدۆزمەوە، پێزانینتان با گوت: ئەوی براکانی و باوک بە شەخەم بهێنن. کچەم ئەم و دەڵێن، پێم کە ئەوەی وەک دەیدەم من و بکەن، زیاد زۆر خواستەکە دەیدەین. ژن.بۆ پێبدەن

قسەیان و باوکی، حەمۆری و شەخەم بە دایەوە وەڵامیان فێڵ بە یەعقوب کوڕەکانی پێیان دینا، براکانی لێڤی، و شیمۆن کردبوو. گڵاو خوشکیان دینەی چونکە کردن، لەگەڵ نەکراوە، خەتەنە کە پیاوێک بدەینە خوشکەکەمان کە بکەین، کارە ئەم ناتوانین گوتن: لەنێوتاندا و دەبین ئێوە هاوشێوەی ئەمەدا لە تەنها ئێمە. بۆ شەرمەزاریە ئەمە چونکە ئێمە نێرینەکانتان. هەموو کردنی خەتەنە لە بن، ئێمە وەک ئەگەر دەبین، نیشتەجێ

نیشتەجێ ئێوە لەلای و خۆمان، بۆ دەگرین ژن کچەکانتان لە و ئێوە، دەدەینە کچەکانمان بکرێن، خەتەنە کە نەبێت لێ گوێتان بەڵام ئەگەر دەبین. گەل یەک وەک و دەبین، و ئەممۆر، لەبەردەم بوون پەسەند قسەکان و دەڕۆینەوە. و دەبەینەوە کچەکەمان قسەیە، ئەم جێبەجێکردنی لە نەکەوت دوا گەنجەکە و ئەممۆر. کوڕی سوخەم لەبەردەم بوو باوکی ماڵی لە ئەوانەی هەموو لە ئەو و بوو، یەعقوب کچی شەیدای دڵی چونکە لەگەڵ و شارەکەیان، دەروازەی بۆ هاتن کوڕی شەخەمی و ئەممۆر بوو. شکۆدارترین لەسەر ئێمە لەگەڵ با ئاشتیخوازن، خەڵکانە ئەم گوتیان، و کرد قسەیان شارەکەیان پیاوانی فراوانە ئەوەتا زەوییەکە بەڵام بکەن، زەوییەدا لەو بازرگانی با و بن نیشتەجێ زەوی ئەوان. دەدەینە خۆشمان کچەکانی و وەردەگرین، ژن وەک ئەوان کچەکانی لەبەردەمیان، بین ئەوەی بۆ ئێمە، لەگەڵ نیشتەجێبوون بۆ خەڵکانە ئەو ئێمە هاوشێوەی دەچنە تەنها لەم خەتەنەکراون. خۆیان چۆن وەک نێرینەیەکمان، هەموو خەتەنەکردنی لە یەک، گەلێکی بە با لەمەدا تەنها نابن؟ ئێمە هی مولکەکانیان، و چوارپێیەکانیان و ماڵییەکانیان ئاژەڵە ئایا و شەخەم کوڕەکەی و ئەممۆر دەبن. نیشتەجێ لەگەڵمان ئەوسا بکرێین، ئەوان وەک هەموو و لێگرتن، گوێیان دەکرد، بازرگانییان شارەکەیاندا دەروازەی لە ئەوانەی هەموو زەکەریان.پێستی گۆشتی لە کرا خەتەنە نێرینەیەک

لێڤی، و شیمۆن یاقوب، کوڕی دوو بوون، ئازاردا لە کاتێک سێیەمدا، ڕۆژی لە ڕوویدا هەموو و شارەکە ناو چوونە ئاسایی بە و برد خۆی شمشێرەکەی هەریەکەیان دینا، براکانی دینایان و شمشێر، بە کوشتیان ئەو کوڕی شەخەمی و ئەممۆر و ئەو کوشت. نێرینەیەکیان و برینداران سەر هاتنە یەعقوب کوڕەکانی بەڵام دەرەوە. چوونە و برد شەخەم ماڵی لە و ئەوان مەڕەکانی و کرابوو. گلاو خوشکیان دینەی تێیدا کە کرد تاڵان شارەکەیان دەشتاییەکەدا لە هەرچی و بوو شارەکەدا لە هەرچی ئەوان، کەرەکانی و ئەوان گایەکانی و گرتن، دیل بە ژنەکانیان و کەلوپەلەکانیان هەموو و لەشەکانیان هەموو و بردیان. بوو،

شیمعۆن بە یەعقوب بوو. خانووەکاندا لە هەرچی و بوو شارەکەدا لە هەرچی کرد تاڵانیان زەوییەکە لە ئەوانەی هەموو بۆ بم خراپ ئەوەی بۆ کردووە، من لە ڕقاویتان گوت: لێڤی و کۆدەبنەوە و کەمم، ژمارەدا لە من فەریزییەکان. لەناو و کەنعانییەکان لەناو نیشتەجێن، وەک ئایا گوتیان: بەڵام ئەوان ماڵەکەم. و من لەناودەچم و دەدەن، لێم و لەسەرم ئێمە؟خوشکی بەکاریدەهێنن لەشفرۆش

35

و بە، نیشتەجیٚ لەویٚ بێتئێل، شوێنی بۆ سەربکەوە و هەستە فەرموو: یاقوبی بە خودا ڕووی لە کاتێک دەرکەوت، تۆ بۆ کە خودایەی ئەو بۆ بکە دروست قوربانگایەک لەویٚ گوت: بوون لەگەڵی ئەوانەی هەموو و ماڵەکەی بە یەعقوب هەڵدەهاتیت. برات عیسۆی و بکەنەوە پاک خۆتان و هەڵبڕن ناوەڕاستتان لە لەگەڵتان بێگانەکانی خوداوەندە دروست قوربانگایەک لەویٚ و بێتئێل بۆ سەرەوە بچینە با هەستاوە، و بگۆڕن. جلەکانتان لەو و بوو لەگەڵم ئەوەی گرت، من لە گوێی تەنگانەدا ڕۆژی لە کە ئەوەی خودا، بۆ بکەین لە کە یەعقوب دایە بێگانانەیان خوداوەندە ئەو ئەوان کردم. ڕزگاری ڕۆیشتم کە ڕێگایەدا ئەوانی یەعقوب و بوون، گوێچکەکانیاندا لە گوارانەی ئەو لەگەڵ بوون، دەستەکانیاندا لە ئیسرائیل و ئەمرۆ. هەتا لەناوبرد ئەوانی و شاردەوە، شەخیم لە بوتمەکە دار لەژێر و بوون، دەوروبەریان لە کە شارانەی ئەو سەر کەوتە خودا ترسی و ڕۆیشت، شەخیمەوە بێتئێلە، کە کەنعانە، خاکی لە کە لوزا بۆ هات یاقوب نەکەوتن. ئیسرائیل کوڕانی دوای ئەو ناوی و نا، بنیاد قوربانگایەک لەویٚ و بوون. لەگەڵیدا کە گەلەی ئەو هەموو و خۆی برای عیسۆی ڕووی لە کاتێک دەرکەوت، بۆی خودا لەویٚ چونکە بێتئێل، نا شوێنەی هەڵدەهات.

ناوی یاقوب و نێژرا، بەڕووەکە دار لەژێر بێتئێل خوارەوەی لە و مرد ڕڤقا، دایەنی دەبۆرا، لە کە بوو، لوزا لە هێشتا کاتێک بوو دیار یعقوب بۆ خودا شیوەن. بەڕووی دار نا ئەوی تۆ ناوی گوت: پێی خودا و کرد. بەرەکەتداری خودا و هاتبوو، سوریاوە میسۆپۆتامیای پێی خودا نا. ئیسرائیل ئەوی ناوی و دەبێت، ئیسرائیل تۆ ناوی بەڵکو نابێت، یاقوب چیتر تۆوە لە نەتەوەکان کۆبوونەوەکانی و نەتەوەکان ببە، زۆر و ببە زیاد تۆم، خودای من گوت: ئیسحاق، و ئیبراهیم بە دام کە زەوییەی ئەو دەردەچن. تۆوە ناوقەدی لە پاشایان و دەبن، شوێنەی لەو خودا دەدەم. زەوییە ئەم تۆ لەدوای تۆوەکەت بۆ و دەبێت، تۆ بۆ داوە، تۆم بۆ لەو دامەزراند بەردینی ستوونێکی یەعقوب سەرکەوت. کردبوو قسەی لەگەڵی کە و ڕژاند، لەسەر خواردنەوەی پێشکەشکراوی و کرد، قسەی لەگەڵیدا خودا کە جێگایەی کرد، قسەی لەگەڵی لەوێ خودا کە نا شوێنەی ئەو ناوی یاقوب و ڕژاند. لەسەر زەیتی کاتێک هەڵدا، گادێر برجی لەوپەڕی چادرەکەی و بەڕێکەوت بێتئێل لە یاقوب بێتئێل. منداڵبوونەکەدا لە و بوو منداڵی ڕاحێل ئەفراسا، بگاتە ئەوەی بۆ خابراسا بۆ بووەوە نزیک وت: پێی پاڵەوانەکە دەبوو، منداڵی سەختی بە ئەوەی کاتی لە کە ڕوویدا کێشا. سەختی گیانەکەی، بەرەڵاکردنی کاتی لە کە ڕوویدا تۆیە. بۆ کوڕێکی ئەمەش چونکە ورەبگرە، لە و مرد ڕاحێل بنیامین. لێنا ناوی باوکەکە بەڵام من، ئازاری کوڕی لێنا ناوی دەمرد، چونکە گۆڕەکەی لەسەر ستوونێکی یاقوب و بێتلەحمە. ئەوە کە نێژرا، ئەفراتا ئیپۆدرۆمی ڕێگای کاتێک ڕوویدا ڕۆژە. ئەم هەتا ڕاحێلە گۆڕی لەسەر کە ستوونەیە ئەو ئەمە دامەزراند، یاقوب باوکی کەنیزەکەی بیلهە، لەگەڵ و چوو ڕەئوبێن نیشتەجێبوو، زەوییە لەو ئیسرائیل یاقوب کوڕەکانی دەرکەوت. خراپە لەبەرچاوی ئەمە و بیستی، ئیسرائیل و نووستی، بوون.دوازدە

زەبولون. یەساخار، یەهودا، لێڤی، شیمۆن، ڕەئوبێن، یاقوب نۆبەرەی لێئاس: کوڕەکانی و دان ڕاحێل، کەنیزەکەی بیلهەی کوڕەکانی بوون. بنیامین و یوسف ڕاحێل کوڕانی

یاقوب کوڕانی ئەمانە بوون. ئاشێر و گاد لێئا، کەنیزەکەی زێلفا، کوڕانی بوون. نەفتالی بۆ باوکی ئیسحاقی لای هاتە یەعقوب بوون. لەدایک سوریا میزۆپۆتامیای لە کە بوون ئیسحاق و ئیبراهیم کە کەنعان، خاکی لە حەبرۆنە ئەوە کە دەشتەکە، شاری بۆ مەمرێ، کاتێک و بوون. ساڵ هەشتا و سەد ژیای، کە ئیسحاق ڕۆژانی بوون. نیشتەجێ تێیدا یەعقوبی و عیسۆ و بوو، ژیان تێر و پیر گەلەکەی، پاڵ چووە و مرد بوو، لاواز ئیسحاق ناشتیان.کوڕەکانی

36

کچەکانی لە خۆی بۆ ژنەکانی عیسۆ ئەدۆمە. خۆی ئەو عیسۆن، نەوەکانی ئەمانەش زیبعۆنی کوڕی ئانای کچی ئۆلیبەما و حیتی، ئایلۆمی کچی ئادا وەرگرت: کەنعانییەکان باسەمات و بوو، بۆ ئەلیفازی ئادا نەبایۆت. خوشکی ئیسماعیل، کچی باسەمات، و حیڤی. کە ئیساون کوڕانی ئەمانە کۆرێ، و ئیەگلۆم و ئیەئوس بوو منداڵی ئۆلیبەما و بوو. ڕاگوێلی کچەکانی و خۆی کوڕەکانی و خۆی ژنەکانی عیسۆ بۆی. بوون لەدایک کەنعان خاکی لە و ماڵییەکان ئاژەڵە هەموو و خۆی موڵکەکانی هەموو و ماڵەکەی خەڵکی هەموو و خۆی لە عیسۆ و برد، کەنعان خاکی لە پەیداکردی ئەوەی هەموو و بەدەستهێنا ئەوەی هەموو بۆ بوون زۆر موڵکەکانیان ڕۆیشت. براکەی یەعقوبی بەرامبەر لە کەنعان خاکی زۆری لەبەر هەڵیانبگرێت، نەیدەتوانی نامۆییەکەیان زەوی و پێکەوە، نیشتەجێبوونیان ئەمانە ئەدۆمە. خۆی عیسۆ سێعیر، شاخی لە عیسۆ بوویش نیشتەجێ موڵکەکانیان. عیسۆن: کوڕەکانی ناوەکانی ئەمانە سێعیر. چیای لە ئەدۆمن باوکی عیسۆی نەوەکانی ئەلیفاز کوڕەکانی عیسۆ. ژنی بەسەمەس کوڕی ڕەگوئێل و عیسۆ، ژنی ئادا کوڕی ئەلیفاز و بوو، عیسۆ کوڕی ئەلیفازی کەنیزەی تیمنا کێناز. و گۆسۆم سۆفار، ئۆمار، تێمان، بوون:

کوڕەکانی ئەمانەش بوون. عیسۆ ژنی ئادای کوڕەکانی ئەمانە بوو. ئەلیفاز بۆ عەمالێقی عیسۆ ژنی باسەماسی کوڕەکانی ئەمانە مۆزێ، و سۆمێ زارێ، ناحۆس، بوون: ڕاگوئێل بۆ ئەویش عیسۆ. ژنی زیبعۆن، کوڕی ئەنای کچی ئۆهۆلیبامەن، کوڕانی ئەمانە بوون. عیسۆن، کوڕەکانی سەرۆکەکانی ئەمانە بوو. قۆرەحی و یەعلام و یەعوش عیسۆ سۆفار، سەرۆک ئۆمار، سەرۆک تەیمان، سەرۆک عیسۆ: نۆبەرەی ئەلیفازی کوڕەکانی سەرۆکەکانی ئەمانە عەمالێق، سەرۆک گۆسۆم، سەرۆک قۆرەح، سەرۆک قەناز، سەرۆک کوڕی ڕاگوئێل کوڕەکانی ئەمانە ئاداسن. کوڕەکانی ئەمانە ئیدومیا، خاکی لە ئەلیفازن ئەمانە مۆزێ. سەرۆک سۆمێ، سەرۆک زارێ، سەرۆک ناحۆس، سەرۆک عیسۆن: بوون. عیسۆ ژنی باسەماس کوڕەکانی ئەمانە بوون، ئەدۆم خاکی لە ڕاگوئێل سەرۆکەکانی سەرۆک ئیەگلۆم، سەرۆک ئیەئوس، سەرۆک ئیساون: ژنی ئۆلیبەماسی کوڕانی ئەمانە عیسۆن، کوڕەکانی ئەمانە ئیساون. ژنی ئانا، کچی ئۆلیبەماسی سەرۆکەکانی ئەمانە کۆرێ. ئەوەی حۆڕایین، سێعیری کوڕانی ئەمانە ئەدۆمن. کوڕەکانی ئەمانە ڕابەرەکانیانن، ئەمانە و ڕیسۆن، و ئاسار، و دیشۆن، و ئانا سەبەگۆن، شۆبال، لۆتان، نیشتەجێبوو: زەوییە لەو هێمان و خۆڕی لۆتان کوڕەکانی ئەدۆم. خاکی لە سێعیر کوڕی هۆری، ڕابەرانی ئەمانە گاییێل، مەناحەس، گۆلام، شۆباڵن: کوڕانی ئەمانەش بوو. تەمنا لۆتان خوشکی و بوون، یامێینی کە ئاناوە ئەو ئەمە ئانا. و ئایێ بوون، سێبێگۆن کوڕەکانی ئەمانە ئۆمار. و سۆفار دەلەوەڕاند. خۆی باوکی سێبێگۆنی بارهەڵگرەکانی ئاژەڵە کاتێک چۆڵەوانیدا، لە دۆزییەوە ئەمەدا، دیشۆنن: کوڕەکانی ئەمانە ئانا. کچی ئۆهۆلیبامە و دیشۆن، ئانان: کوڕانی ئەمانە یوکام. و زوکام و بەلەعام ئاسارن: کوڕەکانی ئەمانەش حەڕان. و ئیسران ئەسبان، سەرکردە خۆڕین: سەرکردەکانی بەڵام ئەمانە ئاڕان. و ئۆس ڕیسۆنن: کوڕەکانی ئەمانەش سەرۆکی دیشۆن، سەرۆکی ئانا. سەرکردە سەبەگۆن، سەرکردە شۆبال، سەرکردە لۆتان، خاکی لە سەرۆکایەتییەکانیان لە بوون حۆڕی سەرۆکانی ئەمانە ڕیسۆن، سەرۆکی ئاسار،

ئەدۆم.

لە پاشایەک ئەوەی پێش کردووە، فەرمانڕەوایی ئەدۆم لە کە پاشایانەن ئەو ئەمانە ناوی و کرد، فەرمانڕەوایی ئەدۆم لە بەعۆر کوڕی بالاک و بکات. فەرمانڕەوایی ئیسرائیل ئەو جیاتی لە بۆسۆڕا لە زارا کوڕی یۆبابی و مرد، بالاک بوو. دەنابا ئەو شارەکەی ئاسۆم کرد. پاشایەتی ئەو جێی لە تەیمانۆن خاکی لە ئاسۆم و مرد، جۆباب کرد. پاشایەتی مۆئاب دەشتی لە میدیانی ئەوەی کرد، پاشایەتی ئەو جیاتی لە بەراد کوڕی ئەدەدی و مرد، ئەو جێی لە مەسرێقا لە سەملا و مرد، هەدەد بوو. گەتتایم شارەکەی ناوی و بڕییەوە، ئەوەی دوای کرد، پاشایەتی ئەو جێی لە ڕووبار کەناری ڕەحۆبۆتی لە شاول کرد. پاشایەتی مرد کرد. پاشایەتی ئەو جیاتی لە ئەخۆبۆر کوڕی بەلێنۆن و مرد، شاول مرد. سەمەدا ناوی و کرد، پاشایەتی ئەو جیاتی لە بەراد کوڕی ئەرادی و ئەخۆبۆر، کوڕی بەڵێنۆنی ئەمانە مایزۆب. کوڕی ماترایس، کچی بوو، مەتەبێل ژنەکەی ناوی بوو، فۆگۆر شارەکەی لە و خاکەکانیان، لە شوێنەکانیان، بەپێی هۆزەکانیان، لە عیسۆن، سەرکردەکانی ناوەکانی ئۆهۆلیبامە، ڕابەری یەتێر، سەرکردەی گۆلا، سەرکردەی تەمنا، سەرکردەی نەتەوەکانیان، مازار، سەرۆکی تەیمان، سەرۆکی کێنەز، سەرۆکی فینۆن، ڕابەری هێلاس، ڕابەری شوێنە لە ئەدۆمن سەرۆکەکانی ئەمانە زافۆین، سەرۆکی ماگەدیێل، سەرۆکی ئەدۆم.باوکی عیسۆیە، ئەمە موڵکەکەیان. خاکی لە بنیاتنراوەکان

37

کەنعان، خاکی لە نیشتەجێبووبوو، تێیدا باوکی کە خاکەی ئەو لە نیشتەجێبوو یەعقوب مەڕەکانی شوانایەتی بوو، ساڵ حەڤدە تەمەنی یوسف یەعقوب. نەوەکانی ئەمانەش

زلفه، کوڕەکانی لەگەڵ و بلهە کوڕەکانی لەگەڵ بوو، گەنج کە براکانی، لەگەڵ دەکرد باوکی
لە یوسفی یاقوب برد. باوکیان ئیسرائیلی بۆ خراپیان سکاڵای یوسف باوکی. ژنەکانی
کراسێکی و بوو، پیرییەکەی کوڕی چونکە خۆشدەویست، زیاتر خۆی کوڕەکانی هەموو
کوڕەکانی هەموو لە باوکیان کە بینییان کاتێک ئەو براکانی دروستکرد. بۆ ڕەنگاوڕەنگی
قسەی ئاشتیانە شێوەیەکی بە نەیانتوانی و بووەوە لێی ڕقیان دەوێت، خۆشی زیاتر
گوتن: پێی و گێڕایەوە. براکانی بۆ خەونەی ئەو و بینی خەونێکی یوسف بکەن. لەگەڵ
لە دەبەستنەوە گوڵەکان ئێوە وابوو پێم من بینیومە. من کە بگرن خەونە لەم گوێ
ئێوە گوڵەکانی بەڵام کرایەوە، ڕاست و هەستا من گوڵەکەی و دەشتەکەدا، ناوەڕاستی
دەکەیت پاشایەتی ئایا گوت: پێیان براکانی من. گوڵەکەی بۆ برد کڕنۆشیان و سووڕانەوە
بووەوە لێی ڕقیان زیاتر جا ئێمەدا؟ بەسەر دەکەیت فەرمانڕەوایی یان ئێمەدا، بەسەر
و خۆی باوکی بۆ گێڕایەوەی و تر، خەونێکی بینی قسەکانی. لەبەر و خەونەکانی لەبەر
یازدە و مانگ و خۆر ئەوەی وەک بینیوە، تر خەونێکی ئەوەتا وتی: و خۆی، براکانی
کە خەونەی ئەم گوت: پێی و کرد سەرزەنشتی باوکی دەبردن. من بۆ کڕنۆشیان ئەستێرە
بۆ کڕنۆشت زەوی لەسەر و دێین براکانت و دایکت و من لەڕاستیدا ئایا چییە؟ بینیوتە
بۆ ڕۆیشتن ئەو برایانی پاراست. قسەکەی باوکی بەڵام برد، لێی ئیرەیی براکانی دەبەین؟
لە براکانت ئایا گوت: یوسفی بە ئیسرائیل شەخەم. بۆ باوکیان مەڕەکانی لەوەڕاندنی
ئیسرائیل من. ئەوەتا گوت: پێی ئەویش لایان. بۆ دەتنێرم وەرە، ناکەن؟ شوانی شەخەم
لە ئەوی ئینجا ڕاگەیەنە. پێم و تەندروستن، مەڕەکان و براکانت ئایا ببینە بڕۆ گوت: پێی
لە کە دۆزییەوە ئەوی پیاوێک و شەخەم. هاتە ئەویش و نارد، حەبرۆنەوە دۆڵی
وتی: بەڵام ئەو دەگەڕێیت؟ چی گوتی: و پرسی لێی پیاوەکە بوو، سەرگەردان دەشتەکەدا
لێرەوە ئەوان گوت: پێی پیاوەکە دەلەوەڕێنن. کوێ لە بڵێ پێم دەگەڕێم، خۆم براکانی
ڕۆیشت براکانی دوای یوسف دۆسائیم. بۆ بڕۆین با دەیانگوت، بیستم چونکە ڕۆیشتوون،

دۆزییەوە.دۆسائیم لە و

پیلانی و بێتەوە، نزیکیان ئەو ئەوەی پێش بینییان، پێشوەختە دوورەوە لە ئەوان خەونبینەرە ئەو ئەوەتا گوت: خۆی براکەی بە هەریەکەیان کوشتنی. بۆ گێڕا خراپەیان دەڵێین و چاڵەکان، لە یەکێک ناو بیهاوێژینە و بیکوژینەوە با وەرن، کەواتە ئێستا دێت. بیستی، ڕەئوبێن کاتێک لێدێت. چی خەونەکانی دەبینین و هەڵیلووشی، خراپ درندەیەکی پێی ڕوبێن گیان. ناو بۆ نەدەین لێی با گوتی: و ئەوان، دەستەکانی لە ئەو کرد ڕزگاری دەست چۆڵەوانیدا، لە ئەمانەی چاڵەکانی لە یەکێک ناو فڕێیبدەنە مەڕێژن، خوێن گوتن: کاتێک ڕوویدا باوکی. بیداتەوە و دەستەکانیان لە بکات ڕزگاری ئەوەی بۆ سەری، مەخەنە ئەویان کاتێک و داکەند. لەبەر ڕەنگاوڕەنگەکەیان کراسە براکانی براکانی، لای هاتە یوسف بۆ دانیشتن نەبوو. تێدا ئاوی و بوو بەتاڵ چاڵەکە بەڵام چاڵەکە، ناو دایە فڕێیان گرت، لە ئیسماعیلی گەشتیارانی ئەوەتا بینییان، بەرزکردەوە چاوەکانیان کاتێک و نان، خواردنی ئەوان مور. و ڕەزینە و بخوور بە بوون بارکراو وشترەکانیشیان دەهاتن، گلعادەوە میسر.بیانگەیەننە ئەوەی بۆ دەڕۆیشتن

بشارینەوە؟ خوێنەکەی و بکوژین برامان ئەگەر هەیە سوودێک چ گوت: براکانی بە یەهودا برامانە ئەو چونکە نەبن، ئەو لەسەر دەستەکانمان ئیسماعیلییەکان، بفرۆشینە ئەو با وەرن بە بازرگانەکان میدیانییە خەڵکە ئەو و لێبوو. گوێیان براکانیشی خوێنمانە. و گۆشت و بە یوسفیان و سەرەوە، هێنایانە و دەرەوە کێشایە چاڵەکە لە یوسفیان و بوون، تێپەڕین ڕەئوبێن میسر. بۆ خوارەوە هێنایە یوسفیان و ئیسماعیلییەکان. فرۆشتە زێڕ بیست و دڕاند. خۆی جلەکانی جا نەبینی، چاڵەکە لە یوسفی بەڵام چاڵەکە، لای بۆ گەڕایەوە کاتێک ئێستا؟ دەڕۆم کوێ بۆ من نییە، کوڕەکە گوتی، و براکانی، لای بۆ گەڕایەوە خوێنەکە بە کراسەکەیان و سەربڕی بزنیان کاریلەیەکی وەرگرت، یوسفیان کراسەکەی

دۆزییەوە، ئەمەمان گوتیان: و هێنا باوکیان بۆ و نارد ڕەنگاوڕەنگەکەیان کراسە و گڵاوکرد. خراپ دڕندەیەکی کوڕمە، کراسی گوتی: و ناسی و نا. یان کوڕەکەتە کراسی ئایا بزانە لەسەر گوشی دڕاند، خۆی جلەکانی یەعقوب ڕفاندووە. یوسفی دڕندە خواردوویەتی، و کوڕەکانی هەموو گێڕا. کوڕەکەی بۆ شیوەنی زۆر ماوەیەکی بۆ و دانا، خۆی کەمەری گوتی: و بکرێت دڵنەوایی نەیویست بەڵام کردنی، دڵنەوایی بۆ هاتن کۆبوونەوە، کچەکانی گریا. بۆی باوکی مردووان. جیهانی ناو بۆ کوڕەکەم لای بۆ دادەبەزم شیوەنگێڕی بە سەرۆکی کە فیرعەون خەساوی پەتەفرا، بۆ میسر، بۆ فرۆشت یوسفیان میدیانییەکان بوو.چێشتلێنەران

38

ناوی کە عەدوڵامی پیاوێکی لای گەیشتە و دابەزی براکانی لە یەهودا کاتەدا، لەو ڕوویدا و هێنا ئەوی و بوو، شوعا ناوی کە بینی کەنعانی پیاوێکی کچی لەوێ یەهودا و بوو. هیرا و بوو دووگیان و لێنا. ئێری ناوی و بوو کوڕێکی سکپڕبوون دوای و لای. بۆ ژوورەوە چووە شیلۆم، لێنا ئەوی ناوی و بوو کوڕێکی دووبارە و ئۆنان. لێنا ناوی و بوو، لەدایک کوڕێکی نۆبەرەکەی کوڕە عێری بۆ ژنێکی یەهودا بوو. ئەوانی کاتێک بوو خاسبی لە بەڵام ئەم لەبەردەم بوو خراپ یەهودا نۆبەرەی کوڕە عێری کە ڕوویدا بوو. تامار ناوی کە وەرگرت، براکەت ژنی لای بۆ ژوورەوە بچۆرە گوت: ئۆنانی بە یەهودا کوشت. ئەوی خودا و یەزدان، نابێت، ئەو بۆ تۆوە ئەو کە زانی ئۆنان دابمەزرێنە. براکەت بۆ وەچەیەک و ژن، بیهێنە و تۆو ئەوەی بۆ ڕشتی، زەوی لەسەر براکەی، ژنی لای بۆ ژوورەوە دەچووە کاتێک بۆیە کوشت.ئەویشی و کرد، ئەمەی کە خودا لەبەرچاوی بوو خراپ براکەی. بە نەدات

شیلۆمی هەتا دابنیشە، باوکت ماڵی لە بێوەژنێک وەک گوت: خۆی بووکی تامار، بە یەهودا لە و ڕۆیشت تامار براکانی. وەک بمرێت، ئەمیش نەوەک گوتی: چونکە دەبێت، گەورە کوڕم دڵنەواییکردن پاش و مرد، یەهودا ژنی شوعای و بوون، زۆر ڕۆژان دانیشت. باوکی ماڵی عەدولامی شوانەکەی هیرای و خۆی ئەو دەبڕینەوە، مەڕەکانی ئەوانەی سەر چووە یەهودا دەچێتە تەمنا بۆ تۆ خەزووری ئەوەتا گوترا: و ڕاگەیاندرا خۆی، بووکی تامار، بە و تیمنا. بۆ کراسی لابرد، خۆی لە بێوەژنی جلوبەرگەکانی کاتێک مەڕەکانی. بڕینەوەی بۆ سەرەوە ڕێگای لە کە دانیشت عێنان دەروازەکانی لەلای و ڕازاندەوە، خۆی و پۆشی هاوینی یەهودا پێی. نەیدایە ژن وەک ئەو بەڵام بووە، گەورە شیلۆم کە بینی چونکە تەمنادایە، و داپۆشیبوو ڕوویی چونکە لەشفرۆشە، کە بوو دیار لێ وای بینی، ئەوی کاتێک لای بۆ ژوورەوە بێمە بدە ڕێگەم گوت: پێی و ڕێگاکە لە ئەو لای بۆ بەلام لایدا نەیناسییەوە. بێیتە ئەگەر دەدەیت پێ چیم گوتی: ئەویش بوو. خۆی بووکی کە نەیدەزانی چونکە تۆ، وتی: ئەو بەڵام مەڕەکانم. لە دەنێرم بۆت کارەبزنێکی من وتی: ئەو من؟ لای بۆ ژوورەوە بۆ بارمتەیە ئەو چی وتی: بەڵام ئەو دەینێریت. ئەوکاتەی هەتا بدەیتێ، بارمتەیەکم ئەگەر دەستتدایە. لە کە گۆچانەکەت و ملوانکەکەت، و گوستیلەکەت، وتی: ئەویش بدەم؟ تۆ ڕۆیشت، و هەستا و بوو. پڕ سکی ئەو لە و ئەو، لای بۆ ژوورەوە چووە و ئەو، دایە ئیتر لە کارەبزنەکەی یەهودا پۆشی. خۆی بێوەژنیی جلەکانی و کرد لەبەر خۆی هاوینی جلی بەڵام بگرێتەوە، ژنەکە لە بارمتەکە ئەوەی بۆ ناردەوە ئەدوڵامییەکەی شوانە دەستی لەسەر ئەینان لە کە لەشفرۆشەکە کوا کرد: شوێنە ئەو پیاوەکانی لە پرسیاری نەیدۆزییەوە. و یەهودا لای بۆ گەڕایەوە و نەبووە. لەشفرۆشێک هیچ لێرە گوتیان: ئەوانیش بوو؟ ڕێگاکە یەهودا نییە. لەشفرۆش لێرە کە دەڵێن شوێنە ئەو خەڵکەکانی و نەمدۆزییەوە، گوتی: کاریلەیەم ئەم بەڕاستی من پێبکەنن. پێمان نەوەک بەڵام هەبێت، ئەوانی با گوتی: گوترا: و یەهودا بۆ ڕاگەیەنرا مانگ سێ دوای ڕوویدا نەتدۆزیوەتەوە. تۆ بەڵام ناردووە،

یەهوداش داوێنپیسی. لە سکیدایە لە ئەوەتا و کردووە، داوێنپیسی بووکەکەت تامار
و خۆی خەزووری لای بۆ نارد بردرێت، کە کچە ئەم بسووتێندرێت. و دەریبهێنن گوتی:
و ئەنگوستیلەکە ئەم بزانە گوتی: و ئەوە. هی شتانە ئەم کە سکپڕم پیاوێک لە من گوتی:
من لە تامار وتی: و ناسییەوە یەهودا کێیە. هی گۆچانە ئەم و ملوانکەیە ئەم
ڕوویدا نەیناسییەوە. دیسان ئیتر و کوڕم. شیلۆمی بە ئەو نەمدا چونکە ڕاستودروستترە،
ئەودا، منداڵبوونی کاتی لە ڕوویدا بوون. سکیدا لە دووانە دەبوو، منداڵی کاتێک کە
دەستی لەسەر بەست سووری تاڵێکی و گرت دەستی مامانەکە دەرهێنا، دەستی یەکێکیان
براکەی یەکسەر کۆکردەوە، دەستەکەی کاتێک دەردەچێت. جار یەکەم ئەمە گوتی: و
ئەمە دوای و فارێس. لێنا ناوی و پەرژین؟ تۆ لەبەر دابڕا چی وتی: ئەویش دەرچوو،
زەرەح.لێنرا ناوی و بوو، دەستی لەسەر سوورەکە ئاڵای کە دەرەوە، چووە براکەی

39

چێشتلێنەران، سەرۆکی فیرعەون، خەسی پەتەفرێسی و میسر، بۆ فرۆشرا یوسف
هێنابووە ئەویان کە ئیسماعیلییانەی ئەو دەستی لە بەدەستیهێنا میسری، پیاوێکی
ماڵی لە و بوو، سەرکەوتوو پیاوێکی ئەو و بوو، یوسف لەگەڵ یەزدان ئەویۆ. بۆ خوارەوە
دەیکرد، هەرچی و بوو، لەگەڵی یەزدان کە دەیزانی گەورەکەی دەژیا. میسری گەورەکەی
گەورەکەی لەبەردەم پێزانینی یوسف دەکرد. سەرکەوتووی دەستەکانیدا لە یەزدان
بە هەیبوو، ئەوەی هەموو و دانا، ماڵەکەی لەسەر ئەوی ئەویش خۆشکرد. دڵی و دۆزییەوە
هەیبوو ئەوەی هەموو لەسەر و ماڵەکەی لەسەر ئەو ئەوەی دوای ڕوویدا دا. یوسف دەستی
لە یەزدان بەرەکەتی و یوسف، لەڕێگەی میسرییەکە ماڵی بە دا بەرەکەتی یەزدان دامەزرا،
ڕاسپاردە هەیبوو ئەوەی هەموو و بوو. کێڵگەکەیدا لە و ماڵەکە لە سامانەکانی هەموو

خۆی کە نانەی ئەو لە جگە نەدەزانی، خۆی کاروباری لە هیچی و یوسف، دەستی قسانە، ئەم دوای بوو. جوان زۆر دیمەن لە و بوو، جوان ڕووخسار لە یوسف و دەیخوارد. بەڵام ئەو ڕابکشێ. من لەگەڵ گوتی: و یوسف سەر خستە چاوی گەورەکەی ژنی لە نازانێت هیچ من لەڕێگەی گەورەم ئەگەر گوت، خۆی گەورەی ژنی بە بەڵام نەیویست، ماڵەدا لەم شتێک هیچ و من، دەستی داوەتە بۆی هەیەتی ئەوەی هەموو و خۆی، ماڵەکەی ژنی تۆ ئەوەی لەبەر تۆ، لە جگە نەکراوە، پاشەکەوت من لە شتێک هیچ و نییە، زیاتر من لە دوای لە ڕۆژ کاتێک خودا؟ لەبەردەم بکەم گوناە و بکەم، خراپە کارە ئەم چۆن و ئەویت، بۆ لەگەڵی، نوستن بۆ نەبوو ئەو گوێڕایەڵی ئەو و دەکرد، یوسف لەگەڵ قسەی ڕۆژ ئەنجامدانی بۆ ماڵەکە بۆ ژوورەوە چووە یوسف ڕوویدا، وەها ڕۆژێکی لەگەڵی. جووتبوون گوتی: و جلەکانییەوە لە گرتی ئەویش و نەبوو. ژوورەوە لە ماڵەکەدا لە کەس و کارەکانی، و هەڵات و بەجێهێشت ئەودا دەستەکانی لە خۆی جلەکانی ئەو بەڵام ڕابکەوە، من لەگەڵ و هەڵاتبوو، و جێهێشتبوو دەستەکانی لە ئەوی جلەکانی بینی کە ڕوویدا و دەرەوە. چووە ببینن، دەڵێت: گوتن، پێی و بوون، ماڵەکە لە کە کرد ئەوانەی بانگی و دەرەوە. چووە دەڵێت: لام، بۆ ژوورەوە هاتە بەمان، گاڵتەکردن بۆ هێنا، بۆمان عیبرانی خزمەتکارێکی دەنگی کە بیستی ئەو کاتێک بەڵام بەرز. دەنگێکی بە کرد هاوارم و من، لەگەڵ ڕاکشێ چووە و هەڵات و بەجێهێشت من لەلای خۆی جلەکانی کرد، هاوارم و بەرزکردەوە خۆمم قسەی و خۆی. ماڵەکەی هاتە گەورەکە هەتا بەجێهێشت، خۆی لەلای جلەکانی و دەرەوە. بۆ ژوورەوە هێناتە تۆ کە عیبرانییە خزمەتکارە ئەو دەڵێت: وشانە، ئەم بەپێی کرد ئەو بۆ لەگەڵ دەخەومەوە من، بۆ گوتی و من، بە گاڵتەکردن بۆ من لای بۆ ژوورەوە هاتە ئێمە، لای بەجێهێشت من لەلای جلەکانی هاوارمکرد، و بەرزکردەوە خۆمم دەنگی کە بیستی وەک تۆ. بۆ قسەی هەرچی بیست، خۆی ژنی قسەکانی گەورە کە ڕوویدا دەرەوە. چووە و هەڵات، و بوو.تووڕە زۆر و کرد، من بە ئەمەی تۆ خزمەتکارەکەی جۆرە بەم دەیگوت: کردبوو،

پاشا زیندانییەکانی کە شوێنەی ئەو بۆ قەڵاکە، ناو خستییە و گرت یوسفی گەورەکە و پەسەندی و ڕشت بەسەریدا بەزەییی بوو، یوسف لەگەڵ یەزدان گیراون. قەڵاکە لە لەوێ دەست دایە زیندانەکەی زیندانبانەکان سەرۆکی پێبەخشی. زیندانبان سەرۆکی لەبەردەم لەوێ کە کارانەی ئەو هەموو و بوون، زیندانەکەدا لە کە زیندانییەکانی هەموو و یوسف، ئەوەوە هۆی بە شتێکی هیچ زیندانەکە زیندانبانی سەرۆکی دەیانکرد. خۆی ئەو دەکران، و بوو، لەگەڵی یەزدان ئەوەی لەبەر بوو، یوسف دەستی بە شتێک هەموو چونکە نەدەزانی، دەکرد.سەرکەوتووی دەستەکانیدا لە یەزدان دەیکرد، ئەو هەرچی

40

کرد گوناهیان نانەواکان سەرۆکی و میسر پاشای ساقیکەرانی سەرۆکی قسانە، ئەم دوای سەرۆکی لە بوو، تورە خۆی خەسیەکەی دوو لە فیرعەون میسر. پاشای گەورەیان، دژی لە یوسف کە شوێنەی ئەو بۆ زیندان، خستە ئەوانی و نانەواکان. سەرۆکی لە و ساقیەکان خزمەتی یوسف و سپارد، یوسف بە ئەوانی زیندانبانەکە سەرۆکی بەندکرابوو. لەوێ شەودا یەک لە هەردووکیان مانەوە. زیندانەکە لە ڕۆژێک چەند ئەوان کرد، ئەوانی نانەواکان، سەرۆکی و ساقییەکان سەرۆکی خەونەکەی دیمەنی بەڵام بینی، خەونێکیان چووە بەیانیدا لە یوسف بوو. ئاوا بوون، زیندانەکەدا لە و میسر پاشای بۆ بوون ئەوانەی کە فیرعەون، خەسیەکانی لە پرسی و بوون. پەشۆکاو و ئەوانی بینی لایان، بۆ ژوورەوە ئەمڕۆ ڕووخسارەکانتان بۆچی گوتی: و گەورەکەی، لەلای بوون زیندان لە لەگەڵی یوسف لێکدانەوەی. بۆ نییە کەس و بینیوە، خەونێکمان ئەو: بۆ گوتیان ئەوان خەمۆکە؟ بیگێڕنەوە. من بۆ کەواتە نییە؟ خوداوە ڕێگەی لە خەونەکان لێکدانەوەی ئایا گوتن: پێی مێوێک خەوەکەمدا لە گوتی: و گێڕایەوە یوسف بۆ خەونەکەی ساقییەکان سەرۆکی

دەرهێنابوو، لقەکانی بوو، گەشاوە ئەم و هەبوو، لق سێ مێوەکەدا لە بوو. لەبەردەمم
و گرت ترێیەکەم بوو، من دەستی لە فیرعەون جامی بوون. گەیشتوو ترێیەکان هێشووە
گوت، پێی یوسف و فیرعەون. دەستی دایە جامەکەم پاشان جامەکە، ناو دایە گوشیم
بیری فیرعەون ڕۆژ، سێ هێشتا ڕۆژن. سێ لقە، سێ ئەو ئەوەیە: لێکدانەوەی ئەمە
جامی ساقیگێڕیت، سەرۆکی پێگەی بۆ دەگەڕێنێتەوە تۆ و دەکاتەوە تۆ پێشووی
بێتەوە بیرت بەڵام بوویت. ساقیگێڕ کە پێشتر وەک ئەو، دەستی بە دەدەیتەوە فیرعەون
بۆ من باسی و بکە، لەگەڵدا بەزەییم و دەبێت، بۆ باشت کاتێک خۆت، ڕێگەی لە من لە
و عیبرانییەکان، خاکی لە دزرام دزی بە چونکە دەرمبهێنە. زیندانە لەم و بکە، فیرعەون
بە کە بینی سەرنانەوا چاڵەوە. ئەم ناو خستە منیان ئەوان بەڵام نەکردووە، هیچم لێرە
سێ وابوو پێم و بینیوە، خەونێکم منیش گوت: یوسفی بە و کردووە، لێکدانەوەی دروستی
جۆرەکانی هەموو لە سەرەوەدا سەبەتەی لە هەڵدەگرم. سەرم لەسەر نەرم نانی سەبەتەی
لە دەیانخوارد ئاسمان باڵندەکانی و بوو، نانەوا کاری دەیخوات، فیرعەون کە شتانەی ئەو
لێکدانەوەکەیەتی: ئەمە گوت، پێی یوسف و دایەوە وەڵامی سەرم. سەرەوەی سەبەتەکەی
لەسەر و لادەدات تۆ لە سەرت فیرعەون ڕۆژدا، سێ ماوەی لە ڕۆژن. سێ سەبەتە سێ ئەو
لە بەڵام ڕوویدا دەخۆن. تۆ لە گۆشتەکانت ئاسمان باڵندەکانی و هەڵتدەواسێت، دارێک
هەموو بۆ ئامادەکرد خواردنەوەیەکی و بوو، فیرعەون لەدایکبوونی ڕۆژی سێیەم، ڕۆژی
ناوەڕاستی لە کردەوە نانەوا دەستپێکی و ساقی دەستپێکی یادی و خزمەتکارەکانی،
دەستی دایە جامەکەی و خۆی، پلەکەی بۆ گەڕاندەوە ساقی سەرۆکی و خزمەتکارەکانی.
و کردبوون. بۆ لێکدانەوەی یوسف وەک هەڵواسی، نانەواکانی سەرۆکی بەڵام فیرعەون.
کرد.لەبیری بەڵکو نەکردەوە، لەبیر یوسفی ساقی سەرۆکی

41

ڕووبارەکە لەسەر وابوو پێی بینی، خەونێکی فیرعەون ڕۆژ، ساڵ دوو دوای ڕوویدا شێوە لە جوان دەرەوە، هاتنە مانگا حەوت ڕووبارەکەوە لە چۆن وەک ئەوەتا و ڕاوەستاوە. لە ئەمانە دوای دیکە مانگای حەوت دەبڕی. لەوەڕیان ئاخەی لە و گۆشت، لە هەڵبژێردراو و مانگایانە ئەو لەلای و گۆشت، لە لاواز و شێوە لە ناشرین دەرەوە، هاتنە ڕووبارەکەوە گۆشتیان کە باریکەکان و ناشرین مانگا حەوت و دەلەوەڕانەوە. ڕووبارەکە کەناری لەسەر هەڵبژێردراو گۆشتیان و بوو جوان شێوەیان کە خوارد جوانەکانیان مانگا حەوت بوو، لاواز دانەوێڵە گوڵەی حەوت ئەوەتا و بینی، دووەمی خەونێکی و هەستا. فیرعەون پاشان بوو، گوڵەی حەوت ئەوەتا و بوون. جوان و هەڵبژێردراو سەرەوە، هاتنە یەکدا قامیشکێکی لە با بە و باریکەکان گوڵەگەنمە حەوت و دەڕوان. لەگەڵیان لێدراو با و باریک دانەوێڵە فیرعەون بەڵام دا، قووت پڕەکانیان و هەڵبژێردراوەکان گوڵەگەنمە حەوت تێکچووەکان بانگی و ناردی و بوو، نارەحەت ئەو گیانی و بەیانیدا، لە ڕوویدا بوو. خەونێک و هەستا، و گێڕایەوە، بۆیان خەونەکەی فیرعەون و دانایانی، هەموو و میسر لێکدەرانی هەموو کرد بۆ قسەی ساقییەکان سەرۆکی و ڕابگەیەنێت. فیرعەون بۆ لێکدانەوەی کە نەبوو کەس لە فیرعەون بیردەهێنمەوە. خۆم گوناهەکەی ئەمڕۆ گوتی: و کرد فیرعەون چێشتلێنەر، سەرۆکی ماڵی لە زیندان، خستە ئێمەی و بوو، تووڕە خۆی خزمەتکارەکانی ئەو، و من یەکدا، شەوێکی لە بینی خەونێکمان هەردووکمان نانەواکان. سەرۆکی و منیش گەنجێکی ئێمە لەگەڵ لەوێ بەڵام بوو بینیمان. خۆی خەونی بەپێی هەریەکەمان و گێڕاینەوە، ئەو بۆ ئێمە و بوو، سەرەکی چێشتلێنەری هی کە عیبرانی، خزمەتکاری من ڕوویدا، ئاوا کرد، لێکدانەوەی ئێمە بۆ چۆن وەک ڕوویدا، لێکدایەوە. ئێمە بۆ ئەویش ئەوانیش بانگکرد، یوسفی و ناردی فیرعەون هەڵواسرا. ئەو بەڵام پلەکەم، بۆ گەڕێندرایەوە فیرعەون. لای چووە ئینجا گۆڕی، جلوبەرگەکەیان و تاشییان دەریانهێنا، زیندانەوە لە من بەڵام بداتەوە، لێکی کە نییە کەس و بینیوە، خەونێکم گوت، یوسفی بە فیرعەون

دەدەیتەوە. لێکیان دەبیستیت، خەونەکان تۆ کاتێک دەڵێن، کە بیستوومە تۆ دەربارەی فیرعەون ڕزگاری وەڵامی ناتوانم خودا بیَ گوت: پێی و دایەوە فیرعەونی وەڵامی یوسف لەسەر کە وابوو پێم خەوەکەمدا لە فەرمووی: و گوت یوسفی بە فیرعەون بدەمەوە. کە دەرەوە هاتنە مانگا حەوت ڕووبارەوە لە چۆن وەک ڕاوەستاوم. ڕووبارێک کەناری ئەوەتا و دەیانلەوەڕاند. ئاخەی لە و گۆشت، لە بوون هەڵبژێردراو و شێوە لە بوون جوان لە ناشرین و خراپ دەرەوە، هاتنە ڕووبارەکەوە لە ئەوان دوای دیکە مانگای حەوت و ناشرینتر. میسردا خاکی هەموو لە نەدیبوو ئەوانەم وەک کە گۆشت، لە لاواز و ڕووخسار خوارد. هەڵبژێردراوەکانیان و جوان یەکەم مانگا حەوت باریکەکان و ناشرین مانگا حەوت ئەوان چاوەکانی و ئەوان، سکی ناو چوونە کە نەبوون ڕوون و ئەوان، سکی ناو چوونە و بینیم، خەوەکەمدا لە دیسان و نوستم. و هەستام بەڵام سەرەتادا، لە وەک بوون، ناشرین یەکانی بوون. جوان و پڕ هەڵدەکرد، سەریان یەکدا قامیشێکی لە دانەوێڵە گوڵەی حەوت حەوت ئەو دەڕوانەوە. تەنیشتیان لە تێکشکاو با-و تەنک گوڵەگەنمی حەوت بەڵام تر بە کەواتە دا. قووت پڕەکانیان و جوان گوڵەگەنمە حەوت لێدراوانە با و نازک گوڵەگەنمە بکاتەوە.ڕوون من بۆ ئەوە کە نەبوو کەس بەڵام گوت، لێکدەرەوەکانم

بۆ دەیکات، خودا هەرچی یەکێکە، فیرعەون خەونی گوت، فیرعەونی بە یوسف و جوانەکە گوڵەگەنمە حەوت و ساڵن، حەوت جوانەکە مانگا حەوت داوە. نیشان فیرعەونی ئەوان دوای کە لاوازانەی مانگا حەوت ئەو و یەکێکە. فیرعەون خەونەکەی ساڵن، حەوت حەوت وێرانکراوەکانیش، با لاوازە گوڵەگەنمە حەوت ئەو و ساڵن، حەوت سەردەکەون، هەرچی گوت، فیرعەونم بە من کە وشەیەی ئەو بەڵام دەبن. برسێتی ساڵی حەوت ساڵن، هەموو لە زۆر خۆشگوزەرانی ساڵی حەوت ببینە، پیشاندا. فیرعەونی بە دەیکات، خودا لە دەچێت لەبیریان و ئەمانە، دوای دێت برسێتی ساڵی حەوت دێت. میسر خاکی ئەو و لەناودەبات. زەوییەکە برسێتییەکە و دەبێت، میسردا هەموو لە کە تێربوونەکەی

دێت، ئەمانە دوای کە برسیێتییەی ئەو لەبەر نابێت ناسراو زەوی لەسەر خۆشگوزەرانی جار، دوو فیرعەون خەونەکەی بوونەوەی دووبارە بە سەبارەت دەبێت. بەهێز زۆر چونکە لە دەکات خێرا خودا و دەبێتەوە، ڕاست خوداوەیە لە کە وشەکە کە ئەوەیە لەبەر ئەوە لەسەر ئەو و بکەرەوە، تێگەیشتوو و دانا پیاوێکی لە بیر کەواتە ئێستا جێبەجێکردنی. با و زەوی، لەسەر دابنێت فەرمانڕەواکان و بکات ئەمە فیرعەون با و دابنێ. میسر زەوی با کۆبکەنەوە. خۆشگوزەرانیدا ساڵانەی حەوت لە میسر زەوی بەرهەمەکانی هەموو دەستی لەژێر دانەوێڵە و کۆبکرێنەوە، داهاتوو باشەی ساڵە حەوت ئەو خواردنی هەموو خواردنە ئەو و بێت. پارێزراو با شارۆچکەکاندا لە خواردن کۆبکرێتەوە، فیرعەون و میسر، خاکی لە دەبن کە برسێتی، ساڵی حەوت بۆ دەبنە زەوی بۆ پارێزراوەکان و فیرعەون لەبەردەم قسەیە ئەو بەڵام کرا پەسەند ناچێت. لەناو برسێتیدا لە زەوییەکە ئەو.خزمەتکارانی هەموو لەبەردەم

ڕۆحی کە دەدۆزینەوە وەها پیاوێکی ئایا گوت: خزمەتکارەکانی هەموو بە فیرعەون تۆ بۆ ئەمانەی هەموو خودا ئەوەی لەبەر گوت: یوسفی بە فیرعەون تێدابێت؟ خودای و من، ماڵی سەر دەبیتە تۆ نییە. تۆ لە تێگەیشتووتر و داناتر پیاوێک هیچ داوە، نیشان دەبم. مەزنتر تۆ لە من تەختەکە لە تەنها دەبێت، گوێڕایەڵ من گەلی هەموو تۆ دەمی سەر فیرعەون دادەنێم. میسر زەوی هەموو لەسەر تۆ ئەمڕۆ ئەوەتا گوت: یوسفی بە فیرعەون نەرمی کەتانی کراسێکی و دا، یوسفی دەستی لە و لابرد خۆی دەستی لە ئەنگوستیلەکەی دووەم لەسەر کرد سوار ئەوی و دا. ملی لە زێڕینی گەردەنبەندێکی و پۆشاند، میسر. خاکی هەموو لەسەر داینا و ڕایگەیاند، لەپێشیەوە ڕاگەیاندەرێک و گالیسکەکەی، هەموو لەسەر دەستی ناتوانێت کەس تۆ بێ فیرعەونم، من گوت: یوسفی بە فیرعەون کچی ئاسێنەسی و پسۆنتۆمفانێخ، لێنا یوسفی ناوی فیرعەون بکاتەوە. بەرز میسر خاکی لەبەردەم کاتێک بوو، ساڵ سی یوسف ژنی. بە پێدا هێلیۆپۆلیسی کاهینی پەتەفرێی

هەموو بە و دەرچوو فیرعەون ئامادەی لە یوسف پاشان ڕاوەستا، میسر پاشای فیرعەونی بەرهەمهێنا. کۆڵاوەی خۆشگوزەرانیدا ساڵەکانی حەوت لە زەوی و تێپەڕی. میسردا خاکی میسر خاکی لە دەوڵەمەندی تێیاندا کە کۆکردەوە، ساڵەکەی حەوت خواردنی هەموو ئەو لە شارێکی هەر دەوروبەری دەشتەکانی خواردنی دانا، شارەکاندا لە خواردنەکانی و بوو، هەتا زۆر، زۆر دەریا، لمی وەک کۆکردەوە دانەوێڵەی یوسف دانا. شارەدا ئەو خودی نەبوو.ژمارەی چونکە بکرێت، ژمارە نەیتوانرا

ئەوانەی بێت، برسییەتی ساڵی حەوت ئەوەی پێش بوون کوڕ دوو یوسف بۆ بەڵام ناوی یوسف بۆی. بوون منداڵی هێلیۆپۆلیس کاهینی پەتەفرێی کچی ئاسێنەس هەموو و ماندووبوونەکانم هەموو لە بیر لێکردم وای خودا چونکە مەنەسا، لێنا نۆبەرەکەی نزمی خاکی لە خودا چونکە نا، ئەفرایم دووەمیان ناوی بەڵام بکەمەوە. باوکم ئەوانەی و بوون. میسر خاکی لە کە تێپەڕین، خۆشگوزەرانی ساڵی حەوت کردم زیادی منەوە هەموو لە برسییێتی و گوتی، یوسف وەک هاتن، بە پێکرد دەستیان برسییێتی ساڵی حەوت بوو، برسی میسر خاکی هەموو هەبوو. نان میسر زەوی هەموو لە بەڵام ڕوویدا، زەوییەکە گوت، میسرییەکانی هەموو بە فیرعەونیش نان، بۆ کرد فیرعەون بۆ هاواریان گەلیش زەوی هەموو ڕووی لەسەر برسێتی و بیکەن. دەڵێت، پێتان ئەوەی و یوسف، لای بۆ بڕۆن و میسرییەکان. هەموو بە دەیفرۆشت و کردەوە ئەمبارەکانی هەموو یوسف بەڵام بوو، زەویدا هەموو لە برسییێتی چونکە یوسف، لای کڕین بۆ میسر بۆ هاتن ناوچەکان هەموو زاڵبوو.

42

دەکەن؟ تەمبەڵی بۆچی گوت: کوڕەکانی بە هەیە، میسر لە فرۆشتن کە بینی یاقوب کاتێک ئێمە بۆ خواردن کەمێک و ئەویٚ بۆ بڕۆن هەیە، میسر لە دانەوێڵە کە بیستوومە من ببینن، نەمرین.و بژین تاکو بکڕن،

براکەی بنیامینی بەڵام میسر. لە دانەوێڵە کڕینی بۆ دابەزین دەیانە، ئەو یوسف، براکانی ڕوویدات. بۆ لاوازی هەرگیز نەوەک گوتی: چونکە نەناردی، خۆی براکانی لەگەڵ یوسف، خاکی لە برسییەتی چونکە دەهاتن، ئەوانەی لەگەڵ کڕین بۆ هاتن ئیسرائیل کوڕەکانی براکانی دەفرۆشت، زەوی گەلی هەموو بە ئەو بوو، زەوی فەرمانڕەوای یوسف بوو. کەنعان براکانی کە یوسف زەوی. بۆ برد کڕنۆشیان ڕوویان لەسەر ئەودا لەبەردەمی و هاتن یوسف پێی و کرد قسەی لەگەڵیان ڕەقی بە و کرد، بێگانە ئەوان لە خۆی و ناسینی، بینی، خۆی یوسف خواردن. کڕینی بۆ کەنعانەوە، زەوی لە گوتیان: ئەوانیش هاتوون؟ کوێوە لە گوتن: یادی خۆی خەونەکانی یوسف نەناسییەوە، ئەوی ئەوان بەڵام ناسییەوە، خۆی براکانی شوێنپێکانی لە تێگەیشتن بۆ سیخوڕن، ئێوە گوتن: پێی و بینیبووی، خۆی کە کردەوە بۆ هاتووین تۆین، خزمەتکارەکانی ئێمە گەورەم، نا، گوتیان، ئەوان هاتوون. زەوییەکە سیخوڕ خزمەتکارەکانت ئاشتیخوازین، پیاوین، یەک کوڕەکانی هەموومان خواردن. کڕینی ببینن. زەوی شوێنپێکانی ئەوەی بۆ هاتوون ئێوە بەڵکو نەخێر، بۆیان: پێیوتن نین. ببینە و کەنعان، خاکی لە تۆین خزمەتکارانی برا، دوازدە ئێمە گوتیان، ئەوانیش ئەمە گوتن: پێی یوسف نییە. تریشمان ئەوی باوکمانە، لەگەڵ ئەمڕۆ گەنجترەکەمان بە دەردەکەون، ئێوە ڕێگەیەوە لەم سیخوڕن. ئێوە گوتم کاتێک گوتن، پێم کە ئەوەیە ئێرە. نەیەتە گەنجترتان براکەی ئەگەر لێرەوە، دەرەوە ناچنە فیرعەون، تەندروستی تاوەکو بگیرێن دەبێت ئێوە بەڵام بهێنێتەوە، براکەتان و خۆتانەوە لە بنێرن یەکێکتان فیرعەون تەندروستی بە نا، ئەگەر نا. یان دەڵێن ڕاست ئایا دەبێتەوە، ڕوون وشەکانتان پێی سێیەم ڕۆژی لە ڕۆژ سێ بۆ دانا زیندان لە ئەوانی و سیخوڕن. ئێوە بێگومان سوێند،

له یەکێک ئاشتیخوازن، ئەگەر دەترسم. خودا لە من چونکە دەژین، و بکەن ئەمە گوتن: و بهێننەوە. خۆتان کڕاوی دانەوێڵەی و بڕۆن ئێوە بەڵام بگیرێت، زیندانەکە لە با براکانتان نا، ئەگەر بەڵام دەکرێت، ئێوە قسەکانی بە باوەڕ و من، لای بۆ بهێنن ئێوە گەنجتری براکەی چونکە بەڵێ، گوت، خۆی براکەی بە هەریەکەیان و کرد. شێوەیەیان بەم ئەوانیش دەمرن. لە کاتێک ئەو، گیانی تەنگانەی پشتگوێخستمان کە براکەمان، دەربارەی گوناهداین لە ئێمە وەڵامی ئێمە. سەر هاتە تەنگانەیە ئەم ئەمە لەبەر و نەگرت، لێی گوێمان و پاڕایەوە، ئێمە کوڕەکە، مەگەیەننە ئازار گوتم، و نەکرد لەگەڵتان قسەم ئایا گوتن: پێی ڕەئوبێن و دایەوە کە نەیانزانی، بەڵام ئەوان دەکرێت. داوا ئەو خوێنی ئەوەتا و نەگرت؟ من لە گوێتان و گریا، و ئەوان لە گەڕایەوە یوسف بوو، نێوانیاندا لە وەرگێڕێک چونکە دەیبیستێت، یوسف لەبەرچاویان و برد لەنێویان شیمۆنی ئینجا کردن، لەگەڵ قسەی و لایان هاتەوە دیسان بەستی.

بگەڕێنرێتەوە، زیوەکەیان و دانەوێڵە، لە بکرێتەوە پڕ دەفرەکانیان کە دا فەرمانی یوسف بۆیان جۆرە بەم و ڕێگاکە، بۆ پێبدرێت ئازووقەیان و خۆی، گوشەرەکەی ناو بۆ هەریەکە کاتێک ڕۆیشتن. لەوێوە دانا، گوێدرێژەکانیان لەسەر دانەوێڵەکەیان ئەوەی دوای و کرا. شوێنەی لەو بدات گوێدرێژەکانی بە خۆراک ئەوەی بۆ کردەوە خۆی کیسەکەی یەکێکیان زیوەکەم گوت: براکانی بە و بوو. کیسەکە دەمی لە کە بینی خۆی زیوەکەی مانەوە، کە بە و بوون پەشۆکاو و بوو سەرسام دڵیان کیسەکەمدایە. لە ئەوەتا و گەڕێندرایەوە، بۆ باوکیان یاقوبی لای بۆ هاتن کردووە؟ ئێمەی بە خودا کە چییە ئەمە گوت: یەکتریان گوتیان، و ڕوویدابوو، بۆیان کە ڕاگەیاند پێ ڕووداوانەیان ئەو هەموو و کەنعان، خاکی خستووەتە ئێمەی و کردووە، ئێمە لەگەڵ سەخت قسەی زەوییە گەورەی کە پیاوەکە ئاشتیخوازین، ئێمە گوت، پێمان ئێمە دەکەین. زەوییەکە سیخوڕی ئەوەی وەک زیندان، ئەمڕۆ بچووکەکە بەڵام نییە، یەکێکمان باوکمان، کوڕانی براین، دوازدە نین. سیخوڕ ئێمە

لەم گوتین: پێی بوو زەوییەکە گەورەی کە پیاوەکە کەنعانە. خاکی لە باوکمان لەگەڵ بەجێبهێڵن، من لەگەڵ لێرە براکانتان لە یەکێک ئاشتیخوازن. ئێوە کە دەزانم ڕێگەیەوە و من، لای بۆ بهێننە گەنجترەکەتان برا و بڕۆن. و وەربگرن ماڵەکەتان پێویستی دانەوێڵەی لە و دەگەڕێنمەوە، بۆتان براکەتان و ئاشتیخوازن، بەڵکو نین، سیخوڕ ئێوە کە بزانم گرێی دەکردەوە، بەتاڵ خۆیان گونیەکانی کاتێک کە ڕوویدا دەکەن. بازرگانی خاکەکەدا گرێیەکانی باوکیان و خۆیان ئەوان کاتێک و بوو، خۆیدا گونیەکەی لە هەریەکەیان زیوی کردووە. منداڵ بێ منتان ئێوە گوتن: پێی باوکیان یەعقوبی ترسان. بینی، زیوەکەیان هاتوون. منەوە بەسەر ئەمانە هەموو دەبەن. بنیامینیش و نییە، شیمۆن نییە، یوسف بدە ئەو بۆت. نەهێنایەوە ئەوم ئەگەر بکوژە، کوڕەکەم دوو گوت: باوکیان بە ڕەئوبێن چونکە نایەت، ئێوە لەگەڵ کوڕەکەم نا، گوتی: ئەو بۆت. دەیهێنمەوە من و من، دەست پیریم و بکرێت، لاواز دەڕۆن کە ڕێگاکەدا لە ڕەنگە و ماوەتەوە، تەنها بە ئەو و مرد براکەی دابەزێنن. جیهەنەم ناو بۆ خەمەوە بە

43

تەواوی خواردنی کرد تەواویان کاتێک ڕوویدا بەهێزبوو. زەوییەکە لەسەر برسییێتی بەڵام کەمێک و بڕۆن دیسان گوتن: پێی باوکیان هێنابوویان، میسرەوە لە کە دانەوێڵەیەی ئەو جدی سوێندێکی بە زەوییە، ئەو گەورەی پیاوە، ئەو گوت: پێی یەهودا بکڕن. بۆ خۆراکمان نەبێت. لەگەڵتان بچووکترتان براکەی ئەگەر نابینن، من ڕووی گوتی: و ئێمە بۆ دا شایەتی دەکڕین. بۆ خواردنت و دادەبەزین ئەوا بنێریت، خۆماندا لەگەڵ براکەمان بەڕاستی ئەگەر گوت پێمان پیاوە ئەو چونکە ناڕۆین، ئێمە نەنێریت، ئێمە لەگەڵ ئێمە برای تۆ بەڵام ئەگەر بۆچی گوتی: ئیسرائیل نەبێت. لەگەڵتان گەنجەکەتان برا ئەگەر نابینن، من ڕووی گوتی: و

وتیان، بەڵام ئەوان هەیە؟ براتان کە گوت پیاوەکەتان بە کرد، من لەگەڵ خراپەیەتان ئەم

لە هێشتا باوکتان ئایا گوتی، و کرد نەوەمان و ئێمە لە پرسیاری وردی بە پیاوە ئەو

چۆن دایەوە، وەڵاممان پرسیارانە ئەم بەپێی ئێمە و هەیە، براتان ئایا و ژیاندایە،

کوڕەکە باوکی: ئیسرائیلی بە گوتی یەهودا بهێنن؟ خۆتان برای دەڵێت، پێمان کە دەمانزانی

و تۆ و ئێمە نەمرین و بژین ئەوەی بۆ بڕۆین، و هەستین و بنێرە، من لەگەڵ

ئەگەر بکە. ئەو داوای من دەستی لە دەکەم، ئەو چاوەڕێی بەڵام من کەلوپەلەکەمان.

ڕۆژانم. هەموو تۆ بە بەرامبەر دەبم گوناهبار لەبەردەمت، ڕاینەگرم و لات بۆ نەیهێنمەوە

گوتن: پێی باوکیان ئیسرائیلی گەڕابووینەوە. جار دوو ئێستا تا نەکەوتبووین، دوا ئەگەر

ئەو بۆ دیاری و بگرن دەفرەکانتاندا لە زەوی بەرهەمەکانی لە بکەن: ئەمە ئاوایە، ئەگەر

دووانە زیوی و گوێز. و دارەبەست و موڕ و بخوور و هەنگوین و دەوری لە ببەنەوە، پیاوە

خۆتان لەگەڵ گەڕێندراوەتەوە توورەکانتاندا لە کە زیوەی ئەو بگرن، دەستەکانتاندا لە

لای بۆ خوارەوە بڕۆنە هەستاون و بگرن براکەتان بووبێت. هەڵەیەک نەوەک بیگەڕێننەوە،

بنیامینیش و ئێوە برای و بێت میهرەبان لەگەڵتان پیاوە ئەو لەبەردەم من خودای پیاوەکە.

منداڵبەرداربووم.منداڵبەرداربووم، ئەوەی وەک من بەڵام بگەڕێننەوە،

لەگەڵ وەریانگرت دەستەکانیاندا لە وەرگرت، دووانەیان زیوی و دیارییانە ئەم پیاوەکان

و بینی ئەوانی یوسف وەستان. یوسف لەبەردەم و میسر، بۆ دابەزین و هەستان و بنیامین،

پیاوانە ئەم گوت: بوو ماڵەکەی لەسەر کەسەی ئەو بە و خۆی، هاوشیردایکی برای بنیامینی

لە پیاوانە ئەم چونکە بکە، ئامادەی و سەرببڕە ئاژەڵێک و ماڵەکە، بۆ ژوورەوە بهێنە

هێنایە پیاوانی ئەو و گوتی، یوسف وەک کردی پیاوە ئەو دەخۆن. نان من لەگەڵ نیوەڕۆدا

زیوەکە لەبەر گوتیان: یوسف، ماڵی ناو بردرانە کە پیاوەکان بەڵام بینین یوسف. ماڵی ناو

بۆ ژوورەوە، دەبرێینە ئێمە سەرەتادا، لە هەگبەکانمان لە گەڕێندراوەتەوە کە

و کۆیلە، وەک گرتنمان بۆ سەرمان، هێرشکردنە و درۆیانەمان تۆمەتبارکردنی

کرد لەگەڵی قسەیان یوسف، ماڵی لەسەر پیاوەکەی بەرەو بوونەوە نزیک گوێدرێژەکانمان. کە ڕوویدا خواردن. کڕینی بۆ خوارەوە هاتینە سەرەتادا لە گەورەم، ماڵەکە. دەروازەی لە خۆیدا گونیەکەی لە هەریەکەمان زیوەکەی کردەوە، گونیەکانمان و مانەوە بۆ هاتین کاتێک دیکەمان زیوی و گەڕاندووەتەوە. دەستماندا لە ئێستا کێش هەمان بە زیوەکەمان بوو، ناو خستووەتە زیوەی ئەو کێ نازانین خواردن، کڕینی بۆ هێناوە خۆماندا لەگەڵ خودای و ئێوە خودای مەترسن، ئێوە، بۆ بێت میهرەبان بۆیان: و گوتی توورەکانمانەوە. منیش بوو، پەسەندکراو زیوەکەتان و گونیەکانتان، ناو داوەتە گەنجینەکانی ئێوە باوکانی خۆراکی و پێیەکانیان، شوشتنی بۆ هێنا ئاوی و دەرهێنا. لایان بۆ شیمۆنی و وەرمگرتووە. چونکە بێت، نیوەڕۆدا لە یوسف هەتا دیارییانە، ئەو کرد ئامادەیان گوێدرێژەکانیان. بە دا ئەو و ماڵەکە، ناو بۆ ژوورەوە چووە یوسف دەخوات. نان لەوێ کە بیستبوویان ڕوویان و برد کڕنۆشیان لەبەردەمیدا و بوون، دەستیاندا لە کە کرد پێشکەش دیارییانەیان باوکتان ئایا گوتن: پێی و چۆنن؟ کرد: ئەوانی لە و لێکردن پرسیاری زەوی. سەر خستە گوتیان، بەڵام ئەوان ژیاندایە؟ لە هێشتا ئایا تەندروستە؟ کردن باسی کە پیرەمێردە خوا، بۆ ئەوە پیاوە بەرەکەتدار گوت، و دەژی. هێشتا باوکمان، خزمەتکارەکەت تەندروستە کە بینی بنیامینی چاوەکانی، بە کردەوە سەیری یوسف برد. بۆ کڕنۆشیان چەماونەتەوە و و بیهێنن؟ گوتم پێتان کە بچووکتانە براکەی ئەمە ئایا گوتی: و بوو، دایکی هاوشێری برای براکەی لەسەر ناخی چونکە بوو، نارەحەت یوسف کوڕم. بێت، پێدا بەزەییت خودا گوتی: گریا.لەوێ ژوورەوە، چووە کاتێک بەڵام بگرییێت، ویستی و جوڵە، دەهاتە

و دابنێن. نانەکان گوتی: و کرد کۆنترۆڵ خۆی و دەرچوو شوشت، ڕوویەکەی ئەوەی دوای لەگەڵ دەخۆن نان کە میسرییەکان بۆ و خۆیان، بەپێی ئەوان بۆ و تەنها، ئەو بۆ دایاننان بخۆن، نان عیبرانییەکان لەگەڵ نەیاندەتوانی میسرییەکان چونکە خۆیان، بەپێی ئەو بەپێی لەدایکبوو یەکەمین لەبەردەمی، دانیشتن میسرییەکان. بۆ قێزەوەرە چونکە

هەریەکەیان بوون، سەرسام خەڵکەکەش گەنجییەتی، بەپێی گەنجتر و مافەکانی، پێنج بنیامین بەشی بەڵام خۆیان، بۆ هەڵگرتەوە ئەو لە بەشیان ئەوان براکەی. بە بەرامبەر لەگەڵی.بوون خۆش و خواردیانەوە هەموویان، بەشەکانی لە بوو گەورەتر جار

44

لە پڕبکەن مرۆڤەکان گوناکانی گوتی: و بوو ماڵەکەی لەسەر کە بەوەی دا فەرمانی یوسف دەمی سەر بخەنە هەریەکەیان زیوەکەی و هەڵیبگرن، دەتوانن هەرچەندە خواردن، ئەمەش دانەوێڵەکەی. نرخی لەگەڵ گەنجتر، هەگبەی ناو بخەنە زیوەکەم جامە گوناکەکە. گوتی.هەروەک بوو، یوسف قسەی بەپێی

شارەکە لە کاتێک گوێدرێژەکانیان. و خۆیان نێردران، خەڵکەکە و بوو، بەرەبەیان بەیانی و هەستە گوت: ماڵەکەی لەسەر ئەوەی بە یوسف نەکەوتبوونەوە، دوور هێشتا دەرچوون، چاکە جیاتی لە خراپەتان بۆچی بڵێ: پێیان دەیانگەیتەوە کاتێک بکەوە، پیاوەکان دوای پێی گەورەکەم کە نییە جامە ئەو ئەمە ئایا دزیوە؟ منتان زیوینەکەی جامە بۆچی کردەوە؟ ئەوانی کاتێک کردووە. خراپتان کارێکی دەگرێتەوە. فاڵ جامە بەم ئەو دەخواتەوە؟ ئەم بەپێی گەورە بۆچی ئەو، بۆ گوتیان ئەوانیش وت. ئەوان بۆ قسانەی ئەم دۆزییەوە، لە کە زیوەی ئەو ئەگەر بکەن. کارە ئەم تۆ خزمەتکارەکانی نەبێت دەکات؟ قسە وشانە ماڵی لە دەدزین چۆن ئیتر کەنعان، خاکی لە تۆ بۆ گەڕاندمانەوە دۆزیمانەوە تووڕەکانمان با خزمەتکارەکانت، لە دەدۆزیتەوە لەلای کوپەکە کە ئەوەی لەلای زێڕ؟ یان زیو گەورەکەت بەم دەڵێن، وەک ئێستا، وتی: بەڵام ئەو گەورەمان. خزمەتکاری دەبینە ئێمەش و بمرێت، ئێوە بەڵام من، خزمەتکاری دەبێتە دۆزرایەوە، لەلای جامەکە ئەوەی لەلای دەبێت، جۆرە

و زەوی، لەسەر دایگرت خۆی گوونییەکەی هەریەکەیان کرد، پەلەیان و پاک. دەبنە هەتا پێکرد، دەستی پیرەکەوە لە کرد پشکنینی کردەوە. خۆی گوونییەکەی هەریەکەیان و دڕاند، خۆیان جلەکانی و دۆزییەوە. بنیامین کیسەکەی لە جامەکەی و گەنجەکە. گەیشتە شارەکە.بۆ گەڕانەوە و دانا، خۆی گوێدرێژەکەی لەسەر خۆی گوونیەکەی هەریەکەیان

خۆیان لەبەردەمی و بوو، لەویَ هێشتا کە یوسف لای بۆ ژوورەوە چوونە براکانی و یەهودا کە نازانن ئایا کردتان؟ ئێوە کە چییە کارە ئەم گوتن: پێی یوسف زەوی. سەر خستە گەورە، بۆ بڵێینەوە چی یەهودا: گوتی دەگرێتەوە؟ فاڵ فاڵگرتنەوە بە من وەک پیاوێکی ناڕەوایی دۆزییەوە خودا بکرێین؟ ڕاستودروست چی یان بکەین، قسە چی یان کە ئەوەی هەم و ئێمە هەم گەورەمان، بۆ خزمەتکارین ئێمە ئەوەتا خزمەتکارەکانت. جامەکە پیاوەی ئەو بکەم، کارە ئەم من بۆ نابێت گوتی: یوسف دۆزرایەوە. لەلای جامەکە لای بۆ بگەڕێنەوە سەلامەتی بە ئێوە بەڵام خزمەتکارم، دەبێتە ئەو دۆزرایەوە، لەلای خزمەتکارەکەت با گەورەم، پێویستم وتی، پێی یەهودا و بوویەوە نزیک باوکتان. فیرعەونی. لەگەڵ تۆ چونکە خزمەتکارەکەت، لە مەبە تووڕە و بکات، لەبەردەمت وشەیەک ئێمە و هەیە؟ براتان یان باوک ئایا گوتت: و پرسی خۆتت خزمەتکارەکانی لە تۆ گەورەم، براکەی و هەیە، پیریشی گەنجتری منداڵێکی و هەیە، پیرمان باوکێکی گوت، گەورەمان بە بە بەڵام گوتت تۆ دەویست. خۆشی باوکیشی و مایەوە، دایکی بۆ تەنها بە ئەو بەڵام مرد، بە ئێمە و دەکەم. لێی چاودێری من و من، لای بۆ خوار بیهێننەوە خۆت، خزمەتکارەکانی بەجێبهێڵێت، باوکی ئەگەر بەجێبهێڵێت، باوکی ناتوانێت منداڵەکە گوت، گەورەمان لەگەڵتان ئێوە گەنجتری براکەی ئەگەر گوتت، خزمەتکارەکانت بە تۆ بەڵام دەمرێت. باوکمان لای بۆ سەرەوە چوینە کاتێک ڕوویدا نابینن. من ڕووی ئیتر خوارەوە، نەیەتە و برۆن دیسان گوتی: باوکمان ڕاگەیاند. پێی گەورەمانمان قسەکانی تۆ، خزمەتکاری براکەمانی ئەگەر بەڵام دابەزین، ناتوانین گوتمان، بەڵام ئێمە بکڕن. بۆ خواردنمان کەمێک

کاتێک ببینین، پیاوە ئەو ڕووی ناتوانین چونکە دەبەزینەوە، دابەزێت، لەگەڵمان گەنجتر کە دەزانن ئێوە گوت: پێمان باوکمان، تۆ، خزمەتکاری نییە. لەگەڵمان گەنجتر براکەمانی دڕندە کە گوتتان و دەرەوە، چووە لەلام یەکێکیان و بوو من بۆ منداڵی دوو ژنەکە ڕوومەوە دەم لە ئەمەشیان کەواتە ئەگەر ئێستا. هەتا نەمبینیوە من و خواردوویەتی، ناو بۆ خەمەوە بە پیریم ئەوا ڕوویدات، بۆ خراپی شتێکی هەر ڕێگادا لە و وەربگرن باوکی خزمەتکارەکەت، لای بۆ ژوورەوە بچمە ئەگەر کەواتە ئێستا دادەبەزێنن. جیهەنەم دەبێت و ئەمە. گیانی لە هەڵواسراوە ئەو گیانی ئەوا ئێمە، لەگەڵ نەبێت منداڵەکە و ئێمە، پیریی تۆ خزمەتکارەکانی و دەمرێت، ئێمەدا، لەگەڵ منداڵەکە نەبوونی ئەو بینینی کاتی لە خزمەتکارەکەت دادەبەزێنن. مردووان جیهانی بۆ خەم لەگەڵ ئێمە، باوکی تۆ، خزمەتکاری لەبەردەمت، ڕاینەگرم و تۆ بۆ نەیهێنم ئەگەر دەڵێت: منداڵە، ئەو وەرگرتووەتی باوک لە جیاتی لە خزمەتکار تۆ بۆ دەمێنمەوە کەواتە ئێستا ڕۆژان. هەموو باوک بۆ دەبم گوناهبار براکانی لەگەڵ سەرەوە بڕواتە با منداڵەکە بەڵام گەورە، خانەدانی خزمەتکاری منداڵەکە، ئەوەی بۆ نییە؟ لەگەڵمان منداڵەکە کە منداڵەکە، باوکی لای بۆ سەرەوە دەچمە چۆن ئەو. دەبێت.تووشیان من باوکی کە نەبینم خراپانە ئەو

45

وتی: بەڵام ڕاوەستابوون، ئەو لەلای کە بکات ئەوانە هەموو بردباری نەیدەتوانی یوسف و بە خۆی کاتێک ڕانەوەستابوو یوسف لەلای کەس و دووربخەنەوە. من لە هەموویان و بیستیان، میسرییەکان هەموو بەجێهێشت، گریان لەگەڵ بەرز دەنگێکی و ناساند. براکانی لە هێشتا باوکم ئایا یوسفم، من گوت: براکانی بە یوسف فیرعەون. ماڵی بۆ بوو بیستراو براکانی بە یوسف بوون. پەشێوا چونکە بدەنەوە، وەڵامی نەیانتوانی براکان ژیاندایە؟

ئێوە، برای یوسفم، من گوتی: ئینجا بوونەوە. نزیک ئەوانیش لام. بۆ بنەوە نزیک گوت:
کە دەرکەوێت ئێوە بۆ ڕەق با نەش مەبن، خەمبار کەواتە ئێستا میسر. فرۆشتتانە ئەوەی
ساڵی دووەم ئەمە ناردووە. ئێوە پێش ژیان بۆ منی خودا چونکە فرۆشتن، لێرە منی
نە و دەبێت کشتوکاڵ نە تێیاندا کە ماوە ساڵ پێنج هێشتا و زەوی، لەسەر برسێتییە
زەوی لەسەر ئێوە پاشماوەیەکی ئەوەی بۆ ئێوە، پێش ناردووە منی خودا دروێنە.
نەک کەواتە ئێستا بکات. بەخێو ئێوە گەورەی جێهێشتنەوەیەکی ئەوەی بۆ و بمێنێتەوە،
گەورەی و فیرعەون باوکی بە کردووە منی و خودا، بەڵکو ئێرە، بۆ ناردووە منتان ئێوە
بۆ سەرەوە بڕۆنە و بکەن پەلە بۆیە میسر. خاکی هەموو فەرمانڕەوای و ماڵەکەی هەموو
هەموو گەورەی بە کردووە منی خودا دەڵێت، کوڕت یوسفی ئەمانە بڵێن: پێی و باوکم، لای
زەوی لە دەبیت نیشتەجێ و مەمێنەرەوە. و من لای بۆ خوارەوە وەرە بۆیە میسر، خاکی
و مەڕەکانت نەوەکانت، و کوڕەکانت و تۆ دەبیت، من نزیک و عەرەبیا، گەسەمی
قاتوقڕی ساڵی پێنج هێشتا چونکە دەدەم، خۆراکت لەوێ و هەتە. هەرچی و گاگەلەکانت،
ئێوە چاوەکانی ئەوەتا لەناونەچن. سامانەکانت هەموو و کوڕەکانت و تۆ ئەوەی بۆ ماوە،
دەکات. ئێوە لەگەڵ قسە کە ئەوەیە من دەمی کە براکەم، بنیامینی چاوەکانی و دەبینن
هەموو و بکەن، ڕاپۆرت باوکم بە میسرە لە کە منی شکۆمەندییەی ئەو هەموو کەواتە
گریا و براکەی بنیامینی ملی سەر کەوتە و ئێرە. بهێننە باوکم پەلە بە و بینیتانە، ئەوەی
لەسەریان براکانی، هەموو ماچکردنی دوای و ئەو. ملی لەسەر گریا بنیامینیش و لەسەری،
کرد.قسەیان لەگەڵی براکانی ئەمە دوای و گریا،

و فیرعەون هاتوون، یوسف براکانی دەڵێن، فیرعەون، ماڵی ناو بۆ بڵاوبووەوە دەنگەکە و
بکەن، ئەمە بڵێ، براکانت بە گوت، یوسفی بە فیرعەون بوون. شادمان خزمەتکارەکانی
و هەڵبگرن سامانەکانتان و باوکتان و کەنعان. خاکی بۆ بڕۆن و پڕبکەن، گوێدراوەکانتان
تۆ دەخۆن. زەوی مۆخی و پێدەدەم میسرتان باشەکانی شتە هەموو منیش لام، وەرنە

ژنەکانی و ئێوە منداڵەکانی بۆ میسرەوە خاکی لە عەرەبانەکان کە بدە، ئەمانە فەرمانی نەسووتێت، کەلوپەلەکانتان بۆ دڵتان و وەرن. و هەڵبگرن ئێوە باوکی و وەربگرن، ئێوە کردیان، شێوەیە بەم ئیسرائیل کوڕانی دەبێت. ئێوە بۆ میسر باشەکانی شتە هەموو چونکە و پێدان، پاشاوە فیرعەونی لەلایەن گوتراوەی ئەو بەپێی عەرەبانەکانی یوسف و سەد سێ بنیامین بۆ بەڵام دا، جلوبەرگی دوو هەموویان بۆ و پێدان. ڕێگاکە بۆ ئازووقەی گوێدرێژ دە شێوە، هەمان بەپێی ناردی خۆی باوکی بۆ و دا. جلوبەرگی گۆڕینی پێنج و زێڕ باوکی بۆ هەڵدەگرت نانیان کە هێستر دە و هەڵدەگرت، میسریان باشەکانی شتە هەموو کە تووڕە ڕێگادا لە گوتن: پێی و ڕۆیشتن، ئەوانیش ناردەوە، برایانی ئەو ڕێگاکە. بۆ خۆی و باوکیان. یەعقوبی لای بۆ کەنعان خاکی هاتنە و سەرکەوتن میسرەوە لە و مەبن. هەموو فەرمانڕەوایەتی خۆی و زیندووە، یوسف کوڕەکەت گوتیان: و پێدا ڕاپۆرتیان نەکرد. پێیان باوەڕی چونکە بوو، سەرسام مێشکیدا بە یەعقوب دەکات. میسر زەوی بە هەرچی گوتبووی، یوسف کە گوت پێ قسانەیان ئەو هەموو و کرد لەگەڵ قسەیان ئەوەی بۆ ناردبووی یوسف کە بینی عەرەبانانەی ئەو کاتێک بەڵام گوتبوو. ئەوانی من، بۆ گەورەیە گوتی: ئیسرائیل بووەوە. زیندوو باوکیان یەعقوبی ڕۆحی بیگوازێتەوە، بمرم.ئەوەی پێش دەیبینم و دەچم بێت، ژیان بە هێشتا کوڕم یوسفی ئەگەر

46

و سوێند، بیری سەر هاتە هەیبوو، ئەوەی هەموو و خۆی بەڕێکەوت، ئیسرائیل بینینێکی لە فەرموو ئیسرائیلی بە خودا ئیسحاق. باوکی خودای بۆ کرد قوربانییەکی خودای من دەڵێت: پێی بەڵام ئەو چییە؟ گوتی: ئەویش یاقوب. یاقوب، گوتی: و شەودا من گەورە. نەتەوەیەکی دەتکەمە لەوێ چونکە میسر، بۆ دابەزین لە مەترسە تۆم، باوکانی

لەسەر دەستەکانی یوسف و دەتهێنمەوە، کۆتاییدا لە من و میسر، بۆ دادەبەزمە تۆ لەگەڵ ئیسرائیل کوڕەکانی و هەستایەوە، سوێندەوە بیری لە یەعقوب دادەنێت. چاوەکانت هەڵگرتنی بۆ یوسف کە بردن عەرەبانانە ئەو لەسەر ژنەکانیان و کەلوپەلەکە و باوکیان دەستیان کە موڵکەی ئەو هەموو و ئەوان سامانانەی ئەو هەڵگرتنی و ناردبوو. ئەوی لەگەڵی. تۆوەکەی هەموو و یەعقوب میسر، ناو چوونە کەنعان، زەوی لە کەوتبوو هەموو و کچەکانی، کچەکانی و کچەکانی، خۆی، لەگەڵ کوڕەکانی کوڕەکانی و کوڕەکانی، ناو چوونە کە ئیسرائیلن کوڕەکانی ناوەکانی بەڵام ئەمانە میسر. بۆ بردنی ئەو نەوەکەی، ڕئوبێن. یەعقوب، نۆبەرەی کوڕەکانی، و یەعقوب باوکیان. یەعقوبی لەگەڵ میسرەوە یامین، یەمووێل، شیمۆن: کوڕانی کارمی. و ئەسرۆن فەللۆس، ئەنۆخ، ڕەئوبێن: کوڕەکانی و قات گێرشۆن، لێڤی: کوڕانی کەنعانییە. ژنە ئەو کوڕی شاوول و زۆهار، یاخین، ئێهود، کەنعان خاکی لە ئۆنان و ئێر بەڵام زەرا. و پەرێز شیلۆ، ئۆنان، ئێر، یەهودا: کوڕانی مەراری. و هاشوم فووا، تۆلا، ئیساخار: کوڕانی بوون. یەموئێل و حەزرۆن پەرێز: کوڕانی مردن. کە لێئان، کوڕەکانی ئەمانە ئەخۆئێل. و ئەلۆن سەرەد، زەبولون: کوڕەکانی شیمرۆن. گیانەکان، هەموو ئەو، کچی دینای و سوریا، میسۆپۆتامیای لە یەعقوب بۆ بوون لەدایکی تاسۆبان، سەننیس، ئەنگیس، سافۆن، گاد: کوڕانی سێ. و سی کچەکان، و کوڕەکان سارا و باریا، یەئوول، یەسووا، یەمنا، ئاشێر: کوڕانی ئارێلیس. و ئارۆیدیس ئەیدیس، دایە لابان کە زیلفان، کوڕەکانی ئەمانە مەلخیئیل. و خۆبۆر باریا: کوڕانی ئەوان. خوشکی ژنی ڕاحێلی کوڕەکانی کەس. شازدە بوو، یاقوب بۆ ئەمانەی ئەوەی خۆی، کچەکەی لێئا ئاسێنەسی ئەوانەی بوون، میسر خاکی لە یوسف کوڕانی بوون. بنیامین و یوسف یاقوب، بوون، مەنەسا کوڕانی ئەفرایم. و مەنەسا زاین: بۆی هێلیۆپۆلیس کاهینی پەتەفرێی کچی ئەفرایمی کوڕانی بوو. گلعاد باوکی ماخیر ماخیر. زاین: بۆی سورياييەکەی کەنیزە ئەوانەی و بالا بنیامین: کوڕانی ئەدۆم. سوتەلائام: کوڕانی تائام. و سوتەلائام بوون: مەنەسا برای

مامفیم، و ڕۆس و ئەحیس و نۆعیمان و گێرا بوون: ئەمانە بالا کوڕانی ئەسبێل. و بۆخۆر
هەموو یەعقوب، بۆ بوو منداڵی ئەوانەی ڕاحێلن، کوڕەکانی ئەمانە ئاراد. باوکی بووە گێرا
سۆڵێم. و یسار و گۆنی و ئاسیێل نەفتالی: کوڕانی و ئاسۆم. دان: کوڕانی هەژدە. گیانەکان
بوو، یەعقوب بۆ ئەمانەی ئەو کچی. ڕاحێلی دایە لابان کە بەلاسن، کوڕەکانی ئەمانە
لە ئەوانەی میسر، ناو هاتنە یاقوب لەگەڵ کە گیانەکان هەموو حەوتن. گیانەکان هەموو
شەست گیانەکان هەموو یاقوب، کوڕەکانی ژنەکانی لە بێجگە دەرچوون، ئەوەوە ڕانەکانی
هەموو بوون. گیان نۆ بوون، لەدایک میسر خاکی لە کە یوسف کوڕانی بوون شەش و
بوون.گیان پێنج و حەفتا میسر، ناو چوونە یاقوب لەگەڵ کە یاقوب ماڵی گیانەکانی

بۆ بگاتەوە، لەگەڵی پاڵەوانان شاری لە ئەوەی بۆ نارد، یوسف لای بۆ خۆی پێش یەهودای
بۆ سەرەوە چووە و بەستەوە خۆی گالیسکەکانی یوسف ڕەمسێس. خاکی ناو
خۆی دەرکەوت بۆی کاتێک و پاڵەوانان، شاری لە باوکی ئیسرائیلی ڕووبەڕووبوونەوەی
دەمرم، ئێستا گوت: یوسفی بە ئیسرائیل گریا. زۆرەوە گریانێکی بە و ملی سەر خستە
و سەرەوە دەچمە گوت: براکانی بە یوسف زیندووی. هێشتا تۆ و بینیوە تۆم ڕووی چونکە
بوون، کەنعان خاکی لە کە باوکم ماڵی و براکانم دەڵێم، پێی و ڕادەگەیەنم فیرعەون بە
و ئاژەڵەکانیان و بوون، ئاژەڵدار پیاوەکان چونکە شوانن، پیاوانە ئەو لام. هاتوونەتە
و بکات ئێوە بانگی فیرعەون کەواتە ئەگەر هێناویانە. شتەکانیان هەموو و گایەکانیان
لە تۆ، خزمەتکارانی شوانین، پیاوانی ئێمە دەڵێن: چییە؟ کارەکەتان بڵێت، پێتان
خاکی لە بن نیشتەجێ ئەوەی بۆ باوکانمان، هەم و ئێمە هەم ئێستا، هەتا منداڵییەوە
میسرییەکان.بۆ قێزەونە مەڕ شوانێکی هەموو چونکە عەرەبستان، گۆشەنی

47

و ئاژەڵەکانیان و براکانم و باوکم گوت: و ڕاگەیاند فیرعەونی بە و هات یوسف
خاکی لە ئێستا ئەوەتا و هاتوون، کەنعانەوە خاکی لە شتەکانیان هەموو و گاگەلەکانیان
ڕاگرت. فیرعەون لەبەردەم ئەوانی و هەڵبژارد پیاوی پێنج براکانیەوە لە گۆشەندان.
گوت: فیرعەونیان بە ئەوانیش چییە؟ کارەکەتان گوت: یوسفی براکانی بە فیرعەون
بۆ فیرعەون، بۆ گوتیان باوکانمان. هەم و ئێمە هەم مەڕن، شوانی خزمەتکارەکانت
خزمەتکارەکانت، ئاژەڵەکانی بۆ نییە لەوەڕگا چونکە هاتووین، زەوی لە نیشتەجێبوون
گۆشەن. زەوی لە نیشتەجێدەبین کەواتە ئێستا کەنعان، زەوی لە قاتوقڕی چونکە بەهێزکرد
پیاوانی کە دەزانیت ئەگەر گۆشەن، زەوی لە نیشتەجێبن با یوسف، بە گوتی فیرعەون
یوسف، لای بۆ میسر بۆ هاتن ئاژەڵەکانم. سەرۆکانی وەک دایانبنێ نێوانیاندان، لە توانادار
باوکت گوت: یوسفی بە فیرعەون بیستی. میسر پاشای فیرعەونی و کوڕەکانی، و یەعقوب
باشترین لە براکانت و باوکت لەبەردەمتدایە، میسر خاکی ببینە، لات. هاتوونەتە براکانت و
فیرعەون لەبەردەم و ژوورەوە هێنایە خۆی باوکی یەعقوبی یوسف بکە. نیشتەجێ خاک
چەند گوت: یاقوبی بە فیرعەون کرد. فیرعەون بۆ بەرەکەتی داوای یەعقوبیش ڕایگرت،
نیشتەجێ تێیاندا کە ژیانم ساڵانی ڕۆژانی گوت: فیرعەونی بە یەعقوب تەمەنت؟ ساڵە
نەگەیشتوونەتە ژیانم، ساڵانی ڕۆژانی بوونەتەوە خراپ و کەم ساڵە. سی و سەد بووم،
یاقوب و بوون. نیشتەجێ تێیاندا کە ڕۆژانەی ئەو باوکانم، ژیانی ساڵانی ڕۆژانی
دەرچوو.ئەو لەلای پاشان بەرەکەتدا، فیرعەونی

باشترین لە پێدان، میسر خاکی لە موڵکداریی و نیشتەجێکرد براکانی و باوکی یوسف
و باوکی بۆ دانەوێڵەی یوسف دابوو. فەرمانی فیرعەون وەک ڕەمسێس، خاکی لە خاک،
کەسەکان.ژمارەی بەپێی دەکرد، دابەش باوکی ماڵی هەموو و براکانی

زەوی و میسر زەوی بوو، بەهێز زۆر برسییەتی چونکە نەبوو، زەویدا هەموو لە دانەوێڵە

خاکی لە کە کۆکردەوە زیوەی ئەو هەموو یوسف هێنا. شکستیان برسییەتی لە کەنعان پێوانەی و دەیانکڕی، کە دانەوێڵەیەی ئەو بەرامبەر لە دۆزرایەوە، کەنعان خاکی لە و میسر لە زیو فیرعەون. ماڵی ناو هێنایە زیوەی ئەو هەموو یوسف و کرد، ئەوان بۆ دانەوێڵەی و یوسف لای هاتنە میسرییەکان هەموو جا بوو، تەواو کەنعان خاکی و میسر خاکی گوتن: پێی یوسف بووە. تەواو زیوەکەمان بمرین؟ لەبەردەمت بۆچی بدە، نانمان گوتیان: تەواو زیوەکەتان ئەگەر ئاژەڵەکانتان، جیاتی لە پێدەدەم نانتان من و بهێنن، ئاژەڵەکانتان جیاتی لە پێدان نانی یوسف و هێنان، یوسف لای بۆ خۆیان ئاژەڵەکانی ئەوان بووبێت. لەو و گوێدرێژەکان، جیاتی لە و گایەکان، جیاتی لە و مەڕەکان، جیاتی لە و ئەسپەکان، لە و تێپەڕی، ساڵە ئەو ئاژەڵەکانیان. هەموو جیاتی لە کردن پەروەردەی نان بە ساڵەدا چونکە لەناوبچین؛ گەورەمان لەبەردەم نەوەک گوت: پێیان و ئەو لای هاتنە دووەمدا ساڵی شتێکمان هیچ و چوون، گەورەمان تۆ بۆ ئاژەڵەکانمان و موڵک و تەواوبووە، زیوەکەمان تۆ لەبەردەم ئێمە کە بۆیە زەوییەکەمان. و جەستە تەنها گەورەمان، لەبەردەم نەماوەتەوە و ئێمە و نان، لەجیاتی بەدەستبهێنە زەوییەکەمان و ئێمە نەبێت، چۆڵ زەوییەکە و نەمرین و بژین و بیچێنین کە بۆیە بدە بمان تۆو فیرعەون. خزمەتکاری دەبینە زەوییەکەمان فیرعەون بۆ میسرییەکانی زەوی هەموو یوسف و نەبێت. چۆڵ زەوییەکە و نەمرین، چونکە فرۆشت، فیرعەونیان بە خۆیان زەوییەکانی میسرییەکان چونکە بەدەستهێنا، بۆ ئەو بۆ کرد کۆیلەی گەلی و فیرعەون. هی بووە زەوییەکە و زاڵبوو، بەسەریاندا قاتوقڕی زەوی لە بێجگە دوورترینەکان. هەتا میسرەوە سنوورەکانی دوورترین لە خزمەتکاران، کاهینەکان، دایە دیاری فیرعەون چونکە نەهێنا، بەدەست ئەمەی یوسف تەنها، کاهینەکان خۆیان زەوییەکەی ئەمە لەبەر پێیدابوون، فیرعەون کە دەخوارد دیارییەیان ئەو ئەوان و ئەمڕۆ زەوییەکەتانم و ئێوە من ئەوەتا گوت: میسرییەکانی هەموو بە یوسف نەفرۆشتن. و بیچێنن. زەوییەکە لە و وەربگرن خۆتان بۆ تۆو کردووە، کەڵک فیرعەون بۆ

دەبێتە بەشەکە چوار بەڵام فیرعەون، دەدەنە بەشی پێنجەمین و دەبێت، بەرهەمەکانی ماڵەکانتاندان. لە ئەوانەی هەموو بۆ و ئێوە، خواردنی بۆ و زەوی، تۆوی بۆ خۆتان ئێوە هی دەبین و ئێمە، گەورەی لەبەردەم چاکە دۆزیینەوە ئێمە، کردووین ڕزگارت گوتیان: و لەسەر ڕۆژە، ئەم تا ئەوان بۆ فەرمان دایە ئەمەی یوسف و فیرعەون. بۆ خزمەتکاران فیرعەون هی کە تەنها، کاهینەکان زەوی لە بێجگە جیاکردنەوە، فیرعەون بۆ میسر زەوی نەبوو.

لەسەری، برد میراتیان گۆشەن، زەوی لەسەر میسر خاکی لە ئیسرائیل بوو نیشتەجێ ڕۆژەکانی و ژیا، میسر خاکی لە ساڵ حەڤدە یاقوب بوون. زیادیان زۆر و کرد گەشەیان بوونەوە، نزیک مردن بۆ ئیسرائیل ڕۆژەکانی بوون. ساڵ حەڤت و چل و سەد یاقوب ژیانی دۆزیوەتەوە، لەبەردەمت چاکەم ئەگەر گوت: پێی و کرد، یوسفی کوڕەکەی بانگی و مەمنێژیت. میسر لە ئەوەی بۆ بکە، لەگەڵدا ڕاستیم و بەزەیی و دابنێ، ڕانم لەژێر دەستت ئەوان گۆڕی لە و دەربهێنیت میسر لە من تۆ و دەخەوم، باوکانم لەگەڵ من بەڵام و بخۆ، من بۆ سوێند و: گوتی دەکەم. قسەکەت بەپێی من وتی: ئەویش دەمنێژیت. خۆی.گۆچانەکەی سەری لەسەر برد کڕنۆشی ئیسرائیل و خوارد، ئەو بۆ سوێندی

48

کوڕەکەی، دوو و نەخۆشە، باوکت کە یوسف بە ڕاگەیەنرا و قسانە، ئەم دوای ڕوویدا ئەوەتا گوترا، و یەعقوب کرایە ڕاپۆرت یاقوب. لای بۆ هات و هەڵگرت ئەفرایم، و مەنەسا یاقوب دانیشت. جێگاکە لەسەر و بوو بەهێز ئیسرائیل و تۆ، لای بۆ دێت یوسف کوڕەکەت و کردم. بەرەکەتداری و دەرکەوت بۆم کەنعان خاکی لە لوزا لە من خودای گوت: یوسفی بە

کۆبوونەوەکانی بە دەکەم تۆ و دەکەم، زۆرت و دەکەم زیادت من ئەوەتا گوتم: پێی
دەستکەوتنێکی بۆ تۆ، لەدوای وەچەکەت بە و تۆ دەدەمە زەوییە ئەم و نەتەوەکان،
تۆ بۆ بوون لەدایک میسر خاکی لە ئەوانەی تۆ، کوڕەی دوو ئەو کەواتە ئێستا هەتاهەتایی.
شیمۆن و ڕەئوبێن وەک مەنەشە، و ئەفرایم منن، هی میسر، بۆ لات بێمە من ئەوەی پێش
ناوی لەسەر دەبێنیت، لەدایک ئەمانە دوای تۆ کە وەچەکانەی ئەو بەڵام من. هی دەبنە
میزۆپۆتامیای لە کاتێک بەڵام من دەکرێن. بانگ ئەوان میراتی بە و دەبن براکانیان
بە بوونەوەم نزیک کاتی لە مرد، کەنعان خاکی لە دایکت ڕاحێلی دەهاتم، سوریاوە
هیپۆدرۆمەکە ڕێگای لە منیش و ئەفراسا، بە گەیشتن بۆ خاکەکە خەبراسای هیپۆدرۆمی
بێتلەحمە.ئەمەش ناشتم،

باوکی بە یوسف تۆ؟ بۆ کێن ئەمانە وتی، بینی، یوسفی کوڕەکانی ئیسرائیل کاتێک بەڵام
لام، بۆ بیانهێنە گوت: یاقوبیش پێیداوم. لێرە خودا کە ئەوانەن من کوڕەکانی گوت: خۆی
نەیدەتوانی و بوون گران پیریەوە لە ئیسرائیل چاوەکانی بکەم. بەرەکەتداریان ئەوەی بۆ
بە ئیسرائیل گرتن. باوەشی و کردن ماچی و خۆی لای بۆ کردنەوە نزیکی جا ببینێت،
و دام. پیشان تۆشی تۆوی خودا ئەوەتا و نەبووم، بێبەش تۆ ڕووی لە ئەوەتا گوت: یوسفی
کڕنۆشیان زەوی لەسەر خۆیانەوە ڕووی بە و دەرهێنا، ئۆچکەکانی ئەمانە لە ئەوانی یوسف
چەپی لای لە ڕاستیدا، دەستی لە ئەفرایمی گرت، خۆی کوڕەکەی دوو یوسف برد. بۆ
کردەوە نزیک ئەوانی ئیسرائیلەوە، ڕاستی لای لە چەپیدا، لای لە مەنەشەی و ئیسرائیلەوە،
گەنجتر ئەمەش داینا، ئەفرایم سەری لەسەر و درێژکردەوە ڕاستی دەستی ئیسرائیل بۆی.
خاچی.شێوەیەکی بە دەستەکانی مەنەسا، سەری لەسەر چەپی دەستی و بوو،

ئیبراهیم کرد، دڵخۆش لەبەردەمی باوکانم کە خودایەی ئەو گوتی: و کردن بەرەکەتداری و
ئەو ڕۆژە، ئەم هەتا گەنجییێتیمەوە لە کردووە بەخێو منی کە خودایەی ئەو ئیسحاق، و

و منداڵانە، بەم بدات بەرەکەت خراپەکان، هەموو لە دەکات ڕزگار منی کە فریشتەیەی

زۆر زەوی لەسەر با و بکرێت، بانگ لەسەریان ئیسحاق و ئیبراهیم باوکانم ناوی و من ناوی

لەسەر ڕاستی دەستی باوکی کە بینی یوسف کاتێک گەورە. کۆمەڵێکی ببنە و بن زیاد

ئەوەی بۆ گرت باوکی دەستی یوسف و دەرکەوت، قورس بۆی ئەمە داناوە، ئەفرایم سەری

خۆی باوکی بە یوسف دایبنێت. مەنەسا سەری لەسەر و بیباتەوە ئەفرایمەوە سەری لە

و دابنێ. ئەو سەری لەسەر ڕاستت دەستی نۆبەرەیە، ئەمە چونکە باوک، ئاوا نەک گوت:

بەرز ئەمیش و گەل، دەبێتە ئەمیش و دەزانم، منداڵ، دەزانم، وتی: بەڵام نەیویست،

زۆری دەبێتە تۆوەکەی و دەبێت، گەورەتر لەو گەنجترە کە براکەی بەڵام دەکرێتەوە،

بەرەکەتدار ئیسرائیل ئێوەدا لە گوتی: و کردن بەرەکەتداری ڕۆژەدا لەو و نەتەوەکان.

لەپێش ئەفرایمی و مەنەسا. وەک و ئەفرایم وەک بکات لێ وات خودا دەڵێن: و دەکرێت

و دەبێت، ئێوە لەگەڵ خودا و دەمرم، من ببینە، گوت: یوسفی بە ئیسرائیل دانا. مەنەسا

ئەوەی براکانت، لە تایبەت پێدەدەم، شەخەمت من باوکانتان. خاکی بۆ دەگەڕێنێتەوە ئێوە

من.کەوانی و شمشێر بە وەرمگرت ئەمۆرییەکان دەستی لە

49

لە چی ڕابگەیەنم پێتان ئەوەی بۆ کۆببنەوە، گوتن: پێی و کرد کوڕەکانی بانگی یەعقوب

یاقوب، کوڕانی ئەی بگرن، من لە گوێ و کۆببنەوە ئێوە. بۆ ڕوودەدات کۆتاییدا ڕۆژانی

هێزی تۆ من، کوڕی یەکەمین ڕەئوبێن، بگرن. باوکتان لە گوێ ئیسرائیل، ئەی بگرن گوێ

لووتبەرزییەوە بە تۆ خۆسەر. ڕەقی و هەڵگرتن، ڕەقی من، منداڵەکانی سەرەتای و منی،

ئەوسا باوکت، نوێنی سەر بۆ سەرکەوتیت چونکە مەکوڵێنەوە، ئاو، وەک کردووە هەڵساتت

خۆیان هەڵبژاردنی ناداد براکان لێڤی و سیمۆن سەرکەوتیت. کە جێگایەی ئەو کرد گڵاوت

شەڕ جەرگەکانم ئەوان دامەزراندنی لەسەر و نەیەت، گیانم ئەوان ڕاوێژی بۆ کرد. تەواو گایان دەماری خۆیاندا ئارەزووی لە و کوشت، مرۆڤیان خۆیاندا تووڕەیی لە چونکە نەکەن، چونکە تووڕەییان، هەروەها و کەللەڕەقن، چونکە ئەوان، تووڕەیی لێکراوە نەفرەت بڕی. براکانت یەهودا، ئیسرائیل. لە دەکەم پەرتیان و یاقوب لە دەکەم دابەشیان بووە. ڕەق کڕنۆشت باوکت کوڕەکانی دەبن، دوژمنەکانت پشتی لەسەر دەستەکانت دەکەن، ستایشت و پاڵکەوتیت سەرکەوتیت، تۆ من، کوڕی لقەکەوە، لە یەهودا، شێری بەچکەی دەبەن. بۆ یەهودا لە فەرمانڕەوا هەڵیدەستێنێتەوە؟ کێ بەچکەیەک، وەک و شێرێک وەک نوستیت خۆی و بێت، شاراوەتەوە بۆی ئەوەی کاتەی ئەو هەتا ڕانەکانی، نێوان لە ڕابەر و نەبڕێت، و دەبەستێتەوە، مێوەوە دار بە خۆی جوانەگاکەی دەبێت. نەتەوەکان چاوەڕوانی و دەشوات، شەرابدا لە خۆی جلەکەی پێچراوەوە، لقی بە خۆی گوێدرێژەکەی جوانەگای لە سپین ددانەکانی و شەراب، لە چرۆکن چاوەکانی ترێدا. خوێنی لە خۆی پۆشاکەکەی کەشتیەکان لەنگەرگای تەنیشت لە ئەو و دەبێت نیشتەجێ دەریا کەناری لە زەبولون شیر. نێوان لە کە کرد، چاکەی ئارەزووی ئیساخار سەیدا. هەتا دەبێتەوە درێژ و دەبێت، شانی بەپیتە، کە زەوی و جوانە، کە بینی ئاسوودەیی کاتێک و پشوودەدایەوە. بەشەکان وەک دەدات، خۆی گەلەکەی بە حوکم دان جوتیار. پیاوێکی بووە و کارکردن، بۆ دانا خۆی بۆسە ڕێڕەودا لە کە ڕێگا، لەسەر ماری ببێتە دان با و ئیسرائیل. هۆزەکانی لە یەکێک ڕزگاریی چاوەڕوانی دەکەوێت. دواوە بۆ سوارەکە و دەگەزێت، ئەسپ پاژنەی دەدات، دەداتەوە پەلاماریان ئەو بەڵام دەدەن، پەلاماری پەلاماردەران کۆمەڵی گاد، دەکات. یەزدان دار-نەفتالی فەرمانڕەواکان. دەداتە چێژ ئەو و قەڵەوە، ئەو نانی ئاشێر، پاشەوە. لە کوڕی یوسف، گەورەبووی کوڕی بەرهەمدا. لە دەکات زیاد جوانی بڵاوبووەوەیە، تەنەیەکی کە ئەوەی بۆ بگەڕێوە. من لای بۆ من، گەنجی هەرە کوڕی من، بەرچاوی و گەورەبوو تیرەکان. گەورەکانی هەڵگرت، لێی کینەیان و پێکرد جنێویان دەکرد لەسەر دەریارەیان

ڕێگەی لە بوون ماندوو دەستیان باڵەکانی دەمارەکانی و شکێنران، هێز بە کەوانەکانیان و باوکتەوە. خودای لە ئیسرائیل، بوو، بەهێز ئەوەی لەوێوە یاقوبەوە، فەرمانڕەوای دەستی و سەرەوە، لە ئاسمان بەرەکەتی بە کردیت بەرەکەتداری و دا، تۆی یارمەتی من خودای بەرەکەتەکانی منداڵدان. و مەمک بەرەکەتی لەبەر هەیە، شتی هەموو کە زەوی بەرەکەتی لەسەر و هەمیشەییەکان، چیا بەرەکەتەکانی بەسەر زاڵبوون دایکت و باوکت

کە ئەوەی لووتکەی لەسەر و یوسف سەری بەسەر دەبنە جاوەدانەکان، گردە بەرەکەتەکانی لە و دەخوات، هێشتا بەیانیدا لە چاوچنۆکە، گورگێکی بنیامین کرد. براکانی پێشەوایەتی قسانەن ئەو ئەمانە و یەعقوبن، کوڕەکەی دوازدە ئەمانە هەموو دەدات. خۆراک ئێوارەدا خۆی بەرەکەتی بەپێی هەریەکەیانی کردن، بەرەکەتداری و قسەکردن، پێی باوکیان کە لەو باوباپیرانم لەگەڵ بمنێژن خۆم، گەلەکەی پاڵ دەچمە من گوتن، پێی و کرد. بەرەکەتدار بەرامبەر کە دووانەکە، ئەشکەوتە لە هەیە، حیتی ئەفرۆنی کێڵگەی لە کە ئەشکەوتەی وەک بەدەستهێنا حیتی ئەفرۆنی لە ئەشکەوتەکەی ئیبراهیم کە کەنعان، خاکی لە مەمرێیە، ژنی ڕڤێکای و ئیسحاق لەوێ نێژراون، ژنی سارای و ئیبراهیم لەوێ گۆڕستان. موڵکی لە تێیدایە، کە ئەشکەوتەی ئەو و کێڵگە ئەو دەستکەوتنی لە نێژراوە. لێئا لەوێ نێژراون، جێگاکە لەسەر پێیەکانی و وەستا، کوڕەکانی بە فەرماندان لە یەعقوب حێت. کوڕانی گەلەکەی.پاڵ چووە و سپارد گیانی هەڵبڕی،

50

بە دا فەرمانی یوسف و کرد. ماچی و گریا بۆی باوکی، ڕووی سەر کەوتە یوسف و کە ئەوانەی و باوکی، ناشتنی بۆ دەدەن، ئەنجام ناشتنی کە ئەوانەی خزمەتکارەکانی، ڕۆژانی ئاوا چونکە کرد، تەواو بۆ ڕۆژیان چل و ناشت. یسرائیلیان دەدەن ئەنجام ناشتنی

ڕۆژانی ئەوەی لەبەر گێڕا. شیوەنی بۆی ڕۆژ حەفتا میسر و ژمێردراون، نێژراو ئەگەر گوتی، و کرد فیرعەون فەرمانڕەوایانی لەگەڵ قسەی یوسف تێپەڕین، شیوەنگێڕان و بکەن قسە فیرعەوندا لەگوێی منەوە لەبارەی دۆزیمەوە، ڕەزامەندی ئێوە لەبەرچاوی کەنعان، خاکی لە خۆم بۆ هەڵمکەند کە گۆڕەکەدا لە گوتی، و کردم پێ سوێندی باوکم بڵێن، دەگەڕێمەوە. و باوکەکەم دەنێژم سەرکەوتوو کەواتە، ئێستا دەمنێژیت. من لەوێ و پێداویت. سوێندی چۆن هەروەک بنێژە، باوکت و سەربکەوە گوت: یوسفی بە فیرعەون پیرانی و فیرعەون خزمەتکارەکانی هەموو و باوکی، نێژکردنی بۆ سەرەوە چووە یوسف تەواوی ماڵی هەموو سەرەوە. چوونە لەگەڵی میسر خاکی پیرانی هەموو و ماڵەکەی خاکی لە گایەکانیان و مەڕەکان خزمایەتی، و باوکی ماڵی هەموو و براکانی و یوسف ئۆردووگاکە و سەرەوە، هاتنە سوارەکان و گالیسکەکان ئەودا لەگەڵ و جێهێشت. گۆشەن شیوەنێکی و ئوردونە، ڕووباری لەوبەری کە ئاتاد، جۆخینی بۆ هاتن ئەوان بوو. گەورە زۆر دانیشتووانی کرد. باوکی بۆ شیوەنی ڕۆژ حەوت و گێڕا، ئەو بۆ بەهێزیان زۆر و گەورە شیوەنێکی ئەمە گوتیان: و بینی ئاتاد جۆخینی لەسەر شیوەنەکەیان کەنعان خاکی لەوبەری کە میسر، شیوەنی نا شوێنەیان ئەو ناوی ئەمە لەبەر میسرییەکان. بۆ گەورەیە لە و کەنعان خاکی بۆ بردیانەوە کوڕەکانی کرد. بۆ ئاواییان کوڕەکانی و ئوردونە. ڕووباری ئەفرۆنی لە گۆڕستان موڵکی بە ئیبراهیم کە ئەشکەوتەی ئەو نێژیان، دووانەکە ئەشکەوتە و براکانی، و خۆی میسر، بۆ گەڕایەوە یوسف مەمرێ. بە بەرامبەر کڕیبووی، حیتی باوکی.نێژکردنی بۆ سەرکەوتبوون پێکەوە ئەوانەی

لێ کینەمان یوسف نەوەک گوتیان: مردووە، باوکیان کە بینییان کاتێک یوسف براکانی کاتێک و دژی. لە کردوومانە کە بستێنێتەوە لێمان خراپانە ئەو هەموو تۆڵەی و بگرێتەوە شێوەیە بەم گوتی، و بمرێت ئەوەی پێش دا سوێندی باوکت گوتیان: یوسف، لای بۆ هاتن تۆ بۆ خراپەیان چونکە ئەوان، گوناهی ئەو و ناڕەوایی ئەو بۆیان لێخۆشبە یوسف، بڵێن

گریا یوسف و باوکت، خودای خزمەتکارانی ناڕەواییەی ئەو وەربگرە ئێستا و نیشاندا، کە دەزانین ئێمە گوتیان: ئەو، لای هاتنە کاتێک و دەکرد. لەگەڵی قسەیان ئەوان کاتێک دانا پلانتان ئێوە خودام. لەلای من چونکە مەترسن، گوتن: پێی یوسف تۆین. خزمەتکارانی وەک ڕوودەدات ئەوەی بۆ چاکە، بۆ من دەربارەی دانا پلانی خودا بەڵام خراپە، بۆ من دژی و ئێوە دەگرم بژێوی من مەترسن، گوتن: پێی ئەو بژێودرێت. زۆر گەلێکی و ئەمڕۆ لە یوسف و کرد. لەگەڵیان قسەی دڵسۆزییەوە بە و کردن دڵنەوایی ئینجا ماڵەکانتان. و ژیا. ساڵ دە و سەد یوسف و باوکی، ماڵی هەموو و براکانی و خۆی نیشتەجێبوو، میسر کوڕی ماخیری کوڕەکانی هەروەها سێیەم، نەوەی هەتا بینی ئەفرایمی منداڵەکانی یوسف بەڵام دەمرم، من گوت: خۆی براکانی بە یوسف لەدایکبوون. یوسف ڕانی لەسەر مەنەسا خودا کە زەوییەی ئەو دەباتە زەوییە لەم ئێوە و دەکات سەردانتان دڵنیاییەوە بە خودا دا پێ سوێندی یوسف یەعقوب. و ئیسحاق و ئیبراهیم خوارد، باوکانمان بۆ سوێندی دەکات، سەردانتان خودا کە سەردانەی ئەو کاتی لە گوتی: و ئیسرائیل کوڕەکانی ساڵیدا دە و سەد تەمەنی لە یوسف هەڵدەبەن. لێرەوە خۆتان لەگەڵ منیش ئێسقانەکانی دایاننا.میسر لە تابووتێک لە و نێژراند ئەویان و مرد،

مەتائینجیلی

1

باوکی بووە ئیبراهیم ئیبراهیم. کوڕی داود، کوڕی مەسیح، عیسای لەدایکبوونی کتێبی
یەهودا براکانی. و یەهودا باوکی بووە یەعقوب یەعقوب، باوکی بووە ئیسحاق ئیسحاق،
بووە حەسرۆنیش حەسرۆن، باوکی بووە فارسیش تامارەوە، لە زارا و فارس باوکی بووە
سەلمۆن ناحشۆن لەدایکبوو، ناحشۆن ئەمیناداب لەدایکبوو، ئەمیناداب ئارام ئارام، باوکی
عوبێد بوو، ڕووتەوە لە عوبێدی بۆعەز بوو، ڕاحابەوە لە بۆعەزی سەلمۆن لەدایکبوو.
لەدایکبوو، ئوریا ژنی لە سلێمانی پاشا داودی لەدایکبوو. پاشای داودی یەسا بوو، یەسای
ئاسا. باوکی بوویە ئەبیا ئەبیا، باوکی بوویە ڕەحەڤەعام ڕەحەڤەعام، باوکی بوویە سلێمان
بوو، عوزیاس باوکی یۆرام بوو، یۆرام باوکی یەهۆشافات بوو، یەهۆشافات باوکی ئاسا
حەزقیا حەزقیا، باوکی بووە ئاحاز ئاحاز، باوکی بووە یۆتام یۆتام، باوکی بووە عوزیاس
و یەکۆنیا یۆشیا بوو. یۆشیا باوکی ئامۆن بوو، ئامۆن باوکی مەنەسا بوو، مەنەسا باوکی
لەدایکبوو.بابل بۆ ڕاپێچکردنەکەی کاتی لە براکانی

بە بوو ئەویش شەئەلتییێل شەئەلتییێل، باوکی بە بوو یەخۆنیاس بابل، ڕاپێچکردنی دوای

ئەلیاقیم ئەلیاقیم، باوکی بووە ئەبیهود ئەبیهود، باوکی بووە زرووبابل زەروبابل، باوکی بووە ئاخیم ئاخیم، باوکی بووە سادۆک سادۆک، باوکی بووە ئازۆر ئازور، باوکی بووە باوکی بووە مەتان مەتان، باوکی بووە ئەلعازار ئەلعازار، باوکی بووە ئەلیود ئەلیود، باوکی مەسیح پێگوترا عیسای لێی کە مریەم، پیاوی یوسف، باوکی بە بوو یاقوب یەعقوب. داودەوە لە و نەوەن، چواردە داود هەتا ئیبراهیمەوە لە نەوەکان هەموو کەواتە لەدایکبوو. مەسیح هەتا بابلەوە ڕاپێچکردنەکەی لە و نەوەن، چواردە بابل ڕاپێچکردنەکەی هەتا نەوەن.چواردە

یوسف، بە نامزەکرابوو ئەو دایکی مەریەمی چونکە بوو: ئاوا مەسیح عیسای لەدایکبوونی پیاوی کە یوسف پیرۆزەوە. ڕۆحی لە سکدایە لە کە دۆزرایەوە بگەن، پێکەوە ئەوەی پێش بە دا بڕیاری بکات، شەرمەزاری ئاشکرا بە نەیدەویست و بوو ڕاستودروست بوو، ئەو لە یەزدان فریشتەیەکی ئەوەتا دەیبیریەوە، لەمانە ئەو کاتێک بکاتەوە. لێ جیای نهێنی ژنت، مریەمی وەرگرتنی لە مەترسە داود، کوڕی یوسفی گوتی: و دەرکەوت بۆی خەودا ناوی و دەبێتەوە، کوڕێک پیرۆزەوەیە. ڕۆحی لە لەدایکبووە ناوی لە ئەوەی چونکە ئەمە بەڵام گوناهەکانیان. لە دەکات ڕزگار خۆی گەلەکەی ئەو چونکە عیسا، لێدەنێیت لەڕێگەی یەزدانەوە لەلایەن کە بکرێت جێبەجێ ئەوە ئەوەی بۆ ڕوویدا هەمووی کوڕێک و دەبێت دا سکی لە پاک کچە بڕوانە، دەفەرموێت کە گوتراوە، پێغەمبەرەکە ئێمەیە.لەگەڵ خودا وەرگێڕاوە واتای کە دەنێن، ئیممانوئێل ئەو ناوی و دەبێت، لەدایک

ژنەکەی پێدابوو، فەرمانی یەزدان نێردراوی کە کرد ئەوەی و هەستا خەوەکەی لە یوسف ناوی و زایی، بوو ئەو بوو، لەدایکبووی یەکەم کە کوڕەکەی، هەتا نەیدەناسی و برد خۆی عیسا.لێنا

2

ئەوەتا لەدایکبوو، پاشادا هێرۆدسی سەردەمی لە یەهودیا بێتلەحمی لە عیسا کاتێک
پاشای لەدایکبووە، پاشایەی ئەو کوێیە دەڵێن: ئۆرشەلیم. هاتنە ڕۆژهەڵاتەوە لە مەجوسان
کڕنۆشی ئەوەی بۆ هاتووین و بینی ڕۆژهەڵات لە ئەوی ئەستێرەکەی چونکە جولەکەکان؟
ئۆرشەلیمیش هەموو و بوو پەشێوا بیست، ئەمەی پاشا هێرۆدسی کاتێک بەڵام ببەین. بۆ
کە لێکردن پرسیاری گەل، نووسەرانی و گەورەکان کاهینە هەموو کۆکردنەوەی و لەگەڵی
بەم چونکە یەهودیا، بێتلەحمی لە گوت: پێیان بەڵام ئەوان لەدایکدەبێت. کویێ لە مەسیح
هیچ بە یەهودا، زەوی بێتلەحەم، تۆ و نووسراوە، پێغەمبەرەوە ڕێگەی لە شێوەیە
کە ڕابەرێک، دەرچوو تۆوە لە چونکە یەهودا، ڕابەرانی لەنێو نیت کەمترین شێوەیەک
ئیسرائیل.من، گەلەکەی دەشوانێنێت

کاتی زانی ئەوان لە وردی بە و کرد مۆغەکانی بانگهێشتی نهێنی بە هێرۆدس ئەوسا
لێکۆڵینەوە وردی بە و بڕۆن وتی: و بێتلەحم بۆ نارد ئەوانی و ئەستێرەکە. دەرکەوتنی
و بچم منیش ئەوەی بۆ ڕابگەیەنن، پێم دۆزیتانەوە، کاتێک منداڵەکە، دەربارەی بکەن
لە کە ئەستێرەی ئەو ئەوەتا و ڕۆیشتن، پاشا لە گوێگرتن پاش ئەوان ببەم. بۆ کڕنۆشی
منداڵەکە کە شوێنەی ئەو لەسەر و هات هەتا دەکرد، پێشڕەوییان بینیبوویان ڕۆژهەڵاتدا
و بوون. خۆشحاڵ گەورە زۆر خۆشییەکی بە بینی، ئەستێرەکەیان کاتێک وەستا. بوو تێیدا
و برد بۆ کڕنۆشیان دایکی. مریەمی لەگەڵ بینی منداڵەکەیانماڵەکە، ناو هاتنە کاتێک
خەودا لە و موڕ. و بخوور و زێڕ کرد: پێشکەش دیاریان و کردەوە خۆیان گەنجینەکانی
بۆ گەڕانەوە دیکەوە ڕێگایەکی لە بۆیە هێرۆدس، لای بۆ نەگەڕێنەوە کە ئاگادارکرابوونەوە
خۆیان.خاکەکەی

و دەرکەوت یوسف بۆ خەوندا لە یەزدان فریشتەیەکی ئەوەتا کشانەوە، ئەوان کاتێک پێت هەتا بمێنەرەوە لەویَ و ڕابکە، میسر بۆ و بگرە دایکی و منداڵەکە و هەستە گوتی: بەڵام ئەو بەرێت. لەناوی ئەوەی بۆ بدۆزێتەوە منداڵەکە دەیەوێت هێرۆدس چونکە دەڵێم، مردنی تا بوو لەویَ و میسر بۆ کشایەوە و برد شەودا لە دایکی و منداڵەکە و هەستا پێغەمبەرەکەوە ڕێگەی لە یەزدانەوە لەلایەن کە دی بێتە قسەیە ئەو ئەوەی بۆ هێرۆدس، کرد.بانگهێشت خۆمم کوڕەکەی میسرەوە لە گوتراوە:

ناردی و بوو، تووڕە زۆر مەجوسییانە، ئەو لەلایەن پێکرا گاڵتەی کە بینی هێرۆدس ئەوکات و ساڵان دوو لە ئەو سنوورەکانی هەموو لە و بێتلەحم لە منداڵانەی ئەو هەموو کوشتی و لەلایەن ئەوەی ئەوسا مەجوسییانە. ئەو لە زانی وردی بە کە کاتەی ئەو بەپێی خوارەوە، و شیوەن بیسترا، ڕامە لە دەنگێک دەیفەرموو: کە کرایەوە، پڕ گوترابوو پێغەمبەر یەرمیای دڵنەوایی نەیویست و منداڵەکانیدا، بەسەر گریا ڕاحێل زۆر، لاواندنەوەیەکی و گریان نەمابوون.ئیتر چونکە بکرێت،

میسر لە یوسف بۆ خەوندا لە یەزدان نێردراوێکی ئەوەتا هێرۆدەس، مردنی دوای چونکە ئیسرائیل، خاکی بۆ برۆ و دایکی و منداڵە ئەو بگرە هەستاوبوو گوتنی، دەرکەوت دایکی و منداڵەکە و هەستا ئەو بەڵام مردوون. منداڵە ئەو گیانی بەدوای گەڕاون ئەوانەی ئیسرائیل.خاکی ناو هاتە و برد

باوکی، هێرۆدەسی جیاتی لە یەهودیا لەسەر دەکات پاشایەتی ئەرخێلاوس کە بیستنی ناوچەکانی بۆ کشایەوە ئاگادارکرایەوە، خەوندا لە کاتێک بەڵام ئەویَ، بۆ بڕوات ترسا تەواو ئەوە ئەوەی بۆ دەگوترا، پیَ ناسرە کە شارێک لە بوو نیشتەجیَ و هات و جەلیل. ناسرانی.دەگوترێت پێی کە گوترابوو، پێغەمبەرانەوە ڕێگەی لە کە بکرێت

3

و دەکات. ڕاگەیاندنی یەهودیا چۆڵەوانی لە و دێت لەئاوهەڵکێش یەحیای ڕۆژانەدا، ئەو لە
کە ئەوەیە چونکە ئەمە بووەتەوە. نزیک ئاسمانەکان پاشایەتی چونکە بکەن، توبە دەڵێت،
چۆڵەوانیدا، لە هاواربەدەرێک دەنگی دەڵێت: کە گوتراوە پێغەمبەرەوە ئیشایای لەلایەن
بکەنڕاست ڕێڕەوەکانی بکەن، ئامادە یەزدان ڕێگای

لە چەرمی کەمەربەندێکی و بوو وشتر مووی لە جلوبەرگەکەی یەحیا ئەو بەڵام خۆی
و ئۆرشەلیم ئەوسا بوو. کێوی هەنگوینی و پێکوڵە بەڵام خۆراکەکەی بوو، کەمەری دەوری
دەچوونە ئەو لای بۆ ئوردون ڕووباری دەوروبەری ناوچە هەموو و یەهودیا هەموو
بە دانیان کە دەبوون، لەمەڕکردن ئامادەی ئەوەوە لەلایەن ئوردون ڕووباری لە و دەرەوە.
دەنا.گوناهەکانیان

پێی دەهاتن، ئەو غوسڵی بۆ کە بینی سەدوقییەکان و فەریسییەکان لە زۆر کاتێک بەڵام
هەڵبێن؟ داهاتوو تووڕەیی لە کە دا ئێوەی پیشانی کێ ماران، بەرهەمی ئەی فەرموون:
ئێمە خۆتاندا، لە بڵێن کە مەبیرن و بهێنن، تۆبەکردنەوە شایستەی بەرهەمی کەواتە
بەردانەوە لەم دەتوانێت خودا کە دەڵێم پێتان چونکە هەیە. باوکمان وەک ئیبراهیم
هەر کەواتە دانراوە، دارەکان ڕەگی لەسەر تەور پێشتر هەڵبستێنێت. ئیبراهیم بۆ منداڵان
ئاگرەوە.ناو فڕێدەدرێتە و دەبڕدرێتەوە نەهێنێت بەرهەم باش بەرهەمی کە دارێک

من لە دێت من دوای ئەوەی بەڵام لەمەدەنێم، تۆبەکردن بۆ ئاو لە ئێوە بەڕاستی من
ئاگر و پیرۆز ڕۆحی لە ئێوە خۆی ئەو نیم، پێڵاوەکانی هەڵگرتنی شایانی من کە بەهێزترە،

دەکاتەوە، پاک تەواوی بە جۆخانەکەی و دەستیدایە لە دانەوێژ شووشەی لەمەدەنێت.
دەیسووتێنێت.ناکوژاوە ئاگری بە کا بەڵام ئەمبارەکەی، ناو بۆ کۆدەکاتەوە دانەوێڵەکەی

باپتیزە ئەوەوە لەلایەن تاکو یەحیا، لای بۆ ئوردون، لای بۆ دێت جەلیلەوە لە عیسا ئەوسا باپتیزە تۆوە لەلایەن پێویستە من دەیگوت: و دەکرد لێی پێشگیری یۆحەنا بەڵام بکرێت. چونکە بهێڵە، ئێستا فەرموو: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا دێیت؟ من لای بۆ تۆ ئایا بکرێم، عیسا پێدا. ڕێگەی ئینجا بەجێبهێنین. ڕاستودروستییەک هەموو کە ئێمە بۆ گونجاوە ئاوا ڕۆحی و کرانەوە، بۆی ئاسمانەکان ئەوەتا و سەرکەوت، ئاوەکە لە یەکسەر لەمەڕۆکرا، کە لە دەنگێک ئەوەتا و سەری. دێتە و دادەبەزێت کۆترێک وەک کە بینی خودای
ڕازیم.پێی کە منە، خۆشەویستی کوڕی ئەمە دەڵێت: ئاسمانەکانەوە

4

شەیتانەوە لەلایەن ئەوەی بۆ بەرزکرایەوە، چۆڵەوانی بەرەو ڕۆحەوە لەلایەن عیسا ئەوسا و بوو. برسی دواتر شەو، چل و ڕۆژ چل بۆ گرتن ڕۆژوو دوای و بکرێتەوە. تاقی بینە بەردانە ئەم کە بلێ خودای، کوڕی تۆ ئەگەر گوت، پێی و بووەوە نزیکی تاقیکەرەوە بە بەڵکو ناکات، ژیان نان بە تەنها مرۆڤ نووسراوە، گوتی: و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو نان. شاری دەباتە ئەوی شەیتان پاشان دەردەچێت. خوداوە دەمی لە کە وشەیەک هەموو خودایت، کوڕی تۆ ئەگەر دەڵێت، پێی و ڕایدەگرێت. پەرستگاکە لێواری لەسەر و پیرۆز، دەدات خۆی نێردراوەکانی بە فەرمان کە نووسراوە چونکە خوارەوە، بفڕێنە خۆت
بەردێک.بکەوێتە پێت نەوەک هەڵتدەگرن، دەستەکانیان لەسەر و تۆ، دەربارەی

ناکەیتەوە.خۆتت خودای پەروەردگاری تاقی نووسراوە، دیسانەوە گوت، پێی عیسا

شانشینەکانی هەموو و برد، بەرز زۆر چیایەکی بۆ خۆی لەگەڵ ئەوی شەیتان دیسان
ئەگەر تۆ، دەدەمە شتانە هەموو ئەم دەڵێت: پێی و دا. پیشانی شکۆمەندییان و جیهان
نووسراوە: چونکە شەیتان، ئەی من، دوای بڕۆ دەڵێت: پێی عیسا ئەوسا ببەیت. بۆ کڕنۆشم
شەیتان ئەوسا دەکەیت. ئەو خزمەتی تەنها و دەبەیت خۆت خودای یەزدانی بۆ کڕنۆش
پێکرد.خزمەتیان و هاتن نێردراوان ببینە و پێدا، ڕێگەی

بەجێهێشت، ناسرەتی و جەلیل. بۆ کشایەوە درابووەوە، یەحیا کە بیستی کاتێک عیسا
نەفتالیم و زەبولون سنوورەکانی لە بوو، نیشتەجێ دەریا کەناری کەفەرناحومی لە و هات
دەڵێت، کە گوتراوە، پێغەمبەرەوە ئیشایای ڕێگەی لە ئەوەی بکرێت جێبەجێ ئەوەی بۆ
جەلیلی ئوردون، ڕووباری ئەوبەری دەریا، ڕێگای نەفتالیم، زەوی و زەبولون زەوی
ئەوانەی بۆ و بینی، گەورەی ڕووناکییەکی دانیشتبوو، تاریکیدا لە گەلەی ئەو نەتەوەکان،
بۆیان.هەڵهاتە ڕووناکی دانیشتبوون، مەرگدا سێبەری خاکی لە

پاشایەتی چونکە بکەن، توبە گوتنی: و ڕاگەیاندن بە کرد دەستی عیسا کاتەوە لەو
بووەتەوە.نزیک ئاسمانەکان

دەگوترا پێی کە شیمۆن بینی، برای دوو دەڕۆیشت، جەلیل دەریای کەناری لە کاتێک
و بوون. ماسیگر چونکە دەریاکە، ناو دەخستە تۆڕیان کە برای، ئەندراوسی و پەترۆس
دەستبەجێ ئەوانیش مرۆڤان. ماسیگرانی بە دەتانکەم و من دوای وەرن دەڵێت: پێیان
براکەی دوو ڕۆیشت، پێشەوە لەوێوە کاتێک و کەوتن. شوێنی و بەجێهێشت تۆڕەکانیان
زەبەدی لەگەڵ کەشتییەکەدا لە براکەی، یۆحەنای و زەبەدی کوڕی یاقوبی بینی، تری

باوکیان و کەشتییەکە یەکسەر بەڵام ئەوان کردن. بانگی و چاککردەوە، تۆڕەکانیان باوکیان کەوتن.شوێنی و بەجێهێشت

مژدەی و کۆبوونەوەکانیاندا لە دەکرد فێری دەگەڕایەوە، جەلیلدا هەموو بە عیسا و و چاکدەکردەوە. گەلدا لەناو دەردێک هەموو و نەخۆشی هەموو و ڕادەگەیاند پاشایەتی نەخۆش خراپی بە کە لای هێنایە ئەوانەیان هەموو و سووریا، هەموو چووە ئەو بیستنی و گرتبوو شەیتانیان ئەوانەی و گیرکرابوون، ئازار و نەخۆشی جۆراوجۆر بە بوون و دێکاپۆلیس و جەلیل لە زۆر کۆمەڵێکی چاکیکردنەوەی. و ئیفلیجەکان، و فێدارەکان کەوتن.شوێنی ئوردونەوە ڕووباری لەوبەری و یەهودیا و ئۆرشەلیم

5

هاتنە قوتابییەکانی دانیشت، کاتێک و شاخەکە، بۆ سەرەوە چووە کۆمەڵانە، ئەو بینینی لە کە ئەوانەی خۆشحاڵن دەیفەرموو و دەکرد ئەوانی فێری کردەوە، دەمی کاتێک و لای. دەگێڕن، شیوەن ئەوانەی خۆشحاڵن ئەوانە. هی ئاسمان پاشایەتی چونکە هەژارن، ڕۆحدا زەوی ئەوان چونکە نەرمونیان، ئەوانەی خۆشحاڵن دەکرێن. پێ دڵنەوایی ئەوان چونکە تێر ئەوان چونکە ڕاستودروستین، تینووی و برسی ئەوانەی خۆشحاڵن دەبن. میراتگر ئەوانەی خۆشحاڵن دەکرێت. پێ بەزەییان چونکە بەزەییدارن، ئەوانەی خۆشحاڵن دەکرێن. پێیان چونکە ئاشتیدروستکەران، خۆشحاڵن دەبینن. خودا ئەوان چونکە پاکە، دڵیان چونکە چەوسێنراون، دادپەروەری لەبەر ئەوانەی خۆشحاڵن خودا. کوڕانی دەگوترێت و دەکەن سەرزەنشتتان کاتێک ئێوە خۆشحاڵن ئەوانە. هی ئاسمانەکان پاشایەتی شادمان من. لەبەر دەڵێن درۆ بە ئێوە لەسەر خراپ قسەیەکی هەموو و دەتانچەوسێننەوە

ڕاوناون چونکە شێوەیە بەم ئاسمانەکاندا، لە زۆرە ئێوە پاداشتی چونکە بن، دڵخۆش و بن
بوون.ئێوە پێش ئەوانەی پێغەمبەرەکانیان،

خوێدار چی بە لەدەستبدات، خۆی بێتامی خوێ ئەگەر بەڵام زەوین، خوێی ئێوە
و دەرەوە فڕێبدرێتە ئەوەی بۆ تەنها نایەت، بەکەڵک شتێک هیچ بۆ ئیتر دەکرێتەوە؟
ناتوانێت دانراوە چیا لەسەر کە شارێک جیهانن. ڕووناکی ئێوە بنێن. پێی مرۆڤان
و چرادان، لەسەر بەڵکو سەبەتە، لەژێر دایدەنێن و دادەگیرسێنن چرایەک نە بشاردرێتەوە،
بدرەوشێتەوە ئێوە ڕووناکی با ئاواماڵەکەدان. لە ئەوانەی هەموو بۆ دەدرەوشێتەوە
لە کە ئێوە باوکی بکەن شکۆدار و ببینن ئێوە باشەکانی کارە ئەوەی بۆ مرۆڤان، لەبەردەم
ئاسمانەکانە.

بۆ بەڵکو لەناوبردن، بۆ نەهاتووم پێغەمبەران، یان یاسا لەناوبردنی بۆ هاتووم کە مەزانن وا
سەرفێک یان یۆتایەک تێپەڕێت، زەوی و ئاسمان هەتا ئێوە، دەڵێم بۆ ڕاستی تەواوکردن.
لە یەکێک کەواتە ئەگەر کێ بکرێت. جێبەجێ شت هەموو هەتا تێناپەڕێت، یاسا لە
بانگ کەمترین بکات، فێر خەڵکەکان شێوەیە بەم و بشکێنێت ئەمانە فەرمانەکانی کەمترین
مەزن ئەمە بکات، فێری و بکات جێبەجێی کێ بەڵام ئاسمانەکان، پاشایەتی لە دەکرێت
لە ئێوە ڕاستودروستی ئەگەر کە دەڵێم پێتان من ئاسمانەکان. پاشایەتی لە دەکرێت بانگ
ناو نەچنە هەرگیز نەبێت، زیاتر فەریسییەکان و تەورات مامۆستایانی ڕاستودروستی
بکوژێت، ئەوەی مەکوژە. گوترا: کۆنەکان بە کە بیستتان ئێوە ئاسمانەکانەوە. پاشایەتی
براکەی لە هۆ بێ هەرکەسێک کە دەڵێم پێتان من بەڵام دادگا. لەبەردەم دەبێت تاوانبار
لە دەبێت تاوانبار ڕاکا، بڵێت براکەی بە ئەوەی حوکمدا، لە دەبێت تاوانبار بێت، تووڕە
کەواتە ئەگەر ئاگر. جەهەننەمی بۆ دەبێت تاوانبار گێل، بڵێت ئەوەی ئەنجومەندا،
براکەت کە دەکەوێتەوە بیرت لەوێ و دەکەیت پێشکەش قوربانگاکە لەسەر دیاریەکەت

لەگەڵ برۆ جار یەکەم و بهێڵە، قوربانگاکە لەبەردەم لەویَ دیاریەکەت هەیە تۆ دژی شتێکی دژبەرەکەت بۆ بە دڵسۆز بکە. پێشکەش دیاریەکەت و وەرە پاشان و ئاشتبەرەوە، براکەت تۆ دادوەر و دادوەر دەست بداتە تۆ دژبەرەکە نەوەک لەگەڵیدا، ڕێگادا لە کاتێک تا خێرا، لەوێوە هەرگیز دەڵێم، پێت ئامین، زیندان فڕێبدرێیتە و یاریدەدەر، دەست بداتە دەدەیتەوە.قەپیکەکە دوایین هەتا دەرناچیت

کە دەڵێم پێتان بەڵام من مەکە. داوێنپیسی گوترا، پێشینایان بۆ کە بیستتان ئێوە خۆیدا دڵی لە پێشتر بکات، ئارەزووی ئەوەی بۆ بکات ژنێک سەیری هەرکەسێک گوناهکردنت، هۆی دەبێتە ڕاستت چاوی بەڵام ئەگەر کردووە. لەگەڵی داوێنپیسی و لەناوبچێت ئەندامەکانت لە یەکێک کە بۆت سوودمەندترە چونکە فڕێیبدە، و دەریبهێنە لێدەکات وات تۆ ڕاستی دەستی ئەگەر جەهەننەم. ناو فڕێبدرێتە جەستەت هەموو نەک لە یەکێک کە تۆ بۆ سوودمەندترە چونکە خۆت، لە فڕێیبدە و بیبڕەوە بکەیت، گوناه دۆزەخەوە.ناو فڕێبدرێتە تۆ جەستەی هەموو نەک و لەناوبچێت تۆ ئەندامەکانی

بەڵام من پێبدات. جیابوونەوەی بەڵگەنامەی با بدات، خۆی ژنەکەی تاڵاقی ئەوەی گوترا، دەکات وا داوێنپیسی، هۆکاری لە جگە بدات تەڵاق ژنەکەی هەرکەسێک کە دەڵێم پێتان دەکات.داوێنپیسی بهێنێت، تەڵاقدراو ژنێکی هەرکەسێک و بکات، داوێنپیسی ئەو

بەڵام بخۆیت، درۆ سوێندی نابێت کۆنەکان: بۆ گوترا پیَ کە لێبوو گوێتان دیسان بە نە تەواوی، بە مەخۆن سوێند دەڵێم پێتان بەڵام من بهێنیتەدی. یەزدان بۆ سوێندەکانت پێیەکانی بۆ تەختەپێیە چونکە بخۆن، زەوی بە سوێند نە خودایە، تەختی چونکە ئاسمان، بخۆیت، سوێند خۆت سەری بە نە گەورەیە، پاشا شاری چونکە ئۆرشەلیم، بە نە ئەو، بەڵیَ، بەڵیَ بێت ئێوە قسەی با بکەیت. ڕەش یان سپی مووت تاڵی یەک ناتوانیت چونکە

خراپەوەیە.لە لەمانە زیادە ئەوەی بەڵام نەخێر، نەخێر

بۆ دەڵێم من ددانێک. جیاتی لە ددانێک و چاوێک جیاتی لە چاوێک گوترا، کە بیستتان ئێوە بۆی ترت گۆنای دەدات، ڕاستت گۆنای لە ئەوەی بەڵکو مەبنەوە، خراپە بەرەنگاری ئێوە بگرێت، کراسەکەت و بکرێت دادگایی لەگەڵت دەیەوێت ئەوەی بۆ و بسوڕێنەوە.
ئەوەی بۆ میل دوو بۆ برۆ لەگەڵی میلێک، بۆ دەکات ناچار تۆ ئەوەی و بهێڵە. بۆ کەواکەشی وەرمەگێڕە.لێ ڕووت بکات قەرز تۆ لە دەیەوێت ئەوەی و بدە، دەکات لێ داوات

دوژمنەکەت لە ڕقت و دەکەیت دراوسێکەت خۆشەویستی گوترا: کە بیستتان ئێوە لێدەکەن نەفرەتتان ئەوانەی خۆشبوێن، دوژمنەکانتان دەڵێم، پێتان من بەڵام دەبێتەوە. ئەوانەی بۆ بکەن نوێژ و لێتانە، ڕقیان ئەوانەی لەگەڵ بکەن چاکە بکەن، بەرەکەتداریان چونکە ئاسمانەکانە، لە کە باوکتان کوڕانی ببنە ئەوەی بۆ دەنێن. ڕاوتان و دەدەن ئازارتان لەسەر دەبارێنێت باران و چاکەکان، و خراپەکان لەسەر هەڵدێت خۆی خۆری خۆشتان ئەوانەی بوێت خۆشتان ئێوە ئەگەر ناڕاستودروستەکان. و ڕاستودروستەکان سڵاو تەنها ئەگەر و ناکەن؟ شت هەمان باجگرەکانیش ئایا هەیە؟ پاداشتێکتان چ دەوێن، کەوانە ناکەن؟ ئاوا باجگرەکانیش ئایا کردووە؟ زیادەتان چی بکەن، خۆتان هاوڕێیانی لە تەواوە.ئاسمانەکانە لە کە باوکتان چۆن وەک دەبن، تەواو ئێوە

6

نا، ئەگەر بینرێن، لەلایانەوە ئەوەی بۆ نەکەن خەڵکی لەبەردەم خێراتەکانتان کە ئاگاداربن زوڕنا دەکەیت، خێرخواستن کاتێک نابێت. ئاسمانەکانە لە کە باوکتان لەلای پاداشتێکتان

بۆ شەقامەکاندا، لە و کۆبوونەوەکان لە دەکەن دووڕووان وەک مەدە، لێ خۆتدا لەبەردەم خۆیان پاداشتی ئەوان دەڵێم، پێتان بەڕاستی بکرێن، شکۆمەند خەڵکەوە لەلایەن ئەوەی دەستی نەزانێت چەپت دەستی با دەکەیت، خێرخواستن تۆ کاتێک بەڵام وەرگرتووە. دەبینێت نهێنیدا لە کە باوکت و بێت، نهێنیدا لە خێرخواهیت ئەوەی بۆ دەکات چی ڕاستت ئاشکرادا.لە دەداتەوە پاداشتت

لە دەوێت خۆشیان ئەوان چونکە مەبە، دووڕووانە ئەو وەک دەکەیت، نوێژ کاتێک و خەڵکی بۆ ئەوەی بۆ بکەن، نوێژ ڕاوەستاو شەقامەکاندا گۆشەکانی لە و کۆبوونەوەکان نوێژ کاتێک تۆ بەڵام وەرگرتووە. خۆیان پاداشتی کە دەڵێم پێتان ڕاستی دەرکەون. بۆ بکە نوێژ دەرگاکەت داخستنی دوای و خۆت، ناوەوەی ژووری ناو بچۆرە دەکەیت، دەداتەوە.پاداشتت ئاشکرا لە دەتبینێت، نهێنی لە کە باوکت و نهێنییە، لە کە باوکت

زۆر بە کە وایە پێیان چونکە نەتەوانە، ئەو وەک مەکەن واتا بێ قسەی نوێژکردندا کاتی لە دەزانێت باوکتان چونکە مەبن، ئەوان وەک کەواتە دەگیرێت. لێ گوێیان قسەکردنیان باوکی بکەن: نوێژ ئاوا ئێوە بۆیە بکەن. لێ داوای ئەوەی پێش هەیە چی بە پێویستیتان تۆ ویستی با بێت، تۆ پاشایەتی با بکرێت، پیرۆز تۆ ناوی با ئاسمانەکاندایت، لە کە ئێمە و بدەرێ ئەمڕۆ ئێمە ڕۆژانەی نانی زەوی. لەسەر هەروەها ئاسمان، لە وەک بێت، قەرزارەکانمان بۆ لێخۆشبوون ئێمەش وەک قەرزەکانمان، لە بکە ئێمە بۆ لێخۆشبوون پاشایەتی چونکە خراپە. لە بکە دەربازمان بەڵام تاقیکردنەوە، ناو بۆ مەبە ئێمە و دەکەین، ئامین.هەتاهەتایە، بۆ تۆیە هی شکۆمەندی و هێز و

لێتان ئاسمانیتانیش باوکی گوناهەکانیان، لە مرۆڤەکان بۆ بکەن لێخۆشبوون ئێوە ئەگەر باوکی گوناهەکانیان، لە خەڵکەکان بۆ نەکەن لێخۆشبوون بەڵام ئەگەر دەبێت. خۆش

گوناهەکانتان.لە ناکات لێخۆشبوون ئێوەش

خۆیان ڕووخساری ئەوان چونکە مەبن، خەمۆک دووڕووانی وەک دەگرن، ڕۆژوو کاتێک کە دەڵێم پێتان بەڕاستی دەربکەون. ڕۆژووگر وەک خەڵکدا لەبەرچاوی تاکو لەناودەبەن و بکە چەور سەرت دەگریت، ڕۆژوو کاتێک تۆ بەڵام وەرگرتووە. خۆیان پاداشتی ئەوان بۆ بەڵکو دەگریت، ڕۆژوو کە دەرنەکەویت خەڵکەکان بۆ ئەوەی بۆ بشۆ خۆت ڕووخساری ئاشکرا.لە دەداتەوە پاداشتت دەبینێت، نهێنی لە کە باوکت و نهێنییە، لە کە باوکت

لەوێ و لەناویدەبات، ژەنگ و مۆر کە لەوێ کۆمەکەنەوە، زەوی لەسەر خۆتان بۆ گەنجینە نە کە لەوێ ئاسمان، لە خۆتان بۆ بەڵام کۆبکەنەوە گەنجینە دەدزن و دەبڕنەوە دزەکان کە لەکوێ نادزن، و ناکەن کون دزەکان کە لەوێ و لەناویدەبات، ژان نە و مۆرانە دەبێت.دڵتان لەوێش هەیە، گەنجینەکەتان

دەبێت. ڕووناک تۆ جەستەی هەموو بێت، پاک تۆ چاوی کەواتە ئەگەر چاوە، جەستە چرای ئەو کەواتە ئەگەر دەبێت. تاریک جەستەت هەموو بێت، خراپ چاوت بەڵام ئەگەر مەزنە؟چەندە تاریکییە ئەو بێت، تاریکی ناوتدایە لە ڕووناکییەی

و دەبێتەوە یەکێکیان لە ڕقی یان چونکە بکات، گەورە دوو لە خزمەت ناتوانێت کەس هیچ دیکە ئەوی بە سووکایەتی و دەگرێت یەکێکیانەوە بە دەست یان خۆشدەوێت، دیکە ئەوی بکەن.سامان و خودا لە خزمەت ناتوانن ئێوە دەکات.

بۆ نە و بخۆنەوە، چی و بخۆن چی گیانتان بۆ مەبن نیگەران دەڵێم، پێتان ئەمە لەبەر تەماشای جلوبەرگ؟ لە لەش و نییە گرنگتر خواردن لە گیان ئایا بکەن. لەبەر چی لەشتان

له دەکەنەوە کۆیان نە و دەکەن دروێنە نە و دەچێنن نە چونکە بکەن، ئاسمان باڵندەکانی زیاترتان نرخی ئەوان لە ئێوە ئایا دەکات. بەخێویان ئێوە ئاسمانی باوکی و ئەمبارەکان، و خۆی؟ تەمەنی لەسەر بکات زیاد باڵ یەک دەتوانێت نیگەرانی بە ئێوە لە کێ نییە؟ کە بکەنەوە کێڵگە سەوسەنەکانی گوڵە لە بیر دەبن؟ نیگەران بۆچی جلوبەرگ دەربارەی هەموو لە سلێمان تەنانەت کە دەڵێم پێتان من دەنوێنن، نە و دەکەن کار نە دەگەشێن، چۆن کە کێڵگەکە گیای خودا ئەگەر ئەمانە. لە یەکێک وەک نەبوو پۆشراو ئاوا خۆیدا شکۆمەندی ئێوە زیاتر زۆر ئایا دەپۆشێنێت، جل ئاوا تەنوور، ناو فڕێدەدرێتە سبەینێ و هەیە ئەمڕۆ چی یان بخۆین چی مەڵێن: و مەبن نیگەران کەواتە کەمباوەڕان؟ ئەی ناپۆشێت، باوکی چونکە دەیانگەڕێن، نەتەوەکان ئەمانە هەموو بکەین؟ لەبەر چی یان بخۆینەوە پاشایەتی بۆ بگەڕێن یەکەم بەڵام هەموویانە. بەم پێویستتان کە دەزانێت ئاسمانیتان نیگەران کەواتە دەکرێت. زیاد پێتان هەموویان شتانە ئەم و ئەو، ڕاستودروستی و خودا خراپەکەی ڕۆژێک بۆ بەسە دەبێت. خۆی نیگەرانی سبەینێ چونکە سبەینێ، بۆ مەبن خۆی.

7

حوکم دەدەن، حوکم ئێوە کە حوکمەدا لەو نەکرێن. دادوەری ئەوەی بۆ مەکەن، دادوەری ئێوە. بۆ دەکرێت پێوانە دەکەن، پێوانە ئێوە کە پێوانەیەدا لەو و ئێوە، لەسەر دەدرێت خۆتدایە؟ چاوی لە کە نابینیت دار بەڵام براکەتدایە، چاوی لە کە دەبینیت پشکۆکە بۆچی لە کاریتە ئەوەتا و دەربهێنم، چاوەکەت لە پارچەکە بدە ڕێگە براکەت: بۆ دەڵێیت چۆن یان بە ئەوسا و دەربکە، خۆت چاوی لە تیرەکە جار یەکەم دووڕوو، ئەی خۆتدایە؟ چاوی براکەت.چاوی لە پارچەکە دەرکردنی بۆ دەبینیت ڕوونی

به نەوەک بەرازەکان، بەردەم مەفڕێنە خۆتان مرواریەکانی و سەگەکان مەدەنە پیرۆزەکان بکەن.پارچەپارچەتان و هەڵبگەڕێنەوە پاشان و بکەن پێشێلیان پێیەکانیان

چونکە دەکرێتەوە. بۆتان و بدەن لێ دەیدۆزنەوە، و بگەڕێن دەدرێت، پێتان و بکەن داوا لە ئەوەی بۆ و دەدۆزێتەوە، دەگەڕێت ئەوەی و وەردەگرێت، دەکات داوا ئەوەی هەموو نانی داوای کوڕەکەی ئەگەر کە پیاوێک، ئێوە لە هەیە کێ یان دەبێت. کرانەوە دەدات دەرگا کەواتە ئەگەر پێدەدات؟ ماری ئایا بکات، ماسی داوای ئەگەر و پێبدات؟ بەردی لێبکات، زیاتر چەند بدەن، منداڵەکانتان بە چاکەکان دیاریە دەزانن خراپن، ئەوەی لەگەڵ ئێوە، دەکەن؟لێ داوای ئەوانەی دەداتە چاکەکان ئاسمانەکانە لە کە باوکتان

بکەن، بۆیان ئێوەش ئاواش بیکەن، بۆتان خەڵکەکە دەتانەوێت کە کەواتە شتێک هەموو پێغەمبەرەکانە.و یاسا ئەمە چونکە

دەباتە کە پانە ڕێگاکە و فراوانە دەرگاکە چونکە تەسکدا، دەرگای لە ڕێگەی بچنە تەنگە و دەروازەکە تەنگە چی ئەودا. لە ڕێگەی دەچنە کە ئەوانەی زۆرن و لەناوچوون، دەیدۆزنەوەئەوانەی کەمن و ژیان، بۆ دەبات کە ڕێگاکە

لە بەڵام لاتان، دێنە مەڕ جلوبەرگی بە ئەوانەی درۆیینەکان، پێغەمبەرە لە ئاگاداربن لە یان کۆدەکەنەوە، ترێ دڕک لە ئایا دەیانناسنەوە. میوەکانیان لە دڕندەن. گورگی ناوەوەدا بەڵام دەهێنێت، بەرهەم جوان میوەی باش دارێکی هەموو شێوەیە بەم هەنجیر؟ چقڵ خراپ بەرەکانی ناتوانێت باش دارێکی دەهێنێت. بەرهەم خراپ میوەی گەندەڵەکە دارە بهێنێت. بەرهەم باش بەرەکانی ناتوانێت گەندەڵیش دارێکی هەروەها بهێنێت، بەرهەم کەواتە ئاگرەوە. ناو فڕێدەدرێتە و دەبڕدرێتەوە نەهێنێت باش بەرهەمی کە دارێک هەموو

دەياننناسنەوە.ئێوە میوەکانیان لە

بەڵکو ئاسمانەکان، پاشایەتی ناو دەچێتە گەورە، گەورە، دەڵێت پێم ئەوەی هەموو نەک دەڵێن: پێم ڕۆژەدا لەو کەس زۆر ئاسمانەکانە. لە کە دەکات جێبەجێ باوکم ئیرادەی ئەوەی پیسمان ڕۆحی تۆ ناوی بە و نەکرد، پێشبینیمان تۆ ناوی بە ئایا گەورەم، گەورەم، بۆ دەنێم پێدا دان پاشان و نەکرد؟ زۆرمان پەرجووەکانی کارە تۆ ناوی بە و دەرنەکرد، یاخیبوون کاری ئەوانەی ئەی من لە بکەونەوە دوور ئێوە، نەمناسین هەرگیز کە ئەوان دەکەن.

بە دەیچوێنم دەکات، پێ کاری و دەگرێت من وشەکانی لە گوێ کە کەسێک هەموو بایەکان و هاتن ڕووبارەکان و باری باران ناوە بنیاد بەرد لەسەر ماڵەکەی کە دانا پیاوێکی هەموو و دامەزرابوو. بەرد لەسەر چونکە نەکەوت، بەڵام دان، خانووە ئەو لە و فووکردن گێل پیاوێکی هاوشێوەی دەچێتە ناکات، پێ کاری و دەگرێت من وشەکانی لە گوێ ئەوەی لە و کرد هەڵیان بایەکان و هاتن ڕووبارەکان و باری باران ناوە بنیاد لم لەسەر ماڵەکەی کە بوو.گەورە کەوتنەکەی و کەوت، ئیتر دا، ماڵەکەیان

بوون، سەرسام فێرکردنەکەی لە خەڵکەکان تەواوکرد، وشانەی ئەم عیسا کاتێک ڕوویدا و تەورات.مامۆستایانی وەک نەک هەبێت، دەسەڵاتی ئەوەی وەک دەکرد فێریان چونکە

8

هات گولاوییەک ببینە، و کەوتن. دوای زۆر کۆمەڵانی خوارەوە، هاتە شاخەکەوە لە کاتێک

عیسا و بکەیتەوە. پاک منت دەتوانیت بتەوێت، ئەگەر گەورەم، گوتی: و برد بۆ کڕنۆشی و گۆڕەکەی یەکسەر پاکبەرەوە. دەمەوێت، گوتی: و پێیدا دەستی و درێژکرد دەستی بە بدە نیشان خۆت بڕۆ بەڵام نەڵێیت، کەس بۆ ببینە دەڵێت: پێی عیسا پاکبووەوە. بۆیان.شایەتی بۆ داوە، فەرمانی موسا کە بکە پێشکەش دیارییە ئەو و کاهینەکە

داوای و بووەوە نزیکی سەدان‌سەرکردەیەک کەفەرناحوم، ناو بۆ ژوورەوە هاتە کاتێک توندی بە و ئیفلیجە کەوتووە، ماڵەکەدا لە خزمەتکارەکەم گەورەم، دەیگوت و لێدەکرد ئەو وەڵامدانەوە، و دەکەمەوە. چاکی و دێم من دەڵێت: پێی عیسا و دەچێژێت. ئازاری بەڵام من، بانی ژێر ژوورەوە بچیتە تاکو نیم شایستە من گەورەم، گوتی: سەرکردە سەدان لەژێر پیاوێکم من چونکە دەبێتەوە. چاک خزمەتکارەکەم و بڵێ وشەیەک بە تەنها بۆ و دەڕوات، ئەویش بڕۆ، ئەمە: بۆ دەڵێم دەستمدایە، لەژێر سەربازانم و دەسەڵاتدا عیسا کاتێک دەیکات. ئەویش بکە، ئەمە کۆیلەکەم: بۆ و دێت، ئەویش وەرە، تر: یەکێکی دەڵێم، پێ ڕاستیتان گوت، دەکەوتن شوێنی ئەوانەی بە و بوو سەرسام بیست ئەمەی زۆر کە دەڵێم پێتان من بەڵام نەدۆزیوەتەوە. ئەوەندە باوەڕێکی ئیسرائیلیشدا لە تەنانەت پاشایەتی لە یەعقوب و ئیسحاق و ئیبراهیم لەگەڵ و دێن ڕۆژئاوا و ڕۆژهەڵات لە کەس لەوێ دەرەوە، تاریکی ناو فڕێدەدرێنە پاشایەتییەکە کوڕانی بەڵام دادەنیشن. ئاسمانەکاندا باوەڕت وەک و بڕۆ، گوت: سەرلەشکرەکەی بە عیسا و دەبێت. ددان جیرەجیڕی و گریان بووەوە.چاک کاتدا هەمان لە خزمەتکارەکەی و ببێتەوە. بۆت با هێناوە

و هەبوو. تایی و ڕاکشابوو کە بینی ئەوی خەسووی پەترۆس، ماڵی هاتە عیسا کاتێک و کەسی زۆر بوو، ئێوارە کاتێک کرد. خزمەتی و هەڵسا هێشت، جێی تاوەکە لێدا، دەستی بوون نەخۆش ئەوانەی هەموو و دەرکرد وشە بە ڕۆحەکانی ئەو و هێنا، بۆ لێدراویان ڕۆح کە گوتراوە، پێغەمبەرەوە ئیشایای ڕێگەی لە ئەوەی بکرێتەوە پڕ ئەوەی بۆ چاککردەوە

هەڵگرت.نەخۆشییەکانی و گرت ئێمەی لاوازییەکانی خۆی دەفەرموێ:

کاتێک و ئەوبەر. بۆ بڕۆن دا فەرمانی بینی، خۆی دەوروبەری لە زۆری خەڵکێکی کە عیسا بۆ دەکەوم شوێنت مامۆستا، گوت: پێی بووەوە، نزیک تەورات مامۆستای یەک ئاسمان باڵندەکانی و هەیە لانەیان ڕێوییەکان دەڵێت: پێی عیسا دەڕۆیت. کە هەرکوێیەک لە تر یەکێکی بنوێنێت. سەری کە نییە شوێنی مرۆڤ کوڕی بەڵام هەیە، هێلانەیان عیسا بەڵام بنێژم. باوکم و بڕۆم جار یەکەم بدە ڕێگەم گەورەم، پێی: گوتی قوتابییەکانی بنێژن.خۆیان مردووەکانی مردووان بهێڵە و بکەوە، دوام گوت: پێی

زریانێکی ئەوەتا و کەوتن. شوێنی قوتابییەکانی بوو، کەشتییەکە سواری ئەو کاتێک و ئەو بەڵام داپۆشرێت، شەپۆلەکاندا لەژێر کەشتییەکە ئەوەی بۆ ڕوویدا، دەریادا لە گەورە بکە، ڕزگارمان گەورە، گوتیان: و هەڵیانستاند و بوونەوە نزیک قوتابییەکانی و خەوتبوو. و هەستا پاشان کەمباوەڕەکان؟ ئەی ترسنۆکن، بۆچی دەڵێت: پێیان و لەناودەچین. خەڵکەکە بەڵام بوو. دروست گەورە ئارامییەکی و کرد، دەریاکەی و باکان سەرزەنشتی دەریاش و بایەکان تەنانەت کە کەسێکە، جۆرە چ ئەمە دەیانگوت: و بوون سەرسام دەبن؟گوێڕایەڵی

گۆڕەکانەوە لە گیراو شەیتان دوو گەرگەسینییەکان، خاکی بۆ ئەوبەری هاتە ئەو کاتێک ڕێگایەدا لەو نەیدەتوانی کەس بۆیە بوون، سەخت زۆر بوونەوە، ڕووبەڕووی و دەرچوون خودا؟ کوڕی عیسای تۆ، لەگەڵ هەیە چیمان گوتیان: و کرد هاواریان ئەوەتا و تێپەڕێت. لە زۆر بەرازی ڕانەیەکی بەڵام بدەیت؟ ئازارمان ئەوەی بۆ کات پێش ئێرە بۆ هاتوویت ئایا دەرمان ئەگەر دەیانگوت، و دەپاڕایەوە لێیان دێوەکان بەڵام دەلەوەڕا. ئەوان لە دوورییەوە ئەوانیش بڕۆن. گوتن: پێی و بەرازەکان. مێگەلی ناو بچینە بدە ڕێگەمان دەکەیت،

به بەرازەکان مێگەلی هەموو ئەوەتا و بەرازەکان، مێگەلی ناو چوونە و دەرچوون دەیانلەوەڕاند کە ئەوانەی مردن. ئاوەکان لەناو و دەریاکە ناو ڕایکردنە لێژاییەکەدا گیراوان ڕۆح پیاوانی بۆ ئەوەی و شتێک هەموو و شارەکە ناو بۆ ڕۆیشتن و ڕایانکرد، ئەویان کاتێک و دەرەوە، چووە عیسا دیداری بۆ شارەکە هەموو ببینە، و ڕاگەیاند. ڕوویدا بڕوات.سنوورەکانیان لە کە لێکرد داوایان بینی،

9

کەسێکی ئەوان ئەوەتا و خۆی. شاری هاتە و پەڕییەوە و کەشتییەک سواربووە و باوەڕی عیسا کاتێک و فڕێدرابوو، خەوتن جێگای لەسەر کە دەهێنا بۆ ئیفلیجکراویان و لێخۆشبوون. گوناهەکانت منداڵ، ورەبگرە فەرموو: ئیفلیجکراوەکەی بە بینی، ئەوانی عیسا و دەکات. کفر ئەمە گوتیان: خۆیاندا دڵی لە تەورات مامۆستایانی لە هەندێک ببینە، بیردەکەنەوە؟ خراپە بە دڵەکانتاندا لە ئێوە بۆچی گوتی: و بینی ئەوانی بیرکردنەوەکانی ئەوەی بۆ بەڵام بڕۆ؟ و هەستە بڵێیت یان لێخۆشبوون، گوناهەکانت بڵێیت ئاسانترە، چی بە ئەوسا ببەخشێت، گوناهەکان زەوی لەسەر هەیە دەسەڵاتی مرۆڤ کوڕی کە بزانن و هەستا و ماڵەکەت. بۆ بڕۆ و هەڵبگرە نوێنەکەت هەستە، فەرموو: شەلکراوەکەی و بوون سەرسام بینی، ئەمەیان کۆمەڵەکان کاتێک بەڵام خۆی ماڵەکەی بۆ گەڕایەوە داوە.مرۆڤەکان بە وای دەسەڵاتی کە کرد خوایان ستایشی

پێی بوو. مەتا ناوی دانیشتبوو، باجگە لەسەر کە بینی پیاوێکی لەوێوە، تێپەڕینیدا لە عیسا ماڵەکە لە ئەو کە ڕوویدا و کەوت. شوێنی و هەستا ئەویش بکەوە. شوێنم فەرموو: کەوت. پاڵیان قوتابییەکانی و عیسا لەگەڵ و هاتن گوناهبار و باجگر زۆر وا و پاڵکەوتبوو،

مامۆستاکەتان بۆچی گوت: ئەویان قوتابییەکانی بە بینییان، فەریسییەکان کاتێک و ئەوانەی فەرموون: پێی بیستی، کە عیسا بەڵام دەخوات؟ نان گوناهباران و باجگران لەگەڵ کە فێربن و بڕۆن بەڵام نەخۆشن. ئەوانەی بەڵکو نییە، پزیشک بە پێویستیان نین بەهێز بانگهێشتکردنی بۆ نەهاتووم چونکە قوربانی. نەک و دەمەوێت بەزەیی یە: چی تۆبەکردن.بۆ گوناهباران بەڵکو ڕاستودروستان،

ڕۆژوو زۆر فەریسییەکان و ئێمە بۆچی گوتیان: و لای هاتنە یەحیا قوتابییەکانی ئەوسا ژووری کوڕانی ئایا فەرموون: پێی عیسا ناگرن؟ ڕۆژوو تۆ قوتابییەکانی بەڵام دەگرین، زاوا کە دێن ڕۆژان بەڵام لەگەڵیاندایە؟ زاوا کاتێکدا لە بگێڕن شیوەن دەتوانن زەماوەند لەسەر نەچووراو جلی پارچە پەچەیەکی کەس دەگرن. ڕۆژوو ئەوسا دەبردرێتەوە، لێیان خراپتر دڕاوییەکی و هەڵیدەکەنێت جلەکە لە پڕییەکەی چونکە دانانێت، کۆن جلێکی و دەدڕێن مەشکەکان نا، ئەگەر کۆن، مەشکەی ناو دەخەنە نوێ شەرابی نە دەبێت. دروست نوێ، مەشکەی ناو دەخەنە نوێ شەرابی بەڵام لەناودەچن، مەشکەکان و دەڕژێت شەرابەکە پارێزراون.هەردووکیان و

گوتی: و برد بۆ کڕنۆشی و نزیک هاتە فەرمانڕەوایەک وا بۆیان، قسەکردن ئەو ئەمانەی و هەستا عیسا و دەژی. و دابنێ لەسەری دەستت و وەرە بەڵام مرد، ئێستا هەر کچەکەم ساڵ دوازدە کە ژنێک ئەوەتا و کەوتن. دوای قوتابییەکانیشی هەروەها کەوت، دوای دڵی لە ئەوە دا. ئەو جلەکەی قەراوی لە دەستی و پێشەوە هاتە دواوە لە هەبوو، خوێنڕێژی و هاتەوە عیسا بەڵام دەبم. ڕزگار بدەم، جلەکەی لە دەست تەنها ئەگەر دەیگوت: خۆیدا چاک کاتەوە لەو ژنەش ئەو کردیت. ڕزگاری باوەڕەکەت کچم، ورەبگرە وت: پێی بینی، دەنگوباسکراوی خەڵکی و شمشاڵژەنان و سەرۆکەکە ماڵی هاتە عیسا کاتێک و بووەوە. ئەوانیش دەنوێت. بەڵکو نەمردووە، کچە ئەو چونکە دووربکەونەوە، فەرموون، پێی بینی،

کچەکە و گرت، ئەوی دەستی و ژوورەوە هاتە دەرکرا، کۆمەڵەکە کاتێک پێدەکرد. گاڵتەیان زەوییە.ئەو هەموو ناو بۆ دەرەوە چووە هەواڵە ئەم و هەستایەوە.

و کەوتن شوێنی هاوارکردن بە نابینا کەسی دوو تێدەپەڕی، لەوێ عیسا کاتێک و هاتنە نابیناکان ماڵەکەوە، ناو هاتە کاتێک بکە. پێ بەزەییمان داود، کوڕی ئەی دەیانگوت: وەڵامیان ئەوانیش بکەم؟ ئەمە دەتوانم کە هەیە باوەڕتان فەرموون: پێی عیسا و لای، با ئێوە باوەڕی بەپێی گوتی: و دا ئەوان چاوەکانی لە دەستی ئینجا گەورەم. بەڵێ، دایەوە: گوتن: پێی و کردنەوە ئاگاداری توندی بە عیسا و کرانەوە، چاوەکانیان و ببێت. ئێوە بۆ خاکەدا ئەو هەموو لە ئەویان هەواڵی دەرچوون، کە ئەوان بەڵام نەزانێت. کەس با ببینن کردەوە.بڵاو

کاتێک و هێنا بۆ گیراویان دێو لاڵی مرۆڤێکی ببینە، دەرەوە، دەچوونە ئەوان کاتێک هەرگیز کە دەیانگوت و بوون سەرسام خەڵکەکان و کرد، قسەی لاڵەکە دەرکرا، دێوەکە ڕێژەکان، فەرمانڕەوای بە دەیانگوت: فەریسییەکان بەڵام نەبینراوە. ئیسرائیلدا لە وا شتی دەردەکات.ڕێژەکان

و کۆبوونەوەکانیان لە دەکرد فێری دەکرد، گوندەکانی و شارەکان هەموو سەیری عیسا و چارەسەر گەل لە دەردێکی هەموو و نەخۆشی هەموو و ڕادەگەیاند پاشایەتی مژدەی دەکرد.

وەک بوون پەرتەوازە و ماندوو چونکە بۆیان، هات بەزەییەوە بینی، کۆمەڵەکانی کاتێک بەڵام زۆرە، بێگومان دروێنەکە دەڵێت: قوتابییەکانی بە ئەوسا نەبوو. شوانیان کە مەڕێک بۆ بنێرێت کرێکاران ئەوەی بۆ بپارێنەوە، دروێنە گەورەی لە بۆیە کەمن. کرێکاران

10

بۆ گڵاوەکان، ڕۆحە بەسەر پێدان دەسەڵاتی بانگکرد، خۆی قوتابییەکانی دوازدە کاتێک و ناوەکانی بکەنەوە. چاک دەردێک هەموو و نەخۆشییەک هەموو و دەریانبکەن ئەوەی ئەندراوسی و پەترۆس، دەگوترا پێی کە شیمۆن یەکەم ئەمانەن: نێردراوەکە دوازدە و تۆماس بەرتۆلۆمای، و فیلیپۆس براکەی، یۆحەنای و زەبەدی، کوڕی یاقوبی براکەی، و کەنعانی شیمۆنی تادای، بە ناوبراو لەبایی و ئەلفایۆس کوڕی یاقوبی باجگر، مەتای کرد.ڕادەستی ئەویش کە ئیسقەریۆتی یەهودای

شاری بۆ و مەڕۆن نەتەوەکان ڕێگای بۆ گوتی: و پێدان فەرمانی ناردی، عیسا دوازدەیە ئەم ئیسرائیل. ماڵی ونبووەکانی مەڕە لای بۆ بڕۆن زیاتر بەڵکو ژوورەوە. مەچنە سامیرییەکان نەخۆشان بووەتەوە. نزیک ئاسمانەکان پاشایەتی کە بڵێن و ڕایبگەیەنن ڕۆیشتندا کاتی لە دەربکەن. پیسەکان ڕۆحە هەڵبستێننەوە، مردووان بکەنەوە، پاک گولاوان بکەن، چارەسەر ناو بۆ برۆنز نە و زیو نە و زێڕ نە بدەن. خۆڕایی بە وەرتانگرت، خۆڕایی بە نە پێڵاو، نە کراس، دوو نە ڕێگا، بۆ جانتایەک نە بەدەستمەهێنن. کەمەربەندەکانتان دەچنە کە گوندێک یان شار هەر بۆ خۆیەتی. خۆراکی شایستەی کرێکار چونکە گۆچان، کاتێک دەرچوونتان. تاوەکو بمێننەوە لەوێ و شایستەیە، لەوێ کێ بکەن پرسیار ژوورەوە، بێگومان ماڵە ئەو ئەگەر و ماڵە. ئەم بۆ ئاشتی بڵێن: و لێبکەن سڵاوی ماڵەکەوە، ناو دەچنە با ئێوە ئاشتی نەبێت، شایستە ئەگەر بەڵام سەری، بێتە با ئێوە ئاشتی بێت، شایستە وشەکانی لە ناگرێت گوێ و ئێوە وەرناگرێتەوە کە کەسەی ئەو و ئێوە. لای بۆ بگەڕێتەوە

بتەکێنن. ئێوە پێیەکانی خۆڵی شارە، ئەو یان ماڵە ئەو دەرەوەی لە دەرچوون کاتێک ئێوە، لە وەک دادوەری ڕۆژی لە عەمۆرا و سەدۆم زەوی بۆ دەبێت باشتر ئێوە، بۆ دەڵێم ئامین، شارە.ئەو

و ماران وەک بن ژێر کەواتە گورگەکان، ناوەڕاستی بۆ دەنێرم مەڕ وەک ئێوە من ببینە، دەستبەسەرتاندەدەن چونکە مرۆڤەکان، لە بەڵام ئاگاداربن کۆترەکان. وەک بن بێگەرد و سەرکردەکان لەبەردەم و قامچیتاندەدەن. کۆبوونەوەکانیاندا لە و ئەنجومەنەکان بۆناو ئێوە ئەوان کاتێک نەتەوەکان. و ئەوان بۆ شایەتی بۆ من، لەبەر دەبرێنەوە پاشایان چی دەدرێت پێتان کاتژمێرەدا لەو چونکە بکەن، قسە چی یان چۆن مەبن دڵنیا دەدەنەوە، ئێوەدا لە کە باوکتانە ڕۆحی بەڵکو دەکەن، قسە کە نین ئەوانە ئێوە چونکە نا، بکەن. قسە هەڵدەستن منداڵان و منداڵەکەی، باوک و مردن بۆ دەدات براکەکەی براکە دەکات. قسە کەسێکەوە هەموو لەلایەن لێدەکرێت ڕقتان ئێوە دەیانکوژن. و باوکان و دایک لەسەر ڕاوتان کاتێک دەکرێت. ڕزگار ئەو بگرێت، بەرگە کۆتایی تا ئەوەی بەڵام من، ناوی لەبەر شارەکانی ناکەن تەواو دەڵێم، پێتان ڕاستی تر. شارێکی بۆ هەڵبێن شارەدا، لەم دەنێن لە کۆیلە نە و نییە بەرزتر مامۆستاکەی لە قوتابی بێت. مرۆڤ کوڕی تا ئیسرائیل وەک کۆیلە بۆ و مامۆستاکەی، وەک ببێتە کە قوتابی بۆ بەسە نییە. بەرزتر گەورەکەی ئەندامانی زیاتر چەند بردووە، ناو بێعەلزەبوول ماڵەکەیان خاوەن ئەگەر گەورەکەی. ئاشکرا کە نییە داپۆشراو شتێکی هیچ چونکە ئەوان، لە مەترسن کەواتە ماڵەکەی؟ لە دەڵێم، پێتان تاریکیدا لە من ئەوەی نازانرێت. کە نییە شاراوەیەک هیچ و ناکرێتەوە لە مەترسن و ڕایبگەیەنن. بانەکان لەسەر دەیبیستن، گوێ بە ئەوەی و بیڵێن، ڕووناکیدا کەسەی لەو بترسن زیاتر بەڵکو بکوژن، گیان ناتوانن بەڵام دەکوژن، جەستە ئەوانەی ئاساریۆنێک بە چۆلەکە دوو ئایا ببات. لەناو دۆزەخدا لە جەستە هەم و گیان هەم دەتوانێ تەنانەت بەڵام باوکتان. ئیرادەی بێ ناکەوێت زەوی لەسەر ئەوان لە یەکێک و نافرۆشرێن؟

بەنرخترن.چۆلەکە زۆر لە ئێوە مەترسن، کەواتە ژمێردراون. سەرتانیش مووەکانی هەموو

دەنێم بەوەدا دان منیش مرۆڤەکان، لەبەردەم من لە دەنێت بەوەدا دان کە کەسێک هەموو
لەبەردەم بکات من لە ئینکاری کە ئەوەی ئاسمانەکانە. لە ئەوەی من باوکی لەبەردەم ئەو لە
ئاسمانەکانە.لە کە من باوکی لەبەردەم دەکەم لێ ئینکاری منیش مرۆڤەکان،

ئاشتی ئەوەی بۆ نەهاتووم زەوی، سەر بخەمە ئاشتی ئەوەی بۆ هاتووم کە مەزانن وا
دایکی لە کچ و خۆی باوکی لە مرۆڤ جیاکردنەوەی چونکە هاتم شمشێر. بەڵکو بخەم،
خۆیەتی.خانەوادەکەی مرۆڤ دوژمنانی و خۆی. خەسووی لە بووک و خۆی

یان کوڕ ئەوەی و نییە، من شایستەی خۆشدەوێت زیاتر من لە دایکی یان باوک ئەوەی
خۆی خاچەکەی کەسەی ئەو و نییە. من شایستەی خۆشدەوێت زیاتر من لە کچی
لەدەستی بدۆزێتەوە، خۆی گیانی ئەوەی نییە. من شایانی ناکەوێت، شوێنم و هەڵناگرێت
دەیدۆزێتەوە.من، لەبەر بدات لەدەست خۆی گیانی ئەوەی و دەدات،

کە وەردەگرێت ئەوە وەردەگرێت، من ئەوەی و وەردەگرێت، من وەردەگرێت، ئێوە ئەوەی
پێغەمبەر پاداشتی پێغەمبەر، ناوی بە وەردەگرێت پێغەمبەرێک ئەوەی ناردووە. منی
ڕاستودروست، ناوی بە وەردەگرێت ڕاستودروست کەسێکی ئەوەی و وەردەگرێت،
لەم یەکێک بە سارد ئاوی جامێکی کە کەسەی ئەو وەردەگرێت. ڕاستودروست پاداشتی
نادات.لەدەست خۆی پاداشتی دەڵێم، پێتان ئامین قوتابی، ناوی بە تەنها بدات بچووکانە

11

ڕۆیشت لەوێوە قوتابییەکەی، دوازدە ڕێنماییکردنی لە کرد تەواوی عیسا کاتێک ڕوویدا و شارەکانیان.لە ڕاگەیاندن و فێرکردن بۆ

خۆی قوتابییەکانی لە دوو بیست، مەسیحی کارەکانی کاتێک زیندانەکە لە یۆحەنا بەڵام وەڵامی عیسا و بکەین؟ دیکە یەکێکی چاوەڕێی یان دێت کە ئەوەی تۆ ئایا وت، پێی نارد بکەن. ڕاپۆرت یەحیا بە دەیبینن و دەیبیستن ئەوەی و بڕۆن فەرموون: پێی و دانەوە دەبیستن، کەڕان و دەکرێنەوە پاک گۆڕاوان دەڕۆن، شەلان و دەبینن دیسان کوێران من لە کە ئەوەی خۆشحاڵە و پێدەدرێت. مژدە هەژاران و هەڵدەستێنرێنەوە مردووان نابێت.ڕەنجێندراو

یەحیا: دەربارەی خەڵکەکە لەگەڵ قسەکردن بە کرد دەستی عیسا دەڕۆیشتن، ئەمانە کاتێک دەشەقێت؟ بایەوە لەلایەن کە قامیشێک ببینن؟ تاکو چۆڵەوانی بۆ دەرەوە چوونە چی بۆ ببینن، پۆشراوە؟ نەرم جلوبەرگی بە کە پیاوێک دەرەوە؟ هاتنە چی بینینی بۆ بەڵام چی بینینی بۆ بەڵام پاشایان. کۆشکەکانی لە دەکەن لەبەر نەرم جلوبەرگی ئەوانەی کە ئەوەیە ئەمە پێغەمبەرێک. لە زیاتر دەڵێم، پێتان بەڵێ، پێغەمبەرێک؟ دەرچوون؟ ڕێگاکەت کە تۆ، ڕووی پێش دەنێرم خۆم نێردراوەکەی من ببینە نووسراوە، دەربارەی لەپێشت.دەکات ئامادە

باپتیست یۆحەننای لە گەورەتر کەسێک ژنان لەدایکبووانی لە ئێوە، بۆ دەڵێم ئامین، لە ئەو. لە گەورەترە ئاسمانەکان شانشینی لە کەس بچووکترین بەڵام هەڵنەستاوەتەوە، و دەگیرێت زۆر بە ئاسمانەکان پاشایەتی ئێستا، تا لەئاوهەڵکێشەوە یەحیای ڕۆژانی و کرد. پێشبینییان یەحیا هەتا یاسا و پێغەمبەران هەموو چونکە دەڕفێنن. ئەو زۆردارەکان هەیە گوێی ئەوەی بێت. دەبوو کە ئەلیاسە خودی ئەو وەریبگرن، دەتانەوێت ئێوە ئەگەر

بگرێت.گوێ با بیستن، بۆ

دانیشتوون، بازاڕەکاندا لە کە دەچێت منداڵان لە بکەم؟ بەراورد نەوەیە ئەم چی بە بەڵام نەکرد، سەماتان ئێوە و لێدا ئێوە بۆ زمرمان ئێمە دەڵێن، و دەکەن هاوەڵەکانیان بانگی کە نە و دەخوارد نە هات، یەحیا چونکە نەگێڕا. شینتان ئێوە و گێڕا ئێوە بۆ شینمان ئێمە دەیخواردەوە، و دەیخوارد و هات مرۆڤ کوڕی هەیە. پیسی ڕۆحی دەڵێن و دەخواردەوە، بەڵام گوناهباران. و باجگران هاوڕێی شەرابخۆرەوە، و زۆرخۆر پیاوێکی ئەوەتا دەڵێن: و دەرکەوت.ڕاستودروست خۆیەوە منداڵەکانی ڕێگەی لە دانایی

پەرجووەکانی زۆرترین لەناویاندا کە شارانەی ئەو سەرزەنشتکردنی بە دەستیکرد ئەوسا تۆ، قوڕبەسەر خۆرازین! تۆ، قوڕبەسەر نەکرد. تۆبەیان چونکە درابوون، ئەنجام ئەو ئێوەدا لە کە دابایە ڕوویان هێزانە ئەو سەیدا و سوور لە ئەگەر چونکە بێتسەیدا! دەکرد. تۆبەیان دانیشتوو خۆڵەمێش و گوش جلی بە پێشوودا زۆر زەمانێکی لە ڕوویاندا، تۆ و ئێوە. بۆ لە دەبێت بەرگرتووتر دادوەری ڕۆژی لە سەیدا و سور بۆ دەڵێم، پێتان بەڵام چونکە دادەبەزێنرێیتەوە، جەهەننەم تا بەرزکرایتەوە، ئاسمان تا ئەوەی کەپەرناحوم، ئەمڕۆ. تا دەبوون ماونەتەوە ڕوویدان، تۆدا لە کە ڕوویدابان هێزانە ئەو سەدۆم لە ئەگەر تۆ.لە دەبێت بەرگەگرتووتر دادوەریدا ڕۆژی لە سەدۆم زەوی کە دەڵێم پێتان بەڵام

ئاسمان گەورەی باوک، ئەی دەکەم ستایشت فەرمووی: و دایەوە وەڵامی عیسا کاتەدا لەو ئاشکرا منداڵانت بۆ و شاردەوە، تێگەیشتووان و دانایان لە شتانەت ئەم چونکە زەوی، و لەلایەن شتێک هەموو بوو. تۆدا لەبەردەم ڕەزامەندی ئاوا چونکە باوک، بەڵێ کردن. باوکەکە کەسێک نە و باوکەکە، لە جگە ناناسێت کوڕەکە کەس و درا، پێم باوکمەوە من، لای بۆ وەرن بکات. ئاشکرا بۆی بیەوێت کوڕەکە ئەوەی و کوڕەکە لە جگە دەناسێت

لەسەر نیرەکەم دەدەمەوە. پشووتان من و بارگرانن، و ماندوون ئەوانەی هەموو ئەی بۆ ئاسوودەیی ئیتر دڵدا، لە بێفیزم و نەرم من چونکە فێربن، من لە و هەڵبگرن خۆتان سووکە.من بارەکەی و باشە من نیرەکەی چونکە دەدۆزنەوە. گیانەکانتان

12

برسی قوتابییەکانی تێپەڕی، دانەوێڵەکاندا کێڵگە ناو بە شەممەدا ڕۆژی لە عیسا کاتەدا لەو فەریسییەکان بەڵام خواردنیان. و دانەوێڵە گوڵەی کۆکردنەوەی بە کرد دەستیان و بوون کردنی شەممەدا ڕۆژی لە کە دەکەن ئەوە تۆ قوتابییەکانی ببینە، گوت: پێیان بینییان، کە برسی کاتێک کرد چی داود کە نەتانخوێندووەتەوە ئایا گوتن: پێی ئەو بەڵام نییە. دروست نانەکانی و خودا ماڵی بۆ ژوورەوە چووە چۆن بوون؟ لەگەڵی ئەوانەی و خۆی بوو، بوون، لەگەڵی ئەوانەی بۆ نە و بیخوات ئەو بۆ نەبوو گونجاو کە خوارد، پێشکەشکردنی شەممەدا ڕۆژانی لە کە یاساکەدا لە خوێندووەتەوە نەتان یان کاهینەکان؟ بۆ تەنها لێرە کە دەڵێم پێتان من بێتاوانن؟ و دەکەن پیس شەممە پەرستگاکەدا لە کاهینەکان نەک و دەمەوێت بەزەیی زانیبایەتان ئێوە ئەگەر هەیە. گەورەتر پەرستگا لە شتێک گەورەی مرۆڤ کوڕی چونکە بێتاوانەکان. لەسەر نەدەدا حوکمتان مانایە، چی قوربانی شەممەیە.

دەستێکی کە بوو لەوێ پیاوێک ببینە، و کۆبوونەوەکەیان. ناو هاتە و ڕۆیشت لەوێوە و چاککردنەوە؟ دروستە شەممە ڕۆژانی لە ئایا گوتیان: و لێکرد پرسیاریان و هەبوو، وشکی و بێت پیاوێک کە دەبێت ئێوە لە کێ گوتن: پێی ئەو بەڵام بکەن. تۆمەتباری ئەوەی بۆ و نایگرێت ئایا چاڵێک، ناو بکەوێتە شەممەدا ڕۆژی لە مەڕە ئەو ئەگەر هەبێت، مەڕێکی

ڕۆژانی لە ڕێگەپێدراوە بۆیە جیاوازە؟ مەڕ لە چەندە مرۆڤ کەواتە هەڵیناستێنێتەوە؟
ئەویش بکە. درێژ دەستەکەت فەرموو: پیاوەکەی بە ئەوسا بکرێت. چاک کاری شەممەدا
و دەرچوون فەریسییەکان تر. ئەوی وەک بووەوە تەندروست دەستەکەی و کرد درێژی
و کشایەوە، لەویٚ زانی، کە عیسا بەڵام بەبەن. لەناوی ئەوەی بۆ ئەو، دژی کرد ڕاوێژیان
ئەوان بۆ کردن سەرزەنشتی و چاککردەوە. هەموویانی و کەوتن، شوێنی زۆر کۆمەڵانی
پێغەمبەرەوە ئیشایای ڕێگەی لە کە بکرێت تەواو ئەوە ئەوەی بۆ نەکەن ئاشکرا ئەوی تاکو
کە من، خۆشەویستەکەی هەڵمبژارد، کە من، خزمەتکارەکەی ببینە دەفەرموو: کە گوترابوو،
نەتەوەکان بۆ دادوەری و ئەو، سەر دەخەمە خۆم ڕۆحی بوو، ڕازی پێی گیانم
نابیستێت. ئەو دەنگی شەقامەکان لە کەسیش ناکات، هاوار و ناکات شەڕ ڕادەگەیەنێت.
دادوەری کاتەی ئەو هەتا ناکوژێنێتەوە، دووکەڵاو کەتانێکی و ناشکێنێت شکاو قامیشێکی
دەبێت.ئەو ناوی بە هیوایان نەتەوەکان و دەربهێنێت. سەرکەوتن بۆ

بۆیە چاککردەوە، ئەوی و لای، هێنرایە بوو لاڵ و نابینا کە گیراو شەیتان کەسێکی پاشان
و بوون سەرسام کۆمەڵەکان هەموو و ببینێت. و بکات قسە توانی لاڵە و نابینا ئەو
ئەمە وتیان: بیستیان، کە فەریسییەکان بەڵام داود؟ کوڕی مەسیحە، ئەمە ئایا دەیانگوت:
کە عیسا پیسەکان. ڕۆحە فەرمانڕەوای بەعلزبول، بە جگە دەرناکات، پیسەکان ڕۆحە
دابەش خۆی دژی لە پاشایەتییەک هەر فەرموون: پێی دەزانی، ئەوانی بیرکردنەوەکانی
ئەگەر و نامێنێت. بێت، دابەش خۆی دژی لە ماڵێک یان شارێک هەر و دەبێت، وێران بێت،
پاشایەتییەکەی چۆن کەواتە کراوە، دابەش خۆی لەسەر دەردەکات، شەیتان شەیتان،
چی لە ئێوە کوڕەکانی دەردەکەم، پیسەکان ڕۆحە بەعلزەبول لە من ئەگەر و ڕادەوەستێت؟
خودا ڕۆحی بە من بەڵام ئەگەر دەبن. ئێوە دادوەرانی ئەوان ئەوە لەبەر دەریاندەکەن؟
چۆن یان ئێوە. لای گەیشتووەتە خودا پاشایەتی کەواتە دەردەکەم، پیسەکان ڕۆحە
سەرەتا ئەگەر بڕفێنێت، کەلوپەلەکانی و بەهێز پیاوێکی ماڵی ناو بچێتە کەسێک دەتوانیٚ

دژی نییه من لەگەڵ ئەوەی دەکات. تاڵان ماڵەکەی پاشان و نەبەستێتەوە؟ بەهێزەکە پیاوە دەکات.پەرتەوازە کۆناکاتەوە من لەگەڵ ئەوەی و منە،

کفر بەڵام خەڵکی، بە دەدرێت لێخۆشبوون کفر و گوناهێک هەموو دەڵێم، پێتان ئەمە لەبەر کوڕی دژی قسەیەک ئەگەر ئەوەی و خەڵکی. بە نادرێت لێخۆشبوون پیرۆز ڕۆحی دژی لە لێی بکات، قسە پیرۆز ڕۆحی دژی ئەوەی بەڵام خۆشدەبێت، لێی بکات، مرۆڤ داهاتوودا.سەردەمی لە نە و سەردەمەدا لەم نە ناخۆشدرێت،

گەندەڵ، میوەکەی و بکەن گەندەڵ دارەکە یان چاک، میوەکەی و بکەن چاک دارەکە یان شتە باسی دەتوانن چۆن ماران، بەرهەمی دەناسرێتەوە. دارەکە میوەکەوە لە چونکە لە چاک مرۆڤی دەکات. قسە دەم دڵەوە زۆری لە چونکە خراپن؟ لەکاتێکدا بکەن باشەکان شتی خراپی گەنجینەی لە خراپ مرۆڤی و دەردەهێنێت، چاک شتی چاکی گەنجینەی ڕۆژی لە بیڵێن، خەڵکی کە بێکار وشەیەکی هەموو کە دەڵێم پێتان من دەردەهێنێت. خراپ دەکرێیت، ڕاستودروست خۆت وشەکانی لە چونکە دەدەنەوە وشەیە ئەو حیسابی حوکمدا دەکرێیت.مەحکووم خۆت وشەکانی لە و

گوتیان: و دایەوە وەڵامیان فەریسییەکان و تەورات مامۆستایانی لە هەندێک ئەوسا گوتن: پێی و دانەوە وەڵامی بەڵام ئەو ببینین. تۆ لە نیشانەیەک دەمانەوێت مامۆستا، نادرێت پێ نیشانەیەکی هیچ بەڵام دەکات، نیشانە داوای داوێنپیس و خراپ نەوەیەکی گەورەکە ماسی سکی لە پێغەمبەر یونسی چۆن وەک پێغەمبەر. یۆنای نیشانەی لە جگە دەبێت. شەو سێ و ڕۆژ سێ زەویدا دڵی لە مرۆڤ کوڕی ئاواش بوو، شەو سێ و ڕۆژ سێ چونکە دەکەن، تاوانباری و نەوەیە ئەم لەگەڵ هەڵدەستنەوە دادوەریدا لە نینەوا پیاوانی باشوور شاژنی لێرەیە. یونس لە زیاتر ببینە و کرد، تۆبەیان یونس پەیامی بە

کۆتاییەکانی لە چونکە دەکات، تاوانباری و نەوەیە ئەم لەگەڵ دادگاییدا لە هەڵدەستێتەوە لێرەیە.سلێمان لە زیاتر ئەوەتا و سلێمان، دانایی لە گوێگرتن بۆ هات زەوییەوە

بەدوای و دەپەڕێتەوە ئاوسزەکاندا شوێنە بە دەرچوو، مرۆڤ لە نەبوو پاک ڕۆحی کاتێک کە دەگەڕێمەوە خۆم ماڵەکەی بۆ دەڵێت: ئەوسا نایدۆزێتەوە. بەڵام دەگەڕێت، حەسانەوەدا و دەڕوات ئینجا ڕازاوە. و ماڵدراو و بەتاڵ دەیدۆزێتەوە دێتەوە کاتێک و دەرچووم، لێی ژوورەوە دەچنە ئەوەی دوای و دەبات، خۆی لەگەڵ خۆی لە خراپتر تری ڕۆحی حەوت بۆ دەبێت ئاوا سەرەتاکەی. لە دەبێت خراپتر مرۆڤە ئەو دوارۆژی و دەبن، نیشتەجێ لەوێ خراپەش.نەوە ئەم

دەرەوە لە ئەو براکانی و دایکی وا، دەکرد، کۆمەڵەکان بۆ قسەی ئەو هێشتا کاتێک براکانت و دایکت ببینە گوت، پێی کەسێک بکەن. لەگەڵ قسەی دەیانویست و وەستابوون کە گوتی ئەوەی بە و دایەوە وەڵامی ئەو بەڵام ببینن. تۆ دەیانەوێت و وەستاون دەرەوە لە سەر بۆ درێژکردەوە دەستی و منن؟ براکانی کامان و منە دایکی کێ دەکرد: بۆ قسەی ویستی ئەنجامی هەرکەسێک چونکە براکانم، و دایکم ئەوەتا گوتی، و قوتابییەکانی منە.دایکی و خوشک و برا خۆی ئەو ئاسمانەکاندایە، لە کە بدات من باوکەکەی

13

بۆ زۆر کۆمەڵێکی دانیشتبوو. دەریاکە لەلای و دەرچووبوو ماڵەکە لە عیسا ڕۆژەدا، ئەو لە کۆمەڵە ئەو هەموو و دانیشت، و کەشتییەک ناو چووە ئەو ئەوەی بۆ کۆبوونەوە، ئەو لای گوتی، و نموونەکاندا لە کرد ئەوان بۆ زۆری قسەی ئەو ڕاوەستابوون. کەناراوەکە لەسەر

سەر کەوتنە هەندێکیان ئەو، چاندنی کاتی لە و چاندن. بۆ دەرچوو چێنەرەکە ببینە، شوێنە سەر کەوتە دیکە هەندێکی بەڵام خواردیانن، و هاتن باڵندەکان و ڕێگا، کەناری ئەوەی لەبەر سەرەوە هەڵیهاتە یەکسەر و نەبوو، زۆری خۆڵی لەوێ کە بەردەڵانەکان، نەبوو ڕەگی ئەوەی لەبەر و سووتێنرا، هەڵات خۆر کاتێک بەڵام نەبوو، خۆڵی قووڵایی بەڵام خنکاندیانن. و هەستان دڕکەکان و دڕکەکان، سەر کەوتنە بەڵام بووەوە وشک شەست، یەکێکیان سەد، یەکێکیان دا، بەرهەمیان و باشەکە زەوی سەر کەوتنە هەندێک بگرێت.گوێ با بیستن، بۆ هەیە گوێی ئەوەی سی. یەکێکیان

ئەو دەکەیت؟ بۆ قسەیان نموونە بە بۆچی گوت، پێیان و بوونەوە نزیک قوتابییەکان و بزانن، ئاسمان پاشایەتی نهێنییەکانی کە دراوە ئێوە بۆ گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی بەڵام کە ئەوەی بەڵام دەبێت، زۆر و دەدرێت پێی هەیەتی، کە ئەوەی نەدراوە. ئەوان بۆ بەڵام بۆیان نموونە بە ئەمە لەبەر دەسەندرێتەوە. لێی هەیەتی ئەوەی تەنانەت نییە، هەیەتی نەوەک تێنەگەن. و نەبیستن بەڵام بگرن گوێ و نەبینن، بەڵام بکەن سەیر تاکو دەکەم، قسە بە دەبێت: جێبەجێ بۆیان دەڵێت کە ئەشەعیا پێشبینییەکەی پاشان و بگەڕێنەوە، ئەوان بە بووە، ئەستوور گەلە ئەم دڵی نابینن. و دەبینن بینین بە و تێناگەن، و دەبیستن بیستن بە و ببینن چاوەکانیان بە نەوەک داخستن، چاوەکانیان گرت، گوێیان قورسی بە گوێیان بکەمەوە.چاکیان منیش بگەڕێنەوە، و تێبگەن دڵیان بە و ببیستن گوێیان

چونکە ئێوە، گوێچکەکانی و دەبینن، چونکە خۆزگەخواستوون، ئێوە چاوەکانی بەڵام ئارەزوویان ڕاستودروست کەسی و پێغەمبەر زۆر کە دەڵێم پێتان ڕاستی دەبیستن. دەیبیستن، ئێوە کە ببیستن ئەوە و نەیانبینی، بەڵام دەیبینن، ئێوە کە ببینن ئەوە کردووە نەیانبیست.بەڵام

دەبیستێت شانشینی وشەی کە کەسێک هەموو بگرن. چێنەر چیرۆکی لە گوێ کەواتە ئێوە کە ئەوەیە ئەمە هەڵیدەگرێت، چێنراوە دڵیدا لە ئەوەی و دێت خراپەکە ناگات، تێی و ئەوەیە ئەمە چاندراوە، بەردەڵاخەکان شوێنە لەسەر ئەوەی چێنراوە. ڕێگاکە کەناری لەسەر نییە، خۆیدا لە ڕەگی وەریدەگرێت، خۆشییەوە بە دەستبەجێ و دەبیستێت وشەکە کە دەستبەجێ ڕوودەدات، وشەکە لەبەر چەوسانەوە یان تەنگانە کاتێک کاتییە. بەڵام وشەکە کە کەسەیە ئەو ئەمە چێنراوە، دڕکەکان لەناو کە ئەوەی ساتمە. دەکەوێتە بێبەر و دەخنکێنن وشەکە دەوڵەمەندی فێڵی و سەردەمە ئەم خەمی و دەبیستێت، وشەکە کە ئەوەیە ئەمە چاندراوە، باشە زەوییە ئەو لەسەر کە بەڵام ئەو دەبێت. یەکێک سەد، یەکێک دەکات، دروست و دەدات بەرهەم بێگومان کە تێدەگات، و دەبیستێت سی.یەکێک شەست،

بە چواسێنراوەتەوە ئاسمانەکان پاشایەتی وتی: و پێشیان خستییە تر نموونەیەکی خەڵکەکە، خەوتنی کاتی لە چاندووە. خۆیدا کێڵگەکەی لە باشی تۆوی کە پیاوێک گیا کاتێک بەڵام ڕۆیشت. و چاند دانەوێڵەکە لەنێو کەوڵی گیاکانی و هات دوژمنەکەی نزیک خاوەنماڵەکە کۆیلەکانی دەرکەوتن. کۆڵەکانیش گیای ئەوسا دا، میوەی و ڕوایی کەواتە نەچاند؟ کێڵگەکەتدا لە باشت تۆوی تۆ ئایا گەورەم، گوت، پێیان و بوونەوە کردووە. ئەمەی دوژمن پیاوێکی گوتن: پێی ئەو هەیە؟ کۆڵە گیاکانی ئەم لەکوێوە نەوەک نەخێر، گوتی: ئەو بکەینەوە؟ کۆیان و بڕۆین دەتەوێت ئایا گوت: پێیان کۆیلەکان ڕێگا بکەن. ڕیشەکێش دانەوێڵەکەش ئەواندا لەگەڵ کێوی، گیاکانی کۆکردنەوەی کاتی لە بە دەڵێم دروێنەدا کاتی لە و دروێنە، کاتی تا بکەن گەشە پێکەوە هەردووکیان بدەن بەڵام سووتاندنیان، بۆ گوڵە بە ببەستنەوە و کۆبکەنەوە گیاکان جار یەکەم دروێنەکاران: من.ئەمباری ناو بۆ کۆبکەنەوە دانەوێڵەکە

دەنکێکی بە هاوشێوەیە ئاسمانەکان پاشایەتی وتی: و پێشیان خستییە تر نموونەیەکی هەموو لە بچووکترین ئەو چاندی. خۆیدا کێڵگەکەی لە و وەریگرت مرۆڤێک کە خەردەل، دەبێتە و دەبێت سبزیجاتەکان هەموو لە گەورەترین دەگەورەێت، کاتێک بەڵام تۆوەکانە، هێلانە.لقەکانیدا لە و بێن ئاسمان باڵندەکانی ئەوەی بۆ دار،

کە هەویرترش، بە هاوشێوەیە ئاسمانەکان پاشایەتی گوت، بۆیان تر نموونەیەکی کرا.هەویری هەمووی هەتا شاردییەوە، ئارد پێوانە سێ لە و وەریگرت ئافرەتێک

بۆیان هیچی نموونە بەبێ و گوتی، کۆمەڵەکان بۆ نموونە بە عیسا شتانە هەموو ئەم دەمی دەڵێت: کە بکرێتەوە، پڕ گوترا پێغەمبەرەوە ڕێگەی لە ئەوەی بۆ نەدەگوت، دەردەدەبڕم.جیهانەوە دامەزراندنی لە شاراوەکان شتە دەکەمەوە، نموونەکان بە خۆم

گوتیان: و لای هاتنە قوتابییەکانیماڵەکەی. ناو هاتە و بەجێهێشت خەڵکانەی ئەوسا گوتن، پێی و دانەوە وەڵامی بەڵام ئەو بکەرەوە. ڕوون ئێمە بۆ کێڵگەکە گیاکانی نموونەی ئەمانە باشەش تۆوە ئەو جیهانە، کێڵگەیە ئەو مرۆڤە، کوڕی دەچێنێت باش تۆوی ئەوەی چاندووە ئەوانی کە دوژمنەکە خراپەن، کوڕانی گیایانە ئەو بەڵام پاشایەتین، کوڕانی گیا چۆن وەک نێردراوانن. دروێنەکەرانیش سەردەمە، کۆتایی دروێنەکەش شەیتانە، ئەم کۆتایی لە دەبێت ئاواش دەسووتێنرێن، ئاگر بە و کۆدەکرێنەوە گەڵاوەکان هەموو پاشایەتییەکەی لە ئەوان و دەنێرێت، خۆی نێردراوەکانی مرۆڤ کوڕی سەردەمەدا. تەنوورەکەی ناو بۆ دەدەن فڕێیان و کۆدەکەنەوە، دەکەن یاخیبوون ئەوانەی و کۆسپەکان دەدرەوشێنەوە خۆر وەک ڕاستودروستان ئەوکات دەبێت. ددان جیرەی و گریان لەوێ ئاگر، بگرێت.گوێ با بیستن، بۆ هەیە گوێی ئەوەی باوکیان. پاشایەتی لە

که کێڵگەیەکدا، لە شاراوە گەنجینەیەکی بە هاوشێوەیە ئاسمانەکان پاشایەتی دیسان هەیەتی ئەوەی هەموو و دەڕوات خۆیەوە خۆشی لە و شاردییەوە، و دۆزییەوە مرۆڤێک دەکڕێت.کێڵگەیە ئەو و دەفرۆشێت

مرواریە بەدوای کە بازرگان مرۆڤێکی بە هاوشێوەیە ئاسمانەکان شانشینی دیسان هەموو و ڕۆیشتووە دۆزیوەتەوە، بەنرخی مرواریی یەک کە ئەوەی دەگەڕێت، جوانەکاندا کڕیوەمروارییەی ئەو و فرۆشتووە هەیبووی ئەوەی

لە و دەریاوە ناو فڕێدراوەتە کە تۆڕێک بە هاوشێوەیە ئاسمانەکان پاشایەتی دیسان دەریا کەناری لەسەر سەرەوە هێنایانە پڕکرا، کاتێک بوو، کۆیکردووەتەوە، جۆرێک هەموو گەندەڵ ئەوانەی بەڵام دەفرەکان، ناو بۆ باش ئەوانەی کۆیانکردەوە و دانیشتن و و دەرچوون نێردراوان سەردەمەدا. ئەو کۆتایی لە دەبێت ئاوا دەرەوە. فڕێیاندایە ناو بۆ دەدەن فڕێیان و دەکەنەوە. جیا ڕاستودروستان ناوەڕاستی لە خراپەکان هەموو لە ئایا دەڵێت: پێیان عیسا دەبێت. ددان جیرەی و گریان لەوێ ئاگر، تەنوورەکەی هەموو ئەمە لەبەر گوتن: پێی بەڵام ئەو گەورەم. بەڵێ، دەڵێن: پێیان تێگەیشتن؟ ئەمانە پیاوێکی بە هاوشێوەیە ئاسمانەکان، شانشینی بۆ فێرکراوە کە تەوراتێک مامۆستای دەردەهێنێت.کۆن و نوێ شتی خۆیەوە گەنجینەکەی لە کە ماڵ، گەورەی

و خۆی نیشتمانی هاتە و ڕۆشت. لەوێوە تەواوکرد، نموونانەی ئەم عیسا کاتێک ڕوویدا وە و دانایی ئەم گوتیان، و بوون سەرسام ئەوان بۆیە کۆمەڵەکەیاندا، لە دەکرد ئەوانی فێری مەریەم ناوی ئەو دایکی ئایا نییە؟ دارتاش کوڕی ئەمە ئایا ئەمە؟ بۆ کوێوە لە هێزانە ئەم هەموویان ئایا ئەو، خوشکەکانی و یەهودان؟ و شیمۆن و یوسێس و یاقوب براکانی و نییە لێی ڕقیان و بەدەستهێناوە؟ کوێوە لە ئەمانەی هەموو ئەمە کەواتە نین؟ ئێمە لەلای

له و خۆی نیشتمانی له مەگەر نییە، ڕێز بێ پێغەمبەر فەرموون: پێی عیسا بەڵام بووەوە.
ئەوان.بێباوەڕی لەبەر نەکرد زۆر پڵەوپێزەکانی کارە لەوێ و خۆی. ماڵی

14

گوت، خزمەتکارەکانی بە و بیست عیسای هەواڵی حوکمڕان چوار هێرۆدسی کاتەدا ئەو لە
ئەودا لە هێزەکان ئەمە لەبەر و هەستاوەتەوە، مردووان لە ئەو باپتیزەرە، یەحیای ئەمە
هێرۆدیاس، لەبەر داینا زیندان لە و بەستی و گرت یەحیای هێرۆدس چونکە کاردەکەن.
و هەبێت. ئەو کە تۆ بۆ نییە دروست دەگوت: پێی یەحیا خۆی. برای فیلیپۆسی ژنی
لە دەزانی. پێغەمبەریان وەک چونکە ترسا، خەڵکەکە لە بەڵام بکوژێت، ئەوی ویستی
سەمای ناوەڕاستدا لە هێرۆدیاس کچی دەبرا، بەڕێوە کە هێرۆدس لەدایکبوونی جەژنی
داوای هەرچی کە پێدا بەڵێنی سوێندخواردن بە ئەوە لەبەر کرد. پەسەند هێرۆدسی و کرد
تەشتێک لەسەر لێرە گوتی: هاندرابوو، دایکیەوە لەلایەن کە کچە، ئەو دەدات. پێی بکات
و سوێندەکان لەبەر بەڵام بوو، خەمبار پاشا و پێبدە. لەئاوهەڵکێشم یەحیای سەری
لە یۆحەنای بڕی سەری و ناردنی و بدرێت. کە دا فەرمانی دانیشتبوون، لەگەڵی ئەوانەی
دایکی. بۆ بردی ئەویش و کچەکە، درایە و هێنرا تەشتێک لەسەر سەرەکەی و زیندان.
عیسایان بە و هاتن و ناشتیان، و هەڵگرت جەستەکەیان و بوونەوە نزیک قوتابییەکانی
ڕاگەیاند.

کە خەڵکەکە و تەنها، بە چۆڵ شوێنێکی بۆ کشایەوە کەشتی بە لەوێوە بیستی، کە عیسا
زۆری خەڵکێکی دەرچوو، عیسا کاتێک و کەوتن. شوێنی شارەکانەوە لە پیایە بیستیان،
بوو، ئێوارە کاتێک چاککردەوە. ئەوانی نەخۆشەکانی و هاتەوە ئەوان بۆ بەزەیی و بینی،

تێپەڕیوە، پێشتر کاتژمێرەکە و چۆڵە شوێنە ئەم گوتیان: و لای هاتنە قوتابییەکانی پێی عیسا بەڵام بکرن. خۆیان بۆ خواردن و گوندەکان بۆ بڕۆن ئەوەی بۆ بەڕێبکە، خەڵکەکە ئێمە دەڵێت: پێیان ئەوان بەڵام پێبدەن. خواردنیان ئێوە بڕۆن، ناکات پێویست فەرموون: ئێرە. بهێننە من بۆ ئەوان وتی، بەڵام ئەو ماسی. دوو و نان پێنج لە جگە نییە هیچمان لێرە گرت، ماسییەکەی دوو و نان پێنج دابنیشن، گیاکان لەسەر کە کۆمەڵەکان بە دا فەرمانی و قوتابییەکانیش قوتابییەکان، دایە و شکاندی پاشان دا، بەرەکەتی و کرد ئاسمانی سەیری مابوویەوە پارچەکان لە ئەوەی و بوون، تێر و خواردیان هەموویان و کۆمەڵەکان. دایانە نزیکەی بوون، پیاوان دەخوارد خواردنیان کە ئەوانەی پڕ. سەبەتەی دوازدە هەڵیانگرت: منداڵان.و ژنان لە جگە هەزار، پێنج

بڕۆن ئەو پێش و کەشتییەکە ناو بۆ بن سوار کە ناچارکرد قوتابییەکانی عیسا یەکسەر و بۆ سەرەوە چووە کۆمەڵەکان، بەڕێکردنی دوای و بەڕێبکات. خەڵکەکە ئەو هەتا ئەوبەر، بۆ پێشتر کەشتییە ئەو بوو. لەوێ تەنها بە بوو، ئێوارە کاتێک نوێژکردن. بۆ تەنها بە شاخەکە پێچەوانە باکە چونکە دەدرا، ئازاری شەپۆلەکانەوە لەلایەن کە بوو، دەریادا ناوەڕاستی لە چوو. لایان بۆ ڕۆیشتوو دەریادا بەسەر عیسا شەودا، چوارەمی پاسەوانی لە بوو.
لە و خەیاڵێکە، کە گوتیان و ترسان دەڕۆیشت، دەریا لەسەر بینی ئەویان کە قوتابییەکان هەم، من ورەبگرن، فەرمووی: و کردن بۆ قسەی عیسا یەکسەر کرد. هاواریان ترسەوە کە بکە فەرمانم تۆیت، ئەگەر گەورەم، گوت: پێی و دایەوە وەڵامی پەترۆس مەترسن. و دابەزی کەشتییەکە لە پەترۆس وەرە. وتی: بەڵام ئەو بێم. تۆ لای بۆ ئاوەکان لەسەر کە و ترسا، بینی بەهێز بای کاتێک بەڵام عیسا. لای بچێتە ئەوەی بۆ ڕۆیشت ئاوەکان لەسەر عیسا بەڵام یەکسەر بکە. ڕزگارم گەورەم، گوتی: و کرد هاواری نوقمبوون، بە کرد دەستی کرد؟ گومانت بۆچی باوەڕ، کەم ئەی گوت: پێی و گرت ئەوی دەستی و درێژکرد دەستی کڕنۆشیان هاتوون، کەشتییەکە لە ئەوانەی وەستا بایەکە بوون، کەشتییەکە سواری کاتێک

خودایت.کوڕی تۆ بەڕاستی گوتیان: و برد بۆ

ئەویان شوێنە ئەو پیاوەکانی کاتێک و گەنێساریێت. خاکی بۆ هاتن پەڕینەوە، کاتێک و لای هێنایە نەخۆشەکانیان هەموو و ئەو، دەوروبەرەکەی ناوچە هەموو بۆ نارد ناسییەوە، و بدات، جلەکەی قاچی لە دەستیان تەنها تەنانەت کە دەکرد لێ داوایان و ئەو.
بوون.ڕزگاریان دا، دەستیان هەرچەندێک

15

و عیسا بۆ دەبنەوە نزیک ئۆرشەلیمەوە لە فەریسییەکان و تەورات مامۆستایانی ئەوسا ناشۆن دەستەکانیان چونکە دەکەن؟ پیران نەریتی پێشێلی تۆ قوتابییەکانی بۆچی دەڵێن سەرپێچی ئێوەش بۆچی گوتن: پێی و دانەوە وەڵامی بەڵام ئەو دەخۆن. نان کاتێک لە ڕێز فەرمووی: و دا فەرمانی خودا چونکە نەریتەکانتان؟ لەبەر دەکەن خودا فرمانەکەی بمرێت. مردن بە با بکات، دایک یان باوک لە خراپە قسەی ئەوەی و بگرە، دایکت و باوک لێ سوودت من لە کە دیارییەی ئەو دایک، یان باوک بۆ بڵێت ئەوەی دەڵێن، بەڵام ئێوە لە هەڵوەشاندەوە خودای فەرمانی ئێوە و ناگرێت دایکی یان باوکی لە ڕێز ئیتر و دەبینیت، گوتی، کە ئێوە دەربارەی کردی پێشبینی باش ئیشایا ڕیاکاران، ئەی نەریتەکەتانەوە. ڕێگەی دڵیان بەڵام دەگرن، ڕێزم لێوەکانیان بە و من لە دەبنەوە نزیک خۆیان دەمی بە گەلە ئەم فەرمانەکانی فێرکردنەکانی کاتێک دەگرن، لێ ڕێزم سوود بێ بەڵام من، لە دوورە زۆر دەکەن.فێر مرۆڤان

ناو دەچێتە ئەوەی تێبگەن. و بگرن گوێ وتن: پێی کرد، بانگهێشت کۆمەڵەکەی کاتێک و

دەکات. گڵاو مرۆڤ ئەوە دەرەوە، دێتە دەمەوە لە ئەوەی بەڵکو ناکات، گڵاو مرۆڤ دەم، ناڕەزا فەریسییەکان کە دەزانیت ئایا گوت، پێیان و بوونەوە نزیک قوتابییەکانی پاشان ڕووەکێک هەموو گوتی، و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو بیست؟ وشەیەیان ئەو کاتێک بوون کوێران ڕێبەرەکانی ئەوان، بیانهێڵن دەکرێت. ڕیشەکێش نەیچاندووە، ئاسمانیم باوکی کە وەڵامی پەترۆس چاڵ. ناو دەکەونە هەردووکیان بکات، ڕێبەری ئەگەر کوێر و کوێر کوێرن، هێشتا ئایا وتی: عیسا بەڵام بکەرەوە. ڕوون ئێمە بۆ نموونەیە ئەم گوت: پێی و دایەوە و سکی ناو دەچێتە دەم، ناو دەچێتە ئەوەی هەموو کە تێناگەن هێشتا تێناگەن؟ ئێوەش و دەرەوە، دێنە دڵەوە لە دەردەچن، دەمەوە لە ئەوانەی بەڵام دەستشۆردن؟ ناو دەردەچێتە زیناکان، کوشتنەکان، خراپەکان، بیرکردنەوە دڵەوە لە چونکە دەکەن. گڵاو مرۆڤ ئەوانە شتانەن ئەو ئەمانە دەردەچن. کفرەکان و درۆیینەکان شایەتی دزییەکان، لەشفرۆشییەکان، ناکات.گڵاو مرۆڤ نەشوراو دەستی بە خواردن بەڵام دەکەن، گڵاو مرۆڤ کە

کەنعانی ژنێکی ئەوەتا، و سەیدا. و سور ناوچەکانی بۆ کشایەوە و دەرچوو لەوێوە عیسا و گەورەم، بکە، بەم بەزەیی گوتی: و کرد بۆ هاواری دەرەوە، هاتووەتە ئەوان سنوورەکانی لە وەڵام پێ وشەیەکی هیچ بەڵام ئەو گرتووە. شەیتان خراپی بە کچەکەم داودا! کوڕی لە چونکە بکە، بەڕێی گوتیان، و پرسی لێیان و پێشەوە هاتنە قوتابییەکانی نەدایەوە. ونبووەکانی مەڕە بۆ تەنها من گوتی: و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو دەکات. هاوار دوامانەوە بدە. یارمەتیم گەورەم، گوتی، و برد بۆ کڕنۆشی و هات ئەو بەڵام نێردراوم. ئیسرائیل ماڵی سەگە بۆ و وەربگیرێت منداڵان نانی نییە جوان گوتی: و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو لە دەخۆن بچووکەکان سەگە چونکە گەورەم، بەڵێ وتی، بەڵام ئەو فڕێبدرێت. بچووکان پێی و دایەوە وەڵامی عیسا ئەوسا گەورەکانیان. مێزی سەر لە کەوتوو پارووپچەکانی لەو کچەکەی و دەتەوێت. وەک ببێت بۆت با گەورەیە، باوەڕەکەت ژن، ئەی فەرموو: چاکبوویەوە.کاتژمێرەوە

دانیشت. لەوێ و چیاکە سەر چووە و جەلیل، دەریای لای هاتە و گواستەوە لەوێوە عیسا و

هەبوو، سەختیان و کەڕ و کوێر و شەل خۆیان لەگەڵ کە ئەو، لای هاتنە زۆر کۆمەڵێکی

کردنەوە. چاکی ئەویش و دانا، عیسا پێیەکانی لەلای ئەوانیان و تریش، زۆری هەروەها

قسەیان لاڵەکان دەبیست، گوێیان کەڕەکان بینییان کە بوون سەرسام خەڵکانە ئەو بۆیە

شکۆداری و بینیان، کوێرەکان و ڕۆیشتن گۆجەکان بوون، تەندروست شلەکان دەکرد،

کرد.ئیسرائیلیان خودای

چونکە دێت، کۆمەڵە ئەو لەسەر بەزەییم گوتی: و کرد قوتابییەکانی بانگی عیسا بەڵام ئەو

برسیێتی بە نامەوێ و بیخۆن، نییە هیچیان و مانەوەتەوە مندا لەگەڵ ڕۆژە سێ پێشتر

لەم کوێوە لە دەڵێت: پێیان قوتابییەکانی و بن. ماندوو ڕێگادا لە نەوەک بکەم، بەڕێیان

گوتن: پێی عیسا بکەین؟ تێر خەڵکە هەموو ئەم تاکو دەبێت بۆ نانمان ئەوەندە چۆڵەوانیدا

بە دا فەرمانی و بچووکیش. ماسی چەند و حەوت، گوتیان: ئەوانیش هەیە؟ نانتان چەند

سوپاسی گرت، ماسییەکانی و نانەکە حەوت ئەو و دابنیشن. زەوی لەسەر کە کۆمەڵەکان

هەموویان و خەڵکەکە. دایانە قوتابییەکانیش قوتابییەکانی، دایە و شکاندنی و کرد

پڕ. سەبەتەی حەوت هەڵیانگرت، مابووەوە پارچەکان لە ئەوەی و بوون، تێر و خواردیان

ڕەتکردنەوەی دوای و منداڵان. و ژنان لە جگە بوون، پیاو هەزار چوار خواردیان ئەوانەی

مەگدەلا.سنوورەکانی ناو هاتە و کەشتییەکە ناو چووە کۆمەڵەکان،

16

لێکرد داوایان دەکردەوە، تاقییان کاتێک بوونەوە، نزیک سەدوقییەکان و فەریسییەکان و

ئێوارە کاتێک گوتن: پێی وەڵامدا لە بەڵام ئەو بدات. پیشانیان ئاسمانەوە لە نیشانەیەک کە

زریان ئەمڕۆ دەڵێن: بەیانیدا لە سوورە. ئاسمان چونکە دەبێت، جوان کەشی دەڵێن دەبێت لێک ئاسمان دیمەنی دەتوانن ئێوە دووڕووان، ئەی تاریکە. و سوورە ئاسمان چونکە دێت، داوێنپیس و خراپ نەوەیەکی بزانن؟ سەردەم نیشانەکانی ناتوانن بەڵام بکەنەوە، جیا نیشانەی لە جگە نەوەیە، ئەم نادرێتە نیشانەیەک هیچ و دەگەڕێت، نیشانەدا بەدوای ڕۆیشت.و بەجێهێشت ئەوانی ئینجا پێغەمبەر. یونانی

پێی عیسا بەڵام ببەن. نان چووبوو بیریان ئەوبەر، بۆ هاتن ئەو قوتابییەکانی کاتێک و بەڵام ئەوان سەدوقییەکان. و فەریسییەکان هەویرترشی لە وریابن و ئاگاداربن فەرموون: عیسا، بەڵام زانی وەرنەگرتووە. نانەکانمان ئێمە دەیانگوت: و دەکرد گفتوگۆیان خۆیاندا لە وەرنەگرت؟ نانەکانتان کە کەمباوەڕان، ئەی دەکەنەوە، دەیر خۆتاندا لە بۆچی بۆیان: وتی سەبەتەیەک چەند و هەزارەکان پێنج نانەکانی پێنج دێت یادتان نە تێناگەن، هێشتا تێناگەن چۆن وەرگرت؟ سەبەتەتان چەند و هەزارەکە چوار نانەکانی حەوت نە وەرگرتن؟ و فەریسییەکان هەویرترشی لە ئاگاداربن گوتن پێم کە نەبوو نان دەربارەی کە لە بەڵکو نان، هەویرترشی لە ئاگاداربن نەیگوت کە تێگەیشتن ئەوسا سەدوقییەکان؟ سەدوقییەکان.و فەریسییەکان فێرکردنی

و کرد قوتابییەکانی لە پرسیاری فیلیپۆس، قەیسەریای ناوچەکانی هاتە عیسا کاتێک یەحیای هەندێکیان گوتیان: ئەوان مرۆڤ؟ کوڕی کێم، من دەڵێن خەڵکەکە گوتی: لە یەکێک یان یەرمیا تریش هەندێکانی ئەلیاس، تریش هەندێکانی تەعمیدکار، و دایەوە وەڵامی پەترۆس شیمۆن کێم؟ من دەڵێن ئێوە بەڵام بۆیان، ئەڵێت پێغەمبەران. خۆزگە فەرموو: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا زیندووی. خودای کوڕی مەسیحی، تۆ گوتی، ئاشکرا تۆ بۆ ئەمەیان خوێن و گۆشت چونکە یۆنا، کوڕی شیمۆنی بۆت، دەخوازرێت لەسەر و پەترۆسی، تۆ کە دەڵێم تۆ بۆ من ئاسمانەکانە. لە کە من باوکی بەڵکو نەکردووە،

نابن. زاڵ بەسەریدا جەهەننەم دەروازەکانی و دەکەم، دروست خۆم کڵێساکەی بەردە ئەم لە دەیبەستیت زەوی لەسەر ئەوەی و تۆ، دەدەمە ئاسمانەکان پاشایەتی کلیلەکانی من و کراوەتەوە ئاسمانەکان لە دەیکەیتەوە زەوی لەسەر ئەوەی و دەبێت، بەستراو ئاسمانەکان عیسای ئەو کە نەڵێن کەسێک هیچ بە کە قوتابییەکانی بە دا فەرمانی ئەوسا دەبێت. مەسیحە.

بۆ بڕوات پێویستە کە قوتابییەکانی بە پیشاندان بە کرد دەستی عیسا کاتەوە لەو تەورات، مامۆستایانی و کاهینەکان سەرۆک و پیرانەکان لە بچێژێت ئازار زۆر و ئۆرشەلیم دەستی و گرت لەلایەک ئەوی پەترۆس هەڵبستێنرێتەوە. سێیەم ڕۆژی لە و بکوژرێت، و تۆ بۆ هەرگیز ئەمە گەورەم! بپارێزێت، لێت خودا گوتی: و سەرزەنشتکردنی بە کرد کۆسپی تۆ شەیتان، ئەی من، دوای برۆ گوت، پەترۆسی بە و گەڕایەوە بەڵام ئەو ڕوونادات. مرۆڤەکان.شتەکانی لە بەڵکو ناکەیتەوە، خودا شتەکانی لە بیر چونکە منیت،

با بکەوێت، شوێنم دەیەوێت یەکێک ئەگەر فەرموو: خۆی قوتابییەکانی بە عیسا ئەوا ئەوەی چونکە بکەوێت. شوێنم و هەڵبگرێت خۆی خاچەکەی و بکات خۆی لە نکۆڵی من لەبەر خۆی گیانی ئەوەی بەڵام دەدات، لەدەستی بکات، ڕزگار خۆی گیانی بیەوێت جیهان هەموو ئەگەر مرۆڤ بۆ هەیە سوودی چی دەیدۆزێتەوە. بدات، لەدەست گیانی ئاڵوگۆڕی لە مرۆڤ دەدات چی یان لەدەستبدات؟ خۆی گیانی بەڵام بەدەستبهێنێت، ئەوکات و فریشتەکانی، لەگەڵ باوکی شکۆمەندی لە دێتەوە مرۆڤ کوڕی چونکە خۆی؟ لەوانەی هەندێک دەڵێم، پێتان بەڕاستی کردەوەکەی. بەپێی دەداتەوە هەریەکە پاداشتی خۆیدا پاشایەتی لە کە ببینن مرۆڤ کوڕی هەتا ناکەن مردن تامی کە هەن وەستاون لێرە دێت.

17

بۆ ئەوانی و دەبات ئەو برای یوحەنای و یاقوب و پەترۆس عیسا ڕۆژ شەش دوای و
درەوشایەوە، خۆر وەک ڕوویشی گۆڕا، لەبەردەمیان و دەباتەوە تەنها بە بەرز چیایەکی
کە دەرکەوتن بۆیان ئەلیاس و موسا ئەوەتا و بوون. سپی ڕووناکی وەک جلەکانیشی
باشە گەورەم، گوت: عیسای بە و دایەوە وەڵامی پەترۆس دەکرد. گفتوگۆیان ئەودا لەگەڵ
بۆ یەکێک تۆ، بۆ یەکێک بکەین: دروست چادر سێ لێرە با دەتەوێت، ئەگەر بین. لێرە ئێمە
سێبەری ڕووناک هەورێکی ببینە دەکرد، قسەی ئەو هێشتا ئەلیاس. بۆ یەکێک و موسا
ئەو من، کوڕی ئەمە دەیگوت: هەورەکەوە لە دەنگێک ببینە و ئەوان، کردنی
لەسەر بیستیان، کە قوتابییەکان بگرن. ئەو لە گوێ ڕازیم، پێی من کە خۆشەویستەیە
و هەستن گوتی: و لێدان دەستی و بووەوە نزیک عیسا ترسان زۆر و کەوتن ڕوویان
و تنها. بە عیسا لە جگە نەبینی کەسیان بەرزکردەوە، خۆیان چاوەکانی کاتێک مەترسن.
ئەم مەڵێن کەس بە فەرمووی: و پێدان فەرمانی عیسا دادەبەزین، شاخەکە لە ئەوان کاتێک
و لێکرد پرسیاریان قوتابییەکانی و هەستێتەوە. مردووان لە مرۆڤ کوڕی هەتا دیمەنە،
بەڵام بێت؟ یەکەم ئەلیاس پێویستە کە دەڵێن تەورات مامۆستایانی بۆچی کەواتە گوتیان:
شتێک هەموو و دێت جار یەکەم بەڕاستی ئەلیاس فەرموون: پێی وەڵامدا لە عیسا
بەڵکو نەیانناسی، ئەوانیش و هات، پێشتر ئەلیاس کە دەڵێم پێتان من دەگەڕێنێتەوە.
لەلایەن بچێژێت ئازار خەریکە مرۆڤیش کوڕی شێوەیە بەم ویستیان. کە پێکرد ئەوەیان
بۆ قسەی لەئاوهەڵکێش یەحیای دەربارەی کە تێگەیشتن قوتابییەکان ئەوسا ئەوانەوە.
کردن.

گوتی و بەر دایە چۆکی و بووەوە نزیکی پیاوێک کۆمەڵەکە، لای بۆ هاتن ئەوان کاتێک و

دەچێت، ئازار خراپی بە و لێدەدات مانگ چونکە بێت، کوڕەکەم بە بەزەیی گەورەم، و قوتابییەکانت، لای بۆ هێنا ئەوم و ئاو. ناو دەکەوێتە زۆرجار و ئاگر ناو دەکەوێتە زۆرجار خوار، و بێباوەڕ نەوەی ئەی فەرمووی: و دایەوە وەڵامی عیسا بکەنەوە. چاکی نەیانتوانی عیسا و ئێرە. من بۆ بیهێننە دەگرم؟ بەرگەتان کەی هەتا دەبم؟ ئێوە لەگەڵ کەی هەتا کاتژمێرەوە لەو خزمەتکارەکە و دەرەوە، چووە لەو پیسەکە ڕۆحی و کرد، سەرزەنشتی ئێمە بۆچی گوتیان، و عیسا بۆ بوونەوە نزیک تەنها بە قوتابییەکان پاشان بووەوە. چاک پێ ڕاستیتان ئێوە. بێباوەڕی بەهۆی فەرموون: پێی عیسا بەڵام دەریبکەین؟ نەمانتوانی بۆ لێرەوە دەڵێن شاخە ئەم بە خەردەل، دەنکێکی وەک هەبێت باوەڕێکتان ئەگەر دەڵێم، ئەم بەڵام نابێت. مەحاڵ ئێوە بۆ شتێک هیچ و دەگوازرێتەوە، ئەویش بگوازرێوە، ئەوێ ڕۆژوو.و نوێژ بە مەگەر دەرناچێت، جۆرە

ڕادەستی دەبێت مرۆڤ کوڕی فەرموون: پێی عیسا دەگەڕانەوە، گەلیل بۆ ئەوان کاتێک خەمبار زۆر و هەڵدەستێتەوە. سێیەم ڕۆژی لە و دەکوژن، ئەو و بکرێت. مرۆڤان دەستی بوون.

لە بوونەوە نزیک وەردەگرن دراخمە دوو ئەوانەی کەفەرناحوم، بۆ هاتن ئەوان کاتێک چووە کاتێک بەڵێ. دەڵێت، نادات؟ دراخمە دوو مامۆستاکەتان ئایا گوتیان، و پەترۆس پاشاکانی شیمۆن؟ وادیارە، پێ چیت گوت: پێی و گرت پێشی عیسا ماڵەکە، بۆ ژوورەوە پەترۆس بیانییەکان؟ لە یان خۆیان کوڕەکانی لە وەردەگرن؟ خەراج یان باج کێوە لە زەوی ئێمە بەڵام ئەوەی بۆ ئازادن. کوڕەکان کەواتە دەڵێت: پێی عیسا بیانییەکان. لە دەڵێت: پێی دێتە جار یەکەم کە ماسییەی ئەو بفڕێ، قولاپێک و دەریا ناو بۆ بڕۆ نەکەوێنین، ئەوان بیدە و ببە ئەوە دەدۆزیتەوە، ستاتێرێک دەکەیتەوە ئەو دەمی کاتێک و هەڵیبگرە، سەرەوە تۆ.و من جیاتی لە ئەوان بە

18

پاشایەتی لە گەورەترە کەواتە کێ گوتیان: و عیسا لای هاتنە قوتابییەکان کاتەدا ئەو لە دەڵێم ئامین، فەرمووی، و ڕایگرت ناوەڕاستیاندا لە و بانگکرد منداڵێکی عیسا ئاسمانەکان؟ ئاسمانەکان. پاشایەتی ناو نەچنە هەرگیز منداڵان، وەک نەبنە و نەگەڕێنەوە ئەگەر ئێوە، بە پاشایەتی لە گەورەترینە ئەوە منداڵە، ئەم وەک بکاتەوە نزم خۆی کە هەرکەسێک منی وەربگرێت، منەوە ناوی بە ئەمە وەک وەهای منداڵێکی کەسەی ئەو و ئاسمانەکان. من بە باوەڕیان کە بچووکانەی لەم یەکێک ساتمەکردنی هۆی ببێتە ئەوەی وەردەگرێت دەریادا لەناو و هەڵبواسرێت ملییەوە بە گوێدرێژێک ئاسیای بەردی کە بۆی باشترە هەیە، بەڵام بێن، کۆسپەکان پێویستە چونکە کۆسپەکان، لە جیهان بۆ قوڕبەسەر خنکێنرێت. گوناهت پێت یان دەستت ئەگەر دێت. کۆسپەکە ڕێگەیەوە لە کە مرۆڤە ئەو بۆ قوڕبەسەر ژیان، ناو بچیتە سەختی یان شەلی بە باشترە چونکە بدە، فڕێیان و ببڕەیان بکات، پێ ئەگەر هەتاهەتایی. ئاگری ناو فڕێبدرێیتە و هەبێت پێت دوو یان دەست دوو کە لەوەی ژوورەوە بچیتە چاو یەک بە باشترە فڕێیبدە، و دەریبهێنە گوناهکاریت، هۆی دەبێتە چاوت سووکایەتی ئاگاداربن ئاگرەوە. جەهەننەمی ناو فڕێبدرێیتە چاو دوو بە کە لەوەی ژیان، بۆ ئاسمانەکاندا لە فریشتەکانیان کە دەڵێم پێتان چونکە مەکەن، بچووکانە لەم یەکێک بە بۆ هات مرۆڤ کوڕی چونکە ئاسمانەکاندایە. لە کە دەبینن من باوکی ڕووی بەردەوام ونبووەکان.ڕزگارکردنی

ئەو ئایا بچێت، بەڕەڵا لەوان یەکێک و هەبێت مەڕی سەد پیاوێک ئەگەر وایە؟ پێتان چی بەڕەڵاچوودا ئەوەی بەدوای و بڕوات و بەجێناهێڵێت چیاکان لەسەر تر نۆیەکەی و نەوەد لە بەو دەبێت دڵخۆشتر کە دەڵێم پێتان ئامین بیدۆزێتەوە، بتوانێت ئەگەر و بگەڕێت؟

که نییه ئەوە ئاسمانەکانە لە کە باوکتان ویستی ئاوا نەبوون. گومڕا کە نۆیەکە و نەوەد بچێت.لەناو بچووکانە لەم یەکێک

و خۆت نێوان لە بکە سەرزەنشتی و بڕۆ کرد، تۆ بە دەرهەق گوناهێکی براکەت ئەگەر نەگرت، گوێی بەڵام ئەگەر کردووە. قازانج براکەتت گرت، لێت گوێی ئەگەر تەنها. ئەودا هەموو شایەت سێ یان دوو دەمی لەسەر ئەوەی بۆ ببە، خۆت لەگەڵ کەس دوو یان یەک هەروەها ئەگەر کۆمەڵەکە. بە بیڵێ نەدان، پێ گوێی بەڵام ئەگەر دابمەزرێت. وشەیەک دەڵێم، پێتان بەڕاستی بێت. باجگر و نەتەوەیی وەک تۆ بۆ با نەدا، کۆمەڵەکەش پێی گوێی زەوی لەسەر هەرچی و دەبێت، بەستراو ئاسمان لە ببەستنەوە، زەوی لەسەر هەرچی ئێوە لە دووتان ئەگەر دەڵێم، پێتان بەڕاستی دیسان دەبێت. کراوە ئاسمان لە بکەنەوە، بۆیان ڕاستی دەبێتە دەکەن، داوای کە شتێک هەر دەربارەی بکەون ڕێک زەوی لەسەر منەوە ناوی بە کەس سێ یان دوو کە لەوێدا چونکە ئاسمانەکانە. لە کە باوکمەوە لەلایەن ناوەڕاستیاندام.لە لەوێ من کۆدەبنەوە،

دژی دەکات گوناە براکەم جار چەند گەورەم، وت: پێی و بووەوە نزیکی پەترۆس ئەوکات هەتا ناڵێم پێت نا، دەڵێت: پێی عیسا جار؟ حەوت هەتا خۆشبم؟ لێی دەبێت من و من حەوت.جار حەفتا هەتا بەڵکو جار، حەوت

حیسابی ویستی کە پاشا، پیاوێکی بە کرا هاوشێوە ئاسمانەکان پاشایەتی ئەمە لەبەر کە هێنرا بۆی قەرزارێک ژمێریاری، بە کرد دەستی کاتێک بکاتەوە. خۆی کۆیلەکانی لەگەڵ دا فەرمانی گەورەکەی بیگەڕێنێتەوە، نەیدەتوانی ئەو کاتێک بوو. لەسەر تالەنتی بێشومار قەرزەکە ئەوەی بۆ هەیبوو، ئەوەی هەموو و منداڵەکانی و ژنەکەی و بفرۆشرێتەوە ئەو کە و بە بزر من لەسەر گەورەم، دەیگوت: و دەیپەرست کۆیلە ئەو جا، کەوتنی بگەڕێندرێتەوە.

ئازادی هات، پێیدا بەزەیی کۆیلەیە ئەو گەورەکەی بەڵام دەدەمەوە. بۆت شتێک هەموو
لە یەکێک دۆزییەوە کۆیلە، ئەو بەڵام دەرەوە چوونە کرد. خۆش لێ قەرزەکەی و کرد
قەرزارمیت ئەوەی گوتی: خنکاندی، و گرتی بوو. قەرزاری دیناری سەد کە هاوکۆیلەکانی،
دەیگوت: و دەپاڕایەوە لێی و ئەو پێیەکانی سەر کەوتە هاوبەندەکەی کەواتە بدەرەوە.
فڕێیدایە و ڕۆیشت بەڵکو نەیدەویست، بەڵام ئەو تۆ. بە دەتدەمەوە و بە ئارام من لەسەر
بداتەوە.قەرزەکە هەتا زیندان ناو

و هاتن و بوون، خەمبار زۆر بینی، ڕوودراوانەیان ئەو ئەو هاوپیشەکانی خزمەتکارە کاتێک
بانگی گەورەکەی ئەوسا کرد. باس خۆیان گەورەی بۆ ڕوونی بە ڕوودراوەکانیان هەموو
لێم تۆ چونکە بوو، خۆش لێت قەرزەم ئەو هەموو خراپ، کۆیلەی ئەی گوت: پێی و کرد
بەزەییم من وەک بێتەوە، هاوکۆیلەکەت بەو بەزەیی تۆش نەبوو پێویست ئایا پاڕایەوە.
تا کرد ئەشکەنجەدەران ڕادەستی ئەوی بوو، تووڕە کە ئەو گەورەی و هاتەوە؟ پێت
دەکات ئاوا ئاسمانیشم باوکی شێوەیە بەم بداتەوە. ئەو بۆ قەرزاوەی ئەو هەموو
خۆشنەبێت.براکەی تاوانەکانی لە دڵەوە لە هەریەکێکتان ئەگەر بەسەرتاندا،

19

یەهودیا سنوورەکانی ناو هاتە و ڕۆیشت جەلیلەوە لە تەواوکرد، وشانەی ئەم عیسا کاتێک
و چاککردەوە ئەوانی لەوێ و کەوتن، شوێنی زۆر کۆمەڵێکی و ئوردون. ڕووباری لەوبەری
پیاوێک کە ڕێگەپێدراوە ئایا گوت: پێیان و تاقیکردنەوەی بۆ ئەو لای هاتنە فەریسییەکان
ئایا گوتن: پێی وەڵامدا لە ئەو بەڵام هۆکارێک؟ هەر بەپێی بکات بەڕێڵا ژنەکەی
و دروستکردن مێی و نێر کردوون، دروستی سەرەتاوە لە ئەوەی کە نەتانخوێندووەتەوە

خۆیەوە ژنەکەی بە و جێدەهێڵێت خۆی دایکی و باوک پیاو ئەمە لەبەر فەرمووی،
یەکن. گۆشتێکی بەڵکو نین، دوو ئیتر بۆیە گۆشت یەک دەبنە دووانە ئەو و دەنووسێتەوە،
کەواتە دەڵێت: پێیان ئەوان نەکاتەوە. جیای مرۆڤ با بەستووە، پێکەوەی خودا کە ئەوەی
موسا بۆیان: دەڵێت بەربدرێتەوە؟ ژنەکە و بدرێت تەڵاق نامەی کە دا فەرمانی موسا بۆچی
ئاوا سەرەتاوە لە بەڵام بەربدەنەوە، ژنەکانتان کە پێدان ڕێگەی ئێوە دڵی ڕەقی لەبەر
لەسەر نەک ژنەکەی لە دەکاتەوە جیا ئەوەی کە ئێوە بۆ بەڵام دەڵێم من نەبووە.
جیاکراوە ژنێکی ئەوەی و دەکات، داوێنپیسی دیکە، ئەوی مێرد دەبێتە و لەشفرۆشی
ژن لەگەڵ پیاو هۆکاری ئەگەر دەڵێن، پێی قوتابییەکانی دەکات. داوێنپیسی دەخوازێت،
ئەم کەس هەموو وتن: پێی ئەو بەڵام بکرێت. هاوسەرگیری نییە تێدا سوودی ئاوایە،
سکی لە کە خەسییەکان چونکە هەن دراوە. پێیان ئەوانەی تەنها بەڵام وەرناگرن، وشەیە
و خەسییکران، مرۆڤەکانەوە لەلایەن کە خەسییەکان هەن و ئاوا. لەدایکبوون دایکەوە
دەتوانێت ئەوەی ئاسمانەکان. پاشایەتی لەبەر خەسییکردووە خۆیان کە خەسییەکان هەن
وەریبگرێت.با وەریبگرێت،

بەڵام بکات، نوێژ و دابنێت لەسەریان دەستەکانی ئەوەی بۆ هێنرا، بۆ منداڵانی پاشان
لە مەکەن ڕێگریان و بهێڵن منداڵەکان فەرمووی: عیسا کردن. سەرزەنشتیان قوتابییەکان
ئەوان لەسەر دەستی و کەسانەیە. جۆرە ئەو هی ئاسمان پاشایەتی چونکە لام، بۆ هاتن
ڕۆیشت.لەوێوە و دانا

ئەوەی بۆ بکەم چاکە چی چاک، مامۆستای ئەی گوت: پێی و بووەوە نزیک یەکێک ئەوەتا و
نییە باش کەس دەناوێنیت؟ باش من بۆچی وت: پێی ئەو هەبێت؟ هەتاهەتایی ژیانی
چ دەڵێت: پێی بپارێزە. فەرمانەکان ژیان، ناو بچیتە دەتەوێت ئەگەر خودا. یەک لە جگە
نابێت بکەیت، داوێنپیسی نابێت بکوژیت، نابێت ئەوەی فەرمووی: عیسا بەڵام جۆرە؟

خۆشبوێت دراوسێکەت و بگرە، دایکت و باوک ڕێزی بدەیت، درۆ شایەتی نابێت بدزیت، چی پاراستوومە، گەنجیێتیمەوە لە ئەمانە هەموو دەڵێت، پێی گەنجەکە خۆت. وەک بفرۆشە موڵکەکانت بڕۆ بیت، تەواو دەتەوێت ئەگەر گوت، پێی عیسا هەیە؟ کەمم هێشتا گەنجەکە بەڵام بکەوە. شوێنم وەرە و دەبێت، ئاسماندا لە گەنجینەت و هەژاران، بە بیدە و بە عیسا هەبوو. زۆری موڵکی چونکە ڕۆیشت، خەمبارییەوە بە بیست، وشەکەی کە ناو دەچێتە سەختی بە دەوڵەمەند کە دەڵێم پێ ڕاستیتان فەرموو: قوتابییەکانی تێپەڕێت دەرزیدا کونی لە وشتر ئاسانترە دەڵێم، پێتان بەڵام دیسان ئاسمانەکان. پاشایەتی زۆر بیستیان، کە ئەو قوتابییەکانی بەڵام خوداوە. شانشینی ناو بچێتە دەوڵەمەند لەوەی پێی و کردن تەماشای عیسا بێت؟ ڕزگار دەتوانێت کێ کەواتە دەیانگوت: و بوون سەرسام ئەوا دەکرێت. شتێک هەموو خودا لەلای بەڵام مەحاڵە، ئەمە مرۆڤ لەلای فەرموون: شوێنت و بەجێهێشت شتمان هەموو ئێمە ببینە گوت، پێی و دایەوە وەڵامی پەترۆس دەڵێم پێ ڕاستیتان فەرموون: پێی عیسا بەڵام ئێمە؟ بەشی دەبێتە چی کەواتە کەوتووین، تەختی لەسەر مرۆڤ کوڕی کاتێک نوێبوونەوەدا، لە کەوتوون، شوێنم ئەوانەی ئێوە کە دوازدە دادوەری و دادەنیشن تەخت دوازدە لەسەر ئێوەش دادەنیشێت، خۆی شکۆمەندی یان خوشکەکان یان براکان یان خانووەکان کە کەسێک هەموو دەکەن. ئیسرائیل هۆزەکەی سەد من، ناوی لەبەر بەجێهێشت کێڵگەکان یان منداڵەکان یان ژن یان دایک یان باوک دەبنە یەکەمن کە کەس زۆر دەبات. میرات هەتاهەتایی ژیانی و وەردەگرێت ئەوەندە یەکەم.دەبنە دواترن ئەوانەی و دواتر،

20

دەرچوو بەیانییان کە ماڵ، گەورەی پیاوێکی بە ئاسمانەکان پاشایەتی چونکە هاوشێوەیە

ڕۆژێکدا لە دیناریەک بۆ کرێکاران لەگەڵ و ڕەزەمێوەکەی. بۆ کرێکاران بەکرێگرتنی بۆ سێیەم، کاتژمێری نزیکەی دەرچوو کاتێک و ڕەزەمێوەکەی. ناو بۆ نارد ئەوانی و ڕێککەوت بڕۆن گوتن: پێی ئەوانەش وەستابوون بێکاری بە بازاڕدا لە کە بینی دیکەی خەڵکانێکی دەرچوو دیسان ڕۆیشتن. ئەوانیش ئێوە. دەیدەمە ڕاستە ئەوەی و ڕەزەمێو، ناو بۆ ئێوەش یازدەیەم کاتژمێر دەربارەی کرد. شتی هەمان نۆیەم، و شەشەم کاتژمێری نزیکەی لە وەستاون لێرە بۆچی دەڵێن: پێی و وەستابوون، کە بینییەوە بێکار تری کەسانی و دەرچوو نەگرتووە. بەکرێ ئێمەی کەس دەڵێت: پێیان ئەوان بێکار؟ ڕۆژەکە تەواوی درێژایی بە وەریدەگرن. بێت دادپەروەرانە ئەوەی و ڕەزەمێوەکە، بۆ بڕۆن ئێوەش دەڵێت: پێیان و بانگهێنە کرێکاران گوت، سەرپەرشتیارەکەی بە ڕەزەمێو خاوەنی بوو، ئێوارە کاتێک نزیکەی لە ئەوانەی و یەکەمەکان. هەتا دواییەکان لە دەستپێبکە پێبدەرەوە، مووچەیان یەکەم ئەوانەی کاتێک وەرگرت. دیناریەکیان هەریەکەیان هاتن، یازدەیەمدا کاتژمێری دیناریان یەک هەریەکەیان ئەوانیش بەڵام وەردەگرن، زیاتر کە کردەوە بیریان هاتن، ئەم کە دەڵێن کرد ماڵەکە خاوەنی دژی لە بوودەنگیان وەریانگرت، کاتێک بەڵام وەرگرت. کە ئێمەی کردووە، ئێمە وەک ئەوانت تۆ و کرد، کاریان کاتژمێر یەک تەنها دواییانە لەوان یەکێک بە و دایەوە وەڵامی ئەو بەڵام هەڵگرتووە. گەرمایەکەمان و ڕۆژەکە بارگرانی هەڵبگرە نەکرد؟ لەگەڵم ڕێککەوتیت دیناریەک بە ئایا ناکەم، لێ ستەمت من هاوڕێ، گوت: یاسایی یان دا تۆم بە چۆن وەک بدەم کۆتاییە بەم دەمەوێت بەڵام بڕۆ، و تۆیە هی ئەوەی من ئەوەی لەبەر خراپە چاوت ئایا خۆم؟ شتەکانی لە دەمەوێت کە بکەم ئەوە من بۆ نییە چونکە دواییەکان، دەبنە یەکەمەکان و یەکەمەکان دەبنە دواییەکان شێوەیە بەم باشم؟ هەڵبژێردراون.کەم بەڵام بانگهێشتکراون، زۆر

برد ڕێگادا لە تەنها بە قوتابییەکانی دوازدە سەرەوە، دەچووە ئۆرشەلیم بۆ عیسا کاتێک و کاهینە بۆ دەدرێتەوە مرۆڤ کوڕی و ئۆرشەلیم، بۆ سەردەکەوین ئێمە ببینە، گوتن پێی و

دەست دەیدەنە و دەدەن. لەسەر مردنیان حوکمی و تەورات، مامۆستایانی و گەورەکان هەڵدەستێتەوە.سێیەم ڕۆژی لە و خاچکردن، و قامچیلێدان و گاڵتەجاڕکردن بۆ نەتەوەکان

داوای و برد بۆ کڕنۆشی لای، هاتە خۆی کوڕەکانی لەگەڵ زەبەدی کوڕەکانی دایکی ئەوسا دوو ئەم تاکو بڵێ گوت: پێی ئەویش دەوێت؟ چیت گوت: پێی بەڵام ئەو کرد. لێ شتێکی پاشایەتییەکەتدا. لە تۆ چەپی لە یەکێکیان و تۆ ڕاستی لە یەکێکیان دابنیشن، کوڕەکەم جامە ئەو دەتوانن ئایا دەکەن. داوا چی نازانن ئێوە فەرمووی: و دایەوە وەڵامی عیسا پێی من کە وەربگرن لەئاوهەڵکێشانە ئەو یان بیخۆمەوە، دەبێت من کە بخۆنەوە بەڵام من جامەی ئەو دەڵێت: پێیان و دەتوانین. وت: پێیان ئەوان لەئاوهەڵدەکێشرێم؟ پێی لەئاوهەڵدەکێشرێم پێی من کە لەئاوهەڵکێشانەی ئەو و دەیخۆنەوە،
دانی، بۆ نییە من هی من چەپی لە و من ڕاستی لە دانیشتن بەڵام لەئاوهەڵدەکێشرێن، بوون تووڕە بیستیان، دەیان کاتێک و ئامادەکراوە. باوکمەوە لەلایەن کە ئەوانەیە بۆ بەڵکو فەرمانڕەواکانی کە دەزانن ئێوە فەرموون: پێی و کردن بانگی عیسا براکە. دوو لەسەر بەسەریان. بەکاردێنن دەسەڵات گەورەکان و بەسەریان دەکەن دەسەڵاتداری نەتەوەکان دەبێتە بێت، گەورە ئێوەدا لەنێو دەیەوێت ئەوەی بەڵکو ئێوەدا، لەنێو نابێت ئاوا ئێوە. کۆیلەی دەبێتە بێت، یەکەم ئێوەدا لەنێو دەیەوێت کە ئەوەی و ئێوە خزمەتکاری بۆ و خزمەتکردن بۆ بەڵکو بکرێت، بۆ خزمەتی ئەوەی بۆ نەهات مرۆڤ کوڕی چۆن وەک زۆران.جێی لە کڕینەوە وەک خۆی گیانی دانی

دوو ئەوەتا و کەوت. شوێنی زۆر قەبارەیەکی دەرەوە، دەچوونە ئەریحاوە لە کاتێک و و کرد هاواریان تێدەپەڕێت، عیسا کە بیستیان کاتێک دانیشتبوون، ڕێگا تەنیشت لە نابینا ئەوانی سەرزەنشتی بەڵام کۆمەڵە ئەو بێتەوە. بەمان بەزەیی داود، کوڕی گەورەم، گوتیان: داود، کوڕی گەورە، دەیانگوت، و کرد هاواریان زیاتر ئەوان بەڵام بن، بێدەنگ ئەوەی بۆ کرد

بۆتان دەوێت چیتان گوتی: و کردن بانگی و ڕاوەستا عیسا و بێتەوە. بەسەرماندا بەزەیی و عیسا بوو بەزەییەوە بکرێنەوە. چاوەکانمان ئەوەی بۆ گەورەم، دەڵێن: پێی ئەوان بکەم؟ کەوت.شوێنیان و بینایان، چاوەکانیان یەکسەر و دا، چاوەکانیان لە دەستی

21

زەیتوونەکان، کێوی لەلای بێتفاگێ بە گەیشتن و ئۆرشەلیم لە بوونەوە نزیک کاتێک و بەرامبەرتانە، گوندەی ئەو ناو بۆ بڕۆن بۆیان: گوتنی نارد. قوتابی دوو عیسا ئەوسا من. بۆ بیهێننەوە کردنەوەی دەدۆزنەوە، لەگەڵیدا جاشێک و بەستراو گوێدرێژێکی یەکسەر دەستبەجێ بەڵام پێیانە، پێویستی گەورە کە دەڵێن بڵێت، پێ شتێکتان کەسێک ئەگەر ڕێگەی لە ئەوەی بکرێت جێبەجێ ئەوەی بۆ ڕوویدا تەواوی بە بەڵام ئەمە دەیاننێرێتەوە. بە پاشاکەت ببینە، بڵێن: سییۆن کچی بە دەفەرموێت، کە گوتراوە پێغەمبەرەوە بووە.بارهەڵگر ئاژەڵی کوڕی جوانووێکی و گوێدرێژێک سواری لات، دێتە بێفیزییەوە

و کەرەکە ئەوان پێدابوون. فەرمانی عیسا کە کرد ئەوەیان و چوون قوتابییەکان بەڵام دانیشت. لەسەریان ئەو و دانا، لەسەریان خۆیان جلەکانی و هێنا، جوانووەکەیان دارەکان لە لقەکانیان تریش هەندێکی ڕاخستن، ڕێگاکە لە خۆیان جلەکانی خەڵک زۆرترین ئەوانەی و دەچوون پێشەوە کە کۆمەڵانەی ئەو بەڵام ڕایاندەخستن. ڕێگاکە لە و دەبڕییەوە بەرەکەتدارە داود! کوڕی بۆ هۆسەنا دەیانگوت: و دەکرد هاواریان دەکەوتن، شوێنیان کە بەرزاییەکان!لە هۆسەنا دێت! یەزدانەوە ناوی بە کە ئەوەی

کێیە؟ ئەمە دەیگوت: و هەژێنرا شارەکە هەموو ئۆرشەلیم، بۆ ژوورەوە چووە ئەو کاتێک و

جەلیل.نازەرەتی لە پێغەمبەرە ئەو عیسایە، ئەمە دەیانگوت: کۆمەڵەکان بەڵام

و دەفرۆشتن پەرستگا لە ئەوانەی هەموو خودا، پەرستگای ناو بۆ ژوورەوە چووە عیسا
فرۆشیارانی کورسییەکانی و وێرانکرد پارەی گۆڕەرانی مێزەکانی دەریکردن، دەکڕین
ئێوە بەڵام دەگوترێت، پێ نوێژ ماڵی من ماڵی نووسراوە، دەڵێت: پێیان و کۆترەکانی.
دزان.ئەشکەوتی بە کردووە ئەوتان

و باڵا کاهینانی بەڵام چاکیکردنەوە. ئەویش ئەو، لای هاتنە پەرستگادا لە کوێرەکان و شەل
هاواریان پەرستگا لە کە منداڵەکان و کردی کە پەشێوییانەی ئەو بینییان کە نووسەران،
ئەمانە دەبیستیت پێی: گوتیان و بوون تووڕە داود، کوڕی بۆ هۆشەعنا دەیانگوت و دەکرد
دەمی لە کە نەتانخوێندووەتەوە هەرگیز ئایا بەڵێ، گوتن: پێی عیسا بەڵام دەڵێن؟ چی
دەرەوەی چووە ئەوان، بەجێهێشتنی و کردووە؟ ئامادە ستایشم شیرخۆران و منداڵان
مایەوە.لەوێ و بێتعەنیا بۆ شارەکە

هاتە ڕێگا، لەسەر هەنجیر دارێکی بینینی و بوو برسی شار، بۆ گەڕانەوە کاتی لە بەیانییان
هەتاهەتایە بۆ ئێستاوە لە گوت: پێی و تەنها. گەڵا لە جگە نەدۆزییەوە تێدا هیچی و لای،
قوتابییەکان کاتێک و بووەوە. وشک هەنجیر دارەکەی دەستبەجێ و نەبێت. لێ میوەت
وەڵامی بوو؟ وشک یەکسەر هەنجیرەکە دارە چۆن گوتیان: و بوون سەرسام بینییان،
دوودڵی و هەبێت باوەڕتان ئەگەر دەڵێم، پێتان ڕاستی بۆیان: فەرمووی عیسا و دایەوە
بڵێن، کێوە ئەم بۆ ئەگەر تەنانەت بەڵکو دەکەن، هەنجیر دار ئەوەی تەنها نەک نەکەن،
داوای نوێژدا لە باوەڕەوە بە ئەوانەی هەموو و دەبێت. دەریا، نێو فڕێبدرێ و هەڵبڕدرێ
وەریدەگرن.دەکەن،

ئەو لای هاتنە گەل پیرەکانی و گەورەکان کاهینە پیرۆز، پەرستگای ناو هاتە ئەو کاتێک و ئەم کێ و دەکەیت، شتانە ئەم دەسەڵاتێک چ بە گوتیان: و دەکرد خوێندنەوەی کە لێ پرسیارێکتان منیش فەرموون: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا پێداویت؟ دەسەڵاتەی شتانە ئەم دەسەڵاتێک چ بە دەڵێم پێتان منیش دایەوە، منتان وەڵامی ئەگەر دەکەم، ئەوان بەڵام مرۆڤانەوە؟ لە یان ئاسمانەوە لە بوو، کوێوە لە یەحیا نوێنکردنەوەی دەکەم. ئێمە، دەڵێتە ئاسمانەوە، لە بڵێین ئەگەر دەیانگوت: و دەکردەوە بیریان خۆیاندا لەنێو خەڵکەکە، لە دەترسین مرۆڤانەوە، لە بڵێین ئەگەر نەکرد؟ پێی باوەڕتان بۆچی کەواتە ئێمە گوتیان: عیسا بە وەڵامدا لە و دەزانن. پێغەمبەر وەک یەحیایان هەموویان چونکە دەکەم.شتانە ئەم دەسەڵاتێک چ بە ناڵێم پێتان منیش فەرموون: پێی ئەویش نازانین.

بڕۆ کوڕم، وت، پێی و یەکەمیان لای چووە و هەبوو، منداڵی دوو پیاوێک وایە؟ پێتان چی پەشیمان دواتر بەڵام نامەوێ، گوتی: و دایەوە وەڵامی ئەو کاربکە. ڕەزەمێوەکەم لە ئەمڕۆ وەڵامی ئەو بەڵام وت. پێی هەروەها و دووەمیان بۆ نزیکبووەوە و ڕۆیشت. و بووەوە جێبەجێ باوکی ویستی دووانە ئەو لە کێ نەچوو. و گەورەم، دەچم من گوتی: و دایەوە و باجگرەکان کە دەڵێم پێتان ئامین دەڵێت، پێیان عیسا یەکەمیان. دەڵێت، پێیان کرد؟ لە ئێوە بۆ هات یەحیا چونکە خودا. شانشینی ناو دەچنە ئێوە پێش لە لەشفرۆشەکان لەشفرۆشەکان و وەرگرەکان باج بەڵام نەکرد، پێ باوەڕتان و ڕاستودروستی، ڕێگای باوەڕپێکردنی.بۆ دواتر نەکرد تۆبەتان بینیتان، بەڵام ئێوە کرد. پێ باوەڕیان

پەرژینێکی و چاند ڕەزێکی کە ماڵ، خاوەنی بوو کەسێک پیاوێک گوێبگرن. تر نموونەیەکی جووتیاران بە ئەوی و نا، بنیاد برجێکی و هەڵکەند تێدا شەرابی گوشەرێکی و دا دەوری بۆ لای بۆ نارد خۆی کۆیلەکانی بووەوە، نزیک بەرەکان کاتی کاتێک بەڵام ڕۆیشت. و دا کرێ لێدا، یەکێکیان گرت، ئەوی کۆیلەکانی جوتیاران خۆی. بەرەکانی وەرگرتنی بۆ جوتیارەکان

یەکەمەکان لە زیاتر تری کۆیلەی دیسان کرد. بەردبارانی یەکێکیشیان و کوشت، یەکێکیان گوتی، و نارد لایان بۆ خۆی کوڕەکەی بەڵام دواتر پێکردن. شتیان هەمان هەروەها و نارد، گوتیان: خۆیاندا لەنێو بینی، کوڕەکەیان کە جوتیارەکان بەڵام دەگرن. کوڕەکەم لە ڕێز و گرت ئەویان و بگرین. بەسەر دەست میراتەکەی و بیکوژین با وەرن میراتگرەکەیە، ئەمە بەو دەکات چی دێت، ڕەزەمێوەکە خاوەنی کاتێک کوشتیان. و دەریانکرد ترێیەکە باخی لە بە ڕەزەکە و دەبات، لەناویان خراپی بە خراپەکاران پێی: دەڵێنە جوتیارانە؟
پێی عیسا پێی. دەداتەوە خۆیاندا کاتی لە بەرەکان ئەوانەی دەدات، تر کشتوکاڵیکارانی کە بەردەی ئەو نەتانخوێندووەتەوە، پیرۆزەکاندا نووسراوە لە هەرگیز ئایا دەڵێن:
یەزدانەوە لەلایەن ئەمە گۆشە، سەرەکی بەردی بووە ئەمە کردەوە، ڕەتیان بیناسازەکان سەرسوڕهێنەرە؟چاوەکانماندا لە و بوو،

کە نەتەوەیەک دەدرێتە و دەبردرێتەوە ئێوە لە خودا پاشایەتی کە دەڵێم پێتان ئەمە لەبەر بەڵام دەشکێنرێت، دەکەوێت بەردە ئەم لەسەر ئەوەی و دەهێنێت. بەرهەم ئەو بەرەکانی و کاهینەکان سەرۆک کاتێک دەکات. وردوخاشی دەکەوێت، لەسەری بەردە ئەم ئەوەی بۆ گەڕانیان و دەڵێت ئەوان دەربارەی کە زانییان بیست، ئەویان نموونەکانی فەریسییەکان هەبوو.ئەویان پێغەمبەرێک وەک چونکە خەڵکەکان، لە ترسان ئەو، گرتنی

22

ئاسمانەکان پاشایەتی کردن، بۆ قسەی نموونە بە و دایەوە وەڵامی دیسانەوە عیسا و بۆ نارد خۆی کۆیلەکانی و کرد. کوڕەکەی بۆ زەماوەندی کە پاشا، پیاوێکی بە کرا هاوشێوە بێن. نەیانویست بەڵام زەماوەندەکە، بۆ کرابوون بانگهێشت کە ئەوانەی بانگهێشتکردنی

خواردنم باشترین ئەوەتا بڵێن، بانگهێشتکراوان بە گوتی، و نارد تری کۆیلەکانی دیسان وەرن ئامادەیە، شت هەموو و سەربڕاون، قەڵەوکراوەکان ئاژەڵە و گایەکانم ئامادەکردووە، خۆی، کێڵگەکەی بۆ یەکێکیان ڕۆیشتن، و پشتگوێخستن ئەوان بەڵام زەماوەندەکە. بۆ کۆیلەکانی بەسەر دەستیان ماوە ئەوانی بەڵام خۆی، بازرگانییەکەی بۆ دیکەیان ئەوی و بوو، تورە بیستی پاشایە ئەو کاتێک کوشتیانن. و پێکردن سووکایەتییان گرت، ئەودا بە ئەوسا سووتاند. شارەکەیانی و کرد وێران بکوژانەی ئەو و نارد خۆی سوپاکانی شایستە بانگهێشتکراون ئەوانەی بەڵام ئامادەیە، زەماوەندەکە بێگومان دەڵێت: کۆیلەکانی بانگهێشتیان بیاندۆزنەوە هەرچەندێک و ڕێگاکان، لقەکانی سەر بۆ بڕۆن کەواتە نەبوون. ئەوانەی هەموو و ڕێگاکان ناو بۆ دەرچوون کۆیلانە ئەو و زەماوەندەکە. بۆ بکەن پاشا بەڵام دانیشتووان. لە پڕبوو زەماوەندەکە و چاکان، و خراپان کۆکردنەوە، دۆزییانەوە جلی کە بینی پیاوێکی لەوێ بوون، دانیشتوو ئەوانەی سەیرکردنی بۆ ژوورەوە چووە جلی ئەوەی بەبێ ئێرە هاتوویتە چۆن هاوەڵ، دەڵێت: پێی و نەپۆشیبوو. هاوسەرگیری و پێ گوت: خزمەتکارەکانی بە پاشا ئەوسا بوو. بێدەنگ ئەو بەڵام هەبێت؟ زەماوەندت جیرەی و گریان لەوێ دەرەوە، تاریکی ناو فڕێیبدەنە و هەڵیبڕن و ببەستن دەستەکانی هەڵبژێردراون.کەمێک بەڵام بانگهێشتکراون، کەس زۆر دەبێت. ددان

و بنێنەوە. بۆ تەڵەیان قسەدا لە ئەوەی بۆ کرد ڕاوێژیان و ڕۆیشتن فەریسییەکان ئینجا دەزانین مامۆستا، دەڵێن: و دەنێرن ئەو لای بۆ هێرۆدیانەکان لەگەڵ خۆیان قوتابییەکانی نادەیت، کەس هیچ بە گرنگی و فێردەکەیت، ڕاستی بە خودا ڕێگای و ڕاستگۆیت تۆ کە ئایا چییە؟ ڕات بڵێ، پێمان کەواتە ناکەیت. مرۆڤەکان ڕووخساری سەیری چونکە فەرمووی: و زانی خراپەکاریان عیسا بەڵام نا؟ یان قەیسەر بە بدرێت باج ڕێگەپێدراوە ئەوانیش باج. دراوەکەی من بدەنە پیشانی دووڕووان؟ ئەی دەکەنەوە، تاقیم بۆچی هی پێی، دەڵێن کێیە؟ هی نووسراوە ئەم و وێنەیە ئەم دەڵێت، پێیان و هێنا. بۆ دینارێکیان

ئەوەی و قەیسەر، بە بدەنەوە قەیسەرە هی ئەوەی کەواتە پێیان، دەڵێت ئەوسا قەیسەرە.
ڕۆیشتن.و هێشت جێیان و بوون، سەرسام بیستیان کاتێک و خوا. بە بدەنەوە خوایە هی

لێکرد. پرسیاریان و نییە، هەستانەوە دەڵێن ئەوانەی لای، هاتنە سەدوقییەکان ڕۆژەدا لەو
دەبێت ئەو برای نەبێت، منداڵی و بمرێت کەسێک ئەگەر گوت، موسا مامۆستا، گوتن،
و هەبوون، برا حەوت ئێمە لەلای دابمەزرێنێت. براکەی بۆ نەوەیەک و بهێنێت ژنەکەی
بەجێهێشت براکەی بۆ ژنەکەی نەبوو، منداڵی چونکە و مرد، و کرد هاوسەرگیری یەکەمیان
لە مرد. ئافرەتەکەش هەموویان، لە دواتر حەوتەکە. هەتا سێیەم، و دووەم هەروەها
چونکە حەوتەکە؟ لە کامیان ژنی دەبێتە ژنە ئەو کەواتە مردووان، هەستانەوەی
چونکە دەکەن، هەڵە ئێوە فەرموون: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا هەبوو. ئەوی هەموویان
هاوسەرگیری نە بۆیە هەستانەوەدا لە خودا. هێزی نە و دەزانن پیرۆزەکان نووسراوە نە
بەڵام ئاسماندان. لە خودا نێردراوانی وەک بەڵکو هاوسەرگیری، دەدرێنە نە و دەکەن
گوتراوە پێتان خوداوە لەلایەن ئەوەی ئایا مردووان، هەستانەوەی دەربارەی
خودای و ئیسحاق خودای و ئیبراهیم خودای من دەفەرموێت، کە نەخوێندووەتەوە،
کۆمەڵانە ئەو کاتێک و زیندووانە. خودای بەڵکو نییە، مردووان خودای خودا یاقوبم؛
ئەو.فێرکردنەکەی لە دەبوون سەرسام لێبوو، گوێیان

کۆبوونەوە. پێکەوە بۆیە کردبوو، بێدەنگ سەدوقییەکانی ئەو کە بیستیان فەریسییەکان
کام مامۆستا، گوتی، و تاقیکردنەوەی بۆ لێکرد پرسیاری بوو، یاسازان کە ئەوان لە یەکێک
خودات پەروەردگاری خۆشدەوێ فەرموو: پێی عیسا بەڵام یاساکەدا؟ لە گەورەیە فەرمان
گەورەترین و یەکەمین ئەمە مێشکتدا. هەموو لە و گیانتدا هەموو لە و دڵتدا هەموو لە
دوو ئەم لە خۆت. وەک خۆشدەوێت دراوسێکەت ئەمەیە، هاوشێوەی دووەمیان فەرمانە.
هەڵواسراون.پێغەمبەران و یاسا تەواوی فەرمانەدا،

دەردەکەوێت پێتان چی گوتنی، لێکردن. پرسیاری عیسا کۆبوونەوە، فەریسییەکان کاتێک داود چۆن کەواتە دەڵێت: پێیان داودە. کوڕی پێی، گوتیان کێیە؟ کوڕی مەسیح؟ دەربارەی دەستی لە فەرموو: منی یەزدانی بە یەزدان دەفەرمووێت، کە گەورە، دەڵێت پێی ڕۆحدا لە پێیەکانت.بۆ تەختەپێ دەکەمە دوژمنانەکانت هەتا دابنیشە، ڕاستم

ئەوە؟کوڕی چۆن گەورە، دەڵێت پێی داود کەواتە ئەگەر

نەکرد هاوسەنگی کەس ڕۆژەوە ئەو لە و بداتەوە، ئەو وەڵامی نەیتوانی هیچکەس و بکات.ئەو پرسیاری

23

مامۆستایانی دەڵێت، کرد. قسەی خۆی قوتابییەکانی و کۆمەڵەکان لەگەڵ عیسا ئەوسا پێتان ئەوەی هەموو کەواتە دانیشتن. مووسا کورسی لەسەر فەریسییەکان و تەورات چونکە مەکەن، کردارەکانیان بەپێی بەڵام بکەن، جێبەجێی و بیپارێزن بیپارێزن، دەڵێن و دەبەستن هەڵگرتن بۆ سەخت و قورس بارێکی ئەوان ناکەن. جێبەجێی و دەکەن قسە بیانجوڵێنن. نایانەوێت خۆیان پەنجەی بە بەڵام دایاندەنێن، خەڵکی شانەکانی لەسەر فراوان تاویزەکانیان چونکە بینرێن. خەڵکەوە لەلایەن ئەوەی بۆ دەکەن کارەکانیان هەموو ڕێز شوێنی دەوێت خۆشیان ئەوان بەڵام دەکەن، گەورە جلەکانیان پەراوێزەکانی و دەکەن و بازاڕەکان لە سڵاوکردنەکان و کۆبوونەوەکان. لە سەرەکییەکان کورسییە و خوانەکان لە یەکێک چونکە ڕابی، بە مەبانگکرێن بەڵام ئێوە خەڵکەوە. لەلایەن ڕابی ڕابی بە بانگکردنیان باوک بە مەکەن باوکتان و براکانن. ئێوە هەموو بەڵام مەسیحە، ئەو هەیە، مامۆستاتان

به ببن ناوبردن نه ئاسمانەکاندایە. لە ئەوەی هەیە، باوکتان یەک چونکە زەوی، لەسەر گەورەترە، ئێوە لە ئەوەی مەسیحە. ئەویش هەیە، ڕابەرتان یەک تەنها چونکە ڕابەرەکان، نزم خۆی ئەوەی و دەکرێتەوە، نزم دەکاتەوە بەرز خۆی ئەوەی ئێوە. خزمەتکاری دەبێتە دەکرێتەوە.بەرز دەکاتەوە

ژنە ماڵەکانی چونکە دووڕووان، فەریسییەکان و نووسەران ئێوە، بەڵام قوڕبەسەر زیاتر حوکمێکی ئەمە لەبەر دەکەن، درێژ نوێژی بیانوو بە و دەخۆن بێوەژنەکان چونکە دووڕوو، فەریسییەکانی و تەورات مامۆستایانی ئێوە، قوڕبەسەر وەردەدەگرن. بە ڕێگا و ژوورەوە ناچنە خۆتان ئێوە دادەخەن. مرۆڤەکان لەبەردەم ئاسمانەکان پاشایەتی تەورات مامۆستایانی ئەی ئێوە، قوڕبەسەر ژوورەوە. بچنە دەیانەوێت کە نادەن ئەوانەش کەسی یەک ئەوەی بۆ دەگێڕنەوە وشکانی و دەریا چونکە دووڕوو، فەریسییەکانی و ئەوەندەی دوو دۆزەخ کوڕی بە دەیکەنەوە نوێهات، دەبێتە کاتێک و بکەن، دروست نوێهات لە بخوات سوێند ئەوەی دەڵێن: ئەوانەی نابینا، ڕێبەرانی ئەی ئێوە، قوڕبەسەر خۆتان. و گێلەکان پێویستە. پەرستگا، زێڕی بە بخوات سوێند ئەوەی بەڵام نییە، هیچ پەرستگا، هەروەها، دەکات؟ پیرۆز زێڕەکە کە پەرستگاکە یان زێڕەکە گەورەترە، کێ کوێرەکان، بە دەخوات سوێند ئەوەی بەڵام نییە، هیچ قوربانگاکە، بە دەخوات سوێند ئەوەی گەورەترە، چی کوێرەکان، و گێلەکان ئەی پابەندە. ئەوەیە، لەسەری کە دیارییەکە خواردووە سوێند کە ئەوەی دەکات؟ پیرۆز دیارییەکە کە قوربانگایەی ئەو یان دیارییەکە سوێندی کە ئەوەی و لەسەری ئەوانەی هەموو بە و بەو دەخوات سوێند قوربانگاکە، بە نیشتەجێیە، تێیدا کە بەوەی و پەرستگا خودی بە دەخوات سوێند پەرستگا، لە خواردووە دانیشتووە لەسەری بەوەی و خودا تەختی بە سوێند دەخوات، ئاسمان بە سوێند ئەوەی چونکە دووڕووو، فەریسییەکانی و تەورات مامۆستایانی ئەی ئێوە، قوڕبەسەر دەخوات. خستووە: پشتگوێ یاساتان بەرگرانترەکانی بەڵام دەدەن، زیرە و شوید و پونە دەیەکی

لیٚ وازیان ئەوانەش لەگەڵیشیدا و بکرێن ئەمانە بوو پێویست باوەڕ. و بەزەیی و دادوەری وشترەکە بەڵام پاڵاودەدەن، مێشوولەکە ئەوانەی نابینا، ڕێبەرانی نەهێنرێت.
دووڕوو، فەریسییەکانی و تەورات مامۆستایانی ئەی ئێوە، قوڕبەسەر هەڵدەقورتێنن.
ئەی ناداد. و تاڵانکردن لە پڕن ناوەوە لە بەڵام دەکەنەوە، پاک قاپ و جام دەرەوەی چونکە دەرەوەی ئەوەی بۆ بکەرەوە، پاک دەفرەکە و جام ناوەوەی جار یەکەم نابینا، فەریسی دووڕوو، فەریسییەکانی و تەورات مامۆستایانی ئەی ئێوە، قوڕبەسەر ببێت. پاک ئەوانیش لە بەڵام دەردەکەون، جوان دەرەوە لە کە دەچن کراوەکان سپی گۆڕە لە ئێوە چونکە لە ئێوەش شێوەیە بەم گڵاوی. لە جۆرێک هەموو و مردووان ئێسقانی لە پڕن ناوەوە و دووڕوویی لە پڕن ناوەوە لە بەڵام دەردەکەون، ڕاستودروست خەڵک بۆ دەرەوە چونکە دووڕووان، فەریسییە و تەورات مامۆستایانی ئەی ئێوە، قوڕبەسەر یاخیبوون.
و ڕادەڕازێننەوە، ڕاستودروستان گۆڕستانەکانی و دەنێن بنیاد پێغەمبەران گۆڕەکانی ئێوە خوێنی لە ئەوان هاوبەشی بووینایە، باوباپیرانمان ڕۆژانی لە ئێمە ئەگەر دەڵێن،
کە هستن ئەوانە کوڕانی کە دەدەن خۆتان بۆ شایەتی بۆیە نەدەبووین. پێغەمبەران بەرهەمی مارەکان، ئەی بکەنەوە. پڕ باوکانتان پێوانەی ئێوە و کوشتووە. پێغەمبەرەکانیان بۆ دەنێرم من ئەوەتا ئەمە لەبەر دۆزەخ؟ دادوەری لە هەڵدێن چۆن ژەهراوییەکان، ماری خاچیان لە و دەیانکوژن ئەوان لە و تەورات، مامۆستایانی و دانایان و پێغەمبەران ئێوە بۆ شارێکەوە لە دەنێن ڕاویان و ئێوەدا کۆڕەکانی لە دەدەن قامچییان ئەوان لە و دەدەن، ئێوە، سەر بێتە ڕژاوە زەوی لەسەر کە ڕاستودروست خوێنێکی هەموو ئەوەی بۆ شارێک.
لە ئێوە کە ئەوەی بەرەخیا، کوڕی زەکەریای خوێنی هەتا ڕاستودروست هابیلی خوێنی لە ئەم بەسەر ئەمانە هەموو کە دەڵێم پێتان بەڕاستی کوشتتان. قوربانگا و پەرستگا نێوان بەردباران ئەوانە و دەکوژێت پێغەمبەران ئەوەی ئۆرشەلیم، ئۆرشەلیم، دێن. نەوەیەدا کە شێوەیەی بەو کۆبکەمەوە تۆ منداڵەکانی ویستم جار چەند بۆی، نێردراون کە دەکات

ببینە، نەتانویست. ئێوە بەڵام کۆدەکاتەوە، باڵەکانی لەژێر خۆی بێچووەکانی مریشک
ئەو تا نابینێت منتان ئێستاوە لە دەڵێم، پێتان من جێدەهێڵدرێت. بۆ چۆڵی بە ماڵەکەتان
دێت.یەزدانەوە ناوی بە ئەوەی بێت بەرەکەتدار بڵێن، کاتەی

24

بیناکانی ئەوەی بۆ لای هاتنە قوتابییەکانی و دەرەوە، چووە پەرستگاکە لە عیسا
نابینن؟ شتانە هەموو ئەم ئایا فەرموون: پێی عیسا بەڵام بدەن. پیشان پەرستگاکەی
کاتێک تێکنەدرێت. کە نامێنێتەوە بەردێک لەسەر بەردێک لێرە دەڵێم، پێتان بەڕاستی
بڵێ پێمان گوتیان: و لای هاتنە تەنها بە قوتابییەکان دانیشتبوو، زەیتوون چیای لەسەر
عیسا سەردەمەکەیە؟ تەواوبوونی و هاتنەکەت نیشانەی چی و ڕوودەدەن، شتانە ئەم کەی
کەس زۆر بکات. گومڕا ئێوە کەسێک نەوەک ئاگاداربن فەرموون: پێی و دانەوە وەڵامی
دەربارەی دەبنە ئێوە دەدەن. فریو کەس زۆر و مەسیحم، من دەڵێن: و منەوە ناوی بە دێن
هەموو پێویستە چونکە نەبن، دڵەڕاوکێ ببینن جەنگەکان، هەواڵی و جەنگەکان بیستنی
و نەتەوە لەسەر نەتەوە چونکە هەڵدەستێتەوە نییە. کۆتایی هێشتا ئەوە بەڵام ڕووبدەن،
بەڵام شوێنەکاندا. لە بومەلەرزە و دەرد و برسییەتی دەبن و پاشایەتی، لەسەر پاشایەتی
و تەنگانە بۆ دەست دەدەنە ئێوە ئەوان ئەوسا ژانەکانە. دەستپێکی ئەمانە هەموو
پاشان و من. ناوی لەبەر نەتەوەکان هەموو لەلایەن لێدەکرێت ڕقتان ئێوە و دەتانکوژن،
پێغەمبەری زۆر و دەبێتەوە. یەکتری لە ڕقیان و دەدەن یەکتریان و دەبن گومڕا کەس زۆر
خۆشەویستی یاخیبوون، زیادبوونی لەبەر و فریودەدەن. کەس زۆر و هەڵدەستێن درۆزن
ئەم دەکرێت. ڕزگار ئەو چێشتووە، کۆتایی تاکو کە کەسەی ئەو دەبێتەوە. سارد زۆران
هەموو بۆ شایەتی بۆ ڕاگەیەنرێت نیشتەجێبوو جیهانی هەموو لە پاشایەتی مژدەی

که ببینن وێرانکردنە قێزەونی ئەو کەواتە کاتێک دێت. کۆتایی ئەوسا و نەتەوەکان،
ئەوەی پیرۆز، شوێنێکی لە ڕاوەستاوە گوتراوە پێغەمبەرەوە دانیالی لەڕێگەی
لەسەر ئەوەی چیاکان. بۆ بڕۆن با یەهودیان، لە ئەوانەی ئەوسا تێبگات. با دەیخوێنێتەوە
کێڵگەدایە، لە ئەوەی خۆی ماڵەکەی لە شتەکانی هەڵگرتنی بۆ خوارەوە نەیەتە با بێت، بان
هەیە دایکیان سکی کە ئافرەتانەی ئەو قوڕبەسەر جلەکانی. هەڵگرتنی بۆ بگەڕێتەوە نابێت
لە یان زستاندا لە هەڵاتنتان ئەوەی بۆ بکەن نوێژ ڕۆژانەدا. ئەو لە شیردەدەن ئەوانەی و
لە نەبووە ئەو وەک کە دەبێت، گەورە تەنگانەیەکی ئەوکات چونکە نەبێت. شەممەدا ڕۆژی
نەکرانەوە، کورت ڕۆژانە ئەو ئەگەر و نابێت. هەرگیز و ئێستا هەتا جیهانەوە سەرەتای
دەکرێنەوە. کورت ڕۆژانە ئەو هەڵبژێردراوان لەبەر بەڵام نەدەبوو، ڕزگار گۆشتێک هیچ
هەڵدەستێنرێن مەکەن. باوەڕ لێرە، یان مەسیحە لێرە وا بڵێت، پێتان کەسێک ئەگەر ئەوا
و گەورەکان نیشانە دەدەن و درۆزنەکان، پێغەمبەرە و درۆزنەکان مەسیحە چونکە
هەڵبژێردراوەکانیش. تەنانەت بێت، گونجاو ئەگەر فریودەن، ئەوەی بۆ پەلکەوتنەکان،
مەڕۆنە چۆڵەوانیدایە، لە وا بڵێن، ئێوە بە کەواتە ئەگەر گوتووە. ئێوەم بە پێشتر من ببینن،
ڕۆژهەڵاتەوە لە بروسکە چۆن وەک مەکەن، باوەڕ ناوەوەکاندایە، ژوورە لە وا دەرەوە،
هەر لە چونکە دەبێت مرۆڤ کوڕی هاتنی ئاواش دەردەکەوێت، ڕۆژئاوا هەتا و دەردەچێت
کۆدەبنەوە.هەڵۆکان لەوێ بێت، کەوتوو کەشی شوێنێک

نادات، خۆی ڕووناکی مانگ و دەبێتەوە تاریک خۆر ڕۆژانە، ئەو تەنگانەی دوای یەکسەر
دەهەژێندرێن.ئاسمانەکان هێزەکانی و دەکەون ئاسمان لە ئەستێرەکان

زەوی هۆزەکانی هەموو پاشان و دەردەکەوێت، ئاسماندا لە مرۆڤ کوڕی نیشانەی پاشان و
و هێز بە ئاسمان هەورەکانی لەسەر کە دەبینن مرۆڤ کوڕی و دەگێڕن شیوەن
دەنگی لەگەڵ دەنێرێت خۆی فریشتەکانی ئەو و دێت. زۆرەوە شکۆمەندییەکی

له بایەکان، چوار له کۆدەکەنەوە ئەو هەڵبژێردراوەکانی ئەوان و گەورە، کەڕەنایەکی ببن. پەندەکە فێری هەنجیرەکەوە دار له ئەوان. لایەنەکانی هەتا ئاسمانەکانەوە لایەنەکانی ئاوا نزیکە. هاوین کە دەزانن دەردەکەون، گەڵاکانی و دەبێتەوە نەرم لقەکەی کاتێک ئەم ئێوە، بۆ دەڵێم ڕاستی دەرگاکانە. لەسەر کە بزانن دەبینن، ئەمانە هەموو کاتێک ئێوەش بەڵام دەپەڕنەوە، زەوی و ئاسمان دەبێت. ئەمانە هەموو تاوەکو تێناپەڕێت هەرگیز نەوەیە نێردراوەکانی نە نازانێت، کەس کاتە و ڕۆژە ئەو دەربارەی نابەزن. هەرگیز من وشەکانی کوڕی ئامادەبوونی ئاواش بوون، نوح ڕۆژەکانی چۆن وەک من. باوکی تەنها ئاسمانەکان، دەیانخواردەوە، و دەیانخوارد لافاو، پێش ڕۆژەکانی له بوون چۆن وەک دەبێت. مرۆڤ ناو بۆ ژوورەوە چووە نوح کە ڕۆژەی ئەو هەتا دەدا، شوویان و دەکرد شوویان کوڕی ئامادەبوونی دەبێت ئاوا برد، هەمووی و هات لافاوەکە هەتا نەیانزانی و کەشتییەکە، دیکە ئەوی و دەبردرێت یەکێکیان دەبن، کێڵگەکەدا له کەس دوو ئەوسا مرۆڤیش. یەکێکیان و دەگیرێت یەکێکیان دەبن، ئاسیاودا له هاڕێکەر ژنی دوو جێدەهێڵدرێت دێت. ئێوە یەزدانی کاتژمێرێکدا چ له نازانن چونکە کەواتە، ئاگاداربن بەجێدەهێڵدرێت. چاودێری ئەوا دێت، شەودا کاتی کام له دزەکە زانیبایە خاوەنماڵەکە ئەگەر کە بزانن ئەوە لەو چونکە بن، ئامادە ئێوە ئەمەش لەبەر شکێنرێتەوە. ماڵەکەی نەدەدا ڕێگا و دەکرد دێت.مرۆڤ کوڕی وانییە پێتان کە کاتژمێرەدا

بۆ دایناوە خزمەتەکەی لەسەر گەورەکەی کە ژیرەیە، و دڵسۆز کۆیلە ئەو کەواتە کێ دێت، کاتێک گەورەکەی کە کۆیلەیە ئەو خۆشحاڵە ئەوان؟ بداتە کات بە خۆراک ئەوەی هەموو لەسەر کە دەڵێم پێتان بەڕاستی دەکات. کاری شێوەیە بەم دەیدۆزێتەوە گەورەکەم بڵێت، خۆیدا دڵی لە خراپە خزمەتکارە ئەو بەڵام ئەگەر دایدەنێت. موڵکەکانی و دەخوات خۆی، هاوکۆیلەکانی لێدانی بە دەکات پێ دەست و هاتن، لە دەکەوێتەوە دوا ناکات چاوەڕێی کە ڕۆژێکدا لە دێت کۆیلە ئەو گەورەی سەرخۆشەکان لەگەڵ دەخواتەوە

دادەنێت، دووڕووان لەگەڵ بەشەکەی دەکات، بەشی دوو و نایزانێت کە کاتژمێرێکدا لە و دەبێت.ددان جیڕەی و گریان لەوێ

25

و گرت خۆیان چراکانی کە پاکیزە، دە بە خواردنەوە دەچێتە ئاسمانەکان پاشایەتی ئەوسا گێل تر پێنجەکەی و بوون دانا لەوان پێنج زاواکە. لە پێشوازیکردن بۆ دەرەوە چوونە خۆیان لەگەڵ ڕۆنیان وەرگرت، خۆیان مەشخەڵەکانی کاتێک بوون، گێل کە ئەوانەی بوون. کاتێک خۆیان. چراکانی لەگەڵ وەرگرت خۆیاندا دەفرەکانی لە ڕۆنیان دانا ئەوانەی نەبرد. شەودا ناوەڕاستی لە خەوتن. و بوون سووک خەوێکی هەموویان دواکەوت، زاواکە ئەو هەموو ئەوسا ئەو. پێشوازیکردنی بۆ دەرچن دێت، زاوا ئەوەتا بەرزبووەوە: هاوارێک ژیر ئەوانەی بە گێل ئەوانەی ڕازاندەوە. خۆیان مەشخەڵەکانی و هەستان پاکانە کچە ژیرەکان دەکوژێنەوە. مەشخەڵەکانمان چونکە بدەنێ، ڕۆنەکەتان لە ڕۆنێک گوتیان، لای بۆ بڕۆن بەڵکو ئێوە، و ئێمە بۆ نەبێت بەسمان نەوەک گوتیان: و دایەوە وەڵامیان ئەوانەی و هات زاواکە کڕین، بۆ ڕۆیشتن ئەوان کاتێک بکڕن. خۆتان بۆ و فرۆشیارەکان دایخرا. دەرگاکە و زەماوەندەکە، ئاهەنگی ناو بۆ ژوورەوە چوونە لەگەڵی بوون ئامادە بەڵام ئەو بکەرەوە. بۆمان گەورەم، گەورەم، دەڵێن: و دێن ماوە پاکەکانی کچە بەڵام دواتر چونکە بۆیە، بکەن چاودێری ناناسم. ئێوە من دەڵێم، پێتان ڕاستی گوتی: و دایەوە وەڵامی دێت.تێیدا مرۆڤ کوڕی کە کاتە ئەو نە و ڕۆژە ئەو نازانن ئێوە

و کرد خۆی تایبەتەکانی کۆیلە بانگی دەبێت،ماڵەوە لە دوور کە پیاوێک چۆن وەک دووی یەکێکیان بۆ دا، تالەنتی پێنج یەکێکیان بۆ و کرد ئەوانی ڕادەستی خۆی موڵکەکانی

یەکسەر دواتر و خۆی، تایبەتی توانای بەپێی هەریەکەیان دا، یەکی یەکێکیشیان بۆ و دا، تالەنتی پێنج و کرد کاری لەگەڵیاندا و چوو وەرگرتبوو تالەنتەکەی پێنج ئەوەی ڕۆیشت. دیکەی دانەی دوو خۆشی بەدەستهێنا، دووەکەی کە ئەوەی هەروەها دروستکرد دیکەی زیوی و هەڵیکەند زەویدا لە و ڕۆیشت وەرگرت، یەکی کە ئەوەی بەڵام بەدەستهێنا. لەگەڵیان و دێت کۆیلانە ئەو گەورەی زۆر، کاتێکی دوای شاردەوە. خۆی گەورەکەی تالەنتی پێنج و بووەوە نزیک وەرگرتبوو تالەنتەکانی پێنج ئەوەی و دەکاتەوە. حیساب تالەنتی پێنج ببینە سپارد، من بۆ تالەنتت پێنج گەورەم، گوتی: و کرد پێشکەش دیکەی دڵسۆز، و باش کۆیلەی ئەی باش، گوت: پێی گەورەکەی کردووە. قازانج لەسەریان دیکەم نزیک گەورەکەت. خۆشی ناو بچۆرە دەنێم، دات زۆر لەسەر بوویت، دڵسۆز کەم لەسەر من بۆ تالەنتت دوو گەورەم، گوتی: وەرگرتبوو، تالەنتەکەی دوو ئەوەی هەروەها و بووەوە گوت: پێی گەورەکەی کردووە. قازانج لەسەریان دیکەم تالەنتی دوو ببینە، سپاردووە، بچۆرە دەنێم، دات زۆر لەسەر بوویت، دڵسۆز کەم لەسەر دڵسۆز، و باش کۆیلەی ئەی باش، گوتی: وەرگرتبوو تالەنتی یەک کە ئەوەی بەڵام نزیکبووەوە گەورەکەت. خۆشی ناو و نەتچاندووە کە شوێنەی لەو دەکەیت دروێنە ڕەقیت، پیاوێکی کە تۆ زانیم گەورەم، لە تۆم تالەنتەکەی و چووم ترسدا لە و نەتپەرتەواوکردووە. کە شوێنەی لەو کۆدەکەیتەوە گوت: پێی و دایەوە وەڵامی گەورەکەی بەڵام هەیە. تۆیەت ئەوەی ببینە، شاردەوە، زەویدا تێیدا شوێنەی لەو دەکەم دروێنە من کە دەتزانی تۆ تەمبەڵ، و خراپ کۆیلەی ئەی کەواتە بوو پێویست نەمپەرتەواندووە تێیدا شوێنەوەی لەو کۆدەکەمەوە و نەمچاندووە، سوو لەگەڵ خۆمم ئەوەی من دەهاتمەوە، کاتێک و بانکەکان، بدەیتە منت زیوەکەی تۆ بۆ هەیە. تالنتەکەی دە ئەوەی بیدەنە و بسەننەوە لەو تالنتەکە کەواتە وەردەگرتەوە. تەنانەت نییەتی، کە لەوەی بەڵام دەکرێت، زیادە و دەدرێتێ هەیەتی، کە کەسێک هەموو دەرەوە، تاریکیە ئەو بۆ دەربهێنن بێسوودە کۆیلە ئەو و لێی. دەبرێتەوە هەیەتی ئەوەی

دەبێت.ددان جیڕەی و گریان لەوێ

بن، لەگەڵیدا پیرۆزەکان نێردراوە هەموو و دێت خۆیدا شکۆمەندی لە مرۆڤ کوڕی کاتێک ئەو لەبەردەمی نەتەوەکان هەموو دادەنیشێت، خۆی شکۆمەندی تەختی لەسەر ئەوسا کاوڵەکان بزنە لە مەڕەکان شوان چۆن وەک دەکاتەوە، جیا یەکتر لە ئەوان و کۆدەکرێنەوە، دەستی لە بزنەکان بەڵام دادەنێت، خۆی ڕاستی دەستی لە مەڕەکان و دەکاتەوە. جیا ئەی وەرن دەڵێت: ئەودان ڕاستی دەستی لە ئەوانەی بە پاشا ئەوسا چەپی.
ئێوە بۆ جیهانەوە دامەزراندنی لە کە ببەن شانشینە ئەو میراتی باوکم، بەرەکەتدارەکانی نامۆ پێدام، ئاوتان و بووم، تینوو دام، خواردنتان ئێوە چونکە بووم، برسی کراوە. ئامادە منتان سەردانی و بووم نەخۆش پۆشیتانم، و بووم ڕووت کردم، لێ پێشوازیتان و بووم، پێی و دەدەنەوە وەڵامی ڕاستودروستان ئەوسا من. لای هاتنە و بووم زیندان لە کرد، کەی پێدا؟ ئاومان و تینوو یان پێدا، خواردمان و برسی بینی تۆمان کەی گەورەم، دەڵێن: جلمان و بوویت ڕووت یان لێکردیت، پێشوازیمان و بیانییەک وەک بینی تۆمان ئێمە پاشا وە تۆ؟ لای بۆ هاتین و زیندان، لە یان نەخۆش بینی تۆمان ئێمە کەی پۆشاندیت؟ من براکانەی لەم یەکێک بۆ هەرچی دەڵێم، پێتان ڕاستی دەڵێت: پێیان و دەداتەوە وەڵام لە بڕۆن چەپەوەن: لای لە ئەوانەی بۆ دەڵێت ئینجا کردتان. من بۆ کردتان، کەمترینن کە نێردراوەکانی و شەیتان بۆ کە هەتاهەتاییەکە ئاگرە ناو بۆ لێکراوان، نەفرەت ئەی من، نەتاندام و بووم، تینوو خواردن، بۆ من بە نەتاندام چونکە بووم، برسی کراوە. ئامادە لاواز نەکردم، لەبەر جلتان و بووم ڕووت نەکردمەوە، کۆتان و بووم نامۆ خواردنەوەم. دەڵێن: خۆیان و دەدەنەوە وەڵامی ئەوسا نەکردم. سەردانتان و بووم زیندان لە و بووم و زیندان، لە یان لاواز یان ڕووت یان نامۆ یان تینوو یان برسی بینی تۆمان کەی گەورەم، پێتان ڕاستی دەفەرموێت: و دەداتەوە وەڵامیان ئەوکات نەکردیت؟ خزمەتمان ئەمانە و کرد. نەتان منیش بۆ کرد، نەتان کەمترینانە لەم یەکێک بۆ ئەوەندەی دەڵێم،

هەتاهەتایی.ژیانی بۆ ڕاستودروستان بەڵام هەتاهەتایی، سزادانی بۆ دەڕۆن

26

دەزانن ئێوە گوت قوتابییەکانی بە تەواوکرد، وشانەی ئەم هەموو عیسا کاتێک ڕوویدا و خاچ لە ئەوەی بۆ دەست دەدرێتە مرۆڤ کوڕی و دێت، پەسخا جەژنی ڕۆژ دوو دوای کە حەوشەی لە گەل پیرانی و تەورات مامۆستایانی و کاهینەکان سەرۆک ئەوسا بدرێت. عیسا ئەوەی بۆ کرد ڕاوێژیان ئەوان و کۆبوونەوە. قایافا دەگوترا پێی کە کاهینێک سەرۆک گەلدا لەنێو ئاژاوە ئەوەی بۆ جەژندا، لە نەک دەیانگوت: ئەوان بیکوژن. و بگرن فێڵ بە نەبێت.دروست

کە کرد بۆی نزیکی ژنێک بوو، گولاوی شیمۆنی ماڵی لە بێتعەنیا لە عیسا کاتێک بەڵام پاڵکەوتبوو. کە ئەو سەری لەسەر ڕشتی و هەبوو، بەنرخی زۆر بۆنخۆشی شووشەیەکی لەناوچوونە؟ ئەم بۆچی گوتیان: و بوون تووڕە بینی، ئەویان قوتابییەکانی کاتێک بەڵام زانی عیسا بەڵام هەژاران. بە بدرێت و بفرۆشرێت زۆر نرخێکی بە بۆنخۆشە ئەم دەتوانرا هەژارەکان کردووە. من بۆ چاکی کارێکی چونکە دەدەن؟ ئازار ژنە ئەم بۆچی وتن: پێی و ئەم ژنە ئەم نیم. لەگەڵتان هەمیشە من بەڵام هەیە، خۆتان لەگەڵ هەمیشە چونکە بە کرد. ئەمەی نێژکردن بۆ من ئامادەکردنی بۆ ڕشت، من لەشی لەسەر بۆنخۆشییەی ڕاگەیەنرێت، جیهاندا هەموو لە مژدەیە ئەم کە شوێنێک هەر لە دەڵێم، پێتان ڕاستی دەکرێت.قسە ئەو یادگاری بۆ کردی ئەمە کە ئەوەش

کاهینە لای بۆ چوو ئیسخەریۆتی، یەهودا دەگوترا پێی کە دوازدەکە، لە یەکێک پاشان

سی ئەوانیش دەدەمەوە؟ بۆتان ئەو من و بدەن، من بە دەتانەوێت چی گوتی و گەورەکان پێبکات.خیانەتی ئەوەی بۆ گەڕا دەرفەتی کاتەوە لەو و دانا. بۆ زیویان پارەی

لە دەتەوێت گوت: پێیان و عیسا لای هاتنە قوتابییەکان فەتیرە، نانی جەژنی یەکەمی لە لای بۆ شارەکە ناو بۆ بڕۆن گوتی: ئەو پەسخا؟ جەژنی خواردنی بۆ بکەین بۆ ئامادەت کوێ لەگەڵ تۆ لەلای پەسخا جەژنی نزیکە، کاتم دەڵێت: مامۆستا بڵێن، پێی و کەسە ئەو جەژنی و کردیان، کردبوون پێ فەرمانی عیسا وەک قوتابییەکان و دەگێڕم. قوتابییەکانم لە و ڕاکشاند. خۆی قوتابییەکە دوازدە لەگەڵ ئەو بوو، ئێوارە کاتێک کرد. ئامادە پەسخایان زۆر و دەدات. منی ئێوە لە یەکێک کە دەڵێم پێ ڕاستیتان فەرمووی: خواردنیان، کاتی بەڵام ئەو گەورەم؟ ئەم، من نەک بۆی: گوتن بە کرد دەستی هەریەکەیان بوون، خەمبار منی ئەو کردووە، نوقم قاپەکە لە من لەگەڵ دەستی ئەوەی گوتی: و دایەوە وەڵامی کە مرۆڤە لەو قوڕبەسەر بەڵام ئەو، دەربارەی نووسراوە وەک دەڕوات مرۆڤ کوڕی دەدات. لەدایک مرۆڤە ئەو ئەگەر بۆی بوو باشتر دەدرێتەدەست، ئەوەوە ڕێگەی لە مرۆڤ کوڕی ئەبم؟ من نەک ڕابی، گوتی: دەست، ئەیدایە ئەوەی یەهودا، بەڵام دایەوە وەڵامی نەبووایە. دایە و شکاندی کرد، سوپاسی و برد نانی عیسا خواردنیاندا، کاتی لە گوتت. تۆ گوت: پێی وەرگرت جامەکەی کاتێک و منە. جەستەی ئەمە بیخۆن، وەریبگرن، گوتی: و قوتابییەکان منە، خوێنی بۆیە ئەمە بخۆنەوە. لەمە هەمووتان گوتی: و ئەوان دایە کرد، سوپاسی و پێتان من گوناهەکان. لێخۆشبوونی بۆ دەڕژێندرێت کەس زۆر بۆ کە نوێ، پەیمانی خوێنی لە ئێوە لەگەڵ کە ڕۆژەی ئەو هەتا ناخۆمەوە، مێو بەرهەمەی ئەم ئێستاوە لە کە دەڵێم دەیخۆمەوە.نوێ شێوەیەکی بە باوکمدا پاشایەتی

فەرموون، پێی عیسا ئینجا زەیتوون. کێوی بۆ دەرەوە چوونە گوت، سروودێکیان کاتێک و و شوانەکە، لێدەدەم نووسراوە: چونکە دەکەون، دوودڵی من لە شەوەدا لەم ئێوە هەموو

دەبن.پەرتەوازە مێگەلەکە مەڕەکانی

پێی و دایەوە وەڵامی پەترۆس جەلیل. بۆ دەکەم پێشەنگیتان هەستانەوەم، لەدوای بەڵام گوت: پێی عیسا نابم. ساتمە هەرگیز من بەڵام تۆ، لە بن ساتمە کەس هەموو ئەگەر گوت: من لە نکۆڵی جار سێ بکات، بانگ کەڵەشێر ئەوەی پێش شەوەدا، لەم کە دەڵێم پێت ڕاستی هەرگیز بمرم، تۆدا لەگەڵ من بێت پێویست ئەگەر تەنانەت دەڵێت: پێی پەترۆس دەکەیت. وت.شتیان هەمان قوتابییەکانیش هەموو هەروەها ناکەم. لێ نکۆڵیت

قوتابییەکانی بە و گەتسیمانی، دەگوترێت پێی کە شوێنێک دێتە ئەوان لەگەڵ عیسا پاشان کوڕەکەی دوو و پەترۆس کاتێک و بکەم. نوێژ لەوێ و بڕۆم من تا دانیشن لێرە دەڵێت: پێیان عیسا ئەوسا پەرێشانبوون. و خەمبارکردن بە کرد دەستی برد، خۆی لەگەڵ زەبەدی و بن. ئاگادار من لەگەڵ و بمێننەوە لێرە مردن، ئاستی تا خەمبارە زۆر گیانم دەڵێت: ئەگەر من، باوکی دەیگوت: و دەکرد نوێژی و ڕوویەوە سەر کەوتە کەمێک، پێشکەوتوو بەپێی بەڵکو من، ویستی بەپێی نەک بەڵام بڕۆێتەوە، من لە جامە ئەم با بێت، گونجاو دەڵێت: پەترۆس بە و خەوتوون، کە دەیاندۆزێتەوە و قوتابییەکان لای دێتە و تۆ. ویستی نەچنە ئەوەی بۆ بکەن، نوێژ و بن ئاگادار بەئاگابن؟ من لەگەڵ کاتژمێر یەک نەتانتوانی ئاوا ڕۆیشت دووەم جاری بۆ دیسان لاوازە. بەڵام جەستە ئامادەیە، بەڵام ڕۆح تاقیکردنەوە، ناو ئەوە نا ئەگەر تێپەڕێت من لە ناتوانێ جامە ئەم ئەگەر من، باوکی گوتی: و کرد نوێژی و خەوتوون، کە دۆزییەوە ئەوانی دیسان هات، کاتێک و دی. بێتە تۆ ئیرادەی با بخۆمەوە، جاری بۆ دیسان کەوتنەوە، دوور و هێشتن جێی و کرابوون. قورس چاوەکانیان چونکە دەڵێت، پێیان و قوتابییەکانی لای دێتە ئەوسا گوت. وشەکانی هەمان و کرد نوێژی سێیەم مرۆڤ کوڕی و بووەتەوە نزیک کاتژمێرەکە ئەوەتا دەدەن؟ پشوو و لەمەودوا دەنوون ئایا دەمدات.ئەوەی بووەتەوە نزیک ئەوەتا بڕۆین، با هەستن، گوناهباران. دەست دەدرێتە

لەگەڵیدا و هات، دوازدە، لە یەکێک یەهودا، ئەوەتا دەکرد، قسەی ئەو هێشتا کاتێک و گەلەوە. پیرانی و گەورەکان کاهینە لەلایەن دار، و شمشێر لەگەڵ بوو گەورە کۆمەڵێکی دەکەم، ماچی ئەوەی گوتی: و ئەوان دایە نیشانەیەکی دەکرد، ڕادەست ئەوی کە ئەوەی کرد. ماچی و ڕابی، سڵاو وتی: و عیسا بۆ بووەوە نزیک یەکسەر و بیگرن. خۆیەتی، ئەو دەستیان و بوونەوە نزیک پاشان بیکە. هاتوویت ئەوەی بۆ هاوڕێ، وت: پێی عیسا بەڵام و درێژکرد دەستی بوون عیسا لەگەڵ لەوانەی یەکێک ئەوەتا، و گرتیان. و عیسا سەر دایە بڕییەوە. ئەوی گوێی و کاهینان سەرۆکی کۆیلەکەی لێیدا و ڕاکێشا، خۆی شمشێرەکەی ئەوانەی هەموو چونکە شوێنەکەی، بۆ بگەڕێنەوە شمشێرەکەت دەڵێت: پێی عیسا ئەوسا ئەو و بکەم، باوکم لە داوا ئێستا ناتوانم کە وایە پێت یان دەمرن. شمشێر بە دەگرن شمشێر نووسراوانە ئەو چۆن کەواتە من؟ بۆ دەکات دابین نێردراو لەشکری دوازدە لە زیاتر بۆ وەک گوت: کۆمەڵەکانی بە عیسا کاتەدا لەو ڕوودەدات؟ ئاوا پێویستە کە پڕدەبنەوە لەنێوتاندا ڕۆژێک هەموو من. گرتنی بۆ دەرەوە هاتوونەتە دار و شمشێر بە دزێک تاکو بووە هەموو و ئەمە نەم. گرتتان بەڵام دەکردن، فێرم پەرستگا لە و دانیشتبووم و هێشت جێیان قوتابییەکان هەموو دواتر پێغەمبەران. نووسراوەکانی بکرێن جێبەجێ هەڵاتن.

مامۆستایانی لەوێ کە کاهینان، سەرۆکی قایافای لای بردیانە گرت، عیسایان کە ئەوانەی هەتا کەوت ئەو دوای دوورەوە لە پەترۆس بەڵام کۆببوونەوە. گەل پیرانی و تەورات ئەوەی بۆ دانیشت یاریدەدەرەکان لەگەڵ و ژوورەوە چووە و کاهینان، سەرۆکی حەوزی بەدوای ئەنجومەنەکە هەموو و پیرەکان و گەورەکان کاهینە بەڵام ببینێت. کۆتاییەکە زۆر و نەیان، دۆزییانەوە و بیکوژن. ئەوەی بۆ عیسا، دژی لە دەگەڕان درۆدا شایەتی هاتنە درۆزن شایەتی دوو دواتر بەڵام نەیان. دۆزییانەوە پێشەوە، هاتنە درۆزن شایەتی سێ ماوەی لە و ڕووبخەم خودا پەرستگای دەتوانم من گوتی، ئەم گوتم، من پێشەوە.

نادەیتەوە؟ وەڵام هیچ وت: پێی و هەستا گەورە کاهینی و بنێمەوە. بنیاتی دووبارە ڕۆژدا وەڵامی کاهینان سەرۆکی بوو. بێدەنگ عیسا بەڵام دەدەن؟ شایەتی تۆ دژی لە چی ئەمانە مەسیحی تۆ ئایا بڵێیت پێمان تاکو زیندوو خودای بە دەدەم سوێندت گوت: پێی و دایەوە مرۆڤ کوڕی ئێستاوە لە دەڵێم، پێتان بەڵام گوتت، تۆ دەڵێت: پێی عیسا خودایت. کوڕی ئەوسا دێت. ئاسمان هەورەکانی لەسەر و دانیشتووە هێز ڕاستی دەستی لە کە دەبینن شایەتان بە پێویستمان چی گوت، کفری کە گوتی و دڕاند خۆی جلەکانی کاهینەکە سەرۆک وەڵامیان ئەوانیش دەچێت؟ پێتان چی بوو. کفرەکەی لە گوێتان ئێستا ببینن، ئیتر؟ هەیە دا، لێیان و ڕوویەوە ناو کردە تفیان ئەوسا مردن. بۆ تاوانبارە گوتیان: و دایەوە ئەوەی کێیە مەسیح، ئەی ئێمە، بۆ بکە پێشبینی دەیانگوت، دا. لەبەریان هەندێکیش لێیدایت؟

و بووەوە نزیکی کەنیزەیەک و دانیشتبوو، حەوشەکەدا لە دەرەوە لە پەترۆس بەڵام ئەو و کرد نکۆڵی هەموویان لەبەردەم بەڵام ئەو بوویت. جەلیلی عیسای لەگەڵ تۆش دەیگوت، بە و بینی دیکە کچێکی دەرگاکە، لای بۆ دەرەوە چووە کاتێک دەڵێیت. چی نازانم گوتی: نکۆڵی سوێند بە دیسان و بوو. ناسرەیی عیسای لەگەڵ ئەمەش گوت: بوون لەوێ ئەوانەی نزیک ڕاوەستابوون لەوێ ئەوانەی کاتێک، کەمێک دوای ناناسم. پیاوە ئەو کە کردەوە تۆ قسەکردنەکەت چونکە ئەوانیت، لە تۆش بەڕاستی گوت: پەترۆسیان بە و بوونەوە ناناسم. پیاوە ئەو کە خواردن سوێند و کردن نەفرەت بە کرد دەستی ئەوسا دەکات. ئاشکرا پێش گوتبوو: پێی کە کردەوە عیسا قسەی یادی پەترۆس و کرد. بانگی کەڵەشێر یەکسەر تاڵی بە و دەرەوە چووە ئینجا دەکەیت. من لە نکۆڵی جار سێ بکات، بانگ کەڵەشێر ئەوەی گریا.

27

عیسا دژی گرت ڕاوێژیان گەل پیرەکانی و کاهینەکان سەرۆک هەموو بوو، بەیانی کاتێک پیلاتۆس، پۆنتیۆس بە کرد ڕادەستیان و برد ئەویان بەستنیان دوای و بیکوژن. ئەوەی بۆ سەرۆکەکە.

بووەوە پەشیمان لێدرا، حوکمی کە بینی کردبوو، ڕادەستی ئەوی کە یەهودا کاتێک ئەوسا کرد، گوناهم گوتی: پیرەکان. و گەورەکان کاهینە بۆ گەڕاندەوە زیوەکەی پارچە سی و ئێمەوە بە پەیوەندی چی ئەوە گوتیان: ئەوان بەڵام دەستبەسەرداوە. بێتاوانم خوێنی و ڕۆیشت و کشایەوە، و پەرستگاکە ناو فڕێدایە زیوانەی ئەو و دەبینیت. خۆت تۆ هەیە؟ نییە ڕێگەپێدراو گوتیان: و وەرگرت زیوەکانیان پارچە گەورەکان کاهینە هەڵواسی. خۆی ئەو لە ڕاوێژکردن، دوای بەڵام خوێنە. نرخی چونکە گەنجینەکەوە، ناو بخرێنە ئەمانە بە ناونرا کێڵگەیە ئەو بۆیە بیانییەکان نێژراوی بۆ کڕی گۆزەکەریان زەوییەکەی پارەیە هاتە گوترابوو پێغەمبەرەوە یەرمیای ڕێگەی لە ئەوەی ئەوسا ئەمڕۆ. هەتا خوێن کێڵگەی لەلایەن کە بوو کەسە ئەو نرخی کە برد، زیوەیان پارە سی ئەو ئەوان دەیفەرموو: کە دی، فەرمانی یەزدان وەک گۆزەکەر، کێڵگەی بۆ دایانن و دانرابوو، نرخی ئیسرائیلەوە کوڕانی پێکردم.

ئایا گوتی، و لێکرد پرسیاری سەرۆکەکە و ڕاوەستا، سەرۆکەکە لەبەردەم عیسا بەڵام ئەو تۆمەتبارکردنی کاتی لە و دەیڵێیت. تۆ گوت، پێی بەڵام عیسا جولەکەکانیت؟ پاشای تۆ پێی پیلاتۆس ئەوسا نەدایەوە. وەڵامی هیچ پیرانەوە، و کاهینان سەرۆک لەلایەن ئەو تەنانەت ئەو، بۆ نەدایەوە وەڵامی و دەدەن؟ تۆ دژی شایەتی چەند نابیستیت ئایا دەڵێت،

بوو خوو سەرۆک جەژنەکە، بەپێی بوو. سەرسام زۆر سەرۆکەکە بۆیە نا، وشەش یەک بە کاتەدا لەو ئەوان دەیانویست. ئەوان کە ئەوەی بکات، ئازاد خەڵکەکە بۆ زیندانی یەک کە وتن: پێی پیلاتۆس کۆبوونەوە، کاتێک باراباس. دەگوترا پێی کە هەبوو ناودارییان دیلێکی کە دەیزانی ئەو مەسیح؟ پێگوتراو عیسای یان باراباس بەربدەمەوە؟ بۆتان دەوێت کامتان ژنەکەی دانیشتبوو، دادوەری تەختی لەسەر کاتێک کرد. ڕادەستیان چاوتێچوون لەبەر چونکە ڕاستودروستە، پیاوە ئەو لەگەڵ مەکە کارێک هیچ گوتی: و نارد بۆ پەیامێکی خەڵکەکانیان پیران و باڵا کاهینانی ئەوەوە. بەهۆی چێژت ئازارم زۆر خەوندا لە ئەمڕۆ و دایەوە وەڵامی لەناوببەن. عیسا بەڵام بکەن، باراباس داوای ئەوەی بۆ قەیراند گوتیان: ئەوانیش بکەم؟ بۆ ئازادتان دووانە لەو دەوێت کامتان گوتن: پێی سەرۆکەکە مەسیح؟ دەگوترێت پێی کە عیسا بە بکەم چی ئەوا دەڵێت: پێیان پیلاتۆس باراباس. کردووە؟ خراپەی چی گوتی: فەرمانڕەوا بەڵام خاچ. لێبدرێتە با دەڵێت: پێیان هەموویان کە بینی پیلاتۆس کاتێک بدرێت. خاچ لە با دەیانگوت: و دەکرد هاواریان زۆر ئەوان بەڵام دەستەکانی و وەرگرت ئاوی دەبێت، دروست ئاژاوە زیاتر بەڵکو ناکات، سوودێک هیچ ڕاستودروستە، کەسە ئەم خوێنی لە بێتاوانم من گوتی، و خەڵکەکە لەبەرامبەر شووشت لەسەر و ئێمە لەسەر خوێنەکەی وتی: گەلەکە هەموو و دایەوە وەڵامی دەیبینن. ئێوە ئەوەی بۆ دایەوە و شەقامکرد عیسای بەڵام ئازادکرد، بۆیان باراباسی ئەوسا منداڵەکانمان. لەخاچدرابێت.

کۆمەڵەکەیان تەواوی و پرایتۆریۆمەکە ناو بردە عیسایان سەرکردەکە سەربازەکانی ئەوسا و کرد لەبەر ئاڵیان سووری کەوایەکی کردەوە، ڕووتیان کاتێک و کۆکردەوە. لەسەر ئەودا ڕاستی دەستی لە قامیشێکیان و دایان، ئەو سەری لەسەر و چنی دڕک لە تاجێکیان پاشای ئەی تۆ، لەسەر سڵاو دەیانگوت: و پێکرد گاڵتەیان و دادا لەبەردەمی چۆکیان دانا. کاتێک ئەو سەری لە لێیاندەدان و گرت قامیشەکەیان ئەو، لە تفکردنیان و جولەکەکان!

پاشان کردەوە، لەبەر خۆیان جلەکانی و داکەند لەبەری کەواکەیان پێکرد، گاڵتەیان بدەن.خاچی لە ئەوەی بۆ بردیانەوە

ئەمەیان بوو، شیمۆن ناوی کە دۆزییەوە قورێنییان پیاوێکی دەرەوە، دەچوونە کاتێک دەگوترێت پێی کە شوێنێک بۆ هاتن کاتێک و هەڵبگرێت. خاچەکەی ئەوەی بۆ کرد ناچار بۆ پێدا زراوەیان بە تێکەڵ سرکەیەکی ئەوان کەللەسەرە. شوێنی واتای کە گۆلگۆسا، دابەشیان ئەو، و لەخاچدانیان بیخواتەوە. نەیویست کرد تامی کاتێک و بیخواتەوە، ئەوەی و لەوێ. دەکرد چاودێریان و بوون دانیشتوو و تیروپشک. ئاوێتنی بە ئەو جلەکانی کرد ئەوسا جولەکەکان. پاشای عیسایە، ئەمە دانا: ئەویان نووسراوی تۆمەتی ئەو سەری لەسەر کە ئەوانەی چەپییەوە. لە یەکێک و ڕاستیەوە لە یەکێک لەخاچدەدرێن، ئەودا لەگەڵ دز دوو ڕووخێنەری ئەی دەیانگوت، و دەجوڵاند. سەریان و دەکرد ئەو بە کفریان تێدەپەڕین، خاچەکە لە خودای، کوڕی ئەگەر بکە! ڕزگار خۆت بنیادنەرەوە، ڕۆژدا سێ لە و پەرستگا فەریسییەکان و پیرەکان و نووسەرەکان لەگەڵ گەورەکان کاهینە هەروەها خوارەوە. وەرە ڕزگار ناتوانێت خۆی بەڵام کرد، ڕزگار دیکەی کەسانی دەیانگوت، و دەکرد گاڵتەجاڕییان پێ باوەڕی ئێمە و خوارەوە بێتە خاچەکە لە ئێستا با ئیسرائیلە، پاشای ئەگەر بکات. چونکە دەیەوێت. ئەگەر بکات، ڕزگاری ئێستا با خودا، لەسەر بەستووە پشتی دەهێنین. سەرزەنشتیان خاچکرابوون، لەگەڵی کە دزەکانیش هەروەها خودام. کوڕی من کە گوتی دەکرد.

نۆیەم. کاتژمێری هەتا دابەزی زەوی هەموو لەسەر تاریکی شەشەمەوە، کاتژمێری لە لەما ئێلی، ئێلی گوتی: و کرد هاواری گەورە دەنگێکی بە عیسا نۆیەم، کاتژمێری دەربارەی ئەوانەی لە هەندێک وازلێهێنا؟ منت بۆچی من، خودای من، خودای واتە: ئەمە سەباختانی؟ لە یەکێک دەکات. ئێلیاس بانگی ئەمە دەیانگوت: بیستیان، کاتێک بوون، وەستاوە لەوێ

دەوری دایە و سرکە لە کردەوە پڕی و گرت ئیسفەنجێکی و ڕایکرد دەستبەجێ ئەوان ئایا ببینین با بهێڵە، بەجێی دەیانگوت: دیکەش ئەوانی ئەو. دەدایە خواردنەوەی قامیشێک، ڕۆحی و کرد هاواری بەرز دەنگێکی بە دیسان عیسا بەڵام ڕزگارکردنی. بۆ دێت ئەلیاس و درا، شەق دوو بۆ خوارەوە هەتا سەرەوە لە پەرستگا پەردەی ئەوەتا و بەجێهێشت. پیرۆزانەی ئەو لاشەی زۆر و کرانەوە گۆڕەکان و بوون. شەق بەردەکان و هەژا زەوی چوونە ئەو، هەستانەوەی پاش گۆڕەکان، لە دەرەوەیان هاتنە دوای و هەڵسانەوە خەوتوون پاسەوانی لەگەڵی ئەوانەی و سەدانەکە دەرکەوتن. کەس زۆر بۆ و پیرۆزەکە شارە ناو و ترسان زۆر ڕوویاندا، کە بینی ڕووداوانەیان ئەو و بوومەلەرزەکە کاتێک دەکرد، عیسایان دەکرد، سەیریان دوورەوە لە زۆر ژنانێکی لەوێش بوو. خودا کوڕی ئەمە بەڕاستی گوتیان: مەجدەلیە مریەمی لەوانەدا دەکرد. خزمەتیان و کەوتبوو عیسایان دوای جەلیلەوە لە کە زەبدی.کوڕەکانی دایکی و یوسی، و یاقوب دایکی مریەمی و بوو،

خۆی کە بوو، یوسف ناوی هات، ئەریماسیاوە لە دەوڵەمەند پیاوێکی بوو، ئێوارە کاتێک کرد. عیسای جەستەی داوای و پیلاتۆس بۆ بووەوە نزیک کەسە ئەم ببوو، عیسا قوتابی بە و وەرگرت جەستەکەی یوسف پێبدرێتەوە. جەستەکە کە دا فەرمانی پیلاتۆس ئەوسا هەڵیکەندبوو، بەردەوە لە کە خۆیدا نوێیەکەی گۆڕە لە دایناوە و پێچایەوە. پاکدا کەتانێکی مریەمی لەوێ ڕۆیشت. گۆڕەکە، دەرگای بۆ گەڵاوە گەورەی بەردێکی ئەوەی دوای و گۆڕەکە.بەرامبەر دانیشتبوون، دیکە مریەمی و مەجدەلیە

لەلای فەریسییەکان و گەورەکان کاهینە ئامادەکارییە، ڕۆژی دوای کە دواتر، ڕۆژی لە زیندوو هێشتا کاتێک چەواشەکارە، ئەو کە کەوتەوە بیرمان گەورەم، کۆبوونەوە پیلاتۆس بکرێت پارێزراو گۆڕە ئەو کەواتە بدە فەرمان هەڵدەستمەوە. ڕۆژ سێ دوای گوتی: بوو، لە بڵێن: گەل بە و بیدزنەوە و شەودا لە بێن قوتابییەکانی نەوەک سێیەم، ڕۆژی هەتا

پێی پیلاتۆس یەکەمیان. لە دەبێت خراپتر گومڕایی دواین و هەڵسەنرایەوە، مردووان و چووبوون ئەوانیش دەزانن. وەک بکەن پارێزراوی و بڕۆن هەیە، پاسەوانتان ئێوە گوتن: پاسەوانەکە.لەگەڵ بەردەکە مۆرکردنی بە کرد پارێزراو گۆڕەکەیان

28

هاتن دیکە مریەمی و مەجدەلی مریەمی هەفتە، ڕۆژی یەکەم بەیانی لە شەممەکان، دوای یەزدان فریشتەیەکی چونکە ڕوویدا، گەورە بوومەلەرزەیەکی ببینە، و گۆڕەکە. سەیری بۆ لەسەری و گلۆرکرد دەرگاکە لە بەردەکەی و بووەوە نزیک و دابەزیبوو ئاسمانەوە لە ئەو، تۆقینی لە بوو. بەفر وەک سپی جلەکەی و بوو بروسکە وەک ئەو شێوەی دانیشتبوو. ئافرەتەکانی بە و دایەوە وەڵامی فریشتەکە بوون. مردوو وەک و هەژێنران پاسەوانەکان چونکە نییە، لێرە دەگەڕێن. خاچکراودا عیسای بەدوای دەزانم چونکە مەترسن، ئێوە گوت: بە و ڕاکشابوو. تێیدا گەورە کە شوێنەی ئەو ببینن وەرن فەرمووی. چۆن وەک هەستایەوە پێشتان ئەوەتا و هەستایەوە، مردووان لە کە بڵێن قوتابییەکانی بە و بڕۆن خێرایی هاتنە گۆڕەکە لە خێرایی بە و گوتن. پێم ئەوەتا دەیبینن. لەویٚ جەلیل، بۆ دەکەوێت ئەو قوتابییەکانی بە ئەوەی بۆ ڕایانکرد گەورە، خۆشییەکی و ترس لەگەڵ دەرەوە عیسا ئەوەتا قوتابییەکانی، بە بکەن ڕاپۆرت ئەوەی بۆ دەڕۆیشتن ئەوان کاتێک ڕابگەیەنن. پێیەکانیان و پێشەوە هاتنە ئەوانیش بن. شادمان فەرموون: پێی و بووەوە ڕووبەڕوویان ڕاگەیەنن براکانم بە و بڕۆن مەترسن، دەڵێت: پێیان عیسا ئەوسا برد. بۆ کڕنۆشیان و گرت دەبینێت.منیان لەویٚ و جەلیل، بۆ بڕۆن کە

ئەو هەموو و شارەکە ناو هاتنە پاسەوانەکان لە هەندێک ئەوەتا دەڕۆیشتن، ئەوان کاتێک

و کۆبوونەوە پیرانەکە لەگەڵ کاتێک ڕاگەیاند. گەورەکان کاهینە بە ڕوویدابوویان شتانەی قوتابییەکانی کە بڵێن گوتیان و سەربازەکان دایانە و گرت پێویستیان زیوی کرد، ڕاوێژیان لەلای ئەمە ئەگەر بووین. خەوتوو ئێمە کە کاتێکدا لە دزی ئەویان و هاتن شەودا لە ئەو کە ئەوانیش دەکەینەوە. نیگەرانی بێ ئێوە و دەکەین ڕازی ئێمە بیسترایەوە، سەرۆک لەنێو قسەیەش ئەم کرابوو. فێریان کە کرد ئەوەیان وەرگرت، زیوەکانیان پارچە ئەمڕۆ.هەتا بڵاوبووەوە جولەکەکاندا

کاتێک و دیاریکردبوو. بۆیانی عیسا کە چیایەی ئەو بۆ گەلیل، چوونە قوتابییەکە یازدە و بووەوە نزیک عیسا کرد. گومانیان هەندێکیان بەڵام کرد، پەرستیشیان بینی، ئەویان کاتێک من. درایە زەوی لەسەر و ئاسمان لە دەسەڵات هەموو گوتی: و کرد بۆیان قسەی پیرۆز ڕۆحی و کوڕ و باوک ناوی لە ئەوان قوتابی، بکەنە نەتەوەکان هەموو دەڕۆن، ئەوەتا و پێکردوون، فەرمانم ئەوەی هەموو پاراستنی بۆ ئەوان فێرکردنی ئاوهەڵبکێشن، ئامین.سەردەم. تەواوبوونی تا ڕۆژەکاندا هەموو لە ئێوەدام لەگەڵ من

دەرچوون

1

میسر، ناو چوونە باوکیان یەعقوبی لەگەڵ کە ئیسرائیلن کوڕەکانی ناوەکانی ئەمانە یەهودا، لێڤی، سیمۆن، ڕەئوبێن، ژوورەوە. چووە خۆی ماڵەکەی هەموو لەگەڵ هەریەکەیان هەموو و بوو، میسر لە یوسف ئاشێر. و گاد، نەفتالی، و دان، بنیامین، زەبولون، ئیساخار، ئەو هەموو و براکانی، هەموو و مرد، یوسف بوون. پێنج و حەفتا یاقوب لە گیانەکان زۆر زۆر و بوون گشتی و بوون زۆریان و کرد گەشەیان ئیسرائیل کوڕانی بەڵام نەوەیە. یوسفی کە هەستایەوە، میسر لە دیکە پاشایەکی کرد. زیاد ئەوانی زەوی و بەهێزبوون، و گەورەیە، کۆمەڵێکی ئیسرائیل کوڕانی ڕەگەزی ئەوەتا نەتەوەکەی، بە گوتی نەدەناسی. بکرێن، زیاد نەوەک بکەین، لەگەڵدا مامەڵەیان ژیرانە بە با کەواتە وەرن بەهێزترە. ئێمە لە بکەن، دژمان لە جەنگ و دوژمنانمان، پاڵ بچنە ئەوانیش سەرمان، دێتە جەنگێک کاتێک و لە ئەوەی بۆ دانان، بەسەریاندا کارەکانی سەرپەرشتیارانی و دەرەوە. بڕۆنە خاکەکە لە و و پەیسۆ واتە نا، بنیاد فیرعەون بۆ قەڵابەندەکانیان شارە بدەن. ئازاریان کارەکاندا زیاتر ئەوەندە دەکرد، زەلیل ئەوانیان هەرچەندە بەڵام خۆرە. شاری کە ئۆن و ڕامێسێس

ئیسرائیل. کوڕانی لە دەبووەوە ڕقیان میسرییەکان و زۆر، زۆر دەبوون توانادار و دەبوون کارە لە ژیانیان ئازاردانی و لێکردن. ستەم زۆرەملێ بە ئیسرائیلیان کوڕەکانی میسرییەکان هەموو بەپێی دەشتەکاندا، کارەکانی هەموو و دروستکردن، خشت و قوڕ بە سەختەکاندا، دەکردن.کۆیلەیان زۆرداری بە کە کارانەی ئەو

و بوو، شیفرا ناوی لەوان یەکێک گوت، عیبرانییەکان مامانەکانی بە میسرییەکان پاشای و و عیبرانییەکان، ئافرەتە بۆ دەکەن مامانەیی کاتێک گوتی: و بوو، پوعا دووەمەکە ناوی بێت، مێینە ئەگەر بەڵام بیکوژن، بێت، نێرینە ئەگەر بن، منداڵبووندا کاتی لە ئەوان و پێدان، فەرمانی میسر پاشای کە نەکرد ئەوەیان و ترسان خودا لە مامانەکان بیپارێزن. پێی و بانگکرد مامانەکانی میسر پاشای بەڵام هێشتەوە. ژیانی بە نێرینەکانیان منداڵە بە مامانەکان هێشتەوە؟ زیندوویی بە نێرینەکانتان منداڵە و کرد کارەتان ئەم بۆچی گوتن: ئەوەی پێش چونکە نین، میسر ئافرەتانی وەک عیبرانییەکان ئافرەتە گوت، فیرعەونیان گەل و کرد، مامانەکان لەگەڵ چاکەی خودا دەبێت. منداڵەکانیان لایان، بچنە مامانەکان خۆیان بۆ ئەوان دەترسان، خودا لە مامانەکان ئەوەی لەبەر بوون. بەهێز زۆر و بوو زۆریان کە کوڕێک هەر گوتی: و گەلەکەی هەموو بە دا فەرمانی فیرعەون کرد. دروست ماڵەکانیان ژیانی بە کچێک هەر بەڵام ڕووبارەکە، ناو فڕێیبدەنە بێت، لەدایک عیبرانییەکان لە بهێڵنەوە.

2

و گرت سکیدا لە و هێنا. لێڤی کچەکانی لە یەکێک کە هەبوو، لێڤی هۆزی لە کەسێک مانگ. سێ ماوەی بۆ شاردیانەوە بوو، جوان بینییان کاتێک بەڵام بوو، لەدایک کوڕێکی

زفتی و قیر بە و وەرگرت بۆ سەبەتەیەکی دایکی بیشارنەوە، ئیتر نەیانتوانی ئەوەی لەبەر لە خوشکەکەی و داینا. ڕووبارەکە لەلای زۆنگاوەکە لە و ناوی خستە منداڵەکەی سواند، دێت.بەسەریدا چی بزانێت ئەوەی بۆ دەکرد، چاودێری دوورەوە

ڕووبار لەتەنیشت کەنیزەکانی و ڕووبار، لەسەر خۆشوشتن بۆ دابەزی فیرعەون کچی هەڵیگرتەوە. و نارد کەنیزەکەی بینی، زۆنگاوەکە لە سەبەتەکەی کاتێک تێدەپەڕین. و کرد، دەریباز فیرعەون کچی و سەبەتەکە، لە دەبینێت گریانی منداڵێکی و کردنەوەی گوت: فیرعەونی کچەکەی بە ئەو خوشکەکەی و عیبرانییەکانە. منداڵەکانی لە ئەمە گوتی، کچی بدات؟ شیر بۆ منداڵەت ئەم تاکو بکەم، بۆ عیبرانی شیردەری ژنێکی بانگی دەتەوێت فیرعەون کچی کرد. منداڵەکەی دایکی بانگی و هات گەنجەکە کچە بڕۆ. گوتی: فیرعەون منداڵەکەی ژنەکە پێدەدەم. کرێت منیش پێبدە، شیری و بپارێزە بۆ منداڵەم ئەم گوت: پێی و فیرعەون، کچی لای هێنایە ئەوی بوو، گەورە منداڵەکە کاتێک پێدا. شیری و وەرگرت هەڵگرتەوە.ئەوم ئاوەوە لە گوتی، و موسا، لێنا ناوی و ئەو، کوڕی بووە

کوڕانی براکانی، لای بۆ دەرەوە چووە بووبوو، گەورە موسا کە زۆرەدا ڕۆژانە لەو ڕوویدا هەندێک لێدەدات میسری پیاوێکی بینی ماندووبوونیان، لە تێگەیشت کاتێک ئیسرائیل. کەسی و کردبوو لای ئەو لاو ئەم سەیری ئیسرائیل. کوڕانی خۆی، براکانی لە عیبرانی ڕۆژی لە بەڵام دەرەوە چوونە شاردییەوە. لمەکە لە میسرییەکە، لێدانی دوای لە و نەدی، بۆچی دەڵێت: خراپەکارەکەی بە و دەکرد، شەڕیان کە دەبینێت عیبرانی پیاوی دوو دووەم، دادوەر و فەرمانڕەوا وەک دانا تۆی کێ وتی: بەڵام ئەو دەدەیت؟ دراوسێکەت لێدانی تۆ کوشت؟ میسرییەت ئەو دوێنێ چۆن هەروەک بکوژیت، منیش دەتەوێت ئایا ئێمە؟ لەسەر قسەیەی ئەم فیرعەون بووە. ئاشکرا قسەیە ئەم ئەوا بێت، ئاوا ئەگەر وتی: و ترسا موسا مەدیان خاکی لە و کشایەوە، فیرعەون ڕووی لە موسا بکوژێت. موسا گەڕا و بیست،

میدیان کاهینی بۆ دانیشت. بیرەکە لەسەر مەدیان، خاکی هاتە کاتێک نیشتەجێبوو،
ئاویان و هاتن دەکرد. یەترۆیان باوکیان مەڕەکانی شوانایەتی کە هەبوون، کچ حەوت
کاتێک یەترۆ. باوکیان مەڕەکانی ئاودانی بۆ پڕکردەوە ئاویان ئەمبارەکانی هەتا دەکێشا،
و کێشان بۆ ئاویشی کردن، ڕزگاری و هەستا موسا بەڵام دەریانکردن، گەیشتن، شوانەکان
ئەمڕۆ بۆچی گوتن: پێی ئەویش باوکیان، ڕاگوێل، لای بۆ هاتن ئەوان ئاودا. مەڕەکانیانی
ئاوی شوانەکان، لە کردین ڕزگاری میسری پیاوێکی گوتیان: بەڵام ئەوان گەڕاونەتەوە؟ زوو
بۆچی ئەوە؟ کوا گوت: کچەکانی بە بەڵام ئەو ئاودا. ئێمەی مەڕەکانی و کێشا بۆ
پیاوەکە لەلای موسا بخوات. نان ئەوەی بۆ بکەن، بانگی جێهێشتووە؟ پیاوەکەتان
وەرگرتن، سکدا لە موسا. دایە ژنی بە خۆی کچی سەپفۆرای ئەو و بوو، نیشتەجێ
خاکێکی لە نامۆم من چونکە گوتی: و گێرشۆم لێنا ناوی موسا و بوو، کوڕێکی ئافرەتەکە
و ناڵاندن کارەکان لە ئیسرائیل کوڕانی و مرد میسر پاشای زۆرە، ڕۆژانە ئەو دوای بێگانەدا.
لە گوێی خودا و سەرکەوت. خودا لای بۆ کارەکانەوە لە ئەوانیش هاواری کرد، هاواریان
و ئیسحاق و ئیبراهیم لەگەڵ کە کردەوە یادی خۆی پەیمانی خودا و گرت، ئەوان ناڵەی
ناساند.بۆیان خۆی و کرد، ئیسرائیلی کوڕانی سەیری خودا و بوو. بەستی یاقوب

3

مەڕەکانی و دەکرد، بوو، میدیان کاهینی کە خەزووری، یەترۆی مەڕەکانی شوانکاری موسا
لەناو ئاگرێکدا گڕی لە یەزدان نێردراوێکی حۆرێب. کێوی گەیشتە و چۆڵەوانی، بردە
دەوەنەکە بەڵام ئاگر، بە دەسووتێت دەوەنەکە کە بینی و دەرکەوت، ئەو بۆ دەوەنەیەک
دەوەنە ئەم بۆچی کە ببینم، گەورەیە بینینە ئەم تاکو دەتێپەڕم گوتی، موسا نەدەسووتا.
لە پەروەردگار بینین، بۆ دەبێتەوە نزیک کە بینی پەروەردگار کاتێک ناسووتێت.

نزیک گوتی: بەڵام ئەو چییە؟ گوتی: ئەویش موسا. موسا، گوتی: و کرد بانگی دەوەنەکەوە
لەسەری تۆ شوێنەی ئەو چونکە دابکەنە، پێیەکانت لە پێڵاوەکەت لێرە، مەکەوە
و ئیبراهیم خودای تۆم، باوکی خودای من گوتی: و پیرۆزە. زەوییەکی ڕاوەستاویت
چونکە وەرگێڕایەوە، خۆی ڕووی مووسا بەڵام یەعقوب. خودای و ئیسحاق خودای
ئازاری بینیومەتەوە فەرموو: موسای بە یەزدان بکات. خودا تەماشای ڕاستەوخۆ دەیترسا
ئازاری چونکە سەرکارەکان، دەست لە بووە هاواریان لە گوێم و میسرە، لە کە گەلەکەم
دەرهێنانیان و میسرییەکان، دەستی لە ڕزگارکردنیان بۆ خوارەوە هاتمە و دەزانم. ئەوان
و شیر کە زەوییەک بۆ فراوان، و باش زەوییەکی بۆ هێنانەژوورەوەیان و زەوییە، لەو
و پریزییەکان و ئەمۆرییەکان و حیتییەکان و کەنعانییەکان شوێنی بۆ دەڕێژێت، هەنگوین
ئیسرائیل کوڕانی هاواری ببینە، ئێستا و یەبوسییەکان. و حیڤییەکان و گرگاشییەکان
و لێدەکەن. ستەمیان میسرییەکان کە بینیوە ستەمکارییەم ئەو منیش و لام، هاتووەتە
کوڕانی منی گەلەکەی تۆ و میسر، پاشای فیرعەونی لای بۆ دەنێرم تۆ من وەرە، ئێستا
دەردەهێنیت.میسرەوە خاکی لە ئیسرائیل

ئیسرائیل کوڕانی و میسر پاشای فیرعەونی لای بۆ بڕۆم کە کێم من گوت: خودای بە موسا
ئەمە و دەبم، لەگەڵت من گوتی: و فەرمووو موسای بە خودا دەربهێنم؟ میسر خاکی لە
لەم ئێوە دەرهێنا، میسرەوە لە منت گەلەکەی تۆ کاتێک دەنێرم، تۆ من کە نیشانەکەتە
لای بۆ دەرەوە دەچمە من ئەوەتا خودا: بۆ گوتی موسا و دەکەن. خودا خزمەتی شاخەدا
ئێوە. لای بۆ ناردووە منی ئێمە باوکانی خودای ئەوان: بۆ دەڵێم و ئیسرائیل کوڕەکانی
گوتی: و فەرمووو موسای بە خودا ئەوان؟ بۆ بڵێم چی ئەوە؟ ناوی چی من: لە دەپرسنەوە
منی هەیە ئەوەی دەڵێیت: ئیسرائیل نەوەی بە ئاوا فەرمووی: هەروەها هەیە. کە ئەوەم من
یەزدان دەڵێیت، ئیسرائیل کوڕانی بە ئاوا گوت، موسا بۆ دیسان خودا و لاتان. بۆ ناردووە
ئێوە بۆ منی یەعقوب، خودای و ئیسحاق، خودای و ئیبراهیم، خودای باوکانمان، خودای

ئەنجومەنی کەواتە هاتوو نەوەکان. بۆ یادگارییە و هەتاهەتایە، بۆ منە ناوی ئەمە ناردووە،
من بۆ باوکانمان خودای یەزدانی ئەوان: بۆ دەڵێیت و کۆبکەرەوە، ئیسرائیل کوڕانی پیرانی
بە دەفەرموێت: یەعقوب، خودای و ئیسحاق خودای و ئیبراهیم خودای دەرکەوتووە،
گوتی، و میسر. لە ئێوە بۆ ڕوویداوە ئەوەی هەموو و ئێوە، کردوون سەردانم سەردانکردن
و حیتییەکان و کەنعانییەکان خاکی بۆ میسرییەکان، ئازاری لە ئێوە دەربهێنمەوە
کە خاکێک بۆ یەبوسییەکان، و حیڤییەکان و گرگاشییەکان و پریزییەکان و ئەمۆرییەکان
پیرانی ئەنجومەنی و تۆ و دەنگت، بۆ دەگرن گوێ ئەوان دەڕژێت. لێ هەنگوین و شیر
خودای دەڵێیت: پێی و میسر، پاشای فیرعەون، لای بۆ ژوورەوە دەچنە ئیسرائیل
ئەوەی بۆ چۆڵەوانی، ناو بۆ دەڕۆین ڕۆژ سێ ڕێگای کەواتە کردووین، بانگی عیبرانییەکان
ئێوە بە ڕێگا میسر، پاشای فیرعەون، کە دەزانم بەڵام من خودامان. بۆ بکەین قوربانی
لە و دەکەمەوە درێژ دەستم و بەهێز. دەستێکی بە نەبێت ئەگەر ڕۆیشتن، بۆ نادات
و دەدەم، ئەنجامیان لەنێویاندا کە سەرسوڕهێنەرەکانم کارە هەموو بە دەدەم میسرییەکان
میسرییەکان، لەبەردەم گەلە ئەم دەدەمە پێزانین من و دەنێرێتەوە. ئێوە ئەمانە لەدوای
و دراوسێ لە دەکات داوا ژن بەڵام ناڕۆنەوە. بەتاڵ دەستی بە دەڕۆن، ئێوە کاتێک
کچەکانتان، سەر و کوڕەکانتان سەر دەیانخەنە و جلوبەرگ، و زێڕ و زیو قاپی هاوژینەکەی
دەکەن.تاڵان میسرییەکان و

4

چونکە نەگرن، دەنگم لە گوێ و نەکەن پێ باوەڕم ئەگەر گوتی: و دایەوە وەڵامی موسا
لە چییە ئەمە گوت: پێی یەزدان ئەوان؟ بە بڵێم چی دەرنەکەوتووە، تۆ بۆ خودا دەڵێن
زەوی، لەسەر فڕێیدای و زەوی، لەسەر فڕێیبدە گوتی، و گۆچانە. گوتی: ئەویش دەستتدا؟

و بکە درێژ دەستت فەرموو: موسای بە پەروەردگار و لێی. ڕایکرد موسا و مار، بووە و

بۆ دەستیدا. لە گۆچکە بووە و گرت، کلکەکەی و درێژکرد دەستی کەواتە بگرە. کلکەکەی

و ئیسحاق خودای و ئیبراهیم خودای باوکانیان، خودای کە بکەن، تۆ بە باوەڕ ئەوەی

باوەشت. ناو بخەرە دەستت گوت: پێی دیسان یەزدان دەرکەوتووە. تۆ بۆ یاقوب، خودای

وەک دەستی دەرهێنا، باوەشی لە دەستی کاتێک و باوەشی، ناو خستە دەستی ئەویش

ناو خستە دەستەکەی ئەویش و باوەشت، ناو بخەرە دەستت گوتی، دیسان و ببوو. بەفر

باوەڕیان ئەگەر گۆشتەکەی. ڕەنگی بۆ گەڕایەوە دیسان و باوەشی، لە دەریهێنا و باوەشی،

دەنگی لە دەکەن پێ باوەڕت ئەوا نەگرت، یەکەم نیشانەی دەنگی لە گوێیان و نەکرد پێت

دەنگت لە گوێ و نیشانەیە، دوو بەم نەکەن پێت باوەڕیان ئەگەر دەبێت و دووەم. نیشانەی

لە کە ئاوەی ئەو و دەیرێژیت، وشکە لەسەر و دەگریت ڕووبارەکە لە ئاوێک نەگرن،

ئەی پاڕامەوە، گوت: یەزدانی بە موسا وشکەکە. لەسەر خوێن دەبێتە دەیگریت ڕووبارەکە

کە کاتەوە لەو نە لەمەوپێش، ڕۆژ سێ پێش نە و دوێنێ پێش نە نیم، توانا من یەزدان،

بە یەزدان خاوزمانم. و لاوازدەنگ من خزمەتکارەکەت، لەگەڵ قسەکردن بە کرد دەستت

ئایا دروستکردووە؟ نابینای و بینا و لاڵ و کەڕ کێ مرۆڤ؟ دایە دەمی کێ فەرموو: موسای

موسا و بڵێیت. چی دەکەم فێرت و دەکەمەوە تۆ دەمی من و بڕۆ، ئێستا و خودا؟ نیم، من

ئەوەی هەیە، توانای کە بکە دیاری دیکە کەسێکی پەروەردگار، دەکەم، پێت پاڵێوم گوتی،

کە برات هارونی ئایا گوتی: و بوو تووڕە موسا لەسەر تووڕەیی بە یەزدان و دەینێریت. تۆ

بۆ دەکات دەرچوون ئەو ئەوەتا و دەکات، بۆ قسەت خۆی ئەو کە دەزانم نییە؟ لێڤییەکەیە

ئەو بۆ قسە تۆ و دەبێت. دڵخۆش خۆیدا دڵی لە دەبینێت تۆ کاتێک و چاوپێکەوتنت،

دەکاتەوە، ئەوم دەمی و تۆ دەمی من و ئەو، دەمی ناو دەخەیتە منت وشەکانی و دەکەیت،

دەبێتە ئەو و دەکات، قسە گەل لەگەڵ تۆ بۆ ئەو دەیکەن. کە ئەوەی دەکەم ئێوە فێری و

کە گۆچانەی ئەم و خودا. بە پەیوەندیدار شتەکانی لە دەبیت ئەو بۆ تۆ بەڵام تۆ، دەمی

دەکەیت.نیشانانە ئەو پێی کە دەیگریت، خۆتدا دەستی لە مار، بە بووە

لای بۆ دەگەڕێمەوە و دەچم گوت: پێی و خەزووری، یەترۆی لای بۆ گەڕایەوە و چوو موسا بە گوت: موسای بە یەترۆش زیندوون. هێشتا ئایا دەبینم و میسرن، لە ئەوانەی براکانم موسای بە مەدیان لە پەروەردگار مرد. میسر پاشای زۆرە، ڕۆژانە ئەو دوای بڕۆ. سەلامەتی دەکرد گیانت بەدوای گەڕانیان ئەوانەی هەموو چونکە میسر، بۆ بگەڕێوە بڕۆ، فەرموو، و کردن، بارهەڵگرەکانی ئاژەڵە سواری هەڵگرتەوە، منداڵەکانی و ژن موسا مردوون. هەڵیگرت. خۆیدا دەستی لە و وەرگرت خوداوە لە گۆچانەکەی موسا میسر. بۆ گەڕایەوە هەموو لە ئاگاداربە میسر، بۆ دەگەڕێیتەوە و دەڕۆیت کاتێک فەرموو، موسای بە یەزدان بەڵام بدە، ئەنجام فیرعەون لەبەردەم ئەوانە دەستت، خستوومەتە کە پەرجووانەی ئەو دەڵێیت، فیرعەون بە بەڵام تۆ ناکات. بەڕێ گەلەکە ئەو و دەکەمەوە، ڕەق ئەو دڵی من بنێرە گەلەکەم گوتیت، پێم من منە. نۆبەرەی کوڕی ئیسرائیل دەفەرموێت: ئەمە یەزدان من ببینە، ئەوا دەرەوە، بیاننێریتە نایانەوێت ئێستا ئەگەر بکەن. خزمەتم ئەوەی بۆ دەرەوە یەزدان فریشتەی نیشتەجێبوون، شوێنی لە ڕێگا لە ڕوویدا دەکوژم. نۆبەرەکەت کوڕە و هەڵگرت بچووکی بەردێکی سیپفۆرا بیکوژێت. دەدا هەوڵی و بووەوە ڕووبەڕووی گوتی: و ئەو پێیەکانی بەر کەوتە پاشان کرد، خەتەنە کوڕەکەی ئەندامی نووکی پێستی خوێنی گوتی: چونکە دوورکەوتەوە، لێی و وەستا. منداڵەکەم خەتەنەکردنی خوێنی موسا پێشوازی بۆ بڕۆ فەرموو: هارونی بە پەروەردگار وەستاوە. منداڵەکەم خەتەنەکردنی موسا کرد. ماچیان و پێکەوت، چاوی خودا کێوی لە و ڕۆیشت ئەویش چۆڵەوانی. لە ڕاگەیاند. ئارۆن بۆ پێدا فەرمانی کە وشەکان هەموو و ناردی کە یەزدان وشەکانی هەموو هارون و کۆکردەوە. ئیسرائیلیان کوڕانی پیرانی ئەنجومەنی و چوون هارون و موسا نواند. گەل لەبەردەم نیشانەکانی و فەرموو، موسای بە خودا کە گوت وشانەی ئەو هەموو و کردبوو، ئیسرائیلی کوڕانی سەردانی خودا چونکە بوون، شادمان و کرد باوەڕیان گەل

برد.کڕنۆشیان و چەماوەتەوە گەل بینیبوو. ئەوانی تەنگانەی چونکە

5

یەزدانی گوت: پێیان و فیرعەون لای بۆ ژوورەوە چوونە هارون و موسا ئەمانە دوای چۆڵەوانی لە تا دەرەوە بنێرە من گەلەکەی دەفەرموێت: ئەمە ئیسرائیل پەروەردگاری ئەوەی بۆ بگرم، ئەو دەنگی لە گوێ من کە کێیە ئەو گوتی: فیرعەون بگێڕن. بۆ جەژنم بۆ دەڵێن و دەرەوە. ناردنە ئیسرائیل و ناناسم، گەورە من دەرەوە؟ بنێرمە ئیسرائیل کوڕانی ناو بۆ ڕۆژ سێ ڕێگای دەڕۆین کەواتە کردووین. بانگهێشتی عیبرانییەکان خودای ئەو: کوشتن یان مردن نەوەک پەروەردگارمان، یەزدانی بۆ بکەین قوربانی ئەوەی بۆ چۆڵەوانی، کارەکانیان لە گەلەکە هارون و موسا بۆچی گوتن: پێی میسر پاشای ببێتەوە. ڕووبەڕوومان ئێستا ئەوەتا گوتی، فیرعەون و خۆی. کارەکانی سەر بڕۆنە هەریەکەتان دەگێڕنەوە؟ دا فەرمانی فیرعەون وەستێنین. کارەکانیان لە ئەوان با کەواتە کردووە، زیادی زۆر گەلەکە بۆ گەل بدرێتە کا کە نامێنێت ئیتر گوتی، و نووسەرەکان بە و گەل سەرکارگێڕانی بە خۆیان بۆ و بڕۆن خۆیان با بەڵام ئێستا، پێش ڕۆژ سێ و دوێنێ وەک دروستکردن، خشت ڕۆژێک هەر بەپێی دەیکەن، خۆیان کە دروستکردنەکە خشت ڕێکخستنی کۆبکەنەوە. کا دەڵێن: و کردووە هاواریان ئەمە لەبەر بێکارن، چونکە ناسرێتەوە، هیچ سەریان، دەیخەیتە با و بێت، قورس پیاوانە ئەم کارەکانی با بکەین. خودامان بۆ قوربانی و هەستین با نەبن.بەتاڵەکان قسە نیگەرانی با و بن، ئەمانە نیگەرانی

فیرعەون دەیانگوت: و دەگوت گەلیان بە و دەکردن، بەپەلەیان خامەکان و سەرکارگێڕەکان لە کۆبکەنەوە، پووش خۆتان بۆ و بڕۆن ئێوە خۆتان ئێوە. ناداتە کا چیتر دەڵێت، ئەمە

له گەل و لاناکرێت. ڕێکخستنەکەتان له شتێک هیچ چونکه بیدۆزنەوە، که هەرکوێیەک سەرکارگێڕەکان کا. بۆ پووش کۆکردنەوەی بۆ بوون پەرتەوازە میسر خاکی هەموو هەروەک بکەن، تەواو ڕۆژ بەپێی دیاریکراوەکانتان کارە دەیانگوت: و پێدەکردن پەلەیان ئەوان لەسەر که ئیسرائیل کوڕانی ڕەگەزی خامەنووسەکانی ئێوە. دەدرایە کا کاتەی ئەو بۆچی گوترا: پێیان و لێدران فیرعەونەوە سەرپەرشتیارەکانی لەلایەن دانرابوون، ئەمڕۆ؟ و پارێز و دوێنێ هەروەک نەکرد، تەواو دروستکردن خشت بەشەکانتانی گوتیان: و فیرعەون لای بۆ کرد هاواریان و ژوورەوە هاتنە ئیسرائیل کوڕانی نووسەرانی پێمان و تۆ، خزمەتکارەکانی به نادرێت کا خۆت؟ خزمەتکارانی به دەکەیت ئاوا تۆ بۆچی به ستەم کەواتە لێدراون، تۆ خزمەتکارەکانی ئەوەتا و بکەین، دروست خشت دەڵێن با دەڵێن: ئەمەیە لەبەر ئێوە. بێکاران بێکارن، ئێوە گوتن: پێی و دەکەیت. تۆ گەلەکەی پووش چونکه کاربکەن، و بڕۆن کەواتە ئێستا بکەین. خودامان بۆ قوربانی و بڕۆین کوڕانی نووسەرانی دەیدەنەوە. دروستکردن خشت ڕێکخستنی و ئێوە، به نادرێت دروستکردنەکە خشت له جێناهێڵن ئێوە دەیانگوت: بینی، خراپەکاندا له خۆیان ئیسرائیل دەهاتن، چاوپێکەوتنیان بۆ که پێکەوت چاویان هارون و موسا ڕۆژانە. دیاریکراوەکەی بڕە دادوەری و ببینێت ئێوە خودا با بۆیان، گوتیان و دەرەوە. دەهاتنە فیرعەون لای له کاتێک لەبەردەم و فیرعەون لەبەردەم کردووە قێزەوەر ئێمەتان بۆنی چونکه بکات، گەڕایەوە موسا بکوژێت. ئێمە تاکو ئەو، دەستی بدەنە شمشێر ئەوەی بۆ خزمەتکارەکانی، بۆچی چەوساندەوە؟ گەلەت ئەم بۆچی یەزدان، ئەی دەپاڕێمەوە، گوتی: و یەزدان لای بۆ گەلەی ئەم تۆوە، ناوی به قسەکردن بۆ فیرعەون لای چوومە کاتێک له و ناردووە؟ منت نەکرد.ڕزگار خۆتت گەلەکەی تۆ و دا، ئازار

6

به چونکه دەکەم، فیرعەون بە من ئەوەی دەبینیت ئێستا فەرموو: موسای بە یەزدان و خودا خاکەکەی. لە دەریاندەکات بەرزەوە باڵێکی بە و دەیاننێرێتەوە، بەهێز دەستێکی یەعقوب و ئیسحاق و ئیبراهیم بۆ و یەزدانم. من فەرموو: پێی و کرد موسا لەگەڵ قسەی و نەکردەوە. ڕوون ئەوانم بۆ یەزدانە کە من ناوی و بووم، ئەوان خودای دەرکەوتم، ئەو پێبدەم، کەنعانییەکانیان زەوی ئەوەی بۆ دامەزراند، ئەواندا لەگەڵ خۆمم پەیمانی ناڵەی لە گوێم من و بوون. نیشتەجێ لەسەری و بوون نیشتەجێ تێیدا کە زەوییەی کردەوە. ئێوەم پەیمانی یادی و دەکەن، کۆیلەیان میسرییەکان کە بوو، ئیسرائیل کوڕانی دەسەڵاتی لە دەرتانهێنم و یەزدانم، من بڵێ: ئیسرائیل، کوڕەکانی بە گوتم بڕۆ، حوکمێکی و بەرز باڵێکی بە دەتانکڕمەوە و کۆیلایەتی، لە دەکەم ڕزگارتان و میسرییەکان، من کە دەزانن و ئێوە، خودای دەبمە و دەگرمەوە، خۆم بۆ گەلێک وەک ئێوە و گەورە. ناو دەتانبەمە و دەرهێناوە. میسرییەکان ستەمکاری لە ئێوەی ئەوەی ئێوە، خودای یەزدانم، و ئیسحاق و ئیبراهیم بیدەمە ئەوەی بۆ درێژکرد، بۆ خۆمم دەستی کە زەوییە، ئەو کوڕانی بۆ کرد قسەی ئاوا موسا یەزدان. من میرات، بە ئێوە دەیدەمە و یەعقوب، پەروەردگار سەختەکان. کارە لەبەر و دڵتەنگی لەبەر نەگرت موسا لە گوێیان و ئیسرائیل، ئەوەی بۆ بکە، میسر پاشای فیرعەونی لەگەڵ قسە ژوورەوە، بچۆرە فەرموو، موسای بە گوتی: و کرد قسەی یەزدان لەبەردەم موسا دەرەوە. بنێرێتە خاکەکەی لە ئیسرائیل کوڕانی دەگرێت؟ لێ گوێم فیرعەون چۆن ئیتر نەگرت، من لە گوێیان ئیسرائیل کوڕەکانی ببینە، پێدان فەرمانی و فەرموو هارونی و موسا بە یەزدان بێڕاتیۆنالم. کەسێکی خۆشم من بنێرێتە میسر خاکی لە ئیسرائیل کوڕانی ئەوەی بۆ میسر، پاشای فیرعەونی بە سەبارەت دەرەوە.

و ئەنۆخ ئیسرائیل: نۆبەرەی ڕئوبێن کوڕانی ئەوان، باوکانی ماڵەکانی سەرۆکانی ئەمانە و یامین و یەموییێل شیمۆن: کوڕەکانی و ڕئوبێنە. خزمایەتی ئەمە کارمی، و ئەسرۆن فەلو،

کوڕەکانی خێڵەکانی ئەمانە بوو، کەنعانییەکە ژنە لە کە شاول و زۆهار و یاخین و ئێهود
و قەهات گێرشۆن، خزمایەتییان: بەپێی لێقین کوڕەکانی ناوەکانی ئەمانە بوون. شیمۆن
گێرشۆنن: کوڕەکانی ئەمانە بوو. ساڵ حەوت و سی و سەد لێقی ژیانی ساڵانی مەراری.
و حەبرۆن و یسهار و عەمرام قاهات: کوڕەکانی و خێزانەکانیان. بەپێی شیمعی، و لیبنی
و ماحلی مەراری، کوڕەکانی و بوو. ساڵ سێ و سی و سەد قاهات ژیانی ساڵانی و عوزیێل،
گرت، یۆخەبەدی عەمران خزمایەتییەکانیان. بەپێی لێقین باوکییەکانی ماڵە ئەمانە موشی.
مەریەمی و موسا و هارون بوون بۆی و خۆی، ژنی بە بوو، خۆی باوکی براکەی کچی کە
ئیساخار: کوڕەکانی و بوو. ساڵ دوو و سی و سەد عەمران ژیانی ساڵانی خوشکیان.
هارون سەگرێی. و ئەلیسافان میشائێل، عوزیێل: کوڕەکانی و زەخری. و نافەک قۆرەح،
و ناداب ئەویش و گرت، ژنی وەک ناحشۆنی، خوشکی ئەمیناداب، کچی ئەلیزابێسی
ئەمانە ئەبیاسار، و ئەلقانا و ئاسیر قۆرەح: کوڕەکانی بوو. بۆ ئیتاماری و ئەلعازار و ئەبیود
بە وەرگرت فوتیێلی کچەکانی لە یەکێک ئەهارۆن کوڕی ئەلیعازاری و قۆرەحن. نەوەکانی
بەپێی لێقییەکانن خێزانەکانی سەرۆکە ئەمانە بوو، بۆ فینەحاسی ئەویش و ژنی،
خاکی لە ئیسرائیل کوڕەکانی فەرموون پێی خودا کە موسایە، و هارون ئەمە نەوەکانیان.
میسر پاشای فیرعەونی لەگەڵ کە کەسانەن ئەو ئەمانە هێزیان. لەگەڵ دەربهێنن میسر
موسا. و هارون خودی دەرهێنا، میسرەوە خاکی لە ئیسرائیلیان کوڕەکانی و کرد، قسەیان
قسەی موسادا لەگەڵ یەزدان کرد. قسەی مووسا لەگەڵ میسر خاکی لە یەزدان ڕۆژەدا لەو
ئەوەی هەموو لە بکە باس میسردا پاشای فیرعەونی لەگەڵ یەزدانم، من فەرمووی: و کرد
فیرعەون چۆن و لاوازدەنگم، من ئەوەتا گوتی: یەزدان لەبەردەم موسا و دەڵێم. پێت من
لێدەگرێت؟گوێم

7

و فیرعەون، بۆ خودا بە کردووە تۆم من ببینە، گوتی: و فەرمووو موسای بە یەزدان و فەرمانت ئەوەی هەموو ئەو، بۆ دەکەیت قسە بەڵام تۆ پێغەمبەرت. دەبێتە برات هارونی لە ئیسرائیل کوڕانی ئەوەی بۆ فیرعەون، لەگەڵ دەکات قسە برات هارونی بەڵام پێدەدەم، پەرجووەکانم و نیشانەکانم و دەکەمەوە ڕەق فیرعەون دڵی من دەرەوە. بنێرێتە خاکەکەی سەر دەخەمە خۆم دەستی و ناگرێت، ئێوە لە گوێ فیرعەون و دەکەم. زۆر میسر خاکی لە لەگەڵ دەردەهێنم میسر خاکی لە خۆم هێزی بە ئیسرائیل، کوڕانی خۆم، گەلی و میسر، دەستم کاتێک یەزدانم، من کە دەزانن میسرییەکان هەموو و گەورە. تۆڵەسەندنەوەیەکی و موسا دەردەهێنم. لەناوەڕاستیان ئیسرائیل کوڕانی و دەکەمەوە، درێژ میسر لەسەر و بوو، ساڵ هەشتا موسا کردیان. ئاوا پێدان، فەرمانی یەزدان چۆن وەک کردیان هارون پەروەردگار کرد. قسەیان فیرعەون لەگەڵ کاتێک بوو، ساڵ سێ و هەشتا براکەی هارونی یان نیشانەیەک بڵێت، و بکات بۆ قسەتان فیرعەون ئەگەر فەرمووو: هارون و موسا بە لەبەردەم و بگرە گۆچانەکە دەڵێیت، برات هارونی بە ئەوا بکەن، پێشکەشمان پەرجوویەک و موسا مار. دەبێتە ئەویش زەوی، سەر بیفڕێتە خزمەتکارەکانی لەبەردەم و فیرعەون چۆن وەک کرد ئاوایان و خزمەتکارەکانی، و فیرعەون بەردەم ژوورەوە چوونە هارون بەردەم و فیرعەون بەردەم فڕێدا گۆچانەکەی هارون و پێکردبوون، فەرمانی یەزدان بانگکرد، جادووگەرەکانی و میسر دانایانی فیرعەون مار. بووە و خزمەتکارەکانی، کردیان. شێوە هەمان بە خۆیان جادووگەرییەکانی بە میسرییەکانیش ئەفسوونگەرەکانی گۆچانەکانی هارون گۆچانەکەی و مار، بە بوون و فڕێدا، خۆیان گۆچانەکەی هەریەکەیان و یەزدان هەروەک نەگرت، لەوان گوێی و بوو بەهێز فیرعەون دڵی و قووتدا. ئەوانی پێدابوون.فەرمانی

نەنێرێت. دوور گەلەکە ئەوەی بۆ سەختکراوە، فیرعەون دڵی فەرمووو، موسای بە یەزدان دەبێت تۆ و ئاوەکە، سەر بۆ دەرەوە دەچێتە ئەو وا بەیانیدا، لە فیرعەون لای بۆ بڕۆ

وەریبگرە مار بۆ گۆڕاوە کە گۆچانەکە و ڕووبارەکە، کەناری لەسەر بیتەوە ئەو ڕووبەڕووی
لات بۆ ناردووە منی عیبرانییەکان، خودای یەزدان، ئەو: بۆ دەڵێیت تۆ و خۆتدا. دەستی لە
و بکات، خزمەتم چۆڵەوانیدا لە ئەوەی بۆ دەرەوە، بنێرە من گەلەکەی دەفەرموێت: و
من کە دەزانیت لەمەدا دەڵێت، یەزدان شتانە ئەم نەگرتووە. گوێت ئێستا هەتا تۆ ئەوەتا
بۆ دەیگۆڕێت و ڕووبارەکە، ئاوی لەسەر دەدەم دەستم گۆچانەکەی لە من ئەوەتا یەزدانم،
و دەردەچێت، بۆن ڕووبارەکە و دەمرن، ڕووبارەکەدان لە ماسییانەی ئەو و خوێن.
هارونی بە فەرموو: موسای بە یەزدان بخۆنەوە. ڕووبارەکە لە ئاو ناتوانن میسرییەکان
بەسەر میسر، ئاوەکانی بەسەر درێژبکە دەستت و دەستەوە بە بگرە گۆچانەکەت بڵێ، برات
بۆ بگۆڕێت تاکو کۆکراوەکانیان، ئاوە هەموو و زۆنگاوەکانیان جۆگەکانیان، ڕووبارەکانیان،
ئاوایان ئەوان و بەردەکاندا. لە و دارەکان لە میسر، خاکی هەموو لە بوو خوێن ئیتر خوێن.
بەرزی خۆی گۆچانەکەی بە و دابوو، پێیان فەرمانی یەزدان هەروەک هارون، و موسا کرد،
و خزمەتکارەکانی، لەبەردەم و فیرعەون لەبەردەم دا ڕووبارەکەی ئاوی لە و کردەوە
و مردن، بوون ڕووبارەکەدا لە ماسییانەی ئەو و خوێن. بۆ گۆڕی ڕووبارەکەی ئاوی هەموو
لە خوێن و بخۆنەوە، ڕووبارەکە لە ئاو نەیانتوانی میسرییەکان و کردەوە، بۆنی ڕووبارەکە
جادووگەرانی و شێوە هەمان بە بەڵام کردیان ئەوان بوو. میسر زەوی هەموو
ئەوان لە گوێی و بووەوە، ڕەق فیرعەون دڵی و جادووگەرییەکانیان، بە میسرییەکانیش
و خۆی، ماڵەکەی ناو چووە و گەڕایەوە فیرعەون فەرمووی. یەزدان هەروەک نەگرت،
ئەوەی بۆ هەڵیانکۆڵی ڕووبارەکە دەوروبەری لە میسرییەکان هەموو نەدا. شتە بەم گرنگی
بوون، تەواو ڕۆژ حەوت و بخۆنەوە. ئاو ڕووبارەکە لە نەیانتوانی چونکە بخۆنەوە، ئاو
دا.ڕووبارەکەی لە یەزدان ئەوەی دوای

دەفەرموێت: ئەمە یەزدان بڵێ، پێی و فیرعەون لای بچۆ فەرموو: موسای بە یەزدان
من ئەوەتا بیانێریت، نایەوێت تۆ بەڵام ئەگەر بکەن. خزمەتم تا بکە، بەڕێ من گەلەکەی

و دەڕشێنێتەوە، بۆقەڵەمساوان ڕووبار و بۆقەکان. بە سنوورەکانت هەموو لێدەدەم و تۆ نوستنەکانی ژووره ئەمبارەکانی ژووره ناو و تۆ ماڵەکانی ناو دەچنە سەرکەوتوو تەشتە لە و تۆ گەلی و تۆ خزمەتکارەکانی ماڵەکانی لەسەر و تۆ جێگاکانی لەسەر لەسەر و خزمەتکارەکانت لەسەر و تۆ لەسەر و تۆ. تەنوورەکانی لە و تۆ هەویرکردنەکانی دەسەرکەوون.بۆقەکان گەلەکەت،

8

گۆچانەکەت لەگەڵ خۆت دەستی بڵێ، برات هارونی بە فەرموو: موسای بە یەزدان هارون دەربهێنە. بۆقەکان و زۆنگاوەکاندا، و جۆگەکان و ڕووبارەکان بەسەر درێژبکە هاتنە بۆقەکان سەرەوە، هێنایە بۆقەکانی و درێژکرد میسر ئاوەکانی لەسەر دەستی بە شێوە هەمان بە میسریش جادووگەرەکانی داپۆشی. میسریان زەوی و سەرەوە بانگی فیرعەون میسر. زەوی سەر هێنایە بۆقەکانیان و کرد، ئەمەیان جادووکارییەکانیان لە و من لە بۆقەکان با و یەزدان، لای من بۆ بکەن نوێژ گوتی، و کرد هارونی و موسا بۆ گوت: فیرعەونی بە موسا بکەن. یەزدان بۆ قوربانی و دەیاننێرم من و لابات، گەلەکەم بۆ گەلەکەت، و خزمەتکارەکانت دەربارەی و تۆ دەربارەی دەکەم نوێژ کەی بکە دیاری من دەمێننەوە. ڕووبارەکە لە بەڵام ماڵەکانتان، لە و گەلەکەت لە و تۆ لە بۆقەکان لەناوبردنی هیچ کە بزانیت ئەوەی بۆ گوتووتە، تۆ وەک کەواتە: گوتی سبەینێ. بۆ گوتی: بەڵام ئەو لە و حەوشەکان لە و ئێوە ماڵەکانی لە و تۆ لە بۆقەکان یەزدان. لە جگە نییە تر یەکێکی و موسا دەمێننەوە. ڕووبارەکەدا لە بەڵام لابردرێن، تۆ گەلەکەی لە و تۆ خزمەتکارەکانی دەربارەی کرد یەزدان بۆ هاواری موسا و دەرەوە، چوونە فیرعەون لای لە هارون موسا کە کرد ئەوەی پەروەردگار دایڕشت. فیرعەون ئەوەی وەک بۆقەکان، ڕێککەوتنی

به کردەوە کۆیان و مردن. کێڵگەکان لە و حەوشەکان لە و ماڵەکان لە بۆقەکان و گوتی،
دڵی بووە، ئاسوودەیی کە بینی فیرعەون کاتێک بەڵام کرد. بۆنی زەوی و کۆمەڵە، کۆمەڵە
موسای بە یەزدان فەرمووی. یەزدان چۆن وەک نەگرت، ئەوان لە گوێی و بووەوە قورس
تاکو بدە، زەوی خۆڵی لە و درێژبکە گۆچانەکەتەوە بە دەستت بڵێ، هارون بە فەرموو:
کەواتە میسر. خاکی هەموو لە و چوارپێیەکان ئاژەڵە لە و خەڵکان لە ئاراوە بێتە مێشوولە
لە مێشوولەکان و دا، زەوی گردەکەی لە و درێژکردەوە گۆچانەکە بە دەستی هارون
بوون. مێشوولەکان زەوی گردی هەموو لە و بوون، چوارپێیەکان ئاژەڵە لە و خەڵکەکان
بەڵام مێشوولانە، دەرهێنانی بۆ کردیان، هەروەها خۆیان جادووەکانی بە جادووگەرانیش
بە جادووگەرەکان بوون. چوارپێیەکان لەسەر و خەڵک لەسەر مێشوولانە و نەیانتوانی،
لێیان گوێی و بووەوە ڕەق فیرعەون دڵی خودایە. پەنجەی ئەمە گوت: فیرعەونیان
و هەستە زوو بەیانی فەرموو: موسای بە یەزدان فەرمووی. یەزدان چۆن هەروەک نەگرتن،
ئەمە یەزدان بڵێ: پێی دەچێت، ئاوەکە لای بۆ خۆی ئەوەتا ڕاوەستە، فیرعەون لەبەردەم
نایەوێت بەڵام ئەگەر بکەن. خزمەتم چۆڵەوانیدا لە تا بەڕێبکە من گەلەکەی دەفەرموێت:
لەسەر و خزمەتکارانت لەسەر و تۆ لەسەر دەنێرمەوە من وا بنێریتەوە، من گەلەکەی
مێشی لە پڕدەبنەوە میسرییەکان ماڵەکانی و سەگ، مێشی ماڵەکانتان لەسەر و گەلەکەت
سەرسوڕهێنەرەکان کارە ڕۆژەدا لەو و هەیە. لەسەری کە زەوییەی ئەو هەروەها و سەگ،
بۆ نابێت، لەوێ سەگ مێشی کە نیشتەجێیە، لەسەری گەلەکەم کە گەسەم، زەوی لە دەکەم
من گەلی نێوان لە دادەنێم جیاوازی و زەوی. هەموو خودای یەزدانم، من کە بزانیت ئەوەی
زۆر کۆمەڵێکی و کرد، ئاوای یەزدان دەبێت. زەوی لەسەر ئەمە سبەینێ لە بەڵام تۆ، گەلی و
هەموو ناو بۆ و خزمەتکارەکانی، ماڵەکانی و فیرعەون ماڵەکانی ناو هاتە سەگ مێشی لە
کرا.وێران سەگەکە مێشی لە خاکەکە و میسر، خاکی

لەم خۆتان خودای یەزدانی بۆ قوربانی و وەرن گوتی: و بانگکرد هارونی و موسا فیرعەون

قێزەوەرەکانی ئێمە چونکە بێت، شێوەیە بەم کە نییە گونجاو گوتی: موسا بکەن. خاکەدا قێزەوەرەکانی ئەگەر ئێمە، پەروەردگاری یەزدانی بۆ دەکەین قوربانی میسرییەکان بۆ دەڕۆین ڕۆژ سێ ڕێگای دەکەن. بەردبارانمان بکەین، قوربانی لەبەردەمیان میسرییەکان فەرموویین. پێی یەزدان چۆن وەک ئێمە، خودای بۆ دەکەین قوربانی و چۆڵەوانی، ناو بەڵام بکەن، چۆڵەوانی لە خۆتان خودای بۆ قوربانی و دەنێرم ئێوە من گوتی: فیرعەون لە من بەڵام گوتی: موسا بکەن. نوێژ یەزدان لای من دەربارەی کەواتە مەڕۆن، دوور زۆر و خزمەتکارەکانت لە و تۆ لە سەگ مێشی و دەکەم، خودا بۆ نوێژ و دەرەوە دەچمە تۆ لای نەنێریت گەلەکە ئەوەی بۆ مەکە فێڵ تر جارێکی فیرعەون، دەڕوات. سبەینێ گەلەکەت لە کرد. خودا بۆ نوێژی و دەرەوە چووە فیرعەون لای لە موسا یەزدان. بۆ کردن قوربانی بۆ خزمەتکارەکانی لە و فیرعەون لە لابرد مێشەکانی و گوتی، موسا چۆن وەک کردی یەزدان نەیویست و کرد قورس خۆی دڵی کاتەدا لەم فیرعەون جێنەهێڵرا. هیچیان و گەلی، لە و بکات. بەرێ گەلەکە

9

عیبرانییەکان خودای یەزدانی بڵێ، پێی و فیرعەون لای بۆ بچۆ فەرموو: موسای بە یەزدان ناتەوێت بەڕاستی ئەگەر بکەن. خزمەتم تاکو بکە، بەرێ من گەلەکەی دەفەرموێت: ئەمە یەزدان دەستی ببینە، بەسەریانەوەیە، دەسەڵاتت هێشتا بەڵام بنێریتەوە، من گەلەکەی و بارهەڵگرەکان ئاژەڵە و ئەسپەکان لە کێڵگەکاندان، لە کە ماڵییەکانت ئاژەڵە سەر دەبێتە شکۆمەندی ئەودا کاتی لە من گەورە. زۆر مردنێکی مەڕەکان، و گایەکان و وشترەکان لە شتێک هیچ ئیسرائیل، کوڕانی ئاژەڵەکانی و میسرییەکان ئاژەڵەکانی لەنێوان دەکەم بەیانیدا لە گوتی: و دا سنوورێکی خودا و نامرێت. ئیسرائیل کوڕانی ئەوانەی هەموو

دواتر ڕۆژی لە وشەیەی ئەم یەزدان دەکات. جێبەجێ زەوی لەسەر وشەیە ئەم یەزدان کوڕانی ئاژەڵەکانی لە بەڵام مردن، میسرییەکان ئاژەڵەکانی هەموو و کرد، جێبەجێ ماڵییەکانی ئاژەڵە هەموو لە یەک هیچ کە بینی فیرعەون کاتێک نەمرد. هیچیان ئیسرائیل موسا بە یەزدان نەنارد. گەلەکەی و بوو قورس فیرعەون دڵی نەمردبوو، ئیسرائیل کوڕانی لەبەردەم با موسا و کوورە، دووکەڵی لە بکەن پڕ دەستتان ئێوە فەرموو: هارون و زەوی هەموو لەسەر بێت تۆز با و بکاتەوە. بڵاوی ئاسمان بۆ خزمەتکارەکانی و فیرعەون لە چوارپێیەکان، ئاژەڵە لەسەر و پیاوان لەسەر هەڵقوڵاو تاولەی و برین دەبێتە و میسر، ئاسمان بەرەو و برد فیرعەون لەبەردەم کوورەکەی دووکەڵی موسا میسر. زەوی هەموو چوارپێیەکاندا ئاژەڵە لە و خەڵکان لە هەڵقوڵاوەکان تاوڵە و برینەکان جا کرد، پەرشوبڵاوی چونکە برینانە، ئەو لەبەر ڕابوەستن موسا لەبەردەم نەیانتوانی جادووگەران و دەرکەوتن. فیرعەونی دڵی یەزدان میسر. خاکی هەموو لە و بوون، جادووگەران لەسەر برینانە ئەو موسای بە یەزدان دابوو. فەرمانی یەزدان چۆن وەک نەگرت، لێیان گوێی و ڕەقکرد، خودای یەزدانی بڵێ: پێی ڕاوەستە، فیرعەون لەبەردەم و هەستە زوو بەیانی فەرموو: من ئێستادا کاتی لە بکەن. خزمەتم تاکو بەرێبکە گەلەکەم دەفەرموێت: ئەمە عیبرانییەکان کە بزانیت ئەوەی بۆ گەلەکەت، و خزمەتکارانت و تۆ دڵی ناو بۆ دەنێرم لێدانەکانم هەموو و دەدەم لێت نارد، دەستم چونکە ئێستا، نییە. زەویدا هەموو لە تر کەسێکی من وەک هێزی ئەوەی بۆ پارێزراویت، ئەمە لەبەر و لەناودەبرێیت. زەوی لە و دەکوژم، گەلەکەت هێشتا ئایا ڕابگەیەنرێت. زەویدا هەموو لە من ناوی ئەوەی بۆ و بدەم، نیشان تۆدا لە خۆم کاتەدا لەم سبەینێ من ببینە، نەنێریت؟ ئەوانت ئەوەی بۆ گەلەکەم، لە دەبیت ڕێگر تۆ دروستکراوە کە ڕۆژەوە لەو نەبووە، میسر لە وەهایەک کە دەبارێنم، زۆر زۆر تەرزەیەکی ئەوەی هەموو و ماڵییەکانت ئاژەڵە کۆکردنەوەی بۆ بکە پەلە کەواتە ئێستا ڕۆژە. ئەم هەتا لە ئەوانەی هەموو ماڵییەکان، ئاژەڵە و خەڵکەکان هەموو چونکە هەتە، دەشتودەر لە

له ئەوەی دەمرن. دەدات، لێیان تەرزە کاتێک ماڵەوە، ناو نەچنە و بن دەشتودەر
بردنی و کۆکردەوە خۆی ئاژەڵەکانی دەترسا، یەزدان وشەی لە کە فیرعەون خزمەتکارانی
کێڵگەکان لە ماڵەکانی ئاژەڵە یەزدان، قسەی بە نەدا سەرنجی بەڵام ئەوەی ماڵەکان. ناو بۆ
بەجێهێشت.

خاکی هەموو لەسەر تەرزە و درێژبکە، ئاسمان بۆ دەستت فەرموو: موسای بە پەروەردگار
موسا زەوییە. لەسەر کە ڕووەکێک هەموو لەسەر و ئاژەڵ و خەڵک لەسەر دەبارێت، میسر
زەویدا بەسەر ئاگر و نارد، تەرزەی و دەنگ یەزدان و درێژکردەوە، ئاسمان بۆ دەستی
بڵێسەدار ئاگری و تەرزە باراند. میسردا خاکی هەموو بەسەر تەرزەی یەزدان و ڕایکرد،
لەو نەبووە، میسر لە وەهای کە بوو، مەزن زۆر زۆر تەرزەکە و بوو، تەرزەکەدا لەناو
مرۆڤەوە لە میسر، زەوی هەموو لە لێیدا تاوەکە دامەزراوە. لەسەری نەتەوە کە ڕۆژەوە
دارەکانی هەموو و لێیدا، تاوەکە بوو دەشتەکەدا لە کە گیایەک هەموو و ئاژەڵ، هەتا
لەویٚ ئیسرائیل کوڕانی کە گۆشەن، زەوی لە تەنها کرد. وردوخاشی تاوەکە دەشتەکان
ئێستا گوتن: پێی و کرد، هارونی و موسا بانگی و ناردنی فیرعەون نەبارا. تەرزە بوون،
بۆ بۆیە بکەن نوێژ بیٚخوایین. گەلەکەم و من بەڵام ڕاستودروستە، یەزدان کردووە، گوناهم
چیتر و دەرتاندەنێرم، و ئاگر، و تەرزە و خودا دەنگەکانی بوەستێت با و خاوەن، لەلای من
بەرەو دەستەکانم دەرەوە، دەچمە شارەکە لە کاتێک گوت: پێی موسا مانەوە. بۆ زیادناکرێن
بزانیت ئەوەی بۆ نابێت، دیسان باران و تەرزە دەوەستن، دەنگەکان بڵاودەکەمەوە، یەزدان
نەترساون. یەزدان لە هێشتا خزمەتکارەکانت و تۆ کە دەزانم من و یەزدانە. هی زەوی کە
گەنمی بەڵام هەبوو. تۆوی کەتان و بوو ڕاوەستاو جۆ چونکە لێدران، جۆ و کەتان بەڵام
چووە فیرعەون لای لە موسا بوون. دواکەوتوو چونکە نەدران، لیٚ هەڵخوردە و پوشک دوو
وەستان، دەنگەکان درێژکردەوە، یەزدان بەرەو دەستەکانی و شارەکە، دەرەوەی بۆ دەرەوە
و تەرزە و باران کە بینی فیرعەون کاتێک زەوییەکەدا. بەسەر نەباری ئیتر باران و تەرزە

خزمەتکارەکانی. و کرد، قورس خۆی دڵی و کرد، گوناهکاری لە زیادی وەستاون، دەنگەکان موسای بە یەزدان هەروەک نەناردەوە، ئیسرائیلی کوڕانی و ڕەقکرایەوە، فیرعەون دڵی و فەرموو.

10

و ئەو دڵی من چونکە فیرعەون، لای بۆ بچۆ گوتی: و فەرموو موسای بە یەزدان ئەوەی بۆ بێن. لەسەریان بەردەوام نیشانانە ئەم ئەوەی بۆ کردووە، ڕەقم خزمەتکارەکانی ئێوە، منداڵەکانی منداڵەکانی بۆ و ئێوە منداڵەکانی گوێچکەکانی لە بکەن گێڕانەوە بزانن و کردم، ئەوان لە کە من نیشانەکانی و میسرییەکان بە پێکردووە گاڵتەم هەرچەندە یەزدانی گوت: پێیان و فیرعەون لای بۆ ژوورەوە چوونە هارون و موسا یەزدانم. من کە ببیت شەرمەزار نایەوێت کەی هەتا دەفەرموێت: ئەمە عیبرانییەکان پەروەردگاری من گەلەکەی نەتەوێت تۆ بەڵام ئەگەر بکەن. خزمەتم تاکو بکە بەڕێ گەلەکەم لەبەردەمم؟ و سنوورەکانت. هەموو سەر دەهێنمە زۆر کوللەی کاتەدا لەم سبەینێ من ئەوەتا بنێریت، زەوی لە ئەوەی هەموو و ببینیت، زەوی ناتوانیت و دادەپۆشێت، زەوی ڕوخساری کە دەخوات دارێک هەموو و هێشتووە، جێی ئێوە بۆ تەرزەکە ئەوەی دەخوات، ماوەتەوە و تۆ، خزمەتکارانی ماڵەکانی و دەبنەوە، پڕ تۆ ماڵەکانی و دەگەشێت. ئێوە بۆ زەوی لەسەر نەیانبینیوە، تۆ باوکانی هەرگیز کە ئەوەی میسرییەکان، خاکی هەموو لە ماڵەکان هەموو موسا و ئەمڕۆ، هەتا بوونەتە، زەوی لەسەر کە ڕۆژەوە لەو ئەوان، گەورەکانی باپیرە نە ئەمە کەی هەتا گوت: پێیان فیرعەون خزمەتکارەکانی دەرەوە. چووە فیرعەون لە و لایدا خۆیان خودای بە خزمەت ئەوەی بۆ دەرەوە، بنێرە خەڵکانە ئەو ئێمە؟ بۆ تەڵە دەبێتە لای بۆ گەڕانەوە هارون و موسا و لەناوچووە؟ میسر کە بزانیت دەتەوێت یان بکەن،

کامانە بەڵام بکەن، خۆتان خودای یەزدانی بە خزمەت و بڕۆن گوتن: پێی ئەو و فیرعەون، و کوڕەکان لەگەڵ دەڕۆین، پیرەکان و گەنجەکان لەگەڵ دەڵێت: موسا دەڕۆن؟ ئەوانەی پەروەردگار با بۆیان: گوتی و یەزدانە. جەژنی چونکە گایەکانمان، و مەڕەکان و کچەکانمان، ببینن کەلوپەلەکەشتان؟ نەک دەنێرم، ئێوە من ئەوەی وەک بێت، ئێوەدا لەگەڵ شێوەیە بەم بکەن، خودا بە خزمەت و بڕۆن پیاوەکان با بەڵام ئاوا، نا کراوە. زیاد ئێوە بۆ خراپە کە دەرکردن. فیرعەون بەردەم لە ئەوانیان بەڵام دەکەن. داوا ئەمە خۆتان ئێوە چونکە سەر بێتە پێکوڵە با درێژبکە، میسر زەوی سەر بۆ دەستت فەرموو: موسای بە پەروەردگار بەجێی تەرزە کە بخواتەوە دارەکان میوەی هەموو و زەوی گیاکانی هەموو و زەوییەکە هێنایە باشووری بای یەزدان و ئاسمان، بۆ بەرزکردەوە گۆچانەکەی موسا و هێشتبوون. کوللەکانی باشوور بای بەیانیدا، لە شەوە. ئەو هەموو و ڕۆژە ئەو هەموو بۆ زەوی، سەر هەموو لەسەر دا پشووی و میسر، زەوی هەموو لەسەر ئەوی هێنایەوە و هەڵگرت. و وا. نابێت ئەمانە دوای و کوللە، وا نەبووە ئەوی لە پێشتر زۆر. زۆر میسر سنوورەکانی دارەکانی میوەی هەموو و زەوی گیای هەموو کرا، وێران زەوی داپۆشی، زەوی دیمەنی دەشتودەر گیای هەموو لە و دارەکان لە سەوزاییەک هیچ مابوونەوە. تەرزەکە لە کە خوارد نەمایەوە.میسر زەوی هەموو لە

لەبەردەم کردووە گوناهم گوتی: و هارون و موسا بانگکردنی بۆ کرد پەلەی فیرعەون نوێژ و ئێستا، هێشتا گوناهەکەم کەواتە بکەن قبووڵ ئێوە. دژی و ئێوە خودای یەزدانی چووە فیرعەون لای لە موسا لابات. من لە مردنە ئەم با و پەروەردگارتان، یەزدانی بۆ بکەن کوللەکانی گۆڕی، دەریاوە لە بەهێزی بایەکی یەزدان و کرد. خودا بۆ نوێژی و دەرەوە میسر خاکی هەموو لە کوللەش یەک تەنانەت و سوور، دەریای ناو فڕێیدانە و هەڵگرت بە یەزدان نەناردەوە. ئیسرائیلی کوڕانی و ڕەقکرد، فیرعەونی دڵی یەزدان نەمایەوە. میسر، زەوی سەر بێتە تاریکی با و درێژبکە، ئاسمان بۆ دەستت فەرموو: موسای

تاریکی و تاریکی و درێژکردەوە، ئاسمان بۆ دەستی موسا لێبدرێت. دەست کە تاریکییەک سێ بۆ نەبینی خۆی برای کەس و ڕۆژ. سێ بۆ میسر زەوی هەموو لەسەر بووە ڕەشەبا و ئیسرائیل کوڕەکانی هەموو بۆ بەڵام ڕۆژ، سێ بۆ هەڵنەستا خۆی جێگاکەی لە کەس و ڕۆژ، و موسا فیرعەون بوون. نیشتەجێ تێیاندا کە شوێنانەی ئەو هەموو لە هەبوو ڕووناکی و مەڕ بەڵام بپەرستن، خۆتان پەروەردگاری یەزدانی و بڕۆن گوتی: و بانگکرد هارونی قوربانی تۆش بەڵام گوتی: موسا بڕوات. لەگەڵتان کەلوپەلەکانتان و بەجێبهێڵن، گاکانتان پێشکەش پەروەردگارمان یەزدانی بۆ کە پێدەدەیت، قوربانییەکانمان و سووتاندن لەوانەوە چونکە جێناهێڵین، سمێک هیچ و دەڕۆن، لەگەڵمان ماڵییەکانمان ئاژەڵە و دەکەین. بۆ دەپەرستین چی نازانین ئێمە بەڵام پەروەردگارمان. یەزدانی پەرستنی بۆ دەبەین و ڕەقکرد فیرعەونی دڵی پەروەردگار ئەوێ. بگەینە ئەوەی هەتا پەروەردگارمان، یەزدانی کە بە خۆت ئاگاداری بکەوە، دوور من لە دەڵێت: فیرعەون و بەڕێبکات. ئەوانی نەیویست دەڵێت: موسا دەمریت. دەربکەویت، من بۆ ڕۆژێک هەر لە چونکە نەبینیت، من ڕووی زیاتر نادەرکەوم.پێ ڕوومەت ئیتر گوتت، تۆ

11

میسر، و فیرعەون سەر دەهێنمە دیکە لێدانی یەک هێشتا فەرموو: موسای بە پەروەردگار تەواوی بە دەتانئێرێتەوە، تەواوی بە کاتێک دەنێرێتەوە. لێرەوە ئێوە ئەوە دوای داوای دراوسێکەی لە یەکێک هەر با و بدوێ، گەلدا لەگەڵ نهێنی بە کەواتە دەرتاندەکات. لەبەردەم گەلەکەی بە دا لایەنی بەڵام یەزدان بکات. جلوبەرگ و زێڕ و زیو کەلوپەلی لەبەردەم بوو گەورە زۆر پیاو موسای و ئەوان، بە دان قەرزیان و میسرییەکان، گوتی: موسا و خزمەتکارەکانی. لەبەردەم و فیرعەون، لەبەردەم و میسرییەکان،

هەموو و میسرەوە. ناوەڕاستی دەچمە من شەودا نیوەی لە دەڵێت: ئەمانە پەروەردگار
تەختەکە لەسەر کە فیرعەونەوە نۆبەرەی لە دەمرێت، میسر خاکی لە نۆبەرەیەک
هەموو نۆبەرەی هەتا و ئاسیاوەکەیە، بەردی لەلای کە کەنیزەکە نۆبەرەی هەتا دادەنیشێت،
و ڕوونەداوە ئەوە وەک کە دەبێت، میسر خاکی هەموو لە گەورە هاوارێکی و ئاژەڵێک.
خۆی زمانی بە سەگێک هیچ ئیسرائیلدا کوڕانی هەموو لە و ڕوونادات. چیتر ئەوە وەک
دەکات جیاوازی چەندە یەزدان بزانیت ئەوەی بۆ ئاژەڵ، هەتا مرۆڤەوە لە نەگرمێنێت،
بۆ خوارەوە دێنە ئەمانە تۆ خزمەتکارەکانی هەموو و ئیسرائیل. و میسرییەکان لەنێوان
و دەکەیت، ڕابەریان تۆ کە گەلەکەت هەموو و تۆ دەرچۆ دەڵێن: و دەبەن بۆ کڕنۆشم و لام،
بە یەزدان دەرچوو. تووڕەییەوە بە فیرعەون لای لە موسا دەرچووم. من ئەمانە لەدوای
خاکی لە پەرجووەکانم و نیشانە ئەوەی بۆ ناگرێت، ئێوە لە گوێ فیرعەون فەرموو، موسای
میسر خاکی لە کرد پەرجووانەیان و نیشانانە ئەو هەموو هارون و مووسا بکەم. زۆر میسر
ناردنی بۆ نەگرت گوێی و ڕەقکرد، فیرعەونی دڵی یەزدان بەڵام فیرعەون، لەبەردەم
میسرەوە.خاکی لە ئیسرائیل کوڕانی

12

سەرەتای ئێوە بۆ بێگومان مانگە ئەم فەرمووی: هارون و موسا بە میسر خاکی لە یەزدان
کوڕانی کۆمەڵی هەموو بۆ بکە قسە ساڵدا. مانگەکانی لە ئێوە بۆ یەکەمە مانگەکانە،
باوکان، ماڵەکانی بەپێی بگرێت مەڕێک هەریەکە با مانگە، ئەم دەیەمی لە بڵێ: ئیسرائیل،
بۆ نەبن پێویست ئەوەی بۆ ماڵەکەدا، لە بن کەم بەڵام ئەگەر ماڵ. بەپێی مەڕێک هەریەکە
گیانەکان، ژمارەی بەپێی خۆی، نزیکی دراوسێکەی خۆیدا لەگەڵ دەیگرێت مەڕێک،
ساڵە یەک نێر، تەواو، مەڕێکی مەڕەکە. بۆ دەژمێردرێت خۆی پێویستی بەشی هەریەکە

تا پارێزراو ئێوە بۆ دەبێت و وەریدەگرن. گیسکەکان لە و بەرخەکان لە ئێوە، بۆ دەبێت سەردەبڕن ئەویان ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵگای کۆمەڵی هەموو و مانگە، ئەم چواردەیەمی سەر و دەرگا چوارچێوەی دوو سەر دەیانخەنە و خوێنەکە، لە بگرن دەبێت و ئێوارە. بەرەو برژاوکراو شەوەدا، لەم دەخۆن گۆشتەکە و بخۆن. تێدا ئەوانیان کە ماڵەکاندا لە سەردەرگا، لە کەوڵاو نە بخۆن، کاڵ ئەوان لە نابێت دەخۆن. تاڵ گیای لەگەڵ فەتیرە نانی و ئاگر، بە تا بهێڵنەوە لێ هیچی نابێت هەناوییەکان. و پێیەکان لەگەڵ سەر ئاگر، لە بریان بەڵکو ئاو، ئاگردا لە بەیانی تا دەمێنێتەوە لێی ئەوەی بەڵام ناشکێنن، پێ ئێسقانێکی و بەیانی، لە پێڵاوەکانتان بەستراو، کەمەرەکانتان بخۆن، ئەوە دەبێت شێوەیە بەم دەیسووتێنن. و یەزدان. بۆ پەسخایە جەژنی ئەمە بیخۆن، پەلە بە و دەستتاندا، لە گۆچانەکانتان پێتاندا، لە لێدەدەم، میسر خاکی لە نۆبەرەیەک هەموو و میسر، خاکی بە تێدەپەڕم شەوەدا لەم یەزدان. من دەستێنم، تۆڵە میسرییەکان خوداوەندەکانی هەموو لە و ئاژەڵ، هەتا مرۆڤەوە دەبینم خوێنەکە تێیاندان، ئێوە کە ماڵانەی ئەو لەسەر ئێوە بۆ نیشانەیەک دەبێتە خوێنەکە دەدەم.میسر خاکی لە کاتێک نابێت لەنێوتاندا لەناوبەر لێدانێکی هیچ و دەتانپۆشم، و

نەوەکانتاندا هەموو لە یەزدان بۆ جەژنێک وەک ئەوە و دەبێت، یادگار ئێوە بۆ ڕۆژە ئەم فەتیرە نانی ڕۆژ حەوت دەگێڕن. جەژنی هەتاهەتایی یاسایەکی وەک دەگێڕن، جەژن هەویرترش کەسێک هەر دەردەکەن، ماڵەکانتان لە هەویرترش یەکەمەوە ڕۆژی لە دەخۆن، حەوتەم. ڕۆژی هەتا یەکەمەوە ڕۆژی لە دەبڕدرێتەوە، ئیسرائیلەوە لە کەسە ئەو بخوات، کارێکی هیچ ئێوە، بۆ دەبێت پیرۆز حەوتەم ڕۆژی و ناودەبرێت، پیرۆز یەکەم ڕۆژی ئەمە دەکرێت، کەسێک هەموو بۆ کە ئەوەی تەنها بەڵام ڕۆژانەدا، لەو ناکەن خزمەتکارانە زەوی لە ئێوە هێزی ڕۆژەدا لەم چونکە دەپارێزن، فەرمانە ئەم ئێوە ئێوە. بۆ دەکرێت تەنها هەتاهەتایی. یاسایەکی دەکەنە نەوەکانتان بۆ ڕۆژە ئەم ئێوە و دەردەهێنم، میسرەوە بخۆن، فەتیرە نانی دەبێت ئێوارەوە لە یەکەم، مانگی ڕۆژی چواردەیەمی لە دەستپێدەکەن

له نابێت هەویرترش ڕۆژ حەوت ئێوارە. هەتا مانگ، بیستەمی و یەک ڕۆژی هەتا کۆمەڵی لە کەسە ئەو بخوات، هەویرکراو هەرکەسێک بدۆزرێتەوە، ماڵەکانتاندا نانی هەموو خاکەکە. ڕەسەنی خەڵکی و بیانییەکان نێوان لە لەناودەبرێت، ئیسرائیلەوە بخۆن.فەتیرە نانی نیشتەجێبوونتاندا شوێنی هەموو لە بەڵام مەخۆن، هەویرترش

بەپێی و بڕۆن گوتن: پێی و بانگکرد ئیسرائیلی کوڕانی پیرانی ئەنجومەنی هەموو موسا دەستەیەک ئێوە سەرببڕن. پەسخا جەژنی و بگرن خۆتان بۆ مەڕێک خزمایەتییەکانتان لەسەر دایدەنێن دەرگا، لەلای خوێنەکەی لە هەڵکەندنی دوای و وەردەگرن، زوفا دەرگایە. لەلای کە خوێنەی لەو دەرگا، ستوونەکانی هەردووک لەسەر و دەرگا چوارچێوەی یەزدان و بەیانی. هەتا دەرناچێت خۆی ماڵەکەی دەرگای لە کەسێک هیچ ئێوە بەڵام و دەرگاکە چوارچێوەی لەسەر دەبینێت خوێنەکە و میسرییەکان، لێدانی بۆ تێدەپەڕێت بە ڕێگە و تێدەپەڕێت، دەرگاکە لە یەزدان و دەرگا، چوارچێوەکانی لای هەردوو لەسەر بۆ بپارێزن یاسایە ئەم و لێدان. بۆ ماڵەکانتان ناو بۆ ژوورەوە بچێتە کە ناداتێ وێرانکەر پێتان پەروەردگار کە زەوییەی ئەو ناو بچنە ئێوە ئەگەر هەتایە هەتا کوڕەکانت بۆ و خۆت پێتان کوڕەکانتان ئەگەر دەبێت و بپارێزن. خزمەتە ئەم کرد، قسەی چۆن وەک دەدات، یەزدان، بۆ پەسخەیە جەژنی قوربانی ئەمە ئەوان: بە دەڵێن و چییە؟ خزمەتە ئەم بڵێن، بەڵام لێدا، میسرییەکانی کاتێک داپۆشی، میسر لە ئیسرائیلی کوڕانی ماڵەکانی ئەو چونکە ئیسرائیل کوڕەکانی برد. کڕنۆشی و نواند سەری گەل ئینجا کرد. ڕزگار ئێمەی ماڵەکانی کردیان.شێوەیە بەم دابوو، هارون و موسا بە فەرمانی یەزدان وەک کردیانی، و ڕۆیشتن

لە میسر، خاکی لە نۆبەرەیەک هەموو بە لێیدا یەزدان شەودا، لەناوەڕاستی ڕوویدا لە کە دیلەکە ژنە نۆبەرەی هەتا دانیشتبوو، تەختەکە لەسەر کە فیرعەونەوە نۆبەرەی و خۆی هەستا، شەودا لە فیرعەون و ئاژەڵێک. هەموو نۆبەرەی هەتا و بوو، چاڵەکەدا

میسر خاکی هەموو لە گەورە هاوارێکی و میسرییەکان، هەموو و خزمەتکارەکانی
و موسا شەودا لە فیرعەون نەبێت. تێدا مردووی کە نەبوو ماڵێک هیچ چونکە بەرپابوو،
ئیسرائیل، کوڕانی و ئێوە دەربچن، من گەلەکەی لە و هەستن گوتن: پێی و بانگکرد هارونی
گایەکانتان و مەڕەکان دەڵێن. وەک بکەن، پەروەردگارتان یەزدانی بە خزمەت و بڕۆن
بۆ دەکرد فشاریان پەلەوە بە میسرییەکان بکەن. بەرەکەتدار منیش بڕۆن، و ببەنەوە
خۆیان هەویرەکەی گەل دەمرین. هەموومان گوتیان: چونکە زەوی، لە گەل دەرکردنی
کوڕانی شانەکانیان. لەسەر جلەکانیان لە گرێدراو بکرێت، هەویر ئەوەی پێش هەڵگرت،
و زیو دەفری داوای میسرییەکان لە و پێکردن، فەرمانی موسا کە کرد ئەوەیان ئیسرائیل
دا، خۆی گەلەکەی لەپێناوی میسرییەکان لەبەرچاوی یەزدان کرد. جلوبەرگیان و زێڕ
کرد.تالآن میسرییەکانیان و پێدان، قەرزیان

ئەو پیادە، هەزار سەد شەش سۆکخۆس، بۆ ڕامێسێوە لە ڕۆیشتن ئیسرائیل کوڕانی
و گا و مەڕ و سەرکەوتن، ئەوان لەگەڵ زۆر تێکەڵی کۆمەڵێکی و کەلوپەل. لە جگە پیاوانە،
فەتیرەی نانی هێنابوو، دەریان میسرەوە لە کە هەویرەی لەو برد نانیان و زۆر. زۆر ئاژەڵی
و کردبوون، دەریان میسرییەکان ئەوەی لەبەر نەکرابوو، هەویر چونکە برا، خۆڵەمێشدا لە
نەکردبوو. ئامادە ڕێگاکە بۆ خۆیان بۆ ئازووقەشیان و بمێننەوە، نەیانتوانی
نیشتەجێبوون، کەنعان خاکی لە و میسر خاکی لە کە ئیسرائیل کوڕانی نیشتەجێبوونی
شەودا لە یەزدان هێزی هەموو ساڵ، سی و سەد چوار دوای و بوو. ساڵ سی و سەد چوار
خاکی لە ئەوان دەریبباتەوە ئەوەی بۆ یەزدان، بۆ پاسەوانییە دەرچوون. میسر خاکی لە
بۆ بێت ئیسرائیل کوڕانی هەموو ئەوەی بۆ یەزدان، بۆ پاسەوانییە ئەمە، شەوە ئەو میسر.
هیچ پەسخایە، جەژنی یاسای ئەمە فەرموو، هارون و موسا بە یەزدان نەوەکانیان.
و دەکەیت، خەتەنەی زیو، بە کڕاوێک یان خزمەتکارێک هەموو و ناخوات. لێی بیانییەک
ماڵدا یەک لە ئەو. لە ناخوات کرێگرتەیەک یان کاتی نیشتەجێیەکی دەخوات. لێی پاشان

ناشکێنن. لێ ئێسقانێکی هیچ و دەرەوە، نایەنە ماڵەکەوە لە گۆشتەکان و دەخورێت، ئێوە، لای بێتە کەسێک بەڵام ئەگەر دەکەن. ئەمە ئیسرائیل کوڕانی کۆبوونەوەی هەموو و بکە، نێرینەکانی هەموو خەتەنەی بکات، یەزدان بۆ پەسخا جەژنی ئەوەی بۆ نامۆیەک، هەر زەوییە. ئەو زگماکی خەڵکی وەک دەبێتە و بکات، ئەوە ئەوەی بۆ نزیک دێتە ئینجا کە نامۆیەک بۆ و خۆماڵی بۆ دەبێت یاسایەک لەوە. ناخوات نەکراو خەتەنە کەسێکی و موسا بە فەرمانی یەزدان وەک کرد ئاوایان ئیسرائیل کوڕەکانی وە نێوتان هاتووەتە زەوی لە ئیسرائیلی کوڕانی یەزدان ڕۆژەدا، لەو ڕوویدا و کرد. ئاوایان بۆیان، دابوو هارون ئەوان.هێزی لەگەڵ دەرهێنا میسر

13

منداڵدانە بەرهەمی یەکەم کە لەدایکبووێک یەکەم هەموو فەرمووو: موسای بە پەروەردگار موسا منە. هی چونکە بکە، پیرۆز من بۆ ئاژەڵ، هەتا مرۆڤەوە لە ئیسرائیلدا، کوڕانی نێو لە کۆیلایەتییەوە ماڵی لە میسرەوە، خاکی لە تێیدا کە بکەنەوە بیر ڕۆژە ئەم گوت، گەلی بە هەویرترش و دەرهێنا، لەوێوە ئێوەی بەهێز دەستێکی بە یەزدان چونکە دەرەوە، هاتنە کاتێک دەبێت و نوێکاندا. مانگی لە دەرەوە دەچنە ئێوە ئەمڕۆ ئەوەی لەبەر ناخورێت. و ئەمۆرییەکان و حیتییەکان و کەنعانییەکان خاکی ناو بهێنێتە تۆ پەروەردگارت یەزدانی باوباپیرانت بۆ سوێندی کە پریزییەکان، و گرگاشییەکان و یەبوسییەکان و حیڤییەکان مانگەدا لەم خزمەتە ئەم ئەوا دەڕژێت، لێ هەنگوین و شیر کە خاکێک تۆ، بیداتە خوارد نانی یەزدانە. جەژنی حەوتەم ڕۆژی لە بەڵام دەخۆن، فەتیرە نانی ڕۆژ شەش بەجێبهێنە. هەویرترش هەروەها تۆ، لەلای نابینرێت هەویرترش نانی ڕۆژ، حەوت بۆ دەخۆن فەتیرە دەڵێیت، و ڕۆژەدا لەو کوڕەکەت بە ڕاگەیەنیت و سنوورەکانتدا. هەموو لە تۆ لەلای نابێت

دەبێتە و دەرەوە. هاتمە میسرەوە لە کاتێک کرد، من بۆ ئەمەی خودا یەزدان ئەمە لەبەر یاسای ئەوەی بۆ چاوەکانت، لەبەردەم یادگاریەک و دەستت، لەسەر تۆ بۆ نیشانەیەک میسرەوە لە تۆی خودا یەزدانی بەهێز دەستێکی بە چونکە بێت، دەمتدا لە یەزدان ڕۆژێک.بۆ ڕۆژێکەوە لە وەرزەکان، و کات بەپێی بپارێزن یاسایە ئەم و دەرهێنا.

زەوی ناو بۆ ژوورەوە بهێنێتە تۆ خوداکەت یەزدانی کە وەک دەبێت، کاتە ئەو دەبێت و تۆ. دەیداتە ئەوا باوکانت، بۆ خوارد سوێندی کە شێوەیەی بەو کەنعانییەکان، کراوەیەکی هەموو یەزدان، بۆ نێرینەکان بکەیتەوە، جیا منالّدان کراوەیەکی هەموو تۆ، بۆ دەبێت ئەگەر هەرچەندە مالّییەکانت، ئاژەڵە لە یان مەڕوومالّاتەکان ڕانە لە منالّدان بە دەیگۆڕیت گوێدرێژ، منالّدانی کراوەیەکی هەموو یەزدان. بۆ دەکەیت پیرۆز نێرینەکان لە مرۆڤ نۆبەرەیەکی هەموو بیکڕیتەوە. دەبێت نەیگۆڕیت، بەلّام ئەگەر مەڕێک. بلّێت، و لێبکات پرسیارت ئەمانە دوای کوڕەکەت بەلّام ئەگەر بیکڕیتەوە. دەبێت کوڕەکانت میسر خاکی لە ئێمەی بەهێز دەستێکی بە پەروەردگار کە دەلّێیت، پێی ئەوا چییە؟ ئەمە هەموو ئێمە، ناردنی لە کرد سەختی فیرعەون کاتێک کۆیلایەتییەوە. مالّی لە دەرهێنا، ئاژەڵەکان. نۆبەرەی هەتا مرۆڤەکانەوە نۆبەرەی لە کوشت، میسر خاکی لە نۆبەرەیەکی و دەکەم، یەزدان بۆ قوربانی دەکاتەوە مندالّدان کە نێرینەیەک هەموو من ئەمە لەبەر و تۆ، دەستی لەسەر نیشانەیەک بە دەبێت و دەکڕمەوە. کوڕەکانم نۆبەرەیەکی هەموو لە دەرهێنا تۆی یەزدان بەهێز دەستێکی بە چونکە تۆ، چاوەکانی لەبەردەم نەهەژێنراو میسر.

فەلەستینییەکان خاکی ڕێگای بە ئەوانی خودا دەرەوە، نارده گەلی فیرعەون کاتێک ببێتەوە پەشیمان گەل نەوەک فەرمووی، خودا چونکە بوو، نزیک چونکە نەکرد، ڕێنمایی دا، دەوری چۆڵەوانی ڕێگای بە گەلی خودا و میسر. بۆ بگەڕێتەوە و دەبینێت جەنگ کاتێک

سەرکەوتن. میسرەوە خاکی لە ئیسرائیل کوڕانی پێنجەمدا نەوەی لە و سوور، دەریای بۆ کوڕانی دابوو سوێندی سوێند بە چونکە برد، خۆیدا لەگەڵ یوسفی ئێسقانەکانی موسا لەم من ئێسقانەکانی و دەکات، سەردانتان دڵنیاییەوە بە یەزدان گوتی: و ئیسرائیل دەبەن.خۆتاندا لەگەڵ شوێنەوە

لەتەنیشت هەڵدا، چادریان ئێسامدا لە و هەڵساون سوکخۆسەوە لە ئیسرائیل کوڕانی بەڵام ڕێگایان، نیشاندانی بۆ هەوردا ستوونی لە ڕۆژ بە دەکرد، ئەوان پێشەنگی خودا چۆڵەوانی. شەودا لە ئاگر کۆڵەکەی و ڕۆژدا لە هەور کۆڵەکەی ئاگردا. ستوونی لە شەو بە بەڵام نەهێنا.وازیان گەل هەموو لەبەردەم

14

چادر با گەڕاونەتەوە و ئیسرائیل، کوڕانی بۆ بکە قسە فەرموو: موسای بە یەزدان و بەعەلسەفۆن، بەرامبەر دەریادا، و ماگدۆلۆو نێوان لە گوندەکە، بەرامبەر هەڵبدەن کوڕانی ئەم دەڵێت: گەلەکەی بە فیرعەون و دەریاکە. لەسەر هەڵدەیت چادر لەبەردەمیان دڵی بەڵام من گرتووەتەوە. ئەوانی بیابانەکە چونکە سەرگەردانن، زەویدا لە ئیسرائیل لە و دەکرێم شکۆمەندی فیرعەون لە و دەکەوێت، ئەوان دوای و دەکەمەوە، ڕەق فیرعەون و کرد. وایان ئەوان و یەزدانم، من کە دەزانن میسرییەکان هەموو و لەشکرەکەی، هەموو دڵی و فیرعەون دڵی و هەڵاتووە، گەلەکە کە میسرییەکان پاشای بۆ ئاگادارکرایەوە کوڕانی کە کرد ئەمەمان چی گوتیان: و گەلە، ئەو لەسەر گۆڕایەوە خزمەتکارەکانی خۆی گالیسکەکانی کەواتە فیرعەون نەکەن؟ خزمەتمان ئەوەی بۆ ناردەوە ئیسرائیلمان هەڵبژێردراوی گالیسکەی سەد شەش و برد. خۆیدا لەگەڵ خۆی گەلەکەی هەموو و بەست،

دڵی یەزدان هەمووی. لەسەر فەرماندەکانی و میسرییەکان، ئەسپەکانی هەموو و وەرگرت، ڕاویان ئیسرائیل کوڕانی دوای و کرد، ڕەق ئەوی خزمەتکارانی و میسر پاشای فیرعەونی دوای میسرییەکان و دەریێ. دەچوونە بەرزەوە دەستێکی بە ئیسرائیل کوڕانی بەڵام نان، و ئەسپ هەموو و هەڵداوە، چادریان دەریا لەلای کە دۆزییانەوە و ڕاویان‌نان، ئەوان نیشتەجێبوونەکە، شوێنی بەرامبەر لە سوپاکەی و سوارەکان، و فیرعەون، گالیسکەکانی و هەڵبڕی چاویان ئیسرائیل کوڕانی دەبووەوە، نزیک فیرعەون بوون. بەعل‌سفۆن بەرامبەر ئیسرائیل کوڕانی و ترسان، زۆر هەڵداوە، چادریان دوایانەوە لە میسرییەکان کە بینییان نەبوو، میسر خاکی لە گۆڕ ئەوەی لەبەر ئایا موسا: بۆ گوتیان و کرد. یەزدان بۆ هاواریان لە دەرتهێناییین کە پێکردین چی کارەت ئەم بمرین؟ چۆڵەوانی لە ئەوەی بۆ دەرتهێناین بەجێمان گوتمان: و گوتیت پێمان میسر لە ئێمە کە نەبوو وشەیە ئەو ئەمە ئایا میسر؟ خزمەتی کە ئێمە بۆ بوو باشتر چونکە بکەین؟ میسرییەکان خزمەتی تاکو بهێڵە بمرین.چۆڵەوانییەدا لەم ئەوەی لە بکەین، میسرییەکان

بۆمان ئەمڕۆ کە ببینن یەزدان ڕزگاریی و بوەستن هەبێت، ورەتان گوت: گەلی بە موسا نابینیتانەوە هەرگیز ئیتر بینیوە، میسرییەکانتان ئەمڕۆ کە شێوەیەی بەو چونکە دەیکات، موسای بە یەزدان دەبن. بێدەنگ ئێوە و دەجەنگێت، ئێوە بۆ یەزدان هەتاهەتایە. بۆ تۆ و بەرێبکەون. با و بدویێ ئیسرائیل نەوەی لەگەڵ دەکەیت؟ بۆ هاوارم بۆچی فەرموو: کوڕانی با و بیشکێنە، و دەریاکە سەر بۆ درێژبکە دەستت و هەڵبگرە، گۆچانەکەت فیرعەون دڵی دەکەمەوە ڕەق من ئەوەتا و وشکایی. بە دەریاکە ناوەڕاستی بچنە ئیسرائیل و فیرعەون لە دەبم شکۆمەندانە و ئەوان، دوای ژوورەوە دەچنە و میسرییەکان، هەموو و کە دەزانن میسرییەکان هەموو و ئەسپەکانی. لە و گالیسکەکان لە و سوپاکەی هەموو لە ئەسپەکانی. و گالیسکەکانی لە و فیرعەون لە دەبم شکۆمەندم کاتێک یەزدانم، من دواوە، چووە و گۆڕی جێی بوو، ئیسرائیل کوڕانی ئۆردوگای پێشەوای کە خودا فریشتەی

چووە و وەستا. دوایان لە و گۆڕی جێی بەردەمیانەوە لە هەورەکە ستوونی هەروەها تاریکی و ڕاوەستا، و ئیسرائیل، ئۆردوگای ناوەڕاستی و میسرییەکان ئۆردوگای ناوەڕاستی نەبوون. تێکەڵ یەکتر شەوەکە هەموو درێژایی بە و تێپەڕی، شەوەکە و بوو، تاریکی و بە دەریاکەی توند باشووری بای بە یەزدان و درێژکردەوە، دەریاکە لەسەر دەستی موسا کوڕەکانی دابڕا. ئاوەکە و وشکانی، کردە دەریاکەی و پاڵنا، شەوەکە هەموو درێژایی لای لە شووراوە بووە ئاوەکەشی وشکانی، بە دەریاکە ناوەڕاستی چوونە ئیسرائیل چەپیان.لای لە شووراوە و ڕاستیان

و فیرعەون ئەسپەکانی هەموو ژوورەوە، هاتنە ئەوان دوای و نان ڕاویان میسرییەکان لە یەزدان بەیانیدا، پاسەوانی لە ڕوویدا دەریا. ناوەڕاستی بۆ سوارەکان و گالیسکەکان ئۆردووگای و کرد میسرییەکانی ئۆردووگای تەماشای هەورەوە و ئاگر ستوونی زۆرەملێ بە و بەست، ئەوانی گالیسکەکانی ئەسپ تەختەکانی و تێکپەڕاند. میسرییەکانی ئەوان بۆ یەزدان چونکە هەڵبێین، ئیسرائیل ڕووی لە با گوتیان: میسرییەکان و برد، ئەوانی دەریاکە سەر بۆ دەستت فەرموو: موسای بە یەزدان دەجەنگێت. میسرییەکان دژی لە و گالیسکەکانیان لەگەڵ بپۆشێتەوە، میسرییەکان و بگەڕێتەوە ئاوەکە با درێژبکە، بۆ گەڕایەوە ڕۆژدا بە ئاوەکە و درێژکردەوە، دەریاکە سەر بۆ دەستی موسا سوارەکانیان. ناوەڕاستی لە میسرییەکانی یەزدان و هەڵاتن، ئاوەکە لەژێر میسرییەکانیش خۆی، شوێنی هەموو و داپۆشی، سوارەکانی و گالیسکەکان و گەڕایەوە ئاوەکە و شۆڕکردەوە. دەریاکەدا لە یەکێکیش تەنانەت و دەریاکە، ناو چووبوونە ئەوان دوای ئەوانەی فیرعەون، هێزی دەریاکەدا، ناوەڕاستی لە ڕۆیشتن وشکاییدا بەناو ئیسرائیل کوڕانی نەمایەوە. ئەوان ڕۆژەدا لەو یەزدان چەپیان. لای لە دیوار و ڕاستیان لای لە بوو دیوار ئەوان بۆ ئاوەکەش لەلای مردووەکانی میسرییە ئیسرائیل و کرد، ڕزگار میسرییەکان دەستی لە ئیسرائیلی کرد، میسرییەکانی بۆ یەزدان کە بینی گەورەی دەستی ئیسرائیل بینی. دەریاکە کەناری

ئەو.خزمەتکاری موسای بە و هێنا خوا بە باوەڕیان و ترسان، یەزدان لە گەلەکە

15

یەزدان بۆ با گوتیان: و گوت، خودا بۆ گۆرانییان ئەم ئیسرائیل کوڕەکانی و موسا پاشان دەریا. ناو فڕێدایە سوار و ئەسپ کراوە، شکۆمەند شکۆمەندی بە چونکە بگۆرین، خودای دەکەم، شکۆداری و منە خودای ئەمە ڕزگاریم، بۆ بووە پارێزەر و یارمەتیدەر ئەوە. ناوی یەزدان دەشکێنێتەوە، جەنگەکان یەزدان دەکەمەوە. بەرزی و باوکمە ئەفسەرە و هەڵبژێردراوەکان سوارە دەریا، ناو فڕێدایە هێزەکەی و فیرعەون گالیسکەکانی ناو بۆ نوقمبوون داپۆشین، دەریا درانەوە. قووت سوور دەریای لە سێیەمەکان پلەی دەستی شکۆمەندکراوە، هێزدا لە پەروەردگار، ئەی تۆ، ڕاستی دەستی بەرد. وەک قووڵایی دوژمنانت خۆت شکۆی زۆری بە و شکاندووە. دوژمنانی پەروەردگار، ئەی تۆ، ڕاستی هەڵچوونی ڕۆحی ڕێگەی لە و خوارد. ئەوانی پووش وەک و نارد خۆتت تووڕەیی شکاند، ناوەڕاستی لە شەپۆلەکان بەستەوە، شووراکان وەک ئاوەکان جیابوویەوە، ئاوەکە تۆ دابەش دەستکەوتەکان دەیانگرم، و دەکەوم دوای گوتی: دوژمنەکە بەستەوە. دەریاکە من دەستی دەبەم، لەناویان خۆم شمشێری بە دەکەم، تێر خۆم گیانی دەکەم، ئاوی لە قورقوشم وەک دایپۆشین، دەریا نارد، خۆتت ڕۆحی تۆ دەکات. فەرمانڕەوایی کێ گەورەم؟ ئەی خوداوەندەکان، لەنێو تۆیە هاوشێوەی کێ بوون. نوقم بەهێز کاری شکۆمەندییەکان، لە سەرسوڕهێنەر پیرۆزەکان، لەنێو شکۆدار تۆیە؟ هاوشێوەی بە تۆ دا. قووت ئەوانی زەوی کرد، درێژ ڕاستت دەستی تۆ دەکەیت. پەرجووەکان هێزی بە کرد، ڕزگارت کە ئەوەی کرد، ڕێنمایی خۆتت گەڵەی ئەم خۆت ڕاستودروستی و بیستیان نەتەوەکان خۆت. پیرۆزی نیشتەجێبوونی شوێنی بۆ کرد دڵنەواییت خۆت

پەلەیان ئەدۆم ڕابەرانی ئینجا گرت. فەلەستینیان دانیشتووانی ئازارەکان بوون، تووڕە کەنعان لە ئەوانەی هەموو ئەوانی، گرتی لەرزە مۆئابییەکان، فەرمانڕەوایانی و کرد بنە با تۆ بازووی گەورەیی لە ترس، و لەرزە ئەوان سەر بکەونە با توانەوە. نیشتەجێبوون ئەوەی دەپەڕێتەوە، تۆ گەلەی ئەم هەتا یەزدان، ئەی دەپەڕێتەوە، گەلەکەت هەتا بەرد، نشینگەیەی لەو تۆدا، میراتی کێوی لە بیانچێنە ژوورەوە، بیانباتە کاتێک هێنا. بەدەستت تۆ دەستەکانی کە پیرۆزگایەی لەو یەزدان، ئەی کردووە، ئامادەت خۆت بۆ کە ئامادەکراو و هەمیشە، بۆ و هەتاهەتایە، بۆ دەکات پاشایەتی یەزدان یەزدان. ئەی کردووە، ئامادەیان دەریاوە، ناو چوونە سوارەکان و گالیسکەکان لەگەڵ فیرعەون ئەسپی چونکە هێشتا. لە وشکی ناو بە ئیسرائیل کوڕانی بەڵام هێنایەوە، بەسەریاندا دەریاکەی ئاوی یەزدان تێپەڕین.دەریاکەدا ناوەڕاستی

بە ئافرەتەکان هەموو و گرت، دەستەوە بە دەفێکی هارون، خوشکی پێغەمبەر، مریەمی با گوتی: و پێکرد دەستی پێشیانەوە لە مریەم دەرەوە. هاتنە بەدوایدا گۆرانییەوە و دەف سوارەکەی و ئەسپ کراوە، شکۆمەند شکۆمەندی بە چونکە بڵێین، یەزدان بۆ گۆرانی بۆ ئەوانی و دەرهێنا، سوور دەریای لە ئیسرائیلی کوڕانی موسا دەریا. ناو فڕێدایە بۆ نەدۆزییەوە ئاویان و ڕۆیشتن، چۆڵەوانیدا لە ڕۆژ سێ و برد، شور چۆڵەوانی لەبەر بوو، تاڵ چونکە مەڕا، لە بخۆنەوە ئاو نەیانتوانی بەڵام مەڕا، بۆ هاتن خواردنەوە. چی دەیانگوت: و موسا لەسەر بۆڵەبوونەوە گەل و تاڵی. نا شوێنەی ئەو ناوی ئەمە ئەویشی و دا، نیشان پێ دارێکی یەزدان و کرد، یەزدان لای بۆ هاواری موسا بخۆینەوە؟ لەوێ و دانا، بۆ حوکمەکانی و یاساکان لەوێ کرایەوە. شیرین ئاوەکە و ئاوەکە، ناو خستە و خۆت، خودای یەزدانی دەنگی لە بگریت گوێ گوێگرتن ئەگەر گوتی، و کردەوە. تاقی بپارێزیت و ئەو، فەرمانەکانی بە بدەیت گوێ و بکەیت، ئەو لەبەردەم پەسەندەکان شتە نایهێنم میسرییەکاندا، بەسەر هێنام کە نەخۆشییەک هەموو ئەو، فەرزەکانی هەموو

و ئەلیم، بۆ هاتن و تۆ. چاککەرەوەت ئەوەی تۆ، خودای یەزدانم، من چونکە تۆدا، بەسەر
ئاوەکان.لەلای لەوێ هەڵدایە چادریان خورما، داری حەفتا و هەبوو، ئاو کانی دوازدە لەوێ

16

لە کە سین، چۆڵەوانی ناو هاتنە ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو و ئەیلیم، لە ڕۆیشتن
خاکی لە دەرچوونیان دوای دووەم، مانگی پازدەیەمی ڕۆژی لە سیناوە. و ئەیلیم نێوان
کوڕەکانی و کرد. گلەییبیان هارون و موسا لەسەر ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو میسر،
میسر، خاکی لە یەزدان لەلایەن لێدراو مردبووماین خۆزگە ئەوان: بۆ گوتیان ئیسرائیل
تێربوون، بۆ دەخوارد نانەکانمان و گۆشتەکان مەنجەڵەکانی لەسەر دانیشتبووین کاتێک
لە کۆمەڵە ئەم هەموو کوشتنی بۆ چۆڵەوانییە، ئەم بۆ دەرێ هێناوەتە ئێمەتان ئێوە چونکە
گەل و دەبارێنم، بۆتان ئاسمانەوە لە نان من ئەوەتا فەرموو: موسای بە یەزدان برسییێتی.
بکەمەوە تاقییان ئەوەی بۆ کۆدەکاتەوە، خۆی ڕۆژەکەی بەشی ڕۆژانە و دەرەوە دەچێتە
دەیهێننە ئەوەی دەبێت شەشەمدا ڕۆژی لە نا. یان دەڕۆن من یاساکەی بەپێی ئایا کە
موسا دەکەنەوە. کۆی ڕۆژانە لەوەی دەبێت ئەوەندە دوو ئەمەش بکەن، ئامادەی ژوورەوە
لە ئێوەی یەزدان کە دەزانن ئێوارە گوت: ئیسرائیلیان کوڕانی کۆمەڵی هەموو بە هارون و
بۆ گوێگرتنی لە دەبینن یەزدان شکۆمەندی بەیانیدا لە و دەرهێناوە. میسرەوە خاکی
گوتی: موسا دەکەن؟ بۆڵەبۆڵ ئێمە دژی کە چین ئێمە بەڵام خودا، لەسەر بۆڵەبۆڵەکانتان
تێربوون، بۆ پێدەدات نانتان بەیانی و خواردن بۆ پێدەدات گۆشتتان ئێوارە یەزدان کاتێک
ئێوە کە بۆڵەبۆڵانەی ئەو گرتووە، بۆڵەبۆڵەکانتان لە گوێی یەزدان کە ئەوەیە لەبەر ئەمە
خودایە.دژی بەڵکو نییە، ئێمە دژی بۆڵەبۆڵەکانتان چونکە چین؟ ئێمە دەیکەن. ئێمە دژی

لەبەردەم ببنەوە نزیک بڵێ، ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو بە گوت، هارونی بە موسا کۆمەڵی هەموو لەگەڵ قسەی هارون کاتێک بیستووەتەوە. ئێوەی گلەیی چونکە خودا، هەورێکدا لە یەزدان شکۆمەندی و چۆڵەوانی، بۆ گەڕانەوە ئەوان دەکرد، ئیسرائیل کوڕانی ئیسرائیلم کوڕانی گلەیی من گوتی، و فەرموو موسای بە یەزدان و دەرکەوت.
تێر نان لە بەیانی لە و دەخۆن، گۆشت ئێوارە لە بڵێ: و بکە ئەوان بۆ قسە بیستووەتەوە، باتریشک و ئێوارەدا، لە ڕوویدا ئێوەم. پەروەردگاری یەزدانی من کە دەزانن و دەبنەوە، ئۆردووگاکە دەوروبەری شەونمەکە کە بەیانیدا لە داپۆشی، ئۆردووگاکەی و سەرکەوت وەک سپی، گەشنیز تۆوی وەک نازک شتێکی چۆڵەوانی ڕووی لەسەر ئەوەتا و وەستا.
چی تر: یەکێکی بۆ یەکێک گوتیان ئیسرائیل کوڕانی ئەوە، و بینینی زەوی. لەسەر شەختە داوە بۆتانی یەزدان کە نانەیە ئەو ئەوە گوتن: پێی موسا بوو. چی نەیانزانی چونکە ئەوە؟ بەپێی ئێوە لە هەریەکە پێدا، فەرمانی یەزدان کە فەرمانەیە ئەو ئەمە خواردن. بۆ لەگەڵ هەریەکە کەسەکانتان، ژمارەی بەپێی کۆبکاتەوە، خۆی بۆ هۆمەرێک پێویست کردەوە کۆیان و کرد، ئاوایان ئیسرائیل کوڕەکانی بکاتەوە. کۆی خۆی هاوچادرنشینەکانی زیادی هەبوو زۆری ئەوەی کرد، پێوانەیان گۆمەر بە کاتێک و کەم. ئەوەی و زۆر ئەوەی کۆیان خۆی پێویستی بەپێی هەریەکەیان نەبووەوە، کەم هەبوو کەمی ئەوەی و نەکرد، بەجێبهێڵێت.بەیانی بۆ لەوە هیچ نابێت کەس گوتن: پێی موسا کردەوە.

تێدا کرمی و هێشت، جێیان بەیانی بۆ لەوە هەندێکیان بەڵام نەگرت، موسا لە گوێیان و بەیانی بەیانییان و بوو. تووڕە ئەوان لەسەر موسا و دەرکرد، بۆگەنی و بوو پەیدا دەکرد، گەرمی خۆر کاتێک بەڵام خۆی، پێویستی بەپێی هەریەکەیان کۆیدەکردەوە، دوو کۆکردەوە، پێویستەکان لە ئەوەندەیان دوو کە ڕوویدا شەشەمدا ڕۆژی لە دەیتوایەوە. بە و ژوورەوە هاتنە کۆمەڵ سەرۆکەکانی هەموو ئینجا کەسێک، یەک هەر بۆ هۆمەر فەرمووی؟ یەزدان کە نییە وشەیە ئەو ئەمە ئایا گوت، ئەوانی بە موسا ڕاگەیاند. موسایان

نانی بکەن نان دەتانەوێت هەرچی سبەینێ، یەزدان. بۆ پیرۆزە پشوودانێکی شەممەکان
لە بەیانی بۆ دێت زیادە ئەوەی هەموو و بیکوڵێنن، بکوڵێنن دەتانەوێت هەرچی و بکەن،
نەکرد بۆنی و پێکردن، فەرمانی موسا وەک بەیانی، تا لەو هێشت جێیان و هەڵیبگرن. کۆگا
پەروەردگار، بۆ شەممەیە ئەمڕۆ چونکە بیخۆن، ئەمڕۆ گوتی: موسا نەبوو. تێدا کرمیش و
شەممەیە، حەوتەم ڕۆژی لە بەڵام دەکەنەوە، کۆی ڕۆژ شەش نایدۆزرێتەوە. دەشتودەر لە
بۆ هەوڵیاندا گەل لە هەندێک حەوتەم ڕۆژی لە ڕوویدا نابێت. ڕۆژەدا لەو چونکە
گوێ نایانەوێت کەی هەتا فەرمووت: موسای بە یەزدان نەیاندۆزییەوە. بەڵام کۆکردنەوە،
لەبەر پێدان، ڕۆژەی ئەم شەممەی یەزدان چونکە ببینن، یاساکەم؟ و فەرمانەکانم لە بگرن
خۆتان ماڵەکانی لە هەریەکەتان پێدان، ڕۆژی دوو نانی شەشەم ڕۆژی لە ئەو ئەمە
ڕۆژی لە گەل و حەوتەم. ڕۆژی لە دەرنەچێت خۆی شوێنی لە کەسێک هیچ با دابنیشن،
و بوو، سپی گەشنیزی تۆوی وەک و مەن، نا ناویان ئیسرائیل کوڕانی و پشوویدا. حەوتەم
یەزدان کە فەرمانەیە ئەو ئەمە گوتی: موسا بوو. هەنگوین بە کێک وەک ئەو تامی
ئەوەی بۆ هەڵیبگرن، ئێوە نەوەکانی بۆ و پڕیکەنەوە مەن لە هۆمەرێک پێکردین، فەرمانی
میسرەوە خاکی لە ئێوەی یەزدان کاتێک خواردتان، چۆڵەوانیدا لە ئێوە کە ببینن نانە ئەو
و تێبکە، پڕی مەنی گۆمەرێک و بگرە زێڕین گۆزەیەکی گوت: هارون بە موسا دەرهێنا.
بە دا فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو نەوەکانتان. بۆ پاراستنی بۆ دایبنێ خودا لەبەردەم
مەنیان ساڵ چل ئیسرائیل کوڕانی پاراستن. بۆ داینا شایەتییەکە لەبەردەم هارون مووسا،
فینیکیا. لە بەشێک گەیشتنە هەتا خوارد مەنیان نیشتەجێبوو. خاکی گەیشتنە هەتا خوارد،
بوو.پێوانە سێ یەکی دەیەکی گۆمەر

17

به کەمپەکانیان، بەپێی ڕۆیشتن سین چۆڵەوانی لە ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو وە بۆ نەبوو گەل بۆ ئاوی بەڵام دامەزراند، کەمپیان ڕافیدین لە وە یەزدان، فەرمایشتی موسا بیخۆینەوە. تا بدەرێ ئاومان گوتیان: و موسا بەرامبەر بۆڵەبووی گەل و خواردنەوە. تینووی لەوێ گەل دەکەنەوە؟ تاقی یەزدان بۆچی لەگەڵم؟ بۆڵەدەبوون بۆچی گوتن: پێی کرد؟ ئەمەت بۆچی گوتیان: و موسا دژی لە کرد بۆڵەبوویان لەوێ گەل و ئاو، بۆ بوون بە ئاژەڵەکانمان و منداڵەکانمان و ئێمە ئەوەی بۆ دەرەوە هێنایە میسرەوە لە ئێمەت بۆچی کەمێک گەلە؟ ئەم بۆ بکەم چی گوتی: و یەزدان بۆ کرد هاواری موسا بکوژیت؟ تینوویەتی پیرانی لە و برۆ، گەلە ئەم لەپێش فەرموو: موسای بە یەزدان و دەکەن. بەردبارانم و دیکە و بگرە خۆتدا دەستی لە دا ڕووبارەکەت لە پێی کە داردەستەیەی ئەو و ببە، خۆت بۆ گەل بەردەکە لە تۆ و حۆرێب، لە بەردەکە لەسەر لەبەردەمت ڕاوەستاوم لەوێ من ئەمە برۆ. کوڕانی لەبەرچاوی کرد ئاوای موسا دەیخۆنەوە. گەلەکە و دەردەچێت، لێی ئاو و دەدەیت، سەرزەنشتی لەبەر سەرزەنشت، و تاقیکردنەوە نا، ئەوەی شوێنەی ئەو ناوی و ئیسرائیل. ئێمەدایە لەنێوان یەزدان ئایا گوتیان، کە یەزدان، تاقیکردنەوەی لەبەر و ئیسرائیل کوڕانی نا؟یان

پیاوانی گوت، یەشوعی بە موسا جەنگا. ئیسرائیل دژی لە ڕەفیدیم لە و هات عەمالێق لەسەر من ئەوەتا و بجەنگە، سبەینێ عەمالێق دژی لە و دەرچۆ و هەڵبژێرە، خۆت بۆ بەهێز کە کرد ئەوەی یەشوع و دەستمدایە. لە خودا گۆچانی و ڕادەوەستم، گردەکە لووتکەی هور و هارون و موسا و ڕێکخست، عەمالێق دژی لە شەڕ بۆ و دەرچوو و گوت، پێی موسا بەرزکردەوە، دەستەکانی موسا کاتێک ڕوویدا و گردەکە. لووتکەی سەر بۆ سەرکەوتن موسا دەستەکانی زاڵبوو. عەمالێق داهێنا، دەستەکانی کاتێک بەڵام زاڵبوو، ئیسرائیل هور و هارون و دانیشت، لەسەری و دایاننا، لەژێری و هێنا بەردێکیان و بوون، قورس موسا دەستەکانی و لاوە، لەو یەکێک و لاوە لەم یەکێک دەکرد، دەستەکانیان پشتگیری

به گەلەکەی هەموو و شکاندەوە عەمالێقی یەشوع و خۆر. ئاوابوونی هەتا مانەوە جێگیر و بنووسە کتێبێکدا لە یادگاری وەک ئەمە فەرموو: موسای بە پەروەردگار کوشت. شمشێر و دەسڕمەوە. ئاسمان ژێر لە عەمالێق یادگاری تەواوی بە چونکە بیخە، یەشوعدا گوێی لە چونکە منە. پەناگای یەزدان نا: ناو ئەوی ناوی و نا، بنیاد یەزدان بۆ قوربانگایەکی موسا نەوەیەک.بۆ نەوەیەکەوە لە عەمالێق دژی لە دەکات جەنگ نهێنی دەستێکی بە یەزدان

18

ئیسرائیلی بۆ یەزدان ئەوەی هەموو بە بیستی موسا، خەزووری و میدیان کاهینی یەترۆ، خەزووری یەترۆی دەرهێنا. میسرەوە لە ئیسرائیلی یەزدان چونکە کردی، خۆی گەلی ناوی ئەو، کوڕەکەی دوو و بەڕەڵاکردنی لەدوای وەرگرت موسا ژنی سیپۆرای موسا، دووەم کوڕی ناوی بیانی، خاکێکی لە بووم نامۆ دەیگوت، کە بوو، گێرشۆم یەکێکیان فیرعەون دەستی لە منی و بوو یارمەتیدەرم باوکم خوای چونکە گوتی: بوو، ئەلیعەزەر لە موسا لای بۆ دەرەوە چووە ژنەکە و کوڕەکان لەگەڵ موسا، خەزووری یەترۆ، کرد. ڕزگار و موسا کرایە ڕاپۆرت هەڵداوە. چادری خودا شاخی لەسەر کە شوێنەی لەو چۆڵەوانی، موسا لەگەڵیدان. کوڕەکەت دوو و ژنەکەت و لات، دێتە یەترۆ خەزوورەکەت ببینە، گوترا: و کرد، یەکتری لە سڵاویان کرد، ماچی برد، بۆ کڕنۆشی خەزووری، بینینی بۆ دەرەوە چووە هەموو و فیرعەون بە یەزدان ئەوەی هەموو موسا و چادرەکە. ناو هێنایە ئەوانی لە ماندووبوونەی ئەو هەموو و گێڕایەوە، خەزووری بۆ ئیسرائیل لەبەر کرد میسرییەکانی دەستی لە و فیرعەون دەستی لە ئەوانی یەزدان چۆن و هات، بەسەریان ڕێگادا کردن، بۆی یەزدان کە چاکانەی ئەو هەموو لە بوو سەرسام یەترۆ دەربازکرد. میسرییەکان گوتی: یەترۆ و کرد. ڕزگار فیرعەون دەستی لە و میسرییەکان دەستی لە ئەوانی چونکە

فیرعەون دەستی لە و میسرییەکان دەستی لە ئەوانی چونکە یەزدان، بێت بەرەکەتدار کە ئەوەی لەبەر گەورەترە، خوداوەندەکان هەموو لە یەزدان کە زانیم ئێستا کرد. ڕزگار و سووتاندن قوربانی موسا خەزووری یەترۆی ئەوان. سەر کردە هێرشیان ئەوان ئەوەی بۆ هاتن ئیسرائیل پیرانی هەموو و هارون و کرد، پێشکەش خودا بۆ قوربانییەکانی بخۆن.نان خودا لەبەردەم موسا خەزووری لەگەڵ

موسا لەلای گەل هەموو بەڵام گەل، دادوەری بۆ دانیشت موسا دواتر ڕۆژی دوای ڕوویدا و گەل بۆ کە دید ئەوەی هەموو یەترۆ کاتێک و ئێوارە. هەتا بەیانییەوە لە ڕاوەستابوون بەڵام دادەنیشیت، تەنها بە تۆ بۆچی دەیکەیت؟ گەل بۆ تۆ کە چییە ئەمە گوتی: دەیکات، دەڵێت: خەزووری بە موسا ڕاوەستاون؟ تۆ لەلای ئێوارە هەتا بەیانییەوە لە گەل هەموو لەنێوانیاندا ناکۆکییەک کاتێک بکەن. خودا لە دادوەری داوای ئەوەی بۆ من لای دێنە گەل و خودا فەرمانەکانی و دەدەم هەریەکەیان لەسەر حوکم من، لای دێنە و ڕوودەدات ڕاست دەیکەیت تۆ ئەوەی گوت، پێی موسا خەسووری دەناسێنم. پێیان ئەو یاساکەی ئەم تۆیە، لەگەڵ کە گەلەی ئەم هەموو و تۆ، هەروەها دەفەوتێیت تەواو بێتاقەتی بە نییە. و بگرە، لێ گوێم کەواتە ئێستا بدەیت. ئەنجامی تەنها بە ناتوانیت قورسە، تۆ بۆ کارە قسەکانیان و خودا، بەرامبەر لە گەل بۆ ببە تۆ دەبێت. لەگەڵت خودا و دەدەم، پێ ڕاوێژت و یاساکەی، و خوا فەرمانەکانی لەسەر بۆیان دەدەیت شایەتی و بکە. خودا بە پێشکەش لە خۆت بۆ تۆ و دەیکەن. کە کارانەیان ئەو و دەڕۆن، پێیاندا کە دەدەیت پیشان ڕێگاکانیان ڕقیان کە ڕاستودروست پیاوانێکی خواپەرست، و بەهێز پیاوانێکی بکەوە، بیر گەل هەموو فەرماندەی و هەزاران فەرماندەی وەک ئەواندا بەسەر دایاننێ و بێت، لووتبەرزی لە لە گەل بۆ دەکەن دادوەری و دەیەکان. فەرماندەی و پەنجاکان فەرماندەی و سەدان بچووکەکانی کێشە بەڵام تۆ، لای بۆ دەیهێننەوە قورسەکان قسە بەڵام کاتێکدا، هەموو دەدەن. یارمەتیت و تۆ، لەسەر دەکەن سووکی و دەکەن، دادوەری خۆیان دادوەرییەکان

گەلە ئەم هەموو و ڕابوەستیت، دەتوانیت و دەکات، بەهێزت خودا بکەیت، کارە ئەم ئەگەر هەموو و گرت خەزووری دەنگی لە گوێی موسا دەگەڕێتەوە. خۆی شوێنی بۆ ئاشتی بە و هەڵبژارد، ئیسرائیلەوە هەموو لە بەهێز پیاوانی موسا کرد. جێبەجێی گوت پێی ئەوەی و پەنجاکان فەرماندەی و سەدان فەرماندەی و هەزاران فەرماندەی کردە ئەوانی هەموو بەڵام کاتێکدا، هەموو لە گەل بۆ کرد دادوەرییان و دەیەکان. فەرماندەی دادوەری خۆیان سووکیان کێشەیەکی هەموو و موسا، بەردەم هێنایە قورسیان کێشەیەکی خۆی.خاکەکەی بۆ گەڕایەوە ئەویش بەڕێکرد، خۆی خەزووری موسا کرد.

19

هاتنە ڕۆژەدا لەم میسر، خاکی لە ئیسرائیل کوڕانی دەرچوونی سێیەمی مانگی لە لەوێ ئیسرائیلیش سینا، چۆڵەوانی هاتنە و ڕۆیشتن ڕەفیدیم لە ئەوان سینا. چۆڵەوانی کێوەکەوە لە خودا و خودا، کێوی بۆ سەرەوە چووە موسا هەڵدا. چادری شاخەکە بەرامبەر ڕایدەگەیەنیت. ئیسرائیل کوڕانی بە و دەڵێیت یەعقوب ماڵی بە ئەمانە گوتی: و کرد بانگی باڵی لەسەر وەک ئێوە هەڵمگرتن و میسرییەکان، بە کردم کە ئەوەی بینیتان خۆتان و بگرن من دەنگی لە گوێ باشی بە ئەگەر ئێستا و خۆم. لای بۆ هێنامتان و هەڵۆکان، هەموو چونکە نەتەوەکان، هەموو لە من بۆ تایبەت گەلێکی دەبنە بپارێزن، منیان پەیمانی من، بۆ پیرۆز نەتەوەیەکی و کاهینیەتی پاشایەتییەکی دەبنە بەڵام ئێوە منە. هی زەوی ئەم هەموو و بانگکرد، گەلی پیرانی و هات موسا ئیسرائیل. کوڕانی بە دەڵێیت وشانە ئەم وەڵامیان یەکدڵی بە گەل هەموو دانا. لەبەردەمیان کردبوون پێ فەرمانی خودا کە وشانەی ئەم موسا دەگرین. لێ گوێی و دەیکەین فەرمووی، خودا ئەوەی هەموو گوتیان: و دایەوە دێمە هەوردا ستوونێکی لە من ئەوەتا فەرمووو: موسای بە یەزدان بردەوە. خودا بۆ وشانەی

هەتاهەتایە بۆ و دەیکەم، تۆدا لەگەڵ کە بگرێت قسەکانم لە گوێ گەل ئەوەی بۆ لات،
فەرموو: موسای بە یەزدان ڕاگەیاند. یەزدان بە گەلی وشەکانی موساش بکەن. پێ باوەڕت
و بشۆن. جلەکانیان با بکەرەوە، پاکیان سبەینێ و ئەمڕۆ بکەرەوە، ئاگادار گەل و دابەزە
سینا، کێوی سەر دادەبەزێتە یەزدان سێیەمدا ڕۆژی لە چونکە سێیەم، ڕۆژی بۆ بن ئامادە
بۆ ئاگادارین دەڵێیت: و دەکەیتەوە جیا دەوروبەر لە گەلەکە و گەل. هەموو لەبەرچاوی
لە دەستی ئەوەی هەموو شتێکی، هیچ دەستلێدانی و چیاکە بۆ سەرکەوتن لە خۆتان
بەردباران بەردەکان بە چونکە نالێتەوە، ئەو دەستی دەمرێت. مردن بە داوە، چیاکە
کاتێک ناژییێت. بێت، مرۆڤ ئەگەر و بێت ئاژەڵ ئەگەر دەدرێت. تیر بە یان دەکرێت،
بۆ سەردەکەون ئەوانە کێوەکە، لە دەکەوێتەوە دوور هەورەکە و کەڕەناکان و دەنگەکان
کێوەکە.سەر

جلەکانیان و کرد، پیرۆز ئەوانی و گەل، لای بۆ خوارەوە هاتە شاخەکەوە لە مووسا
سێیەم ڕۆژی لە ڕوویدا مەکەونەوە. ژن نزیک ڕۆژ سێ بن، ئامادە گوت، گەلی بە و شوشتن.
سینا شاخی لەسەر تاریک هەورێکی و بروسکەکان و دەنگەکان بوو، بەیانی کاتێک
ترسان. بوون ئۆردووگاکەدا لە کە گەلەکە هەموو و لێدا، بەرزی بە زوڕنا دەنگی دەرکەوتن،
ڕاوەستان. چیاکە لەلای و دەرهێنا، ئۆردوگاکەوە لە خودا دیداری بەرەو گەلی موسا و
خوارەوە هاتبووە ئاگردا لە خودا ئەوەی لەبەر دەکرد، دووکەڵی تەواوی بە سینا کێوی
سەرسام زۆر گەل هەموو و کوورە، دووکەڵی وەک بەرزدەبووەوە دووکەڵەکە و لەسەری،
و کرد، قسەی موسا دەبوون. بەهێزتر و بەهێزتر بەردەوام کەڕەناکە دەنگەکانی بوون.
سەر بۆ سینا، شاخی سەر بۆ خوارەوە هاتە یەزدان دایەوە. وەڵامی دەنگ بە خودا
چووە موسا و شاخەکە، لووتکەی سەر بۆ بانگکرد موسای یەزدان و شاخەکە، لووتکەی
هەرگیز نەوەک بکەرەوە، ئاگادار گەل و دابەزە گوتی: و فەرمووی موسای بە خودا سەرەوە.
کاهینەکانی و بکەون. لەوان زۆر ژمارەیەکی و تێگەیشتن، بۆ خودا لە ببنەوە نزیک

ببات.لەناویان یەزدان نەوەک بکرێن، پیرۆز با خودا یەزدانی بۆ نزیکبوونەوە

بۆ شایەتیت تۆ چونکە سەربکەوێت، سینا شاخی بۆ ناتوانیٚ گەل گوت: خودای بە موسا دابەزە، برۆ، فەرموو: پێی یەزدان بکە. پیرۆزی و بکەرەوە جیا شاخەکە گوتت: و داوە ئێمە بۆ بکەن زۆریان نابێت گەل و کاهینەکان بەڵام لەگەڵت، هارون و تۆ سەربکەوە دواتر و پێی و گەل لای بۆ دابەزی موسا ببات. لەناویان یەزدان نەوەک خودا، لای بۆ سەرکەوتن گوتن.

20

خاکی لە تۆم کە تۆ، خودای یەزدانم، من گوتی، و فەرموو وشانە ئەم هەموو پەروەردگار و من. لە جگە تۆ بۆ نابن دیکە خوداوەندانی کۆیلایەتییەوە. ماڵی لە دەرهێنا، میسرەوە لە ئاسماندا لە کە شتێک هیچ هاوشێوەی نە و بکەیت، دروست بت وێنەی خۆت بۆ نابێت نە زەوییە. ژێر لە ئاوەکاندا لە ئەوەی و خوارەوەیە، لە زەویدا لە ئەوەی و سەرەوەیە، تۆم، خودای یەزدانی من چونکە دەکەیت، خزمەتیان نە دەبەیت، ئەوان بۆ کڕنۆشت و سێیەم نەوەی هەتا دەدەمەوە منداڵان لەسەر باوکان گوناهەکانی ئیرەیی، خودایەکی خۆشم ئەوانەی هەزاران بۆ دەکات بەزەیی و دەبێتەوە. لێم ڕقیان ئەوانەی بۆ چوارەم مەگرە، بیٚسوودی بە خۆت خودای یەزدانی ناوی دەپارێزن. منیان فەرمانەکانی و دەوێن ناکاتەوە. بیٚتاوان دەگرێت بیٚسوودی بە ئەوی ناوی ئەوەی خۆت خودای یەزدانی چونکە کارەکانت هەموو و دەکەیت کار ڕۆژ شەش پیرۆزکردنی. بۆ بکەوە شەممە ڕۆژی بیری ڕۆژەدا لەو نابێت تۆیە، خودای یەزدانی بۆ شەممەکان حەوتەم، ڕۆژی لە بەڵام دەکەیت. نە و خزمەتکارەکەت نە کچەکەت، نە و کوڕەکەت نە و تۆ نە بکەیت، کارێک هیچ

نامۆیەی نە و تۆ، ئاژەڵێکی هیچ نە و بارهەڵگرەکەت ئاژەڵە نە و گاکەت نە کەنیزەکەت،
هەموو و دەریا و زەوی و ئاسمان یەزدان ڕۆژدا شەش لە ئەوەی لەبەر لەلات. نیشتەجێبوو
ڕۆژی یەزدان ئەمە لەبەر دا، پشووی حەوتەمدا ڕۆژی لە و دروستکرد، تێیاندایە ئەوانەی
بۆ باشت ئەوەی بۆ بگرە، دایکت و باوک لە ڕێز کرد. پیرۆزی و کرد بەرەکەتدار حەوتەمی
پێت پەروەردگارت یەزدانی کە باشەی زەوییە ئەو لەسەر هەبێت درێژت تەمەن و بێت
لەسەر درۆ شایەتی ناکوژیت. تۆ ناکەیت. دزی تۆ مەکە. داوێنپیسی دەبەخشێت.
مەکە، دراوسێکەت ماڵی ئارەزووی مەکە، دراوسێکەت ژنی ئارەزووی مەدە. دراوسێکەت
نە بارهەڵگرەکەی، ئاژەڵی نە گاکەی، نە کەنیزەکەی، نە خزمەتکارەکەی، نە کێڵگەکەی، نە
دراوسێکەتە.هی هەرچی نە ئاژەڵێکی، هیچ

چیاکەی و کەڕەناکە، دەنگی و مەشخەڵەکان، و بینی، دەنگەکەیان گەلەکە هەموو و
موسایان بە ئەوان و ڕاوەستان. دوورەوە لە و ترسان گەلەکە هەموو بەڵام دووکەڵاوی،
موسا بمرین. نەوەک بکات، قسە ئێمە لەگەڵ خودا مەهێڵە و بکە، قسە ئێمە لەگەڵ تۆ گوت:
تاکو لاتان، بۆ هاتووە ئێوە تاقیکردنەوەی بۆ خودا چونکە بێت، بەرز ورەتان دەڵێن: پێی
بەڵام ڕاوەستابوون، دوورەوە لە گەل نەکەن. گوناه ئەوەی بۆ بێت، دڵتاندا لە ئەو ترسی
موسای بە پەروەردگار بوو. لەوێ خودا کە تاریکییەکە، ناو بۆ ژوورەوە چووە مووسا
ئێوە ڕایدەگەیەنیت، ئیسرائیل کوڕانی بە و دەڵێیت یەعقوب ماڵی بە ئەمانە فەرموو:
دروست زیو خوداوەندی خۆتان بۆ نابێت کردووە. لەگەڵتان قسەم ئاسمانەوە لە کە بینیتان
من بۆ زەوی لە قوربانگایەک بکەن. دروست خۆتان بۆ زێڕ خوداوەندی نابێت و بکەن،
و ڕزگارییەکانتان قوربانییە و سووتاوەکانتان قوربانییە لەسەری و دەکەن، دروست
لەوێ خۆم ناوی کە شوێنێک هەموو لە دەکەن قوربانی گوێرەکەکانتان و مەڕەکانتان
بۆ بەردەکان لە قوربانگایەک ئەگەر دەکەم. بەرەکەتدارتان و لاتان دێمە و دەکەم، بانگەشە
لەسەریان خەنجەرەکەت چونکە مەنێ، بنیاد تاشراو بەردی بە ئەوان بکەیت، دروست من

بۆ قوربانگاکەم، سەر بۆ پێپلیکانەکانەوە بە نەکەوە سەر کراون. گڵاو و کردووەتەوە بەرزت نەکەیت.ئاشکرا لەسەری ڕووتیت ئەوەی

21

بکڕیت، عیبرانی خزمەتکارێکی ئەگەر دایدەنێیت. لەبەردەمیان کە یاسایانەن ئەو ئەمانە و ئەگەر بەخۆڕایی. دەڕوات ئازادی بە حەوتەم ساڵی لە بەڵام دەکات، خزمەتت ساڵ شەش بچێتە لەگەڵی ژنێک ئەگەر بەڵام دەرەوە، دەچێتە تەنها بە ژوورەوە، بچێتە تەنها بە خۆی کوڕان ئەویش و پێبدات، ژنێکی گەورە ئەگەر و دەرەوە. دەچنە ژنەکەی و ئەو ژوورەوە، دەڕواتە تەنها بە ئەو بەڵام دەبن، گەورەکەی بۆ منداڵەکان و ژنەکە ببێت، بۆ کچانی یان و گەورەکەم، ویستووە خۆشم خزمەتکارە: ئەو بڵێت وەڵامدا لە بەڵام ئەگەر دەرەوە. پاشان و خوا، پێوەری بەردەم دەیباتە ئەو گەورەی ناڕۆم. ئازاد منداڵەکانم، و ژنەکەم، بۆ و درێژە، بە دەکات کون گوێی ئەو گەورەی و ئاستان، لەسەر دەرگاکە لای دەیباتە دەکات.خزمەتی هەتاهەتایە

چۆن وەک دەرناچێت ئەوا بفرۆشێت، خزمەتکار وەک خۆی کچی کەسێک ئەگەر ڕێککەوتبوو، لەگەڵی کە ئەوەی نەکات، خۆی گەورەی پەسەندی ئەگەر ڕادەکەن. کەنیزەکان پەیمانی چونکە نییە، بیانی نەتەوەیەکی بۆ فرۆشتنی مافی بەڵام دەکات. ئازادی ئەوا دەبێت کچان مافی بەپێی بکات، نیشانی کوڕەکەی بۆ بەڵام ئەگەر شکاندووە. لەگەڵیدا و پێویستەکان شتە بهێنێت، خۆی بۆ تر ژنێکی بەڵام ئەگەر بکات. لەگەڵ مامەڵەی ئەوا نەکات، بۆی شتانە سێ ئەم بەڵام ئەگەر ناسەندەوە. لێی ئەو پەیوەندی و جلوبەرگ بمرێت، و بدات دیکە کەسێکی لە کەسێک ئەگەر زیو. بەبێ دەکات دەرچوون بەخۆڕایی

دەستی کردە ڕادەستی خودا بەڵکو نەبوو، خۆی ویستی بە کە ئەوەی بکوژرێت. دەبێت فیڵ بە کەسێک ئەگەر هەڵبێت. ئەویَ بۆ کوشتووەکە کە دەدەم پیَ شوێنێکت من ئەو، لە دەبێت بگرێت، پەناگای و بیکوژێت ئەوەی بۆ دراوسێکەی سەر بکاتە هێرش مردن بە با دایکی، یان باوکی لێدەدات ئەوەی بکوژرێت. ئەوەی بۆ بیگریت قوربانگاکەم ئەوەی بمرێت. دەبێت بکات، خۆی دایکی یان باوک دژی لە خراپ قسەی ئەوەی بکوژرێت. ئەگەر بیفرۆشێت، و بکات لەسەری زۆرداری و بدزێت ئیسرائیل کوڕانی لە یەکێک کەسێک بەرد بە دراوسێیان و جێناوبڕن پیاو دوو ئەگەر بکوژرێت. دەبێت بدۆزرێتەوە، ئەو لەلای هەستاوبێت پیاوەکە ئەگەر ڕابکشێت، نوێنگەکە لەسەر بەڵام نەمرێت، و لێبدەن مشت یان کاتی قەرەبووی بەڵام دەبێت، بێتاوان لێدەرەکە ئەوا بڕوات، دەرەوە بە گۆچان لەسەر و کەنیزەکەی یان خزمەتکارەکەی کەسێک ئەگەر دەداتەوە. چاککردنەوەی تێچووی و بێکاری ئەگەر تۆڵەسەندرێتەوە. دادپەروەری بە بمرێت، دەستەکانی لەژێر و لێبدات، گۆچان بە ئەوە. هی زیوەکە چونکە بدرێت، سزا نابێت بمێنێتەوە، ژیان ڕۆژ دوو یان ڕۆژ یەک بەڵام ئەو منداڵەکەی و هەیە، سکی کە ژنێک بە لێبدەن و شەڕبکەن پیاو دوو بەڵام ئەگەر دایدەنێت، ژنەکە پیاوەکەی ئەوەی وەک زیان، بە سزادەدرێت نەشێوەکراو، دەرچێت چاو گیان. جیاتی لە گیان دەدات بێت، شێوەپێدراو بەڵام ئەگەر نرخاندن. لەگەڵ دەیدات سووتان پیَ. جیاتی لە پیَ دەست، جیاتی لە دەست ددان، جیاتی لە ددان چاو، جیاتی لە چاوی لە کەسێک ئەگەر شین. جیاتی لە شین برین، جیاتی لە برین سووتان، جیاتی لە لە بیاننێرێتەوە ئازادی بە دەبێت بکات، کوێری و بدات کەنیزەکەی یان خزمەتکارەکەی دەربهێنێت، کەنیزەکەی ددانی یان خزمەتکارەکەی، ددانی بەڵام ئەگەر چاوەکەیان. جیاتی ئەو مرد، و دا ژنێک یان پیاوێک لە شاخ گایەک ئەگەر ددانەکەیان. لەجیاتی دەکات ئازادیان ئەگەر دەبێت. بێتاوان گاکە خاوەنی بەڵام ناخورێت، گۆشتەکەی و دەکرێت، بەردباران گایە خاوەنەکەی بۆ شایەتییان و ڕۆژ، سێیەم پێش و دوێنیَ پێش بووبێت شاخدار گایەکە

و دەکرێت بەردباران گایەکە ئەوا بکوژێت، ژنێک یان پیاوێک بەڵام لایبەرێت، ئەو و دابێت گیانی قەرەبووی ئەوا بۆی، سەپێنرێت قەرەبوویەک بەڵام ئەگەر دەکوژرێت. خاوەنەکەی بەپێی لێبدات، شاخ کچێک یان کوڕێک و ئەگەر بۆی. سەپێنن کە هەرچەندە دەدات، خۆی کەنیزەیەک، یان خزمەتکارێک بە لێبدات شاخ گایەک بەڵام ئەگەر بۆی. بکەن ئەم یاسای کەسێک ئەگەر دەکرێت. بەردباران گاکە و ئەوان، گەورەی بە دەدات زیو دیدراخمای سی گوێدرێژێک یان گوێرەکەیەک و نەپۆشێت، دای و هەڵبکەنێت چاڵێک یان بکاتەوە چاڵێک بەڵام خاوەنەکەیان، بە دەدات زیو دەکاتەوە، قەرەبوو چاڵەکە خاوەنی بکەوێت، لەوێ بمرێت، و بدات دراوسێکەی گای لە شاخ کەسێک گای ئەگەر دەبێت. ئەو بۆ مردووە ئەوەی دابەش مردووەکەش گا هەروەها دەکەن، دابەش زیوەکەی و دەفرۆشن زیندووەکە گا ئەوا و سێیەم، ڕۆژی پێش و دوێنێ پێش شاخدارە کە زانراوە گایەکە بەڵام ئەگەر دەکەن. گایەکە جیاتی لە گایەک دەبێت نەبردووە، لای ئەو و خاوەنەکەی، بۆ داوە شایەتییان دەبێت.ئەو بۆ مردووەکە گا بەڵام بداتەوە،

پێنج بیفرۆشێت، یان ببڕێت سەری و بدزێت مەڕێک یان گوێرەکەیەک کەسێک ئەگەر مەڕە.ئەو جیاتی لە مەڕ چوار و گوێرەکەیە، ئەو جیاتی لە دەداتەوە گوێرەکە

22

ئەگەر نییە. کوشتن ئەوە مرد، و لێدرا و دۆزرایەوە کونکردنەکەدا کاتی لە دزەکە ئەگەر با نەبێت، هیچی ئەگەر بەڵام بکوژرێت، دەبێت و تاوانبارە ئەوا لەسەری، هەڵبێت خۆر لە بدۆزرێتەوە، دەستیدا لە دزراوەکە شتە بەڵام ئەگەر دزییەکە. جیاتی لە بفرۆشرێت کێڵگەیەک کەسێک ئەگەر بداتەوە. ئەوەندەی دوو دەبێت زیندوو، مەڕ، هەتا گوێدرێژەوە

بلەوێرێنێت، دیکە کێڵگەیەکی بهێڵێت ئاژەڵەکەی و بلەوێرێنێت، ڕەزەمێوێک یان کێڵگەکە هەموو ئەگەر بەرهەمەکەی. بەپێی خۆیەوە کێڵگەکەی لە دەکاتەوە قەرەبووی قەرەبووی خۆی ڕەزەمێوەکەی باشترینی و خۆی کێڵگەکەی باشترینی بلەوێرێنێت، گوڵەی یان جۆخینەکان و دۆزییەوە، دڕکەکانی و دەرچوو ئاگرێک ئەگەر دەکاتەوە. قەرەبووی دەبێت داگیرساندووە ئاگرەکەی ئەوەی سووتاند، دەشتاییەکەی یان دانەوێڵە بکاتەوە.

کەسە ئەو ماڵی لە و پاراستن، بۆ دراوسێیەکەی بداتە دەفرێک یان زیو کەسێک ئەگەر دزەکە بەڵام ئەگەر بداتەوە. ئەوەندە دوو دەبێت دۆزرایەوە، دزەکە ئەگەر دزرابێت، کە دەخوات سوێند و خودا، لەبەردەم دەبێتەوە نزیک ماڵەکە خاوەنی نەدۆزرایەوە، شانبەشتراوەکەی شتە هەموو لەسەر نەکردووە خراپەی خۆی ئەو بەڕاستی
و بارهەڵگر ئاژەڵی و گوێرەکە دەربارەی ڕاگەیەنراو، تاوانێکی هەموو بەپێی دراوسێیەکەی. هەردووکیان دادوەری بێت، هەرچی داواکراو، لەدەستدانێکی هەموو و جلوبەرگ و مەڕ بە دەداتەوە دووبارە دەکرێت، تاوانبار خودا لەلایەن ئەوەی و خودا، بەردەم دێتە
هەر یان مەڕێک یان گوێرەکەیەک یان گران باری ئاژەڵێکی کەسێک ئەگەر دراوسێکەی. بکرێت، دیل یان بمرێت یان بشکێت ئاژەڵە ئەو و پاراستن، بۆ دراوسێکەی بە بدات ئاژەڵێک ئەو بەڕاستی کە دەبێت، هەردووکیان لەنێوان خودا سوێندێکی نەزانێت کەس و گەورەکەی شێوەیە بەم و دراوسێکەی، شوێنراوەکەی شتە لە نەکردووە خراپی کردارێکی بە دەیداتەوە دزرابێت، ئەو لە بەڵام ئەگەر ناکاتەوە. قەرەبووی و دەکات، قبووڵی
و شکارەکە، سەر دەیباتە بووبێت، دڕندەگیراو دڕندە لەلایەن بەڵام ئەگەر خاوەنەکەی. یان بشکێت شتە ئەو و بداتێ دراوسێکەی لە شتێک کەسێک ئەگەر ناداتەوە. قەرەبووی ئەگەر بکاتەوە. قەرەبووی دەبێت نەبێت، لەگەڵی خاوەنەکەی و ببرێت، دیل بە یان بمرێت دەبێتە بێت، کرێگیراو ئەگەر بەڵام ناداتەوە، قەرەبووی بێت، لەگەڵی گەورەکە بەڵام

کرێیەکەی.بەرامبەر

بە دەبێت بوو، جووت لەگەڵیدا و فریودا نەخوازراوی پاکیزەی کچێکی کەسێک ئەگەر بداتە ئەو نەیەوێت ئەو باوکی و بکاتەوە، ڕەتی بەڵام ئەگەر خۆی. ژنی بکاتە ئەو خواستە جادووگەران کچانە. خشتەنگی ئەوەندەی بەپێی باوکەکە بە دەداتەوە زیو ژن، وەک ئەو مردن بە دەبێت، جووت ئاژەڵ لەگەڵ کە کەسێک هەموو بمێننەوە. ژیان بە مەهێڵن بۆ جگە لەناودەبرێت، مردن بە دەکات خوداوەندەکان بۆ قوربانی ئەوەی دەیانکوژن.
تەنها.یەزدان

هەموو میسر. خاکی لە بوون نامۆ ئێوە چونکە مەیچەوسێننەوە، و مەدەن ئازار نامۆیەک و هاواریان و پێکردن، خراپەتان خراپە بە بەڵام ئەگەر مەدەن. ئازار هەتیوێک و بێوەژنێک و دەبم تووڕە تووڕەیی بە من و دەنگیان. دەبیستم بیستن بە من، بۆ بکەن هاوار و کردووە زیو ئەگەر دەبن. هەتیو منداڵەکانتان و دەبن بێوەژن ژنەکانتان و دەکوژم، شمشێر بە ئێوە ئەگەر مەستێنە. لێ سوودی و مەنێ پێوە پەلەی لەلات، هەژارە کە براکەت بدەیتە قەرز بۆی. دەیگەڕێنیتەوە خۆر ڕۆژئاوای پێش بگریت، بارمتە بە دراوسێکەت جلوبەرگی بەڵام کەواتە ئەگەر دەنوێت؟ چیدا لە ڕووتییەکەیەتی، جلی ئەمە تەنها ئەوە، داپۆشینی ئەمە خراپ قسەی خوداوەندەکان بەزەییم. من چونکە دەگرم، لێ گوێی بکات، من بۆ هاواری جۆخینگەی بەرهەمەکانی یەکەمین ناڵێیت. خراپی بە گەلەکەت فەرمانڕەوای و ناکەیت، من بە کوڕەکانت لەدایکبووەکانی یەکەمین مەخە، دوا خۆت شەرابی گوشەرەی و گەنم بارهەڵگری ئاژەڵی و خۆت مەڕی و خۆت گوێرەکەی بە دەکەیت شێوەیە بەم دەدەیت.
و من. بۆ دەیدەیتەوە هەشتەمدا ڕۆژی لە بەڵام دایکەکەی، لەلای دەبێت ڕۆژ حەوت خۆت، بیفڕێبدەنە ناخۆن، دڕندەکانەوە لەلایەن کوژراو گۆشتی و من، بۆ دەبن پیرۆز پیاوانی ئێوە سەگ.

23

زۆرینه لەگەڵ ناداد. شایەتێکی بە بیت ستەمکار لەگەڵ مەبە ڕازی وەرمەگرە، درۆ شایەتی دادوەری تاکو زۆرینە، لەگەڵ لایدان بۆ مەبە یەکگرتوو کۆمەڵێک لەگەڵ خراپەدا، لە مەبە گای ڕووبەڕووی ئەگەر دادوەریدا. لە نابەیت هەژاردا کەسی بە بەزەیی و بکەیت. خوار بۆ بیگەڕێنیتەوە دەبێت سەرگەردانە، کە ئەو بارهەڵگری ئاژەڵی یان ببیتەوە، دوژمنەکەت تێپەڕ کەوتووە، بارەکەیدا لەژێر کە ببینیت دوژمنەکەت بارهەڵگری ئاژەڵی ئەگەر ئەو. خاوەنەکەی.لەگەڵ هەڵگرتنەوەی بۆ بدە یارمەتی بەڵکو مەکە،

دوور نارەوا قسەیەکی هەموو لە ناکەیت. خوار دادگاییەکەیدا لە هەژار دادوەری خوانەناسان دیاریەکانەوە بەهۆی و مەکوژە، ڕاستودروست و بێتاوان بکەوەرەوە، کوێر بینایان چاوی بەخشش چونکە وەرمەگرە، بەخششت و دامەنێ. ڕاستودروست نامۆ گیانی ئێوە چونکە مەچەوسێننەوە، نامۆیەک و تێکدەدات. ڕاستەکان قسە و دەکات و دەچێنیت زەوییەکەت ساڵ شەش میسر. خاکی لە بوون نامۆ خۆشتان دەزانن، ئەوە و دەکەیت بەربدانەوە حەوتەمدا ساڵی لە بەڵام کۆدەکەیتەوە. بەرهەمەکانی کێوییەکان دڕندە دەمێنێتەوە ئەوەی دەیخۆن، نەتەوەکەت هەژارەکانی دەبەریتەوە، ڕۆژ شەش زەیتوونەکەت. باخی و ڕەزەمێوەکەت بۆ دەیکەیت شێوەیە بەم دەیخۆن. و بپسێتەوە گاکەت ئەوەی بۆ پشوودانە، حەوتەم ڕۆژی لە بەڵام دەکەیت، خۆت کارەکانی هەموو بدەن. هەناسەیەک نامۆکە و کەنیزەکەت کوڕی ئەوەی بۆ و بارهەڵگرەکەت، ئاژەڵە یادتان دیکە خوداوەندەکانی ناوی و بکەن، پارێزیان ئێوە بۆ گوتوون پێم کە ئەوانەی بیستریێت.ئێوەوە دەمی لە نابێت و نەهێنێتەوە،

ڕۆژ حەوت بکەن، پارێزراو نەهاویراو نانی جەژنی بگێڕن من بۆ جەژن ساڵدا لە جار سێ

کاتەدا لەو چونکە نوێدا، مانگی کاتی لە پێکردن فەرمانم چۆن وەک بخۆن، نەهاویراو نانی

یەکەم دروێنەی جەژنی و دەرنەکەون. لەبەردەمم دەست بەتاڵ دەرچوون، میسرەوە لە

جەژنی و کێڵگەکەتدا، لە دەیانچێنیت کە ئەوانەی خۆت، کارەکانی لە دەکەیت بەرهەمەکان

کێڵگەکەت. لە ئەوانەی خۆت کارەکانی کۆبوونەوەی لە ساڵ دەرچوونی لەسەر تەواوبوون

کاتێک دەبینرێن. پەروەردگارت یەزدانی لەبەردەم نێرینەکانت هەموو ساڵدا لە جار سێ

قوربانی دەکەم، فراوان تۆ سنوورەکانی و دەردەکەم تۆ ڕووی لە نەتەوەکان من چونکە

بەیانی هەتا جەژنەکەم پیوی و ناکەیت، هەویرترش لەسەر من بخووری خوێنی

پەروەردگارت، یەزدانی ماڵی ناو دەهێنیتە خۆت زەوی بەرهەمەکانی یەکەمین نامێنێتەوە.

ڕووی لەپێش دەنێرم خۆم نێردراوەکەی من ببینە، و مەکوڵێنە. خۆی دایکی شیری لە بەرخ

ئامادە تۆم بۆ کە زەوییەی ئەو ناو بهێنێتە تۆ تاکو بتپارێزێت، ڕێگادا لە ئەوەی بۆ تۆدا،

لێت ئەو چونکە بۆی، مەبە یاخی و بۆی، بگرە گوێ و خۆت، بۆ ئاگاداربە کردووە.

هەموو و بگرن من دەنگی لە گوێ باشی بە ئەگەر ئەوە. لەسەر من ناوی چونکە خۆشنابێت،

من بۆ تایبەت گەلێکی دەبنە بپارێزن، منیان پەیمانی و بیکەیت پێدەدەم فەرمانت ئەوەی

شانشینێکی دەبنە ئێوەش منە. هی زەوی هەموو چونکە نەتەوەکان، هەموو نێو لە

بە ئەگەر دەڵێیت: ئیسرائیل کوڕانی بە وشانە ئەم پیرۆز. نەتەوەیەکی و من بۆ کاهینایەتی

دوژمنانتان بۆ دەبم دوژمن بیکەن، دەڵێم پێتان ئەوەی هەموو و بگرن دەنگم لە گوێ باشی

دەباتە تۆ چونکە دەڕوات، پێشەنگت وەک فریشتەکەم دژبەرانتان. بۆ دەکەم دژایەتی و

و گرگاشییەکان و کەنعانییەکان و پریزییەکان و حیتییەکان و ئەمۆرییەکان لای

دەبەیت خوداوەندەکانیان بۆ کڕنۆش نە دەبەم. لەناویان من و یەبوسییەکان، و حیڤییەکان

تەواوی بە بەڵکو دەکەیت، کردارەکانیان بەپێی نە دەکەیت، خزمەتیان نە و

بە دەکەیت خزمەت و تێکدەشکێنیت. تەرخانکراوەکانیان ستوونە و دەیانڕووخێنیت

خۆت، ئاوی و خۆت شەرابی و خۆت نانی دەکەم بەرەکەتدار من و خۆت، خودای یەزدانی تۆ، زەوی لەسەر نەزۆک نە دەبێت، نەزۆک نە دەخەمەوە. دوور ئێوە لە نەخۆشی من و ئەو هەموو و دەنێرم، تۆ پێشەنگی وەک ترسەکە پڕدەکەمەوە. تۆ ڕۆژەکانی ژمارەی هەڵاتوو. دەکەمە دوژمنەکانت هەموو و ناویان، دەچیتە تۆ کە دەکەم سەرسام نەتەوانە و کەنعانییەکان و حیڤییەکان و ئەمۆرییەکان تۆ و دەنێرم، تۆ پێشووی هەڕەشانەی من نەبێت چۆڵ زەوی ئەوەی بۆ دەرناکەم، ئەوان ساڵێکدا لە دەردەکەیت. خۆت لە حیتییەکان زیاد هەتا پێشت، لە دەریاندەبەم کەم کەم بەپێی نەبن. زۆر لەسەرت زەوی دڕندەکانی و هەتا سوورەوە، دەریای لە دادەنێم تۆ سنوورەکانی وە میراتببەیت. زەوییە ئەو و بکەیت و فورات، گەورەی ڕووباری هەتا چۆڵەوانییەوە، لە و فەلەستینییەکان، دەریای نابیت ڕازی تۆ بەردەمتدا. لە دەریاندەکەم و ئێوە، دەست دەدەمە زەوییەکە دانیشتووانی بۆ تۆدا، زەوی لە دانانیشن و ببەستیت. پەیمان خوداوەندەکانیان لەگەڵ و ئەوان لەگەڵ بپەرستیت، ئەوان خوداوەندەکانی ئەگەر چونکە من، بە بەرامبەر نەکەن گوناهت ئەوەی تۆ.بۆ کۆسپێک دەبنە ئەمانە

24

کەس حەفتا و ئەبیود و نادەب و هارون و تۆ یەزدان، لای بۆ سەربکەوە گوت: موسای بە و نزیک تەنها بە موسا و ببەن. یەزدان بۆ کڕنۆش دوورەوە لە و ئیسرائیل، پیرانی لە ناچێت. سەرەوە بۆ لەگەڵیان گەلیش و نابنەوە، نزیک ئەوان بەڵام خودا، لای بۆ دەبێتەوە گەل هەموو گێڕایەوە، گەل بۆ یاساکانی و خودا وشەکانی هەموو و ژوورەوە چووە موسا یەزدان کە وشانەی ئەو هەموو گوتیان، و دایەوە وەڵامیان یەکگرتوو دەنگێکی بە موسا نووسی، یەزدانی وشەکانی هەموو موسا دەگرین. لێ گوێیان و دەیانکەین فەرمووی

دوازدە بۆ بەرد دوازدە و نا، بنیاد کێوەکە لەژێر قوربانگایەکی و هەستا زوو بەیانی قوربانییە ئەوانیش نارد، ئیسرائیلی کوڕانی گەنجەکانی و ئیسرائیل. هۆزەکانی سەربڕی. خودا بۆ ڕزگاری قوربانی وەک گوێرەکەکانیان و کرد پێشکەش سووتاوەکانیان بۆ ڕشتی خوێنەکەی نیوەی بەڵام قاپەکان، نێو ڕشتی و وەرگرت خوێنەکەی نیوەی موسا هەموو گوتیان: و گەل، گوێی بۆ خوێندییەوە پەیمان، پەڕتووکی گرتنی و قوربانگاکە. بەسەر و گرت خوێنەکەی موسا دەبین. گوێڕایەڵی و دەیکەین فەرمووی، یەزدان ئەوەی بەست ئێوە لەگەڵ یەزدان کە پەیمانەیە ئەو خوێنی ئەوەتا گوتی: و پرژاندی گەلەکەدا وشانە.ئەم هەموو دەربارەی

چوونە ئیسرائیل پیرانی ئەنجومەنی لە کەس حەفتا و ئەبیهو و ناداب و هارون و موسا ئەوەی و وەستابوو، لەسەری ئیسرائیل خودای کە بینی شوێنەیان ئەو ئەوان سەرەوە. لە بوو ئاسمان شێوەی وەک و بوو، شین یاقووتی خشتی کاری وەک بوو، پێیەکانیدا لەژێر دەرکەوتن، خودا شوێنی لە و لەناونەچوو، یەکێکیش ئیسرائیلدا هەڵبژێردراوانی لە پاکیدا. و کێوەکە ناو بۆ لام بۆ سەربکەوە فەرموو: موسای بە یەزدان خواردیانەوە. و خواردیان و بۆ نووسیومن کە پێدەدەم فەرمانەکانت و یاسا بەردینەکان، تەختە منیش بمێنەوە، لەوێ چوونە ڕاوەستابوو، ئەو لەلای کە یەشوع و هەستا موسا و دابنێم. بۆ یاسایان ئەوەی بۆ بگەڕێینەوە ئێمە هەتا بن، بێدەنگ لێرە گوت: پیرەکانیان بە و خودا. چیای بۆ سەرەوە نزیک با ڕوویدا، دادوەری کەسێک بۆ ئەگەر ئێوەن، لەگەڵ هور و هارون ئەوەتا و ئێوە، لای و داپۆشی. شاخەکەی هەورەکە و شاخەکە، سەر چوونە یەشوع و موسا لایان. بۆ ببنەوە و ڕۆژ، شەش داپۆشی هەورەکە و سینا، کێوی لەسەر خوارەوە هاتە خودا شکۆمەندی شێوەیەی ئەو کرد. مووسای بانگی هەورەکەوە ناوەڕاستی لە حەوتەم ڕۆژی لە یەزدان کوڕانی لەبەردەم بوو، چیاکە لووتکەی لەسەر بڵێسەدار ئاگرێکی وەک یەزدان، شکۆمەندیی لەوێ شەو چل و ڕۆژ چل شاخەکە، سەر سەرکەوتە و هەورەکە ناو چووە موسا ئیسرائیل.

مایەوە.شاخەکە لە

25

هەموو لە بەرهەمەکان یەکەم گوت: ئیسرائیلم کوڕانی بە من فەرمووو: موسای بە یەزدان و
ئەو ئەمە و وەردەگرن. من بەرهەمەکانی یەکەم ئێوە و ئامادەیە، دڵیان کە وەربگرن ئەوانە
و هیاسینس و برۆنز. و زیو و زێڕ وەردەگرن: ئەوان لە ئێوە کە بەرهەمانەیە یەکەم
بەرانی چەرمی و بزن، مووی و ڕستراو نازکی کەتانی و دووانە ئاڵی سووری و ئەرخەوانی
و سەردیس، بەردەکانی و نەڕووخاو، داری و شین، چەرمی و سوور، بە ڕەنگکراو
دروست من بۆ پیرۆزگایەک و درێژەکە. جلە و شانبەرگ بۆ نەخشکردن بۆ بەردەکان
لە ئەوەی هەموو بەپێی دەکەیت دروستی من بۆ و دەردەکەوم. ئێوەدا لەنێو و دەکەیت،
ئاوا کەلوپەلەکانی، هەموو نموونەی و چادرەکە نموونەی دەدەم، پیشانت کێوەکەدا
و باڵ دوو نەڕووخاو، دارەکانی لە دەکەیت دروست شایەتی سندوقی و دەکەیت. دروستی
بە دەیپۆشیتەوە و بەرزییەکەی. نیو و باڵێک و پانییەکەی، نیو و باڵێک و درێژییەکەی، نیو
زێڕینی گوڵینەی دەکەیت دروست بۆی و دەیپۆشیتەوە، دەرەوە لە و ناوەوە لە پاک، زێڕی
چوار ئەو لەسەر و دەکەیت، دروست ئەم بۆ زێڕین بازنەی چوار و دەوروبەری. لە تاوکراو
تۆ دووەم. لایەنی لەسەر بازنە دوو و لایەن، یەک لەسەر بازنە دوو دایدەنێیت، لایەنەکانی
و دەکەیت. ڕووکەشیان زێڕ بە و دەکەیت، دروست نەڕووخاو داری لە هەڵگر دارەکانی
هەڵگرتنی بۆ سندووقەکەن، لاکانی لە کە ئەڵقەکانی ناو بهێنیتە دارەکان دەبێت
دەخەیتە و دەبن. نەجووڵاو دارستانەکان سندووقەکەدا، ئەڵقەکانی لە پێیان. سندووقەکە
زێڕی لە گوناە پۆشینی دەکەیت دروست و تۆ. دەیاندەمە کە شایەتییەکان سندووقەکە ناو
کوتراو زێڕی لە کەڕوبیم دوو و پانییەکەی. نیو و باڵێک و درێژییەکەی، نیو و باڵ دوو پاک،

کەڕوبێک دادەنێیت. کەفارەت تەختی لایەنی هەردوو لەسەر ئەوانت و دەکەیت، دروست تەختی دووەمی لایەکی لە دیکە کەڕوبێکی و دەکرێت، دروست ئەمەوە لایەکی لە دەبن کەڕوبەکان دەکەیت. دروست لایەکە هەردوو لەسەر کەڕوبەکە دوو تۆ و کەفارەتەوە، تەختی لەسەر باڵەکانیان بە دەکەن سێبەر لەسەرەوە، باڵەکانیان درێژکەرەوەی بە بەرەو کەڕوبەکان ڕووخسارەکانی دەبن، یەکتری بەرەو ڕووخسارەکانیان و کەفارەت، و دادەنێیت، سەرەوە لە سندوقەکە لەسەر کەفارەت شوێنی و دەبن. کەفارەت تەختی لەوێوە، دەناسێنم تۆ بە خۆم من دادەنێیت. سندوقەکە لەناو دەدرێن پێت کە شایەتییەکان شایەتین، سندوقی لەسەر کە کەڕوبەکە دوو نێوان لە بەزەیی، کورسی سەرەوەی لە و کوڕانی بە دەبێت کە دەدەم پێ فەرمانانەت ئەو هەموو هەروەها دەکەم، لەگەڵ قسەت باڵ دوو دەکەیت، دروست پاک زێڕی لە زێڕین مێزێکی و بیگەیەنیت. ئیسرائیل تاوکراوە نەخشە ئەم بۆ و بەرزییەکەی. نیوێک و باڵ و پانییەکەی، باڵێک و درێژییەکەی، لە دەستێک پانی بە تاجێکی ئەم بۆ و دەکەیت، دروست دەوروبەری لە زێڕینەکان دەکەیت.دروست دەوروبەری

ئەڵقەی چوار و دەکەیت. دروست دەوروبەری لە تاجەکە بۆ تاوکراو نەخشینەیەکی و لە دادەنێیت پێیەکانی بەشی چوار لەسەر ئەڵقەیە چوار ئەو و دەکەیت، دروست زێڕین پێیان مێزەکە ئەوەی بۆ دارستوونەکان، شوێنی دەبنە بازنەکان ئەو و تاجەکە. ژێر ڕووکەشیان و گەنمەناسووتاوەکان، دارە لە دەکەیت دروست دارەکان و هەڵبگیرێت. قاپەکانی، دەکەیت دروست و هەڵدەگیرێت. پێیان مێزەکە و پاک، زێڕی بە دەکەیت زێڕی لە دەڕێژیت، شەراب تێیاندا کە جامەکان و شەرابخستنەکان قاپە بخووردانەکان، لەبەردەمم دادەنێیت مێزە ئەو لەسەر ئامادەیی نانەکانی و دەکەیت. دروستیان پاک بەردەوام.

داری دەکەیت، دروست چرادانەکە کوتان بە دەکەیت، دروست پاک زێڕی لە چرادانێک و لە لق شەش دەبن. خۆی لە نیلوفەرەکانی گوڵە و گۆمبوڵەکانی، جامەکانی، لقەکانی، ئەو، لە چرادانەکە لقی سێ و یەکەمیەوە، لایەکی لە چرادانەکە لقی سێ دەرچوون، لایەکانەوە گوڵێک، و گۆیەک لق یەک لە بادەم، شێوەی بە نەخشکراو جام سێ و دووەمەوە. لایەکی جامی چوار چرادانەکەدا لە و چرادانەکە. لە دەرچوون کە لقەکە شەش بۆ شێوەیە بەم گرێیەک نیلوفەرەکانی. گوڵە و گرێیەکان لقەکەدا یەک لە بادەم، شێوەی بە نەخشێنراو شەش بۆ شێوەیە بەم خۆیەوە، لە لقە چوار لەژێر گرێیەک و خۆیەوە، لە لقە دوو لەژێر شێوەی بە نەخشێنراو جامی چوار چرادانەکەدا لە و دەردەچن، چرادانەکەوە لە کە لقەکان و پاک. زێڕی یەک لە نەخشێنراو کارێکی هەموویان بن، خۆی لە لقەکان و گرێیەکان بادەم. ڕووەوە یەک لە و دادەنێیت، چراکەکان و دەکەیت، دروست چراکەکەی حەوت ئەم هەموو دەکەیت. دروست پاک زێڕی لە بنکەکانی و بخووردانەکەی و دەدرەوشێنەوە. لە کە دەکەیت دروستی شێوەیە ئەو بەپێی ببینە، پاکن. زێڕی تالنت یەک دەفرانە دراوە.پیشانت کێوەکەدا

26

و ئەرخەوانی و شین و تاودراو ناسک کەتانی لە پەردە، دە لە دەکەیت دروست چادرەکە و درێژی دەکەیتیان. دروست چنراو کاری بە کەڕوبەکان، نەخشی بە تاودراو، ئاڵ سووری هەموو بۆ دەبێت هەمان پێوانەی باڵە. چوار پانی و باڵە، بیست و هەشت یەکەم پەردەی تر پەردەی پێنج و تر، ئەوی بە یەکێک بەستراو، یەکەوە بە دەبن پەردە پێنج پەردەکان. دەکەیت دروست بۆیان شینت ئەڵقەی و تر. ئەوی بە یەکێک بەستراو، یەکەوە بە دەبن دروستی شێوەیە بەم و بەستنەوەکە، بۆ لایەنەوە یەک لە یەکەکە، پەردە لێواری لەسەر

دروست قولاپ پەنجا دووەم. بەستنەوەی بەرەو دەرەوەکە پەردە لێواری لەسەر دەکەیت بەپێی پەردەکە بەشی لە دەکەیت دروست قولاپ پەنجا و یەکەکە، پەردە بۆ دەکەیت ئەڵقەی پەنجا و هەریەکە. بۆ کەوتنەوە یەکتر بە بەرامبەر دووەمەکە، پێکەوەلکاندنی و دەبەستیتەوە، تر یەکێکی بە یەکێک ئەڵقەکان بە پەردەکان و دەکەیت، دروست زێڕین چادرەکە، لەسەر پەناگە بۆ دەکەیت دروست مووداران پێستە و یەک. دەبێتە چادرەکە یەکەم پەردەی پانی و باڵە، سی یەکەم پەردەی درێژی دەکەیت. دروست پێستەکە یازدە پێکەوە پۆستەکە پێنج و پەردەکە. یازدە هەر بۆ دەبێت پێوانە هەمان باڵە، چوار دووبارە شەشەمەکە پۆستە و دەبەستیتەوە، پێکەوە پۆستەکەش شەش و دەبەستیتەوە، دروست یەکەم پەردەی لێواری لەسەر ئەڵقە پەنجا و چادرەکە. ڕووی لەبەردەم دەکەیتەوە پەردەی لێواری لەسەر ئەڵقە پەنجا و پێکەوەبەستراوەکە، بەپێی نێوانە لە ئەوەی دەکەیت، دەکەیت.دروست دووەم پێکەوەبەستراوی

یەکدەگریت، گرێدراوەکانەوە ئەڵقە لە ئەڵقەکان و دەکەیت، دروست برۆنز ئەڵقەی پەنجا و پەردەکانی لە زیادە ئەوەی دابنێیت دەبێت و یەک. دەبێتە و یەکدەگریت، چەرمەکان و پەردەکانی لە زیادەیە ئەوەی بۆ دەیپۆشیتەوە ماوەتەوە کە پەردەکە نیوەی چادرەکە، زیادەی لە لاوە، لەو باڵێک و لاوە لەم باڵێک چادرەکە. دوای لە دەیپۆشیتەوە چادرەکە، چادرەکە لاتەنیشتەکانی لەسەر داپۆشەر دەبێتە چادرەکە، پەردەکانی درێژی لە پەردەکان، بەرانی پێستی لە چادرەکە بۆ پۆشەرێک و دایبپۆشێت. تاکو لاوە، لەو و لاوە لەم سەرەوە.لە شین پێستی پۆشەرەکانی و دەکەیت، دروست سوور ڕەنگکراوی

دەکەیت دروست باڵ دە دەکەیت. دروست نەسڕاو دارێکی لە چادرەکە کۆڵەکەکانی و کۆڵەکەیەک، هەر بۆ زمانەچکە دوو یەکەکە. کۆڵەکە پانی نیو و باڵێک و یەکەکە، کۆڵەکە بۆ کۆڵەکە بیست و چادرەکە. کۆڵەکەکانی هەموو بۆ دەیکەیت ئاوا یەکتر، بەرامبەر

بیست بۆ دەکەیت دروست زیو بنکەی چل و باکوور. لایەنی لە دەکەیت دروست چادرەکە هەر بۆ بنکە دوو و لایەنەکانی، هەردوو بۆ کۆڵەکەیەک هەر بۆ بنکە دوو کۆڵەکەکان، و کۆڵەکە، بیست باشوورە، بەرەو کە دووەم لایەنی و لایەنەکانی. هەردوو بۆ کۆڵەکەیەک بنکە دوو و ئەو، لایەنی هەردوو بۆ کۆڵەکەیەک هەر بۆ بنکە دوو ئەوان، زیوی بنکەی چل دەریا، ڕووەو بەشی لە چادرەکە دواوەی لە و ئەو. لایەنی هەردوو بۆ کۆڵەکەیەک هەر بۆ گۆشەکانی لەسەر دەکەیت دروست کۆڵەکە دوو و دەکەیت دروست کۆڵەکە شەش سەرەوە لە شێوە هەمان بەپێی بێت، یەکسان خوارەوە لە دەبێت و دواوە. لای لە چادرەکە با گۆشەکە، هەردوو بۆ دەیکەیت ئاوا یەکگرتوو، کۆبوونەوەیەکی بۆ دەبن یەکسان کۆڵەکەیەک هەر بۆ بنکە دوو شازدە، زیو بنکەکانیان و کۆڵەکە، هەشت دەبنە و بن. یەکسان دارەکانی لە شەقامەکان دەکەیت و کۆڵەکەیەک. هەر بۆ بنکە دوو و لایەنەکەی، هەردوو بۆ کۆڵەکەی بۆ شمشەکە پێنج و چادرەکە، لایەنی یەک لە کۆڵەکە یەک بۆ پێنج نەڕووخاو، دواوەی لایەنی کۆڵەکەی بۆ شمشەکە پێنج و دووەم، بۆ چادرەکە، یەکەمی لایەنی لایەنێکەوە لە با ستوونەکانە، نێوان لە کە ناوەڕاست شریتی و دەریایە. بەرەو کە چادرەکە زێڕین ئەڵقەکان ئەو و داپۆشیت، زێڕ بە کۆڵەکەکان ئەو و بێتەوە. درێژ تر لایەنەکەی بۆ زێڕ بە دارستانەکان ئەو و دەهێنیتەوە، ناویان بۆ دارستانەکانی ئەو کە دەکەیت، دروست دراوە.پیشانت کێوەکەدا لە کە شێوەیەی ئەو بەپێی هەڵدەستێنیت چادرەکە و داپۆشیت.

کەتانی و ڕەشەراوە سووری و ئەرخەوانی و شین ڕیسی لە دەکەیت دروست پەردەیەک و لەسەر ئەو دایدەنێیت و کەڕوبیان. وێنەی بە دەکەیت دروستی چنراو کاری بە نەخراو، چوار بنکەکانیان و زێڕین سەرەکانیان ڕووکەشکراون، زێڕ بە کە نەڕووخاو ستوونی چوار دەهێنیتە شایەتییەکە سندوقی لەوێ و دادەنێیت، کۆڵەکەکان لەسەر پەردەکە و زیوین. لە و پیرۆزەکە نێوان لە دەکات جیاکاری ئێوە بۆ پەردەکە و پەردەکە، ناوەوەی بۆ ژوورەوە پیرۆزەکان پیرۆزی لە شایەتی سندوقی پەردەکە بە و شوێن. پیرۆزترین نێوان

مێزەکە بە بەرامبەر چرادانەکە و دادەنێیت، پەردەکە دەرەوەی لە مێزەکە و دادەپۆشیت. کە چادرەکە بەشی لەسەر دادەنێیت مێزەکە و باشوورە، بەرەو کە چادرەکە بەشی لەسەر ئەرخەوانی و شین لە چادرەکە دەرگای بۆ دەکەیت دروست داپۆشراوێک و باکوورە. بەرەو بۆ کۆڵەکە پێنج و نەخشێنراو. کاری ڕستراو، ناسکی کەتانی و ڕستراو ئاڵی سووری و و دەبن، زێڕین سەرەکانیان و دەکەیت، ڕووکەشیان زێڕ بە و دەکەیت، دروست پەردەکە دەتوێنیتەوە.بۆ برۆنزیان بنکەی پێنج

27

پانی، باڵ پێنج و درێژی باڵ پێنج دەکەیت، دروست نەڕووخاو دارەکانی لە قوربانگایەک و چوار لەسەر قۆچەکان و دەبێت. باڵ سێ بەرزییەکەی و دەبێت، چوارگۆشە قوربانگاکە و دایاندەپۆشیت. برۆنز بە و دەبن، ئەو خودی لە قۆچەکان دەکەیت، دروست گۆشەکان قولاپە و جامەکانی و پۆشەرەکەی هەروەها دەکەیت، دروست قوربانگاکە بۆ تاجێک ئەو بۆ و دەکەیت. دروست برۆنز لە کەلوپەلەکانی هەموو بخووردانەکەی، و گۆشتەکانی چوار لەژێر برۆنز ئەڵقەی چوار تۆڕەکە بۆ و دەکەیت، دروست تۆڕی کاری بە برۆنز تۆڕێکی خوارەوە، لە قوربانگاکە شەبەکەی لەژێر ئەوان دایاننێیت و دەکەیت. دروست لایەکە دارە لە قوربانگاکە بۆ داردەستەکان و قوربانگاکە. نیوەی تا دەبێت شەبەکەکەش ناو دەهێنیتە دارستانەکان تۆ و دەیانپۆشیت. برۆنز بە و دەکەیت، دروست نەسڕاوەکان درز بێ کونگ هەڵگرتنی. بۆ بن قوربانگاکە لای هەردوو لە دارستانەکان با و ئەڵقانەکانەوە، دەکەیت. دروستی شێوەیە بەم درا، پیشانت کێوەکەدا لە ئەوەی بەپێی دەکەیت، دروستی پەردەکانی باشوورە، بەرەو لایەنەی ئەو بۆ دەکەیت، دروست چادرەکە بۆ حەوشەیەک و و لایەن. یەک بۆ باڵ سەد درێژییەکەی دروستکراو، ئاوێتە ناسک کەتانی لە حەوشەکە

بەم زیوی. گرتەکانیان و ئەڵقەکانیان و برۆنزی، بیست بنکەکانیان و بیست، کۆڵەکەکانیان بیست، کۆڵەکەکانیان درێژی، باڵ سەد پەردەکان ڕۆژهەڵاتە، بەرەو کە لایەکە بۆ شێوەیە کراو ڕووکەش بنکەکانیان و کۆڵەکەکان، گیرەکانی و ئەڵقەکان برۆنز، لە بیست بنکەکانیان کۆڵەکەکانیان باڵە، پەنجا پەردەکانی دەریایە، بەرەو کە حەوشەکە پانی بەڵام زیو. بە باڵن، پەنجا پەردەکان باشوورە، بەرەو کە حەوشەکە پانی و دەیانە. بنکەکانیان و دەیانە یەکەم، لایەکە بۆ پەردەکان بەرزی باڵ پازدە و دەیە. بنکەکانیان و دەیە، کۆڵەکەکانیان پەردەکان لە باڵ پازدە دووەمیش لایەنە ئەو سێ. بنکەکانیان و سێ کۆڵەکەکانیان داپۆشراوێک حەوشەکە دەروازەی بۆ سێ. بنکەکانیان و سێ، کۆڵەکەکانیان بەرزییەکە، کەتانی و ڕستراو سووری و ئەرخەوانی و شینی لە بوو، باڵ بیست بەرزییەکەی هەبوو، چوار بنکەکانیان و بوون چوار کۆڵەکەکانیان نەخشێنەر، جۆراوجۆری بە ڕستراو ناسک سەرەکانیان کراون، ڕووکەش زیو بە دەوروبەر لە حەوزەکە کۆڵەکەکانی هەموو بوون. پەنجا، لەسەر پەنجا پانی سەد، لەسەر سەد حەوشەکە درێژی برۆنزن. بنکەکانیان و زیوین هەموو بوون. برۆنز بنکەکانیان و تاودراو، ناسک کەتانی لە باڵ پێنج بەرزی و بوون.برۆنز لە حەوشەکە مێخەکانی و ئامێرەکان هەموو و دروستکردنەکە

کوتراوی و پاک زەیتوونی ڕۆنی ئەوان با و ئیسرائیل، کوڕەکانی بە بدە فەرمان تۆ و چادری لە بسووتێت. بەردەوام چرا ئەوەی بۆ ڕووناکی، بۆ بهێنن تۆ بۆ نەگوشراو هەتا ئێوارەوە لە کوڕەکانی و هارون پەیمانە، لەسەر کە پەردەکە دەرەوەی لە شایەتیدا، لەنێو نەوەکانتان بۆ هەتاهەتاییە یاسایەکی ئەمە یەزدان. لەبەردەم دەیسووتێنن بەیانی ئیسرائیلدا.کوڕانی

28

بۆ ئیسرائیل، کوڕانی نێو لە ئەو کوڕەکانی و براکەت هارونی خۆت لای بۆ بکە نزیک تۆ و کوڕەکانی ئیتامار، و ئەلعازار و ئەبیود و نادەب و هارون بکەن: بۆ کاهینییێتیم ئەوەی تۆ و شکۆمەندی. و ڕێز بۆ دەکەیت دروست برات هارونی بۆ پیرۆز جلوبەرگێکی و هارون. و دانایی ڕۆحی لە کردەوە پڕم من ئەوانەی مێشکن، لە دانا ئەوانەی هەموو بۆ بکە قسە تێیدا کە پیرۆزگا، بۆ دەکەن دروست هارون پیرۆزەکەی جلوبەرگە ئەوان و تێگەیشتن، و سنگپێچە دەکەن: دروستیان کە جلوبەرگانەن ئەو ئەمانەش دەکات. من بۆ کاهینییێتی دەکەن دروستیان کەمەربەند، و سەر دەستاری و چنراو کراسی و درێژ کەوای و شانپێچە ئەو دەبن ئەوان و بکەن. بۆ کاهینییێتیم ئەوەی بۆ کوڕەکانی و هارون بۆ پیرۆز جلوبەرگی ئەوان و نازک. کەتانی و گوڵاوی سووری و ئەرخەوانی و ئاسمانی شینی و زێڕە شانەکان دوو چنەر. چنراوی کاری دەکەن، دروست تاوکراو نەرم کەتانی لە شانپارچەکە پارچەکەی و هاوتاکراو. بەشەکان هەردوو لەسەر تر، ئەوی بە یەکێک بۆی، دەبن بەستراو شین و پاک زێڕی لە دەبێت، شتەوە هەمان لە دروستکردنەکە بەپێی لەسەرە، کە شانەکان بەردە دوو ئەو دەبێت و ڕستراو. نازکی کەتانی و ڕستراو ئاڵی سووری و ئەرخەوانی و لەسەر ناو شەش هەڵبکەنیت. لەسەریان ئیسرائیل کوڕانی ناوەکانی و بگریت، زمرووودەکە هونەری بە نەوەکانیان. بەپێی دووەم بەردی لەسەر ماوە ناوی شەش و یەکەم، بەردی ئیسرائیل کوڕانی ناوەکانی بە بەردەکە دوو مۆر، نەخشی وەک بەرد، کارکردنی بۆ یادگاری بەردەکانی دادەنێیت، ئێفۆدەکە شانەکانی لەسەر بەردەکە دوو و دەنەخشێنیت. لەسەر یەزدان لەبەردەم ئیسرائیل کوڕەکانی ناوەکانی هارون و ئیسرائیلن، کوڕەکانی پاک زێڕی لە شانەکان پارچە و ئەوان. بۆ یادگاری وەک هەڵدەگرێت، شانەکەی هەردوو لە تێکەڵکراو دەکەیت، دروست پاک زێڕی لە پێچراوی زنجیرەی دوو و دەکەیت. دروست بەپێی شانەکان، لەسەر دادەنێیت پێچراوەکان زنجیرە و چنین، کاری گوڵەکاندا، پێشەوە.بەشی لە شانەکانیان

ئێفۆدەکە شێوەی بەپێی نەخشێنراو، کارێکی دروستدەکەیت، حوکمەکان سنگپێچی و تۆ ڕستراو. کەتانی و ڕستراو سووری و ئەرخەوانی و شین و زێڕ لە دەکەیت دروستی پانییەکەی و دەبێت بستێک درێژییەکەی دەبێت، دووانە دەکەیت، چوارگۆشە ئەوە دەبێت: بەردەکان لە ڕیزێک ناوی. دەچنیتە ڕیزە چوار بەردنراو بە قوماشێکی و بستێک. و خەڵووز دووەم، ڕیزی و ڕیزە. یەکەم ئەمە زومەرود، و زەرد یاقووتی سوور، عقیقی ڕیزەکەی و ئەمەسیست. و عەقیق لیگوریۆم، سێیەم، ڕیزی و یەشب. و شین یاقووتی بەپێی با بەستراو، زێڕدا لە و داپۆشراو زێڕ بە عاشقبەند، و بێریل و زەبەرجەد چوارەم، بەپێی بن ئیسرائیل کوڕی دوازدە ناوەکانی لە بەردەکان با و بن. خۆیان ڕیزەکەی لەسەر و هۆزەکان. دوازدە بۆ خۆی ناوەکەی بەپێی هەریەکەیان مۆر، نەخشی ناوەکانیان، بێگەرد. زێڕی لە زنجیرەوار کارێکی دەکەیت، دروست چنراوەکان گوڵینگە پەیامەکە خۆی سنگی لەسەر دادوەری سنگپێچی لەسەر ئیسرائیل کوڕانی ناوەکانی هارون و خودا. لەبەردەم یادگارییەک وەک پیرۆز، شوێنی بۆ ژوورەوە دەچێتە کاتێک هەڵدەگرێت، هارون سنگی لەسەر دەبێتە و حوکم، سنگپێچی لەسەر دادەنێیت ڕاستی و ئاشکراکردن تۆ ئیسرائیل کوڕانی حوکمەکانی هارون و یەزدان، لەبەردەم پیرۆزگا ناو دەچێتە کاتێک تەواو درێژی ژێرەوەی جلێکی و بەردەوام. یەزدان لەبەردەم سنگی لەسەر هەڵدەگرێت دەوری بە هەیە لێوارێکی دەبێت، ئەوەوە ناوەڕاستی لە دەمەکە و دەکەیت. دروست شین دروست و نەدڕێت. ئەوەی بۆ ئەوەوە، لە چنراوە پێکەوەبەستنەوەکە چنراو، کاری دەمەکە، لە بچووکەکان هەنارە هەنار، گوڵکردنی وەک خوارەوە، لە کراسەکە پشتی لەژێر دەکەیت کراسەکە پشتی لەژێر تاودراو، ناسک کەتانی و ڕستراو ئاڵی سووری و ئەرخەوانی و شین بە ئەمانە لەنێوان زەنگەکان و زێڕین بچووکەکانی هەنارە شێوەی هەمان دەوری، بە و بەدەوری. کراسەکە قاچی لەسەر گوڵاوی و دۆدۆنایەک، زێڕین هەنارێکی لەنێوان دەوری. ناو بۆ ژوورەوە دەچێتە کاتێک خزمەتکردندا، کاتی لە بیسترێت دەبێت هارون دەنگی

پەڵاسێکی و نەمرێت. ئەوەی بۆ دەرەوە، دێتە کاتێک و یەزدان لەبەردەم پیرۆز شوێنی
و یەزدان. پیرۆزگای دەنووسیت: لەسەری مۆر نەخشێکی و دەکەیت دروست پاک زێڕینی
دەستارەکە لەبەردەم دەبێت، دەستارەکە لەسەر و تاوکراو، شینی لەسەر دایدەنێیت
شتە گوناهەکانی هەڵدەگرێت هارون و هارون، ناوچەوانی لەسەر دەبێتە و دەبێت.
پیرۆزەکانیان، دیارییە هەموو لە دەکەن پیرۆز ئیسرائیل کوڕانی کە هەرچەندە پیرۆزەکان،
یەزدان.لەبەردەم بۆیان پەسەندکراو بەردەوام هارون ناوچەوانی لەسەر دەبێتە و

نازک کەتانی سەرپێچێکی دەبن، نازک کەتانی لە کراسەکان نەخشێنراوانەی ئەو
کوڕەکانی بۆ و بێت. چنراو کاری کە دروستدەکەیت کەمەربەندێکیش و دروستدەکەیت،
دەکەیت دروست سەرپێچەکان و دەکەیت، دروست کەمەربەندەکان و کراسەکان هارون
و لەگەڵیدا، کوڕەکانی و برات هارونی دەکەیت، لەبەر جلیان و شکۆ. و ڕێز بۆ بۆیان
کاهینییێتیم ئەوەی بۆ دەکەیت، پیرۆزیان و دەکەیت پڕ دەستیان و دەکەیت دەستنیشانیان
لە جەستەیان، ڕووتی داپۆشینی بۆ دەکەیت دروست بۆیان کەتان دەرپێی و بکەن. بۆ
ناو دەچنە کاتێک دەبێت، ئەوان کوڕەکانی و هارون و دەبێت. ڕانەکان هەتا کەمەرەوە
گوناە و پیرۆز، قوربانگای لە خزمەتکردن بۆ دەبنەوە نزیک کاتێک یان شایەتی، چادری
لەگەڵ تۆوەکەی بۆ و ئەو بۆ هەتاهەتاییە یاسایەکی نەمرن. ئەوەی بۆ خۆیان، سەر ناهێننە
ئەو.

29

بۆ کاهینییێتیم ئەوەی بۆ دەکەیت، پیرۆزیان تۆ ئەوان، بۆ دەیکەیت تۆ کە ئەوەیە ئەمانە و
فەتیرەی نانی و کەموکوڕی. بێ بەرانی دوو و بگریت، گایان لە گوێرەکەیەک دەبێت بکەن.

دروستیان گەنم نەرمی ئاردی لە ڕۆن، لە چەورکراو فەتیرەی کولێرەی و ڕۆن، لە شێلراو و سەبەتەکە، لەگەڵ دەکەیت پێشکەشیان و سەبەتێک، لەسەر دایاندەنێیت و دەکەیت. چادری دەرگای سەر دەهێنیتە کوڕەکانی و هارون و بەرانەکە. دوو و گوێرەکەیەکە دەکەیت لەبەر بەرگ دەگریت، جلوبەرگانە ئەو کاتێک و ئاو. بە دەیانشۆیت و شایەتی، بۆی سنگپێچەکە و سنگپێچەکە، و شانپۆشەکە، و درێژەکە، کراسە و برات هارونی پیرۆزی پلێتی و دادەنێیت، ئەو سەری لەسەر دەستارەکە و شانپۆشەکە. بە دەبەستیتەوە ئەو سەری لەسەر و بگریت دەستنیشانکردن ڕۆنی دەبێت و دادەنێیت. دەستارەکە لەسەر دەکەیت. لەبەر کراسەکان و دەهێنیت ئەو کوڕەکانی و بکەیت. دەستنیشان ئەو و بیرێژیت کاهینیەتی و سەریان، دەخەیتە سەرپێچەکان و پشتێنەکان، بە دەیانبەستیتەوە تۆ و دەستەکانی و دەکەیت، تەواو هارون دەستەکانی و هەتاهەتایە، بۆ من بۆ ئەوان بۆ دەبێت کوڕەکانی و هارون و شایەتی، چادری دەرگای سەر دەهێنیتە گوێرەکەکە و ئەو. کوڕەکانی چادری دەرگای لەلای یەزدان، لەبەردەم گوێرەکەکە سەری لەسەر دادەنێن دەستەکانیان و شایەتی. چادری دەرگاکانی لەلای سەردەبڕیت، یەزدان لەبەردەم گوێرەکە و شایەتی. خۆت پەنجەی بە قوربانگاکە قۆچەکانی لەسەر و بگریت، گوێرەکە خوێنی لە دەبێت دەبێت و بیرێژیت. قوربانگاکە بنکەی لەلای ماوە خوێنەی ئەو هەموو بەڵام دایبنێیت، ئەو و گورچیلەکە، دوو و جگەر، پارچەی و بگریت، سکەکە لەسەر چەوریەی ئەو هەموو و پێستەکە و گوێرەکەکە گۆشتەکانی دایاننێیت. قوربانگاکە لەسەر و لەسەریانە، چەوریەی گوناهە.چونکە ئۆردوگاکە، دەرەوەی لە ئاگر بە دەسووتێنیت ڕیخۆڵەکە

بەرانەکە سەری لەسەر دەستەکانیان کوڕەکانی و هارون و دەگریت، یەکەکە بەرانە و و دەیرێژیت. قوربانگاکەدا چواردەوری بە و دەگریت خوێنەکە و دەبڕیت سەری و دادەنێن. و دەشۆیت، ئاو بە پێیەکان و ناوەوەکان و دەکەیت، بەش دوو ئەندامەکان بەپێی بەرانەکە قوربانگاکە لەسەر بەرانەکە تەواوی و دایاندەنێیت. سەرەکە لەگەڵ بەشەکان دوو لەسەر

بۆ بخوورێکە خۆشبۆیی، بۆنی یەزدان، بۆ سووتاندنێکە قوربانی دەکەیت، پێشکەش لەسەر دەستەکانیان کوڕەکانی و هارون و ببەیت، دووەمەکە بەرانە دەبێت تۆ و یەزدان. لەسەر دایدەنێیت و دەگریت، خوێنەکەی و دەبڕیت، سەری و دادەنێن. بەرانەکە سەری ڕاست، پێی سەری لەسەر و ڕاست، دەستی سەری لەسەر و هارون، ڕاستی گوێی گوێرەی و ڕاستەکانیان، دەستە سەرەکانی لەسەر و کوڕەکانی، ڕاستی گوێکانی گوێرەکانی لەسەر و زەیتی لە و قوربانگاکە خوێنی لە دەبێت و ڕاستەکانیان. پێیە سەرەکانی لەسەر جلەکانی و کوڕەکانی لەسەر و جلەکەی، و هارون لەسەر و بگریت، دەستنیشانکردنەکە جلەکانی و کوڕەکانی و جلەکەی، و خۆی و بکەیت، پرژاندنی ئەو لەگەڵ کوڕەکانی قوربانگاکە دەوری بە بەرانەکە خوێنی بەڵام دەکرێن. پیرۆز ئەو لەگەڵ کوڕەکانی و دادەپۆشێت، سکەکە کە پیوەکە و ئەو، پیوەکەی بەرانەکە لە بگریت دەبێت و دەڕێژیت. ئەمە چونکە ڕاستەکە، باڵە و لەسەریانە، کە پیوەکە و گورچیلەکە، دوو و جگەرەکە، گەدەی فەتیرەکانی نانە سەبەتەی لە تەخت کولێرەی یەک و ڕۆن لە نانی یەک تەواوکردنە. سەر و هارون دەستەکانی سەر دەخەیتە هەموویان و یەزدان. لەبەردەم دانراوەکان ئەو یەزدان. لەبەردەم پێشکەشکراوێک وەک دەکەیتەوە جیایان و کوڕەکانی، دەستەکانی تەواو سووتاندنی قوربانی قوربانگاکەی لەسەر و دەگریتەوە دەستەکانیان لە ئەوانت کاتە یەزدان. بۆ پێشکەشکراوێکە یەزدان، لەبەردەم خۆشبۆیی بۆنێکی بۆ دەکەیت پێشکەشیان پێشکەشکراوێک وەک و هارونە، هی کە بگریت، تەواوکردنەکە بەرانی لە سنگەکە دەبێت و سنگەی ئەو دەکەیت پیرۆز تۆ و تۆ. بەشی دەبێتە و بکەیتەوە، جیای یەزدان لەبەردەم لە تەواوکردن بەرانی لە لابراوە کە و جیاکراوەتەوە کە لابردن، باڵەی ئەو و پێشکەشکراو کوڕانی لە هەتاهەتایی یاسایەکی کوڕەکانی و هارون دەبێتە و کوڕەکانی. لە و هارون لە ئیسرائیل کوڕانی لە دەبێت پێشکەشکراوێک و بەخشینە، ئەمە چونکە ئیسرائیل، یەزدان.بۆ پێشکەشکراوێک ئیسرائیل، کوڕانی ڕزگارییەکانی قوربانییە

بکرێن دەستنیشان پێیان ئەوەی بۆ ئەو، لەدوای کوڕەکانی هی دەبێتە هارون پیرۆزی جلی کوڕەکانی لە کە دەکات لەبەریان کاهینە ئەو ڕۆژ حەوت بکرێن. تەرخان دەستەکانیان و پیرۆزەکان. شوێنە لە خزمەتکردن بۆ شایەتی چادری ناو دەچێتە ئەوەی دەبێتەوە، جێگری و هارون و دەکوڵێنیت. پیرۆز شوێنێکی لە گۆشتەکە و دەگریت تەواوکردنەکە بەرانی و چادری دەرگای لەلای سەبەتەکە، ناو نانەکانی و بەرانەکە، گۆشتی دەخۆن کوڕەکانی و دەستەکانیان تەواوکردنی بۆ پیرۆزکران، تێیاندا کە دەخۆن ئەوانە ئەوان شایەتی. گۆشتەکانی لە شتێک بەڵام ئەگەر پیرۆزن. چونکە ناخوات، لێیان بیانی و پیرۆزکردنیان، ئاگر بە ماوەتەوە ئەوەی بمێنێتەوە، بەیانی هەتا نانەکان و تەواوکردنەکە قوربانی پیرۆزە.چونکە ناخورێت، دەسووتێنیت،

ڕۆژ حەوت پێکردیت، فەرمانم ئەوەی هەموو بەپێی دەکەیت ئاوا کوڕەکانی و هارون بۆ و و پاککردنەوە، ڕۆژی لە دەکەیت دروست گوناە گوێرەکەی و دەکەیت. تەواو دەستەکانیان ئەوەی بۆ دەکەیت دەستنێژی و لەسەری، پیرۆزکردنت کاتی لە دەکەیتەوە پاک قوربانگاکە قوربانگاکە دەکەیت، پیرۆزی و دەکەیتەوە پاک قوربانگاکە ڕۆژ حەوت بکەیت. پیرۆزی ئەمانە و دەکرێت. پیرۆز بدات قوربانگاکە لە دەستی هەرکەسێک پیرۆزان، پیرۆزی دەبێتە لە بەرخ دوو کەموکوڕی، بێ ساڵە یەک بەرخی دەیکەیت: قوربانگاکە لەسەر تۆ کە ئەوەیە بەردەوام.پێشکەشکراوی بەردەوام، قوربانگاکە لەسەر ڕۆژێکدا

دەکەیت. ئامادە ئێوارەدا لە دووەمەکە بەرخە و دەکەیت، ئامادە بەیانیدا لە یەکەکە بەرخە و کوتراو، ڕۆنی هینێک چوارەمی بە تێکەڵکراوە کە نەرم ئاردی لە دەیەکێک و لە دووەم بەرخی بەرخ. یەک بۆ شەراب لە هینێکە چوارەمی کە شەرابێک پێشکەشکراوی پێشکەشکراوەکەی، شەرابی بەپێی و بەیانییەکە قوربانی بەپێی دەکەیت، ئێوارەدا نەوەکانتان، بۆ بەردەوام قوربانی یەزدان. بۆ بۆنخۆش پێشکەشکراوێکی بە دەیکەیت

بۆ لەوێوە، تۆ بە دەناسێنم خۆم کە لەوێ یەزدان، لەبەردەم شایەتی چادری دەرگای لەسەر
بە و ئیسرائیل، نەوەی لەگەڵ دەکەم چاوپێکەوتن لەوێ و بکەم. لەگەڵ قسەت ئەوەی
و هارون و دەکەم، پیرۆز قوربانگاکە و شایەتی چادری و دەکرێم. پیرۆز خۆم شکۆمەندی
کوڕەکانی لەنێو دەبردرێت ناوم و بکەن. بۆ کاهینییێتیم ئەوەی بۆ دەکەم پیرۆز کوڕەکانی
ئەوەی ئەوانم، خودای یەزدانی من کە دەزانن ئەوان و ئەوان. خودای بە دەبم و ئیسرائیل،
بم.ئەوان خودای و لەلایان بکرێم بانگ ئەوەی بۆ دەرهێناوە، میسر خاکی لە ئەوانم

30

دەکەیت، دروستی و دەکەیت. دروست نەسڕاوەکان دارە لە بخوور قوربانگایەکی و
باڵ، دوو بەرزییەکەی و دەبێت، چوارگۆشە باڵ، یەک پانییەکەی و باڵ یەک درێژییەکەی
بە دیوارەکانی و تۆڕەکەی، داپۆشیت پاک زێڕی بە و دەبن. خۆی لە قۆچەکانی
بە دەکەیت دروست بۆی تاوکراوت زێڕینی تاجێکی و قۆچەکانی، و چواردەوری،
بۆ پێچراوەکەی، تاجە لەژێر دەکەیت دروست پاک زێڕینی ئەڵقەی دوو و چواردەوری.
بۆ گرتەکان دەبنە و لایەنەکەدا، هەردوو لە دەکەیت دروست لایەنەکە هەردوو
دروست نەسڕاو داری لە دارستانەکان و هەڵبگیرێت. پێیان ئەوەی بۆ دارستانەکان،
لەسەر کە پەردەکە بەرامبەر ئەو دایدەنێیت و دەکەیت. داپۆشینیان زێڕ بە و دەکەیت،
بخووری هارون و لەوێوە. دەناسێنم تۆ بە خۆم کە لەوێ شایەتییەکانە، سندوقی
بخووری چاکدەکاتەوە، چراکان کاتێک بەیانیدا، لە دەسووتێنێت لەسەری نازک پێکهاتووی
بخووری دادەگیرسێنێت، درەنگ کاتی لە چرایەکان هارون کاتێک و دەسووتێنێت. لەسەری
وە نەوەکانیان. بۆ یەزدان لەبەردەم هەمیشەیی بەردەوامی بخووری دەسووتێنێت. لەسەر
پێشکەشکراو شەرابی وە قوربانی، پێشکەشکراو، جیاواز، بخووری سەری نایەنێتە

ساڵێکدا، لە جارێک قۆچەکانی لەسەر لەسەری، دەکات کەفارەت هارون و سەری. نارێژیتە یەزدان.بۆ پیرۆزەکانە پیرۆزی نەوەکانیان، بۆ دەکاتەوە پاکی پاککردنەوە خوێنی لە

لە بگریت ئیسرائیل کوڕانی ژمارەکردنی ئەگەر گوتی، و فەرمووو موسای بە یەزدان و لە کەوتنێک ئەوا یەزدان، بداتە خۆی گیانی قەرەبووی هەریەکەیان و پشکنینەکەیاندا، پشکنینەکە لە کە دەیدەن ئەوانە کە ئەوەیە ئەمە پشکنینەکەیاندا. لە نابێت نێویاندا بەڵام دیدراخما، بۆ ئۆبۆل بیست پیرۆزە، دیدراخمای بەپێی کە دیدراخما نیوەی تێدەپەڕن: تەمەنی لە ژماردن بۆ تێدەپەڕن ئەوانەی هەموو یەزدان. بۆ بەخشینە دیدراخما نیوەی ئەو و ناکات، زیاد دەوڵەمەندە ئەو یەزدان. بە دەدەن بەشداری سەرووتر، و ساڵ بیست بۆ یەزدان، بە بەخششەکە پێشکەشکردنی لە دیدراخمەکە نیوەی لە ناکات کەم هەژارە وەردەگریت، ئیسرائیل کوڕانی لە بەشداریەکان زیوەی ئەو و گیانەکانتان. بۆ کەفارەتکردن لەبەردەم ئیسرائیل کوڕانی بۆ یادگاری دەبێتە و دەیدەیت، شایەتی چادری خزمەتی بۆ و بکە دروست فەرمووو: موسای بە یەزدان و گیانەکانتان. دەربارەی کەفارەتکردن بۆ یەزدان، چادری لەنێوان دایبنێ و شوشتن، ئەوەی بۆ بۆی، برۆنزی بنکەیەکی و برۆنز حەوزێکی ئاو بە لەو پێیەکانیان و دەست کوڕەکانی و هارون و ناوی. بڕێژە ئاو و قوربانگا، و شایەتی کاتێک نەمرن، تاکو بشۆن، خۆیان ئاو بە دەبێت شایەتی، چادری ناو دەچنە کاتێک دەشۆن. بۆ سووتاوەکان قوربانییە پێشکەشکردنی و خزمەتکردن بۆ قوربانگا بۆ دەبنەوە نزیک ئاو بە شایەتی، چادرەکەی ناو دەچنە کاتێک دەشۆن، ئاو بە پێیەکان و دەستەکان یەزدان. نەوەکانی و ئەو بۆ بۆیان، هەتاهەتایی یاسایەکی دەبێتە ئەمە و نەمرن، ئەوەی بۆ دەشۆن، پێنج هەڵبژێردراو موڕی گوڵی بگرە، بۆنەکان تۆ و فەرمووو: موسای بە یەزدان و ئەو. لەگەڵ دوو بۆنخۆش قامیشی و پەنجا، و سەد دوو ئەمە نیوەی بۆنخۆش دارچینی و شاقل، سەد دروستی و هێن. زەیتوون زەیتی و پیرۆز، ئیرسی شیکلی سەد پێنج و پەنجا، و سەد هونەری بە بۆنخۆشکراو بۆنخۆشییەکی پیرۆز، دەستنیشانکردنی زەیتی ئەو دەکەیت،

چادری دەکەیت دەستنیشان ئەو لە و دەبێت. پیرۆز دەستنیشانکردنی زەیتی بۆنخۆشکەر،
و چرادان و قاپوقاچاغەکانی. هەموو و شایەتی، چادری پەیمانی سندوقی و شایەتی،
و سووتاوەکان قوربانییە قوربانگای و بخوور، قوربانگای و قاپوقاچاغەکانی، هەموو
پیرۆزیان و دەستشۆرەکە. و کەلوپەلەکانی، هەموو و مێزەکە و کەلوپەلەکانی، هەموو
و دەکرێت. پیرۆز بدات، لێ دەستی ئەوەی هەموو پیرۆزەکان، پیرۆزی دەبنە و دەکەیت،
کاهین وەک ئەوەی بۆ دەکەیت پیرۆز ئەوان و دەکەیت نیشان دەست کوڕەکانی و هارون
چەورکردنی ڕۆنی دەڵێیت: و دەکەیت قسە ئیسرائیل کوڕەکانی بۆ و بکەن. خزمەتم
مرۆڤ گۆشتی لەسەر نەوەکانتان. بۆ دەبێت ئێوە بۆ ئەمە پیرۆز، دەستنیشانکردنی
و پیرۆزە، ناکەن، دروستی ئەمە وەک خۆتان بۆ شتە ئەم پێکهاتەی بەپێی و ناچرپێندرێت،
بە خۆی ئەوی لە کە ئەوەی و دەکات، ئەمە وەک کە ئەوەی ئێوە. بۆ دەبێت پیرۆزگا
دەبڕدرێتەوە.خۆی گەلی لە دەدات، بیانییەک

و خۆشبۆن گەلبانوم ئۆنیخا، موڕ، ببە، خۆت بۆ بۆنەکان فەرموو: موسای بە پەروەردگار و
لەسەر عەتاری بخوورێکی ئەوان و دەبن. یەکسان پێوانەی بە هەموویان ڕوون، بخووری
دەیکوتیتەوە ئەمانە لە و پیرۆز. کارێکی پاک، تێکەڵکراو، عەتارساز، کاری دەکەن، دروست
تۆ بە خۆم کە لەوێوە شایەتی، چادری لە شایەتییەکان لەبەردەم دایدەنێیت و نەرمی، بۆ
ئەم بەپێی بخوورە. ئەم ئێوە بۆ دەبێت پیرۆزەکان پیرۆزترینی لەوێوە، دەناسێنم
کە ئەوەی یەزدان. بۆ ئێوە بۆ دەبێت پیرۆزگایەک ناکەن، خۆتان بۆ ئێوە پێکهاتەیە
لەناودەچێت.خۆی گەلەکەی لەناو بۆنکردنی، بۆ دەکات دروستی بەهەمانشێوە

31

هور، کوڕی ئوری، کوڕی بەسەلێل، کردووە بانگم ناو بە ببینە، فەرموو: موسای بە یەزدان و
بۆ زانیاری، و تێگەیشتن و دانایی خودایی ڕۆحی لە ئەو کردەوە پڕم و یەهودا. هۆزی لە
و برۆنز و زیو و زێڕ لەسەر کارکردن بۆ نەخشەکێشان، بۆ و کارێکدا هەموو لە بیرکردنەوە
دارەکان، دارتاشی کارەکانی بۆ و بەردتاشی، و ڕستراو، سووری و ئەرخەوانی و شین
و دان، هۆزی لە ئەحیسامەخ کوڕی ئەلیابی و دا ئەوم من کارەکان. هەموو بەپێی کارکردن
فەرمانم ئەوانەی هەموو دەکەن دروست و داوە تێگەیشتنم تێگەیشتوو دڵێکی هەموو بە
کەلوپەلی و لەسەریەتی، کە بەزەیی تەختی پەیمان، سندوقی شایەتی، چادری پێکردیت:
هەموو و پاکەکە چرادانە و قاپوقاچاغەکانی، هەموو و خوانەکە و قوربانگاکان و چادرەکە.
و هارون، بۆ خزمەتکردن جلەکانی و بنکەکەی، و دەستشۆردنەکە و قاپوقاچاغەکانی
بخووری و دەستنیشانکردن ڕۆنی و من. بۆ کاهینیێتیکردن بۆ کوڕەکانی جلەکانی
دەیانکەن.پێکردیت، فەرمانم من ئەوەی هەموو بەپێی پیرۆز، پێکهاتەی

ببینن، بڵێ: و ئیسرائیل کوڕانی بە بدە فەرمان تۆ و فەرموو: موسای بە یەزدان و
تاکو نەوەکانتان، بۆ ئێوە و من لەنێوان نیشانەیەکە چونکە بپارێزن، منیش شەممەکانی
ئەمە چونکە دەپارێزن، شەممەکان ئێوە دەکات. پیرۆزتان ئەوەی یەزدانم، من کە بزانن
کە هەرکەسێک دەکوژرێت، مردن بە دەکات، گڵاوی ئەوەی ئێوە، بۆ یەزدان بۆ پیرۆزە
کارەکانت ڕۆژ شەش دەبڕێتەوە. گەلەکەی لەناو گیانە ئەو بکات، ڕۆژەدا لەو کارێک
هەرکەسێک گەورە، بۆ پیرۆزە پشوودانێکی شەممەیە، حەوتەم ڕۆژی لە بەڵام دەکەیت،
دەکەن، پاسەوانی شەممەکان ئیسرائیل کوڕانی و دەکوژرێت. حەوتەم ڕۆژی لە بکات کار
کوڕانی و من نێوان لە هەتاهەتاییە پەیمانێکی نەوەکانیان. بۆ بکەن ئەوان ئەوەی بۆ
و ئاسمان ڕۆژدا شەش لە یەزدان چونکە من، لەلای هەتاهەتاییە نیشانەیەکی ئیسرائیلدا،
بەردینی تەختەی دوو خودا و وەستا. و دا پشووی حەوتەمدا ڕۆژی لە و دروستکرد، زەوی
قسەکردن لە سینا کێوی لە کاتێک نووسرابوون، خودا پەنجەی بە کە موسا، دایە شایەتیی

32

هارون لەسەر گەل شاخەکە، لە داهاتن لە دواکەوتووە موسا کە بینی گەل کاتێک و ئەوانەی بکە، دروست خوداوەندەکان بۆمان و هەستە گوت: پێیان و کۆبوونەوە، دەرهێنا، میسر خاکی لە ئێمەی پیاوەی ئەو موسایە، ئەم چونکە دەڕۆن، لەپێشمانەوە گوێچکەکانی ناو زێڕینەکانی گوارە دەڵێت: پێیان هارون و هاتووە. بەسەری چی نازانین لە زێڕینەکانی گوارە گەل هەموو و بیانهێنن. من لای بۆ و لابەن، کچەکانتان و ژنەکانتان بە و وەریگرت، دەستەکانیان لە و هارون. لای بۆ هێنایانن و دایانماڵی، گوێچکەکانیان خوداوەندەکانی ئەمانە گوتی: و لێکرد داڕێژراوی گوێرەکەیەکی و پێدا، شێوەی ئەسکەنە بینی، هارون کاتێک و دەرهێنا. میسرەوە خاکی لە تۆیان ئەوانەی ئیسرائیل، ئەی تۆن لە یەزدانە. جەژنی بەیانی گوت، و ڕاگەیاند هارون و نا، بنیاد بەرامبەری لە قوربانگایەکی قوربانی و کرد، پێشکەش سووتاوەکانی قوربانییە و هەستا زوو دواتر ڕۆژی بەیانی یاری بۆ هەستانەوە و خواردنەوە، و خواردن بۆ دانیشتن گەل و کرد، پێشکەش ڕزگاریی کردن.

خوارەوە، دابەزە لێرەوە بڕۆ، خێرایی بە فەرمووی: و کرد موسا بۆ قسەی پەروەردگار و بە کرد پێشێلکاریان کردووە. گوناهی دەرتهێنا میسرەوە خاکی لە کە گەلەکەت چونکە و دروستکرد، خۆیان بۆ گوێرەکەیەکیان پێکردن، فەرمانم کە ڕێگایەی ئەو لە خێرایی ئەی تۆن خوداوەندەکانی ئەمانە گوتیان: و سەربڕی، بۆ قوربانییان و برد، بۆ کڕنۆشیان لە تووڕەیی بە و پێبدە، ڕێگام ئێستا و دەرهێنا. میسر خاکی لە تۆیان ئەوانەی ئیسرائیل،

یەزدانی لەبەردەم موسا گەورە. نەتەوەیەکی دەکەمە تۆ و دەبەم، لەناویان ئەوان دژی دێت، گەلەکەت لەسەر هێرست و تووڕەیت یەزدان، بۆچی گوتی: و پاڕایەوە خودا نەوەک دەرتهێنان؟ میسر خاکی لە بەرزت بازووی بە و مەزن هێزێکی بە ئەوانەی لەناوبردنیان بۆ و چیاکان لە کوشتنیان بۆ دەریهێنان خراپە بە دەڵێن: و بڵێن میسرییەکان خراپەکاری لەسەر بە میهرەبان و خۆت، هەڵچوونی و تووڕەیی لە وازبێنە زەوی. لە سوێندت کە تۆ خزمەتکارانەی ئەو یاقوب، و ئیسحاق و ئیبراهیم بیرکردنەوەی گەلەکەت. ئێوە تۆوەکەی دەکەم زۆر گوتت: و کرد ئەوان لەگەڵ قسەت و خۆت، بەپێی خواردن بۆ ئەوان، دەیدەیتە گوتت کە زەوییەی ئەم هەموو و زۆری، بە ئاسمان ئەستێرەکانی وەک گەلەکەی.پاراستنی بۆ بوو ڕازی یەزدان و هەتاهەتایە. بۆ دەیگرن

بوو، دەستەکانی لە شایەتی تەختەی دوو و خوارەوە، هاتە کێوەکە لە و گەڕایەوە موسا و لایەنەوە لەو و لایەنەوە لەم نووسرابوون، لایەنیان هەردوو لە کە بەردینە تەختەی لەسەر کە بوو خودا نووسینی نووسینەکە و بوون، خودا کاری تەختەکان نووسرابوون. بە بیست، هاواریانکردن گەلی دەنگی لە گوێی یەشوع کاتێک و هەڵکۆڵرابوو. تەختەکان هێزەوە بە کە نییە ئەوانە دەنگی ئەمە دەڵێت: و کەمپدایە. لە جەنگ دەنگی گوت، موسای شەراب کە ئەوانەیە دەنگی بەڵکو هێناوە، شکستیان ئەوانەی دەنگی نە و سەرکەوتوون، دەیبیستم.من کە دەخۆنەوە

تووڕەیی بە موسا و بینی، سەماکانی و گوێرەکەکە ئۆردوگاکە، بۆ دەبووەوە نزیک کاتێک ئەو و شکاندی. کێوەکە لەژێر و فڕێدا دەستەکانی لە تەختەکەی دوو و بوو تووڕە و هاڕی، باریکی و سووتاندی، ئاگردا لە کردبوو، دروستیان ئەوان کە گرت گوێرەکەیەی گوت، ئارۆن بە موسا و خواردەوە. پێ ئیسرائیلی کوڕەکانی و کرد، پەرشی ئاوەکە لەسەر موسای بە هارون و ئەوان؟ سەر خستە گەورەت گوناهێکی کە کرد، تۆ لە چییان گەلە ئەم

دەڵێم، پێیان ئەوان دەزانیت. گەلە ئەم ڕەفتاری تۆ چونکە مەبە، تووڕە گەورەم، گوت:
لە ئێمەی ئەوەی پیاو، موسای چونکە بڕۆن، لەپێشمانەوە کە دروستبکە بۆ خوداوەندێکمان
خشڵی هەندێک ئەگەر بۆیان، گوتم من و هاتووە. لێی چی نازانین دەرهێنا، میسرەوە
هاتە گوێرەکەیە ئەم و ئاگرەکە، نێو فڕێمدا و من، دایانە و دایانماڵن، هەیە، زێڕینتان
کردبوو پەرتەوازە ئەوانی هارون چونکە بوون، پەرتەوازە کە بینی گەلەکەی موسا دەرەوە.
وەستا ئۆردووگاکە دەروازەی لەسەر موسا دژبەرانیان بۆ خۆشی سەرچاوەی بە بووبوون و
کۆبوونەوە. ئەو لای بۆ لێقی کوڕانی هەموو کەواتە لام. بێتە با یەزدانە؟ بۆ کێ گوتی: و
ئێوە لە هەریەکە دەفەرموێت، ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی ئەمانە دەڵێت: پێیان ئەو
دەروازەیەکەوە لە بگەڕێنەوە و بپەڕنەوە و دابنێت، خۆی ڕانی لەسەر خۆی شمشێرەکەی
و بکوژێت، خۆی برای ئێوە لە هەریەکە و ئۆردوگاکەدا، ناو بە دیکە دەروازەیەکی بۆ
کوڕەکانی و بکوژێت. خۆی نزیکترینی هەریەکە و بکوژێت، خۆی دراوسێکەی هەریەکە
گەل لە پیاو هەزار سێ ڕۆژەدا ئەو لە و کرد، ئاوایان کرد پێیان موسا قسەی وەک لێقی
لە هەریەکە پڕکردووەتەوە، یەزدان بۆ دەستەکانتان ئەمڕۆ گوتن: پێی موسا و کەوتن.
بدرێت.ئێوە لەسەر بەرەکەت ئەوەی بۆ خۆی، براکەی لە یان کوڕەکەی

ئێستا و کردووە، گەورەتان گوناهێکی ئێوە گوت: گەلی بە موسا کە ڕوویدا بەیانی دوای و
لای بۆ گەڕایەوە موسا بکەم. گوناهەکەتان بۆ کەفارەت تاکو خودا، لای بۆ سەردەکەوم
خوداوەندە و کردووە گەورەی گوناهێکی گەلە ئەم یەزدان، دەپاڕێمەوە گوتی: و یەزدان
بۆ لێخۆشبوونیان بەڕاستی ئەگەر ئێستا کردووە. دروست خۆیان بۆ زێڕینەکانیان
تۆ کە بسڕەوە کتێبەکەت لە منیش ناوی نا، ئەگەر بەڵام لێخۆشبوون، بکەیت، گوناهەکەیان
کردبێت، من لەبەردەم گوناهی کەسێک ئەگەر فەرموو، موسای بە پەروەردگار و نووسیوتە.
شوێنەی ئەو بۆ بکە ڕێنمایی گەلە ئەم و دابەزە بڕۆ، بەڵام ئێستا کتێبەکەم. لە دەیسڕمەوە
کە ڕۆژەی لەو بەڵام دەکەوێت، پێشتان ڕووت لەپێش فریشتەکەم ئەوەتا گوتیت. پێم کە

دەربارەی گەلە ئەو لێدانی یەزدان و دەهێنم. بەسەریان گوناهەکەیان دەکەم، سەردانیان
کرد.دروستی هارون کە گوێرەکەیە ئەو دروستکردنی

33

خاکی لە کە گەلەکەت و تۆ سەربکەوە، لێرەوە بڕۆ، پێش فەرموو: موسای بە یەزدان
و خوارد یەعقوب و ئیسحاق و ئیبراهیم بۆ سوێندم کە خاکەی ئەو بۆ دەرتهێنان، میسرەوە
ئەمۆرییەکان ئەویش دەنێرم، تۆدا لەپێش نێردراوەکەم من دەیدەمێ. نەوەکانتان بە گوتم:
و یەبوسییەکان و حیڤییەکان و گرگاشییەکان و پەریزییەکان و حیتییەکان و
بەڵام دەڕێژێت، هەنگوین و شیر کە خاکێک ناو دەتبەمە وە دەردەدات. کەنعانییەکان
و نەبەم. لەناوت ڕێگادا لە ئەوەی بۆ کەللەڕەقیت، گەلێکی تۆ چونکە سەرناکەوم، لەگەڵت
ئیسرائیلی کوڕانی بە پەروەردگار و کرد. شیوەنیان بیست، خراپەیان وشە ئەم گەل کاتێک
و ئێوە سەر بهێنمە دیکە لێدانێکی نەوەک ببینن، کەللەڕەقن، گەلێکی ئێوە فەرموو:
نیشانت و دابماڵن، خەملاندنەکانتان و ڕازاوەکانتان جلوبەرگە کەواتە ئێستا بتانفەوتێنم.
کێوی لە جلەکەیان و لابرد ڕازاوەکانیان ئیسرائیل کوڕەکانی و بۆت. دەیکەم ئەوەی دەدەم
و ئۆردوگاکە، لە دوور هەڵیدا، ئۆردوگاکە دەرەوەی لە و برد خۆی چادرەکەی موسا حۆرێب.
بۆ دەرەوە دەچوونە دەکرد، یەزدان دوای گەڕان ئەوانەی هەموو شایەتی. چادری ناونرا
چادرەکە ناو بۆ ژوورەوە دەچووە موسا کاتێک بوو. ئۆردوگاکە دەرەوەی لە کە چادرەی ئەو
دەکردن، چاودێری و ڕادەوەستان گەلەکە هەموو بوو، ئۆردوگاکە دەرەوەی لە کە
دەچووە هەتا دەکرد موسایان سەیری و خۆیەوە، چادرەکەی دەرگای لەلای هەریەکەیان
هەورەکە کۆڵەکەی چادرەکە، ناو بۆ موسا ژوورەوە چووە وەک چادرەکە. ناو بۆ ژوورەوە
لەگەڵ قسەی و دەکرد. موسا لەگەڵ قسەی و ڕاوەستا، چادرەکە دەرگای لەسەر و دادەهات

چادرەکە دەرگای لەسەر کە بینی هەورەکەیان ستوونی گەل هەموو دەکرد. موسا خۆیەوە چادرەکەی دەرگای لە هەریەکەیان و ڕاوەستان گەل هەموو و وەستابوو، هاوڕێکەی بە یەکێک چۆن وەک ڕووبەڕوو، کرد، قسە موسای بە یەزدان برد. کڕنۆشیان کە نون، کوڕی خزمەتکار، یەشوعی بەڵام ئۆردوگاکە، بۆ گەڕایەوە و دەکات، قسە خۆی دەرنەدەچوو.چادرەکە لە بوو، گەنج

بۆ تۆ بەڵام سەرەوە، بهێنە گەلە ئەم دەڵێیت پێم تۆ ئەوەتا گوت: پەروەردگار بە موسا و تۆ هەموویان لە گوتم پێت تۆ بەڵام دەنێریت، من لەگەڵ کێ کە نەکردووە ئاشکرات من دۆزیوەتەوە، لەبەردەمت لایەنم من کەواتە ئەگەر هەیە. ڕەزامەندیت من لەلای و دەناسم بۆ و دۆزیبێتەوە، لەبەردەمت لایەنم ئەوەی بۆ ببینم، تۆ ڕوونی بە دەربخە، من بۆ خۆت و دەرۆم لەپێشتدا خۆم دەڵێت: و تۆیە. گەلی گەورەیە نەتەوە ئەم کە بزانم ئەوەی بەرز لێرەوە منیش نەیەیت، لەگەڵم تۆ خۆت ئەگەر دەڵێت: پێی و دەدەمێ. پشووت کردووە، پەسەندمان تۆ لای گەلەکەت و من کە دەزانرێت ڕاستی بە چۆن و مەکەرەوە. ئەو هەموو لە دەکرێین شکۆمەند گەلەکەت و من و ئێمە؟ لەگەڵ گەشتکردنت بە بەڵام گوتووتە تۆ کە وشەیەی ئەم فەرموو: موسای بە پەروەردگار زەوین. لەسەر کە نەتەوانە دەڵێت: و دەتناسم. زیاتر هەمووان لە و کردووە، پەسەندت من لەبەردەم چونکە دەیکەم، ناوی بە و دەپەڕمەوە، لەپێشت خۆم شکۆمەندی بە من گوتی، و بدە. من پیشانی خۆت پێی بەزەییم دەمەوێت بەوەی دەبەخشم بەزەیی و لەبەردەمت، یەزدان دەکەم، بانگ خۆم ڕووی ناتوانیت گوتی، و بێت. پێی میهرەبانیم دەمەوێت بەوەی دەکەم میهرەبانی و بێت، ئەوەتا گوتی: یەزدان و دەژیێت. و نابینێت من ڕووی مرۆڤێک هیچ چونکە ببینیت، من تێدەپەڕێت، من شکۆمەندیی کاتێک ڕادەوەستیت. بەردە ئەو لەسەر منە، لەلای شوێنێک دەستم و تێپەڕم. هەتا دەتپۆشمەوە، خۆم دەستی بە و تاشەبەردەکە کەلێنی ناو دەتخەمە نابینرێت.تۆ بۆ من ڕووی بەڵام دەبینیت، من دواوەکانی پاشان و لادەدەم،

34

ئەوانەی وەک بتاشە، خۆت بۆ بەردین تەختەی دوو فەرموو: موسای بە پەروەردگار و تەختەکان لەسەر وشانە ئەو من و چیاکە، سەر بۆ من لای بۆ سەربکەوە و یەکەم، بەیانی، بۆ بە ئامادە و شکاندت. تۆ ئەوانەی بوون، یەکەمەکان تەختە لەسەر کە دەنووسم و ڕادەوەستە. من بۆ کێوەکە لووتکەی لەسەر لەوێ و سینا، کێوی سەر سەردەکەویتە و گاگەلەکان و مەڕەکان و شاخدا، ئەو هەموو لە بینرێت نە و تۆ لەگەڵ سەرنەکەوێتە کەس و یەکەم، ئەوانەی وەک تاشی، بەردینی تەختەی دوو و شاخە. ئەو نزیک لە نەدەن لەوەر و پێدابوو، فەرمانی یەزدان وەک سینا، کێوی سەر سەرکەوتە و هەستا زوو بەیانی موسا لەلای لەوێ و خوارەوە هاتە هەورێکدا لە یەزدان برد. بەردینەکانی تەختە دوو ئەو موسا و تێپەڕی، ئەو ڕووی لەبەردەم یەزدان و کرد. بانگی یەزدانەوە ناوی بە و ڕاوەستا، ئەو و ڕاستگۆ، و بەزەیی زۆر و دوورخایەن میهرەبان، و بەزەییدار کرد: بانگی خودا یەزدان و ناڕەوایی و یاخیبوونەکان لابردنی هەزاران، بۆ بەزەیی و دەپارێزێت ڕاستودروستی لەسەر و منداڵان لەسەر باوکان یاخیبوونەکانی هێنانی ناکاتەوە، پاک تاوانبار و گوناهەکان، زەوی لەسەر و چەماوە پەلە بە موسا و چوارەم. و سێیەم نەوەی لەسەر منداڵان منداڵانی لەگەڵ گەورەم با لەبەردەمت، دۆزیوەتەوە پەسەندیم من ئەگەر گوتی، و برد کڕنۆشی و لابدەیت، یاخیبوونەکانمان و گوناهەکانمان تۆ و کەللەڕەقە، گەل چونکە بڕوات، ئێمەدا دەبین.تۆ بۆ ئێمە

لەگەڵ گەلەکەت هەموو لەبەردەم پەیمانێک من ببینە، فەرموو: موسای بە پەروەردگار و نەتەوەیەکدا هەموو لە و زەویدا هەموو لە کە دەکەم شکۆمەندەکان شتە دەبەستم، تۆدا چونکە دەبینن، پەروەردگار کردارەکانی لەنێویانیت تۆ کە گەلەکە هەموو و نەبووە،

فەرمانت من ئەوانەی هەموو لە تۆ ئاگاداربە، دەیکەم. تۆ بۆ من ئەوەی سەرسوڕهێنەرە و کەنعانییەکان و ئەمۆرییەکان دەریدەکەم ڕووتاندا پێش لە من ئەوەتا پێدەدەم. بۆ ئاگاداربە یەبوسییەکان. و گەرگەسییەکان و حیڤییەکان و حیتییەکان و پەریزییەکان ناوی، دەچیتە کە ببەستیت زەوییە ئەو دانیشتووانی لەگەڵ پەیمان هەرگیز نەوەک خۆت، دەشکێنن، کۆڵەکەکانیان دەڕووخێنن، قوربانگاکانیان ئێوە. بۆ کۆسپ ببێتە نەوەک ئاگردا لە خوداوەندەکانیان داتاشراوەکانی پەیکەرە و دەبڕنەوە دارستانەکانیان پەروەردگار، یەزدانی چونکە مەبەن، دیکە خوداوەندەکانی بۆ کڕنۆش ئێوە دەسووتێنن. دانیشتووانی بۆ دامەزرێنە پەیمان هەرگیز یە. بەئیرەیی خودایەکی بەئیرەییە، ناوێکی بۆ بکەن قوربانی و خوداوەندەکانیان، دوای بکەن لەشفرۆشی و زەوی، سەر ئەوان کچەکانی لە و بخۆیت. قوربانییەکانیان لە و بکەن، بانگهێشتت و خوداوەندەکانیان، تۆ کچەکانی و ئەوان، کوڕەکانی بە بدەیت تۆ کچەکانی لە و تۆ، کوڕەکانی بۆ بگریت بەدوای بکەن لەشفرۆشی تۆ کوڕەکانی و ئەوان، خوداوەندەکانی بەدوای بکەن لەشفرۆشی جەژنی ئەو و ناکەیت. دروست خۆت بۆ تواوەکان خوداوەندە و ئەوان. خوداوەندەکانی پێ فەرمانم چۆن وەک دەخۆیت، فەتیرە نانی ڕۆژ حەوت دەکەیت، پارێزگاری فەتیرە نانی هاتوویتە میسرەوە لە تازەکان مانگی لە چونکە تازەکان، مانگی کاتی لە کردوویت، لەدایکبووی یەکەم هەموو منن، بۆ نێرینەکان منداڵدانێک، کردنەوەی هەموو دەرەوە. مەڕ بە بارهەڵگر ئاژەڵی لەدایکبووی یەکەمین و مەڕ. لەدایکبووی یەکەم و گوێرەکە لەدایکبووی یەکەمین هەموو دەدەیت. نرخی نەیکڕیتەوە، ئەگەر بەڵام دەکڕیتەوە، دەرناکەویت.لەبەردەمم بەتاڵ دەکڕیتەوە، کوڕەکانت

دروێنەدا و چاندن کاتی لە دەدەیت، پشوو حەوتەم ڕۆژی لە بەڵام دەکەیت، کار ڕۆژ شەش و گەنمدا، دروێنەی دەستپێکی لە دەگێڕیت، من بۆ هەفتەکان جەژنی و دەبێت. پشوو لەبەردەم نێرینەکانت هەموو ساڵدا لە جار سێ ساڵدا. ناوەڕاستی لە کۆبوونەوە جەژنی

تۆ ڕووی لەپێش نەتەوانە ئەو دەردەکەم کاتێک دەبینرێن. ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی کاتێک ناکات، زەوییەکەت ئارەزووی کەس تۆ، سنوورەکانی دەکەم فراوان و

ساڵدا. لە جار سێ ببینرێیت، پەروەردگارت یەزدانی لەبەردەم ئەوەی بۆ سەردەکەویت قوربانییەکانی نابێت و سەربڕیت، من بخووری قوربانی خوێنی هەویرترش لەسەر نابێت ماڵی ناو دەخەیتە زەوییەکەت بەرهەمەکانی یەکەم بمێننەوە. بەیانی هەتا پەسخا جەژنی فەرموو: موسای بە پەروەردگار ناکوڵێنیت. خۆی دایکی شیری لە بەرخ خودات، یەزدانی ئیسرائیل و تۆ لەگەڵ پەیمانێکم وشانە ئەم لەسەر چونکە بنووسە، خۆت بۆ وشانە ئەم ئاو و نەخوارد نان بوو، یەزدان لەبەردەم لەوێ شەو چل و ڕۆژ چل موسا بەستووە. تەختەکان لەسەر فەرمایشتەکەی، دە واتە پەیمانەکەی، وشانەی ئەم و نەخواردەوە، نووسی.

کاتی لە بوون، موسا دەستانی لەسەر تەختەکە دوو و دادەبەزی، چیاکە لە موسا کاتێک لە شکۆمەندکراوە ئەو ڕووی ڕەنگی دیمەنی کە نەیدەزانی موسا چیاکە، لە دابەزینەوەی و بینی، موسایان ئیسرائیل پیرانی هەموو و هارون و لەگەڵی. ئەو قسەکردنی کاتی بانگی موسا و بۆی. نزیکبوونەوەی لە ترسان و شکۆمەندکرابوو. ڕوویەکەی ڕەنگی دیمەنی قسەی موسا و ئەو، لای بۆ گەڕانەوە کۆمەڵ سەرۆکەکانی هەموو و هارون و کردن، کرد.لەگەڵیان

پێ فەرمانانەی ئەو هەموو ئەویش ئەو. لای هاتنە ئیسرائیل کوڕەکانی هەموو ئەمانە دوای قسەکردن لە پشوودا کاتێک و کردبوو. پێ فەرمانی سینا کێوی لە یەزدان کە ڕاگەیاندن ئەوەی بۆ ژوورەوە دەچووە موسا کاتێک خۆی. ڕووی سەر خستە داپۆشێکی لەگەڵیان، هاتە کاتێک و دەرەوە، دەهاتە هەتا لابردەوە پۆشەرەکەی بکات، قسە یەزدان لەبەردەم ئیسرائیل کوڕانی هەموو بە پێکردبوو فەرمانی یەزدان شتانەی ئەو هەموو دەرەوە،

پۆشەرێکی موسا و کرابوو، شکۆدار کە بینی، موسایان ڕووی ئیسرائیل کوڕانی دەیگوت.
لەگەڵی.قسەکردن بۆ ژوورەوە دەچووەتە هەتا خۆی، ڕووی سەر خستە

35

یەزدان کە وشانەن ئەو ئەمانە گوتی: و کۆکردەوە ئیسرائیلی کوڕانی کۆمەڵی هەموو موسا
حەوتەم ڕۆژی بەڵام دەکەیت، کارەکانت ڕۆژ شەش جێبەجێکردنیان. بۆ داوە فەرمانی
با ڕۆژەدا، لەو بکات کار هەرکەسێک یەزدان. بۆ پشوودانە شەممەیە، پیرۆزە، پشوودانە،
یەزدانم. من شەممە، ڕۆژی لە خۆتان نشینگەیەکی هیچ لە ناسووتێننەوە ئاگر ئێوە بمرێت.
فەرمانی یەزدان کە وشەیەیە ئەو ئەمە گوت: ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو بە موسا
بە ئەوانەی هەموو یەزدان، بۆ پێشکەشکراوێک نێوانتاندا لە بگرن فەرموویەتی: و کردووە
هیاسینس، برۆنز. زیو، زێڕ، یەزدان: بۆ دەهێنن بەرهەمەکان یەکەم دەکەن، قبووڵ دڵەوە
و بزن، مووی و ڕستراو، نازکی کەتانی و تاودراو، دووانەی ئاڵی سووری ئەرخەوانی،
بەردەکانی و نەڕووخاو، داری و مۆر، شینی پێستی و سوور، بە ڕەنگکراو بەرانی پێستی
دڵ دانای کەسێکی هەموو و درێژ. کراسی و شانپۆش بۆ نەقشکردن بۆ بەردەکان و عقیق،
چادرەکە، پێکردووە فەرمانی یەزدان کە بکات کار شتانە ئەو هەموو و بێت با ئێوەدا، لەنێو
سندوقی و کۆڵەکەکان، و شمشیرەکان، و تەختەکان، و پەردەکان، و داپۆشەرەکان، و
هەموو و مێزەکە و پەردەکە. و ئەو، بەزەیی تەختی و ئەو، هەڵگرتنی دارەکانی و شایەتی،
هەموو و قوربانگاکە و ئەو، قاپەکانی هەموو و ڕووناکی چرادانی و کەلوپەلەکانی،
کە جلوبەرگانەی ئەو و کاهین، هارونی پیرۆزەکانی جلوبەرگە ئەو و   قاپوقاچاغەکانی،
ڕۆنی و کاهینیەتی، بۆ هارون کوڕانی کراسەکانی و دەکەن، تێدا خزمەتیان
پێکهاتە.بخووری و دەستنیشانکردن،

هێنا ئەوەیان هەریەکەیان و دەرچوون. موسا لە ئیسرائیل کوڕانی کۆبوونەوەی هەموو و
و هێنا، پێشکەشکراوێکیان گیانیاندا، لە بوو باش پێیان ئەوانەی و هاندەیدا، دڵیان کە
هەموو بۆ و شایەتی، چادری کارەکانی هەموو بۆ هێنا یەزدان بۆ پێشکەشکراوێکیان
کە هەرکەسێک هێنایان، ژنەکانەوە لە پیاوەکان پیرۆزەکان. جلە هەموو بۆ و خزمەتەکانی،
شتومەکێکی هەموو هێنا، بازن و زنجیرە و ئەنگوستیلە و گوارە و مۆر بوو، باش دڵیدا لە
کەتانی کە هەرکەسێک و هێنا، یەزدان بۆ زێڕیان پێشکەشکراوی ئەوانەی هەموو و زێڕین.
هێنایان. دۆزرایەوە، لەلای سوور ڕەنگکراوی بەرانی چەرمی و مۆر شینی چەرمی و نەرم
بۆ پێشکەشکراوەکان هێنا، برۆنزیان و زیو جیاکردەوە، پێشکەشکراوێکیان ئەوانەی هەموو
کارەکانی هەموو بۆ دۆزرایەوە، لەلای نەڕووخاوەکانیان دارە ئەوانەی لەنێو و یەزدان،
ڕشتیان، دەستەکانی بە خۆی مێشکی بە دانا ئافرەتێکی هەموو و هێنایان. ئامادەکاری
و نازکەکە. کەتانە و سوورەکە و ئەرخەوانیەکە و مۆرەکە ڕشتراوەکان، شتە هێنایان
و ڕستەوە. بزنیان مووی بوو، باش پێیان دڵیاندا لە دانایی بە کە ژنانە ئەو هەموو
و شانپارچەکە بۆ هێنا پڕکردنەوەیان بەردەکانی و زمرد بەردەکانی ڕابەرەکان
پیاو هەموو بخوور. پێکهاتەی و دەستنیشانکردن، ڕۆنی بۆ و پێکهاتەکان، و سنگپارچەکە،
کە بکەن کارانە ئەو هەموو و ژوورەوە بچنە ئەوەی بۆ بوو ئامادە دڵیان کە ئافرەتێک و
بۆ پێشکەشکراوێکیان ئیسرائیل نەوەی کردبوون، پێ فەرمانی موسا ڕێگەی لە یەزدان
بەسەلێلی بانگی ناوەوە بە خودا ئەوەتا گوت، ئیسرائیل کوڕانی بە موسا و هێنا. یەزدان
خودایی ڕۆحی لە پڕکردەوە ئەویی و یەهودا، هۆزی لە هوور، کوڕی ئوری، کوڕی کردووە،
کارەکانی هەموو بەپێی تەلارساز بوونی شتێک. هەموو زانیاری و تێگەیشتن و دانایی
لە کردن و دار، کارکردنی و بەرد، کارکردنی و برۆنز، و زیو و زێڕ دروستکردنی تەلارسازی،
بۆ و ئەو بۆ مێشکیدا لە پێدا پێشکەوتنی توانای بەڕاستی و داناییدا. کارێکی هەموو
و تێگەیشتن دانایی، لە ئەوان کردنی پڕی و دان، هۆزی لە ئەحیسامەخ کوڕی ئەلیابی

و چنراوەکان شتە و پیرۆز، کارەکانی ئەنجامدانی و شت هەموو تێگەیشتنی بۆ مێشک، هەموو ئەنجامدانی بۆ نازک، کەتانی و سووری ئاڵە بە چنینی بۆ نەخشێنراوەکان، شتە نەخشێنراوی.و تەلارسازی کارێکی

36

کاریان پێدرابوو، زانیاری و دانایی کە مێشک لە دانا کەسێکی هەموو و ئەلیاب و بەزەلێل و هەموو بەپێی پیرۆزەکان، ئەرکە بەپێی کارەکان هەموو ئەنجامدانی و تێگەیشتن بۆ کرد ئەوانەی هەموو و کرد، ئەلیابی و بەسەلێل بانگی موسا پێدابوون. فەرمانی یەزدان ئەوەی بە ئەوانەی هەموو و داناوە، دڵیاندا لە زانیارییەکانی خودا کە هەبوو داناییان ئەو موسا لە و بکەن. تەواویان ئەوەی بۆ کارەکان، ئەنجامدانی بۆ بێن دەیانویست خۆبەخشی پیرۆز کارەکانی هەموو بۆ ئیسرائیل کوڕانی کە وەرگرت بەخشینانەیان ئەو هەموو لە وەردەگرت پێشکەشکراوانەیان ئەو هێشتا خۆیان و ئەنجامدانیان، بۆ هێنابوویان هاتن، دەکردن پیرۆز کارەکانی دانایانەی هەموو و دەیانهێنان. بەیانییەک هەموو ئەوانەی زۆر گەل گوت: موسای بە و دەیانکرد. ئەوان کە کارەی ئەو خۆی، کاری بەپێی هەریەکە دا فەرمانی موسا کردنیان. بۆ داوە فەرمانی یەزدان کە کارانەی ئەو بەپێی دەهێنێت شتی یەکەمین بۆ نەکەن کار چیتر ئافرەت و پیاو گوتی: و ڕایگەیاند ئۆردوگاکەدا لە و بەس بۆیان کارەکان و زیاتر. پێشکەشکردنی لە ڕاگیران گەل جا پیرۆزگا. بەرهەمەکانی لە دانایەک هەموو و بەجێهێشت. پاشماوەیان و دروستکردنەکە، ئەنجامدانی بۆ بوو یەزدان وەک بوون، کاهین هارونی بۆ کە دروستکرد، پیرۆزەکانیان جلەکانی کارکردنەکاندا سووری و ئەرخەوانی و شین و زێڕ لە شانپارچەیەی ئەو و داوە. موسا بە فەرمانی تووکەکان، بە بڕایەوە زێڕەکە پەڕەکانی و دروستکرد. ڕستراوە ناسکی کەتانی و ڕەشکراوە

تاوراوەکە ناسکە کەتانە و ڕیسراوەکە ئاڵاکە و ئەرخەوانییەکە و شینەکە لەگەڵ ئەوەی بۆ دەگرن، پێکەوە پارچەکەیان هەردوو کە شانەپۆشەکان کردیان. چنراو کاری بچنرێن، دروستیان ئەوان ئەوەوە لە خۆیان. بەپێی تێکەڵکراون یەکتریانەوە بە کە چنراو کارێکی نازکی کەتانی و ڕەشراوە سووری و ئەرخەوانی و شین و زێڕ لە ئەو، شیعری بەپێی کرد زمروودی بەردەکانی هەردووکیان کردیان و موسا. بە دا فەرمانی یەزدان وەک ڕەشراوە، یادەوەری بەردەکانی ئەفۆد، شانەکانی لەسەر ئەوانی داینایین و دەورو و پێکەوە بەستراوە موسا.بە یەزدان دا فەرمانی وەک ئیسرائیل، کوڕانی

زێڕ لە ئێفۆدەکە، کاری بەپێی جۆراوجۆر چنراوی کارێکی دروستکرد، سنگپێچێکیان ئەوان چوارگۆشەیەکی وەردراو. ناسکی کەتانی و ڕستراو سووری و ئەرخەوانی و شین و بوو، بستێک پانییەکەی و بوو، بستێک درێژییەکەی سنگپێچەکە، بۆ دروستکرد دووقات یاقووتی بەردەکان: لە ڕیزێک چنرایەوە، پێوە ڕیزی چوار بەردنراو قوماشێکی و دووقات. و سوور یاقووتی دووەم، ڕیزی و بوو. یەکەم ڕیزی ئەوە زمرووە، و زەرد یاقووتی و سوور ڕیزەکەی و ئەمێتیست، و عقیق و لیگوریۆم سێیەم، ڕیزی و یەشب، و شین یاقووتی زێڕ بە و کرابوون، دەوروبەر زێڕ بە کە عاشقبەند و بێریل و زەبەرجەد چوارەم، ئەوان ناوەکانی لە ئیسرائیلەوە، کوڕانی ناوەکانی لە بوون، دوازدە بەردەکان بەستراوبوون. لەسەر ئەوان و هۆزەکان. دوازدە بۆ خۆی ناوی بە هەریەکەیان مۆرەکان، ناو بۆ نەخشێنراو شانەی دوو و بێگەرد. زێڕی لە چنین، کاری دروستکرد، چنراوەکانیان گوڵینگە سنگپێچەکە هەردوو لەسەر زێڕینەکانیان ئەڵقە دوو ئەو و دروستکرد، زێڕینیان ئەڵقەی دوو و زێڕین لای هەردوو لە ئەڵقەکان لەسەر دانا زێڕینیان چنراوەکانی زنجیرە و دانا. سنگپێچەکە لای لەسەر دایاننان ئینجا تێکەڵاوەکان. زنجیرە دوو بەشداریەکان، دوو ناو بۆ و سنگپێچەکە. و ڕووی. بەپێی بەرامبەردا لە ئێفۆدەکە شانەکانی لەسەر دایاننان و شانەکان، پارچە دوو لەسەر و بەرسینەکە سەرەوەی باڵی هەردوو لەسەر و دروستکرد، زێڕینیان ئەڵقەی دوو

و دروستکرد زێڕینیان ئەڵقەی دوو و دایانناں. ناوەوە لە ئێفۆدەکە پشتەوەی سەرەوەی سەرەوەی لە ڕووەکەی، بەرامبەر لە داینان، خوارەوە لە ئێفۆدەکە شانی هەردوو لەسەر بۆ ئەو ئەلقەکانی لە بەست سنگپێچەکەی و ئێفۆدەکە چنراوەکەی یەکخستنی جێی ئەوەی بۆ ئەپۆدەکە، قوماشی ناو بۆ چنراوە شینە، بە بەستراو ئەپۆدەکە، ئەلقەکانی جامەی و دا. موسا بە فەرمانی یەزدان وەک ئەپۆدەکە، لە نەبێتەوە شل سنگپێچەکە دەمی کراوەی شین. هەمووی چنراو، کاری شانبەرەکە، ژێر بۆ کرد دروست ژێرەوەکەیان کراوەی دەوری بە هەیە لێوارێکی لێکچوو، شێوەیەکی بە چنراوە ناوەڕاستدا لە کراسەکە بچووکەکانیان هەنارە خوارەوە لە جلوبەرگەکە پێوەندی لەسەر و نەشکێنراوە. کە دەمەکە کەتانی و ڕستراو ئاڵی سووری و ئەرخەوانی و شین لە گوڵکراو، هەناری وەک دروستکرد بە کراسەکە لێواری لەسەر زەنگەکانیان و دروستکرد، زێڕینەکانیان زەنگە و تاوکراو. نازکی ژێرەوە جلوبەرگی قاتی لەسەر هەنارێک و زێڕین زەنگێکی دانا، هەناراکان نێوان لە دەوری نەرمیان کەتانی کراسی و کرد. موسا بە فەرمانی یەزدان وەک خزمەتکردن، بۆ دەوری، بە ئەو و نەرم، کەتانی لە سەرپێچانە ئەو و کوڕەکانی، و هارون بۆ چنراو، کاری دروستکرد، کەمەربەندەکانیان و تاودراو، نەرمی کەتانی لە شەلیتانە ئەو و نەرم، کەتانی لە سەرپێچە نەخشێنراو، کاری ڕستراو، ئاڵی سووری و ئەرخەوانی و ئاسمانی شینی و نەرم کەتانی لە دروستکرد، زێڕینەکەیان پلێتە ئەوان و دا. موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو مۆر: وەک نووسی، لەسەر هەڵکەندراوەکانیان پیتە و پاک، زێڕی لە پیرۆز پێشکەشکردنی لە مێزەرەکە لەسەر دابنرێت ئەوەی بۆ شین، باندی لەسەر دایاننان و یەزدان. بۆ پیرۆزگا موسا. بە دا فەرمانی یەزدان کە ڕێگایەی بەو سەرەوە،

37

بوو، یەکەم پەردەی درێژی باڵ بیست و هەشت کرد، دروست چادرەکە بۆ پەردەیان دە و پەردەکەیان و بوو. یەکەم پەردەی پانی باڵ چوار و هەموویان، بۆ بوو شت هەمان چنراوی کاری ڕستراوە، کەتانی و ڕەشکراوە سووری و ئەرخەوانی و شین لە دروستکرد دانا، کرابوون ڕووکەش زێڕ بە کە نەفەسێن کۆڵەکەی چوار لەسەر ئەویان و کەڕوبەکان. چادری دەرگای پەردەی و بوون. زیوین بنکەکەیان چوار و بوون، زێڕین سەرەکانیان ناسک کەتانی و ڕستراو سوور و ئەرخەوانی و شین ڕیسی لە دروستکرد شایەتییان و سەرەکانیان، و ئەڵقەکان، و پێنج، کۆڵەکەکانیان و کەڕوبەکان. چنراوی کاری تاوراو، بوون.برۆنز پێنج بنکەکانیان و کرد، ڕووکەشیان زێڕ بە قولاپەکانیان

هاوێنراو نەرم کەتانی لە حەوشەکە پەردەکانی باشوور، بەرەو دروستکرد حەوشەکەیان و سەد باکوور، بەرەو لایەنی و بیست. بنکەکانیان و بیست، کۆڵەکەکانیان و سەد لەسەر سەد و بیست، کۆڵەکەکانیان و سەد، لەسەر سەد باشوور، بەرەو لایەنی و سەد، لەسەر و دە، کۆڵەکەکانیان باڵ، پەنجا پەردەکان دەریا، بەرەو لایەنی و بیست، بنکەکانیان لە ئەوەی باڵ پازدە پەردەکان، باڵ پەنجا ڕۆژهەڵات بەرەو لایەنی و دە. بناغەکانیان لەو و لاوە لەم دووەم، پشتی لەسەر و سێ. بنکەکانیان و سێ کۆڵەکەکانیان و پشتەوە، و سێ، کۆڵەکەکانیان بوون، باڵ پازدە پەردەکان حەوشەکە، دەروازەی بەپێی لاوە بنکەکانی و بوون. تاودراو نەرم کەتانی لە چادرەکە پەردەکانی هەموو سێ. بنکەکانیان زیو بە سەرەکانیان و بوون، زیو قولاپەکانیان و بوون، برۆنز کۆڵەکەکانیان حەوشەکە. کۆڵەکەکانی هەموو ڕووکەشکرابوون، زیو بە کۆڵەکەکان و ڕووکەشکرابوون، و ڕەشکراوە سووری و ئەرخەوانی و شین لە بوو چنراو کاری حەوشەکە دەروازەی پەردەی پەردەکانی بە هاوتا پانی و بەرزی باڵ پێنج و درێژی باڵ بیست تاودراوە، ناسکی کەتانی زیو قولاپەکانیان و بوون، برۆنز چوار بنکەکانیان و بوون، چوار کۆڵەکەکانیان و حەوشەکە. لە حەوشەکە پاسساڵۆکانی هەموو و بوون. ڕووکەشکراو زیو بە سەرەکانیان و بوون،

چادری ڕێکخستنی ئەمە و ڕووکەشکرابوون. زیو بە خۆیان و بوون، برۆنز دەوروبەر ئیتاماری ڕێگەی لە لێڤییەکان خزمەتگوزاری کە موسا، بە درا فەرمان وەک شایەتییە، بێت.کاهینەوە هارونی کوڕی

و موسا، بە دا فەرمانی یەزدان وەک کردی یەهودا، هۆزی لە ئوری، کوڕی بەسەلێلی و شتە و چنراوەکان شتە سەرپیشەوەری کە دان، هۆزی لە ئەحیساماخ کوڕی ئەلیابی نازک.کەتانی و سوور ئاڵای چنینی بۆ بوو، هونەرییەکان کارە و نەخشێنراوەکان

38

لە و ناوەوە لە پاک زێڕی بە کرد ڕووکەشی و کرد دروست سندووقی ئەو بەسەلئێل و دووەم. لای لەسەر دوو و لا، یەک لەسەر دوو تۆپکرد، بۆ زێڕینی ئەلقەی چوار و دەرەوە لەسەرەوەی بەزەییەکەی کورسی و هەڵبگیرێت. ئەوان لەسەر ئەوەی بۆ دارەکان، بۆ پان لەسەر کەڕوبێک زێڕینەکان، کەڕوبیمە دوو ئەو و کرد، دروست پاک زێڕی لە سندووقەکەوە دووەم، کەفارەتی قەپاغی سەری لەسەر کەڕوبێک و یەکەم، کەفارەتی قەپاغی سەری زێڕی لە پێشکەوتووەی مێزە ئەو و کەفارەت. تەختی لەسەر باڵەکانیان بە دەکەن سێبەر لای لەسەر دوو و یەکەم لای لەسەر دوو دارشت، بازنەی چوار ئەم بۆ و دروستکرد، پاکەوە سندووقەکە دارەکانی و هەڵبگیرێت. لەناویاندا داردەستەکان بە ئەوەی بۆ فراوان، دووەم، دروستکرد، خوانەکەی ئامێرەکانی و کردن. ڕووپۆشی زێڕ بە و کرد، دروست خوانەکەی و دەکرێت، ڕژاندن پێیان کە ڕژاندنەکان قاپە و جامەکان و بخووردانەکان و قاپەکان و قەدەکە، ڕەق دەداتەوە. ڕووناکی کە دروستکرد زێڕینەکەی چرادانە و زێڕ. لە هەموویان ئەو قامیشەکانی لە لقەکان، ئەو قامیشەکانی لە ئەو، لایەنەکانی هەردوو لە گوڵاڵەکان

که چراکانیان و یەکتر. بە کراون یەکسان ئەمە، لە سێ و ئەمە لە سێ دەرچوو، لقەکان چراکان ئەوەی بۆ ئەوان، لە کونەکانیان و ئەوان، لە گوێزن شێوەی لووتکەکانە، لەسەر لە لووتکەی لەسەر چراکەیە، لووتکەی لەسەر ئەوەی حەوتەمەکە، کونە و بن، لەسەریان و زێڕینەکانی، گرتنە و لەسەری، زێڕین چرای حەوت و زێڕینە. تەواو و ڕەق سەرەوە، بۆ زێڕینەکانی ئەڵقە کرد، ڕووکەش زیو بە کۆڵەکەکانی کەسە ئەم زێڕینەکانیان. دەفرە ڕووکەش زێڕ بە پەردەکەی کۆڵەکەکانی کرد، ڕووکەش زێڕ بە شمشیرەکانی تۆپاند، کۆڵەکە ئەڵقەکانی و چادرەکە زێڕینەکانی ئەڵقە ئەم کرد. دروست زێڕینەکانی قولاپە و کرد، ئەم دروستکرد. سەرەوە لە داپۆشەرەکە دەستکردی بڕۆنزییەکانی ئەڵقە و حەوشەکە و چادرەکە، دەرگای بڕۆنزەکانی سەرەکانی و چادرەکە، زیوینەکانی سەرەکانی دایڕشت کۆڵەکەکان لەسەر دروستکرد، کۆڵەکەکان بۆ زیوینەکانی قولاپە و حەوشەکە، دەروازەی حەوشەکەی میخەکانی و چادرەکە میخەکانی ئەم ئەوان. کردن زیوی بە ڕووپۆشی ئەم برۆنزییەکانەوە، بخووردانە لە دروستکرد برۆنزییەکەی قوربانگا ئەم کرد. دروست برۆنزی کەلوپەلەکانی هەموو ئەم بوون. یاخی قۆرەح کۆمەڵی لەگەڵ کە بوون پیاوانە ئەو هی کە بۆ ئەم برۆنزییەکان. چەنگاڵە و تاسەکان بنکەکە، بخووردانەکە، دروستکرد، قوربانگای لەژێری ئاگردانەکە، خوارەوەی لە تۆڕەیی کارێکی دروستکرد، داپۆشراوێکی قوربانگاکە قوربانگاکە، داپۆشراوەکەی بەشەکانی چوار لە دانا برۆنزی ئەڵقەی چوار نیوەی. هەتا ئەو ڕۆنی کرد دروستی ئەم هەڵبگیرێت. پێیان قوربانگاکە ئەوەی بۆ دارەکان، بۆ فراوان دەستشۆردنە ئەم عەتار. کاری پاک، بخووری پێکهاتەی و پیرۆز، دەستنیشانکردنی ئەوانەی گرتبوو، ڕۆژوویان ژنانەی ئەو ئاوێنەکانی لە کرد برۆنزییەکەی بنکە و برۆنزییەکە هەڵیدا.کە ڕۆژەدا لەو گرت، ڕۆژوویان شایەتی چادری دەرگاکانی لەلای

لێی پێیان و دەست کوڕەکانی و هارون و موسا ئەوەی بۆ دروستکرد، دەستشۆرەکەی و بۆ قوربانگاکە لە دەبنەوە نزیک کاتێک یان شایەتی، چادری ناو دەچنە کاتێک بشۆن،

دابوو. موسا بە فەرمانی یەزدان هەروەک دەشواردن، لێی خزمەتکردن،

39

زێڕی بوو پیرۆزەکان، شتە کاری هەموو بەپێی کارەکان بۆ کرا ئامادە کە زێڕەی ئەو هەموو و پیرۆز. شاقلی بەپێی شاقل بیست و سەد حەوت و تالنت بیست و نۆ بەرهەم، یەکەم و سەد حەوت و هەزار و تالنت سەد کۆمەڵ پشکنراوی پیاوانی لە زیو پێشکەشکراوی پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقلێک، نیوەی سەرێک، هەر بۆ دراخمایەک بوو، شاقل پێنج و حەفتا سەرەوە، بەرەو ساڵەوە بیست تەمەنی لە پشکنینەکەدا بە تێپەڕین کە ئەوانەی هەموو بۆ زیو تالەنتەکەی سەد و بوون. کەس پەنجا و سەد پێنج و هەزار سێ و هەزار دە شەست ئەو بۆ سەرپەڕە سەد بوو، پەردەکە سەرەکانی بۆ و چادرەکە سەرەکانی سەد داڕشتنەوەی پێنج و حەفتا و سەد حەوت و هەزار ئەو و سەرپەڕەکە. بۆ تالەنتێک تالەنتەکان، سەد ڕازاندنەوەی و کرد، ڕووکەش زێڕ بە سەرەکانیانی و کۆڵەکەکان، بۆ قولاپ کردە شاقلەکەی ئەوان.

ئەو لە و بوو. شێقل سەد پێنج و هەزار و تالەنت حەفتا پێشکەشکراوەکە برۆنزی و و دەوروبەر، لە حەوشەکە بنکەکانی و کرد، دروست شایەتییان چادری دەرگای بنکەکانی لە حەوشەکە مێخەکانی و چادرەکە، مێخەکانی و حەوشەکە، دەروازەی بنکەکانی و قوربانگاکە، قاپوقاچاغەکانی هەموو و قوربانگاکە، برۆنزییەکەی دانەپۆشە و دەوروبەر، یەزدان وەک کرد، ئاوایان ئیسرائیل کوڕەکانی و شایەتی، چادری ئامێرەکانی هەموو بۆ دەفرەکان کردە پێشکەشکراوەکەیان ماوەی زێڕی کرد. ئاوایان دا، موسا بە فەرمانی سووری، و ئەرخەوانی ماوەکە، هیاسینسە ئەو و یەزدان. لەبەردەم پێیان خزمەتکردن

و پیرۆزگا. لە بکات خزمەت لەوان ئەوەی بۆ هارون، بۆ خزمەتکردن جلوبەرگی کردیانە و شمشیرەکانی، و بنکەکان قاپوقاچاغەکانی، و چادرەکە، و موسا، بۆ هێنا جلەکانیان ئەوان قاپوقاچاغەکانی.هەموو و قوربانگاکە و کۆڵەکەکان،

ئەو، چرایەکانی و پاکەکە، چرادانە و پێکهاتەکە، بخووری و دەستنیشانکردنەکە، ڕۆنی و هەموو و پێشکەشکردن مێزی و ڕووناکی، ڕۆنی و سووتاندن، چرایەکانی
جلەکانی و هارونن، هی کە پیرۆز جلەکانی و دانراوەکان، نانە و قاپوقاچاغەکانی، دەرگای پەردەی و کۆڵەکەکان، و حەوزەکە، پەردەکانی و کاهینییێتی، بۆ ئەو کوڕەکانی و ئامێرەکانی، هەموو و چادرەکە، قاپوقاچاغەکانی هەموو حەوزەکە، دەرگای و چادرەکە، و سنگەکان، و ماوە، داپۆشەکانی و شینەکان، داپۆشە و سوورکراوەکان، بەرانە پێستی بە دا فەرمانی پەروەردگار هەرچەندە شایەتی. چادری کارەکانی بۆ ئامێرەکان هەموو ئەو هەموو موسا دروستکرد. کەلوپەلەکەیان هەموو شێوەیە بەو ئیسرائیل کوڕانی موسا، داوە، موسا بە فەرمانی یەزدان کە کردبوو شێوەیە بەو ئەوانیان ئەوان و بینی، کارانەی کردن. بەرەکەتداری موسا و کردیان، ئاوا

40

دەبێت نوێدا، مانگی لە یەکەم، مانگی یەکی ڕۆژی لە گوتی، و فەرموو موسای بە یەزدان و پەردەکە بە سندوقەکە و دادەنێیت، شایەتی سندوقی و دابنێیت. شایەتی چادری چرادانەکە و دادەنێیت، ئەو تایبەتی شتەکانی و ژوورەوە دەهێنیتە مێزەکە و دادەپۆشیت. بخوور بۆ دادەنێیت زێڕینەکە قوربانگا و دادەنێیت. ئەو چراکانی و ژوورەوە دەهێنیتە شایەتی چادری دەرگای لەسەر پەردەکە داپۆشی و سندووقەکە، لەبەردەم سووتاندن

و دادەنێیت، شایەتی چادری دەرگای لە پێشکەشکراوەکان قوربانگای و دادەنێیت.
ڕۆنی و دەکەیت. پیرۆز دەوری لە شتەکانی هەموو و دەوری، دەخەیتە چادرەکە
و تێیدایە، ئەوەی هەموو و دەکەیت دەستنیشان چادرەکە و وەردەگریت دەستنیشانکردن
چەورکردن دەبێت و پیرۆز. دەبێتە و قاپوقاچاغەکانی، هەموو و دەکەیت پیرۆز ئەوە
تەرخان قوربانگاکە و قاپوقاچاغەکانی، هەموو و پێشکەشکراوەکان قوربانگای بۆ بکەیت
دەرگای لە کوڕەکانی و هارون و پیرۆز. شتی پیرۆزترین دەبێتە قوربانگاکە و دەکەیت،
لەبەر پیرۆزەکان جلەکانی هارون و دەیانشۆیت. ئاو بە و دەکەیتەوە نزیک شایەتی چادری
و دەکات. من بۆ کاهینییێتی و دەکەیت، پیرۆزی و دەکەیت، دەستنیشانی و دەکەیت،
بەو دەکەیت دەستنیشانیان و دەکەیت. ئەوان لەبەر کراس و نزیک، دێنیتە ئەو کوڕەکانی
ئەوەی بۆ دەبێت و دەکەن، بۆ کاهینییێتیم و کرد، دەستنیشان باوکیان کە شێوەیەی
هەموو موسا نەوەکانیان. بۆ هەتاهەتایە، بۆ بێت ئەوان بۆ کاهینییێتی دەستنیشانکردنی
کرد.شێوەیەی بەو پێکردبوو، فەرمانی یەزدان کە کرد شتانەی ئەو

چادرەکە مانگدا سەرەتای لە میسر، لە دەرچوونیان دووەمی ساڵی یەکەمی مانگی لە
و ناوەوە خستە شمشیرەکانی و دانا سەرەکانی و هەڵبەستەوە چادرەکەی موسا ڕاگیرا.
داپۆشەری و درێژکردەوە، چادرەکە لەسەر پەردەکانی و هەڵبەستەوە. کۆڵەکەکانی
وەرگرتنی و دابوو. موسا بە فەرمانی یەزدان وەک دانا، لەسەری لەسەرەوە چادرەکەی
سندوقەکەی و سندوقەکە. ژێر لە دانا دارەکانی و سندوقەکە، نێو خستی شایەتییەکان،
شایەتییەکەی سندوقی و دانا، پەردەکەی داپۆشەری و چادرەکە، ناو بۆ ژوورەوە هێنایە
چادری ناو دانا مێزەکەی و دا. موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو داپۆشی،
لەسەر پێشکەشکردنی نانەکانی و چادرەکە. پەردەکەی دەرەوەی لە باکوور، لەلای شایەتی،
دانا چرادانی و دابوو. موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو یەزدان، لەبەردەم دانا
بەو دانا، یەزدان لەبەردەم ئەوی چراکانی و چادرەکە. باشووری لای لە شایەتی، چادری ناو

شایەتی چادری لە زێڕینەکەی قوربانگا و دابوو. موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی چۆن وەک پێکهاتە، بخووری لەسەری، سووتاند بخووری و پەردەکە. بە بەرامبەر دانا، چادرەکە دەرگای لەلای پێشکەشکراوەکان قوربانگای و دابوو. موسا بە فەرمانی یەزدان تەواو کارەکانی هەموو و دانا، قوربانگاکە و چادرەکە دەوری لە حەوشەکەی موسا و   دانا. کرد.

موسا و یەزدان. شکۆمەندی لە پڕبوو چادرەکە و داپۆشی، شایەتی چادری هەورەکە و و کردبوو، بەسەریدا سێبەری هەور چونکە شایەتی، چادری ناو بچێتە نەیتوانی چادرەکەوە لە هەورەکە کاتێک پڕکردبووەوە. چادرەکەی یەزدان شکۆمەندی ئەگەر بەڵام بەڕێدەکەوتن. کەلوپەلەکانیان لەگەڵ ئیسرائیل نەوەی بەرزدەبووەوە، هەورەکە کە ڕۆژەی ئەو تا نەدەکرد کۆچیان ئەوان سەرنەکەوتایە، هەورەکە لەبەردەم شەودا لە بوو لەسەری ئاگر و ڕۆژدا، لە بوو چادرەکە لەسەر هەور سەردەکەوتایە. کۆچەکانیاندا.هەموو لە ئیسرائیل، هەموو

مەرقۆس ئینجیلی

1

نووسراوە: پێغەمبەرەکاندا لە وەک خودا. کوڕی مەسیح، عیسای باشی مژدەی دەستپێکی دەکات. ئامادە لەپێشت تۆ ڕێگای کە دەنێرم، تۆ ڕووی لەپێش خۆم نێردراوەکەی من ببینە، ڕاست ئەو ڕێڕەوەکانی بکەن، ئامادە یەزدان ڕێگای چۆڵەوانیدا: لە هاوارکەرێک دەنگی بکەن.

لێخۆشبوونی بۆ ڕاگەیاند تۆبەکردنی خەستەکردنی و دەرکەوت چۆڵەوانیدا لە یەحیا و دەچوونەدەرێ، ئەو لای بۆ ئۆرشەلیمییەکان و یەهودیا خاکی هەموو و گوناهەکان. بە دانیان کاتێک دەکران، باپتیزە ئەوەوە لەلایەن ئوردون ڕووباری لە هەمووان دەوری لە چەرمی کەمەربەندێکی و بوو وشتر مووی پۆشراوی یۆحەنا دەنا. گوناهەکانیان دەیگوت: و ڕاگەیاند ئەو و دەخوارد. کێوی هەنگوینی و سیسرکە و بەستبوو، کەمەری بەستراوی و چەمێمەوە کە نیم ئەوە شایستە من کە بەهێزترە، من لە ئەوەی دێت من دوای پیرۆز ڕۆحی لە ئێوە ئەو بەڵام نوماند، ئاو لە ئێوەم بەڕاستی من بکەمەوە. پێڵاوەکانی دەنوماتێت.

ئوردون ڕووباری لە یەحیاوە لەلایەن و هات جەلیلەوە ناسرەی لە عیسا ڕۆژانەدا ئەو لە
و دەدڕێنەوە کە بینی ئاسمانەکانی سەرکەوت، ئاوەکە لە کاتێک یەکسەر و لەئاوهەڵکێشرا.
هات: ئاسمانەکانەوە لە دەنگێک و لەسەری. دادەبەزێت کۆترێک وەک بینی پیرۆزی ڕۆحی
ڕازیم.پێت من منی، خۆشەویستی کوڕی تۆ

بوو، چۆڵەوانی لە لەوێ ڕۆژ چل و چۆڵەوانی. بۆ دەردەکات ئەوی پیرۆز ڕۆحی یەکسەر و
خزمەتیان فریشتەکان و بوو، دڕندەکان لەگەڵ و دەکرایەوە، تاقی شەیتانەوە لەلایەن
دەکرد.

خودای پاشایەتی مزگێنی و جەلیل هاتە عیسا درا، دەستبەسەر یەحیا ئەوەی دوای
و بکەن توبە بووەتەوە، نزیک خودا پاشایەتی و بووە تەواو کاتەکە دەڵێت: و ڕاگەیاند.
بهێنن.مژدە بە باوەڕ

کە بینی، شیمۆنی برای ئەندراوسی و شیمۆن دەڕۆیشت، جەلیل دەریای کەناری لە کاتێک
مندا، بەدوای وەرن گوتن: پێی عیسا بوون. ماسیگر چونکە دەریاکەوە، ناو دەخستە تۆڕیان
و کەوتن. دوای و بەجێهێشت خۆیان تۆڕەکانی یەکسەر و مرۆڤ. ماسیگری بە دەتانکەم
لە کە بینی، براکەی یۆحەنای و زەبەدی کوڕی یاقوبی چوو، پێشەوە لەوێوە کەمێک کاتێک
باوکیان ئەوانیش کردن. بانگی یەکسەر و چاکدەکردەوە. تۆڕەکانیان کەشتییەکەدا
ڕۆیشتن.بەدوایدا و جێهێشت کرێگیراوەکان لەگەڵ کەشتییەکەدا لە زەبەدییان

فێری و کۆمەڵگە ناو چووە شەممەکاندا لە یەکسەر و کەفەرناحوم، ناو چوونە ئەوان و
کە یەکێک وەک دەکرد فێریان چونکە فێرکردنەکەی، لەسەر سەرسامبوون و دەکرد.
کە بوو کۆبوونەوەکەیاندا لە پیاوێک و تەورات. مامۆستایانی وەک نەک و هەیە، دەسەڵاتی

تۆوە، بە هەیە پەیوەندیمان چی بەڕێگە، دەڵێت: کرد هاواری و تێدابوو، گڵاوی ڕۆحێکی خودا. پیرۆزەکەی کێیت، تۆ دەزانم ئێمە؟ لەناوبردنی بۆ هاتوویت ئایا ناسیرەیی؟ عیسای ئەوی پیس ڕۆحی و دەرچۆ. لێی و بە بێدەنگ گوت: پێی و کرد سەرزەنشتی عیسا و سەرسام هەموویان و دەرەوە. چووە ئەو لە و کرد هاواری گەورە دەنگێکی بە و شێواند نوێیە فێرکردنە ئەم چییە؟ ئەمە دەیانگوت: و دەکرد باسیان خۆیان لەگەڵ بۆیە بوون، ئەوانیش و دەدات، گڵاوەکانیش ڕۆحە بە فەرمان تەنانەت دەسەڵات بە کە چییە، چووە جەلیل دەوروبەری ناوچە هەموو بۆ یەکسەر ئەو بیستنەوەی و دەبن؟ گوێڕایەڵی دەرەوە.

و سیمۆن ماڵی چوونە یۆحەنا و یاقوب لەگەڵ و دەرچوون کۆڕەکە لە دەستبەجێ پێیان ئەو دەربارەی یەکسەر هەبوو. تایی و کەوتبوو سیمۆن خەسووی بەڵام ئەندراوس. بەجێی یەکسەر تاوەکە و دەستی، لە گرتبووی هەڵیستاندی، و بووەوە نزیک و گوت. نەخۆشەکان هەموو ئاوابوو، خۆر کە ڕوویدا، کاتێک ئێوارە کرد. ئەوانی خزمەتی و هێشت زۆر و کۆببوونەوە دەرگاکە لەلای شارەکە هەموو و هێنا. ئەو لای بۆ گیراوەکانیان ڕۆح و و دەرکرد، زۆری پیسی ڕۆحی و تووشبوون، جۆراوجۆر نەخۆشی بە کە چاککردەوە کەسی مەسیحە.کە دەناسی ئەویان چونکە بکەن، قسە نەدا پیسەکان ڕۆحە بە ڕێگەی

بۆ ڕۆیشت ئینجا دەرەوە، چووە و هەستا زوو زۆر بوو، شەو هێشتا کاتێک بەیانیدا، لە و و نا. ڕاویان بوون، لەگەڵیدا ئەوانەی و شیمۆن و دەکرد. نوێژی لەوێ و چۆڵ، شوێنێکی پێیان و دەگەڕێن تۆدا بەدوای خەڵک هەموو کە گوت پێیان دۆزییەوە، ئەویان کاتێک بۆ چونکە ڕابگەیەنم، موژدە لەوێش ئەوەی بۆ دراوسێکان، شارۆچکە بۆ بڕۆین با دەڵێت: و دەکرد پڕۆژەی کۆبوونەوەکانیاندا لە گەلیلدا هەموو لە و دەرەوە. هاتوومەتە ئەمە دەردەکرد.دێوەکانی

بتەوێت، ئەگەر گوت: پێی و دادا چۆکی و لێدەکرد داوای ئەو، لای هاتە گولاوێک و
دەستی و درێژکرد دەستی هات، پێدا بەزەییی کە عیسا بەڵام بکەیتەوە. پاک من دەتوانیت
لێی گولییەکە یەکسەر گوتی، ئەو کاتێک و بکرێیتەوە. پاک دەمەوێت، فەرموو: پێی و لێدا
پێی و دەریکرد یەکسەر کردەوە، ئاگاداری توندی بە ئەوەی دوای و کرایەوە. پاک و ڕۆیشت
پێشکەشکاری و کاهینەکە بە بدە نیشان خۆت برۆ بەڵام مەڵێ، هیچ کەس بە ببینە گوت
ئەو ئەوان. بۆ شایەتی بۆ دا، فەرمانی موسا کە ئەوەی خۆت، پاککردنەوەی دەربارەی بکە
چیتر بۆیە بڵاوبکاتەوە، وشەیە ئەو و ڕابگەیەنێت زۆر دەستیپێکرد دەرچوونی دوای بەڵام
دەمایەوە، چۆڵەکان شوێنە لە دەرەوە لە بەڵکو شارەوە، ناو بچێتە ئاشکرایانە نەیدەتوانی
لای.دەهاتنە لایەکەوە هەموو لە خەڵکی و

2

و ماڵدایە. لە کە بیسترا و کەفەرناحوم بۆ ژوورەوە چووە دیسان ڕۆژێک چەند دوای و
دەرگاکەش، لەلای تەنانەت نەبوو، شوێنیان چیتر ئەوەی بۆ کۆبوونەوە، کەس زۆر یەکسەر
چوار لەلایەن کە هەڵدەگرن ئیفلیجێک ئەو، لای بۆ دێن و دەگوت. ئەوان بۆ وشەکەی ئەو و
کۆمەڵەکە، لەبەر بکەنەوە نزیکی نەیاندەتوانی ئەوەی لەبەر و هەڵگیراوە. کەسەوە
جێگەکەیان هەڵکۆڵینی، دوای و بوو، لێی ئەو کە شوێنەی لەو کردەوە ماڵەکەیان سەربانی
بە بینی، ئەوانی باوەڕی کە عیسا بەڵام خەوتبوو. لەسەری ئیفلیجکراوەکە کە شۆڕکردەوە
مامۆستایانی لە هەندێک بەڵام لێخۆشبوون. گوناهەکانت منداڵ، فەرمووی: ئیفلیجەکەی
کفر قسەی ئاوا ئەم چی دەکردەوە، بیریان خۆیاندا دڵی لە و دانیشتبوون لەوێ تەورات
بە عیسا یەکسەر و یەکتا؟ خودای لە جگە ببوورێت گوناحەکان دەتوانێت کێ دەکات؟
بۆچی بۆیان: وتی بیردەکەنەوە، خۆیاندا ناو لە ئەوان شێوەیە بەم کە زانیبوو خۆی ڕۆحی

گوناهەکانت شەلکراوەکە، بە بڵێیت ئاسانترە، چی بیردەکەنەوە؟ شتانە بەم دڵەکانتاندا لە کوڕی کە بزانن ئەوەی بۆ بڕۆ؟ و هەڵبگرە جێگاکەت و هەستە بڵێیت، یان لێخۆشبوون، تۆ بۆ ئیفلیجەکە بۆ دەڵێت ببەخشێت، گوناهەکان زەوی لەسەر هەیە دەسەڵاتی مرۆڤ جێگاکەی هەستایەوە، یەکسەر و ماڵەکەت. بۆ بڕۆ و هەڵبگرە جێگاکەت و هەستە دەڵێم، ستایشی و بوون سەرسام هەموویان بۆیە دەرەوە، چووە هەمووان لەبەردەم و هەڵگرت نەمانبینیوە.ئەمە وەک هەرگیز گوتیان: و کرد خودایان

لە و کردن. فێری و لای، هاتنە خەڵکەکە هەموو و دەریاکە، لای بۆ دەرەوە چووە دیسان و پێی و دانیشتبوو، باج کۆگای لەسەر کە بینی ئەلفایۆسی کوڕی لێڤی تێپەڕیندا، کاتی ماڵەکەی لە ئەو کاتێک کە ڕوویدا و کەوت. دوای و هەستا ئەویش بکەوە. دوام فەرموو: پاڵکەوتبوون، قوتابییەکانی و عیسا لەگەڵ گوناهبار و باجگر زۆر پاڵکەوتبوو، خۆیدا بینییان کە فەریسییەکان و تەورات مامۆستایانی و کەوتبوون. شوێنی و بوون زۆر چونکە ئەو بۆچی گوت: ئەویان قوتابییەکانی بە دەخوات، نان گوناهباران و باجگرەکان لەگەڵ ئەو پێی بیستی، عیسا کاتێک و دەخواتەوە؟ و دەخوات نان گوناهباران و باجگرەکان لەگەڵ ئەوانەی بەڵکو نییە، پزیشک بە پێویستیان تەندروستن و بەهێز ئەوانەی فەرموون: بۆ گوناهباران بەڵکو ڕاستودروستان، بانگهێشتکردنی بۆ نەهاتووم من نەخۆشن. تۆبەکردن.

و هاتن ئینجا دەگرت. ڕۆژوویان فەریسییەکان قوتابییەکانی و یەحیا قوتابییەکانی و بەڵام دەگرن، ڕۆژوو فەریسییەکان قوتابییەکانی و یەحیا قوتابییەکانی بۆچی گوت: پێیان دەتوانن زەماوەند ژووری کوڕانی ئایا فەرموون: پێی عیسا ناگرن؟ ڕۆژوو تۆ قوتابییەکانی ناتوانن هەیە، لەگەڵیان زاوا کاتێک هەتا هەیە؟ لەگەڵیان زاوا کە کاتەدا لەو بگرن ڕۆژوو ڕۆژانەدا لەو ئەوسا و دەبردرێت، ئەوان لە زاواکە کاتێک دێن ڕۆژان بەڵام بگرن. ڕۆژوو

ئەگەر کۆن، جلێکی لەسەر نادوویت نەچنراو جلی پارچە پەڕۆیەکی کەس دەگرن. بەڕێژوو کەس دەبێت. دروست خراپتر دڕاوێکی و کۆن، لەوەی نوێ ئەوەی دەبات، ئەو تەواوی نا، دەتەقێنێت، مەشکەکان نوێیەکە شەرابە نا، ئەگەر کۆن، مەشکەی ناو نافڕێتە نوێ شەرابی ناو بخرێتە دەبێت نوێ شەرابی بەڵام لەناودەچن، مەشکەکان و دەڕژێت شەرابەکە نوێ.مەشکەی

قوتابییەکانی و تێدەپەڕی، دانەوێڵەکاندا کێڵگە ناو بە شەممەدا ڕۆژانی لە ئەو کە ڕوویدا و دەکەن چی ببینە دەگوت: پێیان فەریسییەکان و گوڵەپیتەکان. لەکاندنی بە کرد دەستیان هەرگیز ئایا دەفەرموون: پێی خۆی و ڕێگەپێنەدراوە. کە سەبت ڕۆژانی لە
و خۆی بوو، برسی و هەبوو پێویستی کاتێک کرد چی داود کە نەتانخوێندووەتەوە کاهین سەرۆک ئەبیاتاری سەردەمی لە خودا ماڵی ناو چووە چۆن بوون؟ لەگەڵی ئەوانەی کاهینەکان، لە جگە بخورێت نییە ڕێگەپێدراو کە خوارد، پێشکەشکراوی نانەکانی و دروست مرۆڤ بۆ شەممە دەگوت: پێیان و بوون؟ لەگەڵی کە ئەوانەشی دایە هەروەها شەممەشە.گەورەی مرۆڤ کوڕی بۆیە شەممە، بۆ مرۆڤ نەک کراوە،

3

و هەبوو. وشکبووی دەستێکی کە هەبوو پیاوێک لەوێ و کۆمەڵەکە، ناو چووە دووبارە و و بکەن. تۆمەتباری ئەوەی بۆ دەکاتەوە، چاکی شەممەدا ڕۆژی لە ئایا کە دەکرد چاودێریان دەڵێت، پێیان و ناوەڕاست. بۆ هەستە هەیە: وشکبووی دەستێکی کە دەڵێت پیاوەکە بە یان بکرێت ڕزگار گیان خراپە؟ یان بکرێت چاکە ڕێگەپێدراوە شەممەکاندا لە ئایا بوو خەمبار تووڕەیی، لەگەڵ کرد ئەوانی سەیری و بوون. بێدەنگ ئەوان بەڵام بکوژرێت؟

کرد، درێژی ئەویش بکە. درێژ خۆت دەستی پیاوەکە: بە گوت پێی دڵیان، ڕەقبوونی لەسەر و دەرەوە چوونە فەریسییەکان دیکە. ئەوی وەک بوو تەندروست و گەڕایەوە دەستی و ببەن.لەناوی ئەوەی بۆ ئەو، دژی کرد ڕاوێژیان هێرۆدسییەکان لەگەڵ یەکسەر

شوێنی جەلیل لە زۆر کۆمەڵێکی و کشایەوە، دەریاکە بەرەو قوتابییەکانی لەگەڵ عیسا ئەوانەی و ئوردون ڕووباری لەوبەری و ئیدومیا لە و ئۆرشەلیم لە و یەهودیا لە و کەوتن. لای بۆ هاتن کردی، ئەوەندەی بیستبوویان کە زۆر، کۆمەڵێکی سەیدا، و سور دەوروبەری کۆمەڵەکە، لەبەر بۆی بکات چاوەڕێی بچووک بەلەمێکی کە گوت قوتابییەکانی بە و ئەو. دەکەوتنە هەبوو نەخۆشی ئەوانەی بۆیە چاککردەوە، زۆری چونکە نەکەن. پەستی تاکو بەردەمی دەکەوتنە دەبینی، ئەویان کاتێک پیسەکان، ڕۆحە بدات. لێ دەستیان تاکو سەری ئەوەی بۆ کردن، سەرزەنشتی زۆر و خودایت. کوڕی تۆ دەیانگوت: و لێدەکرد هاواریان و نەکەن.ئاشکرا ئەو

ئەو. لای چوونە ئەوان و دەیویست، خۆی کە دەکات ئەوانە بانگی و چیاکە، سەر دەچێتە و و ڕاگەیاندن. بۆ بیاننێرێت ئەوەی بۆ و بن لەگەڵی ئەوەی بۆ دروستکرد، دوازدەی و و پیسانە ڕۆحە ئەو دەرکردنی و نەخۆشییانە ئەو چاککردنەوەی بۆ دەسەڵات هەبوونی ناوی و یاقوب، برای یوحەنا و زەبەدی کوڕی یاقوب و دانا سیمۆن لەسەر پەترۆسی ناوی و بەرتۆلۆمی و فیلیپۆس و ئەندریاس و هەورەتریشقە، کوڕانی واتە کە بوانەرگێس، لێنان یەهودای و کەنعانی شیمۆنی و تەدایۆس و ئەلفایۆس کوڕی یاقوبی و تۆماس و مەتا کرد.ڕادەستی ئەویش کە ئیسقەریۆتی،

نانیش تەنانەت بتوانن نە ئەوەی بۆ کۆدەبنەوە، خەڵکێک دیسان و ماڵێک، ناو دێنە ئەوان و ئەو، گرتنی بۆ دەرەوە چوونە بیستیانەوە، کاتێک بوون ئەو نزیکی لە ئەوانەی و بخۆن.

ئۆرشەلیمەوە لە کە تەوراتەی مامۆستایانی ئەو و بووە. سەرسام کە دەیانگوت چونکە
ڕۆحە پیسەکان ڕۆحە فەرمانڕەوای بە و هەیە، بەعلزەبوولی دەیانگوت: خوارەوە هاتبوونە
چۆن دەگوتن: پێی نموونەکاندا لە کرد، ئەوانی بانگی کاتێک و دەردەکات. پیسەکان
ئەو بێت، دابەش خۆی لەسەر پاشایەتییەک ئەگەر و دەربکات؟ شەیتان شەیتان دەتوانێت
ماڵە ئەو بکرێت، دابەش خۆی لەسەر ماڵێک ئەگەر و ڕاوەستێت. ناتوانێت پاشایەتییە
ناتوانێت دابەشکراوە، و هەستایەوە خۆی دژی لە شەیتان ئەگەر ڕاوەستێت. ناتوانێت
تاڵان بەهێز پیاوێکی کەلوپەلەکانی ناتوانێت کەس هەیە. کۆتاییەکی بەڵکو بوەستێتەوە،
پاشان و ببەستێتەوە، بەهێزە پیاوە ئەو جار یەکەم مەگەر ماڵەکەیەوە، ناو هاتنە بە بکات
دەبەخشرێن کفرەکان و گوناهەکان هەموو کە دەڵێم پێتان بەڕاستی دەکات. تاڵان ماڵەکەی
بکات، پیرۆز ڕۆحی بە کفر ئەوەی بەڵام کردبێت کفریان هەرچەندە مرۆڤ، کوڕانی بۆ
دەیانگوت، چونکە هەتاهەتایی. دادگایی بە تاوانبارە بەڵکو نییە، لێخۆشبوونی هەتاهەتایە
هەیەتی.پیس ڕۆحێکی

ناردن ئەو لای بۆ کەسێکیان و وەستاون دەرەوە لە و دێن، ئەو براکانی و ئەو دایکی کەواتە
دایکت ئەوەتا گوت: پێیان بەڵام دانیشتبوون، ئەو دەوروبەری لە کۆمەڵێک و بانگکردنی. بۆ
منە دایکی کێ گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی و دەگەڕێن. تۆدا بەدوای دەرەوە لە براکانت و
و کردووە دانیشتوون ئەو دەوری لە ئەوانەی دەوروبەری سەیری و من؟ براکانی یان
و برا ئەو بکات، جێبەجێ خودا ئیرادەی هەرکەسێک چونکە براکانم، و دایکم ببینە، دەڵێت:
منە.دایکی و خوشک

4

لای کۆبوونەوە زۆر کۆمەڵێکی و دەریا، تەنیشت لە فێرکردن بۆ پێکرد دەستی دیسان و تەنیشت لە کۆمەڵەکە هەموو و دەریا، لە دانیشت و بەلەمەکە ناو چووە ئەو ئەوەی بۆ ئەو، فێرکردنەوەکەی لە و دەکرد، فێریان زۆر نموونەکانی بە ئەو و بوون. زەوی لەسەر دەریا کاتی لە ڕوویدا و چاندن. بۆ دەرچوو چێنەرەکە ئەوەتا بگرن. گوێ دەگوتن، پێی خۆیدا دانەیەکی و هەڵیانلووشی، و هاتن باڵندەکان و ڕێگاکە، سەر کەوتە هەندێک کە چاندندا لەبەر سەرەوە هەڵهاتە یەکسەر و نەبوو، زۆری زەوی لەوێ کە بەردەڵان، سەر کەوتە دیکە ڕەگی ئەوەی لەبەر و سووتێنرا، هەڵات خۆر کاتێک بەڵام نەبوو. زەوی قووڵایی ئەوەی و هەستان دڕکەکان و دڕکەکان، نێو کەوتە دیکە یەکێکی و بووەوە وشک نەبوو دا بەرهەمی و باشەکە زەوییە ناو کەوتە دیکەش یەکێکی نەدا. بەرهەمی و خنکاندیانی، پێی و سەد. لە و شەست لە و سی لە هێنا بەرهەمی و کرد، گەشەی و سەرکەوت کە دەوری لە ئەوانەی بوو، تەنها بە کاتێک ببیستێت. با بیستن، بۆ هەیە گوێی ئەوەی دەگوتن: بۆ بۆیان: دەیفەرموو و نموونەکە. دەربارەی لێکرد پرسیاریان دوازدەیەکە لەگەڵ بوون ئەو شتێک هەموو دەرەوە، ئەوانەی بۆ بەڵام بزانن، خودا پاشایەتی نهێنییەکانی کە دراوە ئێوە تێنەگەن، و بکەن گوێگرتن و نەبینن، و بکەن سەیرکردن ئەوەی بۆ دەبێت، نموونە بە لێخۆشبووبێت.گوناهەکانیان و بگەڕێنەوە نەوەک

ئەوەی دەزانن؟ نموونەکان هەموو چۆن و نازانن، نموونەیە ئەم ئێوە دەڵێت: پێیان و و چێنراوە، وشەکە ڕێگا لەتەنیشت کە ئەوانەن بەڵام ئەمانە دەچێنیێ. وشەکە دەچێنیێ، دڵەکانیان لە کە هەڵدەگرێت وشەیە ئەو و دێت شەیتان یەکسەر دەیبیستن، کاتێک کە چاندراون، بەردەڵانەکان شوێنە لەسەر ئەوانەی لەگەڵ هاوشێوەن ئەمانەش چێنراوە. خۆیاندا لە ڕەگیان و وەریدەگرن. خۆشییەوە بە یەکسەر دەگرن، وشەکە لە گوێ کاتێک ڕوودەدات، وشەکە لەبەر چەوسانەوە یان تەنگانە کاتێک پاشان کاتییەکانن، بەڵام نییە، لە گوێ ئەوانەی دەچێنرێن، دڕکەکاندا لەنێو کە ئەوانەن ئەمانە دەکەن. ساتمە دەستبەجێ

ئارەزووەکانی و دەوڵەمەندی فریودانی و سەردەمە ئەم نیگەرانییەکانی دەگرن، وشەکە دەبێتەوە. بەر بیٚ و دەخنکێنن وشەکە ژوورەوە، دێنە کە تر ماوەکانی شتە دەربارەی و دەگرن وشەکە لە گویٚ ئەوانەی چێنران، باشەکە زەوییە لەسەر کە ئەوانەن ئەمانەش سەد.یەکێک و شەست یەکێک و سی یەکێک دەهێنن، بەرهەم و وەریدەگرن،

نەک دابنرێت؟ نوێن لەژێر یان سەبەتە لەژێر ئەوەی بۆ دێت چرا ئایا بۆیان: دەیفەرموو و نەکرێتەوە، ئاشکرا کە نییە شاراوە شتێکی هیچ چونکە دابنرێت؟ چرادان لەسەر ئەوەی بۆ بۆ هەیە گوێی کەسێک ئەگەر ئاشکرا. بێتە ئەوەی بۆ بەڵکو نەبووە نهێنی شتێکی هیچ و هەمان بە دەیبیستن. کە لەوەی ئاگاداربن ئەوان: بە دەیفەرموو و بگرێت. گویٚ با بیستن، ئەی ئێوە بۆ دەکرێت زیادە و دەکرێت، پێوانە ئێوە بۆ دەکەن، پێوانە کە پێوانەیەک ئەوەی تەنانەت نییەتی، کە ئەوەی و دەدرێت، پێی هەیەتی، کە ئەوەی گوێگرەکان. تۆو پیاوێک کاتێک وەک ئاوایە، خودا پاشایەتی دەیگوت، و دەسەنرێتەوە. لێی هەیەتیش بکات، گەشە و بڕوویٚت تۆوەکە و ڕۆژ، و شەو هەستێت، و بخەوێت و زەوی، سەر دەخاتە گوڵەگەنم، پاشان گیا، یەکەم دەهێنێت، بەرهەم زەوی خۆکارانە نازانێت. خۆی چۆن وەک داسەکە یەکسەر پێگەیشتووە، بەرهەمەکە کاتێک گوڵەگەنمەکە. لە پڕ دانەوێڵەی پاشان هاتووە.دروێنە کاتی چونکە دەنێرێت،

نموونەدا کام لە یان بکەینەوە؟ نزیک خۆمان لە خودا پاشایەتی چۆن دەیگوت: و کەمترینی دەچێنرێت، زەوی لەسەر کاتێک کە خەردەل، دانەیەکی وەک بکەین؟ بەراوردی گەورەترین دەبێتە و سەردەکەوێت چێنرا، کاتێک و زەوین. لەسەر کە تۆوانەیە ئەو هەموو ئاسمان باڵندەکانی ئەوەی بۆ دەکات، دروست گەورەکان لقە و باخچە، ڕووەکەکانی هەموو هێلانە.سێبەرەکەیدا ژێر لە بتوانن

بگرن. لێ گوێی دەیانتوانی ئەوەی بەپێی دەگێڕانەوە، بۆ وشەکەی وا، زۆری نموونەی بە و شتی هەموو خۆی قوتابییەکانی بۆ تەنها بە بەڵام نەدەگوت، ئەوان بۆ وشەی نموونە بێ دەکردەوە.ڕوون

جێهێشت کۆمەڵەکەیان و ئەوبەر. بڕۆینە با فەرموون: پێی داهات، ئێوارە کە ڕۆژەدا لەو و لەگەڵی دیکەش کەشتیەکانی و بوو، کەشتییەکە لە هەروەک برد، خۆیان لەگەڵ ئەویان و بە کەشتییەکە، ناو دەیانکوتایە شەپۆلەکان و هەڵیکرد، گەورە بایی گەردەلوولێکی بوون. نوستبوو، بالیفێک لەسەر بەلەمەکە دواوەی لە ئەو بوو. پڕبوون خەریکی ئێستا کە جۆرێک و لەناودەچین؟ ئێمە کە نییە گرنگت مامۆستا، گوت: پێیان و هەڵیانستاندەوە ئەوانیش باکە بە. ئارام بە، بێدەنگ گوت: دەریاکەی بە و کرد بای سەرزەنشتی هەستایەوە، کاتێک چۆن ترسنۆکن؟ ئاوا بۆچی گوتن: پێی و بوو. دروست گەورە ئارامییەکی و وەستا کە هەیە، ئەمە ئەوا کێ دەگوت، یەکتریان بە و گەورە ترسێکی ترسان و نییە؟ باوەڕتان دەکەن؟گوێڕایەڵی دەریاش و با تەنانەت

5

کەشتییەکە لە ئەو کاتێک و گەرگەسییەکان. خاکی ناو بۆ دەریاکە ئەوبەری بۆ هاتن و تێدابوو. گڵاوی ڕۆحێکی کە کرد پێشوازی گۆڕەکانەوە لە پیاوێک یەکسەر دەرەوە، چووە ئەو زنجیرەکان بە نەیدەتوانی کەسیش و هەبوو، گۆڕەکاندا لە نیشتەجێبوونی ئەوەی لەلایەن زنجیرەکانی و بەستراوە، زنجیر و کۆت بە جار زۆر ئەو ئەوەی لەبەر ببەستێتەوە، بە و بکات. ڕامی نەیتوانیوە کەس و کردووە، پارچەپارچە کۆتەکانی و دڕاندووە خۆیەوە بەردەکان بە و دەکرد هاواری چیاکاندا لە و گۆڕستانەکان لە ڕۆژ و شەو هەموو درێژایی

به و برد. بۆ کڕنۆشی و ڕایکرد بینی، دوورەوە لە عیسای کاتێک دەکرد بریندار خۆی خودای کوڕی عیسا، من، لەگەڵ هەیە پێ چیت گوتی: و کرد هاواری بەرز دەنگێکی پیس، ڕۆحی ئەی دەگوت، پێ ئەوی مەدە. ئازارم خودا، بە دەدەم پێ سوێندت هەرەبەرز؟ لێگیۆن گوتی: و دایەوە وەڵامی و تۆیە؟ ناوی چی پرسی: لێی و دەربچۆ. مرۆڤە ئەم لە خاکەکە دەرەوەی بۆ ئەوانی کە پاڕایەوە لێی زۆر و زۆرین. ئێمە چونکە منە، ناوی ڕۆحە ئەو هەموو و دەلەوەڕا. کێوەکە نزیک لە بەراز گەورەی ڕانەیەکی لەوێ نەنێرێت. ئیسا ژوورەوە. بچینە تاکو بەرازەکان، ناو بۆ بمانبەستە گوتیان: و پاڕایەوە لێیان پیسانە لە مێگەلەکە بەرازەکانەوە، ناو چوونە و دەرچوون پیسەکان ڕۆحە پێدان. ڕێگەی یەکسەر خنکان. دەریاکە لە و بوون، هەزار دوو نزیکەی ئەوان ڕایکرد، دەریاکە بەرەو لێژاییەکەوە هاتنە و ڕایانگەیاند، کێڵگەکاندا لە و شارەکە لە و ڕایانکرد خنزیرەکان لەوەڕانەی ئەو کە بینی کەسەیان ئەو و عیسا، لای بۆ هاتن ئەوان ڕوویداوە. چی ببینن ئەوەی بۆ دەرەوە ئەوەی بوو، تەندروست عەقڵی و کردبوو لەبەر جلی و دانیشتبوو تێدابوو شەیتانی و ڕوویدا گیراوەکە شەیتان پیاوە بۆ ئەوەی بینییان، ئەوانەی ترسان. و هەبوو، لیژیۆنی لێی داواکردن بە کرد دەستیان و گێڕایەوە. ئەوانیان بۆ بوو، بەرازەکان بە سەبارەت ئەوەی داوای دێوگیراوەکە پیاوە دەبوو، کەشتییەکە سواری کاتێک سنوورەکانیان. لە بڕوات کە خەڵکەکانت لای بۆ ماڵەکەت بۆ بڕۆ گوت: پێی بەڵام پێنەدا، ڕێگای و بێت. لەگەڵی کە لێکرد ئەویش هاتووەتەوە. پێت بەزەیی و کردووە بۆت یەزدان هەرچی ڕابگەیەنە پێیان و هەموو و کردبوو، بۆی عیسا هەرچی دەکاپۆلیس لە ڕاگەیاندن بە کرد دەستی و ڕۆیشت بوون.سەرسام

دەوری لە خەڵک زۆر کۆمەڵێکی ئەوبەر، بۆ پەڕییەوە دیسانەوە کەشتی بە ئیسۆ کاتێک ناوی دێت، کۆمەڵ فەرمانڕەوایانی لە یەکێک و بوو. دەریا لەلای ئەو و کۆبوونەوە، کچە کە دەیگوت لێکرد، داوای زۆر و پێیەکانی. سەر کەوتە بینی، ئەوی کە و یائیرۆسە،

و بکرێت ڕزگار تاکو دابنێیت، لەسەری دەستەکانت و بێیت ئەوەی بۆ مردنە، خاڵی لە منی

کە ژنێک و دەکرد. پەستیان و دەکەوت، دوای زۆر کۆمەڵێکی و ڕۆیشت، لەگەڵی و بژیت.

ئازاری زۆر پزیشکانەوە زۆر لەلایەن کە ئەوەی خوێندا لێچوونی لە بوو ساڵ دوازدە

بەڵکو نەبینیبوو، سوودێکی هیچ و کردبوو، خەرجی هەیبوو ئەوەی هەموو و چێژتبوو

دەستی پشتەوە لە کۆمەڵەکە لە هاتبوو عیسا، دەربارەی بیستبووی بووبوو، خراپتر زیاتر

ئەو جلەکانی لە دەست تەنانەت ئەگەر دەیگوت: خۆیدا دڵی لە ئەو دا جلوبەرگەکەی لە

خۆیدا جەستەی بە و بووەوە، وشک ئەو خوێنی سەرچاوەی یەکسەر و دەبم. ڕزگار بدەم،

ئەو لە هێز کە زانیبوو خۆیدا لە عیسا یەکسەر و بووەتەوە. چاک نەخۆشییە لەو کە زانی

داوە؟ جلوبەرگەکانم لە دەستی کێ گوتی: و کۆمەڵەکەدا لەناو گەڕایەوە دەرچووە،

کێ دەڵێیت بەڵام دەنووسێت، لێت کە دەبینیت کۆمەڵە ئەم دەگوت: پێیان قوتابییەکانی

بەڵام ژنە ئەو کردبوو. ئەمەی کەسەی ئەو ببینێت ئەوەی بۆ دەیگەڕایەوە و دا؟ لێم دەستی

هەموو و پێشی کەوتە و هات هاتووە، بەسەریدا چی دەیزانی دەلەرزی، و دەترسا کە

بە برۆ کردوویت، ڕزگاری باوەڕەکەت کچم، وت، پێی بەڵام ئەو گوت. پێ ڕاستییەکەی

ماڵی لە دەکرد، قسەی ئەو هێشتا نەخۆشییەکەت. لە بیت تەندروست و ئاشتی،

ئازار مامۆستا هێشتا بۆچی مرد، کچەکەت گوتیان: و هاتن کۆمەڵەوە فەرمانڕەوای

کەنیشتەکەی سەرۆکی بە دەکرا، کە بیست قسەیەی ئەو کە یەکسەر عیسا بەڵام دەدەیت؟

تەنها بێت، لەگەڵی کە کەسێک بە نەدا ڕێگەی و باوەڕبهێنە. تەنها مەترسە، فەرموو:

و کۆمەڵ، فەرمانڕەوای ماڵی ناو دێتە و یاقوب. برای یوحەنای و یاقوب و پەترۆس

فەرموون: پێی ژوورەوە، چووە کاتێک و زۆر شیوەنگێڕانی و گریان و دەبینێت، ئاژاوەیەک

گاڵتەیان ئەوانیش نوستووە. بەڵکو نەمردووە، منداڵەکە دەگریێن؟ و پەشۆکاون بۆچی

لەگەڵیدا ئەوانەی و دایکەکە و منداڵەکە باوکی هەموو، دەرکردنی دوای بەڵام ئەو پێکرد.

منداڵەی ئەو دەستی و دانرابوو. لێی منداڵەکە کە شوێنەی ئەو ژوورەوە دەچێتە و دەبات،

دەڵێم، پێت کچە، ئەی ئەوەیە، وەرگێڕاوەکەی واتای کە کومی، تالیسا، گوت، پێی و گرت بە و بوو. ساڵ دوازدە چونکە دەڕۆیشت، و هەستایەوە کچەکە یەکسەر و هەستە. نەزانیێ، ئەمە کەس هیچ کە پێکردن فەرمانی زۆر و بوون. سەرسام گەورە سەرسامییەکی ئەم.بدەنە خواردنی گوتی و

6

و دەکەون. شوێنی قوتابییەکانی و خۆی، نیشتمانی ناو هاتە و دەرەوە چووە لەوێوە و گوێیان کە کەس زۆر و کۆبوونەوەکە، لە فێرکردن بە کرد دەستی بوو، شەممە کاتێک کە داناییە ئەو کێیە و کەسە؟ ئەم بۆ ئەمانە کوێوە لە دەیانگوت: و بوون سەرسام دەگرت پیشەوەرە ئەو ئەمە ئایا دەبن؟ دەستەکانییەوە ڕێگەی لە وایانە هێزە چۆن و دراوە، پێی ئەو خوشکەکانی ئایا و شیمۆن؟ و یەهودا و یوسێ و یاقوب براش و مەریەم، کوڕی نییە، ڕێز بێ پێغەمبەرێک هیچ کە دەگوتن پێی عیسا ئەو. لە ڕەنجێندران و نین؟ ئێمە لەلای لێرە نەیتوانی و خۆیدا. ماڵەکەی لە و خزمەکانی نێو لە و خۆی نیشتیمانەکەی لە مەگەر نییە، و دانان لەسەر دەستی کە کەم نەخۆشێکی چەند تەنها بکات، پڕهێز کارێکی هیچ لەوێ دەگەڕا گوندەکاندا دەوروبەری بە و ئەوان، بێباوەڕی لەبەر بوو سەرسام و چاککردنییەوە. دەکردن.فێری و

ڕۆحە بەسەر دەسەڵاتی و دوو، دوو ناردنیان بە کرد دەستی و کرد دوازدەکەی بانگی و نە گۆچان، تەنها ڕێگا، بۆ نەبەن شتێک هیچ کە پێدان فەرمانی و پێیاندان. ناپاکەکاندا کراس دوو و بکەن، پێ لە سەندەل بەڵام پشتێنەکانیاندا. لە برۆنز نە نان، نە توورەکە، تا بمێننەوە لەوێ ماڵێک، ناو بچنە شوێنێک هەر لە بۆیان: دەیفەرموو و مەکەن. لەبەر

کاتێک لێنەگرن، گوێتان و لێنەکەن پێشوازیتان ئەگەر هەرچەندە و دەرچن. لەویَ کاتێک پێتان ڕاستی لەسەریان. شایەتی بۆ بشەکێننەوە پێیەکانتان ژێر خۆڵی دەرچوون، لەویَ و شارە. لەو وەک دادوەری ڕۆژی لە گۆمۆرا یان سەدۆم بۆ دەبێت بەرگەپێدراوتر دەڵێم، و دەردەکرد، زۆریان پیسەکانی ڕۆحە و بنەوە. پاشگەز ئەوەی بۆ ڕایانگەیاند و دەرچوون دەکردنەوە.چاکیان و نەخۆش زۆر بۆ دەکرد ڕۆن بە دەستنوێژیان

یۆحەنای کە دەیگوت و ببووەوە، ڕوون ئەو ناوی چونکە بیستی، هێرۆدس پاشا کاردەکەن. ئەودا لە هێزانە ئەم ئەمە لەبەر و هەستاوەتەوە، مردووان لە لەئاوهەڵکێش وەک پێغەمبەرێکە کە دەیانگوت تریش هەندێکی ئەلیاسە، کە دەیانگوت تر هەندێکی ئەمە یەحیا، بڕی، سەرم من ئەوەی وتی: بیستی، کە هێرۆدس بەڵام پێغەمبەران. لە یەکێک زیندان لە و گرت یەحیای و ناردی خۆی هێرۆدس هەستاوەتەوە. مردووان لە خۆی ئەوە، کردبوو. لەگەڵ هاوسەرگیریی چونکە برای، فیلیپۆسی ژنی هێرۆدیاس، لەبەر بەستییەوە هێرۆدیاس بەڵام هەبێت. براکەت ژنی تۆ بۆ نییە دروست کە دەگوت هێرۆدەسی بە یەحیا یۆحەنا لە هێرۆدس نەیدەتوانی. بەڵام بیکوژێت، دەیویست و بۆی بوو دڵدا لە کینەی و دەپاراست، ئەوی و بوو، پیرۆز و ڕاستودروست پیاوێکی ئەو کە دەیزانی چونکە دەترسا، کاتێک و دەگرت. لیَ گوێی خۆشییەوە بە و دەکرد شت زۆر دەگرت لیَ گوێی کاتێک بۆ کرد ئامادە شێوانێکی خۆیدا لەدایکبوونی ڕۆژی لە هێرۆدس ڕوویدا، گونجاو ڕۆژێکی هێرۆدیاس کچی کاتێک جەلیل. پیاوماقوڵانی و هەزار فەرماندەکانی و پیاوەکانی گەورە پاشا خۆشکرد، دانیشتبوون لەگەڵی ئەوانەی و هێرۆدس دڵی و کرد سەمای و هاتەژوورەوە خوارد بۆ سوێندی و تۆ. دەیدەمە و دەتەوێت، کە بکە من لە ئەوە داوای وت: کچەکەی بە بەڵام ئەو پاشایەتیەکەم. نیوەی هەتا تەنانەت تۆ، دەیدەمە بپرسیت، من لە ئەوەی کە و لەئاوهەڵکێش. یەحیای سەری گوتی: ئەویش بکەم؟ داوا چی گوت: دایکی بە و دەرچووە ئێستا دەمەوێت گوتی: و کرد داوای پاشا، لای بۆ ژوورەوە چووە پەلەوە بە یەکسەر کاتێک

لەبەر بوو، خەمبار زۆر پاشا و من. بدەیتە لەئاوهەڵکێش یەحیای سەری تەشتێک لەسەر
و نارد جەڵلادێکی پاشا یەکسەر و ڕەتبکاتەوە. ئەوە نەیویست میوانەکانی و سوێندەکان
سەرەکەی بڕی، سەری زیندان لە و ڕۆیشت بەڵام ئەو بهێنرێت. ئەو سەری کە دا فەرمانی
ئەو قوتابییەکانی کاتێک دایکی. دایە کچەکەش کچەکە، دایە و هێنا قاپێک لەسەر
دایاننا.گۆڕێکدا لە و هەڵگرت ئەویان تەرمەکەی و هاتن بیستیان،

کرد، فێریان ئەوەی هەموو و کردیان ئەوەی هەموو و کۆبوونەوە، عیسا لای بۆ نێردراوان و
کەمێک و چۆڵ، شوێنێکی بۆ تەنها بە خۆتان ئێوە وەرن گوتن: پێی و ڕاگەیاند. پێیان
کاتیان تەنانەت و بوون، زۆر دەڕۆیشتن ئەوانەی و دەهاتن ئەوانەی چونکە بحەسێننەوە،
زۆر و دەڕۆن، کە بینییان چۆڵ. شوێنێکی چوونە تەنها بە کەشتی بە و خواردن. بۆ نەبوو
گەیشتن ئەوان پێش و ئەوێ بۆ ڕایانکرد شارەکانەوە هەموو لە پیادە و ناسییانەوە، کەس
زۆری بەزەییەکی بینی، زۆری کۆمەڵێکی و دەرەوە چووە عیسا کۆبوونەوە. ئەو لەلای و
زۆر فێرکردنیان بە کرد دەستی ئیتر بوون، شوان بێ مەڕی وەک چونکە هاتەوە، بۆیان
گوت: پێیان و بوونەوە نزیکی قوتابییەکانی تێپەڕیبوو، زۆر کاتژمێرێکی کاتێک و شت.
و کێڵگە بۆ برۆن ئەوەی بۆ بکە، بەڕێیان زۆرە. کاتژمێرێکی ئێستا و چۆڵە شوێنە ئەم
وەڵامی بەڵام ئەو بیخۆن. نییە هیچیان چونکە بکڕن، خۆیان بۆ نان و دەوروبەر گوندەکانی
سەد دوو بە و بڕۆین ئایا گوت: پێیان ئەوانیش بدەن. خواردنیان ئێوە گوتن: پێی و دانەوە
بڕۆن هەیە؟ نانتان چەند دەڵێت: پێیان بەڵام ئەو خواردن؟ بۆ بیاندەین و بکڕین نان دینار
بە هەموویان کە پێدان فەرمانی و ماسی. دوو و پێنج دەڵێن: زانییان کاتێک ببینن. و
لەسەر کۆمەڵەکان کۆمەڵەکان، بە دانیشتن و پاڵبدەنەوە. سەوزەکە گیا لەسەر کۆمەڵەکان
بۆ هەڵسەیری ماسییە، دوو ئەو و نانە پێنج ئەو هەڵگرتبووی و پەنجا. لەسەر و سەد
لەبەردەمیان ئەوەی بۆ قوتابییەکان دایە و شکاند نانەکانی و دا، بەرەکەتی و کرد ئاسمان
تێر و خواردن هەموویان و کرد. دابەش هەمووان بەسەر ماسییەشی دوو ئەو و دایانبنێن،

ئەوانەی ماسییەکانیش. لە و هەڵگرتەوە، پارچەکان لە پڕ سەبەتەی دوازدە و بوون بوون.پیاو هەزار پێنج خواردبوو نانەکانیان

بکەن پێشەکەوتن و کەشتییەکە ناو بۆ بن سوار کە ناچارکرد خۆی قوتابییەکانی یەکسەر و ئەوان لە کاتێک و بەڕێبکات. کۆمەڵەکە خۆی هەتا بێتسەیدا، بەرەو ئەوبەر بۆ لە کەشتییەکە بوو، ئێوارە کاتێک و نوێژکردن. بۆ کێوەکە سەر چووە کرد، خواحەفیزی ئازار تووشی کە ئەوان بینینی و بوو. زەوی لەسەر تەنها بە ئەو و بوو، دەریا ناوەڕاستی هات شەودا چوارەمی پاسەوانی دەوروبەری لە و بوو، دژیان با چونکە ڕاوکردن، لە بوون بینی ئەویان کە بەڵام ئەوان لەلایان. تێپەڕێت ویستی و دەریا، لەسەر ڕۆیشت و بەرەویان ئەویان هەموویان کرد هاواریان و خەیاڵێکە کە بوو دیارە وا دەڕۆیشت، دەریاکە لەسەر وەرەبگرن، فەرموون: پێی و کرد قسەی لەگەڵیان یەکسەر ئەو بەڵام بوون، پەشێوا و بینی و وەستا، بایەکە و ئەوان، لای بۆ کەشتییەکە ناو بۆ سەرەوە چووە و مەترسن. ئەوم، من نەگەیشت تێیان چونکە سوڕما. سەریان و بوون سەرسام خۆیاندا ناو لە ڕادەبەدەر لە زۆر ببووەوە.ڕەق دڵیان بەڵکو نانەکان، لەسەر

لە کاتێک و گرت. لەنگەریان و گەنێسارێت زەوی سەر بۆ ڕۆیشتن پەڕینەوە، پاش و ناوچە ئەو هەموو دەوری بە ئەوان ناسییەوە ئەویان یەکسەر دەرچوون، کەشتییەکە بۆ جێگاکانیان لەسەر نەخۆشەکان هەڵگرتنی بە کرد دەستیان و ڕایانکرد دەوروبەرەدا یان شارەکان یان گوندەکان ناو دەچووە لەکوێ و لەوێیە ئەو بیستبوویان کە شوێنێک لە تەنانەت تاکو ئەو، دەپاڕایەوە لێیان و نەخۆشەکان دایاندەنا بازاڕەکاندا لە کێڵگەکان، ئەو، لێدەدا دەستیان هەرچەندە و لێبدەن، دەستیان ئەو جلەکەی پەراوێزی چاکدەبوونەوە.

7

ئەو لەلای هاتوون، ئۆرشەلیمەوە لە کە نووسەرەکان لە هەندێک و فەریسییەکان و
نەشوراو، واتە گشتی، دەستی بە ئەو قوتابییەکانی لە هەندێک بینییان کاتێک و کۆدەبنەوە
مشت بە ئەگەر جولەکەکان، هەموو و فەریسییەکان کردن. سەرزەنشتیان دەخۆن، نان
بازاڕەوە، لە و گرتووە. پیرانەوە نەریتی بە دەستیان چونکە نایخۆن، نەشۆن، دەستەکانیان
پێی، پابەندبوون بۆ وەریانگرتووە کە هەیە تر زۆری شتی بەڵام و ناخۆن، نەیانشۆن، ئەگەر
فەریسییەکان پاشان نوێنەکان. و بڕۆنزییەکان دەفرە و گۆزەکان و جامەکان شوشتنەکانی
پیرەکان نەریتی بەپێی قوتابییەکانت بۆچی لێدەکرد: پرسیاریان تەورات مامۆستایانی و
کە گوتن پێی و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو دەخۆن؟ نان نەشوراو دەستی بە بەڵکو ناڕۆن،
بە گەلە ئەم نووسراوە، وەک دووڕووانە، ئێوە دەربارەی کردووە پێشبینی باش ئیشایا
چونکە دەگرن، لێ ڕێزم سوود بێ بەڵام دوورە، من لە دڵیان بەڵام دەگرن، ڕێزم لێوەکانیان
دەکەن.فێر مرۆڤان فەرمانەکانی فێرکردنەکانی

شوشتنەوەی دەگرن، مرۆڤان نەریتی بە دەست و بەجێدەهێڵن خودا فەرمانی چونکە
باش دەگوت: پێیان و دەکەن. زۆر ئاوای هاوشێوەی شتی و جامەکان، و کوپەکان
لە ڕێز گوتی: چونکە موسا بپارێزن. خۆتان نەریتەکانی ئەوەی بۆ لادەنێن خودا فرمانەکەی
با دەکات، دایک یان باوک لەسەر خراپ قسەی ئەوەی و خۆت، دایکی و بگرە خۆت باوکی
کە قوربان، بڵێت، دایکی یان باوک بە پیاوێک ئەگەر دەڵێن، بەڵام ئێوە بمرێت. مردن بە
شتێک هیچ کە ئەو بە نادەن ڕێگا ئیتر و وەربگریت، سوودت من لە ئەگەر ئەوەی دیارییە،
ئێوە کە ئێوە نەریتەکەی بە خودا وشەی دەکەنەوە پووچەڵ دایکی. یان باوکی بۆ بکات
کرد، بانگهێشت کۆمەڵەی ئەو هەموو کاتێک و دەکەن. زۆر وا هاوشێوەی شتی و داوتانە،

که مرۆڤەوە دەرەوەی لە شتێک هیچ تێبگەن. و بگرن من لە گوێ هەمووتان دەگوتن: پێی که ئەوەیە دەردەچێت، مرۆڤەوە لە ئەوەی بەڵام بکات، گڵاوی ناتوانێت ناوی، دەچێتە قوتابییەکانی ماڵ، بۆ ژوورەوە چووە خەڵکەکەوە لە کاتێک و دەکات. گڵاو مرۆڤ هێشتا تێگەیشتنن؟ بێ ئێوەش ئاوا دەڵێت: پێیان و نموونەکە. دەربارەی لێکرد پرسیاریان بکات؟ گڵاوی ناتوانێت مرۆڤ ناو بۆ ژوورەوە دێتە دەرەوە لە ئەوەی هەموو کە تێناگەن کە ئاوەدەست، بۆ دەرەوە دەچێتە و سکی، ناو دەچێتە بەڵکو ئەو، دڵی ناو ناچێتە چونکە ئەوە دەردەچێت، مرۆڤەوە لە ئەوەی کە دەیگوت ئەو دەکاتەوە. پاک خواردنەکان هەموو دێنە خراپەکان بیرکردنەوە مرۆڤەکانەوە دڵی لە چونکە ناوەوە، لە دەکات. گڵاو مرۆڤ چاوی بەڕەڵایی، فێڵ، خراپەکاری، چاوچێڵی، دزی، کوشتن. لەشفرۆشی، زینا، دەرەوە: مرۆڤ و دەردەچن ناوەوە لە خراپانە شتە ئەم هەموو گێلایەتی. لووتبەرزی، کفر، خراپە، دەکەن.گڵاو

ناو بۆ ژوورەوە چووە کاتێک سەیدا. و سور سنوورەکانی بۆ ڕۆیشت و هەستا لەوێوە و کە ژنێک چونکە بمێنێتەوە. شاراوە نەیتوانی بەڵام بزانێت، کەس نەیویست خانووێک، بەر کەوتە و هات بیستی، ئەو دەربارەی کاتێک هەبوو، پیسی ڕۆحێکی کەمەکەی کچە لە ڕۆحە ئەو کە لێکرد داوای و ڕەگەزدا، لە سوریافینیقی بوو، یۆنانی ژنە ئەو پێیەکانی. باش چونکە بن، تێر منداڵان جار یەکەم بهێڵە گوت، پێی عیسا بەڵام دەربهێنێت. کچەکەی و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو بچووکەکان. سەگە بدرێتە و وەربگیرێت منداڵان نانی نییە پارووپچی لە مێزەکە ژێر لە بچووکەکانیش سەگە تەنانەت گەورەم، بەڵێ گوت: پێی هاتووەتە کچەکەت لە پیسە ڕۆحە ئەو برۆ، قسەیە ئەم لەبەر پێیگوت: و دەخۆن. منداڵان ڕاکشابوو جێگاکە لەسەر کە دۆزییەوە منداڵەکەی ماڵەکەی، بۆ گەڕایەوە کاتێک و دەرەوە. دەرچووبوو.پیسەکە ڕۆحە و

ناوەڕاستی بە جەلیل دەریای هاتە و دەرەوە هاتە سەیدا و سور سنوورەکانی لە دیسان جا دەستی کە لێکرد داوایان و هێنا بۆ قسەناشارینیان کەڕێکی و دەکاپۆلیسدا. سنوورەکانی گوێچکەکانییەوە، ناو خستە پەنجەکانی بردییەوە، تەنها بە کۆمەڵەکە لە دابنێت. لەسەر گوت: پێی و کێشا ئاهێکی کرد، ئاسمانی سەیری کاتێک و دا. زمانی لە دەستی و کرد تفی و کرایەوە، زمانی گرێی و کرانەوە گوێیەکانی یەکسەر و یە. بکرێتەوە واتای کە ئەففاسا، زیاتر خۆی هەرچەندە بەڵام نەڵێن، کەسیان بە کە پێکردن فەرمانی و دەیدوا. ڕاستی بە و بوون سەرسام ڕادەبەدەر لە زۆر و ڕایگەیاند. زیاتر لەوەش ئەوان پێدەکردن، فەرمانی بکەن.قسە لاڵەکان و ببیستن دەکات کەڕەکان کردووە، باشی بە شتێکی هەموو دەیانگوت:

8

عیسا بیخۆن، نەبوو هیچیان و بوون لەوێ زۆر خەڵکێکی کاتێک دیسان ڕۆژانەدا ئەو لە چونکە کۆمەڵە، ئەم لەسەر دێتەوە پێیان بەزەییم فەرموون: پێی و بانگکرد قوتابییەکانی بکەم بەرەڵا ئەوانم ئەگەر بیخۆن. نییە هیچیان و دەمێننەوە من لەگەڵ ڕۆژە سێ ئێستا هاتوون. دوورەوە لە هەندێکیان چونکە دەبن، لاواز ڕێگادا لە ماڵەکانیان، بۆ برسی بە ئەمانە چۆڵەوانییەدا لەم کەسێک دەتوانێت کوێوە لە دایەوە: وەڵامیان قوتابییەکانی ئەویش حەوت. گوتیان: ئەوانیش هەیە؟ نانتان چەند پرسین: لێی و بکات؟ تێر نان و کرد سوپاسی و برد نانەکەی حەوت و دابنیشن، زەوی لەسەر کە دا کۆمەڵەکە بە فەرمانی لەبەردەمی ئەوانیش دایبنێن، لەبەردەمیان ئەوەی بۆ قوتابییەکانی دایە و شکاندنی و کرد بەرەکەتدار ئەوانیشی و هەبوو، بچووکیان ماسی چەند ئەوان و دایاننا. کۆمەڵەکە لە سەبەتە حەوت و بوون، تێر و خواردیان دابنرێن. لەبەردەمیان ئەوانیش فەرمووی بەڕێی ئەویش و بوون، کەس هەزار چوار وەک ئەوان هەڵیانگرت. پارچەکان پاشماوەی

ناوچەکانی بۆ هات و قوتابییەکانی لەگەڵ بوو کەشتییەکە سواری یەکسەر و کردن. دەلمەنوسا.

نیشانەیەکیان داوای لەگەڵی، گفتوگۆکردن بە کرد دەستیان و دەرەوە هاتنە فەریسییەکان دەڵێت: و خۆیدا ڕۆحی لە کێشا قووڵی ئاهێکی و تاقیکردنەوەی. بۆ ئاسمانەوە، لە لێکرد ئەم بدرێتە نیشانەیەک ئەگەر دەڵێم، پێتان ڕاستی دەکات؟ داوا نیشانە نەوەیە ئەم چی ڕۆیشت.دیسانەوە و بوو کەشتییەکە سواری و بەجێهێشت ئەوانی و نەوەیە.

و هەبوو. کەشتییەکە لە خۆیان لەگەڵ نانیان یەک تەنها و ببەن، نان کردەوە بیریان و و فەریسییەکان هەویرترشی لە ئاگاداربن ببینن، دەگوتن: پێی و پێدەکردن فەرمانی و نییە. نانمان دەیانگوت: و دەکردەوە بیریان یەکتریدا لەگەڵ و هێرۆدس. هەویرترشی تێناگەن؟ لێی و تێناگەن هێشتا نییە؟ نانتان کە دەکەن هزر بۆچی دەڵێن: پێی و زانی عیسا یادتان و نابیستن؟ بەڵام هەیە گوێتان و نابینن، بەڵام هەیە چاوتان ڕەقە؟ دڵتان هێشتا ناکەوێتەوە؟

پارچەکان لە پڕ سەبەتە چەند هەزارەکە، پێنج ئەو بۆ شکاند نانەکانم پێنج ئەو کاتێک کەس، هەزار چوار بۆ کرد دابەش حەوتەکەتان کاتێک دوازدە. گوت: پێیان هەڵتانگرت؟ بۆیان، دەیگوت و حەوت. گوتیان: ئەوانیش هەڵتانگرت؟ پارچەکان لە پڕ سەبەتە چەند تێناگەن؟هێشتا

و بدات. لێ دەستی کە دەپاڕێنەوە لێی و دەهێنن بۆی نابینایەک و بێتسایدا، ناو دێتە و دەستەکانی چاوەکانی، کردە تفی و گوندەکە، دەرەوەی بردییە و گرت کوێرەکەی دەستی خەڵکان من گوتی، و کرد سەرەوەی سەیری و دەبینێت. شتێک ئایا پرسی لێی و دانا لەسەر

و ئەو چاوەکانی سەر دانایە دەستەکانی دیسان پاشان دەڕۆن. کە دارەکان وەک دەبینم بۆ نارد ئەویی و بینی. هەمووی ڕوونی بە و چاکبوویەوە و بکات، سەیر لێکرد وای بڵێیت.گوندەکە لە کەسێک بە نە و گوندەکە ناو بچۆ نە گوت: پێی و ماڵەکەی

ڕێگادا لە و فیلیپۆس، قەیسەریای گوندەکانی بۆ دەرەوە چوونە قوتابییەکانی و عیسا وەڵامیان ئەوان کێم؟ من دەڵێن خەڵکی دەگوتن: پێی و دەکرد قوتابییەکانی لە پرسیاری لە یەکێک تریش هەندێکی ئەلیاس، تر هەندێکی لەئاوهەڵکێش، یەحیای دایەوە: و دایەوە وەڵامی پەترۆس کێم؟ من دەڵێن ئێوە بەڵام دەڵێت، پێیان خۆی و پێغەمبەران. نەڵێن کەسێک هیچ بە ئەوەی بۆ کردن سەرزەنشتی و مەسیحەکەیت. تۆ گوت، پێی ئەو.دەربارەی

لەلایەن و بچێژێت، ئازار زۆر مرۆڤ کوڕی پێویستە کە بکات فێریان دەستیپێکرد و و بکوژرێت، و ڕەتبکرێتەوە، تەوراتەوە مامۆستایانی و کاهینەکان سەرۆک و پیرەکان لەتەنیشت ئەوی پەترۆس دەکرد. قسەکەی ڕاستگۆیی بە و هەستێتەوە. ڕۆژ سێ دوای قوتابییەکانی، بینی و هاتەوە بەڵام ئەو سەرزەنشتکردنی. بە کرد دەستی و گرت شتەکانی لە بیر تۆ چونکە شەیتان، ئەی من، دوای بڕۆ گوتی: و کرد پەترۆسی سەرزەنشتی مرۆڤان.شتەکانی لە بەڵکو ناکەیتەوە، خودا

من دوای دەیەوێت هەرکەسێک پێیوتن: بانگکرد، قوتابییەکانی لەگەڵ ئاپۆرەی کاتێک ئەوەی بکەوێت. شوێنم و هەڵبگرێت خۆی خاچەکەی و بکات خۆی لە نکۆڵی با بکەوێت، لەدەست خۆی گیانی ئەوەی بەڵام دەدات، لەدەستی بکات، ڕزگار خۆی گیانی بیەوێت کە هەموو ئەگەر دەبێت مرۆڤ بۆ سوودێک چ دەکات. ڕزگاری ئەمە مژدەیە، و من لەبەر بدات بەدیلی لە مرۆڤ دەدات چی یان لەدەستبدات؟ خۆی گیانی بەڵام بەدەستبهێنێت، جیهان

ئەوەی لەم من وشەکانی لە و من لە دەبێت شەرمەزار ئەوەی چونکە خۆی؟ گیانی شکۆمەندی لە دێت کاتێک لەو، دەبێت شەرمەزار مرۆڤیش کوڕی گوناهبارەدا، و داوێنپیس پیرۆزەکان.نێردراوە لەگەڵ باوکی

9

ناکەن مردن تامی وەستاون، لێرە لەوانەی هەندێک کە دەڵێم پێتان ڕاستی دەگوت: پێیان و هاتووە.هێزەوە بە کە ببینن خودا پاشایەتی هەتا

ئەوانی تەنها بە و برد خۆی لەگەڵ یوحەنای و یاقوب و پەترۆس عیسا ڕۆژ، شەش دوای و زۆر بوون، درەوشاوە جلەکانی گۆڕدرا. شێوەی لەبەردەمیاندا و بەرز، چیایەکی سەر بردە سپییان ئاوا ناتوانێ زەوی لەسەر جامەشۆرێک هیچ کە شێوەیەک بە بەفر، وەک سپی پەترۆس دەکرد. قسەیان عیسا لەگەڵ و دەرکەوت، بۆیان مووسا لەگەڵ ئەلیاس و بکاتەوە. دروست چادر سێ با بین، لێرە ئێمە کە باشە ڕابی، گوت، عیسای بە و دایەوە وەڵامی چونکە بڵێت، چی دەزانی نەی ئەلیاس. بۆ یەکێک و موسا بۆ یەکێک و تۆ بۆ یەکێک بکەین، و هات هەورەکەوە لە دەنگێک و کردن، سێبەریانی هەورێک کە ڕوویدا و بوون. ترساو زۆر دەوروبەریان سەیری کە لەناکاودا و بگرن. لێ گوێی منە، خۆشەویستی کوڕی ئەمە گوتی: شاخەکە لە کاتێک بوو. خۆیان لەگەڵ عیسا تەنها بەڵام نەبینی، کەسیان چیتر کرد، کوڕی کاتێک تەنها بینییان، ئەوەی نەگێڕنەوە کەسیان بۆ کە پێکردن فەرمانی دادەبەزین، کە دەکردن گفتوگۆ خۆیاندا لەگەڵ گرت، وشەیەیان ئەو و هەستێتەوە. مردووان لە مرۆڤ مامۆستایانی بۆچی دەیانگوت: و لێدەکرد پرسیاریان و مردووان. لە هەستانەوە یە چی گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو بێت؟ سەرەتا ئەلیاس پێویستە کە دەڵێن تەورات

نووسراوە چۆن بەڵام دەگەڕێنێتەوە، شتێک هەموو و دێت جار یەکەم بەڕاستی ئەلیاس دەڵێم پێتان بەڵام بکرێتەوە؟ سووک و بچێژێت زۆر ئازاری دەبێت کە مرۆڤ کوڕی لەسەر نووسراوە.ئەو لەسەر وەک ویستیان، کە پێکرد ئەوەیان و هاتووە، ئەلیاس کە

و ئەوان، دەوروبەری لە بینی خەڵکی زۆری کۆمەڵێکی قوتابییەکان، لای بۆ هات کاتێک و کە کۆمەڵە ئەو هەموو یەکسەر و دەکرد. لەگەڵ مشتومڕیان کە تەوراتیش مامۆستایانی تەورات مامۆستایانی لە و لێکرد. سڵاویان و لای بۆ ڕایانکرد و بوون، سەرسام بینی ئەویان گوتی: و دایەوە وەڵامی کۆمەڵەکە لە یەکێک و دەکەن؟ باس یەکتاندا لەگەڵ چی پرسی: شوێنێک هەر لە و هەیە. لاڵی ڕۆحێکی کە لات، بۆ هێناوە خۆمم کوڕەکەی مامۆستا، دەبێتەوە، وشک و دەداتەوە جیڕ ددانەکانی و دەکات کەف و خوارەوە، دەیخاتە بیگرێت، و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو نەیانتوانی. بەڵام دەریبکەن، کە گوت تۆم قوتابییەکانی بە و ئێوە بەرگەی کەی هەتا دەبم؟ ئێوە لەگەڵ کەی هەتا بێباوەڕ، نەوەی ئەی گوت: پێی شەقی ڕۆحەکە یەکسەر ئەو، بینینی و ئەو. لای بۆ هێنایان ئیتر من. لای بۆ بیهێننە دەگرم؟ ئەمە کاتە چەند پرسی، باوکی لە و کەفکردن. لەگەڵ گەڕایەوە و زەوی سەر کەوتە و کرد، ئاو، ناو و ئاگر ناو فڕێداوەتە ئەوی زۆرجار منداڵییەوە. لە وتی، ئەویش ڕوویداوە؟ ئەو بۆ بدە. یارمەتیمان و پێمانەوە بەزەییت دەتوانیت، شتێک ئەگەر بەڵام بیات، لەناوی ئەوەی بۆ کەسەی ئەو بۆ شتێک هەموو بکەیت، باوەڕ دەتوانیت ئەگەر فەرمووو: پێی عیسا بەڵام گوتی، و کرد هاواری فرمێسک بە منداڵەکە باوکی یەکسەر و دەکرێت. دەهێنێت باوەڕ خەڵک کە بینی عیسا کاتێک بدە. منم بێباوەڕیی یارمەتی گەورەم، هەیە، باوەڕم من کەڕ، و لاڵ ڕۆحی ئەی گوت، پێی و کرد پیسەکەی ڕۆحە سەرزەنشتی کۆدەبنەوە، کرد، شەقی زۆر و کرد هاواری و ناوی. مەگەڕێوە چیتر و دەرچۆ ئەو لە پێدەدەم، فەرمانت دەستی عیسا بەڵام مردووە. کە گوتیان کەس زۆر بۆیە بوو، مردوو وەک و دەرچوو، ئینجا ماڵێک، ناو بۆ ژوورەوە چووە کاتێک هەستایەوە. ئەویش هەڵیستاندەوە، و گرت

گوتن: پێی و دەریبکەین؟ نەمانتوانی ئێمە بۆچی لێکرد: پرسیاریان تەنها بە قوتابییەکانی ڕۆژوو.و نوێژ بە مەگەر دەربچێت، ناتوانێت شێوەیەک هیچ بە جۆرە ئەم

ئەو بزانێت، کەسێک کە نەیدەویست و تێدەپەڕین، جەلیلدا ناو بە و دەرچوون لەوێوە و و مرۆڤان، دەست دەدرێتە مرۆڤ کوڕی کە دەگوتن پێی و دەکرد قوتابییەکانی فێری وشەیەیان ئەو ئەوان هەڵدەستێتەوە. سێیەم ڕۆژی لە کوژرانی دوای لە و دەیکوژن، دەترسان.ئەو پرسیارکردنی لە و تێنەگەیشت

لەگەڵ ڕێگادا لە چی لێکردن: پرسیاری بوو، ماڵدا لە کاتێک و کەفەرناحوم، ناو هاتە و یەکتریان لەگەڵ ڕێگادا لە چونکە بوون، بێدەنگ ئەوان دەگفتوگۆکردن؟ خۆتاندا ئەگەر گوتن: پێی و بانگکرد دوازدەکەی و دانیشت و گەورەترە. کێ کە کردبوو گفتوگۆیان و بێت. هەموو خزمەتکاری و هەموو دواتری دەبێت بێت، یەکەم بیەوێت کەسێک کە ئەوەی وتن: پێی و کرد ئاغۆشی و ڕایگرت، ناوەڕاستیاندا لە و وەرگرت منداڵێکی کە ئەوەی و وەردەگرێت، من وەربگرێت، منەوە ناوی بە ئەمانە وەک منداڵانی لە یەکێک یەحیا ناردووە. منی کە وەردەگرێت ئەوە بەڵکو وەردەگرێت، من نەک وەربگرێت، منی پیسەکانی ڕۆحە تۆ ناوی بە کە بینی کەسێکمان مامۆستا، گوت: پێی و دایەوە وەڵامی ناکەوێت. شوێنمان چونکە لێی، کرد ڕێگریمان و ناکەوێت، شوێنمان ئەوەی دەردەکرد، و منەوە ناوی بە بکات هێز پڕ کاری کە نییە کەس چونکە مەکەن، ڕێگری گوت: عیسا بەڵام ئێوەیە. بۆ نییە، ئێوە دژی کە ئەوەی بڵێت. من لەسەر خراپە خێرایی بە دواتر بتوانێت ئەوەی لەبەر خواردنەوە، بۆ ئێوە بداتە منەوە ناوی بە ئاو جامێکی هەرکەسێک چونکە نادات.لەدەست خۆی کرێی شێوەیەک هیچ بە دەڵێم، پێتان بەڕاستی مەسیحن، هی ئێوە

من بە باوەڕیان کە ئەمانە بچووکانەی لە یەکێک ساتمەکردنی هۆی دەبێتە کە کەسێک و

دەریا. ناو فڕێبدرێتە و دابنرێت ملی دەوری لە ئاسیاو بەردێکی ئەگەر بۆی باشترە هەیە،
ژیانەوە، بچیتە شەل دەستێکی بە باشترە ببڕەیەوە. ئەوا بدات، لەقاڵبت دەستت ئەگەر
کرمی لەویٚ ناکوژێتەوە. ئاگرەی ئەو بۆ جەهەننەم، بچیتە دەست هەردوو بە کە لەوەی
باشترە ببڕەیەوە، کۆسپت، هۆی دەبێتە پێت ئەگەر ناکوژێتەوە ئاگرەکە و نامرێت ئەوان
ئەو ناو گێهێنا، ناو فڕێبدرێیتە و هەبێت پێت دوو کە لەوەی ژیان، ناو بچیتە شەلی بە بۆت
چاوت ئەگەر و ناکوژێتەوە ئاگرەکە و نامرێت ئەوان کرمی لەویٚ ناکوژێنەوەکە. ئاگرە
ئەوەی لە خودا، پاشایەتی ناو بچیتە چاو یەک بە بۆت باشترە دەریبکە، ساتمە، بۆ پێبکات
ناکوژێتەوە ئاگرەکە و نامرێت ئەوان کرمی لەویٚ ئاگر جەهەننەمی ناو بڕۆیتە چاو دوو بە
خویٚ دەکرێت. خویٚ خویٚ بە قوربانییەک هەموو و دەکرێت خویٚ ئاگر بە کەسێک هەموو
و هەبێت خۆتاندا لە خویٚ دەکەنەوە؟ تامی چی بە بێت، بیٚتامی خویٚ ئەگەر بەڵام باشە،
بن.ئاشتی یەکتریدا لەگەڵ

10

ئوردون، ڕووباری ئەوبەری ڕێگەی لە یەهودیا سنوورەکانی ناو بۆ هات و هەستا لەوێوە و
و دەکردن. فێری دیسان ئاوێتەبوو، وەک و ئەو، لای کۆبوونەوە کۆمەڵەکان دیسان و
بەریٚ ژنێک کە پیاوێک بۆ ڕێگەپێدراوە ئایا دەپرسی لێیان و بوونەوە نزیک فەریسییەکان
چی موسا گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو دەکردەوە. تاقی ئەویان کاتێک بکات،
جیابوونەوە پەڕتووکی کە دا ڕێگەی موسا گوتیان: بەڵام ئەوان کردن؟ پیٚ فەرمانی
ئێوە دڵڕەقی لەبەر فەرموون: پێی و دانەوە وەڵامی عیسا و بەرەڵابکرێت. و بنووسرێت
و نێر بە ئەوانی خودا دروستکردنەوە، سەرەتای لە بەڵام نووسی. ئێوە بۆ فەرمانەی ئەم
بە دەنووسێتەوە و جێدەهێڵێت خۆی دایکی و باوک مرۆڤ ئەمە لەبەر دروستکرد. میٚ

ئەوەی گۆشتن، یەک بەڵکو نین، دوو ئیتر بۆیە گۆشت. یەک دەبنە دووانە ئەو و ژنەکەی، قوتابییەکان ماڵەکەدا، لە دیسان و نەکاتەوە. جیای مرۆڤ با بەستووەتەوە، پێکەوەی خودا و بدات تەڵاق خۆی ژنەکەی ئەوەی دەڵێت: پێیان و لێدەکرد. پرسیاریان ئەمە دەربارەی پیاوەکەی لە ژنێک ئەگەر و دەکات. ئەودا هەق لە داوێنپیسی بهێنێت، دیکە ژنێکی دەکات.زینا بکات، دیکە کەسێکی شووی و جیابێتەوە

سەرزەنشتی قوتابییەکان بەڵام بدات، لێ دەستیان ئەوەی بۆ دەهێنا، بۆ منداڵانیان و منداڵان با فەرموون: پێی و بوو تورە بینی ئەمەی کە عیسا دەیانهێنان. کە دەکرد ئەوانەیان ئەوانەیە. وەک ئەوانەی هی خودا پاشایەتی چونکە مەکەن، ڕێگریان و من لای بێنە ناچێتە هەرگیز وەرنەگرێت، منداڵێک وەک خودا پاشایەتی ئەوەی دەڵێم، پێتان بەڕاستی ئەوان لەسەر دەستەکانی و کرد بەرەکەتداری پێکردبوو، باوەشی ئەوانی کاتێک و ناوی. دانا.

و ئەو پێش دایە چۆکی و بەرەوی ڕایکرد یەکێک دەرەوە، دەچووە ڕێگا بۆ ئەو کاتێک و وەربگرم؟ میرات هەتاهەتایی ژیانی ئەوەی بۆ بکەم چی چاک، مامۆستای لێکرد: پرسیاری یەک، لە جگە نییە باش کەس دەبەیت؟ ناو باش بە من بۆچی فەرموو: پێی عیسا بەڵام درۆ شایەتی مەدزە، مەکوژە، مەکە، داوێنپیسی دەزانیت: فەرمانەکان خودایە. ئەویش گوت: پێی و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو بگرە. دایکت و باوک لە ڕێز مەکە، تاڵان مەدە، خۆشی و کرد سەیری عیسا بەڵام گەنجییێتیمەوە. لە پاراستووە ئەمانەم هەموو مامۆستا، هەتە هەرچی برۆ، بیت، تەواو دەتەوێت ئەگەر هەیە، کەمت شت یەک گوت، پێی و ویست بکەوە، شوێنم وەرە و ئاسمان، لە دەبێت گەنجینەت و هەژاران، بە بیدە و بیفرۆشە چونکە ڕۆیشت، خەمباری بە و وشەیە ئەو لەسەر بوو تووڕە بەڵام ئەو هەڵبگرە. خاچەکەت هەبوو.زۆری موڵکی

پارەیان ئەوانەی سەختە چەند فەرمووو: قوتابییەکانی بە و کرد دەوروبەری سەیری عیسا
ئەو. قسەکانی لەسەر بوون سەرسام قوتابییەکان بەڵام خودا. پاشایەتی ناو بچنە هەیە
ئەوانەی بۆ سەختە چەند منداڵان، فەرمووون: پێی و دانەوە وەڵامی دیسانەوە عیسا بەڵام
دەرزیدا کونی لە وشتر ئاسانترە خودا. پاشایەتی ناو بچنە کە کردووە سامان بە متمانەیان
بوون سەرسام زۆر ئەوان بەڵام خوداوە. شانشینی ناو بچێتە دەوڵەمەند لەوەی تێبپەڕێت
پێی و کردن تەماشای عیسا بێت؟ ڕزگار دەتوانێت کێ ئەی دەگوت، یەکتریان بە و
خودا لەلای شتێک هەموو چونکە نا، خودا لەلای بەڵام مەحاڵە، خەڵک لەلای فەرمووون:
شتمان هەموو ئێمە ببینە، گوتی: و لەگەڵی قسەکردن بە پێکرد دەستی پەترۆس گونجاوە.
کەس دەڵێم، پێتان ڕاستی گوتی: و دایەوە وەڵامی عیسا کەوتووین. شوێنت و جێهێشت
یان منداڵەکان یان ژن یان دایک یان باوک یان خوشکەکان یان براکان یان ماڵ کە نییە
ئێستا ئەوەندە سەد وەرنەگرێت ئەگەر مزگێنی، لەبەر و من لەبەر بەجێبهێڵێت کێڵگەکان
کێڵگەکان و منداڵەکان و دایک و باوک و خوشکەکان و براکان و خانووەکان کاتەدا، لەم
کە کەس زۆر هەتاهەتایی. ژیانی داهاتوودا سەردەمی لە و چەوسانەوەکان، لەگەڵ
یەکەم.دەبنە دواترن ئەوانەی و دواتر، دەبنە یەکەمن

و بوون، سەرسام و دەکەوت، پێشیان عیسا و ئۆرشەلیم، بۆ چوونەسەرەوە ڕێگادا لە بوون
بە کرد دەستی و برد خۆی لەگەڵ دوانزەکەی دیسان دەترسان. دەکەوت شوێنیان ئەوانەی
بۆ سەرەوە دەچینە ئێمە ببینە، کە بێت. بەسەریدا دەبوو کە شتانەی ئەو گوتنی پێیان
مردنی حوکمی و نووسەران، و گەورەکان کاهینە دەست دەدرێتە مرۆڤ کوڕی و ئۆرشەلیم
دەدات قامچییان و پێدەکات گاڵتەجاڕیان و نەتەوەکان، دەست دەیدەنە و دەدەن بەسەردا
هەڵدەستێتەوە.سێیەم ڕۆژی لە و دەیکوژن، و لێدەکات تفیان و

دەمانەوێت مامۆستا، دەڵێن: و ئەو بۆ دەبنەوە نزیک زەبدی، کوڕەکانی یوحەنا، و یاقوب

بۆتان دەوێت چیتان بۆیان: گوتی ئەو بکەیت. بۆمان دەکەیت، لیَ داوامان ئەوەی کە یەکێکیشمان و ڕاستت دەستە لە یەکێکمان کە بدە ڕێگامان گوت: پێیان بەڵام ئەوان بکەم؟ چی نازانن ئێوە فەرموون: پێی عیسا بەڵام شکۆمەندیتدا. لە دابنیشین چەپت دەستە لە لەئاوهەڵکێشانە ئەو و دەینۆشمەوە، من کە بنۆشنەوە جامە ئەو دەتوانن ئایا دەکەن. داوا پێی بەڵام عیسا دەتوانین. ئێمە گوت: پێیان بەڵام ئەوان دەگرم؟ وەری من کە وەربگرن من کە لەئاوهەڵکێشانەی ئەو و دەیخۆنەوە، ئێوە دەیخۆمەوە من کە جامەی ئەو گوتن: لە و ڕاستم لای لە دانیشتن بەڵام لەئاوهەڵدەکێشرێن. پێی ئێوە لەئاوهەڵدەکێشرێم پێی کراوە.ئامادە کە ئەوانەیە بۆ بەڵکو بیدەم، نییە من ئەرکی ئەوە چەپم لای

یوحەنا. و یاقوب دەربارەی تووڕەبوون بە کرد دەستیان بیستیان، دەیانە ئەو کاتێک و فەرمانڕەوایەتی دیارە وا ئەوانەی کە دەزانن فەرموون: پێی و کردن بانگی عیسا بەڵام لەسەریان دەسەڵاتداری گەورەکانیان و دەکەن، لەسەر گەورەیی دەکەن، نەتەوەکان دەبێتە ئێوەدا، لەناو بێت گەورە دەیەوێت ئەوەی بەڵکو ئێوەدا، لەناو دەبێت ئاوا نا دەکەن. و هەموویان. کۆیلەی دەبێتە بێت، یەکەم دەیەوێت ئێوە لە ئەوەی و ئێوە خزمەتکاری بکات، خزمەت ئەوەی بۆ بەڵکو بکرێت، بۆ خزمەتی ئەوەی بۆ نەهاتووە مرۆڤ کوڕی بۆیە زۆران.جێی لە بدات فیدیە وەک خۆی گیانی و

و قوتابییەکانی لەگەڵ دەرەوە دەچێتە ئەریحاوە لە ئەو کاتێک ئەریحا. ناو دێنە ئەوان دەکرد. داوای و دانیشتبوو ڕێگا لەسەر تیمائۆس، کوڕی نابینا، بارتیمائۆسی زۆر، کۆمەڵێکی کوڕی ئەی گوتن، و هاوارکردن بە کرد دەستی یە، ناسرەیی عیسای کە بیستی کاتێک و بێت، بێدەنگ ئەوەی بۆ دەکرد سەرزەنشتیان کەس زۆر بێتەوە. پێدا بەزەییم عیسا، داود، عیسا بهێنەرەوە! بەسەرمدا بەزەیی داود، کوڕی دەکرد: هاواری زیاتر زۆر ئەو بەڵام هەستە، دڵنیابە، گوت: پێیان و بانگکرد نابیناکەیان ئەوان بکەن. بانگی گوتی: و ڕاوەستا

عیسا. لای بۆ هات و هەستا کرد، هەڵچوون خۆی جلەکەی کاتێک بەڵام ئەو دەکات. بانگت گوت: پێی نابیناکەش بکەم؟ بۆت دەوێت چیت فەرموو: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا کردوویت. ڕزگاری باوەڕەکەت بڕۆ، فەرمووی: پێی عیسا و ببینمەوە. ئەوەی بۆ ڕەبونی، کەوت.عیسای شوێن ڕێگاکەدا لە و وەرگرتەوە بینایی دەستبەجێ

11

زەیتوونەکان، کێوی بەرەو بێتعەنیا، و بێتفاگی لە ئۆرشەلیم، لە دەبنەوە نزیک کاتێک و کە گوندەی ئەو ناو بۆ بڕۆن دەڵێت: پێیان و دەنێرێت خۆی قوتابییەکانی لە کەس دوو لە کەسێک هیچ کە دەدۆزنەوە بەستراو جاشێکی ناوی، دەچنە کە یەکسەر و بەرامبەرتانە، بڵێت، پێتان کەسێک ئەگەر و بیهێنن. و بکەنەوە ئەوە دانەنیشتووە، لەسەری مرۆڤان ئێرەی بۆ دیسان دەستبەجێ و پێیەتی، پێویستی گەورە کە بڵێن دەکەن؟ ئەمە بۆچی لەسەر دەرەوە لە دەرگایەک لە دۆزییەوە بەستراویان جوانووێکی و ڕۆیشتن دەنێرێتەوە. چی دەگوتن: پێیان ڕاوەستابوون، لەوێ لەوانەی هەندێک و کردیانەوە. و شەقامەکە، بە پێکردبوون فەرمانی عیسا وەک بەڵام ئەوان دەکەنەوە؟ جوانوویە ئەم کە دەکەن جلەکانی و عیسا لای بۆ هێنا کەرەکەیان ئەوان و هێشتن. بەجێیان و گوت، ئەوانیان ڕێگاکە لەسەر خۆیان جلەکانی کەس زۆر دانیشت. لەسەری ئەو و دانا، لەسەری خۆیان ڕێگاکە لەسەر و دەبڕییەوە دارەکانەوە لە گەڵدارەکانیان لقە تریش کەسانی ڕاخست، و دەکرد هاواریان کەوتبوو، دوایان ئەوانەی و دەچوون پێشەوە ئەوانەی ڕایاندەخست. ئەو بەرەکەتدارە دێت. یەزدانەوە ناوی بە ئەوەی بەرەکەتدارە هۆسەنا! دەیانگوت: بەرزاییەکان.لە هۆسەنا داود، باوکمان یەزدانی ناوی لە دێت کە پاشایەتییەی

کاتەکە کە کرد، شتێکی هەموو سەیری و پەرستگا، بۆ و ئۆرشەلیم بۆ ژوورەوە چووە عیسا
دوازدەکان.لەگەڵ بێتعەنیا بۆ دەرەوە چووە بوو، ئێوارە ئێستا

دار بینینی و بوو. برسی دەرەوە، هاتنە بێتعەنیاوە لە ئەوان کاتێک دواتر ڕۆژی لە و
تێدا شتێکی ئایا ببینێت ئەوەی بۆ هات هەبوو، گەڵای کە دوورەوە لە هەنجیرێک
کاتی چونکە گەڵا، لە جگە نەدۆزییەوە تێدا هیچی لای، گەیشتە کاتێک و دەدۆزێتەوە،
نەخوات. میوە کەس هەتاهەتایە بۆ تۆوە لە چیتر گوت: پێی وەڵامدا لە و نەبوو. هەنجیر
لێبوو.گوێیان قوتابییەکانیشی

دەستی پەرستگاکە، بۆ ژوورەوە چووە عیسا کاتێک و ئۆرشەلیم، بۆ دێنەوە دیسان ئەوان
و پەرستگاکەدا، لە دەکڕین کە ئەوانەی و دەفرۆشتن کە ئەوانەی دەرکردنی بە کرد
ڕێگەی و وەرگێڕاندەوە. کۆتر فرۆشیارانی کورسییەکانی و پارە گۆڕەرانی مێزەکانی
بۆیان: دەیفەرموو و دەکردن فێری و بیات، پەرستگاکەدا نێو بە قاپێک کەسێک کە نەدەدا
ئێوە بەڵام نەتەوەکان؟ هەموو بۆ ناودەبرێت نوێژ ماڵی من ماڵەکەی کە نەنووسراوە ئایا
دزان.ئەشکەوتی بە کردتانە

چۆن دەیانگەڕا و بیستیان، کاهینەکان سەرۆک و فەریسییەکان و تەورات مامۆستایانی و
لە بوون سەرسام خەڵکەکە هەموو ئەوەی لەبەر دەترسان، لێی چونکە ببەن، لەناوی
شارەکە.دەرەوەی دەچووە بوو، درەنگ کاتێک و فێرکردنەکەی.

و ببووەوە. وشک ڕەگەوە لە کە بینی هەنجیرەکەیان دار تێدەپەڕین، بەیانیدا لە کاتێک و
لێکرد نەفرەتت کە هەنجیرەی دار ئەو ببینە ڕەبی، گوت: پێی کەوتەوە، بیری کە پەترۆس
هەبێت. خودا بە باوەڕتان فەرموون: پێی و دانەوە وەڵامی عیسا و بووەتەوە. وشک

ناو فرێبدرێیته و هەڵبگیرێیت کێوە، ئەم بۆ بڵێت ئەوەی کە ئێوە بۆ دەڵێم بەڕاستی ڕاستی، دەبێتە دەیلێت ئەوەی کە بکات باوەڕ بەڵکو دڵیدا، لە نەبێت دوودڵ و دەریاکە، کاتی لە کە ئەوانەی هەموو دەڵێم، پێتان ئەمە لەبەر دەبێت. بۆی بیلێت ئەوەی ئەوا کاتێک و ئێوە. هی دەبێتە و وەریدەگرن، کە باوەڕبکەن دەکەن، داوای نوێژکردندا بۆ هەیە، کەسێک دژی لە شتێکتان ئەگەر بکەن لێخۆشبوون دەکەن، نوێژ و ڕاوەستاون ئێوە بەڵام ئەگەر بکات. بۆ تاوانەکانتان لێخۆشبوونی ئاسمانەکانە لە کە باوکتان ئەوەی نابەخشێت.تاوانەکانتان باوکیشتان نابەخشن،

و کاهینان سەرۆک دەڕۆیشت، پەرستگادا لە کە کاتێکدا لە و ئۆرشەلیم، بۆ دێنەوە دیسان و شتانە ئەم دەسەڵاتێک چ بە دەڵێن: پێی و لای. هاتنە پیران و تەورات مامۆستایانی عیسا بەڵام ئەو بکەیت؟ شتانە ئەم تاکو پێداویت دەسەڵاتەی ئەم کێ یان دەکەیت؟ ئینجا بدەنەوە، وەڵامم دەکەم، لێ پرسیارتان یەک منیش گوتن: پێی و دانەوە وەڵامی بوو ئاسمانەوە لە یەحیا لەئاوهەڵکێشانەی ئەو دەکەم. ئەمانە دەسەڵاتێک چ بە دەڵێم پێتان دەیانگوت: و دەکردەوە بیریان خۆیان لەگەڵ ئەوان بدەنەوە. وەڵامم مرۆڤەکانەوە؟ لە یان لە بڵێین، با بەڵام نەکرد؟ پێی باوەڕتان بۆچی کەواتە دەڵێت: ئاسمانەوە، لە بڵێین ئەگەر وەڵامیان و دەزانی. پێغەمبەر بە یەحیایان هەموویان چونکە گەل، لە ترسان مرۆڤانەوە؟ پێتان منیش فەرموون، پێی و دایەوە وەڵامی عیساش نازانین. گوت، عیسایان بە و دایەوە دەکەم.ئەمانە دەسەڵاتێک چ بە ناڵێم

12

دانا دەوروبەری پەرژینێکی و چاند ڕەزێکی پیاوێک بۆیان، نموونە گوتنی بە دەستپێکرد و

و بەکرێدا جوتیاران بە ئەویشی و بنیادنا، قوللەیەکی و هەڵکەند گوشەرگیراوەیەکی و
لە بەشێک ئەوەی بۆ جوتیارەکان، لای بۆ نارد کۆیلەیەکی گونجاودا کاتی لە و ڕۆیشت.
بە و لێیاندا و گرت ئەویان و وەربگرێت. جوتیارەکان لە ڕەزەمێوەکە بەروبوومی
بەردباران یەکەشیان ئەو نارد، ئەوان بۆ تری کۆیلەیەکی دیسان و ناردیانەوە. دەستبەتاڵی
یەکێکی دیسان و ناردیانەوە. پێکراو سووکایەتی بە و کرد برینداریان سەری لە و کرد
هەندێکیشیان و لێیاندا هەندێکیان دیکە، کەسانی زۆر و کوشت، ئەویشیان و نارد، دیکەی
بۆ ناردی کۆتاییدا لە ئەویش خۆشەویستەکەی، هەبوو، کوڕی یەک کەواتە هێشتا کوشتن.
لەنێو دێت، کە بینی ئەویان کاتێک جوتیارانە، ئەو دەگرن. کوڕەکەم لە ڕێز گوتی: و لایان
و دەبێت. ئێمە هی میراتەکە ئیتر بیکوژین، با وەرن میراتگرەکەیە، ئەمە وتیان: خۆیاندا
چی ڕەزەمێوەکە گەورەی کەواتە ڕەزەمێو. دەرەوەی فڕێیاندایە و کوشتیانی، و گرتیان
ئەم نە تر. کەسانی دەداتە ڕەزەمێوەکە و لەناودەبات، جوتیارانە ئەم و دێت دەکات؟
بووە ئەمە کردەوە، ڕەتیان بیناسازەکان کە بەردەی ئەو خوێندووەتەوە؟ نووسینەتان
سەرسوڕهێنەرەئێمەدا چاوی لە و ڕوویدا، یەزدانەوە لەلایەن ئەمە گۆشە. سەرەکی بەردی

ئەو کە زانییان چونکە دەترسان، خەڵکەکە لە بەڵام گرتنی، بۆ دەگەڕان ئەودا بەدوای و
ڕۆیشتن.و هێشت بەجێیان و وتبوو. ئەوان بۆ نموونەیەی

وشە بە ئەوەی بۆ دەنێرن، ئەو لای بۆ هێرۆدسییەکان و فەریسییەکان لە هەندێک ئەوان و
گرنگی و ڕاستگۆیت تۆ کە دەزانین ئێمە مامۆستا، دەڵێت: پێیان هاتوو بەڵام ئەوان بیگرن.
بە بەڵکو ناکەیت، مرۆڤان ڕووی سەیری تۆ چونکە کەسێک، هیچ دەربارەی بۆت نییە
قەیسەر بدەینە باج ڕێگەپێدراوە ئایا بڵێ، پێمان کەواتە دەکەیت. فێر خودا ڕێگای ڕاستی
بۆچی وتن: پێی دەزانی، دووڕووییەکەیانی کە ئەو بەڵام نەیدەین؟ یان بیدەین نا؟ یان
ئەم دەڵێن: پێی و هێنایانی. بەڵام ئەوان ببینم. تا بهێنن بۆ دینارێکم دەکەنەوە؟ تاقیم

و دانەوە وەڵامی عیسا قەیسەرە. هی گوتیان: ئەوانیش کێیە؟ هی نووسراوە ئەم و وێنەیە بیدەنەوە خوایە هی ئەوەی و قەیسەر، بە بیدەنەوە قەیسەرە هی ئەوەی فەرموون: پێی بوون.سەرسام لەمە ئەوانیش خوا. بە

و لێکرد پرسیاریان و نییە، هەستانەوە دەڵێن کە ئەوانەی ئەو، لای بۆ هاتن سەدوقییەکان و ژنێک و بمرێت کەسێک براکەی ئەگەر کە نووسیی ئێمە بۆ موسا مامۆستا، گوتیان، بۆ نەوەیەک و بگرێت ژنەکەی دەبێت برایەکەی ئەوا نەهێڵێت، منداڵی بەڵام بەجێبهێڵێت، منداڵی مرد کاتێک و هێنا، ژنێکی یەکەمیان هەبوون، برا حەوت هەڵبستێنێت. براکەی و بەجێنەهێشت. تۆوێکی ئەویش و مرد، و وەریگرت، دووەمیش ئەو و بەجێنەهێشت. هەموویان دوایی لە بەجێنەهێشت. تۆوێکیان و گرتیان، حەوتەکە و هەروەها. سێیەمیش دەبێت؟ ئەوان لە کێ ژنی هەڵدەستنەوە، کاتێک کەواتە، هەستانەوەدا لە مرد. ژنەش ئەو ئایا فەرموون: پێی و دانەوە وەڵامی عیسا هەبوو. ژن وەک ئەویان حەوتەکەیان چونکە لە کاتێک خودا؟ هێزی نە و دەزانن پیرۆزەکان نووسراوە نە کە نابن چەواشە ئەوە لەبەر نێردراوانی وەک بەڵکو پێدەکرێن، خاوەن نە و دەبن خاوەن نە هەڵدەستنەوە، مردووان موسا پەڕتووی لە ئایا هەڵدەستنەوە، کە مردووان دەربارەی بەڵام دەبن. ئاسمان و ئیبراهیمم خودای من فەرموو: پێی خودا چۆن دەوەنەکە بەشی لە نەتانخوێندەوە، زیندووانە، خودای بەڵکو نییە، مردووان خودای خودا یەعقوب؟ خودای و ئیسحاق خودای بوون.گومڕان زۆر ئێوە کەواتە

کە بینی بوو، مشتومڕکردنیان لە گوێی کە بووەوە، نزیک تەورات مامۆستایانی لە یەکێک و عیسا بەڵام هەموویان؟ لە فەرمان یەکەم کامە لێکرد: پرسیاری دانەوە، وەڵامی باش یەزدانی ئیسرائیل، ئەی گوێبگرە ئەمەیە: هەموویان لە فەرمان یەکەم دایەوە: وەڵامی پەروەردگارت یەزدانی دەکەیت خۆشەویستی تۆ یەکتایە، یەزدانێکی ئێمە پەروەردگاری

ئەمە هێزتەوە. هەموو لە و مێشکتەوە هەموو لە و گیانتەوە هەموو لە و دڵتەوە هەموو لە
وەک دەکەیت دراوسێکەت خۆشەویستی ئەمە: هاوشێوەیە، دووەمین و فەرمانە. یەکەم
باش، گوت، پێی تەوراتەکە مامۆستای و نییە. گەورەتر لەمانە تر فەرمانێکی خۆت.
و ئەو، لە جگە نییە تر یەکێکی هیچ و هەیە یەکێک کە گوتت ڕاستی بە مامۆستا،
و گیانەوە تەواوی لە و تێگەیشتنەوە تەواوی لە و دڵەوە تەواوی لە ئەو خۆشەویستکردنی
قوربانییە هەموو لە زیاتر خۆی، وەک دراوسێ خۆشەویستکردنی و هێزەوە، تەواوی لە
لە تۆ گوت: پێی دایەوە، وەڵامی ژیرانە بە بینی کە عیسا قوربانییەکان. و سووتاوەکان
بکات.لێ پرسیاری نەوێرا چیتر کەس ئەوە لەدوای نیت. دوور خودا پاشایەتی

چۆن دەیفەرموو: و دەکرد خوێندنەوەی پەرستگا لە وەڵامدانەوە، کاتی لە عیسا و
وتی، پیرۆزدا ڕۆحی لە داود خۆی داودە؟ کوڕی مەسیح کە دەڵێن تەورات مامۆستایانی
دوژمنانەکانت هەتا دابنیشە، دەستەڕاستم لە دەڵێت: پەروەردگارەکەم بە پەروەردگار
ئەو ئەوە؟ کوڕی چۆن کەواتە گەورە، دەڵێت پێی داود خۆی پێیەکانت. تەختەپێی دەکەمە
دەگرت.لێ گوێی خۆشییەوە بە گەورەیەش کۆمەڵە

بە حەزدەکەن کە تەورات مامۆستایانی لە ئاگاداربن دەگوتن: پێی فێرکردنەکەیدا لە و
لە سەرەکییەکان کورسییە و بازاڕەکاندا لە لێبکرێن سڵاو و بڕۆن درێژ جلوبەرگی
بێوەژنان خانووەکانی ئەوانەی خوانەکاندا. لە یەکەمەکان شوێنە و کۆبوونەوەکاندا
وەردەگرن.زیاتر حوکمێکی ئەمانە دەکەن، درێژ نوێژی بیانوو بە و دەخۆن

برۆنز خەڵکەکە چۆن کە دەکرد تەماشای و دانیشتبوو گەنجینەکە بەرامبەر لە عیسا و
بێوەژنێکی و ناوەوە، دەخستە زۆریان دەوڵەمەندان زۆر و گەنجینەکەوە. ناو دەخستنە
کاتێک کۆدرانتێسە. یەک کە ناوەوە، خستە بچووکی پارەی دوو و هات هەژار

لە زیاتر هەژارە بێوەژنە ئەم کە دەڵێم پێتان ئامێن گوتن: پێی بانگکرد، قوتابییەکانی فڕێیاندا، خۆیان زۆریی لە چونکە هەموویان گەنجینەکە. ناو خستیانە ئەوانەی هەموو خۆی.ژیانی تەواوی فڕێیدا، هەیبوو ئەوەی هەموو خۆی هەژاریی لە ئەمە بەڵام

13

چ ببینە مامۆستا، گوت: پێی قوتابییەکانی لە یەکێک دەرچوو، پەرستگا لە ئەو کاتێک و بیناگەلە ئەم گوت: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا بیناکانن. جۆرە چ و بەردەکان جۆرە لەسەر کاتێک ڕووخێندرێت. کە جێناهێڵدرێت بەردێک لەسەر بەردێک دەبینیت؟ گەورانە ئەندراوس و یۆحەنا و یاقوب و پەترۆس دانیشتبوو، پەرستگاکە بەرامبەر زەیتوون چیای کاتێک نیشانەکەیە چی و ڕوودەدەن، شتانە ئەم کەی بڵێ پێمان دەپرسی. لێیان تەنها بە قسەکردن بە کرد دەستی وەڵامدا لە عیسا بکرێن؟ تەواو دەبێت شتانە ئەم هەموو و منەوە ناوی بە دێن کەس زۆر بکات. گومڕا ئێوە کەسێک نەوەک ئاگاداربن لەگەڵیاندا: جەنگەکان هەواڵی و جەنگەکان کاتێک دەکەن. گومڕا کەس زۆر و ئەوم، من دەڵێن نییە. کۆتایی هێشتا ئەمە بەڵام ڕوودەن، ئەمانە دەبێت چونکە مەترسن، دەبیستن، شوێنە لە بوومەلەرزە هەڵدەستێتەوە، پاشایەتی لەسەر پاشایەتی و نەتەوە لەسەر نەتەوە ئازارەکانی دەستپێکی ئەمانە دەبێت. ئاژاوە و برسییێتی ڕوودەدات، جیاجیاکان و ئەنجومەنەکان بۆ دەکەن ڕادەستتان چونکە بن. خۆتان ئاگاداری ئێوە بەڵام منداڵبوونن. من، لەبەر ڕادەوەستن پاشایان و سەرۆکان لەبەردەم و دەدرێن، لێتان کۆبوونەوەکانیاندا لە نەتەوەکان هەموو بۆ باشەکە مژدەیە جار یەکەم پێویستە و بۆیان. شایەتی بۆ چی کە مەبن نیگەران پێشوەختە بکەن، ڕادەستتان و ببەن ئێوە ئەوان کاتێک ڕاگەیەنرێت. بڵێن، ئەوە دەدرێت، پێتان کاتژمێرەدا لەو ئەوەی بەڵکو مەیخوێننەوە، هەروەها بڵێن،

به دەدات براکەکەی براکە پیرۆزە. ڕۆحی بەڵکو دەکەن، قسە ئەوانەی نین ئێوە چونکە دەکوژن. ئەوان و هەڵدەستن باوکانیان و دایک دژی لە منداڵان و منداڵەکەی، باوک و مردن کۆتایی تا ئەوەی بەڵام من، ناوی لەبەر کەسێکەوە هەموو لەلایەن لێدەکرێت ڕقتان ئێوە دەکرێت.ڕزگار ئەو بگرێت، بەرگە

گوتراوە، پێغەمبەرەوە دانیالی لەلایەن کە دەبینن وێرانبوونی قێزەوونی ئێوە بەڵام کاتێک یەهودیان لە ئەوانەی ئەوکات تێبگات، با دەیخوێنێتەوە ئەوەی نابێت، کە لەوێ ڕاوەستاوە نەچێتە و ماڵەکە ناو بۆ خوارەوە نەهاتە بێت، بان لەسەر ئەوەی هەڵبێن. چیاکان بۆ با نابێت کێڵگەدایە، لە ئەوەی هەڵبگرێت. خۆی ماڵەکەی لە شتێک ئەوەی بۆ ژوورەوە سکیان ڕۆژانەدا ئەو لە کە ئافرەتانە ئەو قوڕبەسەر جلوبەرگەکەی. هەڵگرتنی بۆ بگەڕێتەوە دەبن نەبێت. زستاندا لە ڕاگواستنەکەتان ئەوەی بۆ بکەن نوێژ شیردەدەن. ئەوانەی و پڕە خودا کە دروستکردنەوە سەرەتای لە نەبووە ئەوەی وەک تەنگانە، ڕۆژانە ئەو چونکە کورت ڕۆژانەی ئەو پەروەردگار ئەگەر نابێتەوە. و ئێستا، هەتا کردووە دروستی کە هەڵبژێردراوانەی ئەو لەبەر بەڵام نەدەبوو، ڕزگاری گۆشتێک هیچ نەکردایەوە، لێرە ئەوەتا بڵێت: ئێوە بۆ کەسێک ئەگەر ئەوسا و کورتکردەوە. ڕۆژانەی ئەو هەڵیبژاردن، و درۆزن مەسیحی چونکە هەڵدەستنەوە، مەکەن. باوەڕ لەوێیە، ئەوەتا مەسیحە، ئەوەی بۆ دەدەن پیشان سەرسوڕهێنەرەکان و نیشانە و هەڵدەستێنەوە درۆزن پێغەمبەری ئەوەتا ببینن، ئێوە بەڵام هەڵبژێردراوەکانیش. تەنانەت بێت، گونجاو ئەگەر بکەن، گومڕا تاریک خۆر تەنگانەیە، ئەو دوای ڕۆژانەدا، ئەو لە بەڵام ووتوون. پێ شتێکم هەموو پێشتر و خوارەوە، دەکەونە ئاسمانەوە لە ئەستێرەکان و نادات. خۆی ڕووناکی مانگ و دەبێتەوە لە کە دەبینن مرۆڤ کوڕی ئەوان پاشان و دەهەژێندرێن. ئاسمانەکاندان لە هێزانەی ئەو دەنێرێت خۆی نێردراوەکانی پاشان و شکۆمەندی. و زۆر هێزێکی لەگەڵ دێت هەورەکاندا کۆتایی هەتا زەوییەوە کۆتایی لە کۆدەکاتەوە، باکەوە چوار لە خۆی هەڵبژێردراوەکانی و

ئاسمان.

گەڵاکان و دەبێتەوە نەرم لقەکەی کاتێک ببن. نموونەکە فێری هەنجیرەکە دار لە دەبینن شتانە ئەم کاتێک ئێوە، شێوەیەش بەم نزیکە، هاوین کە دەزانن دەردەهێنێت، هەرگیز نەوەیە ئەم کە ئێوە بە دەڵێم ئامین، بەردەرگایە. لە کە دەزانن ڕوودەدەن، من وشەکانی بەڵام دەپەڕنەوە، زەوی و ئاسمان ڕوودەدەن. ئەمانە هەموو هەتا تێناپەڕێت نابنەوە.هەرگیز

نە و ئاسمان نێردراوەکانی نە نازانێت، کەس کاتژمێرە، ئەو یان ڕۆژە بەو سەبارەت وەک کەیە. کاتەکە نازانن چونکە نوێژبکەن، و ئاگاداربن بڕوانن، باوکەکە. تەنها کوڕەکە، هەر و خۆی، کۆیلەکانی دایە دەسەڵاتی و بەجێهێشت خۆی ماڵەکەی گەشتدا، لە پیاوێک بکات. چاودێری ئەوەی بۆ کرد دەرگاوانەکە بە فەرمانی و خۆی، کارەکەی یەکێکیان نیوەشەو لە یان درەنگ دێت، ماڵەکە گەورەی کەی نازانن چونکە کەواتە، بکەن چاودێری بدۆزێتەوە. خەوتوو ئێوە و بێت لەناکاو نەبێت بەیانیدا. لە یان کەڵەشێرینەوە لە یان ئاگاداربن.دەڵێم، هەموو بۆ دەڵێم، ئێوە بۆ کە ئەوەی

14

مامۆستایانی و گەورەکان کاهینە بوو. ڕۆژ دوو دوای فەتیرە نانی و پەسخا جەژنی بەڵام دەیانگوت ئەوان بیکوژن. و بگرن بەسەردا دەستی فێڵ بە چۆن دەیانگەڕا تەورات ڕوودەدات.گەلدا لەنێو ئاژاوە نەوەک جەژنەکەدا، لە نەک

که هات ژنێک پاڵکەوتبوو، ئەو کە گولاوی، شیمۆنی ماڵی لە بوو بێتئانیا لە ئەو کاتێک و شکاند شووشەکەی هەبوو، گرانبەهای زۆر و پاک ناردینی بۆنخۆشی شووشەیەکی لەنێو و دەردەبڕین خۆیان ناڕەزایی کە هەبوون کەس هەندێک ڕشتی. سەریدا بەسەر بە بۆنەوخۆشە ئەم دەکرا چونکە بەفیڕۆدرا؟ بۆنخۆشیە ئەم بۆچی دەیانگوت: خۆیاندا بەڵام دەکرد. سەرزەنشتیان و هەژاران، بە بدرایە و بفرۆشرایە دینار سەد سێ لە زیاتر جوانی کارێکی دەکەن؟ دروست بۆ ماندووبوونانە ئەم بۆچی بیهێڵنەوە، وتی: عیسا دەتانەوێت کاتێک و هەیە، خۆتان لەگەڵ هەژارانە ئەو چونکە هەمیشە من. بۆ کردووە کردی، ئەم هەیبوو ئەوەی نیم. لەگەڵتان هەمیشە من بەڵام بکەن، لەگەڵ چاکەیان دەتوانن هەر لە دەڵێم، پێتان ڕاستی نێژکردن. بۆ من جەستەی بۆنخۆشکردنی کردی پێشوەختە دەگوترێت کردی ژنە ئەم ئەوەی جیهاندا، هەموو لە ڕاگەیەنرێت مژدەیە ئەم کە شوێنێک ئەو.یادگاری بۆ

ئەو ئەوەی بۆ کاهینەکان سەرۆک لای چووە دوازدەکە، لە یەکێک ئیسقەریۆتی، یەهودا و پێبدەن، زیو پارەی پێدا بەڵێنیان بوون، خۆشحاڵ و بیستیان ئەوان دەستیان. بداتە ئەسپێرێت.ئەو گونجاودا کاتی لە چۆن دەیگەڕا ئەویش

گوت: پێیان قوتابییەکانی دەکرد، قوربانی پەسخایان کاتێک فەتیرە، نانی ڕۆژی یەکەم لە قوتابییەکانی لە دوو و بخۆیت؟ پەسخا تا بکەین بۆ ئامادەت کوێ لە و بچین دەتەوێت هەڵگرتووە ئاو گۆزەیەکی کە پیاوێک و شارەکە، ناو بۆ بڕۆن گوتن: پێی و نارد خۆی خاوەن بە ژوورەوە، بچێتە شوێنێک هەر لە و بکەون. شوێنی دەبێتەوە، ڕووبەڕووتان لەگەڵ پەسخا جەژنی کە مانەوەکەم شوێنی کوێیە دەڵێت: مامۆستا کە بڵێن ماڵەکە پیشانی ئامادەکراو و ڕازاوە گەورەی سەرەوەی ژوورێکی خۆی ئەو و بخۆم؟ قوتابییەکانم ناو هاتنە و دەرەوە چوونە ئەو قوتابییەکانی بکەن. ئامادەی ئێمە بۆ لەوێ دەدات، ئێوە

و کرد. ئامادە پەسخایان جەژنی و دۆزییەوە، ئاوایان فەرموون پێی چۆن وەک شارەکە، عیسا دەیانخوارد، و پاڵکەوتبوون ئەوان کاتێک هات. دوانزەکە لەگەڵ بوو، ئێوارە کاتێک بەڵام دەخوات. من لەگەڵ ئەوەی دەمدات، ئێوە لە یەکێک کە دەڵێم پێتان ئامین فەرمووی: یەکێکی و من؟ نەک گوت: پێیان یەک بە یەک و بوون خەمبار بە کرد دەستیان ئەوان لەگەڵ ئەوەی دوازدەکە، لە یەکێک گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی بەڵام ئەو من؟ نەک تریش: ئەو، دەربارەی نووسراوە وەک دەڕوات بەڵێ مرۆڤ کوڕی ئەو قاپەکە. ناو دەکاتە نان من دەبوو باش دەست، دەدرێتە مرۆڤ کوڕی ئەوەوە ڕێگەی بە کە مرۆڤە ئەو قوڕبەسەر بەڵام بەرەکەتی و برد نانی عیسا خواردنیان، کاتی لە و نەبووایە. لەدایک مرۆڤە ئەو ئەگەر بۆی جامەکەی و منە. جەستەی ئەمە بیخۆن، و بیگرن فەرمووی: و ئەوان دایە و شکاندی دا، ئەمە گوتن، پێی و خواردەوە. لێی هەموویان و ئەوان، دایە و کرد سوپاسی و هەڵگرت هەرگیز ئیتر کە دەڵێم پێتان ڕاستی کەس. زۆر بۆ دەڕژێت نوێ پەیمانی بۆ کە منە خوێنی خودا پاشایەتی لە نوێ شێوەیەکی بە کە ڕۆژەی ئەو تا ڕەزەکە، بەرهەمی لە ناخۆمەوە دەیخۆمەوە.

کە دەڵێت پێیان عیسا و زەیتوونەکان. کێوی بۆ دەرەوە چوونە سروود، گوتنی دوای و مەڕەکان و شوانەکە لێدەدەم نووسراوە، چونکە گومان، دەکەونە من لە شەوەدا لەم هەموو پەترۆس بەڵام جەلیل. بۆ دەکەم پێشەنگیتان هەڵستاندنەوەم، دوای بەڵام دەبن، پەرتەوازە کە دەڵێم پێ ڕاستیت دەڵێت: پێی عیسا نا. من بەڵام بدەن، لەڕێ هەموو ئەگەر گوت: پێی لێ نکۆڵیم جار سێ بکات، بانگ جار دوو کەڵەشێر ئەوەی پێش شەوەدا، لەم ئەمرۆ تۆ بمرم، تۆدا لەگەڵ بێت پێویست ئەگەر دەیگوت: زیادەڕۆیی بە پێترۆس بەڵام دەکەیت. دەگوت.ئەمەیان هەموویان هەروەها ناکەم. لێ نکۆڵیت هەرگیز

نوێژ تا دانیشن لێرە دەڵێت: قوتابییەکانی بە و گەسیمانییە، ناوی کە شوێنێک ناو بۆ دێن و

پەشۆکاوی زۆر بە کرد دەستی و برد، خۆی لەگەڵ یۆحەنای و یاقوب و پەترۆس و بکەم. ئاگاداربن. و بمێننەوە لێرە مردن، هەتا خەمبارە زۆر گیانم گوت، پێیان و نیگەرانی. و بوون ئەگەر کە دەکرد نوێژی و زەوی، لەسەر ڕوویەوە سەر کەوتە پێشکەوت، کەمێک کاتێک و تۆ بۆ شتێک هەموو باوک، ئەی ئابا، دەیگوت: و تێپەڕێت. لێی کاتژمێرە ئەو بێت، گونجاو تۆ ئەوەی بەڵکو دەمەوێت، من ئەوەی نەک بەڵام بخەرەوە، دوور من لە جامە ئەم دەکرێت، شیمۆن، دەڵێت: پەترۆس بە و خەوتوون، کە دەیانبینێتەوە و دێت و دەتەوێت.
ئەوەی بۆ بکەن، نوێژ و بن ئاگادار بکەن؟ چاودێری کاتژمێر یەک نەتوانیتان خەوتوویت؟ و ڕۆیشت دیسان و لاوازە. بەڵام جەستە ئامادەیە، بەڵام ڕۆح تاقیکردنەوە، ناو نەچنە خەوتوون، دیسان ئەوان دۆزییەوەی گەڕاوەبووەوە و وت. وشەکانی هەمان و کرد نوێژی سێیەم جاری بۆ و بدەنەوە. وەڵامی چی نەیانزانی و کرابوون، قورس چاوەکانیان چونکە ئەوەتا هات. کاتژمێرەکە بەسە، دەدەن؟ پشوو و دەنوون ئێستا دەڵێت: پێیان و دێتەوە دەدات منی ئەوەی ئەوەتا بڕۆین، با هەستن، گوناهباران. دەست دەدرێتە مرۆڤ کوڕی بووەتەوە.نزیک بەدەست

لە یەکێک کە هات، ئیسقەریۆتی یەهودای دەکرد، قسەی ئەو هێشتا کاتێک یەکسەر، و سەرۆک لەلایەن کە دار، و شمشێر بە بوون زۆر کۆمەڵێکی لەگەڵیدا و بوو، دوانزەکە ئەوی ئەوەی بەڵام نێردرابوون. پیرانەوە و تەورات مامۆستایانی و کاهینەکان خۆیەتی، ئەو دەکەم ماچی ئەوەی دەیگوت: و پێدابوون نیشانەیەکی دەستبەسەردەدا ڕەبی، سڵاو گوتی: و بۆی بوویەوە نزیک یەکسەر هاتوو و بیبەنەوە. دڵنیاییەوە بە و بیگرن لە یەکێک گرتیان. و دانا ئەو لەسەر خۆیانیان دەستەکانی ئەوان بەڵام کرد. ماچی و و دا کاهینەکانی سەرۆک کۆیلەی لە و کێشا شمشێرەکەی ڕاوەستابوون، لەوێ ئەوانەی هاتوونەتە دزێک لای بۆ وەک فەرموون: پێی و دانەوە وەڵامی عیسا و بڕییەوە. گوێچکەی فێرم و بووم ئێوە لەلای پەرستگا لە ڕۆژانە بمگرن، ئەوەی بۆ دار و شمشێر بە دەرەوە

و بکرێن. جێبەجێ پیرۆزەکان نووسراوە کە بوو ئەوە بۆ ئەمە بەڵام نەتانگرتم. و دەکردن، لەسەر کەتانێکی کە کەوت، شوێنی گەنجێک و هەڵاتن. و بەجێهێشت ئەویان هەموویان کەتانەکەی بەڵام ئەو گرت. بەسەردا دەستیان گەنجەکان و پۆشیبوو، ڕووتی لەشی هەڵات.ئەوان لە ڕووتکاو و جێهێشت

و پیرەکان و گەورەکان کاهینە هەموو و برد، گەورە کاهینی لای بۆ عیسایان و هەتا کەوت، دوای دوورەوە لە پەترۆس کۆبوونەوە. ئەو لای بۆ تەورات مامۆستایانی ئاگرەکە لەلای و دانیشت خزمەتکارەکان لەگەڵ لەوێ کاهینان. سەرۆکی حەوزی ناو چووە شایەتیدا بەدوای ئەنجومەنەکە هەموو و کاهینەکان سەرۆک بەڵام دەکردەوە. گەرم خۆی لەسەر درۆیان شایەتی کەس زۆر نەیاندۆزییەوە. و بیکوژن، ئەوەی بۆ عیسا دژی دەگەڕان شایەتی و هەستان کەس هەندێک و نەبوون. یەکسان شایەتییەکانیان بەڵام دەدا، ئەو ئەم من کە دەیگوت، ئەو بیستمان ئێمە چونکە دەیانگوت و دەدا ئەو لەسەر درۆیان بنیاد نەدەستکرد تری یەکێکی ڕۆژدا سێ ماوەی لە و دەڕووخێنم دەستکردە پەرستگا چووە و هەستا گەورە کاهینی و نەبوو. یەکسان شایەتییەکانیان ئاواش نە و دەنێمەوە. دژی لە چی ئەمانە نادەیتەوە؟ وەڵامێک هیچ گوتی: و کرد عیسا لە پرسیاری و ناوەڕاست سەرۆکی دیسان نەدایەوە. وەڵامی هیچ و بوو بێدەنگ بەڵام ئەو دەدەن؟ شایەتی تۆ بەڵام بەرەکەتدراوەکە؟ کوڕی مەسیحەکەیت، تۆ ئایا گوت: پێی و لێکرد پرسیاری کاهینان لەسەر و دانیشتووە هێز ڕاستی دەستی لە مرۆڤ کوڕی دەبینن و هەم، من وتی: عیسا چی دەڵێت: و دادڕی خۆی کراسەکانی کاهین سەرۆک بەڵام دێت. ئاسمان هەورەکانی پێ چیتان بیست، کفرەکەتان تەواوی بە ئێوە ئیتر؟ هەیە شایەتان بە پێویستمان دەستیان هەندێک و مردن. بە تاوانبارە ئەو کە دا حوکمیان هەموویان بەڵام دەردەکەوێت؟ بۆمان بکە پێشبینی پێی: گوتنی و لێدانی و ڕووخساری داپۆشینی و بۆی کردن تف بە کرد دا.فڕێیان لێدانەکان بە یارمەتیدەرەکان و لێیدایت. ئەوەی کێیە

سەرۆک خزمەتکارەکانی کچە لە یەکێک بوو، حەوشەکە لە خوارەوە لە پەترۆس کاتێک و گوت: پێی و کرد تەماشای دەکردەوە، گەرم خۆی کە بینی پەترۆسی کاتێک و هات کاهین نە و دەزانم نە گوتی: و کرد نکۆڵی بەڵام ئەو بوویت. ناسرەیی عیسای لەگەڵ تۆش کچە و کرد. بانگی کەڵەشێر و حەوشەکە، ناو بۆ دەرەوە چووە و دەڵێیت. تۆ چی تێدەگەم لەوێ کە ئەوانەی لەگەڵ قسەکردن بە کرد دەستی دیسان بینی، ئەوی کە خزمەتکارەکە کات، کەمێک دوای کردەوە. نکۆڵی دیسانەوە ئەو بەڵام ئەوانە. لە ئەمە کە ڕاوەستابوون، ئەوانیت، لە تۆ بەڕاستی گوت: پەترۆسیان بە دیسانەوە ڕاوەستابوون لەوێ ئەوانەی نەفرەت بە کرد دەستی بەڵام ئەو دەچێت. لەوانە قسەکردنەکەت و جەلیلیت تۆ چونکە دووەم جاری بۆ و دەکەن. باسی ئێوە کە پیاوە ئەم نازانم کە: خواردن سوێند و کردن پێش کە گوتبوو، پێی عیسا کە وشەیەی ئەو کردەوە یادی پەترۆس کرد. بانگی کەڵەشێر گریان.بە کرد دەستی و دەکات، لێ نکۆڵی جار سێ بکات، بانگ جار دوو کەڵەشێر ئەوەی

15

ئەنجومەن هەموو و نووسەران و پیران لەگەڵ کاهینان سەرۆک بەیانیدا لە یەکسەر و لێی پیلاتۆس و کرد. پیلاتۆسیان ڕادەستی و بردیان و بەست عیسایان کرد، ڕاوێژیان دەڵێیت. تۆ گوت: پێی و دایەوە وەڵامی ئەویش جولەکەکانی؟ پاشای تۆ ئایا پرسی: نەدایەوە. وەڵامێکی هیچ ئەو بەڵام کرد، دژی لە زۆریان تاوانبارییەکی گەورەکان کاهینە شایەتی چەند ببینە نادەیتەوە؟ وەڵام هیچ گوتی: و لێکرد پرسیاری دیسان پیلاتۆس بەڵام بوو. سەرسام پیلاتۆس بۆیە نەدایەوە، وەڵامێکی هیچ چیتر عیسا بەڵام دەدەن. تۆ دژی لە ئەوەی بەڵام دەکرد. داوایان کە ئەوەی زیندانی، یەک بۆیان دەکرد ئازادی جەژن بەپێی ڕاپەڕینەکەدا لە ئەوانەی بوو، بەستراو یاخیبووان هاوڕێیانی لەگەڵ باراباس دەگوترا پێی

وەک داواکردن، بە کرد دەستی کرد، هاواری ئاپۆرە کاتێک و دابوو. ئەنجام کوشتنیان دەتانەوێت گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی پیلاتۆس بەڵام دەکردن. بۆی هەمیشە ئەوەی حەسوودی لەبەر گەورەکان کاهینە کە دەیزانی ئەو بەربجێدەم؟ بۆ جولەکەکانتان پاشای داوای زیاتر ئەوەی بۆ جەنگاند خەڵکەکەیان گەورەکان کاهینە بەڵام کردبوو. ڕادەستیان کەواتە گوتن: پێی دیسان و دایەوە وەڵامی پیلاتۆس بەڵام ئەو بکەن. باراباس ئازادکردنی هاواریان دیسان ئەوانیش جولەکەکانە؟ پاشای دەڵێن کە بەوەی بیکەم دەتانەوێت چی زیاتر ئەوان بەڵام کردووە؟ خراپەی چی دەگوتن: پێی پیلاتۆس بەڵام بدە! لەخاچی کرد: بکات، خەڵکەکە بۆ پێویست ئەوەی دەیویست کە پیلاتۆس بدە! لەخاچی کرد: هاواریان خاچ لە ئەوەی بۆ قامچیکردنی دوای دەست دایە عیسای و کرد، ئازاد بۆیان باراباسی بدرێت.

کۆمەڵە تەواوی و پرایتۆریۆنە، کە دادگاکە، ناوەوەی بردە ئەویان سەربازەکان بەڵام کە دانا سەری لە درکیان تاجێکی و لەبەرکرد ئەرخەوانییان جلی و بانگکرد، سەربازەکەیان پاشای ئەی شادبوون، ئەو. پێشوازیکردنی بە کرد دەستیان و هاوینەبوو. دڕک لە و دادەنا چۆکیان و لێدەکرد، تفیان و دەدا سەری لە کەڵەکێک بە ئەوان و جولەکەکان! جلە و داکەند لەبەر ئەرخەوانییەکەیان پێکرد، گاڵتەیان کاتێک و دەبرد. بۆ کڕنۆشیان بدەن.خاچی لە ئەوەی بۆ دەریانهێنا و لەبەرکرد، خۆیان تایبەتەکانی

و ئەلێکساندەر باوکی دەهاتەوە، کێڵگەوە لە کە قورێنی شیمۆنێکی کرد ناچاریان و هەڵبگرێت.خاچەکەی ئەوەی بۆ ڕووفۆس،

و کاسەسەرە. شوێنی وەرگێڕاوەکەی واتای کە گۆلگۆسا، شوێنی بۆ هێنا ئەویان و لەدوای و وەریانەگرت. ئەو بەڵام خواردنەوە، بۆ پێدا موریان بە تێکەڵکراو شەرابێکی

که ئەوان لەسەر تیروپشک فڕێدانی ئەو، جلەکانی دەکەن دابەشیان ئەو، بە میخیان لێدانی ئەو هۆکارەکەی نووسراوەکەی دا. لەخاچیان و بوو سێیەم کاتژمێر هەڵبگرێت. چی کێ جولەکەکان.پاشای نووسرابوو:

لای لە یەکێکیان و ڕاستی لای لە یەکێکیان دا، خاچ سەر لە دزیان دوو ئەودا لەگەڵ و ڕێبوارانە ئەو و ژمێردرا. یاخیبووان لەگەڵ دەڵێت: کە بوو تەواو نووسینە ئەو و چەپی. لە و دەڕووخێنێت پەرستگا ئەوەی ها، دەیانگوت، و دەجوڵاند سەریان و پێدەکرد کوفریان شێوە، هەمان بە خوارەوە. وەرە خاچەکە لە و بکە ڕزگار خۆت دەنێتەوە بنیادی ڕۆژدا سێ کەسانی دەگوت: یەکتریان بە و پێدەکرد گاڵتەیان تۆراتزانەکان لەگەڵ گەورەکان کاهینە لە ئێستا با ئیسرائیل، پاشای مەسیح، بکات. ڕزگار خۆی ناتوانێ بەڵام کرد، ڕزگار تری لەگەڵیدا ئەوانەی بهێنین. پێ باوەڕی و ببینین ئەوەی بۆ خوارەوە، بێتە خاچەکە پێدەکرد.سووکایەتییان خاچکرابوون

نۆیەم کاتژمێری هەتا هات زەویدا هەموو بەسەر تاریکی ڕوویدا، شەشەم کاتژمێری کاتێک لیما ئێلۆی، ئێلۆی فەرمووی: و کرد هاواری بەرز دەنگێکی بە عیسا نۆیەمدا، کاتژمێری لە بەجێت بۆچی من، خودای ئەی من، خودای ئەی وەرگێڕدراوە: ئەوە واتای کە ساباختانی؟ هێشتم؟

ئەلیاس ببینە، دەیانگوت: بیست، گوێیان کە ڕاوەستابوون، لەوێ ئەوانەی لە هەندێک و و قامیشێک دەوری دایخستە و سرکە لە پڕکرد ئیسفەنجێکی و ڕایکرد یەکێک دەکات. بانگ بەڵام ئەو. داکەندنی بۆ دێت ئەلیاس ئایا بزانین با بیهێڵن دەیگوت: خواردنەوە، دەیدایە بۆ پەرستگا پەردەی و دا. هەناسەی دوایین گەورە، دەنگێکی بەرزکردنەوەی دوای عیسا بینی کاتێک ڕاوەستابوو، بەرامبەری لە کە سەدسالارەکە خوارەوە. تا سەرەوە لە درا دوو

کوڕی پیاوە ئەم ڕاستی بە وتی: دەرکرد، دوایی هەناسەی و کرد هاواری شێوەیە بەم کە و مەجدەلیە مریەمی لەوانە دەکرد، سەیریان دوورەوە لە کە هەبوون ژنانیش بوو. خودا بوو، جەلیل لە کاتێک کە ئەوانەی سالۆمی. و یۆسێ، و بچووک یاقوبی دایکی مریەمی بۆ هاتبوون لەگەڵی کە زۆر دیکەی ژنانی هەروەها کرد، خزمەتیان و کەوتن شوێنی ئۆرشەلیم.

یوسفی شەممە، پێش ڕۆژی واتە بوو، ئامادەکاری ڕۆژی چونکە داهاتبوو، ئێوارە کاتێک و خودا پاشایەتی چاوەڕێی خۆشی کە ئەنجومەن، بەڕێزی ئەندامێکی هات، ئەریماسیایی بەڵام کرد. عیسای لاشەی داوای و پیلاتۆس لای بۆ ژوورەوە چووە و کرد وێرای دەکرد، پرسیاری و کرد سەدانی سەرپەلی بانگی و مردووە، پێشتر ئەگەر بوو سەرسام پیلاتۆس و بەخشی. یوسف بە جەستەکەی زانی، سەدان لە کاتێک و مردووە. زوو لە ئەگەر لێکرد گۆڕێکدا لە و پێچایەوە کەتانەکە لە خوارەوە، لە ئەو داهێنانی دواى و کڕی کەتانێکی مریەمی گۆڕەکە. دەرگای سەر بۆ کرد گلۆر بەردێکی و هەڵکەنرابوو، بەردەوە لە کە ناشتی دانرا.کوێ لە کە دەیانبینی یۆسێ مریەمی و مەگدەلی

16

سالۆمی و یاقوب مریەمی و مەجدەلی مریەمی تێپەڕی، شەممە کاتێک و ڕۆژی یەکەم لە بەیانی زۆر و بکەن. دەستنوێژی و بچن ئەوەی بۆ کڕی بۆنخۆشییەکانیان لە بەردەکە کێ دەگوت: خۆیان بە و هەڵهاتبوو. خۆر کاتێک گۆڕەکە، سەر دێنە شەممە ئەو کە دەبینن سەرەوە، کردە سەیریان کاتێک و دەگلێنێتەوە؟ بۆمان گۆڕەکە دەرگای گۆڕەکە، ناو بۆ ژوورەوە چوونە کاتێک و بوو. گەورە زۆر چونکە کراوە، گەڵا بەردە

سەرسام و بوو، لەبەردا سپی جلوبەرگێکی و دانیشتبوو ڕاستدا لەلای کە بینی گەنجێکیان دەگەڕێن، لەخاچدراوەکە ناسرەیی عیسای مەترسن، ئەوان: دەڵێتە ئەو بوون.
بە و قوتابییەکانی بە و بڕۆن بەڵام دایاننا. کە شوێنەی ئەو ببینن نییە، لێرە هەڵسترایەوە، دەرچوون و گوتن. پێی وەک دەیبینن، لەوێ جەلیل، بۆ دەکەوێت پێشتان کە بڵێن پەترۆس چونکە نەگوت، هیچیان کەس بۆ و گرتبوو، شێتبوونیان و لەرزە گۆڕەکە، لە ڕایانکرد و دەترسان.

دەرکەوت، مەجدەلیە مریەمی بۆ جار یەکەم شەممە، یەکەمی ڕۆژی بەیانی لە و هەستابوو ئەوانەی بۆ کرد ڕاپۆرتی و چووبوو ژنە ئەو دەرکردبوو. لێ پیسی ڕۆحی حەوت کە ئەوەی و دەکات ژیان بیستیان کە ئەوانیش دەگریان. و دەگێڕان شیوەن کە بوون، ئەودا لەگەڵ دەڕۆن، ڕێ کە ئەوان لە کەس دوو بۆ ئەمانە دوای نەکرد. باوەڕیان بینراوە، ئەوەوە لەلایەن هەواڵیان ڕۆیشتوون، ئەوان و دەڕۆیشتن. کێڵگە بەرەو کاتێک دەرکەوت، تر شێوەیەکی لە دانیشتبوون کە یانزەیەک ئەوان بۆ دواتر نەکرد. باوەڕ ئەوانیشیان بە بەڵام ماوەکان، بە دا بەوانەی نەهێنا باوەڕیان چونکە ئەوان، دڵڕەقی و بێباوەڕی کرد سەرزەنشتی و دەرکەوت، هەموو بە مژدە و جیهان هەموو ناو بۆ برۆن گوتن: پێی و هەستاوە. بینیبوو ئەویان کە بەڵام دەبێت، ڕزگار کراوە لەسەر ئاوی و هێناوە باوەڕی ئەوەی ڕابگەیەنن. دروستکراوەکان هێناوە، باوەڕیان ئەوانەی و نیشانەکان دەدرێت. لەسەر حوکمی نەهێناوە باوەڕی ئەوەی قسە نوێیەکان زمانە بە دەردەکەن، پیسیان ڕۆحی مندا ناوی لە دەکەوێت: دوایان ئەمانە پێ زیانیان بخۆنەوە، کوشندە شتێکی ئەگەر تەنانەت هەڵدەگرن، ماران دەکەن.
دەبنەوە.چاک و دادەنێن نەخۆشان لەسەر دەستیان ناگەیەنێت،

لە و ئاسمان بۆ هەڵگیرایەوە کرد، بۆیان قسەی ئەوەی دوای کەواتە بەڕاستی خاوەن جارپیان‌دا، شوێنێک هەموو لە و دەرچوون بەڵام ئەوان دانیشت. خودا ڕاستی دەستی

دوایان کە نیشانانەی ئەو ڕێگەی لە دەکرد پتەو وشەکەی و دەکرد هاوکاری خاوەن ئامین.دەکەوت.

ژمارەکان

1

دووەمی ساڵی دووەمی مانگی یەکی لە شایەتی، چادری لە سینا، چۆڵەوانی لە یەزدان
هەموو دەستپێکی بگرن فەرمووی: و کرد موسا بۆ قسەی میسر، خاکی لە دەرچوونیان
ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکانیان، ماڵەکانی بەپێی خزمایەتی، بەپێی ئیسرائیل کۆمەڵی
ئەوانەی هەموو سەرەوە، بەرەو ساڵەوە بیست تەمەنی لە پیاوێک هەموو سەریان. بەپێی
هارون و تۆ هێزەکانیان، بەپێی بکەن ژمێرەیان ئیسرائیلدا، لە جەنگەوە بچنە دەتوانن
لە هەریەکێک هۆزەکەی، بەپێی هەریەکێک دەبن، ئێوەدا لەگەڵ و بکەن. ژمێرەیان
دەبن.باوکییەکان ماڵە بەپێی فەرمانڕەواکان،

کوڕی ئەلیسور ڕەئوبێن، لە ڕادەوەستن: ئێوە لەگەڵ کە پیاوانەن ئەو ناوەکانی ئەمانە
ئەمیناداب. کوڕی ناحشۆن یەهودا، لە سوریشەدای. کوڕی شەلومیێل شیمۆن، لە شەدیئور،
لە یوسف کوڕانی لە حێلۆن، کوڕی ئەلیاب زەبولون، لە سۆگار، کوڕی ناتانائێل ئیساخار، لە
ئەبیدان بنیامین، لە فەداسور. کوڕی گەمالیێل مەنەسا، ی ئەمیهود. کوڕی ئەلیشاما ئەفرایم،
کوڕی فاگاییێل، ئاشێر، لە ئەمیشەدای. کوڕی ئەحیعەزەر دان، ئەوانەی گدعۆنی. کوڕی

ئەینان. کوڕی ئەحیرێ نەفتالی، ئەوانی ڕاگوئێل. کوڕی ئەلیساف گاد، ئەوانی ئێخران. فەرمانڕەوایانی خێڵەکانیان، بەپێی هۆزەکان فەرمانڕەوایانی کۆمەڵن، بانگکراوانی ئەمانە ئیسرائیلن.هەزاران

کۆمەڵەکە هەموو و بانگکرابوون. ناوەوە بە کە گرت پیاوانەیان ئەو هارون و موسا بەپێی نەوەکانیان، بەپێی تۆمارکران و ساڵ، دووەمی مانگی یەکی لە کۆکرایەوە هەموو سەرەوە، بەرەو و ساڵان بیست لە ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی خێڵەکانیان، لە ژمێردران کرد، موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو سەریان. بەپێی نێرینەیەک سینا.چۆڵەوانی

بەپێی خزمایەتییەکانیان، بەپێی بوون ئیسرائیل، نۆبەرەی ڕەئوبێن، کوڕەکانی هەموو سەرژمێری، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بچێتە دەتوانی کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان بۆ سەد. پێنج و هەزار شەش و چل ڕەئوبێن، هۆزی لە ئەوان ژمێریاری جەنگەوە. باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی شیمۆن کوڕەکانی و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی هۆزی لە ئەوان ژمێریاری جەنگەوە، بچێتە دەتوانێ کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو سەد.سێ و هەزار نۆ و پەنجا شیمۆن،

باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی یەهودا کوڕەکانی بۆ و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی یەهودا، هۆزی لە ئەوان ژمارەکردنی سوپا، بچێتە دەتوانێ کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو سەد.شەش و هەزار حەفتا و چوار

باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خێڵەکانیان، بەپێی یەساخار کوڕەکانی بۆ و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی هۆزی لە ئەوان ژمارەکردنی سوپا، بچێتە دەتوانێ کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو خزمایەتییان، بەپێی زەبولون کوڕەکانی بۆ سەد. چوار و هەزار چوار و پەنجا ییساخار، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، چوار و هەزار حەوت و پەنجا زەبولون، هۆزی لە ئەوان ژمێریاری سوپا، بچێتە دەتوانێ سەد.

بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی ئەفرایم، کوڕەکانی یوسف، کوڕەکانی بۆ لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکییەکانیان، ماڵە ژمێریاری جەنگەوە بچێتە دەتوانێت کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو و ساڵ بیست تەمەنی خزمایەتییان، بەپێی مەنەسا کوڕەکانی بۆ سەد. پێنج و هەزار چل ئەفرایم، هۆزی لە ئەوان سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی دەرەوە دەچنە ئەوانەی هەموو سەرەوە، بەرەو و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان، هەموو کوڕەکانی بۆ سەد. دوو و هەزار دوو و سی مەنەسا، هۆزی لە ئەوان ژمێریاری سوپادا، لە ژمارەی بەپێی باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی بنیامین بەرەو و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، سی بنیامین، هۆزی لە ئەوان ژمارەکردنی جەنگ، بچێتە دەتوانێ کە هەرکەسێک سەرەوە، هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی گاد کوڕەکانی بۆ چوارسەد. و هەزار پێنج و هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی لە دەرەوە دەچنە ئەوانەی هەموو سەرەوە، بەرەو و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان بوو.پەنجا و سەد شەش و هەزار پێنج و چل گاد، هۆزی لە ئەوان ژمارەکردنی هێزدا.

باوکییەکانیان،ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی دان کوڕەکانی بۆ وساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی دان، هۆزی لە ئەوان ژمێریاری جەنگ، بۆ دەرەوە دەچنە ئەوانەی هەموو سەرەوە، بەرەو بەپێی خزمایەتییان، بەپێی ئاشێر کوڕەکانی بۆ سەد. حەوت و هەزار دوو و شەست سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، دەچنە ئەوانەی هەموو سەرەوە، بەرەو و ساڵەوە بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو بوو.سەد پێنج و هەزار یەک و چل ئاشێر، هۆزی لە ئەوان ژمێریاری جەنگ. بۆ دەرەوە

باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی خزمایەتییان، بەپێی نەفتالی کوڕەکانی بۆ و ساڵ بیست تەمەنی لە نێرینەکان هەموو سەرژمێریان، بەپێی ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی نەفتالی، هۆزی لە ئەوان ژمێریاری سوپا، بچێتە دەتوانێ کە هەرکەسێک سەرەوە، بەرەو سەد.چوار و هەزار پەنجا و سێ

پیاو، دوازدە ئیسرائیل، سەرۆکەکانی و هارون و موسا کە بوو ژمارەکردنە ئەو ئەمە ژمێریاری هەموو ئیتر کرد. ژمارەیان بنەماڵەکان ماڵەکانی هۆزی بۆ هۆزێک، هەر بۆ پیاوێک هەموو سەرەوە، بەرەو ساڵەوە بیست تەمەنی لە هێزەکانیان لەگەڵ ئیسرائیل کوڕانی سێ و هەزار سەد شەش ڕوویدا. ئیسرائیل، لە جەنگکردن بۆ دەرەوە دەچوونە ئەوانەی پەنجا.و سەد پێنج و هەزار

یەزدان و ئیسرائیل. کوڕانی لەنێو نەژمێردران خێزانەکانیان هۆزی لە لێڤییەکان بەڵام مەگرە ئەوان ژمارەی و مەکە، مەژمێرە لێڤی هۆزی ببینە، فەرمووی، و کرد موسا بۆ قسەی لەسەر و شایەتی چادری لەسەر دابنێ لێڤییەکان تۆ ئیسرائیل. کوڕانی ناوەڕاستی لە و هەڵدەگرن چادرەکە خۆیان تێیدایە. ئەوەی هەموو لەسەر و قاپوقاچاغەکانی هەموو

چادر چادرەکە دەوروبەری لە و دەکەن تێدا خزمەتی خۆیان قاپوقاچاغەکانی، هەموو
دانانی کاتی لە و دایدەماڵن، لێڤییەکان چادرەکەدا، لابردنی کاتی لە و هەڵدەدەن.
ئیسرائیل کوڕانی و بمرێت. با دەبێتەوە نزیک کە بیانییەکە و هەڵیدەستێننەوە، چادرەکەدا،
خۆی، سەرکردایەتی بەپێی پیاوێک هەر و خۆی، ڕێکخستنی لە پیاوێک هەر دادەنێن، چادر
و دابنێن، ئۆردوگا شایەتی چادری دەوروبەری لە با لێڤییەکان بەڵام خۆیان. هێزی لەگەڵ
شایەتی چادری پاسەوانی خۆیان لێڤییەکان نابێت. ئیسرائیلدا کوڕانی لەنێو گوناهێک
ئاوا دا، هارون و موسا بە فەرمانی یەزدان ئەوەی هەموو بەپێی ئیسرائیل کوڕانی دەکەن.
کردیان.

2

ئاڵاکان، بەپێی خۆی، ڕێکخستنی بەپێی پیاوێک هەر فەرمووو: هارون و موسا بە خاوەن
لە بەرامبەردا، لە بچن ئۆردوو لە ئیسرائیل کوڕانی با باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی
چادر یەکەم ئەوانەی و دەچن. ئۆردوو لە ئیسرائیل کوڕانی شایەتی چادری دەوروبەری
فەرمانڕەوای و هێزەکانیان، لەگەڵ یەهودا چادرگای ڕێکخستنی ڕۆژهەڵاتدا، لە هەڵدەدەن
حەفتا کراوە، بۆ پشکنینیان کەسانەی ئەو هێزی ئەمیناداب. کوڕی ناحشۆن یەهودا، کوڕانی
یەساخار، هۆزی تەنیشت لە هەڵدەدەن چادر ئەوانەی و بوون. سەد شەش و هەزار چوار و
بۆ پشکنینیان کەسانەی ئەو هێزی سۆگار. کوڕی نەتەنێل یەساخار، کوڕانی فەرمانڕەوای و
هۆزی تەنیشت لە هەڵدەدەن چادر ئەوانەی و سەد. چوار و هەزار چوار و پەنجا کراوە،
ئەوانەی ئەو، هێزی حێلۆنە. کوڕی ئەلیابی زەبولون کوڕانی فەرمانڕەوای و زەبولون،
ئۆردووگای لە پشکنراون ئەوانەی هەموو سەد. چوار و هەزار حەوت و پەنجا پشکنراون،
چار یەکەم خۆیان هێزی لەگەڵ سەد، چوار و هەزار شەش و هەزار هەشتا و سەد یەهودا،

فەرمانڕەوای و ئەوان، هێزی باشوور، بەرەو ڕەئوبێن ئۆردووگای لەشکرەکانی دەردەچن. و چل کراوە، بۆ پشکنینیان کەسانەی ئەو هێزی شەدیئور. کوڕی ئەلیسور ڕەئوبێن کوڕانی و شیمۆن، هۆزی ئەو، تەنیشتی لە هەڵدەدەن چادر ئەوانەی و سەد. پێنج و هەزار شەش کەسانەی ئەو هێزی سوریسەدای. کوڕی سەلامیێل شیمۆن، کوڕانی فەرمانڕەوای تەنیشتی، لە هەڵدەدەن چادر ئەوانەی و سەد. سێ و هەزار نۆ و پەنجا کرا، بۆ پشکنینیان ئەوانەی ئەو، هێزی ڕاگوئێل. کوڕی ئەلیساف گاد، کوڕانی فەرمانڕەوای و گاد، هۆزی ئۆردوگای پشکنراوەکانی هەموو پەنجا. و سەد شەش و هەزار پێنج و چل پشکنراون، دووەم بە هێزەکانیان لەگەڵ پەنجا، و سەد چوار و هەزار یەک و پەنجا و سەد ڕەئوبێن، دەڕۆن.

وەک کەمپەکان، ناوەڕاستی لە لێڤییەکان کەمپی و هەڵدەگیرێتەوە، شایەتی چادری و ڕیزبەندی خۆی. ڕابەرایەتی بەپێی هەریەکە دەرەوە، دەڕۆنە ئاواش دادەمەزرێنن، چۆن ئەفرایم، کوڕانی فەرمانڕەوای و هێزەکانیان، لەگەڵ دەریاوە تەنیشتی لە ئەفرایم کەمپی سەد.پێنج و هەزار چل پشکنراون، کەسانەی ئەو هێزی ئەمیهود. کوڕی ئەلیشاما

مەنەسا، کوڕانی فەرمانڕەوای و مەنەسا، هۆزی تەنیشت لە هەڵدەدەن چادر ئەوانەی و و سەد. دوو و هەزار دوو و سی ژمێردران، کەسانەی ئەو هێزی فەداسور. کوڕی گەمالییێل بنیامین، کوڕانی فەرمانڕەوای و بنیامین، هۆزی لەتەنیشت هەڵدەدەن چادر ئەوانەی سەد. چوار و هەزار پێنج و سی پشکنراون، کەسانەی ئەو هێزی گدعۆنی. کوڕی ئەبیدان سەد، و هەزار هەشت و هەزار سەد ئەفرایم، ئۆردووگای لە پشکنراون ئەوانەی هەموو دەڕۆن.سێیەم خۆیان، هێزی لەگەڵ

دان، کوڕانی فەرمانڕەوای و ئەوان، هێزی لەگەڵ باکوور بەرەو دان کەمپی ڕێکخستنی

حەوت و هەزار دوو و شەست پشکنرابوون، کە ئەو هێزی عەمیشەدای. کوڕی ئەحیعەزەر و ئاشێرە، هۆزی ئەودا تەنیشتی لە دادەمەزرێنن کەمپ کە ئەوانەی و بوون. سەد و چل پشکنران، کەسانەی ئەو هێزی ئێخرانە. کوڕی فاگیێلی ئاشێر کوڕانی فەرمانڕەوای و نەفتالی، هۆزی تەنیشت لە هەڵدەدەن چادر ئەوانەی و سەد. پێنج و هەزار یەک پشکنراون، کەسانەی ئەو هێزی ئەینانە. کوڕی ئاحیرێی نەفتالی کوڕانی فەرمانڕەوای دان، ئۆردووگای لە کراوە بۆ پشکنینیان ئەوانەی هەموو سەد. چوار و هەزار سێ و پەنجا خۆیان ڕێکخستنی بەپێی کە کەسانن دوا سەد، شەش و هەزار حەوت و پەنجا و سەد دەردەچن.

ژمارەکردنی هەموو باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی ئیسرائیلە کوڕانی ژمارەکردنی ئەمە بەڵام پەنجا. و سەد پێنج و هەزار سێ و هەزار سەد شەش هێزەکانیان، لەگەڵ کەمپەکان کوڕانی و دا. موسا بە فەرمانی یەزدان وەک نەکران، ژمارە ئەوان لەنێوان لێڤییەکان بەپێی جۆرە بەم دا. ئەنجامیان دا، موسا بە فەرمانی یەزدان ئەوەی هەموو ئیسرائیل یەکتری لەگەڵ هەریەکەیان بەڕێکەوتن، جۆرە بەم و هەڵدا، چادریان خۆیان ڕێکخستنی باوکییەکانیان.ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی

3

موسا لەگەڵ سینا چیای لە یەزدان کە ڕۆژەدا لەو موسان، و هارون نەوەکانی ئەمانە و و ئەلعازار ئەبیهود، ناداب، نۆبەری هارونن: کوڕەکانی ناوەکانی ئەمانەش کرد. قسەی دەستەکانیان کە دەستنیشانکراوەکان کاهینە هارونن، کوڕەکانی ناوەکانی ئەمانە ئیتامار. ئاگرێکی کاتێک مردن، یەزدان لەبەردەم ئەبیهود و نادەب و کاهینییێتیکردن. بۆ کرا تەواو

و ئەلعازار نەبوو. منداڵیان و سینا، چۆڵەوانی لە کرد پێشکەش یەزدان لەبەردەم بێگانەیان
کرد.کاهینیەتییان باوکیان هارونی لەگەڵ ئیتامار

کاهین ئەهارۆنی لەبەردەم ئەوان و بگرە، لێڤی هۆزی فەرموو: موسای بە یەزدان و
و دەپارێزن ئەو پاسەوانییەکانی و دەکەن. ئەو بۆ خزمەت و دایاندەبەزێنیت،
کارەکانی ئەنجامدانی بۆ شایەتی، چادری لەبەردەم ئیسرائیل کوڕانی پاسەوانییەکانی
ئیسرائیل کوڕانی پاسەوانی و شایەتی، چادری کەلوپەلەکانی هەموو دەپارێزن و چادرەکە.
کاهینەکانن، کە کوڕەکانی و ئارۆن دەدەیتە لێڤییەکان تۆ و چادرەکە. کارەکانی هەموو لە
دادەنێیت کوڕەکانی و هارون و ئیسرائیلەوە. کوڕانی لە من بۆ دراون دیاری وەک ئەمانە
بەپێی ئەوانەی هەموو و دەپارێزن، خۆیان کاهینیەتی ئەوان و شایەتی، چادری لەسەر
بە یەزدان و دەمرێت. لێدەدات دەستی کە بیانییەکە و پەردەکە، ناوەوەی و قوربانگا،
لە ئیسرائیلەوە کوڕانی ناوەڕاستی لە وەرگرتووە لێڤییەکانم من ئەوەتا و فەرموو: موسای
دەبن، ئەوان کڕینەوەی ئیسرائیل، کوڕانی لە دەکاتەوە سکی کە نۆبەرەیەک هەموو جیاتی
لە نۆبەرەم هەموو کە ڕۆژەدا لەو نۆبەرە، هەموو چونکە من بۆ دەبن. من بۆ لێڤییەکان و
ئاژەڵ هەتا مرۆڤەوە لە کرد، پیرۆز خۆم بۆ ئیسرائیل لە نۆبەرەم هەموو لێدا، میسر خاکی
یەزدانم.من دەبن، من بۆ

بکە لێڤی کوڕەکانی سەردانی فەرمووی: و کرد موسا بۆ قسەی سینا چۆڵەوانی لە یەزدان و
بەرەو و مانگ یەک لە نێرینەیەک هەموو خێڵەکانیان، بەپێی باوکانیان، ماڵەکانی بەپێی
دەنگی ڕێگەی لە کرد ئەوانیان سەردانی هارون و موسا و بکەن. ژمێرەیان سەرەوە،
پێدابوون.فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو یەزدانەوە،

ئەمانە مەراری. و قەهات گێرشۆن، ناوەکانیان: بەپێی بوون لێڤی کوڕەکانی ئەمانە

قاهات کوڕەکانی و شیمعی. و لۆبێنی خێڵەکانیان: بەپێی گێرشۆنن کوڕەکانی ناوەکانی بەپێی مەراری کوڕەکانی و عوزیێل. و حەبرۆن یەسهار، و عەمرام خێڵەکانیان، بەپێی بۆ باوکییەکانیان. ماڵە بەپێی لێڤییەکانن خێڵەکانی ئەمانە موسی، و موولی خێڵەکانیان، بەپێی ئەوان ژمێریاریی گێرشۆن. گەلانی ئەمانە شیمەی، گەلی و لۆبێنی، گەلی گێرشۆن هەزار حەوت ئەوان ژمێریاریی سەرەوە، بەرەو و مانگ یەک لە نێرینەیەک هەموو ژمارەی و دەریا. تەنیشت لە دەچێتن چادرەکە دوای لە گێرشۆن کوڕەکانی و بوو. سەد پێنج و پاسەوانی و بوو. داعێل کوڕی ئەلیساف گێرشۆن، گەلی خێڵەکانی ماڵی فەرمانڕەوای چادری دەرگای داپۆشینی و داپۆشینەکە، و چادرەکە شایەتیدا، چادری لە گێرشۆن کوڕانی بوو، چادرەکە لەسەر کە حەوشەکە دەروازەی پەردەی و حەوشەکە، پەردەکانی و شایەتی، ئەو.کارەکانی هەموو پاشماوەکانی و

عوزیێل گەلی و یەک، حەبرۆن گەلی و یەک، یەسهار گەلی و یەک، ئەمرام گەلی قەحات: بۆ و مانگەوە یەک لە نێرینەیەک هەموو ژمارە. بەپێی قەحاتن، گەلەکانی ئەمانە یەک. گەلانی دەکەن. پیرۆزەکان شوێنە پاسەوانی سەد، شەش و هەزار هەشت سەرووتر، گەلانی باوکانی ماڵی فەرمانڕەوای و دادەبەزن. چادرەکەدا باشووری لای لە قەهات کوڕانی بوو.عوزیێل کوڕی ئەلیسافانی قەهات،

پیرۆزەکان قاپوقاچاغە و قوربانگاکان و چرادانەکە و مێزەکە و سندووقەکە پاسەوانیان و فەرمانڕەوای و کارەکانیان. هەموو و داپۆشەرەکە و دەکەن خزمەت پێیان کە پاراستنی بۆ دانرابوو کاهین، هارونی کوڕی ئەلعازاری لێڤییەکان، فەرمانڕەواکانی گەلەکانی ئەمانە مووسی، گەلی و مۆولی، گەلی مەراری بۆ پیرۆزەکان. شتە پاسەوانەکانی و مانگەوە یەک تەمەنی لە نێرینەیەک هەموو ژمارە، بەپێی ئەوان ژمێریاریی مەراری. کوڕی زوریێلی مەراری، گەلی باوکانی ماڵی سەرۆکی بوو. پەنجا و هەزار شەش سەرووتر،

پاسەوانی ژمێریاری ئۆردوگە. دەبنە باکوور لەلای چادرەکەوە لایەکانی لە ئەبیحایل، هەموو و بنکەکانی، و کۆڵەکەکانی، و شمشیرەکانی، و چادرەکە، سەرەکانی مێراری: کوڕانی و بنکەکانیان، و دەوروبەر، لە حەوشەکە کۆڵەکەکانی و کارەکانیان. و قاپوقاچاغەکانیان، گوریسەکانیان.و سنگەکان،

و هارون و موسا هەڵدەدەن، چادر شایەتی چادری لەبەردەم ڕۆژهەڵاتەوە لە ئەوانەی لێ دەستی بێگانەیەک هەر و ئیسرائیل، کوڕانی بۆ دەکەن پیرۆزگا پاسەوانی کوڕەکانی، بەپێی ژماردیان هارون و موسا ئەوانەی لێڤییەکان، ژمێریاری هەموو دەمرێت. بدات بەرەو و مانگ یەک لە نێرینەیەک هەموو هۆزەکانیان، بەگوێرەی یەزدان فەرمایشتی بوون.هەزار بیست و دوو سەرەوە،

ئیسرائیل نەوەی نۆبەرەکانی نێرینە هەموو سەرژمێری گوتی: و فەرموو موسا بە یەزدان دەبێت و بکە. تۆمار ناوەوە بە ژمارەیان و سەرەوە، بەرەو مانگەوە یەک تەمەنی لە بکە و ئیسرائیل، کوڕانی نۆبەرانی هەموو جیاتی لە یەزدان، من بگریت، من بۆ لێڤییەکان و ئیسرائیل. کوڕانی ئاژەڵەکانی ناو لە نۆبەرانە هەموو جیاتی لە لێڤییەکان ئاژەڵەکانی یەزدان کە شێوەیەی بەو کرد، ئیسرائیلی کوڕانی نۆبەرەکانی هەموو سەردانی موسا لە ناوەکانیان، ژمارەی بەپێی بوون نێر لەدایکبووەکانی یەکەم هەموو و پێدابوو. فەرمانی دوو و هەزار دوو و بیست سەرژمێریەکەیاندا، لە سەرەوە، بەرەو مانگەوە یەک تەمەنی هەموو جیاتی لە بگرە لێڤییەکان فەرمووو: موسای بە یەزدان و سێ. و حەفتا و سەد لێڤییەکان و ئاژەڵەکانیان، جیاتی لە لێڤییەکان ئاژەڵەکانی و ئیسرائیل، کوڕانی نۆبەرەکانی لە کە کەسانەی سێ و حەفتا و سەد سێ کڕینەوەی و یەزدانم. من من، هی دەبنە سەرێک هەر بۆ شاقل پێنج و ئیسرائیل. کوڕانی نۆبەرانی لە زیاترن، لێڤییەکان زیوەکە تۆ و شاقلێک. بۆ ئۆبۆل بیست وەردەگریت، پیرۆز دیدراخمای بەپێی وەردەگریت،

ئەو موسا و لەناویاندا. زیادەن ئەوانەی کڕینەوەی وەک کوڕەکانی، و هارون دەدەیتە
یەکەم نێو لە وەرگرت. لێڤییەکان کڕینەوەی بۆ بوون زیادە ئەوانەی فیدیەی زیوەی
و شەست و سەد سێ و هەزار وەرگرت: زیوەکەی ئیسرائیل، کوڕەکانی لەدایکبووەکانی
و هارون دایە بوون زیادە ئەوانەی قەرەبووی موسا و پیرۆزەکە. شاقلە بەپێی شاقل، پێنج
دابوو.موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو یەزدانەوە، دەنگی ڕێگەی لە کوڕەکانی،

4

ناوەڕاستی لە قاهات کوڕانی ژمارەی بگرە گوتی، و فەرموو هارون و موسا بە خاوەن و
هەتا ساڵەوە پێنج و بیست لە باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی لێڤی، کوڕانی
هەموو ئەنجامدانی بۆ خزمەتکردن، بۆ ژوورەوە دەچنە ئەوانەی هەموو ساڵ، پەنجا
شایەتی.چادری لە کارەکان

و هارون و پیرۆزەکان. پیرۆزترینی شایەتیدا، چادری لە قەهاتن کوڕانی کارەکانی ئەمانە
داپۆشەرەکە پەردە و دەبات، کەمپەکە کاتێک دەچنەژوورەوە، کوڕەکانی
ئەو لەسەر دادەنێن و دادەپۆشن، شایەتی سندووقی پەردەیە بەو و دادەکێشنەخوارەوە،
و سەرەوە، لە شین تەواو جلوبەرگێکی لەسەری دادەنێن و شین، چەرمی پۆشەرێکی
ناو.دەخەنە دارەکان

لەگەڵ لەسەری، دایاندەدەن ئەرخەوانی تەواو جلێکی دانراوە، پێشتر مێزەکەی لەسەر و
و دەڕێژێت، شەراب پێیان کە شەرابڕژێنەکان قاپە و جامەکان و بخووردانەکان و قاپەکان
بە و سەری، دەخەنە ئاڵ سووری جلێکی و دەبن. لەسەری بەردەوام کە نانەکانیش

جلێکی ئەوان و ناوی. دەخەنە هەڵگرەکان دارە و دایدەپۆشن، شین چەرمی پۆشێنێکی دەفرەکانی، و گیرەکانی و چراکانی لەگەڵ دەپۆشن، ڕووناککەرەوە چرادانی و دەبەن شین هەموو و تێدەخەن ئەویان و دەکرێت. خزمەت پێیان کە زەیتی دەفرەکانی هەموو و و هەڵگرتن. داربەستەکانی لەسەر دایدەنێن و شین، چەرمی پۆشەرێکی لە کەلوپەلەکانی شین چەرمی پۆشەرێکی بە و دادەپۆشن، شین جلێکی زێڕین، قوربانگاکەی لەسەر تێدەخەن.هەڵگرەکانی دارە و دایدەپۆشن،

شوێنە لە دەکەن خزمەت پێیان کە بگرن خزمەتکردن ئامێرەکانی هەموو دەبێت و لەسەر و دایانپۆشن، شین چەرمی داپۆشێکی بە و شین، جلێکی ناو بیانخەنە و پیرۆزەکان، ئەرخەوانی تەواو جلێکی و دادەنێت، قوربانگاکە لەسەر پۆشەرەکە و دایاننێن. دارەکان دەکەن خزمەت پێیان کە ئامێرانەی ئەو هەموو ئەو لەسەر دادەنێن و دادەپۆشن. لەسەری هەموو و داپۆشەرەکە، و تاسەکان، و گۆشتەکان، چەنگاڵە و ئاگردانەکان، و لەسەری، دارە ناو دەخەنە و شین، چەرمی داپۆشێنێکی لەسەری دادەنێن و قوربانگاکە، ئامێرەکانی ئەو، بنکەی و دەستشۆرەکە دادەپۆشن و ئەرخەوانی، جلوبەرگێکی دەگرن و هەڵگرەکانی، و هارون و هەڵگرەکان. دارە لەسەر دادەنێن و شین، چەرمی داپۆشێنێکی ناو دەیخەنە و لە پیرۆزەکان قاپوقاچاغە هەموو و پیرۆزەکان شتە داپۆشینی دەکەن تەواو کوڕەکانی و هەڵبردن، بۆ ژوورەوە دەچنە قەهات کوڕانی ئەمانە دوای و ئۆردوگاکە، هەڵبردنی کاتی لە قەهات کوڕانی هەڵدەگرن ئەمانە نەمرن. ئەوەی بۆ پیرۆزەکان شتە بە نادەن دەست شایەتی.چادری

و پێکهاتە، بخووری و ڕووناکی، ڕۆنی کاهین، هارونی کوڕی ئەلعازار سەرپەرشتیاری هەرچی و چادرەکە، تەواوی سەرپەرشتیاری دەستنیشانکردن، ڕۆنی و ڕۆژانە، قوربانی کارەکان.هەموو لە پیرۆزگا، لە تێدایە

له هۆزەکە کاعاسی گەلی نابێت فەرمووی: و کرد هارون و موسا لەگەڵ قسەی خاوەن و ئەوان کاتێک نامرن، و دەژین و بکەن، ئەوان بۆ ئەمە لەناوببەن. لێڤییەکان ناوەڕاستی دابنێن هەریەکەیان و ببنەوە نزیک با کوڕەکانی و هارون پیرۆزترینەکان، بۆ دەبنەوە نزیک دەمرن.و لەناکاو، پیرۆزەکان شتە بینینی بۆ ژوورەوە بچنە نابێت و خۆی. ئەرکی بەپێی

بەپێی ئەمانەش بکە، پێ دەست گێرشۆن کوڕانی ژمێریاری فەرموو: موسای بە یەزدان و پەنجا هەتا ساڵەوە پێنج و بیست تەمەنی لە هۆزەکانیان، بەپێی و باوباپیرانیان ماڵی ئەنجامدانی و خزمەتکردن بۆ ژوورەوە دەچنە ئەوانەی هەموو بکە، پشکنینیان ساڵی، و خزمەتکردن بۆ گێرشۆن، گەلی خزمەتگوزاری ئەمە شایەتیدا. چادری لە کارەکانیان و داپۆشەرەکەی، و شایەتی، چادرەکەی و هەڵدەگرێت، چادرەکە پێستەکانی و هەڵگرتن. شایەتی. چادرەکەی دەرگای داپۆشەرەکەی و لەسەری، لەسەرەوە کە شینەکە داپۆشەرە هەموو و ماونەتەوە، ئەوانەی شایەتین، چادری لەسەر کە حەوشەکە پەردەکانی و هارون دەمی بەپێی دەیانکەن. دەکەن خزمەت پێیان کە خزمەتگوزارییەکان قاپوقاچاغە و خزمەتکردنەکانیان هەموو بەپێی دەبێت گێرشۆن کوڕەکانی خزمەتکردنی کوڕەکانی، لەلایەن ئەوەی هەموو ناوی بە دەکەیت ئەوان سەرپەرشتی و کارەکانیان، هەموو بەپێی و شایەتیدا، چادری لە گێرشۆنە کوڕانی خزمەتی ئەمە دەکرێت. ئامادە ئەوانەوە کاهینە.هارونی کوڕی ئیتاماری دەستی لە پاسەوانیان

تەمەنی لە بکەن. ژمێریاریان باوکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی مەراری کوڕەکانی ژوورەوە دەچنە ئەوانەی هەموو بکەن، ژماردنیان ساڵ پەنجا هەتا ساڵەوە پێنج و بیست کە ئەوانەن پاسەوانییەکانی ئەرکە ئەمانەش شایەتی. چادری کارەکانی لە خزمەتکردن بۆ سەرەکانی شایەتیدا: چادری لە کارەکانیان هەموو بەپێی هەڵدەگیرێن، ئەوانەوە لەلایەن و کۆڵەکەکانیان، بنکەکانیان، داپۆشەرەکە، بنکەکانی، کۆڵەکەکانی، شمشیرەکان، چادرەکە،

و بنکەکانیان، و دەوروبەر، لە حەوشەکە کۆڵەکەکانی و چادرەکە. دەرگای داپۆشەرەی گوریسەکانیان، و سنگەکانیان، و بنکەکانیان، و حەوشەکە، دەروازەی پەردەی کۆڵەکەکانی پشکنینیان ناو بە خزمەتگوزارییەکانیان، کەلوپەلی هەموو و قاپوقاچاغەکانیان، هەموو و هەڵدەگیرێن. ئەوانەوە لەلایەن کە ئەوانەی پاسەوانی قاپوقاچاغەکانی هەموو و بکەن، ژێر لە شایەتیدا، چادری لە کارەکانیان هەموو لە مەراریە کوڕانی گەلی خزمەتی ئەمە کاهین.هارونی کوڕی ئیتاماری دەستی

بەپێی کرد قەهاتیان کوڕەکانی سەردانی ئیسرائیل فەرمانڕەوایانی و هارون و موسا و ساڵی، پەنجا هەتا ساڵەوە پێنج و بیست تەمەنی لە باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، و شایەتی. چادری لە کارکردن و خزمەتکردن بۆ ژوورەوە دەچنە ئەوانەی هەموو ئەمە پەنجا. و سەد حەوت و هەزار دوو بوو، هۆزەکانیان بەپێی ئەوان ژمارەکردنی وەک شایەتی، چادری لە دەکرد خزمەتیان ئەوانەی هەموو بوو، کاهات گەلی ژمارەکردنی موسا.ڕێگەی لە یەزدان فەرمانی بە ژماریانکردن هارون و موسا چۆن

تەمەنی لە ژمێردران باوکییەکانیان ماڵە بەپێی و هۆزەکانیان بەپێی گێرشۆن کوڕانی و و خزمەتکردن بۆ ژوورەوە دەچنە ئەوانەی هەموو ساڵ، پەنجا هەتا ساڵەوە پێنج و بیست بەپێی و هۆزەکانیان بەپێی ئەوان ژمارەکردنی شایەتیدا. چادری لە کارەکان ئەنجامدانی کوڕانی گەلی ژمێریاری ئەمە بوو. سی و سەد شەش و هەزار دوو باوکییەکانیان، ماڵە هارون و موسا ئەوانەی شایەتیدا، چادری لە دەکەن خزمەت ئەوانەی هەموو گێرشۆنە، موسا.دەستی لە یەزدان، فەرمانی بە کردن سەردانیان

باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان، بەپێی مەراری کوڕانی گەلی هەروەها و ژمێردران دەچنە ئەوانەی هەموو ساڵ، پەنجا هەتا سەرەوە و ساڵەوە پێنج و بیست تەمەنی لە

بەپێی ئەوان ژمارەکردنی و شایەتی. چادری کارەکانی لە خزمەتکردن بۆ ژوورەوە
گەلی ژمارەکردنی ئەمە بوو. سەد دوو و هەزار سێ باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی هۆزەکانیان،
موسا. دەستی لە یەزدان، دەنگی لەبەر ژماردیان هارون و موسا کە یە، مەراری کوڕانی
لێویەکانیان ئیسرائیل سەرۆکەکانی و هارون و موسا کە پشکنینکراون، ئەوانەی هەموو
ساڵەوە پێنج و بیست تەمەنی لە باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی و هۆزەکان بەپێی پشکنین،
کە کارانەی ئەو و کارەکان لە کارکردن بۆ ناو دەچنە ئەوانەی هەموو ساڵ، پەنجا هەتا
هەشتا و سەد پێنج و هەزار هەشت ژمێردران، ئەوانەی و شایەتی. چادری لە هەڵدەگیرێن
بەپێی پیاو موسا، دەستی لە ئەوان کردنی سەرژمێری یەزدانەوە دەنگی ڕێگەی لە بوون.
شێوەیەی بەو ژمێردران، و هەڵیدەگرن، خۆیان ئەوەی لەسەر و کارەکانیان لەسەر پیاو
دا.موسا بە فەرمانی یەزدان

5

لە دەرەوە بیاننێرنە با و ئیسرائیل، کوڕانی بە بدە فەرمان فەرموو: موسای بە یەزدان و
گڵاوەکان هەموو و هەیە، لێچوونیان ئەوانەی هەموو و گولاوەکان، هەموو ئۆردوگاکە
خۆیان ئۆردوگاکانی و ئۆردوگاکە، دەرەوەی بیاننێرنە مێ، هەتا نێرەوە لە گیان. لەسەر
و کرد، ئاوایان ئیسرائیل کوڕانی و نیشتەجێم. لەنێویاندا من کە شوێنانەی لەو ناکەن، گڵاو
ئیسرائیل کوڕانی ئاوا فەرموو، موسای بە یەزدان وەک ئۆردوگاکە، لە دەرەوە ناردیانیان
کردیان.

یان پیاو بڵێ: و ئیسرائیل کوڕانی بۆ بکە قسە فەرمووی، و کرد موسا بۆ قسەی یەزدان و
و دەکات پشتگوێخستنی و دەکات مرۆییەکان گوناهە هەموو لە گوناهێک کە کەسێک ژن،

دەداتەوە و کردی، کە گوناهەکە بە دەکات دانپێدانان گیانە، ئەو دەکات، تاوان ئەو بۆ دەداتەوە و لەسەری، دەکات زیاد ئەو پێنجەکی و سەرجەمەکە، سەرپێچییەکە، بۆ نەبێت، تولەکەرەوەرێکی پیاوەکە بەڵام ئەگەر بۆی. کردووە سەرپێچی کە کەسەی کاهینەکە بۆ یەزدان، بۆ دەدرێتەوە کە تاوانەی ئەو ئەو، بۆ بداتەوە تاوانەکە ئەوەی ئەو.بۆ ئەو لە دەکرێت کەفارەت ئەو ڕێگەی لە کە کەفارەت، بەرانی لە جگە دەبێت،

ئیسرائیل، کوڕانی نێو پیرۆزکراوەکانی شتە هەموو لە بەرهەمەکان یەکەمین هەموو و پیرۆزکراوەکانی شتە و دەبێت. کاهینەکە بۆ بکەن، گەورە پێشکەشی کە هەرچەندەیان دەبێت.ئەو هی کاهین، دەیداتە کە پیاوەی ئەو و دەبێت، ئەو هی کەسێک، هەر

ژنی ئەگەر بڵێ: پێیان و ئیسرائیل کوڕەکانی بۆ بکە قسە فەرموو: موسای بە یەزدان و لە ئەمە و جووتبووبێت، ئەو لەگەڵ کەسێک و بخات، پشتگوێی و بکات سەرپێچی پیاوێک شایەتێک بەڵام بێت، گڵاوکراو ئەو شاردبێتیەوە، ئەویش و بێت، شاراوە مێردەکەی چاوی لە ئیرەیی و ئەو، سەر بێتە ئیرەیی ڕۆحی و نەگیرابێت، ئەویش و نەبووبێت، لەگەڵی لە ئیرەیی و ئەو، سەر بێتە ئیرەیی ڕۆحی یان بووبێت، گڵاو بەڵام ئەم بکات، ژنەکەی و کاهینەکە، لای بۆ دەبات ژنەکەی پیاوەکە و نەکراوبێت، گڵاو بەڵام ئەم بکات، ژنەکەی و نارێژێت، لەسەر زەیتی جۆ، ئاردی ئێفەیەک دەیەکی ئەو، بۆ دەکات پێشکەش دیارییەکە گوناە کە یادگارییە، قوربانی ئیرەییە، قوربانی چونکە دانانێت، لەسەر بخووریشی یادەوە.دەهێنێتەوە

و پاک ئاوی کاهینەکە و ڕادەگرێت. یەزدان لەبەردەم ئەو و دەکات، پێشکەش ئەو کاهین و و شایەتییە، چادری زەوی لەسەر کە خۆڵەکەی لە و دەبات، گڵیندا دەفرێکی لە زیندوو و دادەنێت، یەزدان لەبەردەم ژنەکە کاهینەکە و ئاوەکە. ناو دەیخاتە و دەیگرێت کاهینەکە

سەر دەخاتە ئیرەیی، قوربانی یادەوەری، قوربانی و دەکات، ئاشکرا ژنەکە سەری
و دەبێت. لێکراوەکە نەفرەت سەرزەنشتی ئاوی کاهینەکەدا دەستی لە بەڵام دەستەکانی،
ئەگەر نەخەواوە، تۆ لەگەڵ کەسێک ئەگەر دەڵێت: ژنەکە بە و پێدەدات سوێندی کاهین
ئاوی لەم بە بێتاوان خۆت، پیاوەکەی لەژێر گڵاوبوون بۆ نەکردووە سەرپێچیت
ژنی کە لەکاتێکدا پێشێلکراویت تۆ بەڵام ئەگەر نەفرەتلێکراوە. سەرزەنشتکردنی
لە جگە کردووە تۆدا لەگەڵ خۆی نوێنەکەی کەسێک و گڵاوکراویت، یان شوودارب‌وویت،
ژنەکە بە کاهین و دەدات، سوێند نەفرەتانە ئەم سوێندەکانی بە ژنەکە کاهین پیاوەکەت،
بکاتە ڕانت یەزدان کاتێک گەلەکەتدا، لەناو سوێند و نەفرەت بکاتە تۆ یەزدان دەڵێت:
ئاوسانی بۆ سکەکەت ناو دەچێتە نەفرەتلێکراوە ئاوە ئەو و ئاوساو. بکاتە سکت و کەوتوو
بێت.با بێت، با دەڵێت: ژنە ئەو و ڕانەکەت، ڕووخانی و سکە

تاڵی ئاوی لەناو دەیسرێتەوە و کتێبێکدا، لە دەنووسێت نەفرەتانە ئەم کاهینەکە و
ئاوە و بخواتەوە، ژنەکە بە دەدات نەفرەتکراوەکە سەرزەنشتی ئاوی و نەفرەتکراو.
ناوی.دەچێتە سەرزەنشت نەفرەتکراوەکەی

یەزدان لەبەردەم قوربانییە ئەو وەردەگرێت، ژنەکە دەستی لە ئیرەیی قوربانی کاهین
دەگرێت قوربانییەکە لە یادەوەرییەکەی کاهینەکە و دەیهێنێت. قوربانگاکە بۆ و دادەنێت،
ئەگەر دەبێت و دەدات. ژنەکە بە ئاوەکە ئەمانە دوای و دەیسووتێنێت، قوربانگاکە لەسەر و
ناوی، دەچێتە نەفرەتکراو سەرزەنشتکردنی ئاوی بێت، شاراوە پیاوەکەی لە و گڵاوکرابێت
ئەگەر گەلەکەی. لەنێو نەفرەت دەبێتە ئافرەتەکە و دەکەوێت، ڕانی و دەبێت ئاوسێ سکی
یاسای ئەمە دەبێت. سکپڕ و دەبێت بێتاوان ئەوا بێت، پاک و نەبێت گڵاو ژنە ئەو بەڵام
ڕۆحی ئەگەر کە پیاوێک یان بێت. گڵاو و لایدات لێی بێت پیاو ژنی کە ژنێک کە ئیرەییە،
و ڕابگرێت، یەزدان لەبەردەم ژنەکەی و بکات، ژنەکەی بە ئیرەیی و سەری، بێتە ئیرەیی

ژنە ئەو و دەبێت، بێتاوان گوناه لە پیاوەکە و بکات، بۆی یاساە ئەم هەموو کاهینەکە وەردەگرێت.خۆی گوناهەکەی

6

ئەوان: بۆ دەڵێیت و بدوێ، ئیسرائیل کوڕانی لەگەڵ گوتی: و فەرموو موسای بە یەزدان و و شەراب لە یەزدان، بۆ پاکی پاککردنەوەی بۆ دەکات گەورە نەزرێکی کە ژن یان پیاو بەهێز خواردنەوەی سرکەی و شەراب سرکەی دەبێتەوە، پاک بەهێز خواردنەوەی لە ناخوات کشمیش و تازە ترێی ناخواتەوە، دەهێنرێت بەرهەم ترێ لە هەرچی ناخواتەوە، لە دەبێت، دروست مێوەوە لە کە ئەوانەی هەموو لە نەزرەکەیدا. ڕۆژەکانی هەموو پاکبوونەوەدا. ڕۆژەکانی هەموو لە ناخوات ترێ، تۆوی هەتا ترێوە پێستی لە شەرابەوە بۆ کردووە نەزری کە بکرێن جێبەجێ ڕۆژانە ئەو هەتا ئەو، سەری سەر نایەتە گوێزەر بۆ نەزرەدا ئەو ڕۆژانی هەموو لە سەری قژی پرچی بەخێوکردنی بە دەبێت پیرۆز یەزدان. و دایکی. لەسەر نە و باوک لەسەر نە ژوورەوە، ناچێتە مردوو گیانێکی هیچ لەسەر یەزدان. چونکە دەمرن، کاتێک ئەوان لەسەر نابێت گڵاو خوشکەکەی، لەسەر و براکەی لەسەر ئەوە.سەری لەسەر ئەو خودای نەزری

لەسەری لەناکاو کەسێک ئەگەر یەزدان. بۆ دەبێت پیرۆز ئەو نەزرەکەی، ڕۆژەکانی هەموو ڕۆژەی لەو بتاشێت خۆی سەری دەبێت و دەبێت، گڵاو ئەو نەزری سەری یەکسەر بمرێت، یان کوکوختی دوو هەشتەمدا ڕۆژی لە دەتاشرێت. حەوتەم ڕۆژی لە دەکرێتەوە، پاک کە شایەتی.چادری دەرگای لەسەر کاهین، لای بۆ دەهێنێت کۆتر بەچکەی دوو

کاهین و دەکات، پێشکەش سووتاندن قوربانی بۆ یەکێک و گوناه بۆ یەکێک کاهین ئەو سەری و کردوویەتی، گیان دەربارەی کە گوناهانەی ئەو لەسەر دەکات ئەو بۆ کەفارەت ساڵەک بەرخێکی و نەزر. ڕۆژەکانی کرا، پیرۆز یەزدان بۆ کە دەکات پیرۆز ڕۆژەدا لەو نەزری سەری چونکە دەبن، بێمانا پێشوو ڕۆژانەی ئەو و یاخیبوون، بۆ دەکات پێشکەش بووە.گڵاو ئەو

تەواو خۆی نوێژەکەی ڕۆژەکانی کە ڕۆژەدا لەو کردووە: نوێژی کە ئەوەیە یاساکەی ئەمە و بۆ خۆی پێشکەشی و شایەتی. چادری دەرگاکانی لای بۆ دەیهێنێت خۆی ئەو دەکات، مەڕێکی و سووتاو، قوربانی بۆ کەموکوڕی بێ ساڵەک بەرخێکی دەکات: پێشکەش یەزدان سەبەتەیەک و ڕزگاری. بۆ کەموکوڕی بێ بەرانێکی و گوناه، بۆ کەموکوڕی بێ ساڵەک مێی نەهەویراوی کولێرەکانی و ڕۆن، لە نەهەویراو نانەکانی نەرم، ئاردی فەتیرەی نانی لە کاهین و ئەوان. خواردنەوەی پێشکەشکراوی و ئەوان، قوربانی و ڕۆن، لە دەستنیشانکراو سووتاندنەکەی قوربانی و ئەو گوناهەکەی قوربانی و دەکات، پێشکەشی یەزدان لەبەردەم سەبەتەی لەسەر یەزدان بۆ ڕزگاری قوربانی دەکاتە بەرانە ئەو وە دەکات. جێبەجێ ئەو ئەو دەکات. شەرابیەکەی پێشکەشکراوە و قوربانیەکەی کاهینەکە وە فەتیرەکان، مووەکان و دەتاشێت، خۆی نەزری سەری شایەتی چادری دەرگاکانی لەلای نەزرکراوە ڕزگاریدایە.قوربانی لەژێر کە دادەنێت ئاگرە ئەو لەسەر

یەک و سەبەتەکە، لە فەتیرە نانی یەک و وەردەدگرێت، بەران کەوراوی باڵی کاهین تاشیوەتەوە، سەری کردووە نەزری کەسەی ئەو ئەوەی دوای و فەتیرە، کولێرەی پێشکەشکراوێک وەک دەکات پێشکەش ئەوانی کاهین و دەستەکانی. سەر دایاندەنێتە باڵی لەسەر و پێشکەشکراو سنگی لەسەر کاهین بۆ دەبێت پیرۆز یەزدان، لەبەردەم یاسای ئەمە دەخواتەوە. شەرابی کردووە نەزری کەسەی ئەو ئەمانە دوای و لابردراو،

دەربارەی یەزدان بۆ دیاریەکەی یەزدان، بۆ دەکات نوێژ ئەوەی کردووە، نوێژی کە ئەوەیە ئەوەی خۆی، نوێژەکەی هێزی بەپێی دەیدۆزێتەوە، دەستی ئەوەی لە جگە نوێژەکەی، پاکیزەیی.یاسای بەپێی کردووە نوێژی

بەرەکەتدار ئاوا بڵێ: کوڕەکانی، و هارون لەگەڵ بکە قسە فەرموو: موسای بە یەزدان و بتپارێزێت. و کات بەرەکەتدارت یەزدان بۆیان: ئەمە وتنی بە ئیسرائیل، کوڕەکانی دەکەن ڕوویی پەروەردگار با بێتەوە. پێدا بەزەییت و بدرەوشێتەوە تۆ لەسەر خۆی ڕووی یەزدان ئیسرائیل کوڕانی لەسەر من ناوی و ببەخشێت. پێ ئاشتیت و بکاتەوە بەرز تۆ لەسەر خۆی دەکەم.بەرەکەتداریان یەزدان من و دادەنێن،

7

کرد دەستنیشانی هەڵستاند، چادرەکەی و کرد تەواو کارەکەی موسا کە ڕۆژەدا لەو ڕوویدا هەموو و قوربانگاکە هەروەها قاپوقاچاغەکانی، هەموو لەگەڵ کرد پیرۆزی و پێشکەشیان ئیسرائیل سەرۆکەکانی کردن. پیرۆزی و کرد دەستنیشان قاپوقاچاغەکانی ئەمانە بوون، هۆزەکان سەرۆکەکانی ئەمانە باوکییەکانیان، ماڵە سەرۆکی دوازدە کرد، یەزدان: بەردەم هێنایان خۆیان دیاری و وەستابوون. پشکنینەکە لەسەر کە بوون ئەوانە گوێرەکەیەک و سەرۆک دوو هەر لە عەرەبانەیەک گا، دوازدە و داپۆشراو عەرەبانەی شەش گوتی، و فەرموو موسای بە یەزدان و چادرەکە. بەردەم هێنایە ئەوانیان و هەریەکیان، لە بە دەیاندەیت و شایەتی، چادرەکەی خزمەتگوزاری کارەکانی بۆ دەبن و ئەوان، لە بیانگرە گایانەی و عەرەبانانە ئەو موسا خۆی. خزمەتگوزاریەکەی بەپێی هەریەکەیان لێڤییەکان، بەپێی گێرشۆن کوڕانی بە دا گاکەی چوار و عەرەبانەکە دوو و لێڤییەکان. دایە و وەرگرت

مەراری، کوڕەکانی بە دا گایە هەشت ئەو و عەرەبانە چوار ئەو و خزمەتگوزاریەکانیان.
قاهات کوڕەکانی بۆ و کاهین. هارونی کوڕی ئیتاماری لەڕێگەی خزمەتەکانیان، بەپێی
هەڵیاندەگرن.شانەکان لەسەر هەیانە، پیرۆز خزمەتگوزاری شتەکانی چونکە نەیداوە،

و چەورکرا، کە ڕۆژەی لەو قوربانگاکە، تەرخانکردنی بۆ هێنا دیارییەکانیان ڕابەرانە
موسای بە یەزدان و کرد. پێشکەش قوربانگاکە لەبەردەم خۆیان دیارییەکانی ڕابەرانە
بۆ دەهێنن دیارییەکانیان ڕۆژێکدا هەر لە سەرۆکێک ڕۆژێکدا، هەر لە سەرۆکێک فەرموو:
قوربانگاکە.تەرخانکردنی

بوو، ئەمیناداب کوڕی ناحشۆن کرد، پێشکەش دیارییەکەی یەکەم ڕۆژی لە کە ئەوەی
کێشەکەی زیو، تاسێکی خۆی: دیاریەکەی کرد پێشکەشی و یەهودا. هۆزی فەرمانڕەوای
ئاردی لە پڕ هەردووکیان پیرۆزەکە، شاقلە بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد
لە گوێرەکەیەک بخوور. لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نازک
بۆ بزن لە گیسک یەک و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان،
مێینەی بەرخی پێنج بزن، نێرینە پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناه.
بوو.عەمیناداب کوڕی نەحشۆن دیاری ئەمە ساڵە. یەک

و کرد. پێشکەشی یەساخار، هۆزی فەرمانڕەوای سۆگار، کوڕی نەتەنێلی دووەم، ڕۆژی لە
حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی خۆی: دیاریەکەی کرد پێشکەشی
قوربانی. بۆ زەیت بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل
ساڵەیی بەرخێکی بەرانێک، گاگەل، لە گوێرەکەیەک بخوور. لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی
دوو، مانگا ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناە. بۆ بزن لە گیسک یەک و سووتاندن، قوربانی بۆ
کوڕی نەتەنائێل دیاریی ئەمە پێنج. ساڵەیی یەک مێینەی بەرخە پێنج، تەگە پێنج، بەران

بوو.سۆگار

ئەو: دیارییەکەی حێلۆن. کوڕی ئەلیابی زەبولون، کوڕانی فەرمانڕەوای سێیەم، ڕۆژی لە
پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی
لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان
و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور.
نێر گیسکی پێنج، بەران دوو، مانگا ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناه. بۆ بزن لە گیسک یەک
بوو.حەیلۆن کوڕی ئەلیاب دیاریی ئەمە پێنج. ساڵە یەک مێ بەرخی پێنج،

ئەو: دیارییەکەی شەدیئور. کوڕی ئەلیسور ڕەئوبێن، کوڕانی فەرمانڕەوای چوارەم، ڕۆژی لە
پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی
لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان
و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور.
بزن نێرینە پێنج، بەران دوو، مانگا ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناه. بۆ بزن لە گیسک یەک
بوو.شەدیئور کوڕی ئەلیسور دیاریی ئەمە پێنج. ساڵەیی یەک مێینەی بەرخی پێنج،

دیارییەکەی سوریسەدای. کوڕی سەلامیێل شیمۆن، کوڕانی فەرمانڕەوای پێنجەم، ڕۆژی لە
پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی ئەو:
پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ زەیت بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان
و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور. لە
نێرینە پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناه. بۆ بزن لە گیسک یەک
بوو.سوریسەدای کوڕی سەلامیێل دیاریی ئەمە ساڵە. یەک مێینەی بەرخی پێنج بزن،

ئەو: دیارییەکەی ڕاگوئێل. کوڕی ئەلیاساف گاد، کوڕانی فەرمانڕەوای شەشەمدا، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ زەیت بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن، قوربانی بۆساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور. لە پێنج تەگە، پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناه. بۆ بزن لە گیسک یەک بوو.ڕاگوئێل کوڕی ئەلیساف دیاریی ئەمە ساڵەیی. یەک مێ بەرخی

دیارییەکەی عەمیهود. کوڕی ئەلیشاما ئەفرایم، کوڕانی فەرمانڕەوای حەوتەمدا، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی ئەو: لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور. پێنج تەگە، پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری، قوربانی بۆ و گوناه. بۆ بزن لە گیسک یەک عەمیهود.کوڕی ئەلیشاماعی دیاریی ئەمە ساڵە، یەک مێینەی بەرخی

دیارییەکەی فەداسوور. کوڕی گەمالیێلی مەنەسا، کوڕانی فەرمانڕەوای هەشتەم، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی ئەو: لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور. پێنج تەگە، پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناه، بۆ بزن لە گیسک یەک بوو.فەداسور کوڕی گەمالیێلی دیاریی ئەمە ساڵە. یەک مێینەی بەرخی

ئەو: دیارییەکەی گدعۆنی. کوڕی ئەبیدانی بنیامین، کوڕانی فەرمانڕەوای نۆیەم، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی

پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ زەیت بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور. لە پێنج، تەگە پێنج، بەران دوو، مانگا ڕزگاری، قوربانی بۆ و گوناە. بۆ بزن لە گیسک یەک گدعۆنی.کوڕی ئەبیدان دیاریی ئەمە پێنج، ساڵەیی یەک مێینەی بەرخە

ئەو: دیارییەکەی عەمیشەدای. کوڕی ئەحیعەزەر دان، کوڕانی فەرمانڕەوای دەیەم، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ زەیت بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلان، لە گوێرەکەیەک بخوور. لە پێنج تەگە، پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناە. بۆ بزن لە گیسک یەک بوو.عەمیشەدای کوڕی ئەحیعەزەری دیاریی ئەمە ساڵە. یەک مێ بەرخی

ئەو: دیارییەکەی ئێخران. کوڕی فاگیێل ئاشێر، کوڕانی فەرمانڕەوای یازدەیەم، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن. قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەلەوە، لە گوێرەکەیەک بخوور. نێرینە پێنج بەران، پێنج مانگا، دوو ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناە. بۆ بزن لە گیسک یەک بوو.ئێخران کوڕی فاگێل دیاریی ئەمە ساڵە، یەک مێینەی مەڕی پێنج بزن،

دیارییەکەی ئەینان. کوڕی ئاحیرێی نەفتالی، کوڕانی فەرمانڕەوای دوازدەیەمدا، ڕۆژی لە پیرۆز، شاقلی بەپێی شاقل حەفتا زیو، تاسێکی سی، و سەد کێشەکەی زیو، تاسێکی ئەو: لە پڕ زێڕین، دە بخووردانێکی قوربانی. بۆ ڕۆن بە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە پڕ هەردووکیان و سووتاندن، قوربانی بۆ ساڵە یەک بەرخێکی بەرانێک، گاگەل، لە گوێرەکەیەک بخوور.

بزن نێرینە پێنج، بەران دوو، مانگا ڕزگاری: قوربانی بۆ و گوناە. بۆ بزن لە گیسک یەک
بوو.عێنان کوڕی ئەحیرەی پێشکەشکراوی ئەمە پێنج.ساڵەیی یەک مێینەی بەرخی پێنج،

کوڕانی سەرۆکەکانی لەلایەن دەستنیشانکردنی، ڕۆژی لە قوربانگاکە تەرخانکردنی ئەمە
سەد و سی زێڕین. بخووردانی دوازدە زیو، تاسی دوازدە زیو، قاپی دوازدە ئیسرائیلەوە:
و هەزار دوو دەفرەکان زیوی هەموو یەکەم، تاسە بۆ شاقل حەفتا و یەکەم، قاپە بۆ شاقل
بخوور، لە پڕ دانە دوازدە زێڕینەکان بخووردانە پیرۆز. شاقلی بە بوو شاقل سەد چوار
قوربانی بۆ کە گایەکان هەموو زێڕین. بیست و سەد بخووردانەکان، زێڕی هەموو
دوازدە، ساڵەکییەکان بەرخە دوازدە، بەرانەکان دوازدە، گوێرەکەکان بوون: سووتاندن
گوناە. قوربانی بۆ بزن نێرینە دوازدە و ڕژاوەکانیان، شەرابە و پێشکەشکراوەکانیان لەگەڵ
شەست، بەرانەکان چوار، و بیست گەنجەکان مانگا ڕزگاری: قوربانی بۆ مانگاکان هەموو
ئەمە کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک شەست بەرخەکان ساڵە، یەک شەست بزنەکان نێرینە
ئەو.دەستنیشانکردنی دوای و ئەو دەستەکانی پڕکردنی دوای قوربانگاکەیە، تەرخانکردنی

دەنگی لەگەڵی، قسەکردن بۆ شایەتی چادری ناو بۆ موسا چوونەژوورەوەی کاتی لە
لەسەر ئەوەی دەکرد، لەگەڵ قسەی کەفارەتەوە قەپاغی لەسەرەوە کە بیست یەزدانی
دەکرد.لەگەڵ قسەی و کەڕوبیمەکە، دوو لەنێوان شایەتییە، سندوقی

8

چراکان کاتێک ئەو: بۆ دەڵێیت و بڵێ، ئارۆن بە گوتی، و فەرموو موسای بە یەزدان و
و دەدەن. ڕووناکی چراکە حەوت چرادانەکە، ڕووی بەرامبەر بەشێکەوە، لە دادەنێیت

وەک هەڵواسی، ئەوی چراکانی چرادانەکە ڕووی بەرامبەر لایەوە یەک لە کرد، ئاوای هارون و قەدەکەی، زێڕین، پتەو، چرادانە، دروستکردنی ئەم و دابوو، موسا بە فەرمانی یەزدان بەم دا، موسای پیشانی یەزدان کە شێوەیەی ئەو بەپێی تەواو، پتەوی سوسەنەکانی، گوڵە دروستکرد.چرادانەکەی شێوەیە

پاکیان و بگرە ئیسرائیل کوڕانی ناوەڕاستی لە لێڤییەکان فەرموو، موسای بە یەزدان و دەپرژێنیت، بەسەریاندا پاککردنەوە ئاوی دەکەیت، بۆ ئەوان پاککردنەوەی ئاوا و بکەرەوە. دەبن.پاک و دەشۆن، جلەکانیان و دێت، لەشیاندا هەموو بەسەر گوێزان و

زەیت بە کە نان ئاردی لە قوربانییەک ئەمەدا لەگەڵ و دەگرن، گایان لە گوێرەکەیەک ئەوان لێڤییەکان و گوناه. بۆ دەگریت گایان لە ساڵە یەک گوێرەکەیەکی تۆ و تێکەڵکراوە، و کۆدەکەیتەوە، ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو و شاهیدی، چادری پێش دەهێنیتە لەسەر دەستەکانیان ئیسرائیل کوڕانی و دەکەیت، پێشکەش یەزدان لەبەردەم لێڤییەکان کوڕەکانی لە یەزدان لەبەردەم پێشکەش وەک لێڤییەکان هارون و دادەنێن، لێڤییەکان لێڤییەکان بەڵام بکەن. یەزدان کارەکانی ئەوەی بۆ دەبن ئەوان و دەکاتەوە، جیا ئیسرائیل یەکێکی و گوناه بۆ یەکێکیان تۆ و دادەنێن، گوێرەکەکان سەری لەسەر دەستەکانیان ئەوان.کردنی کەفارەت بۆ دەکەیت، یەزدان بۆ سووتاو قوربانی بۆ دیکەیان

ئەوان و دادەنێیت، کوڕەکانی لەبەردەم و هارون لەبەردەم و یەزدان لەبەردەم لێڤییەکان و کوڕانی ناوەڕاستی لە لێڤییەکان و دەگەڕێنیتەوە. یەزدان لەبەردەم پێشکەش وەک دەچنە لێڤییەکان شتانە ئەم دوای و من. هی دەبنە و دەکەیتەوە، جیا ئیسرائیلەوە ئەوان و دەکەیتەوە پاکیان تۆ و شایەتی، چادری کارەکانی لە کارکردن بۆ ژوورەوە لەناو دراون من بۆ پێشکەشکراو وەک ئەمانە چونکە یەزدان. لەبەردەم دەگەڕێنیتەوە

نۆبەرەکانی هەموو دەکەنەوە، منداڵدان کە ئەوانەی هەموو جیاتی لە ئیسرائیل، کوڕانی
کوڕانی لە نۆبەرەیەک هەموو چونکە وەرگرتووە. خۆم بۆ ئەوانم ئیسرائیل، کوڕانی
خاکی لە نۆبەرەیەکم هەموو کە ڕۆژەی لەو منە، بۆ ئاژەڵ، هەتا مرۆڤەکانەوە لە ئیسرائیل،
یەکەم هەموو جیاتی لە گرت لێڤییەکانیان و کرد. پیرۆز خۆم بۆ ئەوانم لێدا، میسر
دراون کە دایەوە پێشکەشکراو وەک لێڤییەکانم و ئیسرائیل. کوڕانی نێو لە لەدایکبووەکان
لە ئیسرائیل کوڕانی کارەکانی ئەوەی بۆ ئیسرائیل، کوڕانی لەناو کوڕەکانی و هارون بە
لەناو نابێت و بکەن، ئیسرائیل کوڕانی بۆ کەفارەت و بدەن، ئەنجام شایەتیدا چادری
پیرۆزەکان.شتە بۆ ببێتەوە نزیک کەسێک ئیسرائیلدا کوڕانی

وەک کردیان، لێڤییەکان بۆ ئیسرائیل کوڕانی کۆبوونەوەی هەموو و هارون و موسا و
بۆیان ئیسرائیل کوڕانی شێوەیە بەم لێڤییەکان، دەربارەی دا موسا بە فەرمانی یەزدان
وەک ئەوانی هارون شۆرد، جلەکانیان و کردەوە پاک خۆیان لێڤییەکان کردیان.
بۆ کرد ئەوان بۆ کەفارەتی هارون و کرد، پێشکەش یەزدان لەبەردەم پێشکەشکراوێک
لە خزمەتەکەیان ئەنجامدانی بۆ ژوورەوە چوونە لێڤییەکان ئەمانە دوای و پاککردنەوەیان.
دا موسا بە فەرمانی یەزدان وەک کوڕەکانی، لەبەردەم و هارون لەبەردەم شاهیدی چادری
ئەوان.بۆ کرایان جۆرە بەم لێڤییەکان، دەربارەی

وساڵییەوە بیست و پێنج لە لێڤییەکان: لەسەر ئەوەیە ئەمە فەرموو: موسای بە یەزدان و
دەبێتەوە دوورساڵیدا پەنجا لە و شایەتی. چادری لە کارکردن بۆ ژوورەوە دەچنە سەرەوە،
بۆ دەکات خزمەت شایەتی چادری لە ئەو براکەی و ناکات. کار ئیتر و خزمەتگوزاری، لە
پاسەوانەکانیان.لە لێڤییەکان بۆ دەکەیت ئاوا ناکات، کارەکان بەڵام پاراستن، پاسەوانەکان

9

له دەرچوونیان دووەمی ساڵی له کرد، موسا لەگەڵ قسەی سینا چۆڵەوانی له پەروەردگار و پەسخە جەژنی ئیسرائیل کوڕانی با و گوتم، فەرمووی: و یەکەم، مانگی له میسر، خاکی دەیکەیت، ئێوارە بەرەو یەکەم مانگی چواردەیەمی ڕۆژی له بگێڕن. خۆی کاتی بەپێی کوڕانی لەگەڵ موسا دەیکەیت. ئەو لێکدانەوەی بەپێی و ئەو یاسای بەپێی کاتەکان، بەپێی له مانگ چواردەیەمی ڕۆژی له بگێڕن پەسخا جەژنی ئەوەی بۆ کرد قسەی ئیسرائیلدا کرد.ئاوایان ئیسرائیل کوڕانی دا، موسا بە فەرمانی یەزدان چۆن وەک سینا. چۆڵەوانی

لەو پەسخا جەژنی نەیانتوانی هاتن، بوون گڵاو مرۆڤێکەوە گیانی بەهۆی کە پیاوانە ئەو ئێمە پێی: گوتیان پیاوانە ئەو ڕۆژەدا. لەو هارون و موسا بەردەم هاتنە جا بگێڕن، ڕۆژەدا بۆ دیارییەکە پێشکەشکردنی له دواکەوین کەواتە ئایا مرۆڤێک، گیانی لەبەر گڵاوین لێرە گوتن: پێی موسا ئیسرائیل؟ کوڕانی لەنێو خۆیدا دیاریکراوی کاتی له یەزدان موسای بە یەزدان و ئێوە. دەربارەی دەردەکات فەرمانێک چ یەزدان بگرم گوێ با بوەستن، گیانی لەسەر دەبێت گڵاو کە پیاوێک هەر بڵێ: و ئیسرائیل کوڕانی بۆ بکە قسە فەرموو: بۆ پەسخا جەژنی دەتوانێت ئێوە، نەوەکانی لە یان ئێوە، له دوور ڕێگایەکی له یان پیاوێک، دەدەن، ئەنجامی ئێوارە بەرەو ئەوە چواردەیەم. ڕۆژی له دووەم مانگی له بکات یەزدان و بەیانی، بۆ ناهێڵن بەجێ لێی هیچیان دەیخۆن. تاڵدا گیای و فەتیرە نانی لەگەڵ له و بێت پاک کە مرۆڤەی ئەو دەیکەن. پەسخە یاسای بەپێی ناشکێنن، لێی ئێسقانێکیان گەلەکەی له ئەو گیانی پەسخا، جەژنی کردنی له دواکەوێت بەڵام نەبێت، دوور ڕێگایەکی ئەو نەکردووە، پێشکەش خۆیدا کاتی له یەزدانی پێشکەشکراوی چونکە دەبڕدرێتەوە، جەژنی و بێتەوە نزیک ئێوە خاکی له نامۆیەک ئەگەر هەڵدەگرێت. خۆی گوناهی مرۆڤە

ئەو ڕێکخستنەکەی بەپێی و پەسخا جەژنی یاسای بەپێی بکات، یەزدان بۆ پەسخا
خاکەکە.خۆجێییەکەی بۆ و نامۆیەکە بۆ و ئێوە بۆ دەبێت یاسایەک دەیکات،

لە و شایەتی، ماڵی داپۆشی، چادرەکەی هەورەکە ڕاگیرا، چادرەکە کە ڕۆژەدا لەو و بوو، بەردەوام شێوەیە بەم بەیانی. تا بوو ئاگر شێوەی وەک چادرەکە لەسەر ئێوارەدا لە هەورەکە کاتێک و شەودا. لە ئاگر شێوەی و دایدەپۆشی، ڕۆژاندا لە هەورەکە هەورەکە کە شوێنەی لەو و ڕۆیشتن، ئیسرائیل کوڕانی ئەوە دوای سەرکەوت، چادرەکەوە ئیسرائیل کوڕانی یەزدان فەرمانی بە هەڵدا. چادریان ئیسرائیل کوڕانی لەویٚ ڕاوەستا، بەسەر سێبەر هەور کە ڕۆژانەی ئەو هەموو دەڕۆن. یەزدان فەرمانی بە و هەڵدەدەن، چادر زیاتر ڕۆژانێکی بۆ هەور کاتێک هەڵدەدەن. چادر ئیسرائیل کوڕانی دەکات، چادرەکەدا و نارۆن. و دەپارێزن خودا پاسەوانی ئیسرائیل کوڕانی دەمێنێتەوە، چادرەکە لەسەر چادر یەزدان فەرمانی بە دادەپۆشێت، چادرەکە ڕۆژ ژمارەیەک بۆ هەور کاتێک دەبێت بەیانی تا ئێوارەوە لە هەور کاتێک دەبێت و دەکەن. کۆچ یەزدان فەرمانی بە و هەڵدەدەن مانگێک ماوەی لە شەو. یان بێت ڕۆژ جا دەڕۆن، ئەوا هەڵدێت، بەیانیدا لە هەور و دەبێت، ئیسرائیل کوڕانی لەسەریان، دەکردەوە سێبەری و دەبوو زیاد هەورەکە کە ڕۆژانێک یان پاسەوانی دەڕۆن، یەزدان فەرمانی ڕێگەی لە کە نەدەکرد. کۆچیان و هەڵدەدا چادریان
موسا.دەستی لە یەزدان فەرمانی ڕێگەی لە پاراستیان یەزدان

10

دروستبکە، خۆت بۆ زیو کەڕەنای دوو فەرمووی: و گوت موسای بە پەروەردگار و هەڵبردنی و کۆمەڵ بانگهێشتکردنەوەی بۆ تۆ بۆ دەبنە و دەکەیت، دروستی لێدراوەکان

شایەتی چادری دەرگای لەسەر کۆمەڵ هەموو و دەدەیت، ئەوان لە فووت و ئۆردووگاکان.
و فەرمانڕەواکان هەموو کردەوە، بلیندیان یەکێک لە بەڵام ئەگەر کۆدەبنەوە.
لە ئەوانەی و نیشانە، بۆ لێدەدەن کەڕەنا دەنگی و تۆ. لای دێنە ئیسرائیل سەرکردەکانی
بۆ لێدەدەن کەڕەنا ئێوە و دەڕۆن. هەڵداوە خێوەتیان و هەڵدەدەن خێوەت ڕۆژهەڵات
کەڕەنا ئێوە و دادەبڕن، باشوور لە کە دەکەن کۆچ ئۆردووگایانە ئەو و دووەم، نیشانەی
و دادەبڕن، دەریا لەلای کە دەکەن کۆچ ئۆردووگایانە ئەو و سێیەم، نیشانەی بۆ لێدەدەن
بەرەو کە دەکەن کۆچ ئۆردووگایانە ئەو و چوارەم، نیشانەی بۆ لێدەدەن کەڕەنا ئێوە
کۆمەڵەکە کاتێک و کۆچکردنیان. کاتی لە لێدەدەن کەڕەنا نیشانە بە دادەبڕن، باکوور
لە کاهینەکان هارون کوڕەکانی و نیشانە. بە نەک و لێدەدەن، کەڕەنا کۆدەکەنەوە،
ئەگەر نەوەکانتان. بۆ ئێوە بۆ هەتاهەتایی یاسایەکی دەبێتە ئەمە و لێدەدەن، کەڕەناکان
ڕاوەستاون، ئێوە دژی لە ئەوانەی دژبەرانی بەرەو ئێوەدا زەوی لە جەنگ بۆ دەرەوە دەچنە
ڕزگار ئێوە دوژمنانی لە و دەبن یادکراو یەزدان لەبەردەم ئەوا بدەن، دەنگ زوڕناکان بە و
فووی ئێوە، نوێیەکانی مانگە لە و ئێوە جەژنەکانی لە و ئێوە خۆشی ڕۆژەکانی لە دەکرێن.
و ئێوە، ڕزگاریی قوربانییەکانی لەسەر و سووتاوەکان قوربانی لەسەر دەکەن کەڕەناکان بە
ئێوە.خودای یەزدانم، من ئێوە. خودای لەبەردەم ئێوە بۆ یادکردنەوە دەبێتە

بەرزبووەوە. شایەتی چادری لە هەورەکە دووەمدا، مانگی بیستەمی لە دووەمدا، ساڵی لە
لە هەورەکە و بەڕێکەوتن، سینا چۆڵەوانی لە ئازووقەکانیان لەگەڵ ئیسرائیل کوڕانی و
موسا ڕێگەی لە یەزدان فەرمانی بەپێی جار یەکەم ئەوان و ڕاوەستا. فاران چۆڵەوانی
کرد.کۆچیان

و ئەوان، هێزی لەگەڵ بوو یەکەم یەهودا کوڕانی ئۆردووگای ڕێکخستنی هەڵبڕین، ئەوان و
کوڕانی هۆزی هێزی لەسەر و بوو. عەمیناداب کوڕی ناحشۆن ئەوان هێزەی ئەو لەسەر

کوڕی ئەلیاب زەبولون، کوڕانی هۆزی هێزی لەسەر و سۆگار. کوڕی نەتەنێل ئیساخار، چادرەکە کە مەراری کوڕانی و گێدسۆن کوڕانی و دادەکێشن، چادرەکە و حێلۆن. دەردەچن.هەڵدەگرن

هێزەکەیان، لەسەر و بەرزکردەوە، هێزەکەیان لەگەڵ ڕەئوبێن کامپی ڕێکخستنی و کوڕی سەلامیێل شیمۆن، کوڕانی هۆزی هێزی لەسەر و شەدیئور. کوڕی ئەلیسوری قاحات کوڕانی و ڕاگوئێل. کوڕی ئەلیسافی گاد، کوڕانی هۆزی هێزی لەسەر و سوریسەدای. ڕێکخستنی و گەیشتن. هەتا دانا چادرەکەیان و هەڵگرت، پیرۆزەکانیان و دەرچوون کوڕی ئەلیشاما هێزەکەیان، لەسەر و دەرچوون، خۆیان هێزی لەگەڵ ئەفرایم ئۆردووگای عەمیهود.

هۆزی هێزی لەسەر و فەداسور. کوڕی گەمالیێل مەنەشە، کوڕانی هۆزی هێزی لەسەر و لە دواتر دەڕۆن، دان کوڕانی کەمپی ڕیزبەندی و گدعۆنی. کوڕی ئەبیدانی بنیامین، کوڕانی کوڕی ئەحیعەزەری ئەوان هێزی لەسەر و ئەوان، هێزی لەگەڵ کەمپەکان، هەموو هێزی لەسەر و ئێخران. کوڕی فاگیێل ئاشێر، کوڕانی هۆزی هێزی لەسەر و ئەمیشەدای. بە و ئیسرائیلن، کوڕانی لەشکرەکانی ئەمانە ئەینان. کوڕی ئاحیرێ نەفتالی، کوڕانی هۆزی بەڕێکەوتن.خۆیان هێزی

دەڕۆین شوێنە ئەو بەرەو ئێمە گوت: موسا خزمی مادیانی، ڕاگوێلی کوڕی هۆباب بە موسا چونکە دەکەین، لەگەڵ چاکەت و لەگەڵمان، وەرە ئێوە. دەدەمە ئەمە فەرمووی، یەزدان کە بۆ دەچمەوە بەڵکو ناچم، گوت: ئەو بە و کردووە. ئیسرائیل دەربارەی باشی قسەی یەزدان لە ئێمە لەگەڵ تۆ چونکە جێمەهێڵە، ئێمە گوتی، و خۆم. نەوەی لای بۆ و خۆم خاکی بڕۆیت، لەگەڵمان ئەگەر دەبێت و لەنێوانماندا. پیرەمێردێک دەبیتە و بوویت، چۆڵەوانیدا

دەکەین.تۆی بە ئێمەش دەکات، ئێمەی بە یەزدان کە باشانەی شتە ئەو ئەوا

پێشیان یەزدان پەیمانی سندوقی و ڕۆژ، سێ ڕێگای یەزدان، شاخی لە بەڕێکەوتن ئەوان و
کاتی لە ڕوویدا و بدۆزێتەوە. بۆیان پشوو شوێنی ئەوەی بۆ ڕۆژ، سێ ڕێگای دەکەوت،
با بن، پەرتەوازە دوژمنەکانت با یەزدان، ئەی هەستە گوتی: موسا سندووقەکە، هەڵبردنی
لای بۆ یەزدان، بگەڕێوە گوتی: پشووداندا لە و هەڵبێن. لێتە ڕقیان ئەوانەی هەموو
کاتی لە ڕۆژان، لە دەکرد ئەوانی سێبەری هەورەکە و ئیسرائیل. لە هەزاران دەیان هەزاران
ئۆردووگاکە.لە ئەوان هەڵبردنی

11

بوو، تووڕە و لێبوو گوێی یەزدان یەزدان، لەبەردەم خراپی بە دەکرد بۆڵەبۆڵەیان گەل
گەل و خوارد. ئۆردووگاکەی لە بەشێک و گرت گڕی لەناویاندا یەزدانەوە لە ئاگرێک
شوێنە ئەو ناوی و وەستا. ئاگرەکە و کرد، یەزدان بۆ نوێژی موسا کرد، موسا بۆ هاواریان
ئەو یەزدانەوە. لەلایەن گیرسایەوە لەنێویاندا ئاگرێک چونکە ئاگرکەوتنەوە، بە ناسرا
هەروەها گریان، و دانیشتن و کرد، زۆریان ئارەزوویەکی بوو، لەنێویاندا کە تێکەڵەی خەڵکە
لەو کردەوە یادمان ئێمە بخۆین؟ دەدات گۆشتمان کێ گوتیان: و ئیسرائیلیش، کوڕانی
و کەوی پیازە و هەنزەلە و خیار هەروەها دەمانخوارد، بەخۆڕایی میسر لە کە ماسییانەی
مەنە لە جگە نییە شتێک هیچ بووە، وشک تەواوی بە گیانمان بەڵام ئێستا سیر. و پیاز
شێوەی وەک شێوەکەی و بوو، گەشنیزە تۆوی وەک مەننا بەڵام چاوەکانمان. لەبەردەم
هاوندا لە و دەیهاڕین، ئاسیاودا لە و دەکردەوە کۆیان و دەگەڕان گەل و بوو. بلوور
نانی تامی وەک تامەکەی و دەکرد، لێ نانیان و دەیانکوڵاند، مەنجەڵدا لە و دەیانشکاند،

لەگەڵیدا مەنیش دادەبەزی، ئۆردوگاکەدا بەسەر شەودا لە شەونم کاتێک و بوو. ڕۆنی دادەبەزی.

یەزدان خۆی، دەرگای لەسەر هەریەکەیان هۆزەکانیان، بەپێی بوو گریانیان لە گوێی موسا گوت: پەروەردگار بە موسا و بوو. خراپ موسا لەبەردەم و هەڵچوو، زۆر تووڕەیی بە بارگرانی هەتا نەبووە، پەسەندیم لەبەردەمت بۆچی و داوە، ئازار خزمەتکارەکەتت بۆچی منداڵم من یان هەڵگرت، گەلەم ئەم هەموو سکدا لە من ئایا دابنێیت؟ من لەسەر گەلە ئەم شیرەمێنێک کە دایەنێک وەک هەڵبگرە، باوەشتدا لە ئەوانە دەڵێیت: پێم بۆچی بوون؟ پێ بۆ گۆشتم کوێوە لە خوارد؟ باوباپیرانیان بۆ سوێندت کە خاکەی ئەو بۆ هەڵدەگرێت، تا پێبدە گۆشتمان دەڵێن: و لەسەرم دەگرییێن چونکە گەلە؟ ئەم هەموو بیدەمە تا هەبێت ئەگەر قورسە. زۆر من بۆ بارە ئەم چونکە هەڵبگرم، گەلە ئەم ناتوانم تەنها بە من بیخۆین. بۆ دۆزیوەتەوە، تۆ لە بەزەییم ئەگەر کوشتن، بە بمکوژە من، بۆ دەکەیت تۆ ئاوا بەڵام نەبینم.خۆم ئازاری ئەوەی

ئەوانەی کۆبکەرەوە، من بۆ ئیسرائیل پیرانی لە پیاو حەفتا فەرموو: موسای بە یەزدان شایەتی، چادری بۆ بهێنە ئەوان نووسەرانین. و گەل پیرانی ئەمانە کە دەیانناسیت، خۆت ڕۆحی لە دەبەم و تۆ، لەگەڵ لەوێ دەکەم قسە و دادەبەزم و ڕادەوەستن. تۆ لەگەڵ لەوێ و و گەل، بارگرانی لە تۆ لەگەڵ دەدەن یارمەتیت و ئەوان، لەسەر دایدەنێم و تۆیە لەسەر کە گۆشت و بەیانی، بۆ بکەنەوە پاک خۆتان دەڵێیت، گەل بە و هەڵیناگریت. خۆت تەنها بە تۆ بخۆین؟ دەداتێ گۆشتمان کێ دەتانگوت، و یەزدان لەبەردەم گریاتان چونکە دەخۆن، نە دەخۆن. گۆشت و بخۆن، دەداتێ گۆشتتان یەزدان و میسر، لە بۆمان بوو باشتر چونکە ڕۆژ مانگێک تا ڕۆژ، بیست نە ڕۆژ، دە نە ڕۆژ، پێنج نە دوو، نە دەیخۆن، یەک ڕۆژێکی یاخی چونکە بۆتان، ڕقبوونەوە دەبێتە و دەرچێت، لووتبەرگەکانتانەوە لە کە تا دەیخۆن،

هاتینە میسر لە بۆچی دەتانگوت: گریان، لەبەردەمی و لەنێوتاندایە، ئەوەی بوو، یەزدانتان گوتت: تۆ و لەنێویاندام، من کە گەلەی ئەم پیادەن هەزار سەد شەش گوتی: موسا دەرەوە؟ ئەوان بۆ گا و مەڕ ئایا مانگێک. ماوەی بۆ دەیخۆن و خواردن، بۆ پێدەدەم گۆشتیان و کۆدەکرێتەوە ئەوان بۆ دەریا ماسی هەموو یان دەبێت؟ بەسیان و سەردەبڕدرێن ئێستا ناکات؟ بەس یەزدان دەستی ئایا فەرموو: موسای بە یەزدان دەبێت؟ بەسیان نا.یان دێت بەسەرت قسەکەم کە دەزانیت

گەل پیرانی لە پیاوی حەفتا و ڕاگەیاند، گەل بە یەزدانی قسەکانی و دەرەوە چووە موسا و هاتە هەورێکدا لە یەزدان و ڕایانگرت. چادرەکە دەوروبەری لە خۆی ئەو و کۆکردەوە، حەفتا لەسەر و برد بوو لەسەری کە ڕۆحەکەی لە و کرد، ئەو لەگەڵ قسەی و خوارەوە ئیتر بەڵام کرد، پێغەمبەرییان دا، پشووی لەسەریان ڕۆحەکە کاتێک داینا. پیرەکە پیاوە دووەمیان ناوی و بوو ئەلداد یەکەمیان ناوی مانەوە، ئۆردوگا لە پیاو دوو نەکرد. زیادەیان نەهاتنە بەڵام بوون، تۆمارکراوەکان لە ئەمانە و دانیشت، ئەوان لەسەر ڕۆح و بوو، مۆداد ڕاگەیاند پێی و موسا بەرەو ڕایکرد گەنجەکە و کرد. پێغەمبەرییان ئۆردوگا لە و چادرەکە، لەلای کە نون، کوڕی یەشوعی و دەکەن. پێشبینی ئۆردوگاکەدا لە موداد و ئەلداد گوتی: و بکە. ڕێگریان موسا، گەورەم گوتی: و دایەوە وەڵامی هەڵبژێردراوەکە، ڕاوەستابوو، موسا بن، پێغەمبەر یەزدان گەلی هەموو خۆزگە دەبەیت؟ ئیرەیی من بۆ تۆ ئایا گوت: پێی موسا و ئەو ئۆردووگاکە، ناو چووە موسا و دادەنێت! لەسەریان خۆی ڕۆحی یەزدان کاتێک ئیسرائیل.پیرانی

لەسەر و پەڕاندن، هێنایە دەریاوە لە باتریشکی و دەرچوو، یەزدانەوە لە ڕۆحێک و دەوروبەری لایەنەوە، لەو ڕۆژێک ڕێگای و لایەنەوە، لەم ڕۆژێک ڕێگای دایدانان، ئۆردوگاکە تەواوی و ڕۆژەکە، تەواوی هەستا گەل و زەوییەوە. لە بەرزی باڵ دوو وەک ئۆردوگاکە،

ده کۆکردەوە، کەمتری ئەوەی کۆکردەوە. بەدەنەکانیان و دواتر، ڕۆژی تەواوی و شەوەکە، گۆشتەکە دانا. ئۆردوگاکە دەوروبەری ساردکردنەوەکانیان خۆیان بۆ و کۆکردەوە، پێوانەی و بوو تووڕە گەلەکە لە یەزدان بێت، تەواو ئەوەی پێش بوو ددانەکانیان لە هێشتا ئەو لەوێ چونکە نرا، ئارەزوو گۆڕەکانی شوێنە ئەو ناوی و لێدان. گەورەی زۆر لێدانێکی ئاسێرۆس، بۆ بەرێکەوت گەل ئارەزووەکانەوە گۆڕەکانی لە نێژرا. ئارەزوومەندیان گەڵەی بوو.ئاسێرۆس لە گەل و

12

موسا کە ئەتیۆپیایەی ژنە ئەو لەبەر کرد، قسەیان موسا دژی هارون و مریەم و موسا لەگەڵ تەنها یەزدان ئایا گوتیان: و وەرگرتبوو. ئەتیۆپیای ژنێکی چونکە وەریگرتبوو، لە موسا پیاوەکە بیستی. یەزدان و نەکردووە؟ قسەی ئێمەش لەگەڵ ئایا کردووە؟ قسەی و موسا بە یەکجاری بە پەروەردگار یەدان و بوو. بێفیزتر زۆر زەوی سەر پیاوانی هەموو سێیە ئەو و شایەتی. چادری بۆ دەرەوە بچنە سێیەکتان ئێوە گوت: مەریەم و هارون و خوارەوە هاتە هەوردا ستوونێکی لە یەزدان و شایەتی، چادری ناو بۆ دەرەوە چوونە چوونە هەردووکیان و بانگکران، مریەم و هارون و ڕاوەستا، شایەتی چادری دەرگای لەسەر یەزدان بۆ ئێوە پێغەمبەرێکی ئەگەر بگرن، وشەکانم لە گوێ ئەوان: بۆ گوتی و دەرەوە. نییە وا دەکەم. لەگەڵ قسەی خەودا لە و دەردەخەم، ئەو بۆ خۆم بینینێکدا لە دەربکەوێت، بە دەکەم، لەگەڵ قسەی دەم بە دەم دڵسۆزە ماڵەکەمدا هەموو لە موسا، خزمەتکارەکەم لە قسەکردن لە نەترسان بۆچی بۆیە بینیوە، یەزدانی شکۆمەندی و مەتەڵ، بە نەک ڕوونی، ئەو و بوو، ئەوان لەسەر یەزدان هەڵچوونی و تووڕەیی موسا؟ خزمەتکارەکەم دژی بەفر، وەک بوو گولاوی مەریەم ئەوەتا دوورکەوتەوە، چادرەکە لە خوا هەوری ڕۆیشت.

دەپاڕێمەوە گوت: موسای بە هارون و بوو. گولاوی ئەوەتا کرد، مەریەمی تەماشای هارون وەک نەبێت کردووە. گوناهمان کە نەزانیمان چونکە مەنیؒ، لەسەر گوناهمان گەورەم، گۆشتەکانی نیوەی و دەردێت، دایک منداڵدانی لە کە لەباربردنێک وەک مردن، بە یەکسان چاکی دەپاڕێمەوە، لێت خودا، ئەی گوتی: و کرد یەزدان بۆ هاواری موسا و دەخوات. حەوت ئایا بکات، ڕوویدا لە تفی ئەو باوکی ئەگەر فەرموو، موسای بە یەزدان و بکەرەوە. ئەوە دوای و جیابکرێتەوە، ئۆردووگا دەرەوەی لە ڕۆژ حەوت با نابێت؟ شەرمەزار ڕۆژ ژوورەوە.بچێتە

بەڕێ گەلەکە و جیاکرایەوە، ڕۆژ حەوت ماوەی بۆ ئۆردوگاکە دەرەوەی لە مریەم و کرایەوە.پاک مریەم هەتا نەکەوتن

هەڵدا.چادریان فاران چۆڵەوانی لە و کرد، کۆچیان ئەسێرۆسەوە لە گەل ئەمانە دوای و

13

زەوی لە بکەن سیخوڕی با و بنێرە، خۆت بۆ پیاوانێک گوتی، و فەرموو موسای بە خودا و هۆزێک، هەر لە پیاوێک دەستکەوتن. بۆ ئیسرائیل کوڕانی بە دەیدەم من کە کەنعانییەکان، لەنێویان.سەرکردە هەموویان دەیاننێریت، باوکانیان، خێڵە بەپێی

پیاوانە ئەم هەموو نارد، یەزدان دەنگی بەهۆی فاران چۆڵەوانی لە ئەوانی موسا و ساموئێل ڕەئوبێن، هۆزی لە ئەوان، ناوەکانی ئەمانە و بوون. ئیسرائیل کوڕانی ڕابەرانی کوڕی کالێب یەهودا، هۆزی لە سوری. کوڕی سافات سیمعۆن، هۆزی لە زاکور. کوڕی

له نون. کوڕی هۆشێع ئەفرایم، هۆزی له یوسف. کوڕی ئیگال یەساخار، هۆزی له یەفوننێ. هۆزی له سودی. کوڕی گودییێل زەبولون، هۆزی له ڕافۆ. کوڕی فەلتی بنیامین، هۆزی له گەماڵی. کوڕی ئەمییێل دان، هۆزی له سوسی. کوڕی گەدی مەنەشە، کوڕانی له یوسف، گاد، هۆزی له سابی. کوڕی نابی نەفتالی، هۆزی له میکائیل. کوڕی ساسوور ئاشێر، هۆزی سیخوڕیکردنی بۆ ناردنی موسا که پیاوانەن ئەو ناوەکانی ئەمانه ماکی. کوڕی گودییێل یەشوع.لێنا نونی کوڕی هۆشێع ناوی موسا و زەوییەکە،

برۆنه چۆڵەوانییەدا لەم گوتن: پێی و کەنعان، خاکی سیخوڕیکردنی بۆ نارد ئەوانی موسا لەسەری گەلەی ئەو و چۆنه، زەوییەکە دەبینن ئێوه و شاخەکە. سەر دەچنه ئینجا سەرەوە، ئەمانه که چۆنه زەوییه ئەو و زۆرن. یان کەمن یان لاوازه، یان بەهێزه ئایا نیشتەجێیە، ئایا دەژین، تێیاندا ئەمانه که چۆنن شارانه ئەو و خراپە؟ یان باشه نیشتەجێن، تێیدا درەخت ئایا لاوازه، یان بەپیتە و پیت ئایا چۆنه، زەوییەکە و شوورا؟ بێ یان شووراوییین بەهارن، ڕۆژانی ڕۆژانەش، ئەو وەردەگرن. زەوییەکە میوەکانی پابەندی بە و نا، یان تێدایە ترێن.پێشەنگی

له ڕەحۆب، هەتا سینەوە چۆڵەوانی له زەوییەکە له کرد سیخوڕییان و سەرەوە چوونه و حەبرۆن هەتا و سەرەوە، چوونه چۆڵەوانیدا بەپێی و حەمات. بۆ ژوورەوە چوونه شوێنی حەوت حەبرۆن و بوون، عەناق نەوەکانی تەلمەی، و شێشەی و ئەحیمان لەوێ و ڕۆیشتن، کرد سیخوڕییان ترێ، هێشووی دۆڵی تا هاتن و نرابوو. بنیات میسر تانیسی پێش ساڵ لەگەڵ دار، لەسەر هەڵیانگرت لەسەری، ترێیەکیان هێشووی و لقێک لەوێوە بڕییان لەوێ، هێشووەی ئەو لەبەر ترێ، هێشووی دۆڵی ناونا شوێنەیان ئەو و هەنجیرەکان. و هەنارەکان ئەوەی دوای گەڕانەوە لەوێوە ئەوان و بڕییان. لەوێوە ئیسرائیل کوڕانی که ترێیە ڕۆژدا.چل ماوەی له زەوییەکە له کردبوو سیخوڕییان

کوڕانی کۆمەڵی هەموو لای بۆ و هارون و موسا لای بۆ هاتن ڕۆیشتن، ئەوەی دوای
بۆ و کردن بۆ قسەیان و دایەوە وەڵامیان و قادێش، لە فاران چۆڵەوانی لە ئیسرائیل
گوتیان: و کرد، بۆ گێڕانەوەیان و دان. پیشان زەوییەکەیان میوەی و کۆمەڵەکە، هەموو
لێ هەنگوین و شیر کە زەوییەک ناردووە، بۆ ئێمەت تۆ کە زەوییەی ئەو ناو هاتوینە
و بەهێزە، نیشتەجێیە ئەو لەسەر کە نەتەوەکە بەڵام میوەکەیەتی. ئەمەش و دەڕژێت،
و بینی. لەوێ عەناقمان نەوەی هەروەها گەورەن، زۆر و دیواربەندن و قەڵابەند شارەکان
شاخاوی لە ئەمۆری و یەبووسی و حیڤی و حیتی و نیشتەجێیە، باشوور زەوی لە عەمالێق
گەلەکەی کالێب نیشتەجێیە. ئوردون ڕووباری لەلای و دەریا لەلای کەنعانی و نیشتەجێن،
دەگرین، میراتی و سەردەکەوین بەڵکو نەخێر، گوت: پێی و موسادا لەبەردەم کرد بێدەنگ
ئەودا لەگەڵ کە خەڵکانەی ئەو و ببینەوە. بەرەنگاریان دەتوانین و توانایانین ئێمە چونکە
ئەو لای بۆ سەرەوە بچینە ناتوانین چونکە سەرناکەوین، ئێمە گوتیان: سەرکەوتن پێکەوە
کە دەرهێنا زەوییەیان ئەو سەرسامی ئەوان و بەهێزترە. ئێمە لە چونکە نەتەوەیە،
بۆ تێپەڕین تێیدا کە زەوییەی ئەو دەیانگوت: ئیسرائیل، کوڕەکانی بۆ کردبوو سیخوڕییان
کە گەلەی ئەو هەموو و دەخوات، لەسەری دانیشتووانەکانی کە زەوییەکە کردن، سیخوڕی
لەبەردەمیان و بینی، دەوەکانمان لەوێ و بوون. قەبارە گەورە پیاوانێکی بینیمان، لەوێ
بووین. لەبەردەمیان جۆرەش بەم بەڵام بووین، پێکوڕە وەک

14

هەموو گریان. شەوە ئەو هەموو گەلەکە و بەرزکردەوە، دەنگیان کۆمەڵەکە هەموو و
پێیان کۆمەڵەکە هەموو و هارون، و موسا دژی لە دەکرد بۆڵەبۆڵیان ئیسرائیل کوڕەکانی
بۆچی و مردبووینایە، چۆڵەوانییەدا لەم یان مردبووینایە، میسر زەوی لە خۆزگە گوتن،

منداڵەکانمان و ژنەکانمان بکەوین؟ جەنگدا لە ئەوەی بۆ زەوییە ئەم دەباتە ئێمە یەزدان
با تر: ئەوی بە یەکێک گوتیان و میسر. بۆ بگەڕێینەوە باشترە کەواتە ئێستا تاڵان. دەبنە
کەوتن ڕوویاندا بەسەر هارون و موسا و میسر. بۆ بگەڕێینەوە و دابنێین سەرۆکێک
ئیسرائیل.کوڕانی کۆبوونەوەی هەموو لەبەردەم

زەوییەکە، لە کردبوو سیخوڕیان لەوانەی یەفونە کوڕی کالێبی و نون کوڕی یەشوعی
ئەو دەڵێن: و ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو بۆ گوتیان و دادڕین. خۆیان جلەکانی
هەڵدەبژێرێت، ئێمە پەروەردگار ئەگەر باشە. زۆر زۆر کرد، پشکنینمان کە زەوییەی
دەڕژێت. لێ هەنگوین و شیر کە زەوییەک ئێمە، دەیداتە و زەوییە ئەم ناو دەمانهێنێتە
ئێوە، بۆ خواردنن چونکە زەوی، گەلی لە مەترسن ئێوە مەبن، یاخی یەزدان لە بەڵام
ئەوان.لە مەترسن ئێمانە، لەگەڵ یەزدان بەڵام دوورکەوتووەتەوە، ئەوان لە کاتەکەیان

لە یەزدان شکۆمەندی و بەرد، بە بەردبارانکردنیان بۆ گوتیان کۆمەڵەکە هەموو و
بە یەزدان دەرکەوت. ئیسرائیل کوڕانی هەموو بۆ شایەتی چادری لەسەر هەورەکەدا
لەگەڵ ناکەن پێ باوەڕم کەی هەتا دەکات؟ پەستم گەلە ئەم کەی هەتا فەرموو: موسای
و تۆ و دەبەم، لەناویان و مردن بە دەدەم لێیان کردم؟ لەنێویاندا کە نیشانانەی هەموو ئەو
بە موسا و نەتەوەیە. لەم زیاتر زۆر گەورە، نەتەوەیەکی بە دەکەم باوکت ماڵی
لەنێویان گەلەت ئەم خۆت هێزی بە تۆ کە دەگرێت گوێ میسر و گوت، پەروەردگاری
تۆ کە بیستوویانە، نیشتەجێن زەوییە ئەم لەسەر ئەوانەی هەموو بەڵام دەرەوە. هێناوەتە
لەسەریان هەورەکەت و یەزدان، ئەی دەبینرێیت ڕووبەڕوو کە گەڵەدا، ئەم لەناو یەزدانیت
بە ئاگردا ستوونی لە و ڕۆژ، بە دەڕۆیت پێشیانەوە لە تۆ هەوردا ستوونی لە و وەستاوە،
بیستووە تۆیان ناوی کە نەتەوانە ئەو و پیاو، یەک وەک لەناودەبەیت گەلە ئەم تۆ و شەو.
بۆ سوێندی کە زەوییەی ئەو ناو بهێنێتە گەلە ئەم نەیتوانی یەزدان ئەوەی لەبەر دەڵێن:

بەو پەروەردگار، بکرێتەوە بەرز تۆ هێزی با ئێستا و لەناوبرد. چۆڵەوانی لە ئەوانی خواردن، ڕاستگۆیە، و بەزەییە بە زۆر و دوورخایەنە یەزدان فەرمووت، کاتێک گوتت، کە شێوەیەی ناکاتەوە پاک پاککردنەوە بە و گوناهەکان، و ناڕەوایی و یاخیبوونەکان لابردنی چوارەم. و سێیەم نەوەی هەتا منداڵان لەسەر باوکان گوناهەکانی دەداتەوە تاوانبارەکە، میهرەبان چۆن هەروەک مەزنەکەت، بەزەییە بەپێی گەلە ئەم گوناهی بە لێخۆشبوون ئێستا.هەتا میسرەوە لە بۆیان بوویت

من ناوی و دەژیم من بەڵام خۆشم. لێیان من تۆ قسەی بەپێی فەرموو: موسای بە یەزدان پیاوانەی ئەو هەموو چونکە پڕدەکات. زەوی هەموو یەزدان شکۆمەندی و زیندووە، تاقییان جار دە کردم، چۆڵەوانی لە و میسر لە نیشانانەی ئەو و بینیوە منیان شکۆمەندی بۆ سوێندم کە نابینن زەوییە ئەو ئەوان بەڕاستی نەگرت، دەنگم لە گوێیان و کردمەوە خراپە و چاکە کە ئەوانەی مندان، لەگەڵ لێرە کە منداڵەکانیان بەڵام خوارد، باوکانیان ئەوانەی هەموو بەڵام دەدەم، زەوییە ئەو ئەمانە بۆ بێئەزموون، گەنجێکی هەموو نازانن، ئەودایە لە تر ڕۆحێکی چونکە کالێب، من خزمەتکارەکەی بەڵام نابینن. ئەوە هەڵیانچوونم، دەیبێتە ئەو تۆوەکەی و ناوی، چووەتە کە خاکەی ئەو ناو دەیهێنمە کەوتووە، من شوێنی و بەرەو و بگەڕێنەوە سبەینێ نیشتەجێن، دۆڵەکەدا لە کەنعانییەکان و عەمالێق میراتی. سوور.دەریای ڕێگای بە بڕۆن، چۆڵەوانی

کە ئەوەی ئەمە؟ خراپە کۆمەڵە ئەم کەی تا فەرمووی: هارون و موسا بە پەروەردگار و ئێوە دەربارەی کە ئیسرائیل کوڕانی بۆڵەبۆڵکردنی دەکەن، بۆڵەبۆڵ من لەبەردەم ئەوان بەو بێگومان یەزدان، دەفەرمووێت خۆم، ژیانی بە پێیان، گوتم بیستوومە. کرد، بۆڵەبۆڵیان لەم بۆتان. دەیکەم شێوەیە بەو من، گوێچکەکانی لە کردووە قسەتان کە شێوەیەی لە ژمێردراون و کراوە بۆ پشکنینیان ئەوانەی هەموو دەکەون، ئەندامەکانتان چۆڵەوانییەدا

ئەگەر کرد. بۆڵەبووڵیان من دژی لە ئەوانەی هەموو سەرەوە، بەرەو ساڵەوە بیست تەمەنی لەسەری، ئێوە نیشتەجێکردنی بۆ درێژکرد دەستم لەسەری کە خاکە ئەو ناو دەچنە ئێوە گوتتان ئێوە کە منداڵانەش ئەو نون. کوڕی یەشوعی و یەفونە کوڕی کالێب تەنها بەڵام ئێوە کە دەبن خاکە ئەو میراتگری ئەوان و خاکە، ئەو ناو دەهێنمە ئەوان من تاڵان، دەبنە چل ئێوە کورەکانی بەڵام دەکەون. چۆڵەوانیەدا لەم ئەندامەکانتان و هەڵگەڕانەوە. لێی لەشەکانی هەتا هەڵدەگرن، ئێوە لەشفرۆشی سزای و دەبن، سەرگەردان چۆڵەوانیدا لە ساڵ زەوییەکە، کردی سیخوڕیتان کە ڕۆژانەی ئەو ژمارەی بەپێی لەناوبچن. چۆڵەوانیدا لە ئێوە و تووڕەیی و ساڵ، چل بۆ هەڵدەگرن خۆتان گوناهەکانی ساڵێک، بۆ ڕۆژێک ڕۆژ، چل کۆمەڵە ئەم بە دەکەم ئاوا بێگومان کرد، قسەم یەزدان من دەزانێت. منتان هەڵچوونی دەمرن.لەوێ و لەناودەبردرێن چۆڵەوانییەدا لەم کۆبوونەتەوە، من دژی لە کە خراپەیە،

بۆڵەبۆڵیان گەڕانەوە کاتێک زەوییەکە، لە سیخوڕیکردن بۆ ناردی موسا کە پیاوانەی ئەو ئەو و دەرهێنا، زەوییەکە دەربارەی خراپەکانیان قسە و کۆمەڵەکە لای بۆ لەسەری کرد مردن. یەزدان لەبەردەم لێدانێکدا لە کردبوو زەوییەکە لەسەر خراپەیان قسەی کە پیاوانە سیخوڕی بۆ چووبوون کە ژیان، پیاوانە لەو یەفونە کوڕی کالێب و نون کوڕی یەشوع و زۆر گەلەکە و گوت، ئیسرائیل کوڕانی هەموو بۆ وشانەی ئەم موسا زەوییەکە. کردنی گێڕا.شیوەنیان

ئەوەتا، دەیانگوت: و شاخەکە لووتکەی بۆ سەرەوە چوونە و هەستان بەیانیدا لە زوو و موسا و کرد. گوناهمان چونکە فەرمووی، یەزدان کە شوێنەی ئەو بۆ سەرەوە دەچینە ئێمە بۆ نابێت سەرکەوتوو ئەمە دەکەن؟ یەزدان فەرمایشتی لە سەرپێچی ئێوە بۆچی گوتی: دەکەون. دوژمنانتان لەبەردەم و نییە، لەگەڵتان یەزدان چونکە مەکەن، سەرکەون ئێوە. ئەوەی لەبەر دەکەون، شمشێر بە و لەپێشتانن، لەوێ کەنعانییەکان و عەمالێق چونکە

چوونە کرد، زۆریان و نابێت. لەگەڵتاندا یەزدان و بوون، یەزدان یاخی و وەرگێڕا پشتتان
لە موسا و یەزدان پەیمانی سندووقی بەڵام شاخەکە، لووتکەی سەر بۆ سەرەوە
هاتنە بوون، نیشتەجێ چیایە لەو کە کەنعانییەکە و ئەمالێک و نەجووڵان. ئۆردووگاکە
ئۆردووگاکە.بۆ گەڕانەوە پاشان و هۆرما، هەتا دان لێیان و گەڕاندیانەوە و خوارەوە

15

بۆ دەڵێیت و بکە، ئیسرائیل کوڕانی لەگەڵ قسە گوتی: و فەرموو موسای بە پەروەردگار و
قوربانی و ئێوە، دەیدەمە من کە ئێوە، نیشتەجێبوونی زەوی ناو دەچنە کاتێک ئەوان:
یان نەزر، گەورەکردنی بۆ قوربانی، یان تەواو قوربانی دەکەیت، یەزدان بۆ سووتاوەکان
لە ئەگەر یەزدان، بۆ خۆشبۆیی بۆنی دروستکردنی بۆ جەژنەکانتاندا لە یان ئازادانە، بەپێی
خۆی دیارییەکەی دەکات، پێشکەش دیارییەکە ئەوەی و مەڕەکان. لە یان بێت گاگەلەکان
کراوە ڕۆن بە تێکەڵ کە ئێفایەک دەیەکی نەرم، ئاردی لە قوربانییەک دەهێنێت: یەزدان بۆ
قوربانی لەسەر دەکەن هین چارەکی پێشکەشکراو، شەرابی بۆ شەراب و هین. چوارەمی لە
دەکەیت، ئەوەندە بەرخ، یەک بۆ بەرخەکە، بۆ قوربانییەکان. لەسەر یان سووتاندن،
قوربانی دەکەنە ئەو کاتێک بەرانەکە، بۆ و یەزدان. بۆ خۆشبۆیی بۆنی کە پێشکەشکراوێک
ڕۆن، بە تێکەڵکراو دەیەک دوو نرم، ئاردی لە قوربانییەک دەبێت قوربانی، یان سووتاو
ئەو سێیەکی پێشکەش، ڕژاندنی بۆ شەراب و بێت. هین سێیەکی کە بکەیت، پێشکەش
یەزدان.بۆ خۆشبۆن بۆنێکی وەک دەکەن پێشکەش

یان نەزر، گەورەکردنی بۆ قوربانی یان سووتاو قوربانی گاگەلەکان لە ئێوە بەڵام ئەگەر
نەرم ئاردی قوربانییەکی گوێرەکە لەسەر و بکەن، پێشکەش یەزدان بۆ ڕزگاری قوربانی

پێشکەشکراوی بۆ شەراب و هین. نیوەی ڕۆن، بە تێکەڵکراو دەیەک سێ دەهێنێت، یەزدان.بۆ خۆش بۆنی پێشکەشکراوێکی ئەو، نیوەی خواردنەوە،

لە یەکەکە بەرخە بۆ یان یەکەکە، بەرانە بۆ یان یەکەکە، گوێرەکە بۆ دەیکەیت شێوەیە بەم یەکێک هەر بۆ ئاواش دەیانکەن، ئێوە کە ئەوانەی ژمارەی بەپێی بزنەکان، لە یان مەڕەکان ژمارەیان.بەپێی دەکەن،

بۆ پێشکەشکراوەکان دەکات، پێشکەش شتانە ئەم شێوەیە بەم خۆجێیی خەڵکی هەموو ئەوەی یان خاکەکەتان، لە بێت نیشتەجێ لەنێوتان نامۆیەک ئەگەر یەزدان. بۆ خۆش بۆنی بکات، پێشکەش یەزدان بۆ بۆنخۆش قوربانییەکی و نەوەکانتان، لە دەبێت لەنێوتان کە دەیکات.یەزدان بۆ کۆمەڵ ئاواش دەیکەن، ئێوە کە شێوەیەی بەو

یاسایەکی نیشتەجێن، لەنێوتاندا کە نامۆیانەی ئەو بۆ و ئێوە بۆ دەبێت یاسایەک یاسایەک یەزدان. لەبەردەم دەبێت نامۆکەش ئێوە، وەک نەوەکانتان، بۆ هەتاهەتایی نیشتەجێیە.لەنێوتاندا کە بیانییەکە بۆ و ئێوە بۆ دەبێت فەرمانێک و دەبێت

دەچنە کاتێک بڵێ: پێیان و ئیسرائیل کوڕانی بۆ بکە قسە فەرموو: موسای بە یەزدان و دەبێت و ئەوێ، بۆ ژوورەوەی دەبەمە ئێوە من کە خاکەی ئەو بۆ خاکەکە، ناو بۆ ژوورەوە یەکەمین دەکەنەوە، جیا یەزدان بۆ پێشکەشکراوێک دەخۆن، زەوی نانەکانی لە ئێوە کاتێک پێشکەشکراوێک وەک دەکەنەوە، جیا پێشکەشکراوێک وەک نان هەویرەکانتان. بەرهەمی پێشکەشکراوێک و هەویرتان بەرهەمی یەکەمین دەکەنەوە. جیای شێوەیە بەم جۆخان، لە نەوەکانتان.بۆ یەزدان دەدەنە

موسای بە یەزدان کە ڕاسپاردانەی ئەو هەموو و دەکەن سەرپێچی ئێوە بەڵام کاتێک کە ڕۆژەوە لەو موسا، ڕێگەی لە کردن پێ فەرمانی یەزدان وەک ناکەن، جێبەجێ فەرموو کۆمەڵ چاوانی لە ئەگەر دەبێت و نەوەکانتان، بۆ لەوەدواتر و کردن پێ فەرمانی یەزدان کەموکوڕی بێ گایان لە یەک گوێرەکەیەکی کۆمەڵ هەموو و ئەنقەست، بێ ڕوودابێت ئەو شەرابی و ئەمە قوربانی و یەزدان، بۆ خۆشبۆیی بۆنی بۆ سووتاو قوربانی بۆ دەکات دەکات کەفارەت کاهین و گوناە. دەربارەی بزنان لە یەک کاریلەیەکی و ڕێکخستن، بەپێی و یە، نەزانی چونکە بۆیان، دەبێت لێخۆشبوون و ئیسرائیل، کوڕانی کۆمەڵی هەموو بۆ گوناهەکەیان دەربارەی یەزدان بۆ پێشکەشکراوێک وەک هێناوە خۆیان دیاریەکەی ئەوان کۆمەڵی هەموو بۆ دەدرێت لێخۆشبوون نەزانییەکانیان. دەربارەی یەزدان، لەبەردەم گەل هەموو بۆ چونکە نیشتەجێیە، لەنێوتاندا نامۆیەی ئەو بۆ و ئیسرائیل کوڕانی بووە.نەویستراو

کاهین و گوناە. بۆ دەهێنێت ساڵە یەک بزنێکی ئەنقەست، بێ بکات گوناهێک گیانێک ئەگەر یەزدان لەبەردەم نەزانی بە و کردووە گوناهی نەزانی بە کە گیانی بۆ دەکات کەفارەت بۆ و ئیسرائیل کوڕانی لەنێو خۆماڵی بۆ بکات. ئەو بۆ کەفارەت ئەوەی بۆ کردووە، گوناهی بەبێ ئەگەر ئەوەی ئەوان، بۆ دەبێت یاسایەک نیشتەجێیە، ئەواندا لەنێو کە نامۆیەکە بیکات.ئەنقەست

نێو لە یان خاکەکە خەڵکی نێو لە لووتبەرزییەوە دەستی بە کاردەکات کە گیانێک و وشەی چونکە خۆی. گەلی لە گیانە ئەو دەبڕدرێتەوە دەکات، پەست خودا ئەمە نامۆکان، ئەو لەناودەبرێتەوە تەواوی بە کرد، پەرتەواز ئەوی فەرمانەکانی و زانی سووک یەزدانی خۆیدایە.لەناو گوناهەکەی گیانە،

دار شەممەدا ڕۆژی لە کە دۆزییەوە پیاوێکیان و بوون، چۆڵەوانیدا لە ئیسرائیل کوڕەکانی لای بۆ هێنایان کۆدەکردەوە، دار کە دۆزییانەوە شەممە ڕۆژی لە ئەوانەی کۆدەکردەوە. زیندان، ناو خستە ئەویان و ئیسرائیل. کوڕانی کۆمەڵی هەموو لای بۆ و هارون و موسا ئەو فەرمووی: و کرد موسا بۆ قسەی یەزدان و بکەن. ئەو لە چی نەداوە بڕیاریان چونکە ئەویان کۆمەڵ هەموو و بکەن. باران بەرد بە کۆمەڵ هەموو با بمرێت، دەبێت پیاوە دەرەوەی لە کرد بارانیان بەرد بە کۆمەڵ هەموو و ئۆردوگاکە، دەرەوەی بۆ دەرهێنا دا.موسا بە فەرمانی یەزدان وەک ئۆردوگاکە،

با ئەوان، بۆ بڵێیت و ئیسرائیل کوڕانی بۆ بکە قسە گوتی، و فەرموو موسای بە یەزدان و دابنێن و نەوەکانیان، بۆ جلەکانیان باڵەکانی لەسەر پەراوێزەکان خۆیان بۆ بکەن دروست و دەیانبینن، و پەراوێزەکاندا، لە ئێوە بۆ دەبێتە و شین. دەمی باڵەکان پەراوێزەکانی لەسەر بەدوای لادەنەدرێن و دەکەن، جێبەجێیان و یەزدان، فەرمانەکانی هەموو لە دێتەوە یادتان ئەوەی بۆ دەکەن، لەشفرۆشی بەدوایاندا ئێوە کە چاوەکانتاندا و خۆتان بیرکردنەوەکانی خودای بۆ دەبن پیرۆز ئێوە و بکەن، جێبەجێ من فەرمانەکانی هەموو و بێتەوە یادتان ئەوەی بۆ دەرهێناوە، میسرەوە خاکی لە ئێوەم ئەوەی ئێوە، خودای یەزدانم، من خۆتان. ئێوە.خودای یەزدانم، من بم، ئێوە خودای

16

و ئەلیاب، کوڕەکانی ئەبیرۆن و داتان و لێڤی، کوڕی قاهات، کوڕی ئیسائار، کوڕی قۆرەح و پیاوانی و موسا، لەبەردەم هەستانەوە و کرد. قسەیان ڕەئوبێن کوڕی فالێت، کوڕی ئاون و ئەنجومەن، بانگکراوانی کۆمەڵ، سەرکردەکانی سەد، دوو و پەنجا ئیسرائیل کوڕانی

چونکە ئێوە، بۆ بەسە گوتیان: و هارون، و موسا لەسەر کۆیانبوونەوە ناودار. پیاوانی کۆمەڵی لەسەر دەکەنەوە بەرز خۆتان بۆچی لەنێویانە، یەزدان و پیرۆزن، کۆمەڵ هەموو لەگەڵ و قۆرەح لەگەڵ کرد قسەی و کەوت. ڕوویدا بەسەر بیستی، موسا کاتێک و یەزدان؟ پیرۆزەکانی و ئەوین هی ئەوانەی و کردووە سەردانی خودا گوتی: و کۆمەڵەکەی، هەموو هەڵیبژاردوون، خۆی بۆ ئەوانەی و خۆی، لای بۆ کردووەتەوە نزیک ئەوانی و ناسیوە، و قۆرەح ئەی بگرن خۆتان بۆ بخوورداناکان بکەن، ئەمە خۆی. لای بۆ کردوونەتەوە نزیکی یەزدان لەبەردەم دابنێن لەسەریان بخوور و دابنێن، لەسەریان ئاگر و کۆمەڵەکەی، هەموو بۆ بێت بەستان ئەمە با پیرۆزە، ئەمە هەڵیبژاردووە، یەزدان کە دەبێت پیاوە ئەو و بەیانی، ئایا بگرن. لێ گوێم لێڤی، کوڕانی ئەی گوت: قۆرەح بە موسا و لێڤی. کوڕانی ئەی ئێوە، ئیسرائیل کۆمەڵی لە ئێوەی ئیسرائیل خودای کە ئێوە، بۆ بچووکە شتێکی ئەمە یەزدان چادری خزمەتەکانی ئەوەی بۆ نزیککردەوە خۆی لای بۆ ئێوەی و جیاکردەوە، هەموو و کردەوە نزیک تۆی و خزمەتکردنیان؟ بۆ ڕابوەستن چادرەکە لەبەردەم و بکەن، شێوەیە بەم کردنیش؟ کاهینییێتی بۆ دەگەڕێن ئێستا و تۆدا، لەگەڵ لێڤی، کوڕانی براکانتی، ئەو دژی لە کە کێیە، هارون و خودا، بەرەو کۆکراونەتەوە کە کۆمەڵەکەت هەموو و تۆ دەبۆڵێنەوە؟

ئێمە گوتیان: ئەوان و ئەلیاب، کوڕانی ئەبیرام، و داتان بانگهێشتکردنی بۆ ناردی موسا و لێ هەنگوینی و شیر کە خاکێک هێنایە ئێمەت تۆ کە نییە، کەم ئەمە ئایا سەرناچین. دەکەیت؟ فەرمانڕەوایەتیشمان هەروەها بمانکوژیت، چۆڵەوانیدا لە ئەوەی بۆ دەڕژێت، میراتی و دەڕژێت، لێ هەنگوینی و شیر کە خاکێک ناو بردە ئێمەت تۆ و فەرمانڕەوایت، و سەرناکەوین. هەڵدەکەنیت؟ خەڵکە ئەو چاوەکانی ئایا پێداوین؟ ڕەزەمێوەکانت و کێڵگە شتێکی هیچ من قوربانییەکەیان، لە مەدە ئاوڕ گوت: یەزدانی بە و بوو، خەمبار زۆر موسا بە موسا نەگەیاندووە. کەسێکیان هیچ بە زیانیشم و وەرنەگرتووە، کەسێکیان خوازراوی

یەزدان لەبەردەم بەیانی ئەوان و هارون و تۆ و بکە، پیرۆز کۆمەڵەکەت گوت: قۆرەحی لەبەردەم و دابنێن، لەسەریان بخوور و بگرێت، خۆی بخووردانی هەریەکە و بن. ئامادە هارون و تۆ و بخووردان، سەد دوو و پەنجا بهێنن، خۆی بخووردانی هەریەکە یەزدان خۆی.بخووردانی هەریەکە

سەر، خستە لەسەر بخووریان دانا، لەسەر ئاگریان گرت، خۆی بخووردانەکەی هەریەکە کۆمەڵەکەی هەموو قۆرەح و هارون. و موسا وەستان شایەتی چادری دەرگاکانی لەلای هەموو بۆ یەزدان شکۆمەندی و شایەتی، چادری دەرگای لەلای کۆکردەوە ئەوان لەسەر خۆتان فەرمووی و کرد هارون و موسا لەگەڵ قسەی خاوەن و بوو. دیار کۆمەڵەکە ڕوویان سەر کەوتنە و دەیانخۆم. یەکجار من و کۆمەڵەیە، ئەم ناوەڕاستی لە جیابکەنەوە ئایا کرد، گوناهی پیاوێک ئەگەر جەستە، هەموو و ڕۆحەکان خودای خودایە، گوتیان: و بە قسە فەرموو: موسای بە یەزدان و دەبێت؟ کۆمەڵەکە هەموو لەسەر یەزدان تووڕەیی بکەونەوە.دوور قۆرەح کۆمەڵی دەوروبەری لە بڵێ: و بکە کۆمەڵەکە

لەگەڵیدا ئیسرائیل پیرانی هەموو و ئەبیرام، و داتان لای بۆ ڕۆیشت و هەستا موسا پیاوە ئەم چادرەکانی لە بکەنەوە جیا خۆتان گوت: و کۆمەڵ بۆ کرد قسەی و ڕۆیشتن. لە لەناوبچن لەگەڵیان نەوەک ئەوانە، هی کە مەدەن شتێک هیچ لە دەست و توندانە، و داتان دەوروبەری، لە دوورکەوتنەوە قۆرەح چادری لە ئەوان گوناهەکانیان. هەموو و ژنەکانیان لەگەڵ ڕاوەستان، چادرەکانیان دەرگای لەلای و دەرەوە هاتنە ئەبیرامیش کەلوپەلەکانیان.و منداڵەکانیان

کارانە، ئەم هەموو ئەنجامدانی بۆ ناردووە منی یەزدان کە دەزانن لەمەدا گوتی: موسا و ئەگەر بمرن، مرۆڤان هەموو مردنی بەپێی کەسانە ئەم ئەگەر خۆمەوە. لە نەک چونکە

نەناردووە. منی یەزدان ئەوا بێت، مرۆڤان هەموو پشکنینی بەپێی پشکنینیان هەروەها ئەوان و دەکاتەوە خۆی دەمی زەوی و دەدات، نیشانی یەزدان بینینێکدا لە یان بەڵام زیندوویی بە و ئەوانە، هی ئەوەی هەموو و چادرەکانیان، و ماڵەکانیان، و دەیانخواتەوە، کردووە.پەست یەزدانیان کەسانە ئەم کە دەزانن و جیهەنەم، ناو دادەبەزنە

زەوی و هات. شەقی ئەوان لەژێر زەوی وەستا، وشانە ئەم هەموو قسەکردنی لە کاتێک و بوون، قۆرەح لەگەڵ کەسانەی ئەو هەموو و ماڵەکانیان، و قووتدا، ئەوانی و کرایەوە بۆ خوارەوە چوونە زیندوویی بە بوو ئەوان هی ئەوەی هەموو و ئەوان ئاژەڵەکانیان. هەموو و لەناوچوون. کۆمەڵەکەدا ناوەڕاستی لە و داپۆشییان، زەوی جیهەنەم، زەوی نەوەک دەیانگوت: چونکە ڕایانکرد، دەنگیان لە ئەوان دەوروبەری ئیسرائیلییەکانی خوارد پیاوەی سەد دوو و پەنجا ئەو و دەرەوە هاتە یەزدانەوە لە ئاگر و بدات. قووتمان دەکرد. پێشکەش بخووریان کە

17

هەڵبگرنەوە کاهین، هارونی کوڕی ئەلعازاری بۆ و فەرموو، موسای بە پەروەردگار و ئەم بێگانەکەی ئاگرە و سووتاوەکان، ناوەڕاستی لە برۆنزییەکان بخوورسووتێنە لە ئەمانە گوناهبارانی بخوورسووتێنەکانی پیرۆزکردن چونکە لەوێ، بڵاوبکەرەوە قوربانگاکە، بۆ داپۆشینێک وەک کوتراوەکان تەختە بە دروستبکە ئەوانە و گیانەکانیان. کوڕانی بۆ نیشانەیەک بە بوون و پیرۆزکران، و یەزدان لەبەردەم پێشکەشکران چونکە کە وەرگرت برۆنزییانەی بخووردانە ئەو کاهین هارونی کوڕی ئەلعازاری ئیسرائیل. زیادکرد. قوربانگاکە بۆ پۆشەرێک وەک ئەوانیان و کردبوو، پێشکەشیان سووتاوەکان

تۆوی لە کە نەبێتەوە، نزیک بیانی کەسێکی هیچ ئەوەی بۆ ئیسرائیل، کوڕانی بۆ یادگاری کۆبوونەوەکەی، و قۆرەح وەک نەبێت و یەزدان، لەبەردەم بخوور دانانی بۆ نییە، هارون فەرموو.پێی موسا ڕێگەی لە یەزدان وەک

گەلی ئێوە گوتیان: و هارون و موسا لەسەر بۆڵەبوونەوە دواتر ڕۆژی لە ئیسرائیل کوڕانی و کە هارون، و موسا لەسەر کۆمەڵ کۆبوونەوەی کاتی لە ڕوویدا و کوشت. یەزدانتان دەرکەوت. یەزدان شکۆمەندی و داپۆشی، هەور و شایەتی، چادری سەر بۆ برد هێرشیان هارون و موسا بۆ پەروەردگار و شایەتی. چادری بەرامبەر ژوورەوە چوونە هارون و موسا کەوتنە و دەیانخۆم، یەکجار و کۆمەڵەوە، ئەم ناوەڕاستی لە بڕۆن فەرمووی، و کرد قسەی بخەرە قوربانگاکەوە لە ئاگر و بگرە بخووردانەکە گوت: هارونی بە موسا و ڕوویان. سەر ئەوان بۆ کەفارەت و ئۆردووگاکە بۆ بیبەرە خێرایی بە سەری، بخەرە بخووریش سەری، لەناوبردنی بە پێکردووە دەستی و دەر هاتووەتە یەزدانەوە ڕووی لە تووڕەیی چونکە بکە، و کۆمەڵەکە، ناو بۆ ڕایکرد و قسەکرد، پێی موسا چۆن وەک وەرگرتی، هارون و گەل. کرد. گەلەکە بۆ کەفارەتی و خستی بخووری و گەلدا، لەناو دەستپێکردبوو دەرد پێشتر لە بوون مردوو ئەوانەی و وەستا. دەردەکە و وەستا، زیندووان و مردووان لەنێوان کۆرەح لەبەر ئەوانەی لە جگە بوون، کەس سەد حەوت و هەزار چواردە شکاندنەکە و شایەتی، چادری دەرگای لەسەر موسا لای بۆ گەڕایەوە هارون و مردبوون. وەستا.دەردوپەشێوەکە

گۆچکەیەک ئەوان لە و بکە، ئیسرائیل کوڕانی بۆ قسە فەرموو: موسای بە یەزدان و ماڵی بەپێی فەرمانڕەواکانیان، هەموو لە باوکانیان ماڵی بەپێی گۆچکەیەک وەربگرە، هارون ناوی و بنووسە. گۆچکەکەی لەسەر هەریەکەیان ناوی و گۆچکە، دوازدە باوکانیان، دەیدەن. باوکانیان ماڵی هۆزی بەپێی یەکە، گۆچانێک چونکە لێڤی، گۆچانی لەسەر بنووسە

به دەناسێنمە خۆم کە لەوێدا شایەتییەکە، بەرامبەر شایەتی، چادرەکەی لە دایاندەنێیت و بۆڵەبۆڵی من و دەگەشێتەوە، گۆچانەکەی هەڵیدەبژێرم، من کە دەبێت پیاوە ئەو و تۆ. دەکەن.بۆڵەبۆڵ ئێوە دژی لە ئەوان کە ئەوەی خۆم، لە دەسڕمەوە ئیسرائیل کوڕانی

بۆ پێدا، گۆچانێکیان فەرمانڕەواکانیان هەموو و کرد، ئیسرائیل کوڕانی بۆ قسەی موسا دوازدە باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی فەرمانڕەوا، بەپێی گۆچانێک فەرمانڕەوایەک هەر لەبەردەم گۆچانەکانی موسا و بوو. گۆچانەکانیان لەنێوان هارون گۆچانەکەی و گۆچان، بۆ ژوورەوە چوونە هارون و موسا کە ڕوویدا دواتر ڕۆژی دانا. شایەتیدا چادری لە یەزدان لقێکی کردبوو، گەشەی لێڤی ماڵی بۆ هارون گۆچانی ئەوەتا و شایەتی، چادری هەموو موسا بەرهەمهێنابوو. گوێزەکانی و کردبوونەوە، گوڵی گوڵەکانی دەرهێنابوو، ئەوانیش دەرهێنا، ئیسرائیل کوڕانی هەموو لای بۆ یەزدانەوە بەردەم لە داردەستەکانی وەرگرت.خۆی داردەستەکەی هەریەکەیان و بینییان

بۆ دابنێ شایەتییەکان لەبەردەم هارون گۆچانەکەی فەرمووو: موسای بە پەروەردگار و بوەستێت، من لە ئەوان بۆڵەبۆڵی با و یاخیبووان، کوڕانی بۆ نیشانەیەک وەک پاراستن، و کردیان. ئاوا موسا، بە دا فەرمانی یەزدان وەک کردیان، هارون و موسا و نەمرن. تاکو لەناوچووین، لەناوچووین، ئەوەتا گوتیان: و گوت موسایان بە ئیسرائیل کوڕانی کۆتایی هەتا ئایا دەمرێت، دەدات یەزدان چادری لە دەست ئەوەی هەموو لەناوچووین. بمرین؟ئێمە

18

گوناهەکانی بەرپرسیارییێتی باوکت ماڵی و کوڕەکانت و تۆ فەرموو: هارونی بە یەزدان
گوناهەکانی بەرپرسیارییێتی کوڕەکانت و تۆ هەروەها هەڵدەگرن، پیرۆزەکان شتە
خۆت، لای بۆ بکەرەوە نزیک باوکت گەلی لێڤی، هۆزی براکانت، و هەڵدەگرن. کاهینییێتیتان
چادری لەبەردەم تۆ لەگەڵ کوڕەکانت و تۆ و بکەن، خزمەتت و تۆ بە بلکێندرێن با و
بۆ بەڵام چادرەکە. پاسەوانەکانی و تۆ پاسەوانەکانی لە دەکەن پاسەوانی ئەوان شایەتی.
ئێوە. نە و ئەوان نە نەمرن تاکو نابنەوە، نزیک قوربانگاکە لای بۆ و پیرۆزەکان کەلوپەلە لای
هەموو بەپێی شایەتی، چادری پاسەوانەکانی دەپارێزن و تۆ، بۆ دەیانلکێنرێتەوە ئەوان و
دەپارێزن ئێوە و تۆ. بۆ نابێتەوە نزیک بیانی و چادرەکە، خزمەتگوزاریەکانی
کوڕانی لەناو تووڕەیی و قوربانگاکە، پاسەوانەکانی و پیرۆزەکان شتە پاسەوانەکانی
ئیسرائیلەوە کوڕانی ناوەڕاستی لە لێڤییەکانم ئێوە براکانی من و نابێت. ئیسرائیل
شایەتی چادری خزمەتەکانی ئەوەی بۆ یەزدان، درابێتە کە دیارییەک وەک وەرگرتووە،
هەموو بەپێی کاهینیەتیتان، لە دەکەن پارێزگاری تۆ لەگەڵ کوڕەکانت و تۆ و بکەن.
خزمەتەکانی لە دەکەن خزمەت و پەردەکەیە، لەناوەوەی ئەوەی و قوربانگاکە، شێوەکانی
دەمرێت.دەبێتەوە نزیک کە بیانییەی ئەو و کاهینیەتیتان، بەخشینی

شتە هەموو لە بەرهەمەکانم یەکەم پاراستنی من ئەوەتا فەرموو: هارونی بە یەزدان
داوە، تۆ کوڕانی و تۆ بە دەکەن، تەرخان منیان بۆ ئیسرائیل کوڕانی کە پیرۆزکراوەکان
پیرۆزەکان، پیرۆزکراوە لە بێت ئێوە بۆ با ئەمە و هەتاهەتایی. یاسایەکی و خەڵاتێک وەک
هەموو لە و قوربانیەکانیان، هەموو لە و دیاریەکانیان، هەموو لە پێشکەشکراوەکان، لە
پیرۆزەکان، هەموو لە من بۆ دەیدەنەوە ئەوەندەی گوناهەکانیان، هەموو لە و تاوانەکانیان،
نێرینەیەک هەموو دەیانخۆن، شوێن پیرۆزترین لە کوڕەکانت. بۆ و دەبێت تۆ بۆ
تۆ.بۆ دەبن پیرۆز کوڕەکانت، و تۆ دەیانخوات،

پێشکەشکراوەکانی هەموو لە دیاریەکانیان، بەرهەمەکانی یەکەمین ئێوە بۆ دەبێت ئەمە یاسایەکی تۆ، لەگەڵ کچەکانت و کوڕەکانت بۆ و ئەوان داومە تۆ بۆ ئیسرائیل، کوڕانی دەیانخوات.ماڵەکەتدا لە پاک کەسێکی هەموو هەتاهەتایی،

دانەوێڵە، و شەراب بەرهەمی یەکەمین هەموو و زەیت بەرهەمی یەکەمین هەموو یەکەم داوە. تۆ بە ئەوانەم یەزدان، بە بیدەن بەرهەمەکانیان یەکەمین لە هەرچەندە تۆ بۆ دەیهێنن، یەزدان بۆ ئەوانەی زەوییەکەیاندایە، لە ئەوانەی هەموو بەرهەمەکانی دەیانخوات.ماڵەکەتدا لە پاک کەسێکی هەر دەبێت.

کردنەوەیەکی هەموو و دەبێت. تۆ بۆ ئیسرائیل کوڕانی لە تەرخانکراو شتێکی هەموو هەتا مرۆڤەوە لە یەزدان بۆ دەکەن پێشکەش ئەوەندەی گۆشتێک، هەموو لە منداڵدان نۆبەرەکانی و دەکڕدرێنەوە، کڕینەوە بە مرۆڤەکان نۆبەرەکانی بەڵام دەبێت، تۆ بۆ ئاژەڵ، مانگییەوە، یەک تەمەنی لە ئەو کڕینەوەی و بیانکڕیتەوە. دەبێت گڵاوەکان ئاژەڵە و گوێرەکان نۆبەرەی بەڵام ئۆبۆلە. بیست کە پیرۆز شێقلی بەپێی شێقلە، پێنج نرخاندنەکە دەڕێژیتە ئەوان خوێنی پیرۆزن. بیانکڕیتەوە، ناتوانیت بزنان نۆبەرەی و مەڕان نۆبەرەی خۆشبۆیی بۆنێکی بۆ پێشکەشکراوێک وەک دەکەیت پێشکەش پیوەکە و قوربانگاکە، سەر یەزدان.بۆ

تۆ بۆ ڕاستەکە، باڵە و بەرزکراوە پێشکەشکراوی سنگەکەی وەک دەبێت، تۆ بۆ گۆشتەکە و بۆ ئیسرائیل کوڕانی هەرچەندێک پیرۆزەکان، شتە پێشکەشکراوەکانی هەموو دەبێت. یاسایەکی وەک تۆ، لەگەڵ تۆ کچانی و تۆ کوڕانی و تۆ داومەتە دەکەنەوە، جیا یەزدان لەگەڵ تۆ تۆوەکەی و تۆ بۆ یەزدان، لەبەردەم هەتاهەتاییە خوێی پەیمانێکی هەتاهەتایی. تۆ.

نابێت، لەنێویان بەشێکت و نابیت، میراتگر ئەوان زەوی لە کرد: هارون بۆ قسەی یەزدان و ئیسرائیل.کوڕانی لەناوەڕاستی تۆم میراتی و تۆم بەشی من چونکە

جیاتی لە داومە میرات وەک ئیسرائیلدا لە دەیەکێک هەموو ئەوەتا لێڤی، کوڕەکانی بۆ و کوڕانی و شایەتیدا. چادرەکەی لە دەکەن خزمەتگوزاری خۆیان کە خزمەتگوزاریەکانیان، و وەرنەگرن. مردنبەخش گوناهێکی تاکو شایەتی، چادری بۆ ناکەنەوە نزیک ئیتر ئیسرائیل خۆیان گوناهەکانی خۆیان و دەکات، شایەتییەکە چادری خزمەتی خۆی لێڤییەکە میراتیان ئیسرائیلدا کوڕانی لەناو و نەوەکانیان، بۆ هەتاهەتاییە یاسایەکی هەڵدەگرن، وەک یەزدان بۆ بکەنەوە جیا هەرچەندە ئیسرائیل، کوڕانی دەیەکەکانی چونکە نابێت. لەناو ئەوان: بە گوتوومە ئەمە لەبەر میرات. وەک لێڤییەکان بە داومەتە پێشکەشکراوەک، نابەن.میرات بە میرات ئیسرائیل کوڕانی

ئەوان: بۆ دەڵێیت و دەکەیت قسە لێڤییەکان بۆ و گوتی، و فەرموو موسای بە یەزدان و داون، پێم میرات وەک ئەوان لە من کە وەردەگرن، ئیسرائیل کوڕانی لە دەیەکی ئەگەر و دەیەکەکە. لە دەیەکێک دەکەنەوە، جیا لێی یەزدان بۆ پێشکەشکراوێک ئێوە گوشەرەوە. لە دابڕاندنێک و جۆخان، لە دانەوێڵە وەک دەژمێردرێت بۆتان دابڕاندنەکانتان پێشکەشکراوەکانی هەموو لە ئێوە هەروەها ئەوان، دەکەنەوە جیا ئێوە شێوەیە بەم لەوان دەدەن و ئیسرائیل، کوڕانی لە وەریدەگرن کە ئێوە دەیەکەکانی هەموو لە یەزدان، پێشکەشکراوێک بەخشینەکانتان هەموو لە کاهین. هارونی بۆ یەزدان، بۆ پێشکەشکراوێک و لەوان. پیرۆزکراوە ئەوەی بەرهەمەکان یەکەم هەموو لە یان دەکەنەوە، جیا یەزدان بۆ وەک لێڤییەکان بۆ ئەوا دەبەنەوە، لەوان بەرهەمەکان یەکەمین کاتێک ئەوان: بۆ دەڵێیت هەموو لە ئەوە دەبێت ئێوە دەژمێردرێت. گوشەرەوە بەرهەمی وەک و جۆخین بەرهەمی جیاتی لە ئێوەیە پاداشتی ئەمە چونکە ماڵەکانتان، و ئێوە بخۆن، شوێنێک

ئەوەوە، ڕێگەی لە نابێت لەسەر گوناهتان و شایەتی. چادری لە خزمەتگوزاریەکانتان گڵاو ئیسرائیل کوڕانی پیرۆزەکانی و جیادەکەنەوە، لێی بەرهەمەکانتان یەکەمین چونکە نەمرن.ئەوەی بۆ ناکەن،

19

یاساکە، لە جیاکاری یاسای ئەمە فەرمووی: و کرد قسەی هارون و موسا بە یەزدان و مانگایەکی با و ئیسرائیل، کوڕانی بۆ بکە قسە دەڵێت: و دا فەرمانی پەروەردگار هەرچەندە لەسەر نیرێکی هیچ و نییە، تێدا کەموکوڕییەکی هیچ کە بگرن، تۆ بۆ کەموکوڕی بێ سوور بۆ ئۆردوگاکە دەرەوەی بۆ دەریدەهێنن و کاهین، ئەلعازاری بۆ دەیدەیتە و نەدراوە. بەرامبەر و دەگرێت ئەو خوێنی لە ئەلعازار ئەو. لەبەردەمی سەریدەبڕن و پاک، شوێنێکی لەبەردەمی ئەویان ئەوان دەیپرژێنێت. جار حەوت ئەو خوێنی لە شایەتی چادری ڕووی کاهینەکە و دەسووتێندرێت. پیسایییەکەی لەگەڵ خوێنی و گۆشت و پێست دەسووتێنن، مانگاکە.سووتانی ناوەڕاستی دەیانخەنە و دەگرێت، ئاڵ سووری و زوفا و ئورز دار

ناو دەچێتە ئەمانە دوای و دەشوات، ئاو بە لەشی و دەشوات، جلەکانی کاهینەکە و جلەکانی دەسووتێنێت، ئەوە کە ئەوەی و ئێوارە. تا دەبێت گڵاو کاهینەکە و ئۆردوگاکە، پاک پیاوێکی و دەبێت. گڵاو ئێوارە هەتا و دەشوات، خۆی جەستەی و دەشوات خۆی و دایدەنێت، پاک شوێنێکی لە ئۆردوگاکە دەرەوەی لە و کۆدەکاتەوە، مانگاکە خۆڵەمێشی ئەوەی پاککردنەوەیە. کە پرژاندنە ئاوی پاراستن، بۆ ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی بۆ دەبێتە گڵاو ئێوارە هەتا و دەشوات خۆی جلەکانی کۆدەکاتەوە، جوانەکە مانگای کۆڵەمێشی هەتاهەتاییە.یاسایەکی نیشتەجێبوو نامۆیانی بۆ و ئیسرائیل کوڕانی بۆ ئەمەش دەبێت،

پاک ئەم دەبێت. گڵاو ڕۆژ حەوت بدات، مرۆڤ گیانێکی هەر مردووی لە دەست ئەوەی لە نەبێتەوە پاک ئەگەر بەڵام دەبێت. پاک و حەوتەم، ڕۆژی لە و سێیەم ڕۆژی لە دەبێتەوە لە دەدات مردوو لە دەستی ئەوەی هەموو نابێت. پاک حەوتەم، ڕۆژی لە و سێیەم ڕۆژی گیانە ئەو کردووە، گڵاو یەزدانی چادری نەکرێتەوە، پاک و بمرێت ئەگەر مرۆڤەوە، گیانی هێشتا گڵاوە، نەپرژێندرا، لەسەری پرژاندن ئاوی چونکە لەناودەبرێت، ئیسرائیلەوە لە هەموو بمرێت، ماڵێکدا لە مرۆڤێک ئەگەر یاساییە، ئەو ئەمەش هەیە. ئەودا لە ئەو گڵاویی هەر دەبن. گڵاو ڕۆژ حەوت هەیە، ماڵەدا لەو هەرچی و ماڵەوە ئەو ناو دەچنە ئەوانەی دەست کە کەسێک هەموو هەروەها گڵاوە. نەبەستراوە، لەسەر گرێیەکی کە کراوە قاپێکی یان مرۆڤ ئێسقانێکی یان مردوویێک یان کوژراوێک بە دەشتودەر ڕووی لەسەر بدات لێ دەبێت.گڵاو ڕۆژ حەوت گۆڕێک،

زیندوو ئاوی سەر دەیرژێنە و پاککردنەوە، سووتاوی خۆڵەمێشی لە گڵاو بۆ دەیگرنەوە و لەسەر دەیپرژێنێت و ئاو، لە هەڵیدەکات پاک پیاوێکی و دەگرێت، زوفا وە دەفرێکدا. لەناو ئەوەی لەسەر و بن، لەوێ هەرچەندە گیانەکان، لەسەر و کەلوپەلەکان، لەسەر و ماڵەکە، کەسە ئەو گۆڕ. بە یان مردوو، بە یان کوژراو، بە یان مرۆڤ، ئێسقەی بە کەوتووە دەستی پاک و حەوتەم، ڕۆژی لە و سێیەم ڕۆژی لە گڵاوە کەسە ئەو لەسەر دەکات پرشینگ پاکە ئێوارە هەتا و دەشوات، خۆی ئاو بە و دەشوات، جلەکانی و حەوتەم، ڕۆژی لە دەکرێتەوە لەناوەڕاستی گیانە ئەو نەکرێتەوە، پاک و دەبێت گڵاو کە مرۆڤەی ئەو و دەبێت. گڵاو ئاوی چونکە کردووە، گڵاو یەزدانی پیرۆزەکانی شتە چونکە لەناودەبردرێت، کۆمەڵەکە و هەتاهەتایی، یاسایەکی ئێوە بۆ دەبێت و گڵاوە. نەبوو، پرژێندراوە لەسەری پرژاندن ئاوی لە دەست ئەوەی و دەشوات، خۆی جلەکانی دەپرژێنێت، پاککردنەوە ئاوی ئەوەی بدات، لێ دەستی گڵاو کە ئەوەی هەموو و ئێوارە. هەتا دەبێت گڵاو دەدات، پاککردنەوە ئێوارە.هەتا دەبێت گڵاو بدات، لێ دەستی کەسەی ئەو و دەبێت، گڵاو

20

له گەلەکە و یەکەم، مانگی لە سین چۆڵەوانی هاتنە کۆمەڵەکە، هەموو ئیسرائیل، کوڕانی لەسەر و نەبوو، کۆمەڵەکە بۆ ئاوی و نێژرا. لەویَ و مرد لەویَ مەریەم و مایەوە، قادێش لە خۆزگە گوتیان، و کرد موسا لەگەڵ بۆڵەبۆڵیان گەل و کۆبوونەوە. هارون و موسا ئەم هێنایە یەزدانتان کۆمەڵی بۆچی و مردبووین. یەزدان لەبەردەم براکانمان لەناوچوونی لە ئێمەتان ئێوە کرد؟ ئەمەتان بۆچی و بکوژن؟ ئاژەڵەکانمان و ئێمە ئەوەی بۆ چۆڵەوانییە دانەوێڵە تێدا کە شوێنێک خراپە، شوێنە ئەم بگەینە ئەوەی بۆ دەرهێنا، میسرەوە هەیە.خواردنەوە ئاوی نە هەنار، نە مێو، نە هەیە، هەنجیر دار نە ناچێنرێت،

بەسەر و شایەتی، چادری دەرگای لای بۆ هاتن کۆمەڵەکە بەردەم لە هارون و موسا فەرموو: موسای بە یەزدان و دەرکەوت. بۆیان یەزدان شکۆمەندی و کەوتن، ڕوویاندا خاڵبەندی(:و ڕێزمان)چاککردنی دووەم گۆچانی
بۆ قسە ئەوان لەبەردەم و برات، هارونی و تۆ کۆبکەرەوە، کۆمەڵەکە و بگرە، گۆچانەکەت بە ئاو و دەربهێنن، ئەوان بۆ بەردەکەوە لە ئاو و دەدات، ئاوەکانی و بکەن، بەردەکە گرت، بوو یەزدان لەبەردەم گۆچانەی ئەو موسا ماڵییەکانیان. ئاژەڵە بە و دەدەن، کۆمەڵەکە بەردەکە، لەبەردەم کۆکردەوە کۆمەڵەکەیان هارون و موسا پیَدابوو. فەرمانی یەزدان وەک دەربهێنین؟ بۆتان ئاو بەردەوە لەم ئایا یاخیبووان، ئەی بگرن لیَ گوێم گوتن: پێی موسا و زۆر ئاوێکی و دا، بەردەکەی لە جار دوو گۆچانەکە بە و بەرزکردەوە دەستی موسا و فەرموو: هارونی و موسا بە یەزدان خواردیانەوە. ئاژەڵەکانیان و کۆمەڵەکە و دەرچوو، ئەم ئێوە بۆیە ئیسرائیل، نەوەی لەبەردەم من پیرۆزکردنی بە نەهێنا باوەڕتان ئەوەی لەبەر کوڕانی چونکە ناکۆکییە، ئاوی ئەمە ئەوان. دامە کە زەوییەی ئەو ناو ناهێننە کۆمەڵە

پیرۆزکرا.لەنێویاندا و لێکرا، نەفرەتیان یەزدان بەرامبەر ئیسرائیل

ئیسرائیل برات ئەمانە گوتی: و نارد ئەدۆم پاشای لای بۆ قادێشەوە لە نێردراوانی موسا و بۆ دابەزین باوکانمان بووە. تووشمان کە ماندووبوونەی ئەو هەموو دەزانیت تۆ دەڵێت، ئێمە لەگەڵ خراپەیان میسرییەکان و بووین، نیشتەجێ زۆر ڕۆژانێکی بۆ میسر لە و میسر، گرت، دەنگمان لە گوێی یەزدانیش یەزدان، لای بۆ کرد هاواریمان ئێمە کرد. باوکانمان و لە بەشێک لە قادێشین، شاری لە ئێستاش میسر، لە دەریهێناین و نارد نێردراوێکی نە کێڵگەکان، ناو بە تێناپەڕین بەڵام زەوییەکەت، ناو بە دەپەڕینەوە ئێمە تۆ. سنوورەکانی لایەنگیر دەڕۆین، شاهانەکە ڕێگا بە چاڵەکانت، لە دەخۆینەوە ئاو نە ڕەزەمێوەکان، ناو بە بە گوت: پێی ئەدۆم و سنوورەکانت. لە دەپەڕینەوە هەتا چەپ، بۆ نە ڕاست بۆ نە نابینەوە ڕووبەڕووبوونەوەت. بۆ دەرچوومە جەنگ بە نا ئەگەر تێناپەڕیت، مندا خاکی نێو ئاژەڵەکانم و من ئەگەر تێدەپەڕین. شاخەکە لەتەنیشت دەڵێت: پێیان ئیسرائیل کوڕەکانی تەنها نییە، گرنگ کارێکی ئەمە بەڵام تۆ. دەدەمە نرخەکەت بخۆینەوە، ئاوەکەت لە ئەدۆم ئینجا تێناپەڕیت. من ڕێگەی لە تۆ گوتی: ئەو بەڵام تێدەپەڕین. شاخەکە لەتەنیشت ڕێگە نەیویست ئەدۆم بەهێز. هێزێکی و گەورە کۆمەڵێکی لەگەڵ بینینی بۆ دەرەوە چووە قادێشەوە لە و ئەو. لە لایدا ئیسرائیل جا تێپەڕێت، سنوورەکانی لە کە بدات ئیسرائیل بە هۆر.شاخی هاتنە ئیسرائیل نەوەی کۆمەڵی هەموو و ڕۆیشتن،

هارون با فەرمووی: هارون و موسا بە ئەدۆم خاکی سنوورەکانی لەسەر هۆر کێوی لە یەزدان لەبەر ئیسرائیل، کوڕانی دامە کە خاکەی ئەو ناو ناچنە ئێوە چونکە گەلەکەی، پاڵ بخرێتە سەر بیانبەرە و بگرە کوڕی ئەلعازاری و هارون کردم. توڕەتان جنێودان ئاوی لەسەر ئەوەی کوڕی ئەلعازاری و لابکە، هارون جلوبەرگەکەی و کۆمەڵەکە. هەموو لەبەرچاوی هۆر، چیای پێکرد، فەرمانی یەزدان وەک موسا و زیادکراوە. کە بمرێت لەوێ هارون و بیپۆشێنە،

جلەکانی لە هارونی و کۆمەڵەکە. هەموو لەبەردەم هۆر، شاخی بۆ بردییەوە ئەوی و کردی، و موسا و مرد، شاخەکە لووتکەی لەسەر هارون و پۆشاند، پێیان کوڕی ئەلعازاری و داکەند، دوایی کۆچی هارون کە بینییان کۆمەڵەکە هەموو و خوارەوە. هاتنە شاخەکەوە لە ئەلعازار گریان.هارون بۆ ڕۆژ سی ئیسرائیل ماڵی هەموو و کردبوو،

21

ڕێگای بە ئیسرائیل کە بیستی بوو، نیشتەجێ چۆڵەوانی لە کە ئەراد کەنعانی پاشای ئەو نوێژێکی ئیسرائیل گرت. دیل بە چەندێکیانی و جەنگا ئیسرائیل دژی لە و هات، ئەتارێنەوە دەبەم لەناویان تەواوی بە دەستم، ژێر بدەیتە گەلە ئەم ئەگەر گوتی: و کرد یەزدان بۆ ژێر خستە کەنعانییەکەی و گرت، ئیسرائیل دەنگی لە گوێی یەزدان شارەکانیان. لەگەڵ نەفرەت.نا شوێنە لەو ناویان و کرد، تەرخانی شارەکانی و ئەو و ئەو، دەستی

ئەدۆمدا خاکی دەوری بە سوور، دەریای ڕێگای بە ڕۆیشتن هۆرەوە کێوی لە کاتێک و گوتیان: و کرد موسا و خودا دژی قسەی گەل بوون. دڵتەنگ ڕێگاکەدا لە گەل و سووڕانەوە، بمرین؟ چۆڵەوانی لە ئەوەی بۆ دەرهێنا میسرەوە لە ئێمەتان ئایا کرد؟ ئەمەتان بۆچی مارە یەزدان و بووەتەوە. ڕقی بایەخە بێ نانە لەم گیانیشمان ئاو، نە و هەیە نان نە چونکە ئیسرائیل کوڕانی لە زۆر ژمارەیەکی و گەزی، گەلیان و گەل، ناو بۆ نارد کوشندەکانی دژی لە قسەمان چونکە تاوانبارین، ئێمە گوتیان: موسا، لای هاتنە گەل کاتێک و مردن. موسا لابات. ئێمە لە ماران با و یەزدان، بۆ بکە نوێژ کەواتە تۆش. دژی لە و کرد یەزدان خۆت بۆ ماری فەرمووو: موسای بە یەزدان و گەلەکە، دەربارەی کرد یەزدان بۆ نوێژی و گەزراوە کە کەسێک هەموو گەزی، پیاوێکی مار ئەگەر بیگرە، دار لەسەر و بکە دروست

ڕایگرت، نیشانەیەک لەسەر و دروستکرد برۆنزی مارێکی موسا و دەژییێت. بکات، تەماشای ژیان دەکرد، برۆنزییەی مارە ئەو تەماشای و دەگەزی پیاوێکی مارێک کاتێک کە ڕوویدا و دەکردەوە.

لە و کرد کۆچیان ئۆبۆتەوە لە و دامەزراندن. ئۆبۆت لە و ڕۆیشتن ئیسرائیل کوڕانی ڕۆژهەڵاتی بەرەو مۆئابە، بەرامبەر کە چۆڵەوانیدا، لەوبەری هەڵدا، چادریان ئەخەلگای و کرد کۆچیان لەوێوە و زارەد. دۆڵی لە هەڵدا چادریان و ڕۆیشتن لەوێوە و خۆر. سنوورەکانی لە ئەوەی چۆڵەوانی، لە ئەرنۆن ئەوبەری لە دامەزراند ئۆردوگایان و مۆئاب لەنێوان مۆئابە، سنووری ئەرنۆن چونکە دەردەچێت، ئەمۆرییەکانەوە و بەردا پێ گرِی زاهابی یەزدان جەنگی دەگوترێت: کتێبدا لە ئەمە لەبەر ئەمۆرییەکە. بۆ زیادکراوە و ئێر، نیشتەجێکردنی بۆ دیاریکرد جۆگەکانی ئەو و ئەرنۆن. ڕووبارەکانی مۆئاب.سنوورەکانی

ئاوی و کۆبکەرەوە گەل فەرموو: موسای بە یەزدان کە بیرەیە ئەم بیرە، ئەو لەوێوە و دەستپێبکەن گۆرا: بیرەکە لەسەر گۆرانییەی ئەم ئیسرائیل ئەوسا خواردنەوە. بۆ دەدەمێ لە هەڵکۆڵی ئەویان نەتەوەکان پاشایانی هەڵکەند، ئەویان فەرمانڕەواکان بیرەکە، بۆ لە و مەنسەنائین، بۆ بیرەوە لە و خۆیاندا. فەرمانڕەوایەتی کاتی لە خۆیاندا، پاشایەتی دەشتی لە کە یانین، بۆ بامۆس لە و بامۆس، بۆ نائەلییێل لە و نائەلییێل، بۆ مەنسەنائین چۆڵەوانییە.لە ڕووی ئەوەی هەڵکەنراوە، ئەو لووتکەی لە مۆئابدایە،

ئێمە گوتی و ئاشتیانەکان، وشە بە ئەمۆرییەکان، پاشای سیحۆنی بۆ نارد پیرانی موسا و ڕەزەمێو. بۆ نە و کێڵگە بۆ نە نابین لایەنگیر دەڕۆین، ڕێگاکە بە زەوییەکەت، لە دەپەڕینەوە و بپەڕینەوە. سنوورەکانت لە هەتا دەڕۆین، شاهانە ڕێگای بە ناخۆینەوە، بیرەکەت لە ئاو

هەموو سیحۆن و سنوورەکانی، نێو بە تێپەڕین بۆ ئیسرائیل بە نەدا ڕێگای سیحۆن
بۆ هات و چۆڵەوانی، لە ئیسرائیل دژی لە شەڕکردن بۆ دەرەوە هاتە و کۆکردەوە، گەلەکەی
کوشتی، و لێیدا شمشێر بە ئیسرائیل و ڕێکخست. ئیسرائیل دژی لە شەڕی ڕیزی و یاهەچ،
ئەممان، کوڕانی هەتا یەبۆق، هەتا ئەرنۆنەوە لە گرت، زەوییەکەیدا بەسەر دەستیان و
و گرت، شارۆچکانەی ئەم هەموو ئیسرائیل ئەممانە. کوڕانی سنووری یەعزێر چونکە
هەموو لە و حەشبۆن، لە بوو، نیشتەجێ ئەمۆڕییەکان شارۆچکەکانی هەموو لە ئیسرائیل
ئەمۆرییەکانە، پاشای سیحۆنی شاری حەشبۆن بوون. ئەوە سنووری شارۆچکانەی ئەو
لە گرت، ئەویان خاکەکەی هەموو و جەنگا، مۆئاب پاشای دژی لە پێشتردا لە ئەمیش
بۆ وەرن دەڵێن: دەکەن قسە مەتەڵ بە ئەوانەی ئەمە لەبەر ئەرنۆن. هەتا ئەرۆعێرەوە
لە ئاگرێک چونکە بکرێت ئاوەدان و بنرێت بنیاد سیحۆن شاری ئەوەی بۆ حەشبۆن،
و خواردی، مۆئاب هەتا و سیحۆنەوە، شارەکەی لە گڵۆپێک دەرەوە، هاتە حێسبۆنەوە
کامۆش، گەلی لەناوچووی مۆئاب! تۆ بۆ قوڕبەسەر قووتدا. ئەرنۆنی کۆڵەکەکانی
پاشای سیحۆن، بۆ بوون دیلەکان کچەکانیان و ڕزگاربوون، بۆ دران کوڕەکانیان
پێوە هێشتا ژنەکان و دایبۆن، هەتا حەشبۆن لەناودەچێت، ئەوان تۆوی و ئەمۆرییەکان.
مۆئاب.لەسەر ئاگر بەردایەوە گڕیان

سیخوڕکردنی بۆ نارد موسا و بوو. نیشتەجێ ئەمۆرییەکان شارەکانی هەموو لە ئیسرائیل
نیشتەجێ لەوێ کە دەرکرد ئەمۆرییەکەیان و گرتیان، گوندەکانیشی و گرتیانی، و یازێر،
بۆ دەرەوە هاتە باشان پاشای ئۆگی و باشان، ڕێگای بە سەرەوە چوونە گەڕانەوە، و بوو.
فەرموو: موسای بە یەزدان ئەدرەعین. بۆ جەنگ بۆ گەلەکەی هەموو و چاوپێکەوتنیان،
و تۆ، دەستی دامەتە خاکەکەی هەموو و گەلەکەی هەموو و ئەو چونکە لەو، مەترسە
ئەویش بە بوو، نیشتەجێ حەشبۆن لە کە کرد ئەمۆرییەکان پاشای سیحۆنی بە ئەوەی
و نەهێشتەوە، بۆ ژیانگرێکی هەتا گەلەکەی، هەموو و کوڕەکانی و ئەو لێیدا و بکە.

22

ئوردون، ڕووباری لەلای مۆئاب، ڕۆژئاوای لە هەڵدا چادریان و هەڵساون ئیسرائیل کوڕانی و
بە ئیسرائیل ئەوەی هەموو بینی سەپفۆر کوڕی بالاکی و یەریحۆ. بە بەرامبەر
ڕووی لە مۆئاب و بوو، زۆر ژمارەیان چونکە ترسا، گەل لە زۆر مۆئاب کردی ئەمۆڕییەکان
ئێستا گوت، مادیامی پیرانی ئەنجومەنی بە مۆئاب و بوو. نارەحەت ئیسرائیلەوە کوڕانی
لە سەوزەکان گوێرەکە چۆن وەک دەلێسێتەوە، دەوروبەرمانن ئەوانەی هەموو کۆمەڵە ئەم
نێردراوانی و بوو. کاتەدا لەو مۆئاب پاشای سەپفۆر کوڕی بالاک و دەلێسێتەوە، دەشتایی
بۆ ئەودایە، گەلی کوڕانی زەوی ڕووباری لەسەر کە فەتوورا، لە بەعۆر کوڕی بەلعام بۆ نارد
ڕووی ئەوەتا و دەرەوە، هاتووەتە میسرەوە لە گەلێک ئەوەتا گوتی: و بانگهێشتکردنی،
بکە نەفرەت وەرە ئێستا و بوون. نیشتەجێ تەنیشتمەوە لە ئەمانە و داپۆشیوە، زەوییان
لەم دەریانبکەم و بدەین، لێیان بتوانین ئەگەر ئێمە، لە بەهێزە ئەم چونکە گەلە، لەم من بۆ
ئەوانەی و دەبن، بەرەکەتدار بکەیت، بەرەکەتداریان تۆ کە ئەوانەی دەزانم چونکە زەوییە،
پیرانی ئەنجومەنی و مۆئاب پیرانی ئەنجومەنی نەفرەتکراون. بکەیت، نەفرەتیان تۆ کە
وشەکانی و بەلەعام لای بۆ هاتن بوو، دەستیاندا لە فاڵگرتنەوەکان ڕۆیشتن، مەدیان
لەو دەدەمەوە وەڵامتان و ئەمشەو، بمێننەوە لێرە ئەوان: بۆ گوتی و گوت. پێ بالاقیان
مانەوە.بەلعام لەلای مۆئاب میرەکانی جا دەڵێت. پێم یەزدان کە شتانەی

گوت: خودای بە بەلعام و تۆ؟ لەلای کێن پیاوانە ئەم گوت: پێی و بەلعام لای هاتە خودا و
لە گەلێک ببینە، دەڵێت: و نارد منی بۆ ئەوانی مۆئاب، پاشای سەففۆر، کوڕی بالاقی

تەنیشتمەوە لە ئەمانە و داپۆشیوە، زەوییان ڕووی و دەرەوە هاتووەتە میسرەوە

لە و بدەم لێیان بتوانم بەڵکو من، بۆ بکە لێ نەفرەتیان و وەرە ئێستا بوون. نیشتەجێ

لەو نەفرەتیش و ناچیت، لەگەڵیان تۆ فەرموو: بەلعام بە خودا و بکەم. دەریان زەوییەکە

فەرمانڕەواکانی بە و هەستا بەیانیدا لە بەلعام و بەرەکەتدارە. ئەو چونکە ناکەیت، گەلە

میرەکانی بڕۆم. لەگەڵتاندا نادات ڕێگام خودا گەورەتان، لای بۆ بگەڕێنەوە گوت: بالاقی

بێت.لەگەڵمان نایەوێت بەلعام گوتیان: و بالاق لای هاتنە و هەستان مۆئاب

هاتن و ئەمانە. لە ڕێزدارتر و زیاتر فەرمانڕەوایان، ناردنی لەسەر کرد زیادی هێشتا بالاک و

دوودڵ دەکەم لێ داوات دەڵێت، ئەمە سیفۆر کوڕی بالاقی گوت: پێیان و بەلعام لای بۆ

ئەم وەرە دەکەم، بۆت بڵێیت هەرچی و دەگرم، ڕێزت ڕێزەوە بە من. لای بۆ هاتن لە مەبە

گوت: بالاقی فەرمانڕەوایانی بە و دایەوە وەڵامی بەلعام و بکە. لێ نەفرەت من بۆ گەلە

سەرپێچی خودا یەزدانی وشەی لە ناتوانم بداتێ، زێڕ و زیو لە پڕ ماڵەکەی بالاق ئەگەر

لێرە ئێوەش ئێستا و بکەم. خۆم بیری بە گەورە یان بچووک شتێکی ئەوەی بۆ بکەم،

شەودا لە خودا لەگەڵم. قسەکردن بۆ دەکات زیادە چی یەزدان بزانم و شەوە، ئەم بمێننەوە

و هەستە هاتوون، تۆ بانگهێشتکردنی بۆ پیاوانە ئەم ئەگەر گوت: پێی و بەلعام لای هاتە

دەڵێم.پێت من کە بکە وشەیە ئەو تەنها بەڵام بڕۆ، لەگەڵیاندا

مۆئاب میرەکانی لەگەڵ و کرد زینی خۆی ئەستۆرەکەی هەستا، بەیانیدا لە بەلعام و

.ڕۆیشتAnd God was angered in anger because he went, and the

messenger of God arose to oppose him, and he had mounted

upon his donkey, and his two servants were with him. کەرەکە کاتێک

هەڵکێشاوە، دەستیدا لە شمشێرەکەی و ڕاوەستاوە ڕێگاکەدا لە کە بینی خودای نێردراوی

بۆ لێیدا گۆچانەکەی بە ئەویش ڕۆیشت، دەشتاییەکە بەرەو و لایدا ڕێگاکە لە کەرەکە

ڕێگاکە.بۆ بیگەڕێنێتەوە ئەوەی

و لاوە. لەو پەرژین و لاوە لەم پەرژین ڕاوەستا، ڕەزەمێودا شیارەکانی لە خودا نێردراوی و بەلعامی پێی و دیوارەکە لای بۆ پەستاندەوە خۆی بینی، خودای نێردراوی کەرەکە کاتێک لێیدا.دووبارە ئەویش و پەستاندەوە، دیوارەکەدا بە

بەلای نەدەتوانرا کە وەستا، تەنگدا شوێنێکی لە و ڕۆیشت دووبارە خودا فریشتەی و دانیشت، بەلعامدا لەژێر بینی، خودای نێردراوی کەرەکە کاتێک لایبدرێت. چەپدا یان ڕاست گوێدرێژەکەی دەمی خودا و دا. کەرەکەی لە گۆچانەکەی بە و بوو تووڕە بەلعامیش بە بەلعام و داوم؟ لێت جار سێیەم بۆ کە تۆ، بۆ کردووە چیم گوت: بەلعامی بە و کردەوە، هەبووایە، دەستمدا لە شمشێرێک ئەگەر و کردووم، پیێ گاڵتەت تۆ گوت: گوێدرێژەکەی لە کە نیم تۆ کەرەی ئەو من ئایا گوت: بەلعامی بە کەرەکە و دەمتکوشت. ئێستا کردووی لەگەڵ سووکایەتیم بە هەرگیز ئایا دەبوویت؟ سواری ئەمڕۆ هەتا گەنجییەتیتەوە نێردراوی و ئاشکراکردەوە، بەلعامی چاوەکانی خودا نەخێر. گوتی: ئەویش شێوەیە؟ بەم ئیتر کێشراوە، دەستیدا لە شمشێرەکەی و ڕاوەستاوە ڕێگاکەدا لە کە بینی یەزدانی لە جار سێ بۆچی گوت: پێی خودا فریشتەی برد. بۆ کڕنۆشی و چەماوەتەوە لەبەردەم ڕێگاکەت چونکە تۆ، لە ڕێگرتن بۆ دەرەوە هاتمە من ئەوەتا دات؟ گوێدرێژەکەت نەدابوو، لایدا ئەگەر لایدا. من لە جار سێ و بینی منی گوێدرێژەکە و نەبوو، ڕاست من گوت: یەزدان فریشتەی بە بەلعام دەکرد. ڕزگار ئەوەم بەڵام دەکوشت، تۆم کەواتە ئێستا بۆ ئەگەر ئێستا و وەستاویت، بەرامبەرم ڕێگادا لە تۆ کە نەمزانی چونکە کردووە، گوناهم بڕۆ، پیاوەکان لەگەڵ گوت: بەلعامی بە خودا نێردراوی و دەگەڕێمەوە. نەبێت، بەس تۆ بالاق میرەکانی لەگەڵ بەلعام و بیڵێ. ئەوە دەڵێم، پێت من کە وشەیەی ئەو تەنها بەڵام ڕۆیشت.

شاری بۆ لەو، پێشوازیکردنی بۆ دەرەوە چووە هاتووە، بەلعام کە بیستی بالاک کاتێک و
بەلعامی بە بالاک سنوورەکانە. بەشێکی لە کە ئەرنۆنە، سنوورەکانی لەسەر کە مۆئاب،
ناتوانم بەڕاستی ئایا لام؟ نەهاتیتە بۆچی لات؟ نەمناردە بانگهێشتکردنت بۆ ئایا گوت:
شتێک تواناداروم ئایا لات، هاتوومەتە ئێستا ئەوەتا گوت، بالاقی بە بەلعام و بنێم؟ لێ ڕێزت
بالاق لەگەڵ بەلعام و دەیلێم. ئەوە من، دەمی ناو دەیخاتە خودا کە وشەیەی ئەو بلێم؟
و بەلعام بۆ و کرد، قوربانی گوێرەکەی و مەڕ بالاک دەوروبەرەکان. شارەکانی هاتنە و چوو،
سەر بردییە و برد بەلعامی بەلاق ڕوویدا، بەیانی نارد. بوون لەگەڵی کە سەرۆکانەی ئەو
دا.پیشانی گەلەکەی لە بەشێک لەوێوە بەعل، ستوونی

23

حەوت و گوێرەکە حەوت لێرە و بنێ، بنیاد بۆ قوربانگام حەوت لێرە گوت: بالاقی بە بەلعام
بەرانێکی و گوێرەکەیەک و گوت، پێی بەلعام کە کرد ئەوەی بالاک و بکە. ئامادە بۆ بەرانم
ڕاوەستە، قوربانییەکەت لەسەر گوت: بالاقی بە بەلعام و کرد. پێشکەش قوربانگاکە لەسەر
کە وشەیەی ئەو و دەردەکەوێت، من بۆ ڕووبەڕووبوونەوەدا لە خودا ئەگەر دەڕۆم من و
بۆ چوو بەلعام و ڕاوەستا. قوربانییەکەی لەسەر بالاق و ڕادەگەیەنم. پێت دەدات، پیشانم
گوت: پێی بەلعام و بەلعام، بۆ دەرکەوت خودا و چوو، ڕاست و خودا، لە پرسیارکردن
قوربانگاکە لەسەر بەرانێکم و گوێرەکەیەک و ئامادەکردووە، قوربانگاکەم حەوت
لای بۆ گەڕاوەتەوە گوتی، و بەلعام، دەمی ناو خستە وشەیەک خودا و بەرزکردووەتەوە.
قوربانی لەسەر ڕاوەستابوو ئەویش ئەو، لای بۆ گەڕایەوە و دەکەیت. قسە ئاوا بالاق:
سەر هاتە خودا ڕۆحی و بوون، لەگەڵی مۆئاب میرەکانی هەموو و خۆی، سووتاندنەکانی
بانگی مۆئاب پاشای بالاقی میزۆپۆتامیاوە لە گوت: هەڵگرت، خۆی پەندەکەی کاتێک و ئەو.

وەرە و من، بۆ بکە یاقوب لە نەفرەت وەرە گوتی: و ڕۆژهەڵاتەوە، چیاکانی لە کردم ناکات؟ لێ نەفرەتی یەزدان کە لەوەی بکەم نەفرەت چۆن من. بۆ بکە ئیسرائیل لە نەفرەت چیاکان لووتکەی لە چونکە ناکات؟ لێ نەفرەتی خودا کە لەوەی بکەم نەفرەت چۆن یان نێو لە و دەبێت نیشتەجێ تەنها بە گەلێک ئەوەتا دەکەم. چاودێری گردەکان لە و دەیبینم، دەژمێرێت کێ و یەعقوب، تۆوی کردووە تەواوی کێ نابێت. ژمێردراو نەتەوەکان وەک من تۆوی با و بمرێت، ڕاستودروستان گیانی لەناو من گیانی با ئیسرائیل؟ هۆزەکانی ببێت.ئەوان تۆوی

بەڵام کردیت، بانگم دوژمنەکانم نەفرەتکردنی بۆ پێکردم؟ چیت گوت: بەلعامی بە بالاک دەمی لە خودا هەرچی کە نییە ئەوە ئایا گوت، بالاقی بە بەلعام و دان. بەرەکەتت ئەوەتا بۆ مندا لەگەڵ هێشتا وەرە گوت: پێی بالاک و بیڵێم؟ ئەوەی بۆ دەپارێزم ئەوە دەنێت، مندا بەڵام دەبینیت، ئەوت بەشێکی تەنها بەڵکو نابینێت، ئەوت لەوێوە کە دیکە شوێنێکی بکە.لێ من بۆ نەفرەتی لەوێوە و نابینیت، هەموویان

لەوێ و هەڵکەنراو، لووتکەیەکی لەسەر کێڵگەدا لە چاودێری قوللەی سەر بردە ئەوی و کرد. پێشکەش قوربانگاکە لەسەر بەرانێک و گوێرەکەیەک و نا، بنیاد قوربانگای حەوت و بکەم. خودا لە پرسیار دەڕۆم من ڕاوەستە، قوربانییەکانت لەسەر گوت: بالاقی بە بەلعام بگەڕێوە فەرمووی: و ئەو، دەمی ناو خستە وشەیەکی و ڕووبەڕووبووەوە، بەلعامی خودا لەسەر وەستابوو ئەو و ئەو، لای بۆ گەڕایەوە و بڵێ. پێی شتانە ئەم و بالاق، لای بۆ گوت، پێی بالاق و لەگەڵی، مۆئاب میرەکانی هەموو و خۆی، تەواوی سووتاندنی قوربانی و بالاک هەستە گوتی: هەڵگرتەوە، خۆی نموونەکەی کاتێک و فەرمووو؟ چی یەزدان وەک نە بکات، درۆ کە نییە مرۆڤ وەک خودا سیفۆر. کوڕی شایەت، ئەی بدە گوێ گوێبگرە، پێی؟ نامێنێتەوە و کرد قسەی ناکات؟ و گوتی ئەو ئایا بکرێت. هەڕەشە کە مرۆڤ کوڕی

ماندووبوون ڕووناکەمەوە. هەرگیز و دەدەم، بەرەکەت گرتووە، وەرم بەرەکەتدان بۆ ببینە، لەگەڵ ئەو پەروەردگاری یەزدانی دەبینرێت، ئیسرائیلدا لە ئازار نە نابێت، یاقوبدا لە وەک دەرهێناوە، میسر لە ئەوی کە خوا ئەودایە. لە فەرمانڕەوایان شکۆمەندی ئەودایە، لە پێشبینی نە نییە، یاقوب لە فاڵگرتنەوە چونکە نا، ئەو. بۆ شاخە یەک شکۆمەندی ببینە، دەکات؟ تەواو چی خودا ئیسرائیل، بە و دەگوترێت، یاقوب بە کات بەپێی ئیسرائیل، تاوەکو ناخەوێت دەکات، شانازی شێر وەک و هەڵدەستێتەوە شێر بەچکەی وەک گەل دەخواتەوە.برینداران خوێنی و دەخوات نێچیر

بەلعام و بدە. پێ بەرەکەتیشی نە من، بۆ بکە لێ نەفرەتی نە گوت، بەلعام بە بالاک و خودا کە وشەیەی ئەو نەمگوت، و نەگوتیت پێم ئایا گوت: بالاقی بە و دایەوە وەڵامی تر، شوێنێکی بۆ دەتبەم وەرە گوت: بەلعامی بە بالاک دەکەم؟ ئەوە من دەیفەرموێت، سەر بۆ برد بەلعامی بەلاک و من. بۆ لێبکە نەفرەتی لەوێوە بێت، ڕازی خودا ئەگەر حەوت لێرە گوت: بالاقی بە بەلعام و چۆڵەوانی. ناو بۆ درێژبووەوە کە فەغۆر، لووتکەی کردی بالاک و بکە. ئامادە بۆ بەرانم حەوت و گوێرەکە حەوت لێرە و بنێ بنیاد بۆ قوربانگام کرد.پێشکەش قوربانگاکە لەسەر بەرانێک و گوێرەکەیەک و گوت، پێی بەلعام چۆن وەک

24

خۆی نەریتی بەپێی ئیسرائیل، بەرەکەتدانی یەزدان لەبەردەم باشە کە بینی بەلعام کاتێک بەلعام و چۆڵەوانی. بەرەو گەڕاندەوە خۆی ڕووی بەڵکو فاڵەکان، دیداری بۆ نەچووە و هەڵداوە، چادریان هۆزەکان بەپێی کە بینی ئیسرائیلی بەرزکردەوە، خۆی چاوەکانی بەعۆر کوڕی بەلعامی گوتی، هەڵگرت، خۆی پەندەکەی کاتێک و سەری. هاتە خودا ڕۆحی

بەهێز وشەکانی لە گوێی کە دەڵێت ئەو دەبینێت، بەڕاستی کە دەڵێت پیاوە ئەو دەڵێت، جوانن چۆن کراوەتەوە. چاوەکانی بینیوە، خەودا لە خودای بینینی کە ئەوەی گرتووە، وەک و دەکەن، سێبەر کە دۆڵەکان وەک ئیسرائیل، ئەی چادرەکانت یاقوب، ئەی ماڵەکانت لەلای ئورزەکان وەک و هەڵیواسین، یەزدان کە چادرەکان وەک و ڕووبار، لەسەر باخچەکان و دەکات، زۆر نەتەوەی فەرمانڕەوایی و دەردەچێت، ئەو تۆوی لە پیاوێک ئاوەکان. میسرەوە لە ئەوی خودا دەکات. گەشە ئەو پاشایەتی و بەرزدەکرێتەوە، گۆگ پاشایەتی و دەخوات، دوژمنانی نەتەوەکانی هەیە، بۆی تاکشاخ شکۆمەندی وەک کرد، ڕێنمایی پاڵکەوتوو دەتەقێنێت. دوژمن تیرەکانی بە و دەردەهێنێت، قەڵەوەکانیان پارچە مۆخی بەرەکەت داوای ئەوانەی هەڵیدەستێنێتەوە؟ کێ شێر، بەچکە وەک و شێر وەک دا پشووی لێکراون.نەفرەت دەکەن لێ نەفرەتت ئەوانەی و بن، بەرەکەتدار دەکەن تۆ بۆ

بۆ کردیت بانگم گوت: بەلعامی بە بالاک لێدا، دەستی و بوو تووڕە بەلعام لەسەر بالاک پێداون. بەرەکەتت جار سێیەم بۆ ئەوەتا بەڵام بکەیت، دوژمنەکەم لە نەفرەت ئەوەی لە تۆی یەزدان ئێستا و دادەنێم، ڕێزت گوتم خۆت، شوێنەکەی بۆ هەڵبێ کەواتە ئێستا منت لای بۆ کە نێردراوەکانت بە ئایا گوت: بالاق بە بەلعام و کردووە. بێبەش شکۆمەندی من، بداتە خۆی ماڵەکەی زێڕ و زیو لە پڕ بەلاق ئەگەر نەمگوت، و نەکرد قسەم ناردن بکەم، خراپە یان چاکە خۆمەوە لە ئەوەی بۆ بکەم سەرپێچی یەزدان وشەی لە ناتوانم وەرە، خۆم، شوێنی بۆ دەگەڕێمەوە من ببینە، ئێستا و دەڵێم. ئەوە بڵێت، خودا هەرچی ڕۆژەکاندا.کۆتایی لە دەکات گەلەکەت بە چی گەلە ئەم کە دەکەم پێ ڕاوێژت

وتیهەڵگرتەوە، خۆی نموونەکەی کاتێک و

وشەکانی لە گوێ دەبینێت، بەڕاستی کە دەڵێت پیاوە ئەو دەڵێت، بەعۆر کوڕی بەلعامی

بینیوە، خەودا لە خودا بینینی و دەزانێت، هەرەبەرزەوە لە زانیاری دەگرێت، خودا

و دەکەم، بەرەکەتداری ئێستا، نەک و ئەو، بۆ دەدەم پیشانی داپۆشراون. ئەو چاوەکانی

و ئیسرائیل، لە هەڵدەستێت پیاوێک یاقوب، لە هەڵدێت ئەستێرەیەک نابێتەوە، نزیک

ئەدۆم و شیت. کوڕەکانی هەموو دەکات تاڵانی و مۆئاب، ڕابەرەکانی تێکدەشکێنێت

لە و کرد. کاری هێزەوە بە ئیسرائیل و میرات، دەبێتە دوژمنەکەی عیسۆی و میرات، دەبێتە

عەمالێقی کاتێک و لەناودەبات. کراوە ڕزگاری شارەکە لە ئەوەی و هەڵدەستێتەوە یاقوبەوە

ئەوان تۆوی و نەتەوەکانە، سەرەتای عەمالێق گوتی: و هەڵگرت خۆی پەندەکەی بینی،

بەهێزە گوتی: هەڵگرت، خۆی پەندەکەی و بینی قێنییەکەی کاتێک و لەناودەچێت.

هێلانەی ئەگەر و دابنێیت، بەردێک لەسەر هێلانەکەت ئەگەر و نیشتەجێبوونەکەت،

و بینی ئۆگی کاتێک و دیل. دەبەنە تۆ ئاشووریەکان بێت، دروست بەعۆر بۆ فێڵبازی

و دادەنێت؟ ئەمانە خودا کاتێک دەژییێت کێ ئای، ئای گوتی: هەڵگرت، خۆی نموونەکەی

بە دەدەن ئازار و ئاشور، بە دەدەن ئازار و کیتیایان، دەستی لە دەچێتەدەرەوە

بۆ گەڕایەوە ڕۆیشت، و هەستا بەلعام و لەناودەچن. دڵ یەک بە خۆیان و عیبرانییەکان،

خۆی.لای بۆ ڕۆیشت بالاقیش و خۆی، شوێنی

25

مۆئاب. کچانی لەگەڵ لەشفرۆشی بە گڵاوکرا گەلەکە و نیشتەجێبوو، شتیم لە ئیسرائیل و

و خوارد، قوربانییەکانیان لە گەل و بتەکانیان، قوربانییەکانی بۆ کردن بانگهێشتیان و

بە پەروەردگار و بەعلپەعۆر، بۆ کرد تەرخان خۆی ئیسرائیل بتەکانیان. بۆ برد کڕنۆشیان

گەل سەرکردەکانی هەموو فەرموو: موسای بە یەزدان بوو. تووڕە ئیسرائیل لە تووڕەیی

لە یەزدان هەڵچوونی تووڕەیی ئیتر یەزدان، بۆ بکە لێ نموونەیان خۆردا لەبەردەم و بگرە

کەسە ئەو ئێوە لە هەریەکە گوت: ئیسرائیل هۆزەکانی بە موسا و دەگەڕێتەوە. ئیسرائیل و هات ئیسرائیل کوڕانی لە پیاوێک ئەوەتا و تەرخانکرا. بەعلفەغۆر بۆ کە بکوژێت خۆی کۆمەڵی هەموو لەبەردەم و موسا، لەبەردەم میدیانییەکە ژنە لای بۆ هێنا خۆی برای کوڕی فینەحاس کاتێک و دەگریان. شایەتی چادری دەرگای لە ئەوان ئیسرائیل، کوڕانی دەست. گرتە ڕمێکی و کۆمەڵەکە، ناوەڕاستی لە هەستا بینی، کاهین هارونی کوڕی ئەلعازار پیاوە کرد، هەردووکیانی و کوورەکە، ناو بۆ ئیسرائیلییەکە پیاوە دوای ژوورەوە چووە وەستا. ئیسرائیل کوڕانی لە دەردەکە و منداڵدانییەوە، ڕێگەی لە ژنەکە و ئیسرائیلییەکە بوون.کەس هەزار بیست و چوار مردن، دەردەکەدا لە ئەوانەی

کاهین، هارونی کوڕی ئەلعازار، کوڕی فینیحاسی فەرموو: موسای بە یەزدان و دا، نیشان لەنێویاندا منی دڵگەرمی کاتێک ڕاگرت، ئیسرائیل کوڕانی لە منی تووڕەییەکەی من ئەوەتا گوتم: جۆرە بەم نەبردن. لەناو خۆمدا دڵگەرمی لە ئیسرائیلم کوڕانی بۆیە و کاهینیێتی پەیمانی ئەو لەگەڵ تۆوەکەی بۆ و ئەو بۆ دەبێت و ئەو، دەدەمە ئاشتی پەیمانی بۆ کرد کەفارەتی و خۆی، خودای بۆ نیشاندا دڵگەرمی کە ئەوەی لەجیاتی هەتاهەتایی، کوژرا، میدیانییەکە ژنە لەگەڵ کە کوژراو، ئیسرائیلییەکەی پیاوە ناوی ئیسرائیل. کوڕانی ژنە ئەو ناوی و شیمۆن. خێزانەکانی ماڵی فەرمانڕەوای سەلمۆن، کوڕی بوو، زەمبری ماڵی لە ئۆمۆس، نەتەوەی فەرمانڕەوای سوور، کچی بوو، خاسبی کوژرا، کە میدیانییە میدیان.خێزانەکانی

بڵێ: پێیان و بدوێ ئیسرائیل کوڕانی لەگەڵ گوتی: و فەرمووی موسای بە یەزدان و دوژمنایەتیتان خۆیان ئەوان چونکە بدەن. لێیان و مەدیانییەکان لەگەڵ بکەن دوژمنایەتی و لەگەڵتان، دەیانکەن فەغۆرەوە ڕێگەی لە کە فێڵانەی ئەو هەموو بە فێڵبازیدا، لە دەکەن لە لێدانەکەدا ڕۆژی لە ئەوەی خوشکیان، میدیانەوە، سەرۆکی کچی خازبی ڕێگەی لە

26

فەرمووی، و کرد قسەی کاهین ئەلعازاری و موسا لەگەڵ یەزدان ڕوویدا، لێدانەکە دوای و بەرەوژوور، و ساڵ بیست تەمەنی لە ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو سەرژمێری بگرە ئیسرائیل.لە جەنگ دەچنە ئەوانەی هەموو باوکییەکانیان، ماڵە بەپێی

ئەریحا بەرامبەر ئوردون ڕووباری لەسەر مۆئاب عەراڤۆتی لە کاهین ئەلعازاری و موسا یەزدان کە شێوەیەی بەو سەرەوە، بەرەو و ساڵەوە بیست لە گوتیان، و کرد قسەیان کوڕە ڕەئوبێن دەرەوە هاتنە میسر لە ئەوانەی ئیسرائیل کوڕانی و کرد، موسا بە فەرمانی بۆ فەلو. گەلی و فەلو ئەنۆخ، گەلی و ئەنۆخ ڕەئوبێن: کوڕەکانی بوو، ئیسرائیل نۆبەرەی و بوون، ڕەئوبێن گەلانی ئەمانە خارمی. گەلی خارمی، بۆ ئەسرۆنەی، گەلی ئەسرۆن، بوو.سی و سەد حەوت و هەزار چل و سێ ژمارەکردنەکەیان

ئەمانە ئەبیرۆن، و داتان و نەموئێل ئەلیاب، کوڕەکانی وە ئەلیاب. فەلو، کوڕەکانی و کۆمەڵی لە هارون و موسا لەسەر هەستانەوە کە ئەوانەن ئەمانە بوون، کۆمەڵ بانگکراوانی قۆرەحی و ئەوان و کردەوە خۆی دەمی زەوی و یەزدان. دژی هەستانەوەکەی لە قۆرەح، و خوارد، کەسی سەد دوو و پەنجا ئاگرەکە کاتێک کۆمەڵەکەی، مردنی لە قووتدایەوە، نەمردن.قۆرەح کوڕەکانی بەڵام نیشانە. بوونە

گەلی یامین، بۆ نەموئێلی، گەلی نەموئێل، بۆ شیمۆن، کوڕەکانی گەلی شیمۆن، کوڕەکانی و

گەلی شاول، بۆ زەرەحییەکان، گەلی زەرەح بۆ یاخینی، گەلی یاخین، بۆ یامینی،
سەد.دوو و هەزار دوو و بیست سەرژمێرییەکەیان، لە شیمۆن گەلانی ئەمانە شاولییەکان.

کوڕەکانی و مردن. کەنعان خاکی لە ئۆنان و ئێر و بوون، ئۆنان و ئێر یەهودا کوڕەکانی
بۆ فارێسی، گەلی فارێس، بۆ شیلۆنی، گەلی شیلۆم، بۆ خێڵەکانیان: بەپێی بوون یەهودا
یامون، بۆ ئەسرۆنی، گەلی ئەسرۆن، بۆ بوون: فارێس کوڕەکانی و زەرەحی. گەلی زەرەح،
و هەزار حەفتا و شەست ئەوان، پشکنینی بەپێی یەهودا گەلانی ئەمانە یامونی. گەلی
سەد.پێنج

گەلی فوواع، بۆ تۆلاعییەکان، گەلی تۆلاع، بۆ خێڵەکانیان: بەپێی یەساخار کوڕەکانی و
گەلانی ئەمانە سامرامی. گەلی سامرام، بۆ یاسوبی، گەلی یاسوب، بۆ فوواعییەکان،
سەد.چوار و هەزار چوار و شەست ژمارەیاندا، لە یەساخار

بۆ ئەڵۆنی، گەلی ئەڵۆن، بۆ سەرێدی، گەلی سەرێد، بۆ هۆزەکانیان، بەپێی زەبولون کوڕانی
پێنج و هەزار شەست ئەواندا، سەرژمێریی لە زەبولون گەلانی ئەمانە ئەڵێلی. گەلی ئەڵێل،
سەد.

سوونی، بۆ ئاگی؛ گەلی ئاگی، بۆ سافۆنی؛ گەلی سافۆن، بۆ هۆزەکانیان: بەپێی گاد کوڕانی
بۆ ئارۆئادی، گەلی ئارۆد، بۆ ئەددی، گەلی ئەددی، بۆ ئازێنی، گەلی ئازێنی، بۆ سوونی. گەلی
پێنج و هەزار چل و چوار سەرژمێریان، لە گاد کوڕانی گەلانی ئەمانە ئارییێلی. گەلی ئارییێل،
سەد.

گەلی یێسوو، بۆ یامینییەکان، گەلی یامین، بۆ هۆزەکانیان، بەپێی ئاشێر کوڕانی

گەلی مێلخیێل، بۆ کۆبێری، گەلی کۆبێر، بۆ بارياییيەکان. گەلی باریا، بۆ یێسوویییەکان، سێ ئەوان، ژمارەکردنی لە ئاشێرن گەلانی ئەمانە بوو. سارا ئاشێر، کچی ناوی و مێلخیێلی. سەد.چوار و هەزار چل و

ئەفرایم.و مەنەسا هۆزەکانیان، بەپێی یوسف کوڕانی

گەلی گلعاد، بۆ گلعاد، باوکی بووە ماخیر و ماخیرییەکان، گەلی ماخیر، بۆ مەنەشە: کوڕانی گەلی خەلەگ، ئەحیعەزەرییەکان، گەلی ئەحیعەزەر، گلعادن: کوڕەکانی ئەمانە گلعادییەکان. سیماعێر، بۆ سوخەمی. گەلی شەخەم، بۆ ئەسریێلی، گەلی ئەسریێل، بۆ خەلەگییەکان. نەبوو، بۆ کوڕی ئۆفێر، کوڕی سەلپاعادی ئەو ئۆفێری. گەلی ئۆفێر، بۆ و سیماعێری، گەلی تێرسا. مێلخا، ئێگلا، نوعا، مالا، سەلپاعادن: کچەکانی ناوەکانی ئەمانەش کچان، بەڵام سەد.حەوت و هەزار پەنجا و دوو ئەوان، ژمارەکردنی لە مەنەشەن گەلانی ئەمانە

تانەخییەکان. گەلی تانەخ، بۆ سوتەلانییەکان؛ گەلی سوتەلا، بۆ ئەفرایمن: کوڕەکانی ئەمانە لە ئەفرایمن گەلانی ئەمانە ئێدەنییەکان. گەلی ئێدەن، بۆ سوتهالان، کوڕەکانی ئەمانە بەپێی یوسفن کوڕانی گەلانی ئەمانە سەد. پێنج و هەزار دوو و سی ئەوان، ژماردنی ئەوان.گەلانی

هۆزی ئاسوبێر، بۆ بالییەکان؛ هۆزی بالێ، بۆ هۆزەکانیان: بەپێی بنیامین کوڕانی یاخیرانییەکان.هۆزی یاخیران، بۆ ئاسوبێرییەکان؛

و ئاداری، گەلی ئادار بۆ بوون، نۆعیمان و ئادار بالێ کوڕەکانی سۆفانیس. گەلی سۆفان، بۆ ژمارەکردنیان، لە خێڵەکانیان بەپێی بنیامین کوڕەکانی ئەمانە نۆعیمانی. گەلی نۆعیمان بۆ

سەد.پێنج و هەزار سی و پێنج

دان هۆزەکانی ئەمانە شوحامییەکان. گەلی شوحام، بۆ هۆزەکانیان: بەپێی دان کوڕەکانی و شەست و چوار ئەوان، پشکنینی بەپێی شوحامییەکان گەلانی هەموو هۆزەکانیان. بەپێی سەد.چوار و هەزار

هۆزی گاونی، بۆ ئاسیێلییەکان؛ هۆزی ئاسیێل، بۆ هۆزەکانیان: بەپێی نەفتالی کوڕانی نەفتالین گەلانی ئەمانە سەللەمی. گەلی سەللەم، بۆ یەسەری، گەلی یەسەر، بۆ گاونییەکان. سەد.سێ و هەزار چل سەرژمێرییەکەیاندا، لە

سی.و سەد حەوت و هەزار و هەزار سەد شەش ئیسرائیلە، کوڕانی ژمارەکردنی ئەمە

بەپێی میراتگرتن بۆ دەکرێت، دابەش زەوییەکە ئەمانە بۆ فەرموو: موسای بە یەزدان و کەمترن ئەوانەی بۆ و دەکەیت، زیاد میراتەکە زیاترن ئەوانەی بۆ ناوەکان. ژمارەی پێدەدرێت. میراتەکەیان ژمێردران، چۆن وەک هەریەکەیان، بۆ دەکەیت، کەم میراتەکەیان میراتیان باوکانیان هۆزەکانی بەپێی ناوەکان، بۆ دەکرێت دابەش زەوی پشکەکان بە دەکەیت.دابەش کەم و زۆر لەنێوان ئەوان میراتی تیروپشک ڕێگەی لە دەبێت.

گەلی قەهات، بۆ گێرشۆنییەکان؛ گەلی گێرشۆن، بۆ خێڵەکانیان: بەپێی لێڤی کوڕەکانی و لۆبێنی، گەلی لێڤین: کوڕانی گەلانی ئەمانە مەرارییەکان. گەلی مەراری، بۆ قەهاتییەکان؛ ژنەکەی ناوی بوو. عەمرام باوکی قەهات و موسی، گەلی و قۆرەح، گەلی حەبرۆنی، گەلی و موسا و هارون و لەدایکبوو، میسر لە لێڤی بۆ ئەمانەی کە لێڤی، کچی بوو، یۆخەبەد ئەو و ئەبیود و نادەب ئەهارون: بۆ بوون و لەدایکبوو. عەمرام بۆ ئەوانی خوشکی مەریەمی

لەبەردەم بێگانە ئاگری پێشکەشکردنی کاتی لە مردن ئەبیود و نادەب ئیسامار. و ئەلعازار هەزار، بیست و سێ بە بوون ژمارەکردنەکەیاندا لە ئەوان سینا. چۆڵەوانی لە یەزدان لە نەژمێردران چونکە سەرەوە، بەرەو و مانگ یەک تەمەنی لە نێرینەیەک هەموو کوڕانی ناوەڕاستی لە نادرێت ئەوان بۆ بەش ئەوەی لەبەر ئیسرائیلدا، کوڕانی ناوەڕاستی ئیسرائیلدا.

عەراڤۆسی لە ئیسرائیلیان کوڕانی کە بوو، کاهین ئەلعازاری و موسا سەرژمێری ئەمە پیاوێک هیچ لەمانەدا کردن. سەرژمێری یەریحۆ بەرامبەر ئوردون ڕووباری لەسەر مۆئاڤ کوڕەکانی ئەوانەی ژمێردرابوون، هارونەوە و موسا لەلایەن کە کەسانەی لەو نەبوو دەمرن مردن بە فەرموون: پێی یەزدان چونکە پشکنی. سیناوە چۆڵەوانی لە ئیسرائیلیان و یەفوننە کوڕی کالێب لە جگە یەکێکیش، تەنانەت ئەوان لە نەهێڵرا و چۆڵەوانی، لە نون.کوڕی یەشوعی

27

کوڕانی لە مەنەسا، گەلی لە ماخیر، کوڕی گەلاعاد، کوڕی ئۆفێر، کوڕی سەلپاعادی کچەکانی ڕاوەستان و تێرسا. و مەلخا ئەگلا، نوعا، مەعلا، بوون: ناوەکانیان ئەمانەش هاتن، یوسف هەموو لەبەردەم و سەرۆکەکان، لەبەردەم و کاهین، ئەلعازاری لەبەردەم و موسا، لەبەردەم ئەو لەناو خۆی و مرد، چۆڵەوانی لە باوکمان دەڵێن: شایەتی، چادری دەرگای لەسەر کۆمەڵ گوناهی بەهۆی چونکە نەبوو، کۆبوونەوە قۆرەح کۆمەڵی لە یەزدان لەبەردەم کە کۆمەڵەی کوڕی چونکە نەسڕێتەوە، گەلەکەی لەناو باوکمان ناوی با نەبوو. کوڕی و مرد، خۆیەوە لەبەردەم ئەوانی دادوەری موسێن و باوکمان. براکانی لەناو ئێمە بدەنە موڵکێکمان نییە.

دیاری کردووە، قسەیان سەلفەحاد کچانی ڕاستی بە وتن، فەرموو، موسای بە یەزدان و
بۆیان باوکیان میراتی و باوکیان، براکانی ناوەڕاستی لە میرات دەستکەوتی وان دەدەیتە
کوڕی و بمرێت پیاوێک ئەگەر گوتن، دەکەیت. قسە ئیسرائیل کوڕەکانی بە و دادەنێیت.
براکەی بە میراتەکە ئەوا نەبێت، کچی ئەگەر دەگوازنەوە، کچەکەی بۆ میراتەکەی نەبێت،
براکانی ئەگەر دەدەن. باوکی براکەی بە میراتەکە ئەوا نەبێت، برایانی بەڵام ئەگەر دەدەن.
ئەوەی بۆ دەدەن، هۆزەکەی لە ئەو خزمی نزیکترین بە میراتەکە ئەوا نەبن، ئەو باوکی
فەرمانی یەزدان وەک ئیسرائیل، کوڕانی بۆ حوکم یاسای دەبێتە ئەمە و ببات، ئەو میراتی
دا.موسا بە

ئوردونە، ڕووباری ئەوبەری لە کێوەی ئەو بۆ سەربکەوە فەرموو: موسای بە پەروەردگار
و موڵک. وەک دەیدەمە ئیسرائیل کوڕانی بە من کە بکە کەنعان خاکی سەیری و نابۆ، کێوی
هۆر شاخی لە براکەت هارونی چۆن وەک گەلەکەت، بۆ کرێیت دەزیاد تۆش و دەیبینیت،
نارەزایەتی کاتی لە سین، چۆڵەوانی لە من وشەکەی لە کرد پێشێلتان چونکە کرا. زیاد
ئاوی ئەمە ئەوان، لەبەردەم ئاوەکە لەسەر نەکردم پیرۆزتان من، پیرۆزکردنی بۆ کۆمەڵەکە
خودای یەزدان، با گوت، یەزدانی بە موسا و سین. چۆڵەوانی لە قادێش لە ناکۆکییە
دەچێتە لەپێشیان ئەوەی دابنێت. کۆمەڵە ئەم لەسەر پیاوێک گۆشت، هەموو و ڕۆحەکان
ئەوەی و دەریاندەهێنێت، ئەوەی و ژوورەوە، دێتە لەپێشیان ئەوەی و دەرەوە،
یەزدان نییە. شوانی کە بێت مەڕێک وەک نابێت یەزدان کۆمەڵی و ژوورەوە، دەریانهێنێتە
بۆ خۆیدایە، لە ڕۆحی کە پیاوەی ئەو نون، کوڕی یەشوعی گوتی: و فەرموو موسای بە
و کاهین، ئەلعازاری لەبەردەم ئەو ڕایدەگریت و دابنێ. لەسەری دەستەکانت و ببە خۆت
ئەو دەربارەی دەدەیت فەرمان و کۆمەڵ، هەموو لەبەردەم ئەو بۆ دەدەیت فەرمان

ئیسرائیل کوڕانی ئەوەی بۆ ئەو، دەدەیتە خۆتت شکۆمەندی تۆ و ئەوان. لەبەردەم
لەبارەی دەکەن لیٚ پرسیار و ڕادەوەستێت، کاهین ئەلعازاری لەبەردەم و بن. ئەو گوێڕایەڵی
لەسەر و دەرەوە، دەچنە ئەو فەرمانی لەسەر یەزدان. لەبەردەم نیشاندانەکان حوکمی
کۆمەڵەکە.هەموو و دڵ، یەک بە ئیسرائیل کوڕانی و ئەو ژوورەوە، دێنە ئەو فەرمانی

ئەلعازاری لەبەردەم و برد یەشوعی و کرد، ئاوای پیٚکرد، فەرمانی یەزدان وەک موسا و
ئەوی و دانا، ئەو لەسەر دەستەکانی و ڕایگرت. کۆمەڵەکە هەموو لەبەردەم و کاهین
دا.موسا بە فەرمانی یەزدان هەروەک پێکهێنا

28

دیارییەکانم، بڵیٚ: پێیان و ئیسرائیل کوڕانی بە بدە فەرمان فەرمووو: موسای بە یەزدان و
پێشکەشکردنیان بۆ بیانپارێزن دەبێت خۆشن، بۆنی کە قوربانییەکانم پێشکەشکراوەکانم،
دەیانهێننە کە پێشکەشکراوانەن ئەو ئەمانە ئەوان: بۆ دەڵێیت و جەژنەکانمدا. لە پێم
بەردەوام. سووتاو قوربانی بۆ ڕۆژێکدا لە کەموکوڕی بیٚ ساڵە یەک بەرخی دوو یەزدان،
دەکەیت.ئێوارەدا لە دووەم بەرخی و دەکەیت، بەیانیدا لە یەکەم بەرخی

هین. چارەکی لە ڕۆن لە تێکەڵکراو قوربانی بۆ دەکەیت نەرم ئاردی ئەفا دەیەمی و
بۆ خۆش بۆنێکی کرا، پێشکەش سینا کێوی لە ئەوەی بەردەوام، سووتاوی قوربانی
شوێنی لە یەکەکە، بەرخە بۆ ئینێک چارەکی ئەو، پێشکەشکراوەکەی شەرابی و یەزدان.
دووەم بەرخی و یەزدان. بۆ بەهێز خواردنەوەی پێشکەشکراوی شەرابی دەڕێژیت پیرۆز
پێشکەشکراوەکەی شەرابە و قوربانییەکەی بەپێی دەکەیت، ئامادە ئێوارەدا کاتی لە

ساڵەکی بەرخی دوو شەممە ڕۆژی لە و یەزدان. بۆ خۆشبۆ بۆنێکی وەک دەکەن، ئامادەی بۆ تێکەڵکراوە ڕۆن بە کە نرم ئاردی دەیەکی دوو و دەکەن، پێشکەش کەموکوڕی بێ لەسەر شەممەکاندا لە شەممەکان سووتاوی قوربانی پێشکەشکراو. شەرابی و قوربانی پێشکەشکراوەکەی.شەرابی و بەردەوام، سووتاوی قوربانی

لە گوێرەکە دوو یەزدان: بۆ دەکەن پێشکەش سووتاندن قوربانی نوێیەکاندا، مانگە لە و نرم ئاردی لە دەیەک سێ کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بەرخی حەوت بەران، یەک و گایان، بۆ ڕۆن لە تێکەڵکراو نرم ئاردی لە دەیەک دوو و یەکەکە، گوێرەکە بۆ ڕۆن لە تێکەڵکراو یەکەکە، بەرخە بۆ ڕۆن لە تێکەڵکراو نازک ئاردی لە دەیەم دەیەمێکی یەکەکە، بەرانە نیوەی پێشکەشکردنیان شەرابی یەزدان. بۆ پێشکەشکراوێک خۆش، بۆنی قوربانییەکی شەراب ئەو چوارەکی و بەرانێک. بۆ دەبێت ئەو سێیەکی و گوێرەکەیەک، بۆ دەبێت ئەو ساڵ.مانگەکانی بۆ مانگێکەوە لە سووتاندنە قوربانی ئەمە بەرخێک، بۆ دەبێت

بەردەوام سووتاندنی قوربانی لەسەر یەزدان، بۆ گوناە دەربارەی بزنەکان لە کارەیەک ئەو پێشکەشکراوەکەی.شەرابە وە دەدرێت، ئەنجام

ڕۆژی لە و یەزدان. بۆ پەسخا جەژنی مانگدا، چواردەیەمی ڕۆژی لە یەکەمدا، مانگی لە و پیرۆز کە یەکەم ڕۆژی دەخۆن. فەتیرە نانی ڕۆژ حەوت جەژنە، مانگەدا ئەم پازدەیەمی وەک سووتاندن قوربانی و ناکەن. خزمەتکارانە کارێکی هیچ دەبێت، ئێوە بۆ ناودەبرێت حەوت بەران، یەک گایان، لە گوێرەکە دوو دەکەن: پێشکەش یەزدان بۆ پێشکەشکراوێک نەرم ئاردی ئەوان قوربانی و ئێوە. بۆ بن کەموکوڕی بێ دەبێت ئەمانە ساڵە، یەک بەرخی دەیەکی بەرانەکەیەک. بۆ دەیەک دوو و گوێرەکەیەک، بۆ دەیەک سێ ڕۆن، لە تێکەڵکراو بۆ گوناە، بۆ بزن لە گیسک یەک و بەرخەکە. حەوت بۆ بەرخێک، هەر بۆ دەکەیت دەیەک

که بەیانییەکە، بەردەوامی تەواوی سووتاندنی قوربانی لە جگە ئێوە بۆ کردن کەفارەت ماوەی بۆ ڕۆژێک هەر لە دەکەن ئەمانە بەپێی ئەمانە بەردەوامە. سووتاندنی قوربانی قوربانی لەسەر یەزدان، بۆ خۆشبۆ بۆنێکی بۆ قوربانی و دیاری ڕۆژەکە، حەوت پیرۆز حەوتەم ڕۆژی و دابنێیت. ڕژاوەکەی شەرابە دەبێت بەردەوامەکە سووتاندنەوە ڕۆژەدا.لەو ناکەن خزمەتکارانە کارێکی هیچ ئێوە، بۆ دەبێت پێگوترا

دەکەن، هەفتەکان یەزدانی بە پێشکەش نوێ قوربانییەکی کاتێک نوێکاندا، ڕۆژی لە سووتاندن قوربانی و ناکەن. خزمەتکارانە کارێکی هیچ ئێوە، بۆ دەبێت پیرۆز بانگکراوێکی حەوت بەران، یەک گاگەل، لە گوێرەکە دوو یەزدان: بۆ خۆشی بۆنی بۆ دەکەن پێشکەش سێ ڕۆن، لە تێکەڵکراو نەرم ئاردی ئەوان قوربانی کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بەرخی هەر بۆ دەیەمێک دەیەمێک بەرانەکەیەک. بۆ دەیەک دوو و گوێرەکەیەک، بۆ دەیەک بۆ کردن کەفارەت بۆ گوناە، دەربارەی بزن لە گیسکێک و بەرخەکە، حەوت بۆ بەرخێک، بێ دەکەن، من بۆ ئەوان قوربانی و بەردەوام. سووتاندنی قوربانی لە جگە ئێوە، پێشکەشکراوەکانیان.شەرابە و ئێوە، بۆ دەبن کەموکوڕی

29

کارێکی هیچ ئێوە، بۆ دەبێت پیرۆز بانگکراوێکی مانگدا، یەکی لە حەوتەم، مانگی لە بۆ دەکەن سووتاندنەکان قوربانی ئێوە و ئێوە. بۆ دەبێت نیشانە ڕۆژی ناکەن، خزمەتکارانە بەرخی حەوت یەک، بەرانێکی گاگەل، لە یەک گوێرەکەیەکی یەزدان: بۆ خۆشبۆیی بۆنی بۆ دەیەک سێ ڕۆن، لە تێکەڵکراو نەرم ئاردی ئەوان قوربانی کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بۆ بەرخێک، هەر بۆ دەیەمێک دەیەمێک بەرانەکەیەک، بۆ دەیەک دوو و گوێرەکەیەک،

له جگه ئێوه بۆ کردن کەفارەت بۆ گوناه، بۆ بزن له گیسک یەک و بەرخەکە، حەوت و پێشکەشکراوەکانیان، شەرابە و قوربانییەکانیان، و نویێ، مانگی سووتاوەکانی قوربانییە بەپێی پێشکەشکراوەکانیان شەرابە و قوربانییەکانیان و بەردەوامەکە، سووتاوە قوربانییە یەزدان.بۆ خۆشبۆیی بۆنی بۆ لێکدانەوەیان

ئازار خۆتان گیانەکانی دەبێت ئێوە، بۆ دەبێت پیرۆز ڕۆژێکی مانگەدا، ئەم دەیەمی له بۆ خۆشبۆیی بۆنی بۆ دەکەن پێشکەش سووتاندن قوربانی و ناکەن. کارێک هیچ و بدەن، یەک بەرخی حەوت بەرانێک، مانگا، گوێرەکەیەکی یەزدان: بۆ پێشکەشکراوەکان یەزدان، سێ ڕۆن، له تێکەڵکراو نەرم ئاردی ئەوان قوربانی ئێوە. بۆ دەبن کەموکوڕی بێ کە ساڵە، هەر بۆ دەیەمێک دەیەمێک بەرانەکەیەک. بۆ دەیەک دوو و گوێرەکەیەک، بۆ دەیەک کەفارەتکردن بۆ گوناه، دەربارەی یەک بزن له گیسکێک و بەرخەکە، حەوت بۆ بەرخێک، سووتاندنە قوربانی و کەفارەتەکە، گوناهەکەی دەربارەی ئەوەی له جگه ئێوه، دەربارەی بۆ لێکدانەوەکە بەپێی ئەو پێشکەشکراوەکەی شەرابە و ئەو، قوربانییەکەی بەردەوامەکە، یەزدان.بۆ پێشکەشکراوێک خۆشبۆیی، بۆنی

ئێوە، بۆ دەبێت پیرۆز کۆبوونەوەیەکی ساڵە، ئەم حەوتەمی مانگی پازدەیەمی ڕۆژی له و ڕۆژ. حەوت ماوەی بۆ بگێڕن یەزدان بۆ ئاهەنگەکە و نادەن، ئەنجام ئاسایی کارێکی هیچ له یەزدان، بۆ خۆشبۆیی بۆنی بۆ پێشکەشکراوێک دەکەن، پێشکەش سووتاندنتان قوربانی بێ دەبێت ساڵەکە، بەرخی چواردە بەران، دوو گا، له گوێرەکە سێزدە یەکەمدا ڕۆژی هەر بۆ دەیەک سێ ڕۆن، له تێکەڵکراو نرم ئاردی قوربانییەکانیان بن. کەموکوڕی بەرانەکە. دوو بۆ بەرانێک، هەر بۆ دەیەک دوو و گوێرەکەکە، سێزدە بۆ گوێرەکەیەک، دەربارەی بزنەکان له گیسکێک و بەرخەکە، چواردە بۆ بەرخێک، هەر بۆ دەیەمێک دەیەمێک شەرابە و قوربانییەکانیان بەردەوام، سووتاندنی قوربانی له جگه گوناه،

پێشکەشکراوەکانیان.

کەموکوڕی. بێ ساڵەکە بەرخی چواردە بەران، دوو گوێرەکە، دوازدە دووەم، ڕۆژی لە و بەرخەکان، و بەرانەکان و گوێرەکەکان بۆ خواردنەوەیان پێشکەشکراوی و ئەوان قوربانی لە جگە گوناە، دەربارەی بزن لە گیسکێک و لێکدانەوەیان. بەپێی و ژمارەیان بەپێی ئەوان.شلەکانی پێشکەشکراوە و ئەوان قوربانییەکانی بەردەوام، سووتاندنی قوربانی

کەموکوڕی. بێ چواردە ساڵە یەک بەرخی دوو، بەران یازدە، گوێرەکە سێیەم: ڕۆژی لە بەرخەکان، و بەرانەکان و گوێرەکەکان بۆ خواردنەوەیان پێشکەشکراوی و ئەوان قوربانی لە جگە گوناە، دەربارەی بزنەکان لە گیسکێک و لێکدانەوەیان. بەپێی و ژمارەیان بەپێی پێشکەشکراوەکانیان.شەرابە و قوربانییەکانیان بەردەوام، سووتاندنی قوربانی

کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بەرخی چواردە بەران، دوو گوێرەکە، دە چوارەمدا ڕۆژی لە بەرخەکان، و بەرانەکان و گوێرەکەکان بۆ پێشکەشکراوەکانیان شەرابە و قوربانییەکانیان لە جگە گوناە، دەربارەی بزنەکان لە گیسکێک و لێکدانەوەیان. بەپێی ژمارەیان، بەپێی پێشکەشکراوەکانیان.شەرابە و قوربانییەکانیان بەردەوام، سووتاندنی قوربانی

کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بەرخی چواردە بەران، دوو گوێرەکە، نۆ پێنجەمدا ڕۆژی لە بەرخەکان، و بەرانەکان و گوێرەکەکان بۆ پێشکەشکراوەکانیان شەرابە و قوربانییەکانیان قوربانی لە جگە گوناە، دەربارەی بزن لە گیسکێک و لێکدانەوەیان. بەپێی ژمارەیان، بەپێی ئەوان.پێشکەشکراوەکانی شەرابە و ئەوان قوربانییەکانی بەردەوام، سووتاندنی

بێکەموکوڕی. ساڵە یەک بەرخی چواردە بەران، دوو گوێرەکە، هەشت شەشەمدا ڕۆژی لە

بەرخەکان، و بەرانەکان و گوێرەکەکان بۆ پێشکەشکراوەکانیان شەرابە و قوربانییەکانیان
قوربانی لە جگە گوناە، دەربارەی بزن لە گیسکێک و لێکدانەوەیان. بەپێی ژمارەیان، بەپێی
ئەوان.پێشکەشکراوەکانی شەرابە و ئەوان قوربانییەکانی بەردەوام، سووتاندنی

کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بەرخی چواردە بەران، دوو گوێرەکە، حەوت حەوتەم، ڕۆژی لە
بەرخەکان، و بەرانەکان و گوێرەکەکان بۆ پێشکەشکراوەکانیان شەرابە و قوربانییەکانیان
قوربانی لە جگە گوناە، دەربارەی بزن لە گیسکێک و لێکدانەوەیان. بەپێی ژمارەیان، بەپێی
لە و ئەوان. پێشکەشکراوەکانی شەرابە و ئەوان قوربانییەکانی بەردەوام، سووتاندنی
لەو ناکەن خزمەتکارانە کارێکی هیچ ئێوە، بۆ دەبێت کۆتایی کۆبوونەوەی هەشتەم ڕۆژی
بۆ پێشکەشکراوێک خۆشی، بۆنی بۆ دەکەن پێشکەش سووتاندن قوربانی و ڕۆژەدا.
کەموکوڕی. بێ ساڵە یەک بەرخی حەوت یەک، بەرانێکی یەک، گوێرەکەیەکی یەزدان:
بەرخەکان، و بەرانەکە و گوێرەکە بۆ پێشکەشکراوەکانیان شەرابە و قوربانییەکانیان
لە جگە گوناە، دەربارەی بزنەکان لە گیسکێک و ڕێکخستنیان. بەپێی و ژمارەیان بەپێی
پێشکەشکراوەکانیان.شەرابە و قوربانییەکانیان بەردەوام، سووتاندنی قوربانی

ئەوانەی و نوێژەکانتان، لە جگە جەژنەکانتاندا، لە یەزدان بۆ دەیکەن ئەمانە
شەرابە و قوربانییەکانتان، و سووتاوەکانتان، قوربانی و خۆویستانەتان،
ڕزگارییەکانتان.و پێشکەشکراوەکانتان،

30

کردبوو. پێ فەرمانی یەزدان ئەوەی هەموو بەپێی کرد قسەی ئیسرائیل کوڕانی بە موسا و

ئەو ئەمە گوتی: و کرد قسەی ئیسرائیلدا کوڕانی هۆزەکانی ڕابەرانی لەگەڵ موسا یان دەکات، یەزدان بۆ نەزرێک کە مرۆڤێک داوە. پێ فەرمانی یەزدان کە فەرمایشتەیە نابێت خۆی، گیانی بە سەبارەت دەبەستێت خۆی بە پەیوەندێک یان دەخوات، سوێندێک ژنێک بەڵام ئەگەر دەیکات. دەردەچێت دەمی لە ئەوەی هەموو بشکێنێت، خۆی وشەی ئەگەر ببەستێت، گەنجییدا لە خۆی باوکی ماڵی لە پەیمانێک یان بکات، یەزدان بۆ نەزرێک خۆی گیانی بەپێی ئەو کە بیستێت بەستراوانەی پەیوەندییە ئەو و نوێژەکانی ئەو باوکی ئەو هەموو و نوێژەکانی هەموو ئەوا بمێنێتەوە، بێدەنگ باوکی و کردووە، پەیوەندی ئەگەر دەمێننەوە. بۆی کردووە، پەیوەندی خۆی گیانی بەپێی کە بەستراوانەی پەیوەندییە و ئەو نوێژەکانی هەموو بیبیستێت، کە ڕۆژێک هەر لە بکاتەوە ڕەتی ئەو باوکی بەڵام دەکاتەوە، پاکی یەزدان و نابن، بەجێ کردووە، دیاری خۆی گیانی دژی کە پابەندبوونەکانی کردەوە.ڕەتی ئەو باوکی چونکە

جیاکردنەوەی بەپێی ئەمە لەسەر ئەو نوێژەکانی و پیاوێک، بۆ دەبێت بووبێت بەڵام ئەگەر کە ڕۆژەی لەو و بیستێت، پیاوەکەی و ئەو، گیانی دژی دیاریکردووە کە ئەو لێوەکانی بە بەرامبەر کە پابەندبوونەکانی و نوێژەکانی هەموو ئەوا بمێنێتەوە، بێدەنگ بیستی کە ڕۆژەی لەو بکاتەوە ڕەتی پیاوەکەی بەڵام ئەگەر ڕاوەستێن. کردووە، دیاری خۆی گیانی کردووە، دیاری خۆی گیانی لەسەر کە ئەو ئەرکەکانی و ئەو نوێژەکانی هەموو دەیبیستێت، دەکاتەوە.پاکی یەزدان و کردووەتەوە، ڕەتی پیاوەکە چونکە نامێننەوە،

دەمێننەوە خۆی، گیانی بەپێی دەکات نەزری هەرچەندە دەرکراو، و بێوەژن ژنی نوێژی و لەگەڵ گیانی بەپێی فەرمانەکە یان نەزرەکەی، پیاوەکەی ماڵی لە بەڵام ئەگەر بۆی.
ئەوا نەکاتەوە، ڕەتی و بۆی بمێنێتەوە بێدەنگ و بیبیستێت ئەو پیاوەکەی و سوێندا، دیاریکردووە، خۆی گیانی لەسەر کە ئەو ئەرکەکانی هەموو و ئەو نوێژەکانی هەموو

که ڕۆژەدا لەو لایدەبات و لایبردووە پیاوەکەی بەڵام ئەگەر لەسەری. بەجێدەهێڵدرێن بەپێی و نوێژەکانی بەپێی دەردەچێت لێوەکانی لە ئەوەی هەموو ئەوا دەیبیستێت، پاکی یەزدان و لایبردووە، پیاوەکەی چونکە بۆی، نامێنێتەوە گیانی، دژی پابەندبوونەکانی پیاوەکەی گیان، ئازاردانی بەستنەوەی سوێندێکی هەموو و نوێژێک هەموو دەکاتەوە. بمێنێتەوە بێدەنگ و بێت بێدەنگ بەڵام ئەگەر لایدەبات. پیاوەکەی و بۆی، دەیچەسپێنێت ئەو لەسەر پابەندبوونانەی ئەو و دەچەسپێنێت، ئەو نوێژەکانی هەموو ئەوا ڕۆژەدا، لەو دوای ئەو پیاوەکەی بەڵام ئەگەر بوو. بێدەنگ بیستی کە ڕۆژەدا لەو چونکە دەچەسپێنێت، دەبێت. خۆی لەسەر ئەو گوناهەکەی ئەوا هەڵیوەشاندنەوە، بیستوویەتی، کە ڕۆژەی ئەو و ئەودا، ژنی و پیاو نێوان لە موسا، بە پێکردن فەرمانی یەزدان کە یاسایانەن ئەو ئەمانە باوک.ماڵی لە گەنجیدا لە کچدا و باوک نێوان لە

31

دواتر و بکەرەوە، میدیانییەکان لە ئیسرائیل کوڕانی تۆڵەی فەرموو: موسای بە یەزدان و لە پیاوانێک گوتی: و کرد قسەی گەلدا لەگەڵ موسا دەکرێیت. زیاد خۆتەوە گەلەکەی بە تاکو بخەن، ڕێکیان میدیان دژی لە جەنگ بۆ یەزدان لەبەردەم و بکەن چەکدار نێوتاندا لە هۆزێک، هەر لە هەزار هۆزێک، هەر لە هەزار بستێننەوە. میدیان لە یەزدان تۆڵەی هەزارەکانی لە ئەوان و شەڕکردن. بۆ بنێرن ئیسرائیل کوڕانی هۆزەکانی هەموو شەڕ. ڕیزی بۆ چەکدار هەزار دوازدە ژماردن، هۆزێک هەر لە کەسیان هەزار ئیسرائیلەوە و هێزەکانیان، لەگەڵ هۆزێک هەر لە هەزار هۆزێک، هەر لە هەزار نارد، ئەوانی موسا کەڕەناکانی و پیرۆزەکان، قاپە و کاهین، هارونی کوڕی ئەلعازاری کوڕی فینەحاسی دەستەکانیان.لە نیشانەدان

هەموو و دابوو، موسا بە فەرمانی یەزدان چۆن وەک بەست، ڕیزیان میدیان دژی لە و
و ئێڤی واتە بریندارەکانیان، لەگەڵ کوشت میدیانیان پاشایانی و کوشت. نێرینەیەکیان
بە بەعۆریان کوڕی بەلعامی هەروەها میدیان، پاشای پێنج ڕێبەع، و هوور و سوور و ڕێکەم
ئاژەڵە و کەلوپەلەکانیان و میدیان ئافرەتەکانی و بریندارەکانیان. لەگەڵ کوشت شمشێر
شارەکانی هەموو و کرد. تاڵان هێزەکانیانیان و موڵکەکانیان هەموو وماڵییەکانیان
ئاگر بە کێڵگەخانووەکانیشیان و بوون، نیشتەجێبوونەکانیان لە ئەوانەی ئەوانیان،
هەتا مرۆڤەوە لە ئەوان دەستکەوتەکانی هەموو و برد، ئەوانیان تاڵانی هەموو و سووتاند.
کاهین ئەلعازاری و موسا لای بۆ هێنا غەنیمەتەکانیان و تاڵانییەکان و دیلەکان ئەوان ئاژەڵ.
ئوردونە ڕووباری لەسەر کە مۆئاڤ، عەراڤۆتی لە ئۆردوگاکە بۆ ئیسرائیل، نەوەی هەموو و
چوونە کۆمەڵ فەرمانڕەواکانی هەموو و کاهین ئەلعازاری و موسا و یەریحۆ. بەرامبەر
هێزەکە سەرپەرشتیارەکانی لەسەر موسا کەمپەکە. دەرەوەی لە چاوپێکەوتنیان بۆ دەرەوە
شەڕی ڕیزی لە ئەوانەی سەدان، فەرماندەکانی و هەزاران فەرماندەکانی لەسەر بوو، تووڕە
کردووە؟ ڕزگار مێیەکتان هەموو بۆچی گوتن: پێی موسا و هاتبوونەوە. جەنگەکەوە
پشتگوێخستنی و لابردنیان بۆ بەلعام وشەی بەپێی ئیسرائیل کوڕەکانی بۆ بوون ئەمانە
هەموو ئێستا ڕوویدا. یەزدان کۆمەڵی لە دەردەکە و فەغۆر، لەبەر یەزدان وشەی
نوستنی جێگای زانیویەتی کە ئافرەتێک هەموو بکوژن، دوورگەکاندا هەموو لە نێرینەیەک
ڕایانگرن. زیندوویی بە نازانن، پیاو نوستنی کە ژنان دەستکەوتی هەموو و بکوژن. نێرینە
کەسێکیان ئەوانەی هەموو ڕۆژ، حەوت بۆ ئۆردووگاکە دەرەوەی لە ئۆردوو بچنە ئێوە
لە و سێیەم ڕۆژی لە دەکرێنەوە پاک داوە کوژراوەکە لە دەستیان ئەوانەی و کوشتووە
و چەرمی، دەفرێکی هەموو و داپۆشەرێک هەموو و دیلەکانتان. و ئێوە حەوتەم، ڕۆژی
دەکەنەوە.پاک دارین دەفرێکی هەموو و بزن، پێستی لە کارێک هەموو

فەرزەکەی ئەمە دەگەڕانەوە: شەڕەکە لە کە گوت هێزەکەی پیاوانی بە کاهین ئەلعازاری

و قورقوشم و ئاسن و برۆنز و زیو و زێڕ لە جگە دا. موسا بە فەرمانی یەزدان کە یاساکەیە پاککردنەوە ئاوی بە بەڵام دەکرێتەوە، پاک ئاگر لە دەپەڕێتەوە کە شتێک هەموو تەنەکە، ڕۆژی لە و ئاو. بە دەپەڕێنەوە ئاگر، بە ناپەڕێنەوە کە ئەوانەی هەموو و دەکرێتەوە، پاک ئۆردوگاکە.ناو دەچنە ئەمە دوای و دەبنەوە، پاک و بشۆن جلەکانتان حەوتەم

ئاژەڵ، تا مرۆڤەوە لە دیلگیریی، دەستکەوتەکانی کۆی بگرە فەرموو: موسای بە یەزدان و دابەش دەسکەوتەکان ئێوە کۆمەڵەکە. باوکانی سەرۆکەکانی و کاهین ئەلعازاری و تۆ دەبێت ئێوە کۆمەڵ. هەموو لەنێوان و شەڕ بۆ دەرچووەکان شەڕکەرانی لەنێوان دەکەن ڕیزی ناو بۆ دەرەوە چوونەتە کە جەنگاوەر مرۆڤەکانی لە یەزدان بۆ کۆتایی بکەنەوە جیا لە و گایەکان لە و ماڵییەکان ئاژەڵە لە و مرۆڤەکان لە سەد، پێنج لە گیان یەک جەنگ، کاهین، ئەلعازاری دەیدەیتە و وەردەگرن، ئەوانەوە نیوەی لە و کەرەکان. لە و مەڕەکان پەنجا لە یەک دەبێت ئیسرائیل، کوڕانی ئەوەی نیوەی لە و یەزدان. بەرهەمەکانی یەکەمین ئاژەڵە هەموو لە و کەرەکان لە و مەڕەکان لە و گایەکان لە و مرۆڤەکان لە بگریت یەزدان.چادرەکەی لە دەکەن پاسەوانی کە لێڤییەکان بە دەیاندەیت و ماڵییەکان،

زیادەی و دابوو. موسا بە فەرمانی یەزدان کە کرد ئەوەیان کاهین ئەلعازاری و موسا مەڕەکانەوە، لە برد، دەستکەوتیان وەک جەنگاوەرەکان پیاوە شتانەی ئەو دەستکەوتی شەست کەرەکان، و هەزار، حەفتا و دوو گاگەل، و بوو. هەزار پێنج و حەفتا و سەد شەش هەموو نەزانیبوو، پیاویان نوێنی کە ئافرەتەکان لە مرۆڤان گیانەکانی و هەزار، یەک و لە دەرچووبوون جەنگ بۆ ئەوانەی بەشی نیوەی و بوون. هەزار دوو و سی گیانەکان، کۆتایی و بوو. سەد پێنج و هەزار حەوت و هەزار سی و سەد سێ مەڕەکان، ژمارەی و هەزار، شەش و سی گاگەلەکان، و پێنج. و حەفتا و سەد شەش بوو، مەڕەکان لە یەزدان پەروەردگار، بەشی و سەد، پێنج و هەزار سی کەرەکان، و دوو، و حەفتا یەزدان، بەشی

سی و دوو یەزدان بۆ کۆتاییەکەیان وە هەزار، شازدە مرۆڤان گیانی وە یەک، و شەست گیان.

یەزدان وەک کاهین، ئەلعازاری بە خودا پێشکەشکراوەکەی یەزدان، دایە کۆتایی موسا و جەنگاوەران پیاوانی لە موسا ئەوانەی ئیسرائیل، کوڕانی نیوەی لە موسا. بە دا فەرمانی و هەزار حەوت و هەزار سی و سەد سێ بە بوو کۆمەڵەکە مەڕەکانی نیوەی و جیایکردەوە. گیانەکانی و سەد. پێنج و هەزار سی کەرەکان، هەزار، شەش و سی گایان، و سەد. پێنج لە وەرگرت، پەنجای لە یەک ئیسرائیل کوڕانی نیوەی لە موسا هەزار. شازدە مرۆڤان، دەکەن، یەزدان چادری پاسەوانی کە لێڤییەکان دایە و ماڵییەکان، ئاژەڵە لە و مرۆڤەکان دا.موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو

و هەزاران فەرماندەکانی هێزەکە، ی هەزار دانەکانی بەسەر دانرابوون ئەوانەی هەموو و ژمارەی تۆ خزمەتکارەکانی موسا: بۆ گوتیان و موسا. لای هاتنە سەدان، فەرماندەکانی دیاریمان ئێمە ونبووە. ئەوان لە یەکێک نە و وەرگرتووە، ئێمە لە جەنگاوەرەکانی پیاوە و بازن زێڕین: کەلوپەلی لە دۆزییەوە ئەوەی پیاوێک هەر کردووە، یەزدان بە پێشکەش لەبەردەم خۆمان بۆ کردن کەفارەت بۆ ملوانکە، و بازەبەند و ئەنگوستیلە و خەڵخاڵ کارکراو. دەفرێکی هەموو وەرگرت، ئەوان لە زێڕەکەیان کاهین ئەلعازاری و موسا یەزدان. پەنجا و سەد حەوت و هەزار شازدە بردرا، یەزدان بۆ کە پێشکەشکراو زێڕەی ئەو هەموو جەنگاوەر پیاوانی و سەدان. فەرماندەکانی و هەزاران فەرماندەکانی لە بوو شاقل فەرماندەکانی لە زێڕەکەیان کاهین ئەلعازاری و موسا کرد تاڵانیان خۆی بۆ هەریەکەیان بۆ یادگاری وەک شایەتی، چادری ناو بردیانە و وەرگرت سەدان فەرماندەکانی و هەزاران یەزدان.لەبەردەم ئیسرائیل کوڕانی

32

و یازێر خاکەکانی بینیان زۆر. زۆر گاد، کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی بۆ بوو زۆر ئاژەڵی
نزیک گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی ئاژەڵان. بۆ بوو جێگایەک جێگاکە و گلعاد، خاکەکانی
و ئاتارۆس، گوت: کۆمەڵەکەیان سەرۆکەکانی و کاهین ئەلعازاری و موسا بە و بوونەوە
کە زەوییەی ئەو بایان. و نێبۆ، و سێباما، و ئێلئالێ، و حێشبۆن، و نیمرا، و یازێر، و دایبۆن،
تۆ خزمەتکارەکانی و شوانکارییە، زەوییەکی داویەتی، ئیسرائیل کوڕانی لەبەردەم یەزدان
بە زەوییە ئەم با دۆزیوەتەوە، لەبەردەمت پێزانینمان ئەگەر گوتیان: و هەیە. مەڕومالاتیان
ئوردون.ڕووباری لە مەمانپەڕێنە و موڵکدا، بە بدرێت خزمەتکارەکانت

ئێوە و جەنگ، بۆ دەڕۆن ئێوە براکانی گوت: ڕەئوبێن کوڕانی بە و گاد کوڕانی بە موسا و
نەکەن پەڕینەوە کە ئیسرائیل کوڕانی مێشکەکانی دەکەن گومڕا بۆچی و دادەنیشن؟ لێرە
منیان کاتێک نەکرد، ئاوایان ئێوە باوکانی ئایا دەدات؟ پێیان یەزدان کە زەوییەی ئەو بۆ
دۆڵی بۆ سەرەوە چوونە و زەوییەکە؟ لە تێگەیشتن بۆ بەرنێعەوە قادێش لە ناردن
نەچنە ئەوەی بۆ لادا، ئیسرائیلیان کوڕانی دڵی و زەوییەکە، کرد سەیریان و ترێ، هێشووی
و بوو، تووڕە تووڕەیی بە ڕۆژەدا لەو یەزدان پێیدابوون. یەزدان کە زەوییەی ئەو ناو
لە دەرەوە، هاتوونەتە میسرەوە لە کە خەڵکانەی ئەم ئەگەر فەرمووی و خوارد سوێندی
ببینن زەوییە ئەو دەزانن، خراپە و چاکە ئەوانەی سەرەوە، بەرەو ساڵەوە بیست تەمەنی
نەکەوتنمن شوێنی چونکە نەخێر، خوارد، یەعقوب و ئیسحاق و ئیبراهیم بۆ سوێندم کە

یەزدانیان شوێن چونکە نون، کوڕی یەشوع و جیاکراوە، ئەو یەفۆنێ، کوڕی کالێب لە جگە
ساڵ چل چۆڵەوانیدا لە ئەوانی و بوو، تووڕە ئیسرائیل لە تورەیی بە یەزدان و کەوت.

یەزدان لەبەردەم خراپەکارییان کە لەناوچوو نەوەیە ئەو هەموو هەتا کرد، پەرتەوازە بۆ گوناهبار، مرۆڤانی وێرانکاری باوکانتان، جێی لە هەستاوتنەوە ئێوە ئەوەتا کردبوو. بۆ لەو، دەگەڕێنەوە چونکە ئیسرائیل. لەسەر یەزدان هەڵچوونی تووڕەیی لەسەر زیادکردن ئەم هەموو بە دژ دەکەن یاخیبوون و چۆڵەوانی، لە ئەو جێهێشتنی لە هێشتا زیادکردن کۆمەڵە.

و دەکەین، دروست ئاژەڵەکانمان بۆ لێرە مەڕ پشتیرەکانی گوتیان: و ئەو لای هاتنە و پاسەوانی ئیسرائیل کوڕانی پێش و دەبین چەکدار ئێمە کەلوپەلەکانمان. بۆ شارەکان شووراوەکاندا شارە لە کەلوپەلەکانمان و خۆیان، شوێنی بگەیەنینە ئەوان هەتا دەدەین، کوڕانی کاتێک تا ماڵەکانمان بۆ ناگەڕێینەوە خاکە. ئەو دانیشتووانی لەبەر دەبن نیشتەجێ لەگەڵ دەبێت میراتمان ئیتر و خۆی. میراتەکەی بۆ هەریەکەیان بکرێن، دابەش ئیسرائیل وەرگرتووین خۆمان تیروپشکەکانی چونکە لەوەدەر، و ئوردون ڕووباری پەڕاوی لە ئەواندا ڕۆژهەڵاتدا.لە ئوردون ڕووباری پەڕاوی لە

خۆتان یەزدان لەبەردەم ئەگەر بکەن، جێبەجێ قسەیە ئەم ئەگەر گوت، ئەوانی بە موسا و دەپەڕنەوە ئوردون ڕووباری لە چەکدارتان پیاوانی هەموو و بکەن، چەکدار جەنگ بۆ لەبەردەم زەوییە ئەو و تێکدەشکێنرێت لەبەردەمی دوژمنەکەی هەتا یەزدان، لەبەردەم ئیسرائیل لە و یەزدان لەبەردەم و دەگەڕێنەوە، ئەمانە دوای و بەژێردەستکرابێت، یەزدان ئاوا بەڵام ئەگەر یەزدان. لەبەردەم موڵک دەبێتە ئێوە بۆ زەوییە ئەو و دەبن، بێتاوان خراپەکان کاتێک دەزانن خۆتان گوناهی و دەکەن، گوناە یەزدان لەبەردەم نەکەن، ئاژەڵداری شوێنی و دەکەن، دروست کەلوپەلەکانتان بۆ شارەکان خۆتان بۆ ئێوە دەتانگرن. دەکەن.جێبەجێ دەرەوە دێتە دەمتانەوە لە ئەوەی و ئاژەڵەکانتان، بۆ

دەیکەن تۆ خزمەتکارانی گوتیان: و گوت مووسایان بە گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی و لە ئاژەڵەکانمان هەموو و ژنەکانمان و کەلوپەلەکانمان دەدات. فەرمان ئێمە یەزدانی وەک یەزدان لەبەردەم ڕێکخراو و چەکدار خزمەتکارەکانت هەموو بەڵام دەبن. گلعاد شارەکانی دەیلێت.گەورە کە شێوەیەی بەو دەربازدەبن، جەنگ بۆ

هۆزەکانی باوکییەکانی سەرۆکە و نون کوڕی یەشوعی و کاهین ئەلعازاری موسا و ئێوە لەگەڵ گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی ئەگەر گوتن: پێی موسا و دانا. بۆیان ئیسرائیلی ئێوە و یەزدان، لەبەردەم جەنگ بۆ چەکدار هەموویان بپەڕنەوە، ئوردون ڕووباری لە بدەنە موڵکایەتی بە گلعاد خاکی ئەوا لەبەرامبەرتاندا، بگرن زەوییەکەدا بەسەر دەست ئەوا نەپەڕنەوە، یەزدان لەبەردەم جەنگ بۆ ئێوە لەگەڵ چەکدار بەڵام ئەگەر ئەوان. لە ئێوە لەگەڵ و بپەڕێننەوە، کەنعان خاکی بۆ ئێوە پێش ئاژەڵەکانیان و ژنان و کەلوپەل و گاد کوڕەکانی و ڕەئوبێن کوڕەکانی دایەوە وەڵامیان دەبن. میراتگر کەنعان خاکی بە ئێمە دەیکەین. شێوەیە بەو ئێمە دەڵێت، خزمەتکارەکانی بە یەزدان هەرچی گوتیان: ئێمە دەدەنە موڵکە ئەو ئێوە و کەنعان، خاکی ناو بۆ یەزدان لەبەردەم دەپەڕینەوە چەکەوە ئوردون.ڕووباری ئەولایەی لە

کوڕانی مەنەشەی هۆزی نیوەی بە و ڕەئوبێن کوڕانی بە و گاد کوڕانی بە پێیدان موسا و باشان، پاشای عۆگی پاشایەتی و ئەمۆرییەکان پاشای سیحۆنی پاشایەتی یوسف، کوڕەکانی و دەوروبەری. لە زەوییەکە شارەکانی سنوورەکانی، لەگەڵ شارەکان و زەوییەکە نامرام و کردەوە. بەرزیان و یازێر، و سۆفار و بنیادنا. ئارۆعێریان و ئاتارۆس و دایبۆن گاد و حەشبۆن ڕەئوبێن کوڕەکانی و مەڕان. کێڵگەکانی و قەڵابەندەکان، شارە بەیتاران، و نا ناویان و سێباما، و کرابوون، دەوروبەر کە بێلمەئۆن و نا. بنیاد قیریاتایمیان و ئەلعالێ مەنەسسە کوڕی ماخیری کوڕی و ناوە. بنیادیان کە شارانەی ئەو بۆ خۆیان ناوەکانی بەپێی

گلعادی موسا لەناوبرد. بوو نیشتەجێ لەوێ کە ئەمۆرییەی ئەو و گرتی، و گلعاد بۆ چوو و چوو مەنەسە کوڕی یائیری و بوو. نیشتەجێ لەوێ ئەویش مەنەسا، کوڕی ماخیری دایە لەگەڵ گرت کاعاسی و چوو نابۆ و یائیر. گوندەکانی لێنان ناوی و گرت، ئەوانی گوندەکانی خۆی.ناوی بەپێی نابۆس لێنان ناوی و گوندەکانی،

33

هێزی بە دەرەوە هاتنە میسرەوە خاکی لە کاتێک ئیسرائیلن، کوڕانی قۆناغەکانی ئەمانەش وەستگەکانیانی و ئەوان ڕۆیشتنەکانی موسا هارون. و موسا ڕابەرایەتی ژێر لە خۆیان ڕامەسێ لە ئەوان گەشتیان. وەستگەکانی ئەمانە و یەزدان، فەرمایشتی بە نووسی کوڕانی پەسخا دوای ڕۆژی لە یەکەم، مانگی پازدەیەمی ڕۆژی لە یەکەم، مانگی لە ڕۆیشتن و میسرییەکان. هەموو لەبەرچاوی دەرەوە چوونە بەرز دەستێکی بە ئیسرائیل هەموو لێیدان، یەزدان ئەوانەی هەموو دەنێژت، خۆیانیان مردووەکانی میسرییەکان کوڕانی سەندەوە. خوداوەندەکانیان لە تۆڵەی یەزدان و میسر، خاکی لە نۆبەرەکان لە ڕۆیشتن و هەڵدا. چادریان سۆکخۆس لە و ڕۆیشتن ڕامێسێسەوە لە ئیسرائیل و ڕۆیشتن بوسانەوە لە و چۆڵەوانی. لە بەشێکە کە بوسان، لە هەڵدا چادریان سۆکخۆس، ماگدۆلۆ بەرامبەر و بەعەلسەفۆنە، بەرامبەر کە هەڵدا، چادریان ئێرۆس دەمی لەسەر بۆ دەریاکەدا ناوەڕاستی بە پەڕینەوە و ئێرۆس بە بەرامبەر ڕۆیشتن هەڵدا. چادریان ئەوان هەڵدا. چادریان پیکریاس لە و برِی، چۆڵەوانیدا بە ڕۆژیان سێ ڕێگای و چۆڵەوانی، دار حەفتا و ئاو کانیاوی دوازدە ئێلیمدا لە ئێلیم، بۆ هاتن و بەڕێکەوتن تاڵاوەکانەوە لە لەسەر و ڕۆیشتن ئێلیمەوە لە و هەڵدا چادریان ئاوەکە لەلای لەوێ ئەوان هەبوو، خورما چادریان سین چۆڵەوانی لە و ڕۆیشتن سوور دەریای لە و هەڵدا. چادریان سوور دەریای

هەڵدا.

و ڕەفاکا لە کرد کۆچیان و هەڵدا. چادریان ڕەفاکا لە و ڕۆیشتن سین چۆڵەوانی لە و هەڵدا، چادریان ڕافیدین لە و کرد کۆچیان ئەیلوسەوە لە ئەوان ئەیلوس. لە هەڵدا چادریان سینا چۆڵەوانی لە و ڕۆیشتن، ڕافیدین لە ئەوان و خواردنەوە. بۆ گەل بۆ نەبوو ئاو لەوێ و چادریان ئارەزوودا گۆڕەکانی لە و کرد، کۆچیان سینا چۆڵەوانی لە ئەوان و هەڵدا. چادریان لە و هەڵدا. چادریان ئاسێرۆت لە و ڕۆیشتن ئارەزووەوە گۆڕەکانی لە ئەوان هەڵدا.
هەڵدا.چادریان ڕاسامای لە و ڕۆیشتن ئاسێرۆسەوە

فارێس ڕەممۆن لە ئەوان و فارێس. ڕیممۆن لە هەڵدا چادریان و ڕەسامە لە ڕۆیشتن و و هەڵدا. چادریان ڕێسان لە و ڕۆیشتن لیبۆنا لە و هەڵدا. چادریان لیبۆنا لە و ڕۆیشتن لە و ڕۆیشتن ماکێلاسەوە لە و هەڵدا. چادریان ماکێلاس لە و ڕۆیشتن ڕێسانەوە لە ئەوان خارادات لە و هەڵدا. چادریان خارادات لە و ڕۆیشتن شافەرەوە لە و هەڵدا. چادریان شافەر کەتائاس لە و کرد کۆچیان مەکێلۆسەوە لە و هەڵدا. چادریان ماکێلۆت لە و ڕۆیشتن و تاراس لە ڕۆیشتن و هەڵدا. چادریان تاراس لە و ڕۆیشتن کاتاعس لە و هەڵدا. چادریان لە و هەڵدا. چادریان سێلمۆنا لە و ڕۆیشتن ماتێککاوە لە و ماسەککا. لە هەڵدا چادریان و ماسوروس لە کرد کۆچیان و هەڵدا. چادریان ماسوورووس لە و ڕۆیشتن سێلمۆنا
هەڵدا.چادریان گادگاد کێوی لە و ڕۆیشتن، بەنایاوە لە و بەنایا. لە هەڵدا چادریان

کرد کۆچیان ئێتێباساوە لە و هەڵدا. چادریان ئێتێباسا لە و ڕۆیشتن گادگادەوە کێوی لە وە و گابەر. گێزیۆن لە هەڵدا چادریان و ئێبرۆناوە لە ڕۆیشتن و هەڵدا. چادریان ئێبرۆنا لە و چۆڵەوانی لە ڕۆیشتن و سین، چۆڵەوانی لە هەڵدا چادریان و گابەر گێزیۆن لە ڕۆیشتن و ڕۆیشتن، قادێشەوە لە ئەوان و قادێشە. ئەمە فاران، چۆڵەوانی لە هەڵدا چادریان و سین

هەڵدا.چادریان ئەدۆمە خاکی نزیک کە هۆر شاخی لە

چلەیەمی ساڵی لە مرد، لەوێ و سەرەوە چووە یەزدان فەرمانی بە کاهین هارون و سەد هارون و پێنجەم. مانگی یەکی لە میسر، خاکی لە ئیسرائیل کوڕانی دەرچوونی دەهاتنە ئیسرائیل کوڕانی کاتێک و مرد. هۆر کێوی لە کاتێک بوو، ساڵ سێ و بیست شاخی لە و بیستی. بوو، نیشتەجێ کەنعان خاکی لە کە کەنعانی پاشای ئاراد ژوورەوە، هەڵدا. چادریان فینۆن لە و ڕۆیشتن سێلمۆنا لە و دامەزران. سەلمۆنا لە و ڕۆیشتن هۆرەوە هەڵدا.چادریان ئۆبۆت لە و کرد کۆچیان فینۆوە لە ئەوان و

گای لە و مۆئاب. سنوورەکانی لەوبەری هەڵدا، چادریان عای لە و ڕۆیشتن ئۆبۆتەوە لە و گێلمۆن لە و ڕۆیشتن گادەوە دایبۆن لە و هەڵدا. چادریان گاد دایبۆن لە و ڕۆیشتن ئەبارێم چیاکانی لەسەر و ڕۆیشتن، دێبلاتایم گێلمۆن لە و هەڵدا. چادریان دێبلاتایم ڕۆژئاوای لە و ڕۆیشتن، ئەباریمەوە چیاکانی لە ئەوان و نابۆ. بەرامبەر هەڵدا، چادریان تەنیشت لە هەڵدا چادریان و هەڵدا. چادریان یەریحۆ بە بەرامبەر ئوردون لەسەر مۆئاب مۆئابە.ڕۆژئاوای لە کە بێلسا هەتا ئەیسیمۆس نێوان لە ئوردون، ڕووباری

بەرامبەر ئوردون ڕووباری لەلای مۆئاب ڕۆژئاوای لە کرد قسەی موسادا لەگەڵ یەزدان و ئوردون ڕووباری لە ئێوە بڵێ: پێیان و ئیسرائیل، کوڕانی بۆ بکە قسە فەرمووی: و ئەریحا، لەپێش زەوییەکە دانیشتووانی هەموو لەناودەبەن ئێوە و کەنعان. خاکی ناو بۆ دەپەڕنەوە تۆکراوەکانیان پەیکەرە هەموو و دادەماڵن، چاودێرییەکانیان شوێنە و ڕووتاندا، زەوییە ئەو دانیشتووانی هەموو ئێوە دادەماڵن. کۆڵەکەکانیان هەموو و لەناودەبەن، و پێداون. میرات بە ئەوانم زەوییەی ئەو من چونکە دەبن، نیشتەجێ لەوێ و لەناودەبەن، ئەوانەی بۆ هۆزەکانتان. بەپێی تیروپشک بە ئەوان زەوییەکەی میراتگری دەبنە ئێوە

لەو دەکەنەوە. کەم میراتەکەیان کەمترن، ئەوانەی بۆ و دەکەن، زیاد میراتەکەیان زیاترن، دەبنە باوکییەکانتان هۆزە بەپێی دەبێت. ئەو میراتی لەوێ دەرچێت، ئەو ناوی شوێنەی لەناو خۆتان ڕووی لە نیشتەجێبوون زەوی لەسەر ئەوانەی ئێوە بەڵام ئەگەر میراتگر.
لە تیرەکان و چاوەکانتان لە درکەکان دەبنە بەجێدەهێڵن، ئەوان لە ئەوانەی ئەوا نەبەن، دەبێت و دەبن. نیشتەجێ تێیدا ئێوە کە زەوییەی ئەو لەسەر دەبن دوژمنتان و پاڵەکانتان،
ئێوە.بە دەکەم ئاوا من ئەوان، کردنی بۆ داوە بڕیاریان ئەوەی وەک

34

ناو دەچنە ئێوە بڵێ: پێیان و بدە ئیسرائیل کوڕانی بە فەرمان فەرموو: موسای بە یەزدان و لایەکە و سنوورەکانی. لەگەڵ کەنعان خاکی ئێوە، میراتی دەبێتە خاکە ئەم کەنعان، خاکی بەرەو سنوورەکان و ئەدۆم، دوای هەتا سین چۆڵەوانی لە دەبێت ئێوە بۆ باشوور بەرەو لە سنوورەکان ڕۆژهەڵاتەوە. لە شوورە دەریای بەشی لە دەبێت ئێوە بۆ باشوور
و ئەننەک، بە تێدەپەڕێت و ئەکرابیم، سەرکەوتنی بۆ دەکەن دەوروبەری باشوورەوە و ئاراد، گوندی بۆ دەکات دەرچوون و بەرنێ، قادێشی باشووری دەبێتە دەرچوونەکەی ڕووبارە بۆ ئاسێمۆناوە لە دەکات دەوروبەری سنوورەکان و ئاسێمۆنا. بە تێدەپەڕێت دەریا دەبێت، ئێوە بۆ دەریا سنوورەکانی دەبێت. دەریا دەرچوونەکە و میسر، بەهێزەکەی
ئێوە.بۆ دەریا سنوورەکانی دەبێتە ئەمە دادەنێت، سنوور گەورە

لەلای دەیپێون خۆتان بۆ گەورەکەوە دەریا لە باکوور: بەرەو سنوورەکانتان دەبێتە ئەمەش و ئێمات، ناو دەچنە کاتێک بۆیان، دەکەن پێوانە کێوەکە کێوەکەوە، لە و کێوەکە.
دێفرۆنا بەرەو سنوورەکان و سارادەک. سنوورەکانی دەبێتە دەرچوونەکەی

له سنووره‌کانتان ده‌بێته ئه‌مه ئه‌رسێنائین، ده‌بێته ئه‌و ده‌رچوونی و ده‌چێته‌ده‌ره‌وه‌، و کانیه‌کان، بۆ داده‌به‌زن ڕۆژهه‌ڵاته‌وه له بێلا سێفێفامار له سنووره‌کان و باکووره‌وه‌. و ڕۆژهه‌ڵاته‌وه‌. له خێنێرێت ده‌ریای پشتی له‌سه‌ر بێلا بۆ داده‌به‌زن سنووره‌کان له سنووره‌کان و کانیه‌کان، بۆ ڕۆژهه‌ڵاته‌وه له داده‌به‌زن بێلا بۆ سێفامار له سنووره‌کان بۆ داده‌به‌زن سنووره‌کان و ڕۆژهه‌ڵاته‌وه‌. له خێنێرێت ده‌ریای پشتی بۆ داده‌به‌زن بێلاوه زه‌وییه‌که‌تان ده‌بێته ئه‌مه ده‌بێت. سوێر ده‌ریای ده‌رچوونه‌که‌ی و ئوردون، ڕووباری سه‌ر چوارده‌وریدا.به سنووره‌کانی له‌گه‌ڵ

تیروپشک به که زه‌وییه‌یه ئه‌و ئه‌مه گوت: و ئیسرائیل کوڕانی به دا فه‌رمانی موسا نیوه‌ی و هۆزه‌که نۆ به بیدرێت دا فه‌رمانی یه‌زدان که شێوه‌یه‌ی به‌و میراتتان، ده‌یکه‌نه ماڵه به‌پێی گاد کوڕانی هۆزی و ڕه‌ئوبێن کوڕانی هۆزی چونکه مه‌نه‌سا. هۆزی دوو وه‌رگرت. خۆیان تیروپشکه‌کانی مه‌نه‌شه هۆزی نیوه‌ی و وه‌ریانگرت، باوکییه‌کانیان باشووری له ئوردون ڕووباری له‌وبه‌ری خۆیان تیروپشکه‌کانی هۆزێک نیوه‌ی و هۆز وه‌رگرت.ئه‌ریحا ڕۆژهه‌ڵاتی

میراتگر بۆ زه‌وییه‌که‌تان که پیاوانه‌ن ئه‌و ناوه‌کانی ئه‌مانه فه‌رمووو: موسای به یه‌زدان و هۆزێک هه‌ر له یه‌ک فه‌رمانڕه‌وایه‌کی و نون. کوڕی یه‌شوعی و کاهین ئه‌لعازاری ده‌بن: بکه‌ن‌دابه‌ش میرات به ئێوه بۆ زه‌وییه‌که ئه‌وه‌ی بۆ وه‌رده‌گرن

شیمۆن، هۆزی له یه‌فونه‌. کوڕی کالێبی یه‌هودان: هۆزی پیاوانی ناوه‌کانی ئه‌مانه و دان، هۆزی ی خاسلۆن، کوڕی ئه‌لداد بنیامین، هۆزی له سێمیوود. کوڕی سه‌لامییێل فه‌رمانڕه‌وا مه‌نه‌شه‌، کوڕانی هۆزی یوسف، کوڕانی له ئێگلی. کوڕی باکخیر فه‌رمانڕه‌وا له سه‌باتان. کوڕی که‌موئێل فه‌رمانڕه‌وا ئه‌فرایم، کوڕانی هۆزی له سوفی. کوڕی ئانییێل

یەساخار، کوڕانی هۆزی لە فەرناخ. کوڕی ئەلیسافانی فەرمانڕەوا زەبولون، هۆزی کوڕی ئاخیۆر فەرمانڕەوا ئاشێر، کوڕانی هۆزی لە عوزا. کوڕی فەلتیێل فەرمانڕەوا یامیوود.کوڕی فادائێل فەرمانڕەوا نەفتالی، هۆزی لە سەلەمی.

بکەن.دابەش ئیسرائیلدا کوڕانی بەسەر کەنعان خاکی کە کرد بەمانە فەرمانی یەزدان

35

قسەی موسا لەگەڵ ئەریحا، بەرامبەر ئوردون ڕووباری لەلای مۆئاب ڕۆژئاوای لە یەزدان و میراتەکانی لە لێڤییەکان بە بدەن و ئیسرائیل، کوڕانی بە بدە فرمان فەرمووی، و کرد چواردەوری لە شارەکان دەوروبەرەکانی و نیشتەجێبوون، بۆ شارەکان خۆیان دەستکەوتی دەوروبەرە دەبێت، نیشتەجێبوونیان بۆ شارانە ئەو لێڤییەکان. بە بدەن ئەوان زەوییە ئەو و دەبێت. چوارپێیەکانیان هەموو وماڵییەکانیان ئاژەڵە بۆ دیاریکراوەکانیشیان بۆ شارەکەوە شووراوی لە لێڤییەکان، بە دەیاندەن ئێوە کە شارەکان پێکەوەنووساوانەی ڕۆژهەڵات لایەنی شارەکە، دەرەوەی لە دەکەیت پێوانە و دەوری. بە باڵ هەزار دوو دەرەوە لایەنی و باڵ، هەزار دوو ڕۆژئاوا لایەنی و باڵ، هەزار دوو باشوور لایەنی و باڵ، هەزار دوو سنوورەکانی و ئێوە، بۆ دەبێت ئەمە ناوەڕاستی لە شارەکە و باڵ، هەزار دوو باکوور بۆ دەیاندەنە کە پەناگایانە شارە شەش ئەو لێڤییەکان، بە دەدەنە شارانە ئەو شارەکان. هەموو شار. دوو و چل ئەمانەدا لەگەڵ و ئەویٚ، هەڵبێتە کوشتووە کە کەسەی ئەو ئەوەی شارانەی ئەو دەوروبەرەکانیان. و ئەمانە شار، هەشت و چل لێڤییەکان، بە دەدەنە شارەکان لە و زۆر، هەیە زۆریان ئەوانەی لە ئیسرائیل، کوڕانی دەستکەوتی لە دەیاندەن ئێوە کە دەدەن میرات، دەیبەنە کە خۆی میراتەکەی بەپێی هەریەکە کەمتر، هەیە کەمیان ئەوانەی

لێڤییەکان.بە شارەکان لە

ڕووباری لە ئێوە بڵێ: پێیان و ئیسرائیل کوڕانی بۆ بکە قسە فەرمووو: موسای بە یەزدان و
دەبنە کە دەکەنەوە، جیا خۆتان بۆ شارەکان و کەنعان. خاکی ناو بۆ دەپەڕنەوە ئوردون
گیانێک لە ئەنقەست بەبێ کە کەسێک هەر ئەوێ، هەڵبێتە بکوژەکە تاکو ئێوە، بۆ پەناگا
لەبەردەم تا ناکوژرێت بکوژەکە و خوێن، تۆڵەکەرەوەی لە پەناگات دەبنە شارانە ئەو داوە.
بۆ دەبن پەناگا شاری شەش دەیاندەنە کە شارانەی ئەو و ڕاوەستێت. دادوەری بۆ کۆمەڵدا
دەدەن.کەنعان خاکی لە شارەکە سێ و دەدەن، ئوردون لەوبەری شارەکە سێ ئێوە

لەنێو کە نیشتەجێبووەی ئەو بۆ و نامۆیەکە، بۆ و ئیسرائیل، کوڕانی بۆ دەبێت پەناگا
گیانێکی کە کەسێک هەر ئەوێ بۆ هەڵبێت ئەوەی بۆ پەناگا، دەبنە شارانە ئەم ئێوەدایە،
ویست.بێ لێداوە

بکوژە ئەو پێویستە بکوژە، بمرێت، و بدات لێی ئاسنەوە کەرەستەیەکی بە بەڵام ئەگەر
بە بکوژە، بمرێت، و بدات لێی دەمرێت پێی کە دەست لە بەردێک بە بەڵام ئەگەر بکوژرێت.
دەتوانێت کە دەستەوە لە دارین ئامێرێکی بە بەڵام ئەگەر بکوژە. ئەو بکوژرێت مردن
بکوژرێت.بکوژە ئەو دەبێت بکوژە، بمرێت، و لێیدات بیکوژێت

بەڵام ئەگەر دەیکوژێت. ئەو دەیبینێتەوە، کاتێک دەکوژێت بکوژە ئەو خوێن، تۆڵەسێنەری
بۆ بدات فڕێی بۆسەوە لە شتومەکێک هەر و بدات، پێ پاڵی دوژمنایەتییەوە ڕێگەی لە
ئەوەی بکوژرێت مردن بە مرد، و لێیدا دەستی بە تووڕەیی لەبەر یان بمرێت، و سەری،
کاتێک بکوژەکە بکوژێت خوێن تۆڵەسێنەری بکوژەکە. بکوژرێت مردن بە بکوژە، لێیدا،
دەبێتەوە.ڕووبەڕووی

شتومەکێکی هەر یان نا، پێوە پاڵی دوژمنایەتییەوە ڕێگەی لە نەک لەناکاو، بەڵام ئەگەر ئەوەی بەبێ مردنی، هۆی دەبێتە کە بەردێک هەر یان بۆسەوە، لە نەک ئەو، سەر فڕێدایە ئازاردانیشیدا بەدوای و نەبوو ئەو دوژمنی ئەو بەڵام بمرێت، و ئەو سەر بکەوێتە و بزانێت، بەپێی خوێن، تۆڵەکەرەوەی و لێیداوە ئەوەی لەنێوان دەکات دادوەری کۆمەڵ و نەبوو، ئەو کۆمەڵ و دەکات، دەرباز خوێن تۆڵەکەری لە کوشتووەکە کۆمەڵ و حوکمانە. ئەم هەتا دەبێت نیشتەجێ لەوێ و هەڵاتبوو، بۆی کە ئەو، پەناگای شاری بۆ دەگەڕێنێتەوە کرابوو.دەستنیشان پیرۆز ڕۆنی بە ئەوەی دەمرێت، گەورەکە کاهینە

ئەگەر ئەوێ، بردووەتە پەنای کە دەرچێت شارە ئەو سنوورەکانی لە بکوژەکە بەڵام ئەگەر و ئەو، پەناگای شاری سنوورەکانی دەرەوەی لە بدۆزێتەوە ئەوی خوێن تۆڵەسێنەرەوەی بێت نیشتەجێ پەناگادا شاری لە نییە. تاوانبار بکوژێت، بکوژەکە خوێن تۆڵەسێنەرەوەی بۆ دەگەڕێتەوە بکوژەکە گەورەکە، کاهینە مردنی دوای و بمرێت، گەورەکە کاهینە هەتا خۆی.موڵکی زەوییەکەی

نشینگەکانتاندا. هەموو لە نەوەکانتان هەموو بۆ ئێوە بۆ دادوەری یاسایەکی دەبێتە ئەمانە یەک شایەتێکی و کوشتووە، ئەو بکوژە شایەتەکانەوە هۆی بە گیان، لێدەرێکی هەموو لە کەسێک گیانی بۆ وەرناگرن قەرەبوویەک و مردن. بۆ گیان لەسەر نادات شایەتی قەرەبوو ئێوە بکوژرێت. مردن بە دەبێت چونکە بکوژرێت، ئەوەی بۆ تاوانبارە کە بکوژەکە لەسەر نیشتەجێبوون دووبارە بۆ پەناگا، شارەکانی لە شارێک بۆ هەڵاتن بۆ وەرناگرن تێیدا کە زەوییەی لەو مەکەن کوشتن ئێوە و بمرێت. گەورەکە کاهینە هەتا زەوییەکە، کە خوێنێک لە ناکرێت کەفارەت زەوی و دەکوژێت، زەوی خوێنە ئەم چونکە نیشتەجێن، کە زەوییە ئەو ناکەن پیس و دەیڕێژێت. کە ئەوەی خوێنی بە بەڵکو ڕژاوە، لەسەری لەناوەڕاستی کە یەزدانم من چونکە نیشتەجێم، لەناوتاندا من ئەوەی نیشتەجێن، لەسەری

36

کوڕانی هۆزی لە مەنەسا، کوڕی ماکیر، کوڕی گلعاد، کوڕانی هۆزی سەرۆکانەی ئەو و سەرۆکانی لەبەردەم و کاهین ئەلعازاری لەبەردەم و موسا لەبەردەم و هاتن یوسف گەورەی بە فەرمانی یەزدان گوتیان: و کرد. قسەیان ئیسرائیل کوڕانی باوکانی ماڵەکانی بە فەرمانی یەزدان و ئیسرائیل، کوڕانی بە بدرێتەوە تیروپشک بە میرات زەوی کە دا ئێمە لە یەکێک ژنی ببنە ئەگەر ئەو. کچەکانی بە بدرێت برامان سەلپاعادی میراتی کە دا گەورە و دەسەندرێتەوە باوکانمان موڵکی لە تیروپشکەکەیان ئەوا ئیسرائیل، نەوەی هۆزەکانی ئێمە میراتی تیروپشکی لە و ژنی، دەبنە کە هۆزەی ئەو میراتی بۆ دەکرێت زیاد زیاد میراتەکەیان ئەوا ڕوودا، ئیسرائیل کوڕانی ئازادکردنی بەڵام ئەگەر دەسەندرێتەوە. ئێمە خێڵەکانی هۆزی میراتی لە و ژنیان، دەبنە کە هۆزەی ئەو میراتی بۆ دەکرێت لادەبرێت.میراتەکەیان

شێوەیە بەم گوتی، و یەزدان فەرمانی ڕێگەی لە ئیسرائیل کوڕانی بە دا فەرمانی موسا و کچەکانی بە دا فەرمانی یەزدان کە وشەیەیە ئەو ئەمە دەڵێن. یوسف کوڕانی هۆزی گەلی لە تەنها بەڵام ژن، ببنە با بێت، خۆش پێی لەبەردەمیان ئەوەی فەرمووی: و سەلپاعاد گواستنەوە تر هۆزێکی بۆ هۆزێکەوە لە ئیسرائیل کوڕانی بۆ میرات و ژن. ببنە باوکیان دەست خۆی خێڵەکەی هۆزی میراتی بە ئیسرائیل کوڕانی لە یەکێک هەر چونکە ناکرێت، دەگرێت، میرات بە ئیسرائیل کوڕانی هۆزەکانی لە میراتێک کە کچێک هەر دەگرێت. هەریەکەیان ئیسرائیل کوڕانی ئەوەی بۆ خۆی، باوکی گەلی لە یەکێک ژنی ببێتە دەبێت

دیکە هۆزێکی بۆ هۆزێکەوە لە کورت و بگرن. میرات بە خۆیان باوکیی میراتی
دەبەستێتەوە.خۆی میراتی بە هەریەکەیان ئیسرائیل کوڕانی بەڵکو ناگوازرێتەوە،

و تیرسا کرد. ئاوایان سەلپاعاد کچانی کرد، موسا بە فەرمانی یەزدان کە شێوەیەی بەو
مەنەسا گەلی لە پسماوەکانیان. بۆ بوون سەلپاعاد، کچەکانی مەلاعا، و نوئا و مێلخا و ئەگلا
ئەو ئەمانە بوو. باوکیان گەلی هۆزی لەسەر ئەوان میراتی و ژن، بە بوون یوسف کوڕانی
لە پێکردن فەرمانی موسا ڕێگەی لە یەزدان کە حوکمەکان و فەرزەکان و فەرمانانە
یەریحۆ.بە بەرامبەر ئوردون لەسەر مۆئاب ڕۆژئاوای

یوحەنائینجیلی

1

لەلای سەرەتادا لە ئەم بوو. خودا وشە و بوو، خودا لەلای وشە و هەبوو، وشە سەرەتادا لە
بوونی شتێک هیچ ئەو بێ و هەبوو، بوونی ئەوەوە ڕێگەی لە شتێک هەموو بوو. خودا
بوو. مرۆڤان ڕووناکی ژیانەکە و بوو، ژیان ئەودا لە هەبووە. بوونی کە لەوانەی نەبوو
بێت.زاڵ بەسەریدا نەیتوانی تاریکی و دەدرەوشێتەوە، تاریکیدا لە ڕووناکی

تاکو شایەتیدان، بۆ هات ئەم بوو. یۆحەنا ناوی نێردرابوو، خوداوە لە کە هەبوو پیاوێک
باوەڕ ئەوەوە ڕێگەی لە خەڵک هەموو ئەوەی بۆ ڕووناکییەکە، دەربارەی بدات شایەتی
ئەو ڕووناکییەکە. دەربارەی بدات شایەتی ئەوەی بۆ بەڵکو نەبوو، ڕووناکییەکە ئەو بهێنن.
لە جیهان. ناو دێتە کە مرۆڤێک هەموو دەداتە ڕووناکی کە بوو، ڕاستەقینە ڕووناکییە
شوێنی ناو بۆ نەناسی. ئەوی جیهان و هات، بوونی ئەوەوە ڕێگەی لە جیهان و بوو، جیهاندا
وەریانگرت، هەرچەندە بەڵام نەکرد. پێشوازی ئەویان خۆی خەڵکی و هات، خۆی
کە ئەوانەی ئەو. ناوی بە دەهێنن باوەڕ ئەوانەی خودا، منداڵانی ببنە کە پێدان دەسەڵاتی
لە بەڵکو پیاوێک، ویستی لە نە جەستە، ویستی لە نە لەدایکبوون، خوێنەکانەوە لە نەک

ئێمە و بوو، نیشتەجێ ئێمەدا لەنێو و جەستە بووە وشەیە ئەو و لەدایکبوون. خوداوە و نیعمەت لە پڕ باوک، لەدایکبووی تاکانەی وەک شکۆمەندییەک بینی، ئەومان شکۆمەندی کەسە ئەو ئەمە دەڵێت: و کردووە هاواری و ئەو دەربارەی دەدات شایەتی یۆحەنا ڕاستی. لە و بوو. من پێش چونکە بووە، من لەپێش دێت من دوای ئەوەی کرد، باسم من کە بوو یاسا چونکە نیعمەت، جیاتی لە نیعمەت و وەرگرتووین، هەموومان ئێمە ئەوەوە پڕییەکەی خودا ئاراوە. هاتە مەسیح عیسای ڕێگەی لە ڕاستی و نیعمەت بەڵام درا، موسا ڕێگەی لە کردەوە.ڕوونی ئەو باوکدایە، باوەشی لە کە تاکانەی کوڕە ئەو نەیبینیوە، هەرگیز کەس

بۆ نارد لێڤییەکانیان و کاهینان ئۆرشەلیمەوە لە جولەکەکان کاتێک یەحیایە، شایەتی ئەمە ئەو من کە پێدا دانی و نەکرد، ئینکاری و پێدا دانی و کێیت؟ تۆ بپرسن: لێی ئەوەی ئایا نیم. نەخێر، دەڵێت: و ئەلیاسی؟ تۆ ئایا چی؟ کەواتە لێکرد: پرسیاریان و نیم. مەسیح وەڵام ئەوەی بۆ کێیت؟ پێی: بۆیە گوتیان نەخێر. دایەوە: وەڵامی و پێغەمبەرەی؟ ئەو تۆ دەنگی من گوتی: خۆت؟ دەربارەی دەڵێیت چی ناردوویانمان، ئەوانەی بدەینەوە پێغەمبەر ئەشەعیای وەک بکەنەوە، ڕاست یەزدان ڕێگای چۆڵەوانیدا، لە هاوارکەرێکم گوتی.

کەواتە گوت: پێیان و لێکرد پرسیاریان و بوون، فەریسییەکان لە نێردرابوون ئەوانەی و یۆحەنا پێغەمبەرە؟ ئەو نە و ئەلیاس نە و مەسیحیت نە تۆ ئەگەر لەئاوهەڵدەدەیت، بۆچی کەسێک ئێوەدا ناوەڕاستی لە بەڵام هەڵدەکەم، ئاو لە من گوتن: پێی و دانەوە وەڵامی من کە بووە، من پێش کە دێت، من دوای کە ئەوەیە خۆی ئەو نایناسن. ئێوە کە ڕاوەستاوە ڕوویدا بێتعەنیا لە ئەمانە بکەمەوە. پێڵاوەکەی بەستراوی ئەوەی بۆ نیم شایستە هەڵدەکێشا.ئاو لە خەڵکی یەحیا کە شوێنەی لەو ئوردون، ڕووباری لەوبەری

که خودا بەرخی ببینە دەڵێت: و دێت ئەو بەرەو کە دەبینێت عیسای یۆحەنا دواتر ڕۆژی لە
کە دێت پیاوێک من دوای گوتم: دەربارەی من کە ئەوەیە ئەمە هەڵدەگرێت. جیهان گوناهی
بکرێت ئاشکرا ئەوەی بۆ بەڵام ئەو، نەمزانی من و بوو. من پێش چونکە بووە، من پێش لە
و دا شایەتی یۆحەنا و لەئاوهەڵدەکێشم. خەڵکی ئاو لە من هاتم ئەوە لەبەر ئیسرائیل، بۆ
من مایەوە. ئەو لەسەر و ئاسمانەوە، لە کۆترێک وەک دادەبەزێت ڕۆح بینیوم گوت:
لەسەر گوتم: پێی ئەو ئاو، لە ئاوهەڵکێشان بۆ ناردووە منی ئەوەی بەڵام ئەو، نەمدەزانی
کە ئەوەیە ئەوە لەسەری، دەمێنێتەوە و دادەبەزێت ببینیت ڕۆحەکە کە ئەوەی
خوایە.کوڕی ئەمە کە داوە شایەتیم و دیتووم من و پیرۆز. ڕۆحی لە ئاوهەڵدەکێشێت

عیسای سەیری و ئەو، قوتابییەکانی لە دوو و ڕاوەستابوو یۆحەنا دیسان دواتر ڕۆژی لە
ئەو قسەکانی لە گوێیان قوتابییەکە دوو خودا. بەرخی ببینە، گوتی: و دەڕۆیشت کە کرد
دەڵێن. پێی دەکەون، دوای ئەوان بینی و گەڕایەوە عیسا بەڵام کەوتن. عیسا دوای و بوو
کوێ لە مامۆستا، واتە وەرگێڕدراو کە ڕەبی بۆی: وتیان بەڵام ئەوان دەگەڕێن؟ چی
ئەو و دەمێنێتەوە، کوێ بینیان و هاتن کەواتە ببینن. و وەرن دەڵێت: پێیان دەمێنیتەوە؟
بوو، پەترۆس سیمۆن برای ئەندرێاس بوو. دەیەم نزیکەی کاتژمێر مانەوە، ئەو لەلای ڕۆژە
برای جار یەکەم ئەم کەوتبوون. شوێنی و بیستبوویان یۆحەننا لە کە دووانە لەو یەکێک
واتای کە دۆزیوەتەوە، مەسیحامان ئێمە گوت: پێی و دۆزییەوە سیمۆنی خۆی
تۆ وت: پێی و لێکرد نیگای عیسا هێنا. عیسا لای بۆ ئەوی و مەسیحە. وەرگێڕاوەکەی
پەترۆسە.واتای کە دەگوترێیت، پێ کێفاس تۆ یۆنایت، کوڕی شیمۆنی

گوت: پێی و دۆزییەوە فیلیپۆسی و جەلیل، بۆ دەرەوە بچێتە ویستی عیسا دواتر ڕۆژی لە
فیلیپۆس پەترۆس. و ئەندراوس شارەکەی لە بوو، بێتسەیدا لە فیلیپۆس بکەوە. شوێنم
نووسیویانە، پێغەمبەران و یاسادا لە موسا ئەوەی گوت، پێی و دۆزییەوە ناتانایلی

نازەرەتەوە لە ئایا گوت: پێی نەتەنائیل نازارەت. لە یوسف کوڕی عیسای دۆزیمانەوە، بینی ناتانائیلی عیسا ببینە. و وەرە گوت: پێی فیلیپۆس هەبێت؟ باش شتێکی دەتوانێت فێڵێکی هیچ کە ئیسرائیلییەکە، بەڕاستی ببینە دەڵێت، ئەو دەربارەی و دێت ئەو بەرەو کە پێی و دایەوە وەڵامی عیسا دەناسیت؟ من کوێوە لە گوت: پێی نەتانییێل نییە. تێدا تۆم بوویت، هەنجیرەکە دار لەژێر کاتێک بکات، بانگت فیلیپۆس ئەوەی پێش فەرموو: پاشای تۆ خودایت، کوڕی تۆ ڕەبی، گوت: پێی و دایەوە وەڵامی نەتەنائیل بینی. لەژێر بینیمت گوتیت پێم ئەوەی لەبەر فەرموو: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا ئیسرائیلیت. ڕاستی ڕاستی دەڵێت: پێی و دەبینیت. لەمانە گەورەتر هێنا؟ باوەڕت هەنجیرەکە، دار و سەردەکەون خودا فریشتەکانی و دەبینن کراوە ئاسمانی ئێستاوە لە دەڵێم، پێتان مرۆڤ.کوڕی لەسەر دادەبەزن

2

و عیسا بوو، لەوێ عیسا دایکی و ڕوویدا، جەلیلدا قانای لە دووماهییەک سێیەمدا ڕۆژی لە پێی عیسا دایکی هات، کەم شەراب کاتێک و بانگکران زەماوەندە ئەو بۆ قوتابییەکانیشی ئافرەت؟ تۆ، و من نێوان هەیە پەیوەندی چی دەڵێت، پێی عیسا نییە. شەرابیان گوت: پێتان شتێک هەر دەڵێت: خزمەتکاران بە ئەو دایکی نەهاتووە. من کاتژمێرەکەی هێشتا جولەکەکان، پاککردنەوەی بەپێی دانرابوون لەوێ بەردین ئاوی گۆزەی شەش بیکەن. بڵێت، لە پڕ گۆزەکان دەڵێت: پێیان عیسا دەبووەوە. تێدا پێوانەیان سێ یان دوو هەریەکەیان کە بۆ و بیکێشن ئێستا دەڵێت: پێیان و سەرەوە. هەتا کردنەوە پڕیان ئەوانیش بکەنەوە. ئاو ئاوەی ئەو تامی خوانەکە سەرۆکی کاتێک بردیان. ئەوانیش ببەن. خزمەتکاران سەرۆکی ئەوانەی زانیان، خزمەتکاران بەڵام هەیە، کوێوە لە نەیزانی و شەراب بووە کە کرد

هەموو دەڵێت: پێی و کرد. زاواوەکەی بانگی خوانەکە سەرۆکی کێشابوو، ئاوەکەیان کەمتر، ئەوی ئەوسا دەبن، مەست کاتێک و دادەنێت، باش شەرابی جار یەکەم مرۆڤێک لە عیسا کە بوو نیشانەکان دەستپێکی ئەمە ئێستا. هەتا پاراستووتە باش شەرابی تۆ بەڵام هێنا.پێی باوەڕیان قوتابییەکانی و ئاشکراکرد، خۆی شکۆمەندی و کردی، جەلیلدا قانای

بۆ لەویٚ و کەفەرناحوم، بۆ دابەزین قوتابییەکانی و براکانی و دایکی لەگەڵ ئەو ئەمە دوای مانەوە.ڕۆژێک چەند

لە و ئۆرشەلیم. بۆ سەرەوە چووە عیسا و بووەوە، نزیک جولەکە پەسخای جەژنی و پارەی گۆڕەرانی هەروەها دەفرۆشتن، کۆتر و مەڕ و گا کە دۆزییەوە ئەوانەی پەرستگادا مەڕەکان دەرکرد، پەرستگا لە هەموویانی و دروستکرد گوریس لە قامچییەک و دانیشتوو. ئەوانەی بە و کرد. سەرەوژێر مێزەکانی و ڕشت پارەی گۆڕەرانی سکەکانی و گایەکان، و بەڵام بازرگانی. ماڵی مەکەنە باوکم ماڵی هەڵبگرن، لێرە ئەمانە گوتی: دەفرۆشت کۆتریان جولەکەکان دەمخواتەوە. تۆ ماڵی دڵگەرمی نووسراوە: کە کەوتەوە بیریان قوتابییەکانی شتانە ئەم تۆ کە دەدەیت پیشانمان نیشانەیەک چ گوت: پێیان و دایەوە وەڵامیان ڕۆژدا سیٚ لە و بڕووخێنن، پەرستگایە ئەم گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا دەکەیت؟ و نرا، بنیاد بوو ساڵ شەش و چل پەرستگایە ئەم گوتیان: جولەکەکان هەڵیدەستێنمەوە. خۆی لەشی پەرستگای دەربارەی بەڵام کەسە ئەو هەڵیدەستێنیتەوە؟ ڕۆژدا سیٚ لە تۆ دەگوت، ئەمەی کە کردەوە یادیان قوتابییەکانی هەستایەوە، مردووان لە کاتێک دەیگوت. گوتی.عیسا کە وشەیەی ئەو بە و نووسراوەکە بە هێنا باوەڕیان و

چونکە هێنا، ئەو ناوی بە باوەڕیان کەس زۆر پەسخا، جەژنی لە بوو ئۆرشەلیم لە کاتێک نەدەکرد، ئەوان بە متمانەی عیسا خودی بەڵام دەیکرد. ئەو کە دەبینی نیشانانەیان ئەو

بدات شایەتی کەسێک نەبوو پێویستی کە ئەوەی و دەناسی هەمووانی ئەو چونکە
بوو.مرۆڤدا لە چی دەیزانی خۆی چونکە مرۆڤ، دەربارەی

3

بوو. جولەکەکان فەرمانڕەوایەکی بوو، نیقۆدیمۆس ناوی هەبوو، فەریسییەکان لە پیاوێک وەک تۆ کە دەزانین ئێمە ڕابی، گوت، پێی و ئەو لای هاتە شەودا لە کەسە ئەم تۆ کە بکات نیشانانە ئەو ناتوانێت کەس چونکە هاتوویت، خوداوە لە مامۆستایەک پێت ڕاستی ڕاستی گوت: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا بێت. لەگەڵی خودا مەگەر دەیکەیت، ببینێت. خودا پاشایەتی ناتوانێت نەبێتەوە، لەدایک سەرەوە لە کەسێک ئەگەر دەڵێم، دەتوانێت ئایا پیرەمێردە؟ کە لەدایکبێت دەتوانێت مرۆڤ چۆن دەڵێت: پێی نیقۆدیمۆس ڕاستی ڕاستی دایەوە: وەڵامی عیسا لەدایکبێت؟ و دایکی سکی ناو بچێتەوە دووەم جاری ناو بچێتە ناتوانێت نەبێت، لەدایک پیرۆز ڕۆحی و ئاو لە کەسێک ئەگەر دەڵێم، پێت ڕۆحە. لەدایکبووە، ڕۆح لە ئەوەی و گۆشتە، لەدایکبووە، گۆشت لە ئەوەی خودا. شانشینی لەکوێ ڕۆح ببنەوە. لەدایک سەرەوە لە ئێوە پێویستە گوتیت، پێم کە مەبە سەرسام دەڕوات. کوێ بۆ و دێت لەکوێوە نازانیت بەڵام دەبیستیت، ئەو دەنگی و دەدات، دەیەوێت گوت: پێی و دایەوە وەڵامی نیقۆدیمۆس لەدایکبوون. ڕۆحەوە لە کە ئەوانەن هەموو ئاوا مامۆستای تۆ گوت: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا بدەن؟ ڕوو ئەمانە دەتوانرێت چۆن دەیزانین ئەوەی کە دەڵێم پێت بەڕاستی بەڕاستی، نازانیت؟ شتانە ئەم و ئیسرائیلیت ئەگەر وەرناگرن. ئێمە شایەتی بەڵام بینیومانە، کە دەدەین ئەوە شایەتی و دەکەین قسەی بە ئاسمانییەکان شتە ئەگەر چۆن ناکەن، پێ باوەڕتان و گوتم ئێوە بە زەمینییەکان شتە ئاسمانەوە لە ئەوەی تەنها ئاسمان، سەر نەچووەتە کەس و دەبێت؟ پێ باوەڕتان بڵێم ئێوە

بەرزکردەوە مارەکەی موسا چۆن وەک و ئاسمانە. لە کە مرۆڤ کوڕی خوارەوە، هاتووەتە ئەوانەی هەموو ئەوەی بۆ بەرزبکرێتەوە، مرۆڤ کوڕی پێویستە ئاواش چۆڵەوانیدا، لە ئەوەندە خودا بۆیە هەبێت. هەتاهەتایی ژیانی بەڵکو لەناونەچن، دەبەن پێی باوەڕیان باوەڕی هەرکەسێک ئەوەی بۆ دا، خۆی لەدایکبووەکەی تاکە کوڕە کە خۆشویست جیهانی بۆ خۆی کوڕەکەی خودا چونکە هەبێت. هەتاهەتایی ژیانی بەڵکو نەچێت، لەناو بهێنێت پێ ئەوەوە ڕێگەی لە جیهان ئەوەی بۆ بەڵکو جیهاندا، بەسەر بدات حوکم تا نەناردووە جیهان ناهێنێت پێ باوەڕی ئەوەی بەڵام نابێت، دادرا دەهێنێت پێ باوەڕی ئەوەی بێت. ڕزگار حوکمەکەیە، بەڵام ئەمە خودا. کوڕی تاکە ناوی بە نەهێناوە باوەڕی چونکە دادراوە، پێشتر ڕووناکی، چ خۆشویست تاریکییان زیاتر خەڵکان و جیهانەوە، ناو هاتووەتە ڕووناکی کە ڕقی دەدات ئەنجام بێبایان کاری کە هەرکەسێک چونکە بوون. خراپ کارەکانیان چونکە ئەو نەکرێن. ئاشکرا کارەکانی ئەوەی بۆ ڕووناکی، لای نایەتە و دەبێتەوە ڕووناکی لە بکرێت، ئاشکرا کارەکانی ئەوەی بۆ ڕووناکی، لای دێتە دەکات جێبەجێ ڕاستی کەسەی کراون.خودادا لە چونکە

و مایەوە لەگەڵیان لەوێ و یەهودیا، خاکی بۆ هاتن قوتابییەکانی و عیسا ئەمانە دوای چونکە دەکرد، لەمەسیح خەڵکی سالیمە نزیک کە ئەینۆن لە یەحیاش دەکرد. خوازەبوونی هێشتا یۆحەنا چونکە دەکران. لەمەسیح و دەهاتن خەڵک و هەبوو، لەوێ زۆر ئاوی و یەحیا قوتابییەکانی نێوان لە پرسیارێک کەواتە زیندانەکە. ناو فڕێنەدرابووە ڕابی، گوت: پێیان و یەحیا لای بۆ هاتن و پاککردنەوە. دەربارەی ڕوویدا جولەکەیەک ئەمە ببینە داوە، بۆ شایەتیت تۆ ئەوەی ئوردون، ڕووباری لەوبەری بوو تۆ لەگەڵ ئەوەی گوتی: و دایەوە وەڵامی یۆحەنا ئەو. لای دێنە کەس هەموو و هەڵدەکێشێت لەئاو خەڵک بۆ ئێوە خۆتان نەدرابێت. پێی ئاسمانەوە لە ئەگەر وەربگرێت، شتێک هیچ ناتوانێت مرۆڤ بووکی ئەوەی نێردراوم. ئەو لەپێش بەڵکو نیم، مەسیح من گوتم: کە دەدەن شایەتی من

خۆشییەوە بە دەبێت، لێ گوێی و ڕاوەستاوە ئەوەی زاوا، هاوڕێی بەڵام زاوایە، هەیە پێویستە ئەو پڕبووەتەوە. منی خۆشییە ئەم کەواتە زاوا. دەنگی لەبەر دەبێت خۆشحاڵ ئەوەی هەیە. هەموویان سەر لە دێت سەرەوە لە ئەوەی کەمبکرێمەوە. من بەڵام زیادبکات، سەر لە دێت ئاسمانەوە لە ئەوەی بەڵام دەکات، قسە زەوییەوە لە و زەوییە لە زەوییە، لە هیچ و دەدات، شایەتی ئەمە بیستوویەتی، و بینیویەتی ئەوەی و هەیە. هەموویان کە کردووە مۆری وەرگرتووە، ئەوی شایەتی ئەوەی وەرناگرێت. شایەتیەکەی کەسێک ڕۆحی خودا چونکە دەڵێت، خودا قسەکانی ناردوویەتی، خودا کە ئەوەی ڕاستە. خودا ئەو. دەستی داوەتە شتێکی هەموو و خۆشدەوێت کوڕەکەی باوک نادات. پێوانە بە پیرۆز گوێڕایەڵی ئەوەی بەڵام هەیە، هەتاهەتایی ژیانی دەهێنێت، کوڕەکە بە باوەڕ ئەوەی دەمێنێتەوە.لەسەری خودا تووڕەیی بەڵکو نابینێت، ژیان نییە، کوڕەکە

4

و دەکات دروست قوتابی زیاتر عیسا کە بیستبوویان فەریسییەکان کە زانی خاوەن کاتێک بەڵکو نەدەکرد، خوازەبەی خۆی عیسا بەڕاستی ئەگەرچی یەحیا لە دەکات ئاودەست نێو بە ئەو بوو پێویست جەلیل. چووە و بەجێهێشت یەهودیای ئەو ئەو. قوتابییەکانی ئەو نزیک سوخار، دەگوترێت پێی کە سامیرە شارێکی ناو دێتە تێپەڕێت. سامەریادا لە کە عیسا کەواتە هەبوو. یەعقوب کانییەکی لەوێ کوڕی. یوسفی دایە یاقوب کە شوێنەی کاتژمێری نزیکەی کاتەکە دانیشت، کانییەکە لەسەر شێوەیە بەم بووبوو، ماندوو گەشتەکە بۆ بدەرێ ئاوم دەڵێت: پێی عیسا ئاوکێشان. بۆ دێت سامیرەوە لە ژنێک بوو. شەشەم ئافرەتە بکڕن. خواردن تا شارەکە بۆ ڕۆیشتبوون قوتابییەکانی چونکە خواردنەوە. ئافرەتێکی منی لە خواردنەوە داوای جولەکەیت، کە تۆ چۆن دەڵێت: پێی سامرەییەکە

عیسا ناکەن. سامرەییەکان لەگەڵ هاوڕێیەتی جولەکەکان چونکە دەکەیت؟ سامرەیی دەڵێت پێت ئەوەی و دەزانی، خودات بەخشینی تۆ ئەگەر گوت: پێی و دایەوە وەڵامی پێی ئافرەتەکە دەدایت. پێت ژیانی ئاوی ئەویش و دەکرد لێ داوات تۆ کێیە، بدەرێ ئاوم زیندووەکەت ئاوە لەکوێوە کەواتە قووڵە، بیرەکەش و هەیە سەتڵت نە گەورەم، دەڵێت: لێی خۆی و بەخشی، ئێمە بە بیرەی ئەم کە گەورەتریت، یەعقوب باوکمان لە تۆ ئایا هەیە؟ لەم ئەوەی هەموو گوت: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا ئاژەڵەکانی؟ و کوڕەکانی و خواردەوە دەیدەمە من کە ئاوەی لەو دەخواتەوە ئەوەی دەبێتەوە، تینوو دیسان دەخواتەوە، ئاوە دەبێتە پێی، دەیدەمە کە ئاوەی ئەو بەڵکو هەتاهەتایە، بۆ نابێت تینوو هەرگیز پێی، دەڵێت: پێی ئافرەتەکە هەتاهەتایی. ژیانی بۆ هەڵدەقوڵێت کە ناخیدا لە ئاو کانیاوێکی عیسا هەڵکێشان. ئاو بۆ ئێرە نەیەمە و نەبم تینوو ئەوەی بۆ بدەرێ، ئاوەم ئەم گەورەم، گوتی، و دایەوە وەڵامی ئافرەتەکە ئێرە. وەرەوە و بکە بانگ پیاوەکەت بڕۆ دەڵێت: پێی ئێستا و هەبوو، پیاوت پێنج نییە، پیاوم کە گوتت باش فەرموو، پێی عیسا نییە. پیاوم من گەورەم، دەڵێت: پێی ژنەکە گوتووتە. کە ڕاستە ئەمە نییە، تۆ پیاوی هەتە ئەوەی کە دەڵێن ئێوە و کرد، پەرستیان کێوەدا لەم ئێمە باوکانی پێغەمبەریت. تۆ کە دەبینم باوەڕم ئافرەت، دەڵێت: پێی عیسا بپەرستین. تێیدا پێویستە کە شوێنەیە ئەو ئۆرشەلیم ئێوە دەپەرستن. باوک ئۆرشەلیم لە نە و شاخەدا لەم نە کە دێت کاتژمێرێک کە بکە پێ چونکە دەیزانین، کە ئەوەی دەکەین پەرستش ئێمە نایزانن، کە ئەوەی دەکەن پەرستش ڕاستەقینەکان پەرستاری کە هەیە، ئێستا و دێت، کاتێک بەڵام جولەکەکانەوەیە. لە ڕزگاری پەرستارانەدا جۆرە ئەو بەدوای باوک چونکە دەپەرستن، ڕاستیدا و ڕۆح لە باوکیان و ڕۆح بە پێویستە دەپەرستن ئەو ئەوانەی و ڕۆحە، خودا دەپەرستن. ئەویان کە دەگەڕێت دەگوترێت پێی ئەوەی دێت، مەسیحا کە دەزانم دەڵێت: پێی ئافرەتەکە بیپەرستن. ڕاستی من دەڵێت: پێی عیسا ڕادەگەیەنێت. ئێمە بۆ شتێک هەموو دێت، ئەو کاتێک مەسیح.

که بوون سەرسام و هاتن قوتابییەکانی ئەمە لەسەر دەکات. لەگەڵ قسەت کە ئەوەم دەکەیت قسە چی یان دەگەڕێیت چی نەیگوت: کەسیش بەڵام دەکرد، قسەی ژنێک لەگەڵ گوت، خەڵکەکەی بە و شارەکە، چووە و بەجێهێشت خۆی ئاوی گۆزەی ئافرەتەکە لەگەڵی؟ کەواتە نییە؟ مەسیح ئەمە ئایا گوتم، پێ کردوومی ئەوەی هەموو کە پیاوێک ببینن وەرن دەهاتن.ئەو لای بەرەو و دەرەوە هاتنە شارەکە لە ئەوان

گوتن: پێی بەڵام ئەو بخۆ. ڕەبی، دەیانگوت: و لێدەکرد داوایان قوتابییەکان نێوانیدا، لە دەگوت: یەکتریان بە قوتابییەکان کەواتە نایزانن. ئێوە کە خواردن بۆ هەیە خواردنێکم من ویستی کە ئەوەیە من خواردنی دەڵێت: پێیان عیسا هێناوە؟ بۆ خواردنی کەسێک ئایا چوار هێشتا کە ناڵێن ئێوە ئایا بکەم. تەواو کارەکەی و بکەم جێبەجێ ناردووە منی ئەوەی تەماشای و بکەنەوە بەرز چاوەکانتان دەڵێم، پێتان ببینن، دێت؟ دروێنە و ماوە مانگ وەردەگرێت پاداش دروێنەکەرە ئەو بوون. سپی دروێنە بۆ ئێستا چونکە بکەن، زەوییەکان پێکەوە دروێنەکەر و چێنەر ئەوەی بۆ هەتاهەتایی، ژیانی بۆ کۆدەکاتەوە بەروبوومی و تر یەکێکی و چێنەر یەکێک کە ڕاستەقینەیە، قسەکە لەمەدا ئەوەی لەبەر بن. شادمان نەبوونەتەوە، ماندوو تێیدا ئێوە کە ئەوەی دروێنەکردنی بۆ نارد ئێوەم من دروێنەکەرە. ئەوە، شارە لە ماندووبوونەکەیانەوە. ناو چوونەتە ئێوە و بوونەتەوە، ماندوو تر کەسانی دەدا: شایەتی کە ژنەکە قسەکانی بەهۆی هێنا ئەو بە باوەڕیان سامیرییەکان لە کەس زۆر لێکرد داوایان ئەو، لای بۆ هاتن سامرەییەکان کاتێک گوتم. پێ کردوومی کە ئەوەی هەموو لە هێنا باوەڕیان تر زیاتری زۆر و مایەوە. لەوێ ڕۆژ دوو ئەویش و بمێنێتەوە، لەلایان باوەڕمان تۆوە قسەکانی ڕێگەی لە ئیتر کە دەگوت ژنەیان ئەو بە ئەو. وشەکەی ڕێگەی جیهانە، ڕزگارکەری بەڕاستی ئەمە کە دەزانین و بیستوومانە، خۆمان ئێمە چونکە نایەت، مەسیحە.

که دا شایەتی عیسا خۆی جەلیل. بۆ ڕۆیشت و دەرەوە چووە لەوێوە ڕۆژە دوو ئەو دوای جەلیلییەکان جەلیل، ناو هاتە بۆیە کاتێک نییە. ڕێزی خۆی نیشتیمانی لە پێغەمبەر جەژنەکەدا لە ئۆرشەلیم لە کە دیبوو شتانەیان ئەو هەموو چونکە لێکرد، پێشوازییان هاتبوون.جەژنە ئەو بۆ خۆیان و کردبووی،

فەرمانڕەوایەکی شەراب. کردە ئاوی لەوێ کە جەلیل، قانای بۆ هاتەوە دیسان کەواتە عیسا بیستبوویی کە کەسە ئەم بوو، نەخۆش کەفەرناحوم لە کوڕەکەی کە هەبوو پاشایەتی و دابەزێت کە لێکرد داوای و ئەو لای بۆ ڕۆیشت جەلیل، هاتووەتە یەهودیاوە لە عیسا و نیشانەکان ئەگەر وت: پێی بۆیە عیسا بمرێت. بوو نزیک چونکە بکاتەوە، چاک کوڕەکەی پێش دابەزە گەورەم، دەڵێت: پێی شاهانە پایەدارە ئەو ناکەن. باوەڕ نەبینن، پەرجووەکان بەو باوەڕی پیاوەکە دەژی. کوڕەکەت بڕۆ، دەڵێت: پێی عیسا بمرێت. منداڵەکەم ئەوەی کۆیلەکانی دادەبەزی، ئەو کە بەڵام پێشتر ڕۆیشت. و فەرموو، پێی عیسا کە هێنا وشەیە ئەوان لە لێکردن پرسیاری دەژی. خزمەتکارەکەت کە گوتیان و ڕایانگەیاند و بینییان حەوتەم کاتژمێری لە دوێنێ کە پێی گوتیان و بووە، باشتر کە کاتژمێرەی ئەو دەربارەی فەرموو پێی عیسا کە کاتژمێرەدا ئەو هەمان لە کە زانی باوکەکە هێشت. بەجێی تاوەکە کە نیشانەیە دووەم ئەمە هێنا. باوەڕیان ماڵەکەی هەموو و خۆی و دەژی، کوڕەکەت کە جەلیل.هاتە یەهودیاوە لە کاتێک کردی عیسا

5

حەوزێکی ئۆرشەلیم لە ئۆرشەلیم. چووە عیسا و بوو، جولەکەکان جەژنی ئەمانە دوای لە هەیە. ستووندارى پێنج و بێتئەسدا دەگوترێت پێی عیبری بە کە هەیە مەڕەوانی

چاوەڕێی وشکبووان، شەلان، کوێران، ڕاکشابوون، نەخۆشان لە زۆر کۆمەڵێکی ئەمانەدا و حەوزەکە ناو دادەبەزییە دیاریکراودا کاتی لە نێردراوێک دەکردن. ئاوەکە جووڵەی چ ناوی، دەچووە ئاوەکە هەژانی دوای کە کەس یەکەمین جا دەهەژاند، ئاوەکەی لە ساڵ هەشت و سی کە بوو لەوێ پیاوێک دەبووەوە. چاک هەبووایە، نەخۆشییەکی پێچووە، زۆری ماوەیەکی کە زانی و خەوتبوو، کە عیسا بینی کەسەی ئەم بوو. نەخۆشیدا نییە کەسم گەورەم، دایەوە: وەڵامی نەخۆشەکە ببیتەوە؟ تەندروست دەتەوێت گوت، پێی تر یەکێکی دێم، من کاتێک بەڵام حەوزەکەوە، ناو بخاتە منی دەجووڵێت، ئاوەکە کاتێک کە ئەو یەکسەر و بڕۆ. و هەڵبگرە جێگاکەت هەستە، دەڵێت: پێی عیسا دادەبەزێت. من پێش بوو. شەممە ڕۆژی ڕۆژە ئەو بەڵام دەڕۆیشت. و هەڵگرت جێگاکەی بوو، تەندروست پیاوە نوێنەکە کە ڕێگەپێنەدراوە تۆ بۆ شەممەیە، دەگوت، چاکبووەکەیان بە جولەکەکان هەڵبگرە نوێنەکەت گوتم، پێی ئەو کرد، تەندروست منی ئەوەی دانەوە: وەڵامی هەڵبگریت. بڕۆیت؟ و هەڵبگرە نوێنەکەت گوتیت پێی پیاوەی ئەو کێیە پرسی: لێیان کەواتە بڕۆ. و دوورکەوتبووەوە عیسا چونکە بوو، کێ نەیدەزانی کرابووەوە چاک کە کەسەی ئەو پەرستگاکە لە ئەوی عیسا ئەمانە دوای بوون. شوێنەدا لەو خەڵک کۆمەڵێک لەکاتێکدا شتێکی ئەوەی بۆ مەکە، گوناه ئیتر بوویت، تەندروست تۆ ببینە، گوت: پێی و دۆزییەوە کە ئەوەیە عیسا کە ڕاگەیاند جولەکەکانی بە و ڕۆیشت پیاوە ئەو ڕوونەدات. بۆت خراپتر کردووە.تەندروست ئەوی

ئەمانەی چونکە بیکوژن، دەیانویست و عیسا دوای ڕاودەنان جولەکەکان ئەمە لەبەر و منیش کاردەکات، ئێستا هەتا باوکم دانەوە: وەڵامی عیسا بەڵام شەممەدا. لە دەکرد نەک چونکە کوشتنی، بۆ دەدا هەوڵیان زیاتر جولەکەکان کەواتە ئەمە لەبەر کاردەکەم. خۆی و دەناساند خۆی تایبەتی باوکی بە خودای هەروەها بەڵکو دەشکاند، شەممەی تەنها دەکرد.خودا یەکسانی بە

لە هیچ ناتوانێت کوڕ دەڵێم، پێتان ڕاستی ڕاستی گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا ئەمانەش دەیکات، ئەو ئەوەی چونکە دەیکات، باوک ببینێت ئەوەی مەگەر بکات، خۆیەوە شتێک هەموو و کوڕە ئەو خۆشدەوێتی چونکە باوکە ئەو دەیکات. شێوە هەمان بە کوڕ بۆئەوەی دەدات، پیشانی ئەمانە گەورەترەکانی کارە و دەیکات، خۆی کە دەدات پیشانی پێدەبەخشێت، ژیانیان و هەڵدەستێنێت مردووان باوک چۆن وەک بن. سەرسام ئێوە کەس دادوەری باوک هەروەها نە دەیەوێت. کە دەبەخشێت ئەوانە بە ژیان کوڕیش ئاواش چۆن وەک بگرن کوڕەکە لە ڕێز هەموو ئەوەی بۆ کوڕ، داوەتە دادوەری هەموو بەڵام ناکات، ئەو کە ناگرێت باوکەکە لە ڕێز ناگرێت، کوڕەکە لە ڕێز ئەوەی دەگرن. باوکەکە لە ڕێز باوەڕ و دەگرێت قسەکانم لە گوێ ئەوەی کە دەڵێم پێتان بەڕاستی بەڕاستی ناردوویەتی. لە بەڵکو حوکم، ناو نایەتە و هەیە، هەتاهەتایی ژیانی ناردووە، منی کە دەهێنێت ئەوە بە و دێت، کاتژمێرێک کە دەڵێم پێتان بەڕاستی بەڕاستی ژیان. بۆ گواستووەتەوە مردنەوە دەژین. دەیبیستن ئەوانەی و دەبیستن، خودا کوڕی دەنگی مردووان کاتێک هەیە، ئێستا و هەبێت، خۆیدا لە ژیان کە کوڕیش بە دایە ئاواش هەیە، خۆیدا لە ژیان باوک چۆن وەک چونکە لەمە، مەبن سەرسام مرۆڤە. کوڕی چونکە بکات، دادوەری و پێدا دەسەڵاتی و دەبیستن، ئەو دەنگی گۆڕەکاندان لە ئەوانەی هەموو تێیدا کە دێت کاتژمێرێک شتە ئەوانەی بەڵام ژیان، هەستانەوەی بۆ کردووە باشەکان شتە ئەوانەی دەرچوون حوکم.هەستانەوەی بۆ کردووە بێبایەخەکان

ڕاستودروستە، دادانەکەم و دادەنێم، دەبیستم وەک بکەم. هیچ خۆمەوە لە ناتوانم من من ئەگەر ناردووە. منی کە دەگەڕێم باوکە ئەو ویستی بەڵکو ناگەڕێم، خۆم ویستی چونکە شایەتی کە هەیە تر یەکێکی نییە. ڕاست شایەتیەکەم بدەم، خۆم دەربارەی شایەتی ئێوە دەیدات. من دەربارەی کە ڕاستە شایەتییە ئەو کە دەزانم و من، دەربارەی دەدات مرۆڤەوە لە شایەتی بەڵام من داوە. ڕاستی بۆ شایەتی ئەو و یەحیا، لای بۆ ناردووتان

و سووتاو چرایەکی ئەو بکرێن. ڕزگار ئێوە ئەوەی بۆ دەڵێم ئەمانە بەڵکو وەرناگرم، بەڵام من بن. شادمان ئەودا ڕووناکی لە کاتێک بۆ ویستتان ئێوە بەڵام بوو، درەوشاوە ئەوەی بۆ داوم پێی باوک کارانەی ئەو چونکە هەیە، یەحیام لە گەورەتر شایەتییەکی منی باوک کە من دەربارەی دەدەن شایەتی دەیانکەم، من کارانەی ئەو هەر بکەم، تەواویان هەرگیز نە من. دەربارەی داوە شایەتی خۆی ناردووە، منی کە باوکەی ئەو و ناردووە. نامێنێتەوە، ئێوەدا لە ئەو وشەکەی و بینیوە، ئەوتان شێوەی نە و بیستووە ئەوتان دەنگی دەکەن، نووسراوەکان لە لێکۆڵینەوە ئێوە ناکەن. پێ باوەڕی ئێوە ناردی، ئەو ئەوەی چونکە کە نووسراوانەن ئەو ئەوانە و هەیە، هەتاهەتایی ژیانی ئەوان لە وایە پێتان چونکە شکۆمەندی هەبێت. ژیان ئەوەی بۆ من لای بێنە ناتانەوێت و دەدەن، من دەربارەی شایەتی لە من نییە. خۆتاندا لە خودا خۆشەویستی کە ناسیوە ئێوەم من بەڵام وەرناگرم مرۆڤان لە خۆیەوە ناوی بە تر یەکێکی ئەگەر وەرنەگرتووە، منتان ئێوە و هاتووم باوکمەوە ناوی یەکتر لە شکۆمەندی کە بهێنن، باوەڕ ئێوە دەتوانن چۆن وەردەگرن. ئەوتان ئێوە ئەوا بێت، من کە وایە پێتان نە نایەتەوێن؟ تاکە خودای لە شکۆمەندییەی ئەو بەڵام وەردەگرن، هیواتان ئێوە ئەوەی موسایە، دەکات لێ سکاڵاتان ئەوەی باوک، لای دەکەم لێ سکاڵاتان ئەو چونکە دەهێنا، من بە باوەڕتان ئەوا دەهێنا، موسا بە باوەڕتان ئەگەر بەستووە. پێ بە باوەڕتان چۆن نییە، ئەو نووسراوەکانی بە باوەڕتان بەڵام ئەگەر نووسی. من دەربارەی دەبێت؟من وشەکانی

6

دوای زۆر خەڵکێکی تیبەریاسە دەریای کە گەلیل دەریای ئەوبەری چووە عیسا ئەمانە دوای چووە عیسا دەدا. ئەنجامی نەخۆشان لەسەر کە دەبینی نیشانانەیان ئەو چونکە دەکەوت،

بووەوە، نزیک پەسخا جەژنی دانیشتبوو. قوتابییەکانی لەگەڵ لەویَ و کێوەکە بۆ سەرەوە زۆر کۆمەڵێکی کە بینی و بەرزکردەوە چاوەکانی عیسا کەواتە بوو. جولەکەکان جەژنی کە بیخۆن؟ ئەمانە ئەوەی بۆ بکڕین نان لەکوێوە فەرموو: فیلیپۆسی بە دێت، ئەو لای بەرەو بکات. دەیویست چی دەیزانی خۆی ئەو چونکە ئەو، تاقیکردنەوەی بۆ دەگوت ئەمەی ئەوەی بۆ ئەوان، بۆ نایەت بەس دینار سەد دوو نانی دایەوە: وەڵامی فیلیپۆس براکەی کە ئەندریاس قوتابییەکانی، لە یەکێک وەربگرێت. کەم شتێکی هەریەکەیان هەیە، ماسی دوو و جۆیی نانی پێنج کە لێرەیە منداڵێک دەڵێت: پێی پەترۆسە، شیمۆن زۆر گیای دابنیشن. خەڵکەکە بکەن وا گوتی: عیسا کەس؟ ئەوەندە بۆ چین ئەمانە بەڵام بوو. کەس هەزار پێنج نزیکەی ژمارەیان دانیشتن، پیاوەکان کەواتە هەبوو. شوێنەدا لەو ئەوانەی دایانە قوتابییەکانیش قوتابییەکان، دایە و کرد سوپاسی و گرت نانەکانی عیسا بە پڕبوون، کاتێک دەویست. هەرچەندەیان ماسییەکانیش لە هەروەها دانیشتبوون، لەناوبچێت. شتێک هیچ ئەوەی بۆ کۆبکەنەوە، ماوەکان پارچە دەڵێت، خۆی قوتابییەکانی جۆیینەی نانە پێنج ئەو پارچەکانی لە پڕکرد سەبەتەیان دوازدە و کردەوە کۆیان کەواتە عیسا کە بینی نیشانەیەیان ئەو کە بۆیە، کەسانە ئەو مابوونەوە. خواردوویانە لەوانەی کە زانی کە عیسا جیهان. ناو دێتە کە پێغەمبەرەیە ئەو بەڕاستی ئەمە دەیانگوت: کردی، چیاکە.بۆ کشایەوە تەنها بە دیسان پاشا، بە بیکەن ئەوەی بۆ ڕفێنن و بێن دەیانەوێت

چوونە کاتێک و دەریاکە. لای بۆ خوارەوە چوونە ئەو قوتابییەکانی داهات، ئێوارە کاتێک دابوو پێشتر تاریکی دەچوون. کەفەرناحوم بۆ دەریاکە ئەوبەری بەرەو کەشتییەکەوە، ناو بەڕێیان کاتێک هەستاندرا. گەورە بای لێدانی بە دەریاش لایان نەهاتبووە هێشتا عیسا و دەریاکە لەسەر کە بینی عیسایان ئەستاد، سی یان پێنج و بیست وەک بۆیە کردبوو مەترسن. مم، من دەڵێت: پێیان بەڵام ئەو ترسان. و دەبێتەوە، کەشتییەکە نزیک و دەڕوات زەوییەی ئەو گەیشتە کەشتییەکە یەکسەر و کەشتییەکەوە، ناو بخەنە ئەو ویستیان ئەوان

دەچوون.بۆی کە

لەویَ تر بەلەمێکی کە بینییان وەستابوو، دەریاکە لەوبەری کە کۆمەڵەی ئەو دواتر ڕۆژی لە لەگەڵ عیسا کە بینییان و بوون، سواری قوتابییەکانی کە یەکەی ئەو تەنها نەبوو، لە کەشتییەکان بەڵام ڕۆیشتن. قوتابییەکانی تەنها بەڵکو نەبووە، سوار قوتابییەکانی یەزدان ئەوەی دوای خوارد، نانەکەیان تێیدا کە شوێنەی ئەو نزیک هاتن، تیبێریاسەوە خۆیان قوتابییەکانیشی، نە و نییە لەویَ عیسا کە بینییان کۆمەڵەکە کاتێک کرد. سوپاسی لە کاتێک و عیسادا. بەدوای گەڕان بۆ کەفەرناحوم بۆ هاتن و بوون کەشتییەکان سواری و دانەوە وەڵامی عیسا ئێرە؟ هاتیتە کەی ڕابی، وت: پێیان دۆزیانەوە، دەریاکە ئەوبەری ئەوەی لەبەر نەک دەگەڕێن، مندا بەدوای ئێوە دەڵێم، پێتان ڕاستی ڕاستی گوتن: پێی بۆ نەک بکەن کار تێربوون. و خوارد نانەکانتان لە ئەوەی لەبەر بەڵکو بینی، نیشانەکانتان کە هەتاهەتایی، ژیانی بۆ دەمێنێتەوە خواردنەی ئەو بۆ بەڵکو لەناودەچێت، خواردنەی ئەو بۆ بۆیە گوتیان داوە. کەسە لەم مۆری باوک خودای چونکە دەدات، ئێوەی بە مرۆڤ کوڕی پێی و دایەوە وەڵامی عیسا بدەین؟ ئەنجام خودا کارەکانی ئەوەی بۆ بکەین چی ئەو: ناردوویەتی.ئەو کە بەوەی بهێنن باوەڕ کە خودایە، کاری ئەمە گوتن:

چ بهێنین؟ پیَ باوەڕت و ببینین تاکو دەکەیت نیشانەیەک چ تۆ کەواتە گوت: پێیان بۆیە لە نانی نووسراوە، وەک خوارد، چۆڵەوانی لە مەنەیان ئێمە باوکانی دەکەیت؟ کارێک موسا دەڵێم، پیَ ڕاستیتان ڕاستی فەرموون: پێی بۆیە عیسا خواردن. بۆ پێیدان ئاسمانەوە ئاسمانەوە لە ڕاستەقینەی نانە ئەو من باوکی بەڵکو نەیداوەتیَ، ئاسمانەوە لە نانەی ئەو گوتیان جیهان. دەبەخشێتە ژیان و دادەبەزێت ئاسمانەوە لە کە ئەوەیە خودا نانی دەداتیَ. ئەوەی ژیانم، نانی من فەرموون: پێی عیسا بدەریَ. نانە ئەم هەمیشە گەورەم، پێی: بۆیە نابێت.تینوو هەرگیز بهێنێت من بە باوەڕ ئەوەی و نابێت، برسی هەرگیز لام بێتە

لای بۆ من، دەیداتە باوک ئەوەی هەموو ناکەن. باوەڕتان و بینیتانم کە ئێوە بە گوتم بەڵام

هاتوومەتە ئاسمانەوە لە من چونکە دەریناکەم. هەرگیز من لای دێتە ئەوەی و دێت، من

منی کە ئەوەی ویستی بەڵکو بکەم، جێبەجیێ خۆم ویستی ئەوەی بۆ نەک خوارەوە،

داوم پێی ئەوەی هەموو ئەوەی بۆ ناردووە، منی کە باوکەیە ئەو ویستی ئەمە ناردووە.

منی کە ئەوەیە ویستی ئەمە هەڵیبستێنمەوە. ڕۆژدا دواپین لە بەڵام نەدەم، لەدەست

ژیانی دەهێنێت، پیێ باوەڕی و دەبینێت کوڕەکە ئەوەی هەموو ئەوەی بۆ ناردووە،

جولەکەکان بۆیە هەڵیدەستێنمەوە. دواپین ڕۆژی لە من و هەبێت، هەتاهەتایی

هاتووەتە ئاسمانەوە لە کە نانەم ئەو من گوتی: چونکە ئەو، دەربارەی دەبوورانەوە

دەزانین؟ دایکی و باوک ئێمە کە نییە، یوسف کوڕی عیسا، ئەمە ئایا دەیانگوت: و خوارەوە.

و دایەوە وەڵامی عیسا خوارەوە؟ هاتومەتە ئاسمانەوە لە کە دەڵێت ئەمە چۆن کەواتە

باوکەکە مەگەر من، لای بێتە ناتوانیێ کەس مەکەن. بۆڵەبۆڵ یەکتر لەگەڵ فەرموون: پێی

پێغەمبەراندا لە هەڵیدەستێنمەوە. کۆتاییدا ڕۆژی لە من و ڕابکێشێت، ئەو ناردووە منی کە

و دەبیستێت باوک لە ئەوەی هەموو دەبن. خودا فێرکراوانی هەموویان نووسراوە:

لە کە ئەوەی نەبێت ئەگەر بینیوە، باوکی کەسێک ئەوەی نەک لام. دێتە فێردەبێت،

دەهێنێت، من بە باوەڕ ئەوەی دەڵێم، پێتان ڕاستی ڕاستی بینیوە. باوکی ئەمە خوداوەیە،

و خوارد چۆڵەوانی لە مەننایان ئێوە باوکانی ژیانم. نانی من هەیە. هەتاهەتایی ژیانی

و بخوات لێی کەسێک ئەوەی بۆ دادەبەزێت، ئاسمانەوە لە کە نانەیە ئەو ئەمە مردن

لەم کەسێک ئەگەر خوارەوە، هاتووەتە ئاسمانەوە لە کە زیندووەم نانە ئەو من نەمرێت.

من کە منە، گۆشتی دەیدەم من کە نانەش ئەو دەژیێت. هەتاهەتایە بۆ بخوات، نانە

دەیانگوت: و یەکتریدا لەگەڵ دەکرد شەڕیان جولەکەکان کەواتە جیهان. ژیانی بۆ دەیدەم

فەرموون: پێی بۆیە عیسا بیخۆین؟ ئەوەی بۆ بداتیێ خۆی گۆشتی ئەمە دەتوانێت چۆن

نەخۆنەوە، ئەو خوێنی و نەخۆن مرۆڤ کوڕی گۆشتی ئەگەر دەڵێم، پێتان ئامین ئامین

ژیانی دەخواتەوە، من خوێنی و دەخوات من گۆشتی ئەوەی نییە. خۆتاندا لە ژیانتان
بەڕاستی من گۆشتی چونکە هەڵیدەستێنمەوە. دوایی ڕۆژی لە من و هەیە، هەتاهەتایی
خوێنی و دەخوات منی گۆشتی ئەوەی خواردنەوەیە. بەڕاستی من خوێنی و خواردنە،
زیندوو باوکی چۆن وەک دەمێنمەوە. ئەو لە منیش و دەمێنێتەوە من لە دەخواتەوە، منی
منەوە ڕێگەی لە ئەویش بخوات منیش ئەوەی دەژیم، باوکەوە ڕێگەی لە من و نارد منی
کە ئێوە باوکانی وەک نەک خوارەوە، هاتووەتە ئاسمانەوە لە کە نانەیە ئەو ئەمە دەژی.
لە ئەمانەی دەژییێت. هەتاهەتایە بۆ بخوات نانە ئەم ئەوەی مردن. و خوارد مەنیان
فێردەکرد.کەفەرناحوم لە کاتێک وت، کۆبوونەوەدا

دەتوانێت کێ سەختە، قسەیە ئەم گوتیان: بۆیە بیستیان، قوتابییەکانی لە کەس زۆر
دەکەن، بۆڵەبۆڵ ئەمە دەربارەی قوتابییەکانی کە زانی خۆیدا لە عیسا بگرێت؟ لێ گوێی
کە ببینن مرۆڤ کوڕی کەواتە ئەگەر دەکات؟ پێشێل ئێوە ئەمە ئایا گوتن: پێی
گۆشت زیندووکەرەوەیە، ڕۆحە ئەو بوو؟ تێیدا پێشتر کە شوێنەی ئەو بۆ سەردەکەوێت
بەڵام ژیانن. و ڕۆحن دەیڵێم، ئێوە بۆ من کە وشانەی ئەو نابەخشێت، سوودێک هیچ
کامانە دەیزانی سەرەتاوە لە عیسا چونکە باوەڕناهێنن. کە هەن ئێوە لە هەندێک
پێم من ئەمە لەبەر دەیگوت: ئەو و بەسەردەدات. دەستی ئەوەی کێیە و باوەڕنەهێنەران
دراوە پێی باوکمەوە لەلایەن ئەوەی مەگەر من، لای بێتە ناتوانێت کەس هیچ کە گوتوون
نەڕۆیشتن. لەگەڵی چیتر و گەڕانەوە ئەو قوتابییەکانی لە کەس زۆر پێناوەوە لەم بێت.
وەڵامی پەترۆس شیمۆن بڕۆن؟ دەتانەوێت ئێوەش ئایا گوت، دوازدەکە بە کەواتە عیسا
باوەڕمان ئێمە و هەیە. هەتاهەتایی ژیانی وشەکانی تۆ بڕۆین؟ کێ لای بۆ گەورەم، دایەوە:
من ئایا دایەوە: وەڵامی عیسا زیندووی. خودای کوڕی مەسیحی تۆ کە زانیومانە و هێناوە
کوڕی یەهودای باسی ئەو شەیتانە. یەکێکتان ئێوەدا لە و هەڵنەبژارد؟ دوازدەتانم ئێوە
کە دەستبەسەردابدات، ئەو دەیویست کەسە ئەم چونکە دەکرد، ئیسقەریۆتی سیمۆنی

7

لەبەر برۆێت، یەهودیادا لە نەیدەویست چونکە دەڕۆیشت، جەلیلدا لە ئەمانە دوای عیسا و بووەوە. نزیک جولەکە خێوەتگەکانی جەژنی بیکوژن. دەیانویست جولەکەکان ئەوەی قوتابییەکانیشت ئەوەی بۆ یەهودیا، بۆ بچۆ و برۆ لێرەوە گوت: پێیان کەواتە براکانی دەگەڕێت و ناکات شتێک نهێنی لە لەبەرئەوەی کەس دەیانکەیت. کە ببینن تۆ کارەکانی چونکە جیهان. بە بدە نیشان خۆت دەکەیت، ئەمانە ئەگەر بێت. ئاشکرایی لە خۆی هێشتا من کاتی دەڵێت: پێیان عیسا نەدەکرد. پێی باوەڕیان ئەو براکانی تەنانەت بەڵام ببێتەوە، لێتان ڕقی ناتوانێت جیهان ئامادەیە. هەمیشە ئێوە کاتی بەڵام نەهاتووە، ئێوە خراپەن. کارەکانی کە ئەو دەربارەی دەدەم شایەتی من چونکە دەبێتەوە، من لە ڕقی تەواو هێشتا من کاتی چونکە ئاهەنگە، ئەم بۆ ناڕۆم هێشتا من ئاهەنگە، ئەم بۆ برۆن ئەو برایانی کاتێک مایەوە. جەلیل لە گوت، ئەوان بە ئەمانەی ئەوەی دوای بەڵام نەبووە. نهێنی. بە بەڵکو ئاشکرا، بە نەک جەژنەکە، بۆ سەرەوە چووە خۆی ئەوسا سەرەوە، چوونە بۆنگرتنێکی ئەو؟ کوایە دەیانگوت: و جەژنەکەدا لە ئەو بۆ دەیانگەڕا کەواتە جولەکانە ئەو ئەوانی بەڵام باشە، ئەو کە دەیانگوت هەندێکیان هەبوو. خەڵکاندا لەنێو ئەو دەربارەی زۆر قسەی ئازادی بە بەڵام کەس دەکات. گومڕا خەڵکەکە ئەو بەڵکو نەخێر، دەیانگوت: دیکە جولەکەکان.ترسی لەبەر ئەو دەربارەی نەدەکرد

و فێرکردن. بە کرد دەستی و پەرستگاکە چووە عیسا جەژنەکەدا، ناوەڕاستی لە پێشتر فێری ئەوەی بەبێ دەزانێت نووسین ئەمە چۆن دەیانگوت، و بوون سەرسام جولەکەکان

هی بەڵکو نییە، خۆم هی فێرکردنەکەم فەرموون: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا بووبێت؟ دەربارەی دەزانێت بکات، ئەو ئیرادەی بیەوێت کەسێک ئەگەر ناردووە. منی کە ئەوەیە قسە خۆیەوە لە ئەوەی دەکەم. قسە خۆمەوە لە من یان خودایەوەیە لە ئایا فێرکردنەکە ئەوەی شکۆمەندی ئەوەی بەڵام دەگەڕێت، خۆی بە تایبەت شکۆمەندی دەکات، پێنەداون؟ یاسای موسا ئایا نییە. ئەودا لە ناڕەوایی و ڕاستە، ئەمە دەگەڕێت، ناردوویەتی خەڵکەکە بکوژن؟ من دەدەن هەوڵ بۆچی ناکات. جێبەجێ یاسا ئێوە لە کەسێک هیچ و وەڵامی عیسا بکوژێت؟ تۆ دەیەوێت کێ هەیە! پیسی ڕۆحی گوتی: و دایەوە وەڵامی مووسا دەبن. سەرسام ئەمە لەبەر هەمووتان و کردم، کار یەک گوتن: پێی و دایەوە لە و باوباپیرانەوەیە، لە بەڵکو بێت، مووساوە لە ئەوەی لەبەر نەک پێداون، خەتەنەکردنی بۆ دەکرێت خەتەنە شەممە ڕۆژی لە پیاوێک ئەگەر دەکەن. پیاو خەتەنەی شەممەدا ڕۆژی تەندروست تەواوی بە پیاوێکم چونکە تووڕەن من بۆ ئایا نەشکێت، موسا یاسای ئەوەی بدەن. دادپەروەرانە حوکمی بەڵکو ڕواڵەت، بەپێی مەدەن حوکم شەممە؟ ڕۆژی لە کردەوە دەیانەوێت کە نییە کەسە ئەو ئەمە ئایا دەیانگوت: ئۆرشەلیم خەڵکی لە هەندێک بۆیە فەرمانڕەواکان ڕەنگە ئایا نالێن. پێ هیچیان و دەکات، قسە ئاشکرایی بە ببینە و بیکوژن؟ بەڵام کوێوەیە، لە ئەم دەزانین ئێمە بەڵام مەسیحە؟ ڕاستی بە ئەمە کە زانیبێتن ڕاستی بە هاواری پەرستگادا لە عیسا کەواتە کوێوەیە. لە نازانێت کەس هیچ دێت، کاتێک مەسیح هاتووم، کوێوە لە من دەزانن و دەناسن منیش ئێوە فەرمووی: و خوێندنەوەدا لەکاتی کرد نایناسن. ئێوە ئەوەی ڕاستەقینەیە، ناردووە منی ئەوەی بەڵام نەهاتووم، خۆمەوە لە من و گرتنی، بۆ دەیانگەڕا بۆیە ناردووە. منی ئەو و ئەوەوەم لای لە من چونکە دەناسم، ئەو من کۆمەڵەکە لە کەس زۆر نەهاتبوو. هێشتا ئەو کاتژمێری چونکە نەدا، لێ دەستی کەس بەڵام لەوانەی زیاتر نیشانەی ئایا دێت، مەسیح کاتێک ئایا دەیانگوت: و هێنا ئەو بە باوەڕیان و دەکرد، زمزمەیان ئەو دەربارەی خەڵکەکە کە بیستیان فەریسییەکان دەکات؟ کردی ئەمە

گوتی: عیسا بیگرن. ئەوەی بۆ نارد یارمەتیدەرانیان کاهینەکان سەرۆک و فەریسییەکان ناردووە. منی ئەوەی لای بۆ دەڕۆمەوە دواتر و دەمێنمەوە ئێوە لەگەڵ کەم کاتێکی کەواتە بێن. ناتوانن ئێوە لێیم، من شوێنەی لەو و نامدۆزنەوە، و دەگەڕێن مندا بەدوای ئێوە ئێمە کە بچێت دەبێت کەسە ئەم کوێ گوتیان، خۆیان بە ئەوە لەبەر جولەکەکان کێیە بکات؟ یۆنانییەکان فێری و یۆنانییەکان پەرتەوازەی بچێتە دەبێت ئایا نایدۆزینەوە؟ بێن؟ناتوانن ئێوە منم، کە شوێنەی لەو و نامدۆزنەوە، و دەمگەڕێن گوتی، کە قسەیەی ئەم

ئەگەر دەیفەرموو: و کرد هاواری و وەستابوو عیسا جەژندا، گەورەی ڕۆژی دوایین لە نووسراوە وەک دەهێنێت، من بە باوەڕ ئەوەی بخواتەوە. و لام بێتە با بێت، تینوو کەسێک گوتی ئەمەش دەڕۆن. ئەوەوە ناوەوەی لە زیندوو ئاوی ڕووبارەکانی دەڵێت، پیرۆزەکە چونکە وەریبگرن، دەیانویست هێنابوو ئەو بە باوەڕیان ئەوانەی کە ڕۆحەی ئەو دەربارەی کەس زۆر نەکرابوو. شکۆدار هێشتا عیسا ئەوەی لەبەر نەهاتبوو، پیرۆز ڕۆحی هێشتا پێغەمبەرەکەیە. بەڕاستی ئەمە دەیانگوت: بیستبوو، وشەکەیان کە کۆمەڵەکە، لە کەواتە جەلیلەوە لە مەسیح چونکە نا، دەیانگوت: تر هەندێکی مەسیحە، ئەمە دەیانگوت: هەندێک ئەو بێتلەحمەوە، لە و داود تۆوی لە مەسیح کە نەیوتووە نووسراوەکە ئایا نایەت؟ ئەو. لەبەر ڕوویدا خەڵکەکەدا لە دابەشبوون کەواتە دێت؟ بوو، تێیدا داود کە گوندەی کەواتە یارمەتیدەرەکان نەدا. لێ دەستی کەس بەڵام بگرن، ئەو ویستیان ئەوان لە هەندێک ئەویان بۆچی گوتن: پێیان ئەوانە و فەریسییەکان، و گەورەکان کاهینە لای بۆ هاتن نەکردووە قسەی ئاوا مرۆڤێک هیچ هەرگیز دایەوە: وەڵامیان یارمەتیدەرەکان نەهێنا؟ ئایا کراون؟ گومڕا ئێوەش ئایا دانەوە: وەڵامیان بۆیە فەریسییەکان مرۆڤە. ئەم وەک کۆمەڵەیە ئەم بەڵام فەریسییەکان؟ لە یان هێناوە ئەو بە باوەڕی فەرمانڕەواکان لە کەسێک لە یەکێک و ئەو لای هاتبووە شەوێک کە نیقۆدیمۆس، نەفرەتلێکراون نازانن یاساکە کە لە پێشتر ئەگەر پیاوێک، لەسەر دەدات حوکم ئێمە یاسای ئایا دەڵێت: پێیان بوو، ئەوان

له تۆش ئایا گوت: پێیان و دایەوە وەڵامیان دەکات؟ چی نەزانێت و نەبیستبێت خۆی جەلیلەوە لە پێغەمبەرێک هیچ کە ببینە و بکە لێکۆڵینەوە نیت؟ جەلیلەوە ڕۆیشت.خۆی ماڵی بۆ هەریەکە و هەڵنەستاوەتەوە.

8

دەهاتنە گەل هەموو و پەرستگا، بۆ هاتەوە دیسانەوە بەیانی زەیتوون کێوی چووە عیسا زینادا لە کە هێنا ژنێکیان فەریسییەکان و نووسەران بەڵام دەکردن. فێری و دانیشت لای، کاتی لە ئافرەتە ئەم مامۆستا، دەڵێت، پێیان ئەوان ڕایانگرت. ناوەڕاستدا لە و گیرابوو، جۆرە ئەم کە داوە فەرمانی موسا ئێمەدا یاساکەی لە گیراوە، دەستەوە بە داوێنپیسیکردن تا ئەو، تاقیکردنەوەی بۆ گوت ئەمەیان دەڵێیت؟ چی کەواتە تۆ بکرێن. بەردباران ژنانە زەوی لەسەر پەنجەی بە و چەماندەوە خۆی عیسا بەڵام هەبێت. ئەو لەسەر سکاڵایەکیان گوتن: پێی و کردەوە ڕاستی ئەو، پرسیارکردنی لە بوون بەردەوام کاتێک دەنووسی. لە و چەماوەتەوە خوار دیسان و بۆی. فڕێبدات بەرد یەکەم با بێگوناهە، ئێوە لە ئەوەی و کرد، پیران لە دەستیان دەرچوون، یەک بە یەک بیستیان، کە ئەوانیش دەنووسی. زەوی فەرموو: پێی و هەڵبڕی سەری عیسا جێهێڵران. بوو ناوەڕاستدا لە کە ژنە ئەو و عیسا عیسا گەورەم. نا، کەس گوتی: ئەو نەداویت؟ حوکمی کەسێک ئەوان؟ کوێن ئافرەت، مەکە.گوناە چیتر ئێستاوە لە و برۆ ناکەم، تاوانبار تۆ منیش گوتی:

شوێنم ئەوەی جیهانم، ڕووناکی من فەرمووی: و کرد قسەی بۆیان عیسا کەواتە دیسان کەواتە دەبێت. ژیانی ڕووناکی بەڵکو ناڕوات، ڕێ تاریکیدا لە هەرگیز دەکەوێت نییە. ڕاست تۆ شایەتی دەدەیت، شایەتی خۆت دەربارەی تۆ گوت: پێیان فەریسییەکان

بدەم، خۆم دەربارەی شایەتی من ئەگەر تەنانەت گوتن: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا لە نازانن ئێوە بەڵام دەڕۆم، کوێ بۆ و هاتووم کوێوە لە دەزانم چونکە ڕاستە، شایەتیەکەم نادەم. کەس حوکمی من دەدەن، حوکم گۆشت بەپێی ئێوە دەڕۆم. کوێ بۆ یان دێم کوێوە باوکەی ئەو و من بەڵکو نیم، تەنها چونکە ڕاستە، من حوکمەکەی بکەم، حوکم من ئەگەر و ئەوەم من ڕاستە. کەس دوو شایەتی کە نووسراوە ئێوەشدا یاساکەی لە ناردووە. منی کە من. دەربارەی دەدات شایەتی ناردووە منی کە باوک و خۆم، دەربارەی دەدات شایەتی کە نە و دەناسن منتان نە دایەوە: وەڵامی عیسا باوکەکەت؟ کوا گوت: پێیان بۆیە ئەوان خەزێنەدا لە عیسا وشانەی ئەم دەناسی. باوکەکەشمتان دەناسی، منتان ئەگەر باوکەکەم. چونکە نەگرت، ئەوی کەس هیچ و فێردەکرد، پەرستگادا لە کاتێک کرد، قسەی نەهاتبوو.هێشتا کاتژمێرەکەی

خۆتاندا گوناهی لە و دەگەڕێن، مندا بەدوای و دەڕۆم من فەرموون: پێی دیسانەوە عیسا خۆی ئایا کەواتە دەیانگوت، جولەکەکان بێن. ناتوانن ئێوە دەڕۆم، من شوێنەی ئەو دەمرن. لە ئێوە گوتن: پێی و بێن؟ ناتوانن ئێوە دەڕۆم، من شوێنەی ئەو دەڵێت: چونکە دەکوژێت، کە گوتن پێم من بۆیە نیم. جیهانە لەم من جیهانەن، لەم ئێوە سەرەوەم. لە من خوارەوەن، لە ئێوە ئەوم، من کە نەکەن ئەوە بە باوەڕ ئەگەر چونکە دەمرن، گوناهەکانتاندا لە ئێوە ئەوەی سەرەتاوە لە گوتن: پێی عیسا کێیت؟ تۆ گوت: پێیان کەواتە دەمرن. گوناهەکانتاندا منی ئەوەی بەڵام دادوەری، و قسەکردن بۆ ئێوە دەربارەی هەیە شتم زۆر دەڵێم. پێتان بۆیان باوک کە زانی نەیان جیهان. دەڵێمە ئەوە بیستووم، لێی ئەوەی من و ڕاستە، ناردووە کە دەزانن ئەوسا بەرزدەکەنەوە، مرۆڤ کوڕی کاتێک فەرموون: پێی بۆیە عیسا دەگوت. دەڵێم. شتانە ئەم کردووم، فێری باوکم وەک بەڵکو ناکەم، هیچ خۆمەوە لە و ئەوم، من من چونکە بەجێنەهێشتووە، تەنها بە منی باوکەکە مندایە، لەگەڵ ناردووە منی ئەوەی کەس زۆر دەگوت، شتانەی ئەم ئەو کاتێک ئەون. دڵخوازی کە دەکەم شتانە ئەو هەمیشە

لە ئێوە ئەگەر هێنابوو: پێی باوەڕیان کە جولەکانەی ئەو بۆ دەیگوت کەواتە عیسا ڕاستی و دەزانن، ڕاستی ئێوە دەبن. من قوتابییەکانی ڕاستی بە بمێننەوە، من وشەکەی کەسمان کۆیلەی هەرگیز و ئیبراهیمین تۆوی ئێمە دایەوە: وەڵامیان دەکات. ئازادتان پێتان ڕاستی ڕاستی دایەوە، وەڵامی عیسا دەبنەوە؟ ئازاد کە دەڵێیت تۆ چۆن نەبووە، ماڵەکەدا لە هەتاهەتایە بۆ کۆیلە بەڵام گوناهە. کۆیلەی بکات، گوناه هەرکەسێک کە دەڵێم بکات، ئازاد ئێوە کوڕەکە کەواتە ئەگەر دەمێنێتەوە. هەتاهەتایە بۆ کوڕەکە نامێنێتەوە، من کوشتنی هەوڵی بەڵام ئیبراهیمن، تۆوی ئێوە کە دەزانم من دەبن. ئازاد بەڕاستی باوکی لەلای من ئەوەی ناگرێت. ئێوەدا لەناو خۆی جێگای من وشەکەی چونکە دەدەن، دەیکەن. بینیتانە، خۆتان باوکی لەلای ئەوەی کەواتە ئێوە و دەکەم، قسەی بینیومە، خۆم منداڵانی ئەگەر فەرموون: پێی عیسا ئیبراهیمە. باوکمان گوت: پێیان و دایەوە وەڵامیان مرۆڤێک بکوژن، من دەگەڕێن بەڵام ئێستا دەکرد. ئیبراهیمتان کارەکانی بوونایە، ئیبراهیم کارەکانی ئێوە نەیکرد. ئیبراهیم ئەمە بیستم، خودا لە کە گوتووە، ئێوە بۆ ڕاستییەکەم کە یەک نەبووین، لەدایک داوێنپیسی لە ئێمە گوت: پێیان کەواتە دەکەن. خۆتان باوکی خۆشتان ئێوە بووایە، باوکتان خودا ئەگەر گوتن: پێی عیسا خودا. هەیە، باوکمان بەڵکو هاتووم، خۆمەوە لە نە هاتووم، و دەرەوە هاتمە خوداوە لە من چونکە دەویستم، من وشەکەی لە گوێ ناتوانن چونکە نازانن؟ منتان قسەکردنەکەی بۆچی ناردووە. منی ئەو لە ئەو بکەن. دەتانەوێت باوکتان ئارەزووەکانی و هەن، شەیتانەوە باوکی لە ئێوە بگرن. کاتێک نییە. ئەودا لە ڕاستی چونکە ناوەستێت، ڕاستیدا لە و بوو مرۆڤ بکوژی سەرەتاوە وایە. باوکیشی و درۆزنە ئەو چونکە دەکات، قسە خۆیەوە تایبەتییەکانی لە دەکات، درۆ دەکات تاوانبار من ئێوە لە کێ ناکەن. پێ باوەڕم دەڵێم، ڕاستی ئەوەی لەبەر بەڵام من خوداوە، لە کە ئەوەی ناکەن؟ پێ باوەڕم ئێوە بۆچی دەڵێم، ڕاستی ئەگەر گوناه؟ دەربارەی

نین. خوداوە لە چونکە ناگرن، گوێ ئێوە ئەمە لەبەر دەگرێت، خودا وشەکانی لە گوێ تۆ کە نالێین ڕاستی بە ئێمە ئایا گوت: پێیان و دایەوە وەڵامیان جولەکەکان بەڵکو نییە، پیسم ڕۆحی من دایەوە: وەڵامی عیسا هەیە؟ پیست ڕۆحی و سامیرەییەکیت ناگەڕێم، خۆم شکۆمەندی بەڵام من دەکەن. من بە سووکایەتی ئێوە و دەگرم، باوکم لە ڕێز کەسێک ئەگەر دەڵێم، پێتان ڕاستی ڕاستی دەکات. دادوەری و دەیگەڕێت کە هەیە ئەوە پێیان بۆیە جولەکەکان هەتاهەتایە. بۆ نابینێت مردن هەرگیز بپارێزێت، منی وشەکەی تۆ و پێغەمبەرەکانیش، و مرد ئیبراهیم هەیە. پیسیت ڕۆحی کە زانیومانە ئێستا گوت، هەتاهەتایە؟ بۆ ناکات مردن تامی هەرگیز پاراست، منی وشەکەی کەسێک ئەگەر دەڵێیت، چی بە خۆتت تۆ مردن، پێغەمبەرانیش مرد؟ کە گەورەتریت، ئیبراهیم باوکمان لە تۆ ئایا نییە. هیچ من شکۆمەندی بکەم، شکۆمەند خۆم من ئەگەر دایەوە: وەڵامی عیسا دەزانیت؟ ئەوتان ئێوە ئێوەیە. خودای کە دەڵێن ئێوە ئەوەی دەکات، شکۆمەندم کە ئەوەیە من باوکی من بەڵام دەبم، درۆزن ئێوە وەک نایناسم، کە بڵێم ئەگەر دەیناسم. من بەڵام نەناسیوە، ڕۆژی ئەوەی بۆ بوو دڵخۆش ئێوە، باوکی ئیبراهیم، پارێزراوم. ئەو وشەکەی و دەیناسم ساڵت پەنجا هێشتا تۆ گوت: پێیان جولەکەکان بۆیە بوو. دڵخۆش و بینی و ببینێت، منی پێش دەڵێم، پێتان بەڕاستی بەڕاستی فەرموون: پێی عیسا بینیوە؟ ئیبراهیمت و نەبووە لەسەری. فڕێیبدەن ئەوەی بۆ هەڵگرت بەردیان بۆیە ئەوان هەم. من ببێت، ئیبراهیم ئەوەی بەو و تێپەڕیبوو، ناوەڕاستیاندا لە کە دەرچوو، پەرستگاکە لە و شاردەوە خۆی عیسا بەڵام ڕۆیشت.شێوەیە

9

پرسی لێیان قوتابییەکانی و بینی. نابینای لەدایکبوونەوە لە مرۆڤێکی تێپەڕیندا، کاتی لە و

عیسا لەدایکبێت؟ نابینا تاکو باوکی، و دایک یان ئەمە کرد، گوناهی کێ ڕەبی، گوتیان: و ئەوەی بۆ بەڵکو باوکی، و دایک نە و کردووە گوناهی کەسە ئەم نە دایەوە: وەڵامی ئەنجام ناردووە منی ئەوەی کارەکانی من پێویستە دەربکەون. ئەودا لە خودا کارەکانی لە کاتێک بکات. کار ناتوانێت کەس هیچ کە دێت شەو چونکە ڕۆژە، کاتێک تا بدەم تفەکە لە قوڕی و زەوی سەر کردە تفی گوت، ئەمانەی جیهانم. ڕووناکیی جیهاندام، لە برۆ گوت: پێی و سووتاند. نابیناکە چاوەکانی لەسەر قوڕەکەی و کرد، دروست و شۆرد، خۆی و ڕۆیشت کەواتە نێردراوە. واتای کە بشۆ، خۆت سیلۆام حەوزەکەی دەیبینی.و گەڕایەوە

ئەو ئەمە ئایا دەیانگوت، بوو، نابینا کە دەبینی ئەویان پێشتر ئەوانەی و دراوسێکان ئەوا بەڵام ئەوە، ئەمە کە دەیانگوت تر ئەوانی دەکرد؟ خێر داوای و دادەنیشت کە نییە کەسە دەگوت: پێیان بۆیە ئەوم. من کە دەیگوت ئەوە ئەوە. هاوشێوەی کە دەیانگوت تر ئەوانی عیسا دەگوترا پێی کە پیاوێک گوتی، و دایەوە وەڵامی ئەو کرانەوە؟ چاوەکانت چۆن منیش بیشۆ، و شیلۆئام حەوزی بۆ برۆ گوتم، پێی و سووتاند چاوەکانمی لە و کرد قوڕی نازانم.دەڵێت: ئەوە؟ کوا ئەو: بۆ بۆیە گوتیان من وەرگرتەوە. بینایی و شۆردم و ڕۆیشتم

عیسا کاتێک بوو شەممە فەریسییەکان. لای دەیبەنە بوو نابینا پێشتر نابینایەی کەسە ئەو لێیان فەریسییەکانیش کەواتە دیسان کردەوە. چاوەکانی و کرد دروست قوڕەکەی دانا، چاوەکانم لەسەر قوڕی وتن: پێی ئەویش وەرگرتەوە. بینایی چۆن کە دەپرسییەوە ئەم دەیانگوت، فەریسییەکان لە هەندێک ئەوە لەبەر دەبینم. ئێستا و شۆردمەوە منیش دەتوانێ چۆن دەیانگوت، تر ئەوانی ناکات. پارێز شەممە چونکە نییە، خوداوە لە پیاوە بە ئەوان هەبوو. لەنێوانیاندا دابەشبوون و بکات؟ نیشانانە جۆرە ئەم گوناهبار پیاوێکی کردەوە؟ تۆی چاوەکانی چونکە ئەو، دەربارەی دەڵێیت چی تۆ دیسانەوە: دەڵێن نابیناکە

و بووە نابینا ئەو کە نەکرد باوەڕیان جولەکەکان کەواتە پێغەمبەرێکە. ئەو وتی: ئەویش بینایی کە ئەوەی باوکی و دایک بۆ کرد بانگیان کاتەی ئەو هەتا وەرگرتووەتەوە، بینایی ئێوە کە ئەوەی ئێوەیە، کوڕی ئەمە ئایا گوتیان: و لێکردن پرسیاریان و وەرگرتبووەوە دایەوە وەڵامیان ئەو باوکی و دایک دەبینێت؟ ئێستا چۆن کەواتە لەدایکبووە؟ نابینا دەڵێن ئێستا چۆن بەڵام لەدایکبووە. نابینا کە و ئێمەیە کوڕی ئەمە کە دەزانین ئێمە گوتیان: و لە هەیە، تەمەنی خۆی نازانین، ئێمە کردەوە چاوەکانی کێ یان نازانین، ئێمە دەبینێت ئەو، باوکی و دایک وت شتانەیان ئەم دەکات. قسە خۆی دەربارەی خۆی بپرسن، خۆی ئەگەر ئەوەی، بۆ ڕێککەوتبوون جولەکەکان چونکە پێشتر دەترسان، جولەکەکان لە چونکە و دایک ئەمە لەبەر دەربکرێت. کەنیشت لە مەسیحە، ئەو کە بنێت پێدا دانی کەسێک ئەو کرد بانگیان دیکە جارێکی کەواتە بپرسن. خۆی لە هەیە، تەمەنی کە گوتیان باوکی پیاوە ئەم کە دەزانین ئێمە بدە، خودا بە شکۆمەندی گوت: پێیان و بوو، نابینا کە پیاوەی شت یەک بەڵام نازانم، گوناهبارە ئەگەر گوتی: و دایەوە وەڵامی کەسە ئەو گوناهبارە. چۆن تۆ؟ بۆ کردی چی دیسان: ئەو بۆ گوتیان دەبینم. ئێستا و بووم نابینا من کە دەزانم، بۆچی نەگرت، گوێتان و گوت ئێوەم بە پێشتر دانەوە: وەڵامی کردەوە؟ تۆی چاوەکانی جنێویان ئەو؟ قوتابییەکانی ببنە دەتانەوێت ئێوەش ئایا ببیستنەوە؟ دەتانەوێت دیسان خودا کە دەزانین ئێمە موساییین. قوتابیانی ئێمە بەڵام ئەوی، قوتابی تۆ گوتیان: و پێکرد و دایەوە وەڵامی پیاوە ئەو کوێوەیە. لە نازانین ئەمە بەڵام کردووە، قسەی موسا لەگەڵ منی چاوەکانی بەڵام کوێوەیە، لە ئەو نازانن ئێوە کە سەرسوڕهێنەرە ئەمە گوتن: پێی خواترس کەسێک ئەگەر بەڵام ناگرێت، گوناهباران لە گوێ خودا کە دەزانین ئێمە کردەوە. سەردەمەوە هەموو لە دەگرێت. لێ گوێی خودا بکات، جێبەجێ ئەو ئیرادەی و بێت لە ئەمە ئەگەر کردبێتەوە. لەدایکبووی نابینایەکی چاوەکانی کەسێک کە نەبیستراوە لە تەواوی بە تۆ گوت: پێیان و دایەوە وەڵامیان بکات. هیچ نەیدەتوانی نەبووایە، خوداوە

که بیستی عیسا دەرەوە. دەریانکردە و دەکەیت؟ فێرمان تۆ ئایا لەدایکبوویت، گوناهدا
ئەو خودا؟ کوڕی بە هەیە باوەڕت تۆ ئایا فەرمووو: پێی دۆزییەوە کاتێک و دەریانکردبوو،
گوت: پێی عیسا بهێنم؟ پیێ باوەڕی ئەوەی بۆ گەورەم، کێیە، گوتی: و دایەوە وەڵامی کەسە
باوەڕ من گوتی: بەڵام ئەو خۆیەتی. ئەو دەکات قسە تۆ لەگەڵ ئەوەی و بینیوە ئەوت تۆ
تاکو جیهانە، ئەم هاتمە حوکمدان بۆ من گوتی، عیسا و برد. بۆ کڕنۆشی و گەورەم، دەکەم،
لەگەڵی کە فەریسییەکان لە هەندێک و بن. کوێر دەبینن ئەوانەی و ببینن نابینن ئەوانەی
نابینا ئەگەر گوتن: پێی عیسا ئین؟ نابینا ئێمەش ئایا گوت، پێیان و بیست، ئەمانەیان بوون
دەمێنێتەوە.گوناهەکەتان کەواتە دەبینین، کە دەڵێن ئێستا بەڵام نەدەبوو، گوناهتان بوون،

10

حەوشەی ناو ناچێتە دەرگاکەوە لەڕێگەی کە ئەوەی ئێوە، بۆ دەڵێم من ڕاستی ڕاستی
ئەوەی بەڵام تاڵانچییەک و دزێکە ئەوە سەردەکەوێت، ترەوە شوێنێکی لە بەڵکو مەڕەکان،
دەرگا دەرگاوان ئەمە بۆ مەڕەکانە. شوانی ژوورەوە دێتە دەرگاکەوە ڕێگەی لە کە
بانگ ناوەوە بە تایبەتەکانی مەڕە و دەگرن، ئەو دەنگی لە گویێ مەڕەکان و دەکاتەوە،
و دەڕوات، لەپێشیانەوە دەردەهێنێت، تایبەتەکانی مەڕە کاتێک و دەریاندەبات. و دەکات
بەڵکو ناکەون، بێگانە شوێنی بەڵام دەناسن. ئەو دەنگی چونکە دەکەون، دوای مەڕەکان
بەڵام گوت، ئەوان بۆ پەندەی ئەم عیسا نازانن. بێگانەکان دەنگی چونکە لێی، هەڵدێن
گوتن: پێی دیکە جارێکی عیسا دەگوتن. پێی کە لەوەی بوو چی مەبەستی نەیانزانی ئەوان
هاتن من پێش ئەوانەی هەموو مەڕەکانم. دەرگای من کە دەڵێم پێتان بەڕاستی بەڕاستی،
من ڕێگەی لە کەسێک ئەگەر دەرگاکەم، من نەگرتن. لیێ گوێیان مەڕەکان بەڵام چەتەن، و دز
لەوەڕگا و دەرەوە، دەچێتە و ژوورەوە دەچێتە و دەبێت، ڕزگار ژوورەوە، بچێتە

من بەڵام بێت، لەناوبەری و بکوژێت و بدزێت ئەوەی بۆ مەگەر نایەت دزەکە دەدۆزێتەوە. گیانی چاک شوانی چاکم. شوانی من هەبێت. تەواوی بە و هەبێت ژیانیان ئەوەی بۆ هاتم گورگەکە نین، خۆی هی مەڕەکان و نییە شوان کە کرێکارەکە مەڕەکان. بۆ دادەنێت خۆی و دەڕفێنێت ئەوانی گورگەکە و هەڵدێت، و بەجێدەهێڵێت مەڕەکان و دێت کە دەبینێت بە نادات پێ گرنگی و کرێکارە چونکە هەڵدێت، کرێکارەکە دەکات. پەرتەوازە مەڕەکان منەوە هی ئەوانەی لەلایەن و دەناسم منن هی ئەوانەی چاکم، شوانی من مەڕەکان.

بۆ دادەنێم خۆم گیانی و دەزانم، باوک منیش و دەزانێت منی باوک چۆن وەک دەناسرێم و بهێنم، ئەوانیشم پێویستە نین، حەوشەیە لەم کە هەیە دیکەم مەڕانی بەڵام و مەڕەکان. خۆشدەوێت، من باوک ئەمە لەبەر شوان. یەک ڕمە، یەک دەبنە و دەگرن، دەنگم لە گوێ من لە ئەوە کەس وەریبگرمەوە. دیسان ئەوەی بۆ دادەنێم، خۆم گیانی من چونکە دەسەڵاتم و ئەوە، دانانی بۆ هەیە دەسەڵاتم خۆم. لە ئەوە دایدەنێم من بەڵام ناسێنێتەوە، دیسان بۆیە باوکمەوە. لە وەرگرت فەرمانەم ئەم دیسان. ئەوە وەرگرتنەوەی بۆ هەیە دەیانگوت: ئەوان لە زۆرێک وشانە. ئەم بەهۆی ڕوویدا جولەکەکان لەنێو دابەشبوون هی وشانە ئەم دەیانگوت، تر ئەوانی دەگرن؟ لێی گوێ بۆچی شێتە، و هەیە پیسی ڕۆحی بکاتەوە؟کوێران چاوانی دەتوانێ پیس ڕۆحی ئایا نین، تێدا پیسی ڕۆحی کەسێکی

لە عیسا و بوو، زستان وەرزی و بوو، ئۆرشەلیم لە تەرخانکردن جەژنی کە ڕوویدا گوت، پێیان و دا دەوریان کەواتە جولەکەکان دەڕۆیشت. سلێمان هەیوانی لە پەرستگادا بڵێ. پێمان ئاشکرایی بە مەسیحەکەیت، تۆ ئەگەر هەڵدەگریت؟ ئێمە گیانی کەی هەتا باوکمدا ناوی لە من کە کارانەی ئەو نەکرد. باوەڕتان و ئێوە، بۆ گوتم دایەوە: وەڵامی عیسا لە ئێوە چونکە ناکەن، باوەڕ ئێوە بەڵام من. دەربارەی دەدەن شایەتی ئەوانە دەیانکەم، ئەوان من و دەگرن، دەنگم لە گوێ من مەڕەکانی گوتن. پێم وەک نین، من مەڕەکانی ناچن لەناو هەرگیز و ئەوان، دەدەمە هەتاهەتایی ژیانی من و دەکەون، شوێنم و دەناسم،

له پێداوم، ئەوانی کە باوکم نارڕفێنێت. من دەستی لە ئەوان کەسێک و هەتاهەتایە، بۆ باوک و من بیانرڕفێنێت. باوکم دەستی لە ناتوانێت کەس و گەورەترە، شتێک هەموو وەڵامی عیسا بکەن. بەردبارانی ئەوەی بۆ برد بەردەکانیان دیسان بۆیە جولەکەکان یەکین. بەردبارانم کارانە لەو یەکێک کام بۆ باوکمەوە، لایەن لە پیشاندان چاکم کاری زۆر دانەوە: ناکەین، بەردبارانت چاک کارێکی لەبەر گوتیان: و دایەوە وەڵامیان جولەکەکان دەکەن؟ وەڵامی عیسا دادەنێیت. خودا بە خۆت و مرۆڤیت تۆ ئەوەی لەبەر و کفر، لەبەر بەڵکو پێ ئەوانەی ئەگەر خوداوەندن؟ ئێوە گوتم من نەنووسراوە، یاساکەتاندا لە ئایا دایەوە: ناتوانرێت نووسینەکە و هات، بۆیان خوداوەند وشەی کە خوداوەندان، گوتن

کفر کە دەڵێن ئێوە جیهان، بۆ ناردوویەتی و کردووە پیرۆزی باوک ئەوەی هەڵبوەشێتەوە، مەکەن، پێ باوەڕم ناکەم، باوکم کارەکانی ئەگەر خوداوەندم؟ کوڕی گوتم چونکە دەکەیت، ئەوەی بۆ بکەن، کارەکانم بە باوەڕ ناکەن، پێ باوەڕم ئەگەر تەنانەت دەیکەم، بەڵام ئەگەر دەدا هەوڵیان دیسان بۆیە ئەودام. لە منیش و مندایە لە باوک کە بهێنن باوەڕ و بزانن دەرچوو.دەستیان لە بەڵام بیگرن،

لەوێ سەرەتادا لە یەحیا کە شوێنەی ئەو بۆ ئوردون، ڕووباری ئەوبەری چووە دیسانەوە و یەحیا دەیانگوت: و ئەو لای بۆ هاتن کەس زۆر مایەوە. لەوێ و دەدا، ئاودەست خەڵک لە ڕاست گوتی، ئەمە دەربارەی یەحیا ئەوەی هەموو بەڵام نەکرد، نیشانەیەکی هیچ بەڕاستی هێنا.ئەو بە باوەڕیان لەوێ کەس زۆر و بوو.

11

مارسای و مەریەم گوندی لە بێتعەنیا، لە لازارۆس ناوی بە بوو نەخۆش کەسێکی

به پێیەکانی و کردەوە چەور بۆن بە یەزدانی کە بوو ژنە ئەو مریەم ئەو. خوشکی بۆ ناردیان خوشکەکان کەواتە بوو. نەخۆش لازار براکەی کە سڕییەوە، خۆی پرچەکانی ئەمەی عیسا کاتێک نەخۆشە. دەوێت خۆشت ئەوەی ببینە گەورەم، گوتیان، و ئەو لای کوڕی تاکو خودایە، شکۆمەندی بۆ بەڵکو نییە، مردن بۆ نەخۆشییە ئەم فەرمووی: بیست، لازارۆسی و خوشکەکەی و مارسا عیسا بکرێت. شکۆمەند ئەوەوە ڕێگەی لە خودا مایەوە. بوو تێیدا شوێنەی لەو ڕۆژ دوو ئەوسا نەخۆشە، کە بیستی کاتێک خۆشدەویست. پێیان قوتابییەکان یەهودیا. بڕۆینە دیسان با دەڵێت: قوتابییەکانی بە ئەمە دوای پاشان دەچیتەوە دیسان و بکەن، بەردباران تۆ دەدا هەوڵیان جولەکەکان ئێستا ڕەبی، گوت: ڕۆژدا لە کەسێک ئەگەر نییە؟ ڕۆژدا لە کاتژمێر دوازدە ئایا دایەوە: وەڵامی عیسا ئەوی؟ ڕێبکات، شەودا لە کەسێک ئەگەر دەبینێت، جیهانە ئەم ڕووناکی چونکە ناکەوێت، بڕوات، دەڵێن: پێی ئەمە دوای و وت، ئەمانەی نییە. ئەودا لە ڕووناکی چونکە ساتمەدەکات، کەواتە قوتابییەکانی بیخەبەنمەوە. ئەوەی بۆ دەڕۆم بەڵام خەواوە، هاوڕێکەمان لازارۆس، کردبوو، قسەی ئەو مردنی دەربارەی عیسا دەبێت. ڕزگار خەوتووە، ئەگەر گەورەم، گوتیان: بە عیسا کەواتە ئەوکات دەکات. قسە خەو و خەوتن دەربارەی کە پێیانوابوو ئەوان بەڵام چونکە بهێنن، باوەڕ ئەوەی بۆ ئێوە، لەبەر شادمانم و مرد. لازار فەرموون: پێی ڕاشکاوی بە دیدیمۆس، دەگوترێت پێی کە توماس بۆیە ئەو. لای بۆ بڕۆین با بەڵام لەوی، نەبووم بمرین.لەگەڵی تا بڕۆین ئێمەش با گوت: هاوقوتابییەکانی

نزیک بێتئانیا بوو. گۆڕەکە لە پێشتر ڕۆژ چوار کە دۆزییەوە ئەو هات، عیسا کاتێک مارسا لای بۆ هاتبوون جولەکەکان لە زۆر دوورییەوە. ستادیۆن پازدە وەک بوو، ئۆرشەلیم دێت، عیسا بیستی کە مارسا براکەیان. بە سەبارەت بکەنەوە دڵنەواییان تاکو مەریەم و گەورەم، گوت: عیسای بە مارسا دانیشتبوو. ماڵ لە مەریەم بەڵام ئەو، پێشوازیی چووە خودا لە داوا هەرچی کە دەزانم ئێستاش بەڵام نەدەمرد. براکەم بوویتایە، لێرە ئەگەر

دەڵێت: پێی مارسا هەڵدەستێتەوە. براکەت دەڵێت: پێی عیسا دەدات. پێت خودا بکەیت، من گوت، پێی عیسا هەڵدەستێتەوە. هەڵستانەوەدا لە دوایی، ڕۆژی لە کە دەزانم من و دەژییێت، بمرێت، ئەگەر تەنانەت من، بە دەهێنێت باوەڕ ئەوەی ژیان. و هەستانەوەم باوەڕت هەتاهەتایە. بۆ نامرێت هەرگیز من بە دەهێنێت باوەڕ و دەژییێت ئەوەی هەموو خودای، کوڕی مەسیحی، تۆ کە هێناوە باوەڕم من گەورەم، بەڵێ بۆی، دەڵێت هەیە؟ بەمە خوشکی مریەمی بانگی نهێنی بە و ڕۆیشت و گوت ئەمانەی و دێت. جیهان بۆ ئەوەی بەخێرایی بیستی، کاتەی ئەو دەکات. بانگت و ئامادەیە مامۆستا گوتی، و کرد خۆی کە بوو شوێنە لەو بەڵکو گوندەکە، ناو نەهاتبووە عیسا هێشتا ئەو. لای دێتە و هەڵدەستێت دڵنەوایی و بوون ماڵەکەدا لە ئەودا لەگەڵ کە جولەکانەی ئەو کردبووی. پێشوازی مارسا و کەوتن ئەو دوای دەرچوو، و هەستا خێرایی بە مریەم بینییان کاتێک دەکرد، ئەویان ئەو هاتە کە مەریەم کەواتە بگرییێت. لەوێ ئەوەی بۆ گۆڕەکە ناو دەچێتە کە گوتیان گەورەم، گوت: پێی و پێیەکانی سەر کەوتە بینی ئەوی کاتێک بوو، تێیدا عیسا کە شوێنەی جولەکانەی ئەو و دەگرییێت ئەو بینی کە کەواتە عیسا نەدەمرد. براکەم بووایت لێرە ئەگەر داتانناوە کوێ گوتی، و پەشۆکاند. خۆی و بوو توڕە ڕۆحدا لە دەگریان، کۆببوونەوە لەگەڵی ببینە دەیانگوت: جولەکەکان کەواتە گریا. عیسا ببینە. و وەرە گەورەم، بۆی، دەڵێن ئەو؟ نابیناکەی چاوەکانی کە ئەمە، ئایا وتیان: ئەوان لە هەندێک دەویست! خۆشی چۆن توندی بە خۆیدا لەناو دیسان کەواتە، عیسا نەمرێت؟ ئەمەش وابکات نەیدەتوانی کردەوە، عیسا دانرابوو. لەسەری بەردێک و بوو، ئەشکەوتێک گۆڕەکە گۆڕەکە. ناو هاتە بوو، جوڵاو بۆن ئێستا گەورەم، دەڵێت: پێی مردووەکە، خوشکی مارسا، هەڵبڕن. بەردەکە دەڵێت: باوەڕ ئەگەر کە نەگوتیت پێم ئایا دەڵێت: پێی عیسا ڕۆژە. چوار چونکە دەردەچێت، لەژێریدا مردووەکە کە هەڵگرت بەردەکەیان کەواتە دەبینیت؟ خودا شکۆمەندی بکەیت، کە دەکەم سوپاست باوک، گوتی: و هەڵبڕی ژوور بەرەو چاوەکانی عیسا بەڵام ڕاکشابوو.

ئەو لەبەر بەڵام دەگریت، من لە گویَ هەمیشە کە دەمزانی بەڵام من گرت. لێم گوێت
منت تۆ کە بهێنن باوەڕ ئەوەی بۆ گوت، ئەمەم ڕاوەستاون دەوروبەرم لە کە خەڵکەی
دەرەوە. وەرە لازار، ئەی کرد: هاواری بەرز دەنگێکی بە گوت، ئەمانەی کاتێک و ناردووە.
بە ڕووخساری و بەستراوە، پەڕۆکان بە دەستەکانی و پێیەکان دەرەوە، هاتە مردووەکە
بڕوات.بهێڵن و بیکەنەوە فەرموون: پێی عیسا پێچرابووەوە. پەڕۆیەک

باوەڕیان کردی، عیسا کە بینیبوو ئەوەیان و مریەم لای بۆ هاتبوون کە جولەکەکان لە زۆر
کردی عیسا ئەوەی و فەریسییەکان لای بۆ چوون ئەوان لە هەندێک بەڵام هێنا. ئەو بە
و کۆکردەوە ئەنجومەنیان فەریسییەکان و کاهینەکان سەرۆک کەواتە گوت. پێیان
بدەین بەڕەڵای ئێمە ئەگەر دەکات؟ نیشانە زۆر پیاوە ئەم چونکە دەکەین، چی دەیانگوت:
دەبەن. نەتەوەکەمان و شوێن و دێن ڕۆمانییەکان و دەهێنن، ئەو بە باوەڕ هەموو ئاوا،
هیچ ئێوە گوتن: پێی ساڵەدا، لەو بوو کاهینان سەرۆکی کە کایافا، لەوان، یەکێک بەڵام
نەک و گەل، بۆ بمرێت پیاو یەک کە ئێمە بۆ سوودمەندە کە دەکاتەوە بیرتان نە نازانن،
ساڵەدا لەو بوو باڵا کاهینی بەڵام نەیوت، خۆیەوە لە ئەمەش لەناوبچێت. نەتەوە هەموو
بۆ بەڵکو نەتەوەکە، بۆ تەنها نەک و نەتەوەکە، بۆ بمرێت دەبوو عیسا کە کرد پێشبینی
کەواتە ڕۆژەوە ئەو لە یەک. بۆ کۆبکاتەوە خودا پەرتەوازەبووەکانی منداڵە ئەوەی
جولەکەکان، لەنێو نەدەگەڕا ئاشکرایی بە ئیتر کەواتە عیسا بیکوژن. کە کرد ڕاوێژیان
ئەفرایم، دەگوترا پێی کە شارێک بۆ چۆڵەوانی، نزیک ناوچەیەک بۆ ڕۆیشت لەوێوە بەڵکو
زۆر و بووەوە، نزیک جولەکە پەسخای جەژنی دەمایەوە. قوتابییەکانی لەگەڵ لەویَ و
پاک خۆیان ئەوەی بۆ ئۆرشەلیم چوونە پەسخا جەژنی پێش گوندەکانەوە لە کەس
کە دەیانگوت یەکتری لەگەڵ پەرستگاکە لە و دەگەڕان عیسادا بەدوای کەواتە بکەنەوە.
و گەورەکان کاهینە جەژنەکە؟ نایەتە ئایا دەردەکەوێت، چی پێتان ڕاوەستاون،
بۆ بکاتەوە، ئاگاداریان لەکوێیە، بزانیَ کەسێک ئەگەر کە دابوو فەرمانیان فەریسییەکان

بیگرن.ئەوەی

12

بوو، مردوو لازاری لەویَ کە بێتعەنیا، هاتە پەسخا جەژنی پێش ڕۆژ شەش عیسا کەواتە و کرد، ئامادە بۆ ئێوارەیان نانی لەویَ ئەوان هەڵیستاندەوە. مردووان لەناو کە ئەوەی کەواتە دانیشتبوون. ئەو لەگەڵ لەوانەی بوو یەکێک لازارۆس بەڵام دەکرد، خزمەتی مارسا چەورکرد عیسای پێیەکانی وەرگرت، گرانبەهای و پاک ناردی بۆنخۆشی پاوەندێک مەریەم بۆنخۆشیەکە. بۆنی لە پڕبووەوە ماڵەکەش سڕییەوە، ئەوی پێیەکانی خۆی قژەکانی بە و دەیویست ئەوەی ئیسخەریۆتی، سیمۆن کوڕی یەهودا قوتابییەکانی، لە یەکێک کەواتە نەدرایە و نەفرۆشرا دینار سەد سیَ بە بۆنەخۆشە ئەم بۆچی دەڵێت بکات، ڕادەستی دز ئەوەی لەبەر بەڵکو دەدا، هەژاران بە گرنگی ئەوەی لەبەر نەک گوت ئەمەی هەژاران؟ لێی وتی: بۆیە عیسا دەیدزی. ناوی دەخرانە شتانەی ئەو و هەبوو پارەی سندوقی و بوو، هەیە، خۆتان لەگەڵ هەمیشە بۆ هەژارەکان پاراستوویەتی. من نێژراوی ڕۆژی بۆ بگەڕیَ، هاتن و لەوێیە، کە زانییان جولەکەکان لە زۆر کۆمەڵێکی نیم. لەگەڵتان هەمیشە من بەڵام بەڵام هەڵیستاندەوە. مردووان لە کە ببینن لازاروش ئەوەی بۆ بەڵکو عیسا، لەبەر تەنها نەک لە جولەکەکان لە زۆر چونکە بکوژن. لازارۆسیش ئەوەی بۆ دانا پلانیان گەورەکان کاهینە دەهێنا.عیسا بە باوەڕیان و دەڕۆیشتن ئەو ڕێگەی

عیسا کە بیستیان کاتێک هاتبوون، جەژنەکە بۆ کە گەورەیەی کۆمەڵە ئەو دواتر، ڕۆژی لە ئەو، بەرەوپیری بۆ دەرەوە چوونە و گرت خورماکانیان دار لقەکانی ئەوان ئۆرشەلیم، دێتە پاشای دێت، یەزدانەوە ناوی بە کە کەسەی ئەو بەرەکەتدار هۆسەنا، دەکرد: هاواریان و

نووسراوە، وەک دانیشت، لەسەری و دۆزییەوە گەنجی گوێدرێژکێکی عیسا ئیسرائیل.
دانیشتووە.کەر جاشێکی لەسەر کە دێت پاشاکەت ئەوەتا سییۆن، کچی نەترسە،

کرا، شکۆدار عیسا کاتێک بەڵام ئەو، قوتابییەکانی نەزانی سەرەتادا لە بەڵام شتانەیان ئەم کرد. ئەو بۆ شتانەیان ئەم و نووسرابوون، ئەو لەسەر شتانە ئەم کە هاتەوە بیریان ئەوسا لەناو و بانگکرد گۆڕەکە لە لازارۆسی کاتێک بوون ئەودا لەگەڵ کە دا شایەتییان کۆمەڵەکە ئەم ئەو بیستبوویان چونکە پێکەوت، چاوی کۆمەڵەکە ئەمە لەبەر هەڵیستاندەوە. مردووان هیچ کە دەبینن گوتیان: خۆیان بە کەواتە فەریسییەکان ئەوانە کردبوو. نیشانەیەی
ڕۆیشت.ئەودا دوای بە جیهان ببینن، ناکەن؟ سوودێک

بپەرستن. جەژنەکەدا لە ئەوەی بۆ سەردەکەوتن کە بوون ئەوانە لەنێو یۆنانی هەندێک و لێدەکرد داوایان و بوو، جەلیلەوە بێتسەیدای لە کە فیلیپۆس لای هاتنە کەواتە ئەمانە و دەڵێت، ئەندراوس بە و دێت فیلیپۆس ببینین. عیسا دەمانەوێت گەورەم، دەیانگوت: پێی و دانەوە وەڵامی عیسا بەڵام دەڵێن، عیسا بە فیلیپۆس و ئەندراوس دیسانەوە بەڕاستی بەڕاستی بکرێت. شکۆدار مرۆڤ کوڕی ئەوەی بۆ هاتووە کاتژمێر فەرموون:
تەنها نەمرێت، و زەوی ناو نەکەوێتە دانەوێڵە لە دانەیەک ئەگەر ئێوە، بۆ دەڵێم
بێت خۆی گیانی دۆستی ئەوەی دەهێنێت. زۆر بەرهەمی بمرێت، ئەگەر بەڵام دەمێنێتەوە، هەتاهەتایی ژیانی بۆ جیهانەدا، لەم بێت خۆی گیانی لە ڕقی ئەوەی و دەدات، لەدەستی لەوێش هەم، من لەکوێ و بکەوێت، شوێنم با بکات، خزمەتم کەسێک ئەگەر دەیپارێزێت. ئێستا دەگرێت. لێ ڕێزی باوک بکات، خزمەتم کەسێک ئەگەر و دەبێت، من خزمەتکارەکەی بۆ هاتم ئەمە لەبەر بەڵام کاتژمێرە. لەم بکە ڕزگارم باوک، بڵێم؟ چی و پەشۆکاوە، گیانم شکۆدارم هات: ئاسمانەوە لە دەنگێک ئیتر بکە. شکۆدار خۆت ناوی باوک، کاتژمێرە. ئەم بیستبوو، گوێیان و ڕاوەستابوون کە خەڵکەی ئەو کەواتە دەکەم. شکۆدار دیسانیش و کرد

کردووە. لەگەڵ قسەی نێردراوێک دەیانگوت تر هەندێکی بووە، هەورەتریشقە دەیانگوت ئێستا بوو. ئێوە بۆ بەڵکو نەبوو، من بۆ دەنگە ئەم فەرمووی: و دایەوە وەڵامی عیسا من و دەرەوە. بۆ دەردەکرێت جیهانە ئەم فەرمانڕەوای ئێستا هەیە، جیهانە ئەم دادوەری دەیگوت، بەڵام ئەمە ڕادەکێشم. خۆم لای بۆ هەموویان بکرێمەوە، بەرز زەویەوە لە ئەگەر و دایەوە وەڵامی کۆمەڵەکە بمرێت. بوو نزیک مردنێک جۆرە چ بە کە دەدا ئەوە نیشانەی تۆ چۆن ئیتر دەمێنێتەوە، هەتاهەتایە بۆ مەسیح کە بیستمانە یاساکە لە ئێمە گوت: پێی پێی بۆیە عیسا کێیە؟ مرۆڤە کوڕی ئەم بەرزکرێتەوە؟ مرۆڤ کوڕی پێویستە دەڵێیت بۆ هەیە، ڕووناکیتان کە تا بڕۆن لەگەڵتاندایە، ڕووناکی کەم کاتێکی بۆ هێشتا فەرموون: ئەو تا دەڕوات. کویێ بۆ نازانێت دەڕوات تاریکیدا لە ئەوەی نەتانگرێت، تاریکی ئەوەی ئەمانەی ڕووناکی. کوڕانی ببنە ئەوەی بۆ ڕووناکییە، ئەو بە بهێنن باوەڕ هەتانە، ڕووناکییە لەوان.شاردەوە خۆی و ڕۆیشت و عیسا، قسەکرد

وشەکەی ئەوەی بۆ نەهێنا. پێی باوەڕیان بەڵام کردبوو، لەبەردەمیان نیشانەی زۆر ئەوەندە و بیستنەکەمان؟ بە هێنا باوەڕی کیێ گەورە، گوتی: کە بکرێت جێبەجیێ پێغەمبەر هەسایای ئیشایا چونکە بکەن، باوەڕ نەیاندەتوانی ئەمە لەبەر کرایەوە؟ ئاشکرا کیێ بۆ گەورە باسکی بە ئەوەی بۆ کردووە، ڕەق دڵیانی و کردووە کوێر ئەوانی چاوەکانی ئەو فەرمووی، دیسان دەکەمەوە.چاکیان من و نەگەڕێنەوە، و تێنەگەن دڵیان بە و نەبینن چاوەکانیان

لەگەڵ کرد. قسەی ئەو دەربارەی و بینی ئەوی شکۆمەندی کاتێک وت ئیشایا ئەمانەی فەریسییەکان لەبەر بەڵام هێنا، ئەو بە باوەڕیان فەرمانڕەواکان لە زۆرێک بەڵام ئەوەشدا، مرۆڤەکانیان شکۆمەندی ئەوان چونکە دەرنەکرێن. کۆمەڵ لە ئەوەی بۆ نەنا، پێدا دانیان خودا.شکۆمەندی لە بوو خۆشویست زیاتر

باوەڕ بەڵکو ناهێنێت، من بە باوەڕ دەهێنێت، من بە باوەڕ ئەوەی گوتی: و کرد هاواری عیسا من دەبینێت. ناردووە منی ئەوەی دەبینێت، من ئەوەی و ناردووە. منی کە دەهێنێت بەوە لە دەهێنێت من بە باوەڕ ئەوەی هەموو ئەوەی بۆ هاتووم، جیهان ناو بۆ ڕووناکی وەک من نەکات، پێ باوەڕی و بگرێت قسەکانم لە گوێ کەسێک ئەگەر و نەمێنێتەوە. تاریکیدا ئەوەی بۆ بەڵکو بکەم، جیهان حوکمی ئەوەی بۆ نەهاتووم من چونکە ناکەم، ئەو حوکمی هەیە دادوەرێکی وەرناگرێت، من وشەکانی و دەکاتەوە ڕەتم ئەوەی بکەم. جیهان ڕزگاری لە من چونکە دا دوایین ڕۆژی لە دەکات دادوەری ئەوە گوتم، من کە وشەیەی ئەو بۆی، چی کە پێدام فەرمانێکی خۆی ناردووە، منی کە باوکەی ئەو بەڵکو نەکرد، قسەم خۆمەوە من کە ئەوەی هەتاهەتاییە. ژیانی ئەو فەرمانەکەی کە دەزانم و بکەم، قسە چی و بڵێم دەکەم.قسە شێوەیە بەو فەرموومە، پێی باوک وەک دەکەم، قسەی

13

جیهانەوە لەم بڕوات ئەوەی بۆ هاتووە کاتژمێرەکەی کە زانی عیسا پەسخا، جەژنی پێش خۆشی کۆتایی هەتا بوون، جیهان لە کە خۆی تایبەتەکانی خۆشویستی باوک، لای بۆ کوڕی یەهودای دڵی نێو بووی خستبووی پێشتر شەیتان بوو، شیوان کاتێک ویستن. بە پێداوە شتێکی هەموو باوک کە زانی عیسا بدات. ئەوی ئەوەی بۆ ئیسخەریۆتی سیمۆن شێوانەکە لە دەگەڕێتەوە، خودا بەرەو و دەرەوە هاتووەتە خودا لە کە و دەستەوە، ناو کردە ئاو پاشان پێچا. خۆی و برد دەستەسڕێکی و دانا، جلەکانی و هەستایەوە بە سڕینەوەیان و قوتابییەکان پێیەکانی شوشتنی بە کرد دەستی و تەشتەکە، دەڵێت: پێی ئەو و پەترۆس، شیمۆن لای دێتە کەواتە پێچرابوو. پێی کە دەستەسڕەکە من ئەوەی گوت: پێی و دایەوە وەڵامی عیسا دەشۆیت؟ منی پێیەکانی تۆ گەورەم،

نەخێر، دەڵێت: پێی پەترۆس دەیزانیت. ئەمە دواى بەڵام نایزانیت، ئێستا تۆ دەیکەم، نابێت. من لەگەڵ بەشت نەتشۆم، ئەگەر دایەوە: وەڵامی عیسا نەشۆیت. پێیەکانم هەرگیز سەرمیش. و دەستەکانم بەڵکو پێیەکانم، تەنها نەک گەورەم، دەڵێت: پێی پەترۆس شیمۆن بەڵکو پێیەکانی، شوشتنی لە جگە نییە پێویستی شوشتراوە ئەوەی دەڵێت: پێی عیسا ئەویان کێ چونکە دەیزانی ئەو هەمووتان. نەک بەڵام پاکن، ئێوەش و پاکە، تەواو نین.پاک هەمووتان ئێوە وتی: بۆیە دەکرد، دەستبەجێ

پێی و دانیشت دووبارە وەرگرت، خۆی جلەکانی و شووشت ئەوانی پێیانی ئەو کاتێک باش و گەورە، و مامۆستا دەکەن بانگم ئێوە کردووە؟ ئێوە بۆ چیم دەزانن ئایا فەرموون: مامۆستام، و گەورە کە من شوشت، ئێوەم پێیانی من کەواتە ئەگەر منم. چونکە دەڵێن، ئێوە بۆ من وەک ئەوەی بۆ ئێوە، داومەتە نموونەیەک بشۆن. یەکتر پێیانی دەبێت ئێوەش خۆی گەورەکەی لە کۆیلەیەک هیچ دەڵێم، پێتان ڕاستی ڕاستی بیکەن. ئێوەش کردم، ئەم ئەگەر نییە. گەورەتر ناردوویەتی ئەوەی لە نێردراوێک هیچ هەروەها نییە، گەورەتر دەزانم من ناڵێم، ئێوە هەمووو دەربارەی من بکەن. پێ کاریان ئەگەر پیرۆزن دەزانن، شتانە نان من لەگەڵ ئەوەی بکرێت، جێبەجێ نووسراوەکە ئەوەی بۆ بەڵام هەڵبژاردووە، کێم ڕوو ئەوەی پێش دەڵێم پێتان ئێستاوە لە هەڵبڕیوە. من دژی لە خۆی پاژنەی دەخوات ئەوەی دەڵێم، پێتان ڕاستی ڕاستی ئەوم. من کە بکەن باوەڕ ڕوویدا کاتێک ئەوەی بۆ بدات، پێشوازی ئەوەی بەڵام دەکات، من لە پێشوازی دەینێرم، من کە دەکات کەسێک لە پێشوازی ناردووە.منی کە دەکات لەوە پێشوازی دەکات، من لە

بۆ دەڵێم ئامین، ئامین گوت: و دا شایەتی و بوو، پەشێوا ڕۆحدا لە عیسا گوت، ئەمانەی دەکردن، یەکتریان تەماشای قوتابییەکان کەواتە دەدات. من ئێوە لە یەکێک کە ئێوە عیسادا باوەشی لە قوتابییەکانی لە یەکێک دەڵێت. کێ ئەوەی دەربارەی بوون سەرلێشێواو

ئەم بۆ ئاماژەی بۆیە پەترۆس شیمۆن دەویست. خۆشی عیسا کە ئەوەی پاڵکەوتبوو، سەر کەوتە دەکات. قسە ئەو دەربارەی کە ئەوەی دەبێت کێ بکات پرسیار تاکو کرد کەسە پارچە من کە ئەوەیە دایەوە: وەڵامی عیسا کێیە؟ گەورەم، گوت: پێی و عیسا سنگی سیمۆن کوڕی یەهودای دایە و تێوەکرد نانەکەی پارچە ئیتر پێیدەدەم. و تێودەکەم نانەکە پێی عیسا کەواتە ئەو. ناو چووە شەیتان ئەوسا نانە، پارچە ئەو دوای و ئیسخەریۆتی. چی بۆ نەزانی پاڵخراوەکان لە کەس بەڵام ئەمە بیکە. زووتر دەیکەیت، تۆ ئەوەی دەڵێت: پێی عیسا کە هەبوو، پارەی سندوقی یەهودا چونکە دەزانی، وایان هەندێک وت. پێی کاتێک بدە. هەژارەکان بە شتێک یان جەژنەکە، بۆ پێویستمانە کە بکڕە شتانە ئەو دەڵێت: بوو.شەو دەرچوو، دەستبەجێ گرت، نانەکەی پارچە ئەو

ئەو لە خودا و کرا، شکۆدار مرۆڤ کوڕی ئێستا دەڵێت، عیسا دەرەوە، چووە بۆیە کاتێک و دەکات، شکۆمەندی خۆیدا لە خوداش شکۆمەندکرا، ئەودا لە خودا ئەگەر کرا. شکۆدار و دەمگەڕێنەوە، ئێوەدام. لەگەڵ کەمێک هێشتا منداڵان، دەکات. شکۆمەندی دەستبەجێ بە ئێستاش بێن، ناتوانن ئێوە دەڕۆم، من شوێنەی ئەو بۆ کە گوت جولەکەکانم بە وەک من وەک بکەن، یەکتری خۆشبوێستی ئەوەی بۆ ئێوە دەدەمە نوێ فەرمانێکی دەڵێم. ئێوە دەزانن هەموو لەمەدا بکەن. یەکتری خۆشبوێستی ئێوەش ئەوەی بۆ کردن، خۆشبوێستیم پێی پەترۆس شیمۆن یەکتری. بۆ هەبێت خۆشەویستیتان ئەگەر منن، قوتابییانی ئێوە کە ناتوانیت دەچم، من شوێنەی ئەو دایەوە: وەڵامی عیسا دەچیت؟ کوێ بۆ گەورەم، دەڵێت: بۆچی گەورەم، دەڵێت: پێی پەترۆس دەکەویت. شوێنم دواتر بەڵام بکەویت، شوێنم ئێستا گیانی ئایا دایەوە: وەڵامی عیسا دادەنێم. تۆ بۆ خۆم گیانی بکەوم؟ دوات ئێستا ناتوانم سێ ئەوەی تا نادات دەنگ کەڵەشێر دەڵێم، پێت ڕاستی ڕاستی دادەنێیت؟ من بۆ خۆتت بکەیت.من ئینکاری جار

14

شوێنی باوکم ماڵی لە بهێنن. منیش بە باوەڕ و بهێنن خودا بە باوەڕ مەشێوێنن، ئێوە دڵی ئامادەکردنی بۆ دەڕۆم دەگوتن، پێم نەبووایە، وا ئەگەر هەیە، زۆر نیشتەجێبوونی و دێمەوە دیسانەوە بکەم، ئامادە ئێوە بۆ شوێنێک و بڕۆم ئەگەر ئێوە. بۆ شوێنێک بۆ من دەزانن ئێوە و بن. ئێوەش هەم، من کە لەوێ ئەوەی بۆ خۆم، لای بۆ دەتانبەمەوە کوێ بۆ نازانین ئێمە گەورەم، دەڵێت: پێی تۆماس دەزانن. ڕێگاکەش و دەڕۆم، کوێ و ڕاستییەکە و ڕێگاکەم من دەڵێت: پێی عیسا بزانین؟ ڕێگاکە دەتوانین چۆن ئیتر دەچیت، ناسیبووایە، منتان ئێوە ئەگەر من. ڕێگەی بە نەبێت ئەگەر باوک لای نایەتە کەس ژیانەکە، پێی فیلیپۆس بینیوە. ئەوتان و دەناسن ئەو ئێوە ئێستاوە لە ناسیبووایە. منیشتان باوکی کات ئەوەندە دەڵێت: پێی عیسا بەسمانە. ئەوە و بدە پیشان باوکمان گەورەم، دەڵێت: تۆ چۆن و بینیوە، باوکی بینیوە، منی ئەوەی فیلیپۆس؟ نەناسیوە، منت تۆ و ئێوەم، لەگەڵ ئەو مندایە؟ لە باوکیش و باوکدام لە من کە نییە باوەڕت ئایا بدە؟ پیشان باوکمان دەڵێیت، ئەو خۆی دەمێنێتەوە، من لە کە باوک بەڵکو ناڵێم، خۆمەوە لە دەیڵێم، ئێوە بۆ من وشانەی ئەگەر بەڵام مندایە، لە باوکیش و باوکدام لە من کە من بە بکەن باوەڕ دەکات. کارانە دەڵێم، پێتان بەڕاستی بەڕاستی، من. بە بکەن باوەڕ خۆیان کارانە ئەو لەبەر نییە، باوەڕتان لە گەورەتر و دەیانکات، ئەویش دەیانکەم من کارانەی ئەو دەهێنێت، من بە باوەڕ ئەوەی ئەوە مندا، ناوی لە بکەن داوا هەرچی و دەڕۆم. باوکم لای بۆ من چونکە دەیانکات، ئەمانە داوا منەوە ناوی بە شتێک ئەگەر بکرێت. شکۆمەندی کوڕدا لە باوک ئەوەی بۆ دەکەم، ئەیکەم.من بکەن،

و دەکەم باوک لە داوا من و بپارێزن. من فەرمانەکانی دەوێم، خۆشتان ئەگەر

ڕۆحی هەتاهەتایە. بۆ بمێنێتەوە لەگەڵتان ئەوەی بۆ ئێوە، دەداتە تر بەرگریکارێکی دەیناسن، ئێوە بەڵام نایناسێت، و نایبینێت چونکە وەریبگرێت، ناتوانێت جیهان کە ڕاستی، هەتیوان، وەک بەجێتان‌دەهێڵم نا دەبێت. ئێوەدا لەناو و دەمێنێتەوە ئێوە لەلای چونکە من چونکە دەمبینن، ئێوە بەڵام نامابینێت، من جیهان و کەمێک هێشتا ئێوە. لای دێمە من و مندان لە ئێوە و باوکمدام لە من کە دەزانن ئێوە ڕۆژەدا ئەو لە دەژین. ئێوە و دەژیم کە ئەوەیە کەسە ئەو بەوان، بێت پابەندی و هەیە منی فەرمانەکانی کە ئەوەی ئێوەدام. لە من و باوکمەوە، لەلایەن خۆشدەویسترێت دەوێت خۆشم کە ئەوەی دەوێت، خۆشم دەڵێت: پێی ئیسقەریۆتییە، ئەو نەک یەهودا، بۆی. دەردەخەم خۆم و دەوێت خۆشم وەڵامی عیسا جیهان؟ بۆ نەک و دەربخەیت ئێمە بۆ خۆت دەتەوێت کە بووە چی گەورەم، باوکیشم و دەپارێزێت، من وشەکەی بوێت، خۆشم کەسێک ئەگەر فەرموو: پێی و دایەوە ناوێت خۆش منی ئەوەی دەبین. نیشتەجێ ئەو لەلای و دێین ئەو لای بۆ و دەوێت، خۆشی هی بەڵکو نییە، من هی دەیبیستن ئێوە کە وشەیەی ئەو و ناکات، پاراست منی وشەکانی ناردووە.منی کە باوکەیە ئەو

ئەو یارمەتیدەرە، ئەو بەڵام دەمێنمەوە ئێوە لەنێو لەکاتێکدا گوتووە ئێوە بۆ ئەمانەم و فێردەکات شتێکتان هەموو ئەو دەینێرێت، منەوە ناوی بە باوک کە پیرۆزەی ڕۆحی خۆم ئاشتی ئێوە، بۆ بەجێدێڵم ئاشتی گوت. ئێوەم بە کە بیردەهێنێتەوە ئەوەتان هەموو پەشۆکاو ئێوە دڵی با ئێوە. دەدەمە من دەدات، جیهان ئەوەی وەک نەک ئێوە، دەدەمە ئێوە. لای بۆ دێمەوە و دەڕۆم من ئێوە: بە وتم من کە بیستتان ئێوە بترسێت. نە و نەبێت چونکە باوک، لای بۆ دەڕۆم من وتم کە دەبوون دڵخۆش دەویستم، خۆشتان ئێوە ئەگەر ڕووبدات کاتێک ئەوەی بۆ ڕوودان، پێش گوتووە پێتان من ئێستا مەزنترە. من لە باوکم من لە و دێت، جیهان فەرمانڕەوای چونکە لەگەڵتان، ناکەم قسە زۆر ئیتر بهێنن. باوەڕ باوک وەک و خۆشدەوێت، باوکم من کە بزانێت جیهان ئەوەی بۆ بەڵام نییە هیچی

برۆین.لێرەوە با هەستن، دەکەم. ئاوا پێکردم، فەرمانی

15

نابات، بەروبووم من لە کە لقێک هەموو جووتیارە. باوکم و ڕاستەقینەم، مێوی من بەروبوومی ئەوەی بۆ دەکاتەوە، پاکی دەبات، بەروبووم ئەوەی هەموو و هەڵیدەگرێتەوە، و بمێننەوە، من لە فەرموون. پێم کە وشەیەی ئەو لەبەر پاکن پێشتر ئێوە بدات. زیاتر مێودا لە ئەگەر خۆیەوە، لە بگرێت بەرهەم ناتوانێت لق چۆن وەک ئێوە. لە منیش لقەکانن. ئێوە مێوەکەم، من نەمێننەوە. من لە ئەگەر ناتوانن، ئێوەش ئاواش نەمێنێتەوە، ناتوانن من بێ چونکە دەگرێت، زۆر میوەی ئەمە ئەو، لە من و دەمێنێتەوە من لە ئەوەی وشک و دەرەوە فڕێدەدرێتە لق وەک نەمێنێتەوە، من لە کەسێک ئەگەر بکەن. هیچ من لە ئەگەر دەسووتێت. و ئاگر، ناو دەدەنە فڕێیان و دەکەنەوە کۆیان و دەبێتەوە، ئێوە بۆ و بکەن داوای دەتانەوێت ئەوەی بمێنێتەوە، ئێوە لە من وشەکانی و بمێننەوە وەک من. قوتابیی ببنە و بگرن زۆر میوەی ئەوەی بۆ کرا، شکۆدار باوکم لەمەدا دەبێت. بمێننەوە. مندا خۆشەویستی لە خۆشویست، ئێوەم منیش خۆشویست، منی باوک چۆن من چۆن وەک دەمێننەوە، من خۆشەویستی لە بپارێزن، من فەرمانەکانی ئێوە ئەگەر ئێوە بۆ ئەمانەم دەمێنمەوە. ئەو خۆشەویستی لە و پاراستووە باوکمم فەرمانەکانی ئەمە بێت. تەواو ئێوە خۆشی و بمێنێتەوە ئێوەدا لە من خۆشی ئەوەی بۆ گوتووە گەورەتر ویستن. خۆشم من چۆن وەک بکەن یەکتر خۆشەویستی ئەوەی بۆ منە، فەرمانی خۆی. هاوڕێکانی بۆ دابنێت خۆی گیانی کەسێک ئەوەی بۆ نییە، کەس خۆشەویستییە لەم بە ناوناوم ئێوە ئیتر پێدەدەم. فەرمانتان من کە بکەن ئەوە ئەگەر منن، هاوڕێیانی ئێوە چونکە هاوڕێ، بە ناوناوە ئێوەم بەڵام دەکات، چی گەورەکەی نازانێت کۆیلە چونکە کۆیلە،

منتان ئێوە نەک کردووەتەوە. ڕوون ئێوەم بۆ بیستوومە، باوکمەوە لە ئەوەی هەموو
و بهێنن، بەرهەم و بڕۆن ئەوەی بۆ دامەزراند ئێوەم و هەڵبژارد، ئێوەم من بەڵکو هەڵبژارد،
بدات. پێتان منەوە، ناوی بە بپرسن باوک لە هەرچی ئەوەی بۆ بمێنێتەوە، بەرهەمەکەتان
خۆشبوێت.یەکتر ئەوەی بۆ ئێوە، بە دەدەم فەرمان شتانە ئەم

ئێوە. پێش بووەتەوە من لە ڕقی جار یەکەم کە بزانن دەبێتەوە، لێتان ڕقی جیهان ئەگەر
نین، جیهان لە ئەوەی لەبەر بەڵام خۆشدەویست، خۆی هی جیهان بوونایە، جیهان لە ئەگەر
بکەنەوە بیر جیهان. دەبێتەوە لێتان ڕقی ئەمە لەبەر جیهان، لە ئێوە هەڵمبژاردنم من بەڵکو
ڕاوناوە، منیان ئەگەر نییە. گەورەتر خۆی گەورەی لە کۆیلە گوتن: پێم من کە وشەیەی لەو
ئەمانە بەڵام دەپارێزن. ئێوەش ئەوەی پاراستووە، منیان وشەکەی ئەگەر دەڕاونن، ئێوەش
ئەگەر نایناسن. ناردووە منی ئەوەی چونکە من، ناوی لەبەر ئێوە بە دەکەن هەموویان
بیانوویەکیان هیچ ئێستا بەڵام نەدەبوو، گوناهیان نەکردبا، ئەوان بۆ قسەم و نەهاتمایە
دەبێتەوە. باوکیشم لە ڕقی دەبێتەوە، من لە ڕقی ئەوەی گوناهەکەیان. بە سەبارەت نییە
نەدەبوو، گوناهیان نەیکردووە، دیکە کەسی کە نەکردبوایە لەنێویاندا کارانەم ئەو ئەگەر
بەڵام من. باوکی لە هەم و من لە هەم لێبووەتەوە، ڕقیان هەم و بینیویانە هەم ئێستا بەڵام
هۆ. بێ بوو لێم ڕقیان کە نووسراوە، یاساکەیاندا لە کە بکرێت تەواو وشەیە ئەو ئەوەی بۆ
ڕاستی ڕۆحی دەینێرم، ئێوە بۆ باوکەوە لای لە من ئەوەی دێت، یاریدەدەرەکە بەڵام کاتێک
دەدەن، شایەتی ئێوەش من، دەربارەی دەدات شایەتی ئەو دەردەچێت، باوکەوە لای لە کە
بوون.من لەگەڵ سەرەتاوە لە چونکە

16

کاتژمێرێک بەڵام دەکەن، دەرکراوتان نەبن. ڕەنجێندراو ئەوەی بۆ گوتوون پێ ئەمانەم پێشکەش خودا بە خزمەتێک بزانێت وا بکوژێت ئێوە کە هەرکەسێک ئەوەی بۆ دێت پێ ئەمانەم بەڵام ناسیوە. منیان نە و ناسیوە باوکیان نە چونکە دەیکەن، ئەمانە و دەکات. لە گوتوون. پێ ئەمانەم من کە بێتەوە بیرتان دێت، کاتژمێرەکە کاتێک تاکو گوتوون ئەوەی لای بۆ دەڕۆم بەڵام ئێستا بووم. لەگەڵتان چونکە نەگوتن، پێ ئەمانەم سەرەتاوە لەبەر بەڵام دەڕۆیت کوێ بۆ کە ناپرسێت من لە ئێوە لە کەسێک هیچ و ناردووە، منی دەڵێم، پێتان ڕاستی من بەڵام پڕکردووەتەوە. دڵتانی خەم گوتوون، پێ شتانەم ئەم ئەوەی ئەگەر بەڵام لاتان، نایەتە یارمەتیدەرە ئەو نەڕۆم، من ئەگەر چونکە بڕۆم. من کە سوودتانە و گوناه دەربارەی دەکات سەرزەنشت جیهان دێت، ئەو کاتێک و لاتان. دەینێرمە بڕۆم، پێم باوەڕیان چونکە گوناه، بە سەبارەت حوکم. دەربارەی و ڕاستودروستی دەربارەی نابینن، منی ئیتر و دەڕۆم باوکم لای بۆ ئەوەی لەبەر دادپەروەری، بە سەبارەت ناکەن، شتم زۆر هێشتا لێدراوە. حوکمی جیهانە ئەم فەرمانڕەوای چونکە دادوەری، بە سەبارەت دێت، ئەوە بەڵام کاتێک هەڵیبگرن. ناتوانن ئێستا بەڵام لەگەڵتان، قسەکردنی بۆ هەیە قسە خۆیەوە لە چونکە ڕاستییەکان، هەموو ناو بۆ دەکات ڕێنماییتان ڕاستی، ڕۆحی ئەو ڕایدەگەیەنێت. دێن شتانەی ئەو و دەکات، قسەی دەبیستێت هەرچی بەڵکو ناکات، هەموو ڕایدەگەیەنێت. ئێوە بۆ و وەردەگرێت منە لەوەی چونکە دەکات، شکۆمەندیم یەکە و وەردەگرێت من ئەوەی لە کە گوتم ئەوە لەبەر منن. هی هەیەتی، باوک ئەوانەی من چونکە دەمبینن، دیگە کەمێک دیسان و نامبینن، دیگە کەمێک ئێوە. بە ڕایدەگەیەنێت کەمێک دەڵێت، پێمان کە چییە ئەمە گوت: یەکتریان بە قوتابییەکانی باوک. لای دەچمەوە باوک؟ لای بۆ دەڕۆم من و دەبینن، منی دواتر کەمێک دیسان و نابینن، منی دواتر زانی کەواتە عیسا دەدوێت. چی نازانین کەمێک؟ دەڵێت کە چییە ئەمە کەواتە: دەیانگوت گوتم، کە دەگەڕێن یەکتر لەگەڵ ئەمە دەربارەی ئایا گوتن: پێی و بپرسن، لێی ویستیان کە

ئێوە کە ئێوە بۆ دەڵێم ڕاستی ڕاستی دەمبینن؟ و کەمێک دیسان و نامبینن، و کەمێک بەڵام دەبن، خەمبار ئێوە دەبێت، شادمان جیهان بەڵام دەگێڕن، شیوەن و دەگرییێن چونکە هەیە، ئازاری دەبێت، منداڵ کاتێک ژنە ئەو خۆشی، دەبێتە ئازارەکەتان ناکاتەوە تەنگانەکە یادی چیتر دەزێنێت، منداڵەکە کاتێک بەڵام هاتووە، کاتژمێرەکەی هەیە، خەمتان ئێستا بۆیە ئێوە جیهان. بۆ لەدایکبووە مرۆڤێک چونکە خۆشییەکە، لەبەر ئەو لە و ناسێنێتەوە. لێ خۆشیتان کەس و دەبێت، شاد دڵتان و دەتانبینمەوە دیسان بەڵام باوک لە داوا هەرچی کە دەڵێم پێتان ڕاستی ڕاستی ناکەن، لێ پرسیارێکم هیچ ڕۆژەدا و بپرسن من، ناوی بە نەپرسیوە هیچتان ئێوە ئێستا تا ئێوە. دەیداتە من، ناوی بە بکەن کردووە قسەم نموونەکاندا لە شتانە ئەم بێت. تەواو ئێوە خۆشی ئەوەی بۆ وەردەگرن، بە بەڵام ناکەم، لەگەڵ قسەتان نموونەکاندا لە چیتر کە دێت کاتژمێرێک بەڵام لەگەڵتان، و دەکەن، داوا منەوە ناوی بە ڕۆژەدا لەو پێتان. ڕایدەگەیەنم باوک دەربارەی ئاشکرایی ئێوە، دەوێت خۆشی باوک خودی ئێوە، دەربارەی دەکەم باوک لە داوا من کە ئێوە بۆ نابێژم لە دەرەوە. هاتمە خوداوە لە من کە هێناوە باوەڕتان و خۆشویستووە منتان ئێوە چونکە دەگەڕێمەوە و بەجێدەهێڵم جیهان دیسان جیهان، ناو هاتوومەتە و دەرەوە هاتمە باوکەوە هیچ و دەکەیت قسە ئاشکرایی بە ئێستا ببینە، دەڵێت: پێیان قوتابییەکانی باوک. لای بۆ کە نییە پێویستت و دەزانیت شتێک هەموو تۆ کە دەزانین ئێمە ئێستا ناڵێیت. پەندێک هاتوویت. خوداوە لە تۆ کە هەیە باوەڕمان ئێمە ئەمە لەبەر بکات. لێ پرسیارت کەسێک بۆ هاتووە، ئێستا و دێت کاتژمێرێک ببینە، دەکەن؟ باوەڕ ئێستا دانەوە: وەڵامی عیسا تەنها بە من و خۆتان تایبەتی شوێنی بۆ بکرێنەوە پەرتەوازە هەریەکەتان ئەوەی گوتووە ئێوە بۆ شتانەم ئەم مندایە. لەگەڵ باوک چونکە نیم، تەنها بە من بەڵام بەجێبهێڵن، من بن، ورەبەهێز بەڵام دەبێت، تەنگانەتان جیهاندا لە هەبێت. ئاشتیتان من لە ئەوەی بۆ سەرکەوتووم.جیهاندا بەسەر

17

کاتژمێرەکە باوک، گوتی: و ئاسمان بۆ بەرزکردەوە چاوەکانی و کرد، قسەی عیسا ئەمانە چۆن وەک بکات. شکۆدار تۆ کوڕەکەشت ئەوەی بۆ بکە، شکۆدار خۆت کوڕەکەی هاتووە، ژیانی داوە، پێت تۆ ئەوانەی هەموو ئەوەی بۆ پێدا، گۆشتت هەموو دەسەڵاتی تۆ خودای تاکە کە بناسن تۆ ئەوەی بۆ هەتاهەتاییە، ژیانی ئەمەش پێبدات. هەتاهەتاییان زەوی لەسەر تۆم من ناردووتە. تۆ کە مەسیحەی عیسای ئەو هەروەها ڕاستەقینەیت، شکۆمەندم ئێستا و بیکەم. ئەوەی بۆ داوم پێت تۆ کە کرد تەواو کارەم ئەو کرد، شکۆمەند بوونی جیهان ئەوەی پێش هەمبوو کە شکۆمەندییە بەو خۆت لەلای باوک، ئەی تۆ، بکە بۆ من. داوتە جیهانەوە لە کە خەڵکانەی ئەو بۆ ئاشکراکرد تۆم ناوی من تۆ. لەلای هەبێت کە زانیویانە ئەوان ئێستا پاراستووە. تۆیان فەرمایشتی و داوە، ئەوانت من بۆ و بوون تۆ منیش داوم، پێت تۆ کە وشانەی ئەو چونکە هەیە، تۆوە لە داوم پێت ئەوانەی هەموو و هاتووم، تۆوە لای لە کە زانییان ڕاستی بە و وەریانگرت، ئەوانیش و ئەوان، داومەتە جیهان، دەربارەی نەک دەکەم، داوا ئەوان دەربارەی من ناردووە. منت تۆ کە هێنا باوەڕیان و تۆیە هی منە، هی ئەوەی هەموو تۆن. هی چونکە داوم، پێت تۆ ئەوانەی دەربارەی بەڵکو ئەمانە و نیم، جیهاندا لە چیتر من و لەنێویاندا. شکۆمەندکراوم و منە، هی تۆیە هی ئەوەی داوم، پێت کە خۆتدا ناوی لە بیانپارێزە پیرۆز، باوکی دێم. تۆ لای بۆ من و جیهاندان، لە لە دەکردم چاودێرییان من جیهاندا، لە بووم لەگەڵیان من کاتێک ئێمە. وەک بن یەک تاکو کوڕی لە جگە لەناونەچوو لەوان کەسێک هیچ و پاراستم، دامن پێت ئەوانەی تۆدا، ناوی لە شتانە ئەم و دێم، تۆ لای بۆ بەڵام ئێستا بکرێت. جێبەجێ نووسراوەکە تاکو لەناوچوون، تۆم وشەی من هەبێت. ئەواندا لەناو تەواوی بە من خۆشی ئەوەی بۆ دەڵێم جیهاندا چۆن هەروەک نین، جیهان لە ئەوان چونکە بوویەوە، لێیان ڕقی جیهان و ئەوان، داوەتە

لە ئەوان کە دەکەم داوا بەڵکو دەربهێنیت، جیهان لە ئەوان کە ناکەم داوا نیم. جیهان لە من تۆدا، ڕاستییەکەی لە بکە پیرۆزیان نیم. جیهان لە من وەک نین، جیهان لە بپارێزیت. خراپە بۆ ناردووە ئەوانم منیش جیهان، ناو بۆ ناردووە منت تۆ چۆن وەک ڕاستییە. تۆ وشەکەی لە بن پیرۆزکراو ئەوانیش ئەوەی بۆ دەکەم، پیرۆز خۆم من ئەوان بۆ و جیهان. ناو

لە کە ئەوانەی دەربارەی هەروەها بەڵکو دەکەم، داوا ئەمانە دەربارەی تەنها نە ڕاستیدا. تۆ، چۆن وەک بن، یەک هەموویان ئەوەی بۆ دەهێنن، من بە باوەڕ ئەوانەوە قسەی ڕێگەی باوەڕ جیهان ئەوەی بۆ بن، یەک ئێمە لە ئەوانیش ئەوەی بۆ تۆم، لە من و من لە باوک، ئەی بۆ ئەوان، بە داومەتە داوم، پێت تۆ کە شکۆمەندییەی ئەو من و ناردووە. منت تۆ کە بکات ئەوەی بۆ مندا، ناوی لە تۆ و ناویاندا لە من ین. یەک ئێمە وەک بن، یەک ئەوان ئەوەی خۆشت و ناردووە منت تۆ کە بزانێت جیهان ئەوەی بۆ و یەک، بۆ بن کراو تەواو ئەوان لەوێ کە دەمەوێت پێم، داوتە تۆ ئەوانەی باوک، خۆشویستووە. منت چۆن وەک ویستوون پێت تۆ کە ببینن منیان شکۆمەندییەکەی ئەوەی بۆ بن، من لەگەڵ ئەوانیش هەم، من کە جیهان ڕاستودروست، باوکی جیهان. دامەزراندنی پێش ویستم خۆشت تۆ چونکە داوم، تۆم ناوی من ناردووە منت تۆ کە زانیان ئەمانەش و ناسی، تۆم من بەڵام نەناسی، تۆی خۆشویست پێ منت تۆ کە خۆشەویستییەی ئەو ئەوەی بۆ دەیناسێنم، و ناساند بۆیان بم.ئەواندا لەناو منیش و بێت، ئەواندا لەناو

18

کە چوو، قدرۆندا دۆڵی بەسەر قوتابییەکانی لەگەڵ کرد، قسانەی ئەم ئەوەی دوای عیسا ڕادەست ئەوی کە یەهودا ژوورەوە. چوونە قوتابییەکانی و ئەو هەبوو، باخچەیەک لەوێ کۆدەبوویەوە. قوتابییەکانی لەگەڵ لەوێ زۆرجار عیسا چونکە دەزانی، شوێنەکەی دەکرد

و وەرگرت فەریسییەکانی و گەورەکان کاهینە یارمەتیدەرانی و لەشکرەکە یەهودا کەواتە دێنە شتانەی ئەو هەموو زانی کەواتە عیسا، ئەویێ. هاتە چەکەوە و چرا و مەشخەڵ بە ناسرەیی. عیسای دایەوە: وەڵامیان دەگەڕێن؟ کێدا بەدوای گوتن: پێی و دەرچوو سەری، وەستابوو. لەگەڵیان دەست، دەیدایە ئەوەی یەهوداش، ئەوم. من دەڵێت: پێیان عیسا لێی کەواتە دیسان زەوی. سەر کەوتنە و دواوە بۆ گەڕانەوە هەم، من کە وتن پێی کاتێک گوتن پێم دایەوە: وەڵامی عیسا ناسرەیی. عیسای گوتیان: ئەوانیش دەگەڕێن؟ کێ پرسین: ئەوەی بۆ بڕۆن. ئەمانە بە بدەن ڕێگا ئەوا دەگەڕێن، مندا بەدوای کەواتە ئەگەر هەم. من کە ونکرد. ئەوان لە کەسێکم من، بە داوتە تۆ ئەوانەی گوتی: کە بکرێت جێبەجێ وشەیە ئەو گوێی و دا کاهینی سەرۆک کۆیلەکەی لە و کێشای هەبوو، شمشێرێکی کە پەترۆس شیمۆن فەرموو: پەترۆسی بە کەواتە عیسا بوو. مالخۆس کۆیلەش ئەو ناوی بڕییەوە، ڕاستی نایخۆمەوە؟پێیداوم باوکم کە جامەی ئەو ئایا کێلانەکەی. ناو بخەرەوە شمشێرەکە

و بەستیانی و گرت عیسایان جولەکەکان یارمەتیدەرەکانی و فەرماندە و کۆمەڵە کەواتە گەورەی کاهینی کە بوو کایافا خەزووری ئەو چونکە برد، ئەننا لای بۆ ئەویان جار یەکەم یەک سوودە کە کردبوو جولەکەکان بە ڕاوێژی کە بوو کەسە ئەو قایافا بوو. ساڵە ئەو ئەو دەکەوتن. عیسا دوای دیکە قوتابییەکی و پەترۆس شیمۆن گەل. بۆ لەناوبچێت مرۆڤ کاهین. سەرۆک حەوشەی ناو چووە عیسا لەگەڵ و بوو، کاهین سەرۆک ناسراوی قوتابییە ناسراوی کە قوتابییە ئەو کەواتە ڕاوەستابوو. دەرگاکە لەلای دەرەوە لە پەترۆس بەڵام هێنایە پەترۆسی و کرد قسەی دەرگاوانەکە لەگەڵ و دەرەوە چووە بوو، کاهین سەرۆک لە تۆش ئایا گوت: پەترۆسی بە دەرگاوانەکە خزمەتکارە کچە کەواتە ژوورەوە.
یارمەتیدەرەکان و کۆیلەکان نیم. نەخێر، گوتی: ئەویش نیت؟ پیاوە ئەم قوتابییەکانی دەکردەوە. گەرمیان و بوو، سارد چونکە دروستکردبوو، خەڵووزیان ئاگری و ڕاوەستابوون عیسا لە کاهین سەرۆک کەواتە ئەو دەکردەوە. گەرمی و ڕاوەستابوو لەگەڵیان پەترۆسیش

به من دایەوە: وەڵامی عیسا فێرکردنەکەی. دەربارەی و قوتابییەکانی دەربارەی پرسی لەو کرد، فێرم پەرستگا لە و کۆمەڵگا لە هەمیشە من کرد، جیهان لەگەڵ قسەم ئاشکرایی من لە بۆچی نەکرد. قسەم هیچ نهێنی لە و کۆدەبنەوە، هەمیشە جولەکەکان کە شوێنەی من دەزانن ئەمانە ببینە، گوتن. پێ چیم گرتووە گوێیان کە بپرسە لەوانە دەپرسیتەوە؟ بە دا لێدانێکی ڕاوەستابوو کە دەستیارەکان لە یەکێک بەڵام گوت، شتانەی ئەم گوت. چیم ئەگەر دایەوە: وەڵامی عیسا کاهین؟ سەرۆک بە دەدەیتەوە وەڵام ئاوا گوتی، و عیسا بۆچی کرد، قسەم باش ئەگەر بەڵام خراپە، ئەو دەربارەی بدە شایەتی کرد، قسەم خراپ شیمۆن کاهین. سەرۆک کایافاسی لای بۆ نارد بەستراوی بە ئەوی ئەنناس دەدەیت؟ لێم قوتابییەکانی لە تۆش ئایا گوت: پێیان بۆیە دەکردەوە. گەرم خۆی و ڕاوەستابوو پەترۆس سەرۆک خزمەتکارەکانی لە یەکێک نیم. گوتی، و کرد نکۆڵی بۆیە کەسە ئەو نیت؟ ئەو لە نەبینی تۆم من ئایا گوتی: بڕیەوە، گوێی پەترۆس کە بوو کەسە ئەو خزمی کە کاهین، بانگی کەڵەشێرێک یەکسەر و کرد، نکۆڵی پەترۆس کەواتە دیسان ئەودا؟ لەگەڵ باخچەکە کرد.

ناو نەچوونە خۆیان و بوو، بەیانی برد، پرایتۆریۆم بۆ قەیافاوە لە عیسایان کەواتە چووە پیلاتۆس کەواتە بخۆن. پەسخا بتوانن بەڵکو نەبن، گڵاو ئەوەی بۆ پرایتۆریۆمەکە، پێیان و دایەوە وەڵامیان پیاوە؟ ئەم دژی دەهێنن تۆمەتێک چ وتی: و لایان بۆ دەرەوە پێی پیلاتۆس نەدەدا. دەستتەوە بە ئەویمان ئێمە نەبووایە، خراپەکار ئەمە ئەگەر گوت، دایەوە: وەڵامیان جولەکەکان بکەن. دادوەری خۆتان یاسای بەپێی و بگرن ئەو ئێوە گوتن: کە بکرێت جێبەجێ عیسا وشەیەی ئەو ئەوەی بۆ بکوژین. کەس پێنەدراوە ڕێگەمان دیسانەوە پیلاتۆس کەواتە دەمرد. مردنێک جۆرە چ بە کە بوو ئەوە نیشانەی فەرمووی، جولەکەکانیت؟ پاشای تۆ ئایا گوت: پێی و کرد عیسای بانگی و پرایتۆریۆمەکە ناو چووە دەربارەی ئەمەیان تر کەسانی یان دەڵێیت، ئەمە خۆتەوە لە تۆ ئایا دایەوە: وەڵامی عیسا

سەرۆک و خۆت نەتەوەکەی جولەکەم؟ من ئایا دایەوە: وەڵامی پیلاتۆس گوتیت؟ پیێ من

من پاشایەتی دایەوە: وەڵامی عیسا کردووە؟ چیت کردم. من ڕادەستی تۆیان کاهینەکان

من بۆ یارمەتیدەرەکانم بووایە، جیهانەوە لەم من پاشایەتی ئەگەر نییە. جیهانەوە لەم

من پاشایەتی ئێستا بەڵام نەکرێم. جولەکەکان بە ڕادەست ئەوەی بۆ دەکرد، شەڕیان

کە دەڵێیت تۆ دایەوە: وەڵامی عیسا پاشایت؟ تۆ کەواتە گوت: پێی پیلاتۆس نییە. لێرەوە

بۆ شایەتی ئەوەی بۆ جیهانە، ئەم هاتوومەتە ئەمە بۆ و لەدایکبووم ئەمە بۆ من پاشام. من

دەڵێت: پێی پیلاتۆس دەگرن. من دەنگی لە گویێ ڕاستین لە ئەوانەی هەموو بدەم. ڕاستی

من دەڵێت: پێیان و جولەکەکان لای بۆ دەرەوە چووە دیسان و گوت ئەمەی چییە؟ ڕاستی

لە بکەم ئازاد بۆتان یەکێک کە هەیە ئێوە نەریتێکی نابینم. پیاوەدا لەم تاوانێک هیچ

ئەوان بکەم؟ ئازاد بۆتان جولەکەکان پاشای دەتانەوێت کەواتە ئایا پەسخادا، جەژنی

بوو.دزێک باراباس باراباس. بەڵکو ئەمە، نەک گوتیان، و کرد هاواریان دیسان هەموویان

19

دڕک لە تاجێکیان سەربازەکان و لێدا. قامچی و گرت عیسای پیلاتۆس کەواتە ئەوسا

سڵاو دەیانگوت: و لەبەرکرد ئەرخەوانییان جلێکی و دایان، سەری لەسەر و دروستکرد

گوتن: پێی و دەرەوە چووە دیسان کەواتە پیلاتۆس دەدا. لێدانیان و جولەکەکان، پاشای

نادۆزمەوە. ئەودا لە هۆکارێک هیچ کە بزانن ئەوەی بۆ ئێوە، بۆ دەرەوە دەیهێنمە ببینن،

دەڵێت: پێیان و مۆری. جلی و دڕکاوی تاجی لەبەرکردنی دەرەوە، چووە عیسا کەواتە

کرد هاواریان بینی، ئەویان یارمەتیدەرەکان و کاهینەکان سەرۆک کاتێک پیاوە. ئەم ببینن،

و بیبەن خۆتان ئێوە دەڵێت: پێیان پیلاتۆس بدە! لەخاچی بدە! لەخاچی گوتیان: و

دایەوە: وەڵامیان جولەکەکان نابینمەوە. ئەودا لە تاوانێک هیچ من چونکە بدەن، لەخاچی

کرد. خودا کوڕی بە خۆی چونکە بمرێت، دەبێت یاساکەمان بەپێی و هەیە، یاسامان ئێمە بە و دیسان پرایتۆریۆمەوە ناو چووە و ترسا. زیاتر بیست، قسەیەی ئەم پیلاتۆس کاتێک پێی پیلاتۆس نەدایەوە. پیێ وەڵامێکی هیچ عیسا بەڵام کوێوەیت؟ لە تۆ فەرموو: عیسای دەسەڵاتم و لەخاچدانت بۆ هەیە دەسەڵاتم کە نازانیت ئایا ناکەیت؟ قسە من بۆ دەڵێت: لە ئەگەر نەبوو، من بەسەر دەسەڵاتێکت هیچ دایەوە: وەڵامی عیسا بەڕەڵاکردنت؟ بۆ هەیە گوناهێکی دەکات، ڕادەست تۆ بە من ئەوەی ئەمە لەبەر نەدرابووایە. پێت سەرەوە جولەکەکان بەڵام بکات، ئازادی کە دا هەوڵی پیلاتۆس پاشەوە لەم هەیە. گەورەتری ئەوەی هەموو نیت. قەیسەر هاوڕێی بکەیت، ئازاد ئەمە ئەگەر گوتیان: و کرد هاواریان بیست، وشەیەی ئەم کاتێک پیلاتۆس کەواتە دەکات. قەیسەر دژایەتی پاشا، بکاتە خۆی بەردفرشراو، دەگوترا پێی کە شوێنێک لە دانیشت سەکۆ لەسەر و دەرەوە هێنایە عیسای بە و بوو، شەشەم وەک کاتژمێر و بوو، پەسخا ئامادەکاری گەبەسا. عیبریش بە لەخاچی هەڵیبگرە، هەڵیبگرە، کرد: هاواریان ئەوانیش پاشاکەتان. ببینن گوت، جولەکەکانی دایەوە: وەڵامیان گەورەکان کاهینە بدەم؟ لەخاچ پاشاکەتان ئایا گوتن: پێی پیلاتۆس بدە! ئەوەی بۆ کرد ئەوان ڕادەستی ئەوی کەواتە ئەوسا قەیسەر. لە جگە نییە پاشامان هیچ خاچ.لێبدرێتە

بۆ دەرەوە چووە هەڵگرتبوو، خۆی خاچەکەی کە ئەو و بردیان، و وەرگرت عیسایان ئەوان لەویێ گۆلگۆسا. دەگوترێت پێی عیبری بە کە کاسەسەر، شوێنی دەگوترا پێی شوێنەی ئەو یەکێکیان دا، خاچ لەسەر دیکەشیان کەسی دوو لەگەڵی و دا، خاچ لەسەر ئەویان ئەوان پیلاتۆس بوو. ناوەڕاستدا لە عیسا بەڵام لایەنەوە، لەو دیکەیان ئەوی و لایەنەوە لەم پاشای ناسرەتی، عیسای بوو: نووسراو دانا، خاچەکەی لەسەر و نووسی ناونیشانێکیشی کە شوێنەی ئەو چونکە خوێندەوە، ناونیشانەیان ئەم جولەکەکان لە زۆر بۆیە جولەکەکان. بۆیە نووسرابوو. لاتینی و یۆنانی و عیبری بە و بوو، شار نزیک درا خاچ لە لێی عیسا

بەڵکو جولەکە، پاشای مەنووسە دەگوت: پیلاتۆسیان بە جولەکە گەورەکانی کاهینە نووسیومە، ئەوەی دایەوە: وەڵامی پیلاتۆس جولەکەم. پاشای من گوتی ئەو کە بنووسە نووسیومە.

چوار کردیانە و گرت ئەویان جلەکانی کرد، خاچ عیسایان کاتێک کەواتە سەربازانە ئەو بێ کراسەکە بەڵام گرت. کراسەکەشیان هەروەها پارچەیەک، سەربازێک هەر بۆ پارچە، با گوت: یەکتریان بە بۆیە بوو. چنراو تەواوی بە خوارەوە تا سەرەوە لە بوو، درووا نووسینە ئەو تاکو دەبێت، کێ بۆ ببینین تا بۆی بکەین تیروپشک بەڵکو نەیدڕێنین، بەرگەکەم لەسەر و کرد، دابەش خۆیاندا لەنێوان منیان جلەکانی دەڵێت: کە بێت جێبەجێ دا.تیروپشکیان

ئەو، دایکی خوشکی و ئەو دایکی عیسا خاچەکەی لەلای کرد. شتانەیان ئەم سەربازان ئەو و دایکی کە کەواتە عیسا وەستابوون. مەجدەلیە مەریەمی و کلۆپا مەریەمی فەرموو: خۆی دایکی بە دەویست، خۆشی و وەستابوو لەتەنیشتی کە بینی قوتابییەی کاتەوە لەو دایکت. ئەوەتا دەڵێت، قوتابییەکە بە پاشان کوڕەکەت. ئەوەتا ئافرەت، ئەی تەواو پێشتر شت هەموو کە زانی عیسا ئەمە دوای خۆی. ماڵی بۆ برد ئەوی قوتابییەکە لە بوو پڕ کە دەفرێک تینوومە. فەرمووی: بکرێت، جێبەجێ نووسراوەکە ئەوەی بۆ بووە، و دایاننا زوفایەک لەسەر و سرکە لە پڕکرد ئیسفەنجێکیان ئەوانیش دانرابوو، لەوێ سرکە و نوواند سەری و بووە، تەواو وتی: وەرگرت، سرکەکەی عیسا کاتێک دەمی. هێنایانە ڕادەستکرد.ڕۆحی

چونکە شەممەدا، لە نەمێننەوە خاچەکە لەسەر جەستەکان ئەوەی بۆ جولەکەکان، کەواتە ئەوەی بۆ کرد پیلاتۆس لە داوایان بوو، گەورە شەممەیە ئەو ڕۆژی بوو، ئامادەکاری ڕۆژی

یەکەمیان قاچەکانی و هاتن، سەربازەکان کەواتە هەڵبگیرێن. و بشکێنرێن لاقەکانیان کاتێک بەڵام درابوو، خاچ لەسەر لەگەڵی کە دیکەیان ئەوی قاچەکانی هەروەها و شکاند لە یەکێک بەڵام نەشکاند ئەویان قاچەکانی مردووە، پێشتر بینییان چونکە عیسا، لای هاتنە ئەوەی دەرچوون. ئاو و خوێن یەکسەر و کوتا، ئەوی لاتەنیشتی ڕم بە سەربازەکان بۆ دەڵێت، ڕاست کە دەزانێت ئەو و ڕاستە، شایەتییەکەی و داوە، شایەتی بینیویەتی هیچ بکرێت: جێبەجێ نووسراوەکە ئەوەی بۆ ڕوویدا، ئەمە بهێنن. باوەڕ ئێوەش ئەوەی کە دەکەن ئەوە تەماشای ئەوان دەڵێت: تر نووسینێکی دیسان و ناشکێت. تێک ئێسکێکی بڕیویانە.

جولەکەکان ترسی لەبەر بەڵام بوو، عیسا قوتابی کە ئەرمەسایی یوسفی ئەمانە، دوای ڕێگەی پیلاتۆس و هەڵبگرێت، عیسا لاشەی کە کرد پیلاتۆس لە داوای شاردبووەوە، خۆی بە جار یەکەم لە ئەوەی هات، نیقۆدیمۆسیش هەڵگرت. عیسای لاشەی و هات کەواتە پێدا. بۆیە لیترا. سەد نزیکەی هێنابوو، ئەلوای و موڕ تێکەڵەیەکی عیسا، لای هاتبووە شەودا نەریتی وەک پێچانەوە، بۆنخۆشییەکان لەگەڵ کەتانەکان بە و برد عیسایان جەستەی و هەبوو، باخچەیەک کرا خاچەکێش تێیدا کە شوێنەی لەو بەڵام نێژکردن. بۆ جولەکەکان لەبەر کەواتە لەوێ دانەنرابوو، تێدا کەسی هێشتا کە هەبوو نوێ گۆڕێکی باخچەیەدا لەو دانا.لەوێ عیسایان بوو، نزیک گۆڕەکە چونکە جولەکەکان، ئامادەکاری

20

هێشتا کاتێک گۆڕەکە، بۆ هات زوو بەیانی مەجدەلیە مریەمی شەممە، ڕۆژانی لە یەکێک لە شیمۆن لای بۆ دێت و کەواتە ڕادەکات لابراوە. گۆڕەکە لە بەردەکە بینی و بوو، تاریک

خاوەنیان دەڵێت، پێیان و دەویست، خۆشی عیسا کە تری قوتابییە ئەو لای بۆ و پەترۆس دیکە قوتابییە ئەو و پەترۆس کەواتە داناوە. کوێیان نازانین و گۆڕەکە، لە هەڵگرتووە قوتابییە ئەو بەڵام ڕایاندەکرد، پێکەوە دووان ئەو دەهاتن. گۆڕەکە بەرەو و دەرەوە چوونە خستە چاوی کاتێک و گۆڕەکە. گەیشتە جار یەکەم و ڕایکرد پەترۆس لە خێراتر دیکە ژوورەوە. نەچووە ئەوەشدا لەگەڵ بەڵام دانراون، لەوێ کە بینی کەتانەکانی ژوورەوە، کەتانەکان و گۆڕەکە ناو دەچێتە و دێت دەکەوت، شوێنی کە پەترۆس سیمۆن کەواتە لەگەڵ بوو، ئەو سەری لەسەر کە ڕووخسار دەستەسەری و ڕاکشاون. کە دەبینێت قوتابییە ئەو کەواتە ئەوا پێچرابووەوە. شوێنێکدا لە جیا بە بەڵکو دانەنرابوو، کەتانەکان هێشتا هێنا. باوەڕی و بینی ژوورەوە، هاتە گۆڕەکە هاتبووە جار یەکەم کە دیکەش کەسی قوتابییەکان کەواتە هەستێتەوە. مردووان لە ئەو پێویستە کە نووسینەکە، نەیانزانیبوو وەک دەگریا. و ڕاوەستابوو گۆڕەکە لەلای دەرەوە لە مریەم خۆیان. لای بۆ گەڕانەوە دیسان دانیشتوون، سپی بە دەبینێت نێردراوی دوو و گۆڕەکە ناو چەمایەوە کەواتە، دەگریا دەکەوت. عیسا جەستەی کە شوێنەی لەو پێیەکان، لەلای یەکێک و سەرەکە لەلای یەکێک منیان گەورەکەی چونکە دەڵێت: پێیان دەگریت؟ بۆچی ئافرەت، دەڵێت: پێیان ئەوانە عیسای و دواوە بۆ گەڕایەوە گوت، ئەمانەی کاتێک و دایاننابێت. کوێ لە نازانم و بردووە، بۆچی ئافرەت، دەڵێت: پێی عیسا عیسایە. کە نەیدەزانی بەڵام وەستاوە، کە بینی دەڵێت: پێی باخەوانە، کە دەچێت پێی وا ئەو دەگەڕێیت؟ کێدا بەدوای دەگرییێت؟ دەڵێت: پێی عیسا دەیبەمەوە. من و داتناوە، کوێ لە بڵێ پێم بردووتە، تۆ ئەگەر گەورەم، دەڵێت: پێی عیسا مامۆستایە. واتای کە ڕەبونی، دەڵێت: پێی و گەڕایەوە ئەو مەریەم. و براکانم لای بۆ برۆ بەڵام باوکم، لای بۆ سەرنەکەوتووم هێشتا چونکە مەدە، لێ دەستم مەگدەلی مریەمی خوداتان. و خودام و باوکتان، و باوکم لای بۆ سەردەکەوم بڵێ، پێیان وتووە.پێ ئەمانەی و بینیویەتی، گەورەی کە ڕادەگەیەنێت قوتابییەکان بە و دێت

شوێنەی لەو داخرابوون دەرگاکان و هەفتە، یەکەمی ڕۆژەی لەو بوو ئێوارە کاتێک و وەستا، ناوەڕاستیان لە و هات عیسا جولەکە، لە ترسیان لەبەر کۆبوونەوە قوتابییەکان پیشانی خۆی لای و دەستەکان گوت، ئەمەی و بێت. لەگەڵ ئاشتیتان فەرموون، پێی کەواتە عیسا بینی. گەورەیان کاتێک بوون خۆشحاڵ قوتابییەکان کەواتە دا. ئەوانی و دەنێرم. ئێوە منیش ناردووە، منی باوک چۆن وەک ئێوە. بۆ ئاشتی وتن: پێی دیسانەوە ئەگەر وەربگرن. پیرۆز ڕۆحی فەرموون: پێی و ناوەوە کردە هەناسەی گوت، ئەمەی کەس هەندێک گوناهەکانی ئەگەر خۆشبووە، لێیان خۆشبن، لێ کەس هەندێک گوناهەکانی گیراون.بگرن،

نەبوو ئەوان لەگەڵ دیدیمۆس، دەگوترێت پێی ئەوەی دوازدە، لە یەکێک بەڵام تۆماس، بەڵام بینیوە. گەورەمان ئێمە دەگوت: پێیان بۆیە دیکە قوتابییەکانی هات. عیسا کاتێک شێوەی لە پەنجەم و نەبینم، دەستەکانی لە بزمارەکان شێوەی ئەگەر گوتن: پێی ئەو دیسان ڕۆژ هەشت دوای ناکەم. باوەڕ نەخەم، لای لە دەستم و دانەنێم، بزمارەکان دەرگاکان کاتێکدا لە هات عیسا بوو. لەگەڵیان توماس و بوون ناوەوە لە قوتابییەکانی تۆماس بە پاشان بێت. لەگەڵ ئاشتیتان گوتی، و ڕاوەستا ناوەڕاستیان لە و داخرابوون، لاتەنیشتم، ناو بیخە و بهێنە دەستەکەت ببینە، دەستەکانم و ئێرە بهێنە پەنجەکەت دەڵێت: و من پەروەردگاری گوت: پێی و دایەوە وەڵامی تۆماس بە. باوەڕدار بەڵکو بێباوەڕ، مەبە دار خۆزگە هێناوە. باوەڕت بینیوە، منت تۆ ئەوەی لەبەر دەڵێت: پێی عیسا من! خودای هێناوە.باوەڕیان و نەیانبینیوە کە ئەوانە

کتێبەدا لەم کە کرد، قوتابییەکانی لەبەرامبەر عیسا بێگومان دیکەش نیشانەی زۆر بۆ و خودا، کوڕی مەسیحە، عیسا کە بهێنن باوەڕ ئەوەی بۆ نووسراون ئەمانە نین. نووسراو ئەودا.ناوی لە هەبێت ژیان باوەڕهێنەران ئەوەی

21

دەریای لەسەر قوتابییەکان بۆ کرد ئاشکرای دیسان خۆی عیسا شتانە، ئەم دوای
و دیدیمۆس، دەگوترا پێی کە تۆماس و پەترۆس شیمۆن کرد. ئاشکرای ئاوا و تیبەریاس،
پێکەوە ئەو دیکەی قوتابی دوو و زەبەدی، کوڕەکانی و بوو، جەلیل قانای لە کە نەتانائیل
تۆ لەگەڵ ئێمەش دەڵێت: پێیان ماسیگرتن. بۆ دەڕۆم دەڵێن: پێی پەترۆس شیمۆن بوون.
نەگرت. هیچیان شەوەدا لەو و بوون، کەشتییەکە سواری یەکسەر و دەرەوە چوونە دێین.
کە نەیانزانی قوتابییەکان بەڵام وەستا، کەناراوەکە لە عیسا هاتبوو، بەیانی کاتێک بەڵام
نەخێر. دایەوە: وەڵامیان هەیە؟ ماسیتان ئایا منداڵان، دەڵێت: پێیان کەواتە عیسا عیسایە.
دەیدۆزنەوە. ئیتر کەشتییەکە، ڕاستی لایەنی ناو بخەنە تۆڕەکە گوتن: پێی بەڵام ئەو
ئەو کەواتە ماسییەکان. زۆری لەبەر ڕایبکێشن نەیانتوانی چیتر و ناو، خستیانە کەواتە
کاتێک پەترۆس شیمۆن گەورەیە. گوت: پەترۆسی بە دەویست خۆشی عیسا کە قوتابییە
دەریاکە. ناو فڕێدایە خۆی و بوو، ڕووت چونکە بەست، دەرەوەی جلی گەورەیە، کە بیستی
بەڵکو وشکانییەکە، لە نەبوون دوور چونکە هاتن، کەشتییەکەوە بە تر قوتابییەکانی بەڵام
کەواتە کاتێک ڕادەکێشا. ماسییەکانیان تۆڕی لەکاتێکدا بوون، باڵ سەد دوو نزیکەی
لەسەری ماسییەک و دانرابوو کە بینی خەڵووزیان پشکۆیەکی زەوی، سەر دابەزینە
شیمۆن گرتتان. ئێستا کە بهێنن ماسییانە لەو ماسی دەڵێت: پێیان عیسا نان. و دانرابوو
ماسی سێ و پەنجا و سەد لە پڕ زەوی، سەر کێشایە تۆڕەکەی و سەرەوە چووە پەترۆس
نانی وەرن، دەڵێن: پێی عیسا نەدڕا. تۆڕەکە بوون، زۆر ئەوەندە ئەوەی لەگەڵ و گەورە،
کێیت؟ تۆ بکات: لێ پرسیاری نەبوو ئازای شاگردەکان لە کەسێک هیچ بەڵام بخۆن. بەیانی
دەیداتە و دەگرێت نانەکە و دێت عیسا کەواتە خاوەنەکەیە. ئەو کە دەیانزانی چونکە
قوتابییەکانی بۆ عیسا کە بوو جار سێیەم ئەمە شێوە. هەمان بە ماسیەکەش و ئەوان،

هەستایەوە.مردووان لە ئەوەی دوای دەرکەوت،

یۆنا، کوڕی شیمۆنی فەرموو: پەترۆسی شیمۆن بە عیسا خواردبوو، بەیانییان نانی کاتێک خۆشم کە دەزانیت تۆ گەورەم، بەڵێ فەرموو: پێی دەوێیت؟ خۆشم زیاتر ئەمانە لە تۆ ئایا شیمۆن دەڵێت، پێی دووەم جاری بۆ دووبارە بلەوەڕێنە. بەرخەکانم فەرموو: پێی دەوێیت. دەوێیت. خۆشم کە دەزانیت تۆ گەورەم، بەڵێ دەڵێت، پێی دەوێم؟ خۆشت ئایا یۆنا، کوڕی تۆ ئایا یۆنا، کوڕی شیمۆنی جار: سێیەم بۆ بۆی دەڵێت بکە. مەڕەکانم شوانی دەڵێت، پێی خۆشم تۆ ئایا وت: پێی جار سێیەم بۆ چونکە بوو خەمبار پەترۆس دەوێیت؟ خۆشم خۆشم من کە دەزانیت تۆ دەزانیت، شتێک هەموو تۆ گەورەم، وت: پێی و دەوێیت؟ کاتێک تۆ، بۆ دەڵێم ڕاستی ڕاستی بدە. لەوەڕاندن مەڕەکانم وت: پێی عیسا دەوێیت. بەڵام دەتویست، شوێنەی ئەو بۆ دەڕۆیشتیت و دەبەستی پشت خۆت بوویت، گەنجتر دەتباتە و دەبەستێت تۆ دیکە کەسێکی و دەکەیت درێژ دەستەکانت دەبیت، پیر کاتێک شکۆمەند خودا مردنێک چ بە بدات ئاماژە ئەوەی بۆ فەرموو ئەمەی نایەویت. شوێنەی ئەو ئەو و هاتەوە پەترۆس بکەوە. شوێنم فەرموو: پێی فەرموو، ئەمەی ئەوەی دوای دەکات. ئێوارەدا نانی لە ئەوەی دەکەوت، شوێنی و دەویست خۆشی عیسا کە بینی قوتابییەی بینیوە، ئەمەی دەدات؟ دەستبەسەرت ئەوەی کێیە گەورەم، گوتی: و سنگی کەوتە پاڵی من ئەگەر دەڵێت: پێی عیسا چی؟ ئەمە بەڵام گەورەم، دەڵێت: عیسای بە پەترۆس بۆ قسەیە ئەم کەواتە بکەوە. شوێنم تۆ تۆ؟ بۆ چی دێم، من تا بمێنێتەوە ئەو دەمەوێت بەڵام نامرێت، کە نەوتووە پێی عیسا و نامرێت، قوتابییە ئەو کە دەرەوە چووە برایان ناو هەیە؟پێ چیت دێم، هەتا بمێنێتەوە ئەو دەمەوێت ئەگەر

ئێمە و نووسیوە، ئەمانەی و ئەمانە دەربارەی دەدات شایەتی کە قوتابییە ئەو ئەمە کە کردی، عیسا کە دیکە شتی زۆر هەروەها و هەیە ڕاستە. شایەتییەکەی کە دەزانین

که ناگرێتەوە کتێبانە ئەو جیهانیش خودی پێموایە نووسرێن، یەک بە یەک ئەگەر

ئامین.دەنووسرێن.

شەریعەتدووبارەکردنەوەی

1

چۆڵەوانی لە ئوردون ڕووباری لەوبەری ئیسرائیل هەموو بە موسا کە وشانەن ئەو ئەمانە کاتاخروسیا و ئاولۆن لۆبۆن، توفۆل، فاران، لەنێوان سوور، دەریای نزیک ڕۆژئاوا، بەرەو ڕوویدا و بەرنێع. قادێش هەتا سێعیر چیای بۆ ڕێگایە خۆرێبەوە لە ڕۆژ یازدە کردن. قسەی هەموو لەگەڵ قسەی موسا مانگدا، یەکەمی ڕۆژی لە یازدەیەم، مانگی لە چلەیەم، ساڵی لە دوای ئەوان، بۆ پێکردبوو فەرمانی یەزدان ئەوەی هەموو بەپێی کرد، ئیسرائیل کوڕانی پاشای عۆگی و بوو، نیشتەجێ حێشبۆن لە کە ئەمۆرییەکان پاشای سیحۆنی لێیدان ئەوەی خاکی لە ئوردون، ڕووباری ئەوبەری لە بوو، نیشتەجێ ئەدرەعی و عەشتارۆت لە کە باشان لە پەروەردگارمان یەزدانی گوتی، و بکاتەوە ڕوون یاسایە ئەم پێکرد دەستی موسا مۆئاب، نیشتەجێبوون. شاخەدا لەم ئێوە بەسە فەرمووی: و کرد لەگەڵمان قسەی حۆرێبدا دراوسێکانی هەموو لای بۆ و ئەمۆرییەکان، چیای ناو بچنە و ئێوە بڕۆن و بگەڕێنەوە دژ لوبنانی و کەنعانییەکان، زەوی کەناری و باشوور، لای بۆ و دەشت، و چیا ناو بۆ عەراڤا، هاتوونەتە زەوییە. ئەو ئێوە پێش داوەتە ببینن، فورات. ڕووباری گەورە، ڕووباری هەتا

و ئیبراهیم بۆ ئێوە، باوکانی بۆ خوارد سوێندم کە زەوییە ئەو میرات بگرنە و ژوورەوە
لەگەڵیان.ئەوان تۆوی بە و ئەوان بە بیدەم ئەوەی بۆ یەعقوب، و ئیسحاق

ئێوە پەروەردگاری یەزدانی هەڵبگرم. ئێوە تەنها بە ناتوانم گوت: ئێوەم بە کاتەدا لەو من و یەزدان، زۆریدا. لە ئاسمانن ئەستێرەکانی وەک ئەمڕۆ ببینن و کردووە، زۆر ئێوەی بەرەکەتدارتان و هەتان، ئێستا کە بکات زیاد ئەوەندەتان هەزار باوکانتان، پەروەردگاری و بنەما و ماندووبوون تەنها بە دەتوانم چۆن فەرموو. ئێوەی بە هەروەک بکات بۆ بدەن خۆتان بۆ تێگەیشتوو و شارەزا و دانا پیاوانی هەڵبگرم؟ ئێوە ناکۆکییەکانی و دایەوە وەڵامتان ئێوە ئێوە. سەرکردەکانی ئێوە لەسەر دایاندەنێم و ئێوە، هۆزەکانی و زانا و دانا پیاوانی ئێوەوە لە جوانە. جێبەجێکردن بۆ کردت تۆ کە قسەیەی ئەو گوتتان: و هەزاران فەرماندەی وەک ئێوە سەرپەرشتیاری بە دانا ئەوانم و هەڵبژارد، تێگەیشتووم بۆ ئەفسەران و دەیەکان فەرماندەی و پەنجاکان فەرماندەی و سەدان فەرماندەی براکانتان لە گوێ گوتم: و دادوەرەکانتان بە دا فەرمانم کاتەدا لەو من ئێوە. دادوەرانی لە ڕووخسار نامۆکەی. و ئەو برای و پیاو نێوان لە بکەن دادوەری دادپەروەری بە و بگرن لایەنگری دەکەیت، دادوەری گەورە بەپێی و بچووک بەپێی ناناسیتەوە، دادوەریدا بێت سەخت کە قسەیەی ئەو و خودایە، هی دادوەری چونکە ناکەیت، مرۆڤ ڕووخساری وشانەم ئەو هەموو کاتەدا لەو و دەگرم. لێ گوێی و من، لای بۆ دەیهێننەوە ئێوە، لە بکەن.جێبەجێیان ئێوە پێویستە کە کردن پێ فەرمان

کە ڕۆیشتین ترسناکەدا و گەورە بیابانە ئەو هەموو بەناو ڕۆیشتین، حۆرێبەوە لە کاتێک و پێ فەرمانی پەروەردگارمان یەزدانی چۆن وەک ئەمۆرییەکان، کێوی ڕێگای بە بینیتان، کێوی گەیشتنە ئێوە گوت، ئێوەم بە من و بەرنێع. قادێش گەیشتینە و کردین، ئێوە خودای یەزدانی بڕوانن، دەدات. پێتان ئێمە پەروەردگاری یەزدانی کە ئەمۆرییەکان،

هەروەک بگرن، میراتی و سەربکەون دەستتان. داوەتە ئێوەدا لەبەردەم زەوییەی ئەو هەمووتان و مەدەن. لێ دڵتان و مەترسن فەرموون. پێی باوباپیرانتان خودای یەزدانی بۆ زەوییەکە سیخوڕیی با و بنێرین، پێشمانەوە لە پیاوانێک با گوتتان: و من لای هاتنە ڕێگەیدا لە کە ڕێگایەی ئەو دەربارەی ڕابگەیەنن بۆ وەڵامێکمان با و بکەن، ئێمە بوو، خۆش پێم لەبەردەمم قسەیە ئەو و ناویان. دەچینە کە شارانەی ئەو و سەردەکەوین، ناو بۆ سەرەوە چوونە و گەڕانەوە و هۆزێک. هەر لە پیاوێک گرت، ئێوە لە پیاوم دوازدە و لە دەستەکانیاندا لە و لێکرد. سیخوڕییان و ترێ، هێشووی دۆڵی هەتا هاتن و کێوەکە، کە زەوییە ئەو باشە دەیانگوت: و ئێوە، بۆ خوارەوە هێنایانە و گرتیان زەوییەکە میوەی دەدات.پێمان پەروەردگارمان یەزدانی

و ئێمە. خودای یەزدانی فەرمایشتی لە بوون یاخی بەڵکو سەربکەون، نەتانویست ئێوە و ئێمە، لە یەزدان ڕقبوونەوەی لەبەر گوتتان، و خۆتان، چادرەکانی لە کرد بۆڵەتان ئێوە بۆ لەناوبردنمان. بۆ ئەمۆرییەکان، دەستی بۆ ڕادەستکردنمان بۆ میسر خاکی لە دەریهێناین گەورە نەتەوەیەکی گوتیان: لادا، ئێوەیان دڵی ئێوە براکانی بەڵام سەردەکەوین؟ ئێمە کوێ هەروەها ئاسمان، هەتا شووراکێشراو و گەورە شارەکانی و ئێمە، لە بەهێزتر و زۆر و یەزدانی ئەوان. لە مەترسن و تۆقیو مەبن ئێوە: بۆ گوتم و بینی. لەوێ دەوەکانمان کوڕانی دەجەنگێت، ئەوان دژی بۆ لەگەڵتان خۆی ئەو دەڕوات، لەپێشتانەوە کە پەروەردگارتان ڕێگای لە بینیتان، کە چۆڵەوانییەی لەم و میسر خاکی لە کرد بۆتان ئەوەی هەموو بەپێی پیاوێک چۆن وەک تۆ، خودای هەڵگرت تۆی یەزدان چۆن وەک ئەمۆرییەکان، کێوی ئەم هاتنە تا ڕۆیشتن ئێوە کە ڕێگایەی ئەو هەموو بەپێی دەکات، بەرگری خۆی کوڕەکەی شوێنە.

لە ئێوە لە پێشتر ئەوەی نەکرد پەروەردگارمان یەزدانی بە باوەڕتان ئێوە وشەیەدا لەم و

شەودا، لە ئاگردا لە دەکات ڕێنماییتان ئێوە، بۆ شوێنێک هەڵبژاردنی بۆ دەڕوات ڕێگادا ڕۆژدا.لە هەوردا لە و لەسەری، دەڕۆن ڕێگایە ئەو بەپێی کە دەدات پیشان ڕێگاتان

ئەگەر گوتی، و خوارد سوێندی و هاندرا و بوو، ئێوە وشەکانی دەنگی لە گوێی خاوەن و لە جگە خوارد، باوکانیان بۆ سوێندم کە ببینێت، باشە زەوییە ئەم پیاوانە لەم کەسێک و نا، هەنگاوی پێوە کە زەوییەی ئەو دەدەمێ بەمە و دەیبینێت، ئەم یەفوننە، کوڕی کالێب من لەسەر ئێوەوە ڕێگەی لە یەزدان و یەزدان. بە بوو پابەند ئەو ئەوەی لەبەر کوڕەکانی، بە ڕاوەستاوە، تۆ لەلای کە نون کوڕی یەشوعی ئەوێ. ناچیتە تۆش فەرمووی: و بوو تووڕە و ئیسرائیل. بۆ میرات دەیکاتە ئەو چونکە بەهێزبکە، ئەو لەوێ، ژوورەوە دەچێتە ئەو ئەوانە بۆ و ئەوێ، دەچنە ئەوانە نازانێت، خراپ یان چاک ئەمڕۆ کە گەنج منداڵێکی هەموو لە چۆڵەوانیدا، لە هەڵدا چادرتان و گەڕاونەتەوە ئێوە و دەبن. میراتی خۆیان و دەیدەم، سوور.دەریای ڕێگای

ئێمە ئێمە، خودای یەزدانی لەبەردەم کرد گوناهمان گوتتان: و دایەوە وەڵامتان و فەرمانی ئێمە خودای یەزدانی ئەوەی هەموو بەپێی دەکەین شەڕ و سەردەکەوین بۆ سەرکەوتن و کۆبوونەوە و هەڵگرت خۆی شەڕییەکانی ئامێرە هەریەکەتان پێکردین، من چونکە شەڕناکەن، و سەرناکەون بڵێ، پێیان فەرمووم: پێی پەروەردگار و شاخەکە. بەڵام کرد، ئێوە لەگەڵ قسەم و تێکدەشکێنرێن. دوژمنانتان لەبەردەم و نیم، لەگەڵتان چوونە سەرپێچی بە و کرد، سەرپێچیتان یەزدان فەرمایشتی لە و نەگرت، من لە گوێتان دیداری بۆ دەرەوە چووە بوو، نیشتەجێ چیایە ئەو لە کە ئەمۆرییەکە و شاخەکە. سەر هەتا سێعیر لە کردن بریندارتان و دەیکەن، هەنگوینەکان ئەوەی وەک کردن ڕاویان و ئێوە، دەنگی لە گوێی یەزدان و ئێمە، خودای یەزدانی لەبەردەم گریاتان و دانیشتن و حۆرما. نەدا.پێتان سەرنجی و نەگرت ئێوە

دانیشتبوون.پێشتر کە ڕۆژانێک هەرچەندە زۆر، ڕۆژانێکی بۆ دانیشتن قادێش لە ئێوە و

2

کە شێوەیەی بەو سوور، دەریای ڕێگای بە چۆڵەوانی، ناو بۆ ڕۆیشتین و گەڕاینەوە و
خاوەن و سێعیر. چیای دەوری بە سووڕاینەوە زۆر ڕۆژانێکی بۆ و فەرمووم، پێی یەزدان
بەرەو بگەڕێنەوە ئێستا کەواتە سووڕانەوە، چیایە ئەم بەدەوری بۆتان بەستان گوتم، پێی
لە کە عیسۆ کوڕانی براکانتان، سنوورەکانی بە ئێوە بڵێ: و بدە گەل بە فەرمان باکوور.
جەنگ دەبن. ئێوە ئاگاداری زۆر و دەترسن ئێوە لە ئەوان تێدەپەڕن، نیشتەجێن، سێعیر
شوێن ئەندازەی بە تەنانەت زەوییەکەیان، لە شتێک هیچ چونکە مەکەن، ئەوان لەگەڵ
زیو بە عیسۆ. کوڕانی داومەتە میرات بە سێعیر چیای ئەوەی لەبەر نادەم، پێتان پێیەکیش،
بیخۆنەوە. و وەربگرن زیو بە ئەوان لە پێوانە بە ئاو و بیخۆن، و بکڕن ئەوان لە خواردن
کارێکی هەموو لە کردووە تۆ بەرەکەتداری ئێمە پەروەردگاری یەزدانی چونکە ئەو
ساڵ چل ئەوەتا ترسناکە، و گەورە چۆڵەوانییە ئەو نێو بڕۆیتە چۆن تێبگە دەستەکانت،
نەهاتووە.کەم شتێکت هیچ بووە، لەگەڵت پەروەردگارت یەزدانی

ڕێگای لەلای تێپەڕین، بوون، نیشتەجێ سێعیر لە کە عیسۆ کوڕانی خۆمان، برایانی لە و
مۆئاب چۆڵەوانی ڕێگای بە و گەڕاینەوە پاشان و گاڤەر، گەسیۆن لە و ئەیلۆن لە عەراڤا
لەگەڵ شەڕیان و مەکەن مۆئابییەکان لەگەڵ دوژمنایەتی فەرمووم: پێی یەزدان تێپەڕین.
ئەرۆئێرم ئەوەی لەبەر ئێوە، ناداتە میرات بە زەوییەکەیان لە بەشێک هیچ چونکە مەکەن،
ببوون، نیشتەجێ ئەو لەسەر پێشوو ئۆممینانەی ئەو میراتگرتن. بۆ داوە لوت نەوەی بە
ئەمانەش و دەبن، ژمێردراو ڕەفایم عەناقیمەکان. وەک بەهێز، و زۆر و گەورە نەتەوەیەکی

پێشتر حۆرییەکە سێعیر لە و ئێمیم. لێدەنێن ناویان مۆئابییەکان و عەناقیمەکان، هەروەک ئینجا بەردەمیان. لە ڕیشەکێشیانکردن و لەناویانبردن عیسۆ کوڕانی و نیشتەجێبوو، خۆی، میراتەکەی زەوی بە کردی ئیسرائیل چۆن هەروەک نیشتەجێبوون، ئەوان لەجیاتی بپەڕنەوە.زارێت دۆڵەکەی لە و بڕۆن، و هەستن کەواتە ئێستا پێیداون. یەزدان کە

دۆڵەکەی بە تێپەڕینمان هەتا بەرنێعەوە قادێش لە کرد گەشتمان ئێمە کە ڕۆژانەی ئەو کامپەکە لە مردن بە جەنگاوەر پیاوانی نەوەی هەموو هەتا بوو، ساڵ هەشت و سی زارێت، بوو ئەوان لەسەر خودا دەستی و ئەوانی. خودا خوارد. سوێندی یەزدان چۆن وەک کەوتن، کەوتن.تاوەکو ئۆردوگاکە ناوەڕاستی لە لەناوبردنیان بۆ

کەوتن، گەلەکە ناوەڕاستی لە مردن بە جەنگاوەرەکان پیاوە هەموو کاتێک ڕوویدا و تێدەپەڕیت سنوورەکاندا بەناو تۆ ئەمڕۆ دەفەرموێت: پێم یەزدان کرد. قسەی ئەویش و مەکەن لەگەڵیان دوژمنکاری ئەممان، کوڕانی لە دەبنەوە نزیک کاتێک و ئارۆعێر، مۆئاب ئەوەی لەبەر ناتانبەخشم، میرات بە ئەممان کوڕانی زەوی لە هیچ چونکە جەنگیان، مەچنە چونکە دەژمێردرێت، ڕەفایم زەوی بەخشیوە. لوت کوڕانی بە میرات بە زەوییەم ئەو لێدەنێن ناویان عەممۆنییەکان و بوون، نیشتەجێ پێشتر ڕەفایمەکان زەوییە ئەو لەسەر و بوون، ئەناکیمەکان چۆن وەک ئێوە، لە بەهێزتر و زۆر و گەورە نەتەوەیەکی زەمزومیم. هەتا ئەوان لەجیاتی نیشتەجێبوون و گرت میراتیان و لەبەردەمیاندا، لەناویبردن یەزدان بەو سێعیر، لە نیشتەجێبوون کە عیسۆ کوڕەکانی بۆ کردیان کە ئەوەی وەک ئەمڕۆ.
ئەوان جیاتی لە و گرتن، میراتیان و بەردەمیان، لە لەناوبرد حۆرییەکانیان کە شێوەیەی و بوون، نیشتەجێ غەزە هەتا ئەسێدۆس لە کە حیڤییەکان و ئەمڕۆ. هەتا نیشتەجێبوون بوون.نیشتەجێ جێگەیان لە و کردن، وێرانیان هاتبوون، کاپادۆکیاوە لە کە کاپادۆکییەکان

پاشای سیحۆنی ئەوەتا بپەڕنەوە. ئەرنۆن دۆڵی لە و بڕۆن، و هەستن کەواتە ئێستا لەم میراتگرتن، بۆ پێبکە دەست تۆ، دەستی دامەتە زەوییەکەی و ئەمۆری حەشبۆنی لەسەر خۆت ترسی و خۆت لەرزەی دانی بە پێبکە دەست بکە. جەنگ ئەو دژی لە ڕۆژەدا و دەشڵەژێن، بیستووە تۆیان ناوی کە ئەوانەی ئاسمان، ژێر نەتەوەکانی هەموو ڕووی تۆ.ڕووی لە دەبێت ئازاریان

وشەی بە حێشبۆن پاشای سیحۆنی لای بۆ قەدێمۆتەوە چۆڵەوانی لە نارد نێردراوانم و و لادەدەم ڕاست بۆ نە دەڕۆم، ڕێگادا لە تێدەپەڕم، تۆدا خاکی نێو بە من گوتم، و ئاشتیانە و من دەدەیتە زیو بە ئاوی و دەیخۆم، و من دەدەیتە زیو بە خواردنی چەپ. بۆ نە سێعیر لە کە عیسۆ کوڕەکانی کە ئەوەی وەک تێدەپەڕم. پێ بە ئەوەی تەنها دەیخۆمەوە، لە هەتا بوون، نیشتەجێ عەرۆعێر لە کە مۆئابییەکان و کردم، بۆیان بوون نیشتەجێ و دەدات. پێمان پەروەردگارمان یەزدانی کە زەوییەی ئەو بۆ تێدەپەڕم ئوردون ڕووباری چونکە تێپەڕین، خاکیدا نێو بە بدات ئێمە بە ڕێگە نەیویست حەشبۆن پاشای سیحۆنی دەست بدرێتە ئەوەی بۆ بەهێزکرد، ئەوی دڵی و ڕەقکرد ئەوی ڕۆحی ئێمە خودای یەزدانی ڕۆژەدا.لەم وەک تۆ

حەشبۆنی پاشای سیحۆنی ڕادەستکردنی بە کردووە دەستم ئەوەتا فەرمووم: پێی یەزدان پاشای سیحۆن، و خاکەکەی. میراتگرتنی بە بکە دەست لەبەردەمت، خاکەکەی و ئەمۆری یەزدانی یاسا. لە جەنگ بۆ گەلەکەی، هەموو و ئەو بینینمان، بۆ دەرەوە هاتە حێشبۆن، لەو و گەلەکەی. هەموو و کوڕەکانی و ئەو لێماندا ئیتر دەستمان، دایە ئەوی ئێمە خودای لەگەڵ لەناوبرد، نۆرە بە شارێکمان هەموو و گرت، ئەومان شارەکانی هەموو کاتەدا تاڵانمان ماڵییەکان ئاژەڵە بەڵام بەجێنەهێشت. زیندوومان کەسی منداڵەکانیان، و ژنەکانیان ڕووباری لێواری لە کە عارۆئێرەوە، لە وەرگرتمان. شارەکان دەستکەوتەکانی و کرد،

ئێمە لە کە نەبوو شارێک هیچ گلعاد، چیای هەتا و دۆڵەکەدایە، لە کە شارەکە و ئەرنۆنە، کوڕانی نزیک بەڵام ئێمە. دەستی دایە هەموویانی ئێمە پەروەردگاری یەزدانی بێت. دەرباز شارەکانی و یەبۆق، ڕووباری بە پەیوەستبوون ئەوانەی هەموو نەبووینەوە، نزیک ئەممان پێدابن.فەرمانی ئێمە خودای یەزدانی وەک شاخاوییەکە، ناوچە

3

بۆ دەرەوە هاتە باشان پاشای ئۆگی و باشان، بۆ ڕێگاکە سەرکەوتینە و گەڕاینەوە و مەترسە فەرمووم: پێی یەزدان ئەدرایم. لە جەنگ بۆ گەلەکەی هەموو و خۆی بینینمان، بە ئەوەی و تۆ، دەستی دامەتە خاکەکەی هەموو و گەلەکەی هەموو و ئەو چونکە لەو، یەزدانی بکە. ئەویش بە بوو، نیشتەجێ حەشبۆن لە کە کرد ئەمۆرییەکان پاشای سیحۆنی ئێمە و ئێمە، دەست دایە ئەوی گەلەکەی هەموو و باشان پاشای ئۆگی و ئەوی ئێمە خودای نەمایەوە.ئەو تۆوێکی هەتا لێماندان

نەمانگرتبێت، ئەوان لە کە نەبوو شارێک هیچ گرت، ئەومان شارەکانی هەموو کاتەدا لەو و شارەکان هەموو باشان لە ئۆگ پاشای ئەرگۆب، دەوروبەرەکانی ناوچە هەموو شار، شەست لە جگە هەبوون، شمشیرەکان و دەروازەکان بوون، بەرز شووراکان بوون، قەڵابەند سیحۆنی لەگەڵ چۆن وەک لەناوبردین، ئێمە بوون. زۆر زۆر کە فەرەزییەکان شارەکانی منداڵان، و ژنان لەگەڵ لەناوبرد، یەک دوای بە شارێکمان هەموو و کردمان، حەشبۆن پاشای کردین.تاڵان خۆمان بۆ شارەکان تاڵانییەکانی و ماڵییەکان ئاژەڵە هەموو و

ڕووباری لەوبەری کە گرت، ئەمۆڕییەکان پاشای دوو دەستی لە زەوییەکەمان کاتەدا لەو و

سانیۆر بە هێرمۆنیان خورمایەکان دار هەرمۆن. هەتا ئەرنۆن ڕووباری لە بوون، ئوردون
هەموو و میسۆر، شارەکانی هەموو سانیر. لێنابوو ناویان ئەمۆرییەکان و ناودەبردووە،
تەنها چونکە باشان. لە ئۆگ پاشایەتی شارەکانی ئەدرایم، و ئەلخا تا باشان هەموو و گلعاد،
خەوتنێکی جێگای ئەو خەوتنی جێگای ئەوەتا مایەوە، ڕەفایمەکان لە باشان پاشای ئۆگ
باڵ چوار و درێژییەکەی، باڵ نۆ عەممۆن، کوڕانی لای لە ئەمە ئەوەتا بوو، ئاسنین
کە عەرۆعێرەوە لە گرت، میرات بە کاتەدا لەو زەوییەمان ئەو ئێمە پیاو. باڵی بە پانییەکەی
دامە منیش شارەکانی، و گلعاد شاخی نیوەی هەروەها ئەرنۆنە، ڕووباری کەناری لەسەر
هۆزی نیوەی بە دا ئۆگم باشانی شانشینی هەموو و گلعاد پاشماوەی ئەو گاد. و ڕەئوبێن
ڕفائییەکان خاکی وەک باشانە ئەو هەموو ئەرگۆب. دەوروبەری ناوچەی هەموو و مەنەشە،
هەتا گرت ئەرگۆب دەوروبەری ناوچەی هەموو مەنەسە کوڕی یائیر و دادەنرێت.
یەعیر، تاوۆت بەسانی ناونا، خۆیەوە ناوی بە ئەوانی مەعاکاتی، و گەرگەسی سنوورەکانی
هەتا گلعادەوە لە دامەوە گاد بۆ و ڕەئوبێن بۆ وە دا. ماخیر بە گلعادم و ڕۆژە. ئەم هەتا
بۆ سنوورە ڕووبارە ئەو یەبۆک، هەتا و سنوورە، ڕووبارەکە ناوەڕاستی ئەرنۆن، ڕووباری
دەریای هەتا و مەحەنارێس، سنووری ئوردون ڕووباری و عەرەبە و عەمۆن. کوڕانی
ڕۆژهەڵاتدا.لە فەسگە لە ئەسێدۆس لەژێر خوێ دەریای عەرەبە،

میراتتان بە زەوییەی ئەم ئێوە پەروەردگاری یەزدانی گوتم: و پێکردن فرمانم کاتەدا لەو و
پیاوێکی هەموو بڕۆن، ئیسرائیل کوڕانی براکانتان لەپێش و بن چەکدار ئێوە داوە.
کە دەزانم ئێوە،ماڵییەکانی ئاژەڵە و ئێوە منداڵەکانی و ئێوە ئافرەتەکانی لە جگە توانادار.
دامە کە شارانەی ئەو بن، نیشتەجێ ئێوە شارەکانی لە با هەیە، زۆرتان ماڵییەکی ئاژەڵە
و ئێوە، هەروەها وەک ئێوە، برایانی ئێوە خودای بدات حەوانەوە یەزدان هەتا ئێوە،
ئەوبەری لە ئەوان دەیداتە ئێمە خودای یەزدان کە زەوییەکە ئەمانەش بن میراتگر
ئێوە.دامە کە خۆی میراتەکەی بۆ هەریەکەتان دەگەڕێنەوە و ئوردون، ڕووباری

که بینیوە شتانەیان ئەو هەموو ئێوە چاوەکانی گوتم: و کاتەدا لەو دا فەرمانم یەشوع بۆ و پەروەردگاری یەزدانی جۆرەش بەم کردی، پاشایە دوو بەم ئێمە پەروەردگاری یەزدانی ئەوان لە ئێوە دەپەڕیتەوە. بۆیان لەویٚ تۆ کە دەکات شانشینانە ئەو هەموو بە ئێمە دەجەنگێت.ئێوە پێناوی لە خۆی ئێمە پەروەردگاری یەزدانی چونکە ناترسن،

بە پێکرد دەستت تۆ خودایە، پەروەردگار گوتم، و پاڕامەوە یەزدان لە کاتەدا لەو و بەرزەکەت. باڵە و بەهێزەکەت، دەستە و توانات، و خزمەتکارەکەت، بە هێزت پیشاندانی کردت، تۆ کە بکات ئەوە دەتوانێت کە زەوی لەسەر یان ئاسمان لە خودایە کیٚ چونکە ڕووباری لەوبەری کە ئەم باشەی زەوییە ئەو دەبینم پەڕینەوە کەواتە هێزەکەت؟ بەپێی لوبنان.دژە-و باشە چیایە ئەم ئوردونە،

با فەرمووم: پێی یەزدان و نەگرت، من لە گوێی و ئێوە، لەبەر گرت نادیدە منی یەزدان و تاشراو، لووتکەی سەر بۆ سەرەوە بڕۆ مەکەرەوە. دووبارە قسەیە ئەم ئیتر بەستبێت، ئەمە ببینە، چاوەکانت بە و ڕۆژهەڵات، و باشوور و باکوور و دەریا بەرەو بڕوانە چاوەکانت بە و هانی و بکە بەهێزی و بدە یەشوع بە فەرمان و تێناپەڕیت. ئوردونە ڕووباری لەم تۆ چونکە میرات بە زەوییەیان ئەو هەموو ئەو و دەپەڕێتەوە، گەلە ئەم لەپێش ئەو چونکە بدە، بوو.فەعۆر ماڵی نزیک کە دانیشتینەوە دۆڵێکدا لە و بینیوتە. تۆ کە دەدات

4

ئەوەی بۆ دەکەم فێرتان ئەمڕۆ من کە حوکمەکان و یاساکان لە گوێبگرە ئیسرائیل، ئێستا و زەوییە ئەو میراتی ژوورەوە دەچنە کاتێک و ببن، زۆر و بژین تاکو بکەن، جێبەجێیان

ئەو بۆ مەکەن زیادتان دەدات. پێتان باوکانتان پەروەردگاری یەزدانی کە وەربگرن فەرمانەکانی بپارێزن لێی، مەکەن لایبردنیشتان و پێدەدەم، فەرمانتان من کە وشەیەی چاوەکانی پێدەدەم. فەرمانتان ئەمڕۆ من کە ئەوانەی هەموو ئێمە، خوداوەندی یەزدانی کردووە، بەعلفەغۆری بە ئێمە پەروەردگاری یەزدانی کە بینیوە شتانەیان ئەو هەموو ئێوە لەنێوتان ئێوە پەروەردگاری یەزدانی کەوت، بەعلفەغۆر دوای کە پیاوێک هەر چونکە ئەمڕۆ هەمووتان ئێوەن، خودای یەزدانی دڵبەستووی ئەوانەی بەڵام، ئێوە بردووە. لەناوی دەژین.

بۆ کردم، پێ فەرمانی یەزدان چۆن وەک داوە، پیشان حوکمەکانم و فەرمانەکان ببینن، و میراتگرتنی. بۆ ناوی دەچنە ئێوە کە خاکەی لەو بکەن پێ کاری شێوەیە بەم ئەوەی ئێوەیە تێگەیشتنی و ئێوە دانایی ئەمە چونکە دەکەن، جێبەجێی و دەکەن پاراستنتان دەڵێن: و ئەمانە، یاساکانی هەموو دەبیستن هەرچەندە نەتەوەکان، هەموو لەبەردەم کە مەزن نەتەوەیەکی چ چونکە ئەمە. مەزنی نەتەوەی زانا، و دانا گەلێکی ئەوەتا هەموو لە ئێمە پەروەردگاری یەزدانی وەک بۆیان، دەبێتەوە نزیک ئاوا کە هەیە خودایەکی حوکمی و فەرمان کە هەیە مەزن نەتەوەیەکی چ و دەکەین؟ بانگی ئێمە کە کاتانەدا ئەو دایدەنێم؟لەبەردەمتان ئەمڕۆ من کە یاساییەی ئەم هەموو بەپێی هەبێت دادپەروەری

وشانەی ئەو هەموو بکەوێت لەبیرت نەوەک بپارێزە، زۆر خۆت گیانی و خۆت، بۆ ئاگاداربە فێری و ژیانت، ڕۆژانی هەموو بکەونەوە دوور دڵت لە نەوەک و بینیویانە، چاوەکانت کە یەزدانی لەبەردەم کە ڕۆژەی ئەو دەربارەی بکە، کوڕەکانت کوڕەکانی و کوڕەکانت من بۆ یەزدان فەرمووی کاتێک کۆبوونەوەکە، ڕۆژی لە وەستان حۆرێب لە خودامان من لە فێربن ئەوەی بۆ بگرن، قسەکانم لە گوێ با و کۆبکەرەوە، من بۆ گەل فەرمووی، نزیکتان و بکەن. فێر خۆیان کوڕەکانی و زەوی، لەسەر ژیانیان ڕۆژەکانی هەموو لە بترسن

تاریکی، ئاسمان، هەتا دەسووتا ئاگر بە کێوەکە و کێوەکە، لەلای ڕاوەستان و بووەوە لەگەڵ قسەی وشەکان دەنگی بە ئاگرەوە ناوەڕاستی لە پەروەردگار و ڕەشەبا. تاریکی، و دەنگ. تەنها بەڵکو نەبینی، شێوەیەکتان هیچ و بیست، دەنگەتان ئەو ئێوە کە کرد، ئێوە فەرمانەکە، دە جێبەجێکردنی، بۆ ئێوە پێکردن فەرمانی کە ڕاگەیاند، ئێوە بۆ خۆی پەیمانی نووسی.بەردین تەختەی دوو لەسەر ئەوانی و

بۆ حوکمەکان، و یاساکان بکەم ئێوە فێری کە دا، من بە فەرمانی کاتەدا لەو یەزدان وە ئەویێ بۆ ژوورەوە دەچنە ئێوە کە زەوییەی ئەو لەسەر بکەن جێبەجێ ئەوان ئێوە ئەوەی نەبینین هاوشێوەیەک هیچ چونکە گیانەکانتان، دەکەن پاراستنی زۆر و ببەن. میراتی تاکو کرد. لەگەڵتان قسەی ئاگرەکەوە ناوەڕاستی لە شاخەکە لە حۆرێب لە یەزدان کە ڕۆژەی لەو هەر بکەن، دروست هاوشێوەیەک و هەڵکەنراو وێنەی خۆتان بۆ و بکەن بێیاسایی نە لەسەر کە ئاژەڵێک هەموو هاوشێوەی بێت، مێیینە یان نێرینە هاوشێوەی کە وێنەیەک هاوشێوەی دەفڕێت، ئاسماندا ژێر لە کە باڵدار باڵندەیەکی هەموو هاوشێوەی دەژی، زەوی لە کە ماسییەک هەموو هاوشێوەی دەخشێت، زەوی لەسەر کە خشۆک شتێکی هەموو ئەستێرەکان و مانگ و خۆر و بکەیت ئاسمان تەماشای نەک و زەویدایە. ژێر ئاوەکانی بکەیت، خزمەتیان و ببەیت بۆ کڕنۆشیان گومڕابوویت ئاسمان، جیهانی هەموو و ببینیت، ئاسمان. ژێر نەتەوەکانی هەموو بۆ کردوون دابەشی تۆ پەروەردگاری یەزدانی ئەوانەی لە ئاسنینەکەوە، کوورە لە دەرهێنا، میسرەوە خاکی لە ئێوەی و وەرگرت ئێوەی خودا بەڵام ئەمڕۆ.وەک ئەو، میراتی گەلی ببنە ئەوەی بۆ میسرەوە،

نەپەڕمەوە من کە خوارد سوێندی و بوو تووڕە من لە ئێوە قسانەی ئەو لەبەر خودا یەزدان میرات بە تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە زەوییەی ئەو ناو نەچمە و ئوردونە ڕووباری لەم ئێوە بەڵام ناپەڕمەوە، ئوردونە ڕووباری لەم و دەمرم، زەوییەدا لەم چونکە من تۆ. دەیداتە

خودای یەزدانی پەیمانی ئێوە، ئاگاداربن دەگرن. میرات بە باشە زەوییە ئەم و دەپەڕنەوە نەقشاوی پەیکەری خۆتان بۆ و مەبن یاخی و بەستی، ئێوە لەگەڵ کە مەکەن، لەبیر ئێمە کردیت. پێ فەرمانی تۆ خودای یەزدانی کە مەکەن دروست ئەوانە هەموو هاوشێوەی ئیرەییە.خودایەکی فەوتێنەرە، ئاگرێکی تۆ خودای یەزدانی چونکە

و زەوی، لەسەر دواکەوتن ئێوە و کوڕانت، کوڕانی و کوڕان باوکی ببیتە تۆ بەڵام ئەگەر و شتێک، هەموو هاوشێوەیی لە بکەن دروست نەقڵکراو نەخشێکی ئێوە و یاخیبوون، ئێوە ئێوە بۆ دەدەم شایەتی تووڕەکردنی، بۆ ئێوە خودای یەزدان لەبەردەم بکەن خراپە ئێوە لە ئێوە زەوییەی لەو لەناودەچن لەناوچوون بە کە زەوی، هەم و ئاسمان هەم ئەمڕۆ، لەسەری، بدەن ژیان بە درێژە ناتوانن لەوێ. میراتگرتنی بۆ دەپەڕنەوە ئوردون ڕووباری و دەکات، پەرتەوازە نەتەوەکان هەموو لە ئێوە یەزدان و لەناودەبردرێن. تەواوی بە بەڵکو بۆ ئێوەی یەزدان نەتەوانەی لەو جێدەهێڵدرێن، نەتەوەکان هەموو لە کەم ژمارەیەکی بە دەستەکانی کارەکانی دیکە، خوداوەندەکانی بە دەکەن خزمەت لەوێ ئێوە و دەبات. ئەوێ بەدوای لەوێ و ناکەن. بۆن و ناخۆن و نابیستن و نابینن ئەوانەی بەرد، و دار مرۆڤان، بە و خۆتەوە دڵی هەموو بە کاتێک دەیدۆزنەوە و دەگەڕێن، خۆتاندا خودای یەزدانی ئەم هەموو ڕۆژاندا دوایین لە و دەگەڕێن. بەدوایدا تەنگانەکانتدا لە خۆتەوە گیانی هەموو ئەو دەنگی لە گوێ و پەروەردگارت، یەزدانی لای بۆ دەگەڕێیتەوە و سەرت، دێنە وشانە لەناوت و ناهێڵێت بەجێت بەزەییدارە، خودایەکی تۆ خودای یەزدانی چونکە دەگریت، خوارد.بۆیان سوێندی یەزدان کە ناکات لەبیر باوکانت پەیمانەکەی نابات،

مرۆڤی خودا کە ڕۆژەوە لەو داوە، ڕوویان تۆ پێش ئەوانەی بکە، پێشوو ڕۆژانی لە پرسیار شتێکی ئایا ئاسمان، دیکەی لایەکی هەتا ئاسمانەوە لایەکی لە و کرد، دروست زەوی لەسەر دەنگێکی نەتەوەیەک هیچ ئایا بیستراوە؟ وا شتێکی ئایا ڕوویداوە؟ مەزنە وشە ئەم وەک

تۆ کە شێوەیەی بەو ئاگرەوە، ناوەڕاستی لە کرد قسەی زیندوو خودای بیستووە؟ وای لەناو خۆی بۆ نەتەوەیەک ئەوەی بۆ بێت کە تاقیکردەوە خودا ئەگەر ژیاویت، و بیستووتە بە و پەرجووەکان بە و نیشانەکان بە و تاقیکردنەوە بە وەربگرێت، دیکە نەتەوەیەکی ئەوەی هەموو بەپێی گەورەکان، بینینە بە و بەرز باڵێکی بە و بەهێز دەستێکی بە و جەنگ کە بزانیت ئەوەی بۆ بینیت، تۆ کە کردی لەبەردەمت میسر لە پەروەردگارمان یەزدانی ئاسمانەوە لە ئەو. لە جگە نییە دیکە خودایەکی هیچ و خودایە، ئەم تۆ، خودای یەزدان، تۆ پیشانی خۆی گەورەکەی ئاگرە زەوی لەسەر و تۆ، فێرکردنی بۆ بوو بیستراو ئەو دەنگی ئاگرەکەوە.ناوەڕاستی لە بیست ئەوت وشەکانی و دا،

و ئێوەن، کە ئەوان لەدوای نەوەکانیان هەڵیبژارد خۆشویست، تۆی باوکانی ئەوەی لەبەر و گەورە نەتەوە لەناوبردنی بۆ دەریهێنان، میسرەوە لە مەزنەکەی هێزە بە خۆی میراتگرتن، بۆ تۆ بە زەوییەکەیان دانی و هێنانەژوورەوەت بۆ پێشت، لە بەهێزترەکان هەیەتی.ئەمڕۆ وەک

لە خودایە ئەم پەروەردگارت یەزدانی کە بگەڕێیتەوە، مێشکت بە و بزانیت ئەمڕۆ و ئەو. لە جگە نییە دیکە کەسێکی هیچ و خوارەوە، لە زەویدا لەسەر و سەرەوە لە ئاسماندا فەرمانت ئەمڕۆ من هەرچەندە ئەو، یاساکانی و ئەو فەرمانەکانی لە بکەن پارێزی و بن تەمەن درێژە ئەوەی بۆ تۆ، دوای کوڕەکانت بۆ و تۆ بۆ بێت باش ئەوەی بۆ پێدەدەم، موسا ئەوسا دەدات. پێت ڕۆژان هەموو پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییەی ئەو لەسەر ئەویَ بۆ هەڵاتن کردەوە. جیا خۆردا ڕۆژهەڵاتی لە ئوردون ڕووباری لەوبەری شار سێ پێش نەبووە لێی ڕقی ئەمە و بزانێت، ئەوەی بەبێ بکوژێت دراوسێکەی کە کوژەرەکە چۆڵەوانی، لە بۆسۆر دەژییێت. و شارانە، ئەم لە یەکێک دەباتە پەنا و ڕۆژ، سێیەم و دوێنێ بۆ باشان لە گاولۆن و گادی، بۆ گلعاد لە ڕامۆت و ڕەئوبێن، بۆ دەشتاییەکە زەوی لە

مەنەشە.

و شایەتییانە ئەو ئەمانە دایناوە. ئیسرائیل کوڕانی لەبەردەم مووسا کە یاسایەیە ئەو ئەمە میسر خاکی لە کاتێک ڕاگەیاند، ئیسرائیلی کوڕانی بە موسا کە حوکمانەن و فەرزەکان سیحۆنی خاکی لە فەغۆر،ماڵی نزیک دۆڵێکدا، لە ئوردون، ڕووباری ئەوبەری لە دەرچوون ئیسرائیل کوڕانی و موسا ئەوەی حێشبۆن، لە بوو نیشتەجێ ئەوەی ئەمۆرییەکان، پاشای زەوی و ئەو، زەوی برد میراتیان ئەوان و دەرەوە. هاتنە میسرەوە خاکی لە کاتێک دا، لێیان بەرەو بوون ئوردون ڕووباری لەوبەری کە ئەمۆرییەکان، پاشای دوو باشان، پاشای ئۆگی شاخی لەسەر و ئەرنۆن، ڕووباری لێواری لەسەر کە عارۆئێرەوە، لە خۆر. ڕۆژهەڵاتی بەرەو ئوردون ڕووباری ئەوبەری لە عەرەبا دەشتی هەموو حەرمۆنە، کە سیحۆن، تاشراو.ئاسێدۆسی لەژێر خۆر، ڕۆژهەڵاتی

5

و یاساکان ئەو ئیسرائیل، گوێبگرە گوتن: پێی و بانگکرد ئیسرائیلی هەموو موسا ئەوەی بۆ بیانپارێزن و ببن فێریان دەیانڵێم، گوێچکەکانتاندا لە ئەمڕۆ من کە حوکمانەی حۆرێب. لە بەست ئێوە لەگەڵ پەیمانێکی ئێوە پەروەردگاری یەزدانی بکەن. جێبەجێیان لێرە ئەمڕۆ کە ئێوە ئێوە، لەگەڵ بەڵکو دانا، پەیمانەی ئەم یەزدان باوکانتان لەگەڵ نەک ناوەڕاستی لە شاخەکەدا لە کرد قسەی ئێوە لەگەڵ یەزدان ڕووبەڕوو زیندوون. هەمووتان وشەکانی ئەوەی بۆ کاتەدا، لەو وەستابووم ئێوە و یەزدان لەنێوان من هەروەها ئاگرەکەوە. شاخەکە، سەر نەچوونە و ترسان ئاگرەکە ڕووی لە ئێوە چونکە ڕابگەیەنم، پێ یەزدانتان ماڵی لە دەرهێناوە، میسرەوە خاکی لە تۆی ئەوەی تۆ، خودای یەزدانم، من گوتنی: بە

کۆیلایەتییەوە.

من.ڕووی لەبەردەم تۆ بۆ نابن دیکە خوداوەندانی

لە ئاسمانن لە کە ئەوانەی لە هاوشێوەیەک هیچ نە و ناکەیت، دروست وێنە خۆت بۆ تۆ ژێر لە ئاوەکاندان لە کە ئەوانەی لە و خوارەوە، لە زەویدان لە کە ئەوانەی لە و سەرەوە، تۆم، خودای یەزدانی من چونکە دەکەیت، خزمەتیان نە دەبەیت، بۆیان کڕنۆش نا زەوی. و سێیەم نەوەی بۆ منداڵان لەسەر دەدەمەوە باوکان گوناهەکانی ئیرەیی، خودایەکی خۆشم لەوانەی کەس هەزاران بۆ دەکات بەزەیی و دەبێتەوە، لێم ڕقیان ئەوانەی چوارەم مەگرە، بێهوودە بە خۆت خودای یەزدانی ناوی دەکەن. پارێز من فەرمانەکانی و دەوێن ناکات.بێتاوان دەگرێت بێهوودە بە ئەو ناوی ئەوەی تۆ خودای یەزدانی چونکە

پەروەردگارت یەزدانی کە شێوەیەی بەو ئەو، پیرۆزکردنی بۆ پارێزە شەممەکان ڕۆژی ڕۆژی بەڵام دەکەیت، کارەکانت هەموو و دەکەیت کار ڕۆژ شەش پێکردیت. فەرمانی و تۆ کوڕی و تۆ کارێک هیچ ئەم لە ناکەیت تۆ، خودای یەزدانی بۆ شەممەکانە حەوتەم ئاژەڵی هەموو و تۆ، بارهەڵگری ئاژەڵی و تۆ گای تۆ، کەنیزەی و تۆ خزمەتکاری تۆ، کچی تۆ کەنیزەی و تۆ خزمەتکاری بحەسێتەوە ئەوەی بۆ تۆ، لە نیشتەجێیە ئەوەی نامۆیە و تۆ، و میسر، خاکی لە بوویت خزمەتکار کە بیردەکەیتەوە و تۆ. وەک تۆ، بارهەڵگری ئاژەڵی و ئەوە لەبەر بەرز. باڵێکی بە و بەهێز دەستێکی بە دەریهێنایت لەوێوە خوداکەت یەزدانی لە ڕێز بکەیت. پیرۆزی و بپارێزیت شەممە ڕۆژی کە پێکردیت فەرمانی خوداکەت یەزدانی بۆ پێکردیت، فەرمانی پەروەردگارت یەزدانی کە شێوەیەی بەو بگرە، دایکت و باوک یەزدانی کە زەوییەی ئەو لەسەر بێت درێژ تەمەنت و ببێتەوە بۆ چاکەت ئەوەی شایەتی ناکەیت. دزی تۆ مەکە. داوێنپیسی ناکوژیت. تۆ دەبەخشێت. پێت پەروەردگارت

ماڵی ئارەزووی تۆ ناکەیت، دراوسێکەت ژنی ئارەزووی تۆ مەدە. دراوسێکەت لەسەر درۆ نە ئەو، کەنیزەکەی نە ئەو، خزمەتکارەکەی نە ئەو، کێڵگەکەی نە ناکەیت، دراوسێکەت هی کە ئەوەی هەموو نە ئەو، ئاژەڵەکانی هەموو نە ئەو، بارهەڵگری ئاژەڵی نە ئەو، گاکەی دراوسێکەتە.

کرد، قسەی ئاگرەکە ناوەڕاستی لە شاخەکە لە ئێوە کۆمەڵی هەموو بە یەزدان وشانە ئەم تەختەی دوو لەسەر ئەوانی و نەکرد، زیادەی و گەورە، دەنگێکی ڕەشەبا، تاریکی، تاریکی، ئاگرەکەوە، ناوەڕاستی لە گرت دەنگەکە لە گوێتان کە ڕوویدا و من. دایە و نووسی بەردین پیرانی ئەنجومەنی و ئێوە هۆزەکانی پێشەنگەکانی هەموو و دەسووتا، ئاگر بە کێوەکە و پەروەردگارمان یەزدانی ئەوەتا دەتانگوت، ئێوە و من. لای بۆ بوونەوە نزیک ئێوە لەم بیستمان، ئاگرەوە ناوەڕاستی لە ئەوی دەنگی و دا، ئێمە پیشانی خۆی شکۆمەندی چونکە بمرین، نەبێت ئێستا و دەژی. و دەکات، مرۆڤ لەگەڵ قسە خودا کە بینیمان ڕۆژەدا ببیستین، خودامان یەزدانی دەنگی هێشتا ئێمە ئەگەر دەمانخوات، گەورەیە ئاگرە ئەم ئاگردا ناوەڕاستی لە کە بووبێت، زیندوو خودای دەنگی لە گوێی کە مرۆڤ لە کێ دەمرین. یەزدانی کە بگرە ئەوە هەموو لە گوێ و تۆ ببەوە نزیک بژیێت؟ و ئێمە، وەک دەکات، قسە پێت پەروەردگارمان یەزدانی کە ئەوەی هەموو تۆ و دەیفەرموێت، پەروەردگارمان دەکەین.جێبەجێی و دەگرین گوێ ئێمەش بڵێ، ئێمە بە دەفەرموێت

پێی یەزدان و دەیانکردن، من لەگەڵ کە بوو ئێوە قسەکانی دەنگی لە گوێی یەزدان و هەموو ڕاستن کردووە، تۆیان لەگەڵ کە بوو گەلە ئەم قسەکانی دەنگی لە گوێم فەرمووم: و بترسن من لە ئەوەی بۆ لەناویاندا، بێت ئاوا دڵیان کە دەدات کێ گوتوویانە. ئەوەی و ئەوان بۆ بێت باش ئەوەی بۆ ڕۆژەکاندا، هەموو لە بپارێزن فەرمانەکانم هەموو لەوێ تۆ بەڵام ماڵەکانتان، بۆ بگەڕێنەوە ئێوە گوتن، پێم بڕۆن، هەتاهەتایە؟ بۆ کوڕەکانیان

و یاساکان و فەرمانانە ئەو دەربارەی دەکەم لەگەڵ قسەت من و ڕاوەستە، من لەگەڵ لەو بکەن پێ کاریان شێوەیە بەم ئەوان با و دەکەیت، ئەوانی فێری تۆ کە حوکمانەی ئەو ئەنجامدانی بۆ دەکەن پارێزگاری ئێوە و ئەوان. دەیدەمە میرات بە من کە زەوییەی بۆ نە و ڕاست بۆ نە نابن لایەنگیر پێداوین، فەرمانی پەروەردگارتان یەزدانی کە ڕێگایەی بڕۆیت، تێیدا پێکرایت فەرمانی تۆ خودای یەزدانی کە ڕێگایەی ئەو هەموو بەپێی چەپ. زەوییەی ئەو لەسەر بدەن ژیان بە درێژە و بێت، تۆ بۆ باشی و پێبدات ئارامیت ئەوەی بۆ دەبەن.میراتی کە

6

بۆ دا فەرمانی ئێمە خودای یەزدانی کە حوکمانەن و یاساکان و فەرمانانە ئەو ئەمانە بۆ ناوی دەچنە ئێوە کە زەوییەدا لەو بکەن جێبەجێیان شێوەیە بەم تا ئێوە فێرکردنی و ئەو فەرزەکانی هەموو بترسن، خۆتان خودای یەزدانی لە ئەوەی بۆ بگرن. میراتی ئەوەی کوڕەکانی و کوڕەکانت و تۆ پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من کە بپارێزن، ئەو فەرمانەکانی بدەن.ژیان بە درێژە ئەوەی بۆ ژیانتدا، ڕۆژەکانی هەموو لە کوڕەکانت

بن، زیاد زۆر تاکو و تۆ، بۆ بێت باش تاکو کردنی، بۆ بکە پارێزی و ئیسرائیل، گوێبگرە و و شیر لێشاوی زەوییەکی کە کرد قسەی باوکانت پەروەردگاری یەزدانی چۆن وەک بە پێدان فەرمانی یەزدان کە حوکمەکانن و یاساکان ئەو ئەمانە پێبدات. هەنگوینت گوێبگرە دەرەوە. هاتنە میسرەوە خاکی لە کاتێک چۆڵەوانیدا، لە ئیسرائیل کوڕەکانی یەزدانی دەکەیت خۆشەویستی و یەکێکە. یەزدان ئێمە، خودای یەزدان ئیسرائیل، کە وشانەی ئەم هێزت. هەموو بە و گیانت هەموو بە و مێشکت هەموو بە پەروەردگارت

بۆ دەکەیت پێشەنگیان و بن. گیانتدا لە و دڵتدا لە دەبێت پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من ڕێگادا لە کاتێک و دانیشتوویت، ماڵدا لە کاتێک لەگەڵیاندا دەکەیت باسیان و کوڕەکانت، وەک دەیانبەستیتەوە تۆ و هەڵدەستیت. کاتێک و ڕاکشاویت، کاتێک و دەڕۆیت، لەسەر ئەوانیش چاوانت. لەبەردەم نەهەژێنراو بە دەبێت و دەستت، لەسەر نیشانەیەک دەنووسن.دەروازەکانتان و ماڵەکانتان دەرگای چوارچێوەی

بۆ خوارد سوێندی کە زەوییەی ئەو ناو بهێنێتە تۆ پەروەردگارت یەزدانی کاتێک دەبێت و پێبدات جوانەکانت و گەورە شارە ئەوەی بۆ یاقوب، و ئیسحاق و ئیبراهیم بۆ باوباپیرانت، ئەمباراوەکان نەکردن، پڕت تۆ کە باشەکان شتە هەموو لە پڕ ماڵەکان نەناون بنیادت تۆ کە و چاندن، نەت تۆ کە زەیتوونەکان باخە و ڕەزەمێوەکان نەکەندن، هەڵت تۆ کە هەڵکەنراو تۆ، خودای یەزدانی بچێت. بیرت نەبێت خۆت بۆ ئاگاداربە پڕبوویت، و خوارد کاتێک پەروەردگارت یەزدانی لە کۆیلایەتییەوە. ماڵی لە دەرهێنا، میسرەوە خاکی لە تۆی ئەوەی بخۆ.سوێند ئەوەوە ناوی بە و بنووسە، ئەو بە بپەرستە، ئەو تەنها بترسە،

ئێوەن، دەوروبەری نەتەوەکانی خوداوەندەکانی لە کە مەڕۆن دیکەکان خوداوەندە دوای خودای پەروەردگاری نەوەک ناوتۆدایە، لە تۆ خودای پەروەردگاری ئیرەیی، خودای چونکە لەناوبەرێت.زەوی ڕووی لە تۆ و بێت تووڕە لێت توڕەیی بە تۆ

لە کردەوە تاقیت کە شێوەیەی بەو پەروەردگارت، یەزدانی مەکەرەوە تاقی خۆت، خودای یەزدانی فەرمانەکانی بپارێزیت وریاییەوە بە تاقیکردنەوەکەدا. ئەوەی و پەسەند ئەوەی و پێکردیت. فەرمانی ئەوانەی هەموو یاساکان، و شایەتییەکان ژوورەوە بچیتە و تۆ، بۆ بێت باش ئەوەی بۆ تۆ، خودای یەزدانی لەبەردەم دەکەیت جوان دەرکردنی ئێوە. باوکانی بۆ خوارد سوێندی یەزدان کە ببەیت، باشە زەوییە ئەو میراتی و

فەرمووی.یەزدان وەک ڕووت، پێش لە دوژمنەکانت هەموو

و شایەتییانە ئەو چین دەڵێت، و لێدەکات پرسیارت بەیانی کوڕەکەت کاتێک دەبێت و به و پێکردووین؟ فەرمانی ئێمە پەروەردگاری یەزدانی کە حوکمەکان و فەرزەکان به یەزدان و میسر، خاکی لە بووین فیرعەون خزمەتکارانی ئێمە دەڵێیت، کوڕەکەت پەرجووە و نیشانە یەزدان دەرهێنا. لەوێوە ئێمەی بەرز باڵێکی بە و بەهێز دەستێکی لەوێوە ئێمەی و دا. ئێمە لەبەردەم ماڵەکەی لە و فیرعەون لە میسر لە خراپەکانی و گەورە و باوکانمان. بیداتە خواردبوو سوێندی کە ئێمە، بداتێ زەوییە ئەم ئەوەی بۆ دەرهێنا خودای یەزدانی لە کە بکەین، جێبەجێ یاساکانە ئەم هەموو کە پێکردین فەرمانی یەزدان و ئەمڕۆ. وەک بژین ئەوەی بۆ بێت، باش ڕۆژەکانمان هەموو ئەوەی بۆ بترسین، خۆمان ئێمە خودای یەزدانی لەبەردەم فەرمانانە ئەم هەموو ئەگەر ئێمە، بۆ دەبێت بەزەیی پێکردووین.فەرمانی چۆن وەک بکەین، جێبەجێیان و بپارێزین

7

بۆ ژوورەوە دەچیتە کە زەوییەی ئەو ناو بهێنێتە تۆ پەروەردگارت یەزدانی بەڵام ئەگەر و ئەمۆری و گرگاشی و حیتی دەربکات، لەبەردەمت گەورەکان نەتەوە و میراتگرتنی، یەزدانی و ئێوە، لە بەهێزتر و زۆر نەتەوەی حەوت یەبوسی، و حیڤی و پریزی و کەنعانی دەبەیت، لەناویان تەواوی بە دەدەیت، لێیان و تۆ، دەستی دەداتە ئەوان پەروەردگارت لەگەڵیان، مەکەن خزمایەتی نە نایەتەوە. پێیاندا بەزەییان و نابەستیت، لەگەڵ پەیمانیان لە کوڕەکەت چونکە کوڕەکەت. بۆ مەگرە ئەو کچەکەی و ئەو، کوڕەکەی بە مەدە کچەکەت لە تووڕەیی بە یەزدان و دەکات، دیکەکان خوداوەندە بە خزمەت و دەگەڕێنێتەوە، من

ئەوان: بۆ دەیکەن ئاوا بەڵام دەبات. لەناوت بەخێرایی و دەبێت، تووڕە ئێوە پیرۆزەکانیان دارستانە دەشکێنن، تەرخانکراوەکانیان ستوونە دەڕووخێنن، قوربانگاکانیان تۆ چونکە دەسووتێنن. ئاگر بە خوداوەندەکانیان داتاشراوەکانی پەیکەرە و دەبڕنەوە، ئەوەی بۆ هەڵبژارد تۆی تۆ خودای یەزدانی و خۆت، خودای یەزدانی بۆ پیرۆزیت گەلێکی زەوی.ڕووی سەر نەتەوەکانی هەموو لە بیت تایبەت گەلێکی ئەو بۆ

و هەڵبژارد ئێوەی یەزدان زۆرترن، نەتەوەکان هەموو لە ئێوە ئەوەی لەبەر نەک خۆشەویستی لە بەڵام کەمترن. نەتەوەکان هەموو لە ئێوە بەڵکو کردن، دەستنیشان ئێوەی یەزدان باوکانتان، بۆ خوارد سوێندی کە سوێندەکە پاراستنی و ئێوە، بۆ یەزدان دەستی لە کۆیلایەتی، ماڵی لە کرد ڕزگار تۆی یەزدان و بەهێز، دەستێکی بە دەرهێنا خودایەکی خودایە، ئەم پەروەردگارت، یەزدانی کە دەزانیت تۆ میسر. پاشای فیرعەونی فەرمانەکانی و دەوێن خۆشی ئەوانەی بۆ دەپارێزێت بەزەیی و پەیمان کە دڵسۆزە، لەناوبردنیان، بۆ بەڕووەوە، لێیە ڕقیان کە ئەوانەی بە دەداتەوە و نەوە. هەزار بۆ دەپارێزن دەداتەوە.پاداشتیان بەڕووەوە لێیە، ڕقیان کە ئەوانەی بۆ ناکەوێت دوا و

پێدەدەم فەرمانت ئەمڕۆ من کە ئەمانە حوکمەکانی و یاساکان و فەرمانەکان پاراستنی و و دەیانپارێزن و دەگرن یاساکانە لەم گوێ ئێوە کاتێک دەبێت و جێبەجێکردنیان. بۆ دەپارێزێت تۆ بۆ بەزەییە ئەو و پەیمانە ئەو تۆ پەروەردگاری یەزدانی دەکەن، جێبەجێیان دەکات، زۆرت دەکات، بەرەکەتدارت دەوێت، خۆشت و خوارد. باوکانتان بۆ سوێندی کە ڕانە زەیتت، شەرابت، دانەوێڵەت، زەویت، بەروبوومی سکت، منداڵانی دەکات بەرەکەتدار سوێندی یەزدان کە زەوییەی ئەو لەسەر مەڕەکانت مەڕوماڵاتی ڕانە گاکانت، مەڕوماڵاتی نەتەوەکان، هەموو نێو لە دەبیت بەرەکەتدار بدات. پێت ئەوەی بۆ باوکانت بۆ خوارد هەموو تۆ خودای یەزدانی ماڵییەکانتدا. ئاژەڵە لە و نەزۆک، نە ئێوەدا، لە نابێت نەزۆک

زانیوتە، و بینیوتە کە میسر خراپەکانی نەخۆشییە هەموو و لادەدات، تۆ لە نەخۆشییەک دایاندەنێت.دەبێتەوە لێت ڕقیان ئەوانەی هەموو لەسەر بەڵکو دانانێت، تۆ لەسەر

دەدات، پێت تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە دەخۆیت نەتەوانە ئەو تاڵانییەکانی هەموو و ئەمە چونکە ناکەیت، خوداوەندەکانیان بە خزمەت و نایەتەوە، بەزەیی لەسەریان چاوت تۆ.بۆ تەڵەیەکە

ئەوان دەتوانم چۆن زۆرترە، من لە نەتەوەیە ئەم کە بڵێیت، خۆتدا دڵی لە بەڵام ئەگەر یەزدانی هەرچی دەهێنیتەوە بەبیر یادهێنانەوە بە ناترسیت، ئەوان لە تۆ ببەم؟ لەناو کە گەورانەی تاقیکردنەوە ئەو میسرییەکان. هەموو و فیرعەون بە کردی پەروەردگارت بەرزە، باڵە ئەو و بەهێزە دەستە ئەو گەورانە، پەرجووە و نیشانە ئەو بینییان، چاوەکانت ئەو هەموو بە دەکات خوداتان یەزدانی ئاوا دەرهێنا، تۆی خوداکەت یەزدانی چۆن وەک دەنێرێتە هەرزووەکان پەروەردگارت یەزدانی دەترسیت. ڕوویان لە تۆ کە نەتەوانەی لە تۆ لەناودەبردرێن. شاراونەتەوە تۆ لە ئەوانەی و ماونەتەوە ئەوانەی هەتا سەریان، خودایەکی تۆیە، لەگەڵ تۆ پەروەردگاری یەزدانی چونکە لێنادرێیت، ئەوانەوە ڕووی لەناودەبات، کەم کەم بەردەمت لە نەتەوانە ئەم تۆ پەروەردگاری یەزدانی بەهێزە. و گەورە کێوییەکان دڕندە و نەبێت چۆڵ زەوی ئەوەی بۆ ببەیت، لەناویان بەخێرایی ناتوانیت فەوتانێکی بە و تۆ، دەست دەداتە ئەوان تۆ پەروەردگاری یەزدانی و نەبن. زۆر لەسەرت دەست دەداتە ئەوان پاشاکانی و دەکەیت، قڕیان تەواوی بە هەتا دەبەیت، لەناویان گەورە بە هەتا ڕاناوەستێت، ڕووت بەرامبەر لە کەس لەناودەبەن، شوێنە لەو ئەوان ناوی و ئێوە، دەبەیت.لەناویان تەواوی

زێڕیان نە و مەکە، زیو ئارەزووی دەسووتێنن، ئاگر بە خوداوەندەکانیان تاشراوەکانی وێنە

تۆ. خودای یەزدان بۆ قێزەوەرە چونکە ئەوە، لەبەر بکەیت ساتمە نەوەک خۆت، بۆ مەگرە تەواوی بە ئەوە، وەک لێکراو نەفرەت شتێکی دەبیتە و ماڵەکەتەوە، ناو مەهێنە قێزەونی و لێکراوە.نەفرەت شتێکی چونکە لێدەبێتەوە، ڕقت تەواوی بە و لێدەبێتەوە، قێزت

8

بۆ بیانپارێزن دەبێت پێدەدەم، فەرمانتان ئەمڕۆ من کە فەرمانانەی ئەو هەموو کە ببەن زەوییە ئەو میراتی و ژوورەوە بچنە و ببن زۆر و بژین ئەوەی بۆ جێبەجێکردن، هەموو لە دەکەیتەوە بیر تۆ و خوارد. باوباپیرانتان بۆ سوێندی پەروەردگارتان یەزدانی نزمت ئەوەی بۆ کردیت، ڕابەرایەتی چۆڵەوانیدا لە خوداکەت یەزدانی کە ڕێگایەی ئەو پارێزی فەرمانەکانی ئەگەر بزانرێت، دڵتدایە لە ئەوەی و بکاتەوە، تاقیت و بکاتەوە ئەوەی خواردیت، پێ مەنی و کرد برسیت و گەیاندیت پێ ئازاری و نا. یان دەکەیت بە بەڵکو ناژی، نان بە تەنها مرۆڤ کە ڕابگەیەنێت پێت ئەوەی بۆ نەیانزانی، باوکانت کۆن تۆوە لە تۆ جلەکانی دەژی. مرۆڤ دەردەچێت خوداوە دەمی لە کە وشەیەک هەموو ساڵ.چل ئەوەتا نەبوون، ئاوس تۆ پێیەکانی نەکۆنبوون، تۆوە لە تۆ پێڵاوەکانی نەبوون،

یەزدانی ئاواش دەکات، تەمبێ کوڕەکەی مرۆڤێک چۆن وەک کە بزانیت، خۆتدا دڵی لە و بۆ بپارێزیت خۆت خودای یەزدانی فەرمانەکانی و دەکات. تەمبێ تۆ تۆ پەروەردگاری لێی.ترسان و ئەو ڕێگاکانی لە ڕۆیشتن

ڕووبارە کە فراوان، و باش زەوییەکی ناو دەهێنێتە تۆ پەروەردگارت یەزدانی چونکە لە و دەشتەکان ڕێگەی لە دەردەچن قووڵاییەکان کانیاوەکانی و ئاوەکان، بەهێزەکانی

و ڕۆن زەیتوون، دار زەوی هەنار، هەنجیر، دار مێو، جۆ، و گەنم زەوی چیاکان، ڕێگەی پێویستیەکت هیچ و دەخۆیت، خۆت نانی هەژاری بەبێ لەسەری کە زەوییەک هەنگوین، دەردەهێنیت.برۆنز چیاکانی لە و ئاسنن، بەردەکانی کە زەوییەک نابێت، تێدا

زەوییە ئەو لەسەر دەکەیت پەروەردگارت یەزدانی ستایشی و دەبیت، تێر و دەخۆیت و بەوەی بکەیت، لەبیر خۆت خودای یەزدانی نەوەک خۆت بۆ ئاگاداربە پێیداویت. کە باشەی ئەمڕۆ من ئەوانەی نەکەیت، پارێز ئەو فەرزەکانی و حوکمەکان و ئەو فەرمانەکانی و بنیاتنان جوانەکان خانووە و تێربوون، و خواردن نەبێت پێدەدەم، فەرمانت زیاد زێڕ و زیو بۆت، دەبن زیاد مەڕەکانت و مانگاکانت کاتێک و لەناویاندا، نیشتەجێبوون بیری و دەکرێیتەوە بەرز دڵدا لە تۆ بۆت. دەبێت زیاد هەتە ئەوەی هەموو و بۆت، دەبێت ماڵی لە دەرهێنا، میسرەوە خاکی لە تۆی ئەوەی دەکەیت، خوداکەت یەزدانی ماری کە ترسناکەدا، و گەورە چۆڵەوانییە ئەو ڕێگەی لە هێنا تۆی ئەوەی کۆیلایەتییەوە. ئاوی سەرچاوەی ئەوەی نەبوو، تێدا ئاوی کە تێدابوو، تینووێتی و دووپشک و پێوەگرتن تۆ نە کە پێدایت، مەنی چۆڵەوانیدا لە ئەوەی دەرهێنا، تیژەڕەوییەوە بەردی لە تۆ بۆ دوایین لە و بکاتەوە، تاقیت و بکاتەوە نزم تۆ ئەوەی بۆ دەیانزانی، باوکانت نە و دەتزانی دەستی توانای و من هێزی بڵێیت، خۆتدا دڵی لە نەک بکات. لەگەڵ چاکەت ژیانتدا ڕۆژانی خۆت، خودای یەزدانی بیردەکەیتەوە و کرد. دروست من بۆ گەورەیەی هێزە ئەم من خۆی پەیمانەکەی ئەوەی بۆ و توانا، دەستکەوتنی بۆ پێدەدات هێزت خۆی ئەو چونکە ئەمڕۆ.وەک خوارد، باوکانت بۆ سوێندی یەزدان کە دابمەزرێنێت

بڕۆیت دیکەکاندا خوداوەندە بەدوای و بچێت لەبیر تۆت خودای یەزدانی ئەگەر دەبێت و زەوی، و ئاسمان ئەمڕۆ، ئێوە بۆ دەدەم شایەتی ببەیت، بۆ کڕنۆشیان و بکەیت خزمەتیان و ئێوە لەبەردەم خودا یەزدانی کە دیکە نەتەوانەی ئەو وەک لەناودەچن. لەناوچوون بە کە

خودای یەزدانی دەنگی گوێڕایەڵی ئەوەی لەبەر لەناودەچن، ئێوەش ئاوا دەبات، لەناویان نەبوون.خۆتان

9

و ژوورەوە بچیتە ئەوەی بۆ دەپەڕیتەوە ئوردون ڕووباری لە ئەمڕۆ تۆ ئیسرائیل، بگرە گوێ کە گەورەکان شارە وەربگریت، ئێوە لە بەهێزتر و گەورە نەتەوەکانی میراتی تۆ ئەوانەی عەناق، کوڕانی بەرز، و زۆر و مەزن گەلێکی ئاسمان. هەتا شووراداربوون ئەمڕۆ و بوەستێتەوە؟ عەناق کوڕانی ڕووی لە دەتوانێت کێ بیستووتە، و دەیانزانیت ئاگرێکی ڕووت، لەبەردەم دەڕوات لەپێشتەوە ئەم پەروەردگارت یەزدانی کە دەزانیت خێرایی بە و ڕووت، لە دەیانگەڕێنێتەوە ئەم و دەیانفەوتێنێت، ئەم هەڵدەلووشێتە، لەناوبردنی کاتی لە بڵێیت خۆتدا دڵی لە نە گوتیت. پێی یەزدان وەک دەیانفەوتێنێت، یەزدان من ڕاستودروستی لەبەر بڵێیت: ڕووتدا، لەبەردەم نەتەوانە ئەم خودات یەزدانی لە نە تۆوە، ڕاستودروستی ڕێگەی لە نەک باشە. زەوییە ئەم میراتگرتنی بۆ هێنا منی لەبەر بەڵکو زەوییەکەیان، میراتگرتنی بۆ ژوورەوە دەچیتە تۆ تۆوە دڵی پیرۆزی ڕێگەی پەیمانەکە ئەوەی بۆ و تۆ، لەبەردەم دەبات لەناویان یەزدان نەتەوانە ئەم خوانەناسی یاقوب.و ئیسحاق و ئیبراهیم بۆ باوکانمان، بۆ خوارد سوێندی یەزدان کە ڕابگرێت

میراتگرتن بۆ نادات پێ چاکەت زەوییە ئەم پەروەردگارت یەزدانی کە دەزانیت ئەمڕۆ و مەکە لەبیر بێتەوە، بیرت کەللەڕەقیت. گەلێکی تۆ چونکە ڕاستودروستییەکانت، لەبەر میسر لە کە ڕۆژەی لەو چۆڵەوانیدا، لە خۆت پەروەردگاری یەزدانی کرد تووڕەت چەندە یەزدان.لە نەگوێڕاوی لە بوون بەردەوام شوێنە، ئەم هاتنە و دەرەوە هاتنە

ببات. لەناوتان ئەوەی بۆ بوو تووڕە لێتان یەزدان و کرد، پەست یەزدانتان ئێوە حۆرێبدا لە کە پەیمان تەختەکانی بەردینەکان، تەختە وەرگرتنی بۆ کێو بۆ سەرکەوتم من کاتێک و نەخواردم نان مامەوە، کێوەکە لە شەو چل و ڕۆژ چل و بەستی، ئێوەدا لەگەڵ یەزدان خودا پەنجەی بە کە من دایە بەردینەکەی تەختە دوو یەزدان نەخواردمەوە. ئاو ڕۆژی لە شاخەکە لە یەزدان کە نووسرابوون وشانە ئەو هەموو لەسەریان و نووسرابوون، تەختە دوو یەزدان شەودا چل و ڕۆژ چل ماوەی لە ڕوویدا و فەرموو. پێتانی کۆبوونەوەدا دابەزە، لێرەوە پەلە بە و هەستە فەرمووم: پێی پەروەردگار پێدام. پەیمانی بەردینەکەی ڕێگایە لەو خێرایی بە بوون. یاخی دەرتهێنان میسرەوە خاکی لە کە گەلەکەت چونکە دروستکرد.توانراویان پەیکەری خۆیان بۆ و پێکردن، فەرمانم کە لایاندا

و کردووە تۆ لەگەڵ قسەم دووجار و جارێک گوتی: و فەرمووم پێی پەروەردگار و لەناوبردنی پێبدە ڕێگام ئێستا کەللەڕەقن. گەلێکی ئەوەتا و بینیوە، گەلەم ئەم گوتوومە، بەهێز و گەورە نەتەوەیەکی بە دەکەم تۆ و دەسڕمەوە، ئاسمان لەژێر ئەوان ناوی و ئەوان، هەتا دەسووتا ئاگر بە کێوەکە و کێوەکە، لە دابەزیم گەڕاوەتەوە، و لەمە. زیاتر زۆر و گوناهتان کە بینیم و بوون. دەستم هەردوو لەسەر شایەتییەکان تەختەکەی دوو و ئاسمان، ڕێگایە لەو و دروستکرد، تواوەتان پەیکەری خۆتان بۆ و خوداتان، یەزدانی لەبەردەم کرد گرت، تەختەکەم دوو کاتێک و کردنی. بۆ ئێوە پێکردن فەرمانی یەزدان کە دا لاتان یەزدان لەبەردەم منیش و شکاندمن. ئێوە لەبەردەم و دەستەکانمەوە هەردوو لە فڕێمدان ئاو و نەخواردم نان شەو، چل و ڕۆژ چل پێشتریش، جاری وەک دووەم، جاری پاڕامەوە لەبەردەم خراپە کردنی بە کرد گوناهتان کە ئێوە گوناهەکانی هەموو لەبەر نەخواردمەوە، چونکە هێرس، و تووڕەیی لەبەر بووم ترسناک من و تووڕەکردنی. بۆ خودا یەزدانی و کاتەدا. لەو گرت من لە گوێی یەزدان و ئێوە، لەناوبردنی بۆ بوو تووڕە لێتان یەزدان کاتەدا. لەو هارون دەربارەی کرد نوێژم و لەناوبردنی، بۆ بوو تووڕە هارون لەسەر

و سووتاندمی، ئاگردا له و بردمی من گوێرەکەکە، واته کردتان، ئێوە کە گوناهەکەتان ڕووبارە ناو فڕێدایە تۆزەکەم و تۆز، وەک بووە و نازک، بووە تا زۆر هاڕامی و کوتامی کێوەکە.لە دابەزیوە بەهێزەکەی

کرد. پەست یەزدانتان ئێوە ئارەزوودا، گۆڕەکانی لە و تاقیکردنەوەدا لە و سووتاندندا لە و زەوییە ئەو و سەربکەون گوتی، و نارد بەرنێعەوە قادێش لە ئێوەی یەزدان کاتێک و و خۆتان، خودای یەزدانی وشەی بۆ یاخیبوون ئێوە ئێوە، دەیدەمە کە بن میراتگر لە خاوەن دژی لە یاخیبوون ئێوە نەگرت. ئەو دەنگی لە گوێتان و نەهێنا، پێی باوەڕتان ئەوەندەی پاڕامەوە، شەو چل و ڕۆژ چل یەزدان لەبەردەم و زانرا. بۆتان کە ڕۆژەوە ئەو گوتم: و خودا بۆ کرد نوێژم و ئێوە. لەناوبردنی بۆ فەرمووی یەزدان چونکە پاڕامەوە، لەناومەبە، تەواوی بە خۆت بەشی و خۆت گەلی خوداوەندەکان، پاشای پەروەردگار، بە و گەورەکەت هێزە بە هێنان دەرت میسرەوە زەوی لە ئەوانەی کردن، ڕزگارت ئەوانەی یاقوب، و ئیسحاق و ئیبراهیم لە بکەوە بیر بەرزەکەت. بازووە بە و بەهێزەکەت دەستە و ئەم گەلی ڕەقی لەسەر مەڕوانە خۆت. بەپێی خوارد سوێند بۆیان کە تۆ، خزمەتکارانی دەرهێنا لەوێوە ئێمەی کە زەوییە ئەو دانیشتووانی نەک گوناهەکانیان. و بێدینییەکانیان لەبەر و وتن، پێی کە زەوییەی ئەو ناو بهێنێتە ئەوان نەیتوانی یەزدان ئەوەی لەبەر بڵێن: میراتی و تۆ گەلی ئەمانە بیانکوژێت. ئەوەی بۆ چۆڵەوانی لە دەریهێنان ئەوان، لە ڕقی و بەهێزەکەت دەستە بە و مەزنەکەت هێزە بە دەرتهێنان میسرەوە زەوی لە ئەوانەی تۆن، بەرزەکەت.بازووە بە

10

ئەوانەی وەک بتاشە خۆت بۆ بەردین تەختەی دوو فەرمووم: پێی یەزدان کاتەدا لەو دروستبکە. خۆت بۆ دارین سندووقێکی و کێوەکە، سەر بۆ من لای بۆ سەربکەوە و یەکەم، تۆ ئەوانەی بوون، تەختەکاندا یەکەم لە کە دەنووسیت تەختەکان لەسەر وشانە ئەو و دروست نەڕووخاوەکان دارە لە سندووقێکم و سندووقەکە. ناو دەیانخەیتە و شکاندت، دوو و سەرکەوتم کێوەکە بۆ و تاشی، یەکەم ئەوانەی وەک بەردینەکانم تەختە و کرد، دە یەکەم، نووسینی بەپێی نووسی تەختەکان لەسەر و بوون. دەستەکانم لەسەر تەختەکە یەزدان و فەرمووی، ئێوە بۆ ئاگرەکەوە ناوەڕاستی لە کێوەکە لە یەزدان کە وشەکان کە سندووقەی ئەو ناو خستە تەختەکانم دابەزیم، کێوەکە لە و گەڕامەوە و دامێ. ئەوانی کوڕەکانی پێکردبووم. فەرمانی یەزدان هەروەک مانەوە، لەوێ و کردبوو، دروستم نێژرا، لەوێ و مرد هارون لەوێ ڕۆیشتن. میسەدای یاکیم کوڕەکانی بێرۆسی لە ئیسرائیل بۆ گادگاد لە و گادگاد، بۆ ڕۆیشتن لەوێوە کرد. کاهینییێتی ئەو جێی لە کوڕی ئەلعازاری ئاوییەکان.ڕووبارە زەوی ئێتێباسا،

بۆ یەزدان، پەیمانی سندووقی هەڵبردنی بۆ جیاکردەوە، لێڤی هۆزی یەزدان کاتەدا لەو ئەمڕۆ. هەتا ئەوەوە، ناوی بە نوێژکردن و خزمەتکردن بۆ یەزدان، لەبەردەم ڕاوەستان ئەوانە، بەختی خۆی یەزدان نییە، براکانیان لەنێو بەختیان و بەش لێڤییەکان ئەمە لەبەر یەزدان وەستابووم. شەو چل و ڕۆژ چل شاخەکە لە منیش و فەرموون. پێی چۆن وەک پێی یەزدان و بات. لەناو ئێوە نەیویست یەزدان و کاتەدا، لەو گرت من لە گوێی ئەو بەسەر دەست و ژوورەوە بچنە با دەستپێبکە، گەلەدا ئەم لەپێش برۆ، فەرمووم ئەوان.بیدەمە ئەوەی بۆ باوکانیان بۆ خوارد سوێندم کە بگرن زەوییەدا

لە ترسان تەنها بەڵام تۆ، لە دەکات داوا پەروەردگارت یەزدانی چی ئیسرائیل، ئێستا و ئەو، خۆشویستنی و ئەو، ڕێگاکانی هەموو لە ڕۆیشتن و پەروەردگارت، یەزدانی

پاراستنی گیانت؟ هەموو لە و دڵت، هەموو لە پەروەردگارت یەزدانی خزمەتکردنی فەرمانت ئەمڕۆ من هەرچەندە ئەو، فەرزەکانی و تۆ خودای یەزدانی فەرمانەکانی یەزدانی هی ئاسمانەکان ئاسمانی و ئاسمان ببینە، بێت. تۆ بۆ باشی ئەوەی بۆ پێدەدەم، ئێوەی باوکانی یەزدان بەڵام تێیدایە. ئەوەی هەموو و زەوی هەروەها تۆیە، خودای هەموو لە ئێوە، واتە ئەوان، لەگەڵ ئەوانی تۆوی و خۆشەویستنیان، بۆ هەڵبژارد ئێوەتان ملی و ئێوە، دڵی ڕەقی دەکەن خەتەنە و ڕۆژە. ئەم بەپێی هەڵبژارد نەتەوەکان یەزدانەکان، یەزدانی و خوداوەندەکانە خودای ئەمە ئێوە، خودای یەزدانی ئەو ناکەن. ڕەق دیاری و ناکات ڕووخسار سەیری کەسێک ترسناکە، و بەهێزە و گەورەیە خودا ئەو ئەوەی بۆ خۆشدەوێت نامۆکە و دەکات، بێوەژن و هەتیو و نامۆ بۆ دادوەری وەرناگرێت. خاکی لە بوون نامۆ ئێوە چونکە نامۆیە، ئەو دەکەن خۆشەویستی و پێبدات. جل و نان میسر.

ناوی بە و دەنووسێیت، ئەو بە دەپەرستیت، ئەو دەترسێیت، پەروەردگارت یەزدانی شتە ئەم کە ئەوەی تۆیە، خودای ئەمە و تۆیە، شانازی ئەمە دەخۆیت سوێند ئەوەوە گیان حەفتا لە بینییان. تۆ چاوەکانی کە ئەوانەی کرد، تۆدا لەناو شکۆمەندانەی و گەورە وەک کردووە تۆی تۆ خودای یەزدانی ئێستا بەڵام میسر، بۆ دابەزین تۆ باوکانی زۆری.لە ئاسمان ئەستێرەکانی

11

و فەرمانەکانی و یاساکانی و پاراستنەکانی و خۆشدەوێت پەروەردگارت یەزدانی و منداڵەکانتان، نەک کە دەزانن ئەمڕۆ ئێوە دەپارێزیت. ڕۆژاندا هەموو لە حوکمەکانی

و ئەو، گەورەکانی شتە و تۆ، خودای یەزدانی پەروەردەی نەیانبینیوە و نازانن کە ئەوانەی هەرچەندەی ئەو، پەرجووەکانی و ئەو نیشانەکانی و بەرزەکەی، باڵە و بەهێزەکەی، دەستە و خاکەکەی، هەموو بۆ و میسر، پاشای فیرعەون، بۆ کردی میسردا ناوەڕاستی لە کە هێزیان، و ئەسپەکانیان، و گالیسکەکانیان، و میسرییەکان، هێزی بە کردی کە هەرچەندێک ڕاویان ئێوەوە دوای لە کاتێک ڕوویاندا بەسەر سەرشۆردکرد سوور دەریای ئاوی چۆن کە هاتنە هەتا چۆڵەوانیدا لە بۆمان کردی هەرچی و ئەمڕۆ، هەتا لەناویبردن یەزدان و دەنان، کە ڕەئوبێن، کوڕی ئەلیاب کوڕەکانی ئەبیرۆن، و داتان بۆ کردی هەرچەندە و شوێنە، ئەم هەموو و چادرەکانیان و خانووەکانیان لەگەڵ قووتیدایان، و کردەوە خۆی دەمی زەوی هەموو ئێوە چاوەکانی چونکە ئیسرائیل. هەموو ناوەڕاستی لە بوو، لەگەڵیان کە سامانیان کردوویەتی.ئێوەدا لەنێو ئەمڕۆ کە بینیوە یەزدانیان گەورانەی کارە ئەو

بۆ پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من هەرچەندە ئەو، فەرمانەکانی هەموو دەکەن پاراستن و ئێوە کە زەوییەی ئەو ببەن، زەوی میراتی ژوورەوە دەچنە کاتێک و ببن، زۆر و بژین ئەوەی ئەو لەسەر بکەن درێژ تەمەن ئەوەی بۆ ببەن. میراتی لەوێ بۆ پەڕینەوە ئوردون لە ئەوان تۆوی بە و ئەوان بە بیدات ئێوە باوکانی بۆ خوارد سوێندی یەزدان کە زەوییەی تۆ کە زەوییەیە ئەو بۆیە ئەوە دەڕژێت. لێ هەنگوینی و شیر کە زەوییەک لەگەڵیان، هاتوونەتە لەوێوە ئێوە کە میسرە، زەوی وەک نەک میراتگرتنی، بۆ لەوێ ناوی دەچیتە ئەو سەوزە، باخچەی وەک ئاودەدەن، پێیەکانیان بە و دەچێنن تۆو کاتێک دەرەوە، بارانی لە ئاوی دەشتاییە، و چیایی زەوییەکی میراتگرتنی، بۆ ناوی دەچیتە کە زەوییەی دەکات، چاودێری بەردەوام پەروەردگارت یەزدانی کە زەوی دەخواتەوە. ئاسمانەوە ساڵ.تەواوبوونی هەتا ساڵەوە دەستپێکی لە لەسەری پەروەردگارت یەزدانی چاوەکانی

فەرمانت ئەمڕۆ من کە فەرمانانەی ئەو هەموو لە بگرن گوێ گوێگرتن بە بەڵام ئەگەر

و دڵتەوە هەموو لە ئەو خزمەتکردنی و پەروەردگارت یەزدانی خۆشەویستنی بۆ پێدەدەم، و درەنگ، و زوو وەرزەکەی، بەپێی دەداتێ زەوییەکەت بارانی و گیانتەوە، هەموو لە تۆدا کێڵگەکانی لە دەدات ئاژەڵ خۆراکی و کۆدەکەیتەوە، زەیتەکەت و شەراب و دانەوێڵە پەوره دڵت نەوەک خۆت، بۆ ئاگاداربە دەبیت تێر و دەخۆیت و تۆ، ماڵییەکانی ئاژەڵە بۆ پەروەردگار کاتێک و ببەن. بۆ کڕنۆشیان و بپەرستن دیکە خوداوەندی و بدەن لا و بکرێت زەوی و نابارێت، باران و دادەخات، ئاسمان دەبێت، تووڕە ئێوە لەسەر تووڕەیی بە پەروەردگار کە باشەکە زەوی لە لەناودەچن خێرایی بە و نادات، خۆی بەروبوومی پێیداون.

لەسەر نیشانە وەک دەیانبەستنەوە و گیانتان، ناو و دڵتان ناو دەخەنە وشانە ئەم ئێوە کە دەکەن منداڵەکانتان فێری و چاوەکانتان. لەبەردەم نەلەرزاو دەبێتە و دەستتان، کاتێک و دەڕۆیت، ڕێگادا لە کاتێک و دانیشتوویت، ماڵدا لە کاتێک بکەن لەسەر قسەیان و ماڵەکانتان دەرگای چوارچێوەی لەسەر ئەوانیش هەڵدەستیت. کاتێک و خەوتوویت، لەسەر ئێوە کوڕەکانی ڕۆژەکانی و بدەن ژیان بە درێژە ئەوەی بۆ دەنووسن. دەروازەکانتان ڕۆژەکانی وەک ئەوان، بە دانی بۆ ئێوە باوکانی بۆ خوارد سوێندی یەزدان کە زەوییە، ئەو فەرمانانەی ئەم هەموو لە بگرن گوێ تەواوی بە ئەگەر دەبێت و زەوییەکە. لەسەر ئاسمان یەزدانی خۆشویستنی بۆ جێبەجێکردنیان، بۆ پێدەدەم فەرمانت ئەمڕۆ من کە
هەموو یەزدان ئەو، بە پەیوەستبوون و ئەو ڕێگاکانی هەموو لە ڕۆیشتن و پەروەردگارمان بەهێزەکان و گەورە نەتەوە میراتی ئێوە و دەردەکات، ئێوە لەبەردەمی نەتەوانە ئەم ئێوە بۆ دەنێن لەسەر پێتان شوێنی شوێنانەی ئەو هەموو بەهێزترن. ئێوە لە کە دەبەن هەتا و فوراتەوە، ڕووباری مێلاس، ڕووباری لە و ئەنتیلیبانۆسەوە، و چۆڵەوانی لە دەبێت، یەزدانی و بەرامبەرتاندا، لە ناکات دژایەتیتان کەس دەبێت. سنوورەکانتان ڕۆژئاوا دەریای دەنێن، پێی کە دادەنێت زەوییە ئەو هەموو ڕووی لەسەر لەرزەتان و ترس پەروەردگارتان

فەرموون.پێی چۆن هەروەک

گوێ ئێوە ئەگەر بەرەکەت، دادەنێم لەبەردەمتاندا نەفرەت و بەرەکەت ئەمڕۆ من ببینە، و پێدەدەم، فەرمانتان ئەمڕۆ من ئەوانەی ئێوە، خودای یەزدانی فەرمانەکانی بۆ بگرن ئەمڕۆ من هەرچەندە ئێوە، خودای یەزدانی فەرمانەکانی لە نەگرن گوێ ئەگەر نەفرەت، بە بکەن خزمەت و بڕۆن پێدان، فەرمانم کە ڕێگاکە لە بن گومڕا و دەدەم، پێ فەرمانتان تۆ پەروەردگارت یەزدانی کاتێک دەبێت و نایانزانن. کە ئەوانەی دیکەکان، خوداوەندە دەنێیت بەرەکەت ئەوا ئەوێ، بۆ دەپەڕیتەوە میراتگرتنی بۆ کە خاکەی ئەو ناو دەباتە ڕووباری لەوبەری ئەمانە ئەوەتا نا عێبال. چیای لەسەر نەفرەت و گەریزیم چیای لەسەر نزیک ڕۆژئاوا لە نیشتەجێیە ئەوەی کەنعان، خاکی لە خۆر ڕۆژئاوای ڕێگای دوای ئوردون، داخڵ ئوردون، ڕووباری لە دەپەڕنەوە بۆ ئێوە بەرز؟ بەڕووەکەی دار تەنیشت گۆلگۆل، بە دەدات پێتان ئێمە پەروەردگاری یەزدانی کە زەوییەی ئەو میراتگرتنی بۆ دەبن تێیدا.دەنیشتەوە و ڕۆژەکان، هەموو بۆ تیروپشک

ئەمڕۆ من کە حوکمانەی ئەم و ئەو فەرمانەکانی هەموو جێبەجێکردنی لە دەپارێزن ئێوە و دەیاندەمەوە.لەبەردەمتان

12

کە زەوییەی لەو جێبەجێکردنیان بۆ بن پابەندی دەبێت کە حوکمانەن و فەرمان ئەو ئەمانە لەسەر کە ڕۆژانەی ئەو هەموو لە دەتانداتێ، میرات بە باوباپیرانتان پەروەردگاری یەزدانی بۆ کردووە خزمەتیان لەوێ کە دەوێرانن شوێنانە ئەو هەموو وێرانکردن بە دەژین. زەوی

گردەکان لەسەر و بەرزەکان کێوە لەسەر دەگرن، میراتیان ئێوە ئەوانەی خوداوەندەکانیان، و بشکێنن کۆڵەکەکانیان و بکەن وێران قوربانگاکانیان دەبێت ئێوە چڕەکان. دارە لەژێر و و بسووتێنن ئاگر بە خوداوەندەکانیان داتاشراوەکانی پەیکەرە و ببڕنەوە دارستانەکانیان ئەو بۆ یان بەڵام خۆتان. خودای یەزدانی بۆ ناکەن ئاوا ئێوە ببەن. لەناو شوێنە لەو ناویان ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت شارەکانتان لە یەکێک لە تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە شوێنەی دەهێنن لەوێ ئێوە ئەوێ. بچنە و بگەڕێن ئێوە بکرێت، بانگ و دابنێت لەوێ خۆی ناوی نوێژەکانتان، بەرهەمەکانتان، یەکەم قوربانییەکانتان، تەواوەکانتان، سووتاندنە و گایەکانتان لەدایکبووەکانی یەکەم ڕێککەوتنەکانتان، ئازادانەکانتان، پێشکەشکراوە هەموو لەسەر دەبن دڵخۆش و دەخۆن، ئێوە خودای یەزدانی لەبەردەم لەوێ و مەڕەکانتان. خودات یەزدانی چۆن وەک ماڵەکانتان، و ئێوە دەکەن، درێژ بۆ دەستتان ئەوەی کردوویت.بەرەکەتداری

پەسەندە ئەوەی هەریەکە ئەمڕۆ، لێرە دەیکەین ئێمە ئەوانەی هەموو ناکەن ئێوە ئەو ناو و پشوودانە ئەو ناو نەهاتوونەتە ئێستا هەتا ئێوە چونکە نا، خۆی لەبەرچاوی دەپەڕنەوە ئوردون ڕووباری لە ئێوە دەدات. پێتان ئێمە پەروەردگاری یەزدانی کە میراتەی و ئێوە، دەیداتە میرات وەک ئێمە پەروەردگاری یەزدانی کە دەبن نیشتەجێ زەوییە لەو و ئاسایش بە و دەکاتەوە، ئاسوودە دەوروبەرتاندان لە کە دوژمنەکانتان هەموو لە ئێوە ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت پەروەردگارتان یەزدانی کە دەبێت شوێنە ئەو و دەبن. نیشتەجێ پێ فەرمانتان ئەمڕۆ من کە دەهێنن ئەوانە هەموو لەوێ بکرێت، بانگ لەوێ ئەو ناوی بەرهەمی یەکەم دەیەکەکانتان، قوربانییەکانتان، سووتاوەکانتان، قوربانی دەدەم: پەروەردگارتان یەزدانی نەزری کە هەڵبژێردراوەکانتان دیارییە هەموو و دەستەکانتان، و ئێوە کوڕەکانی و ئێوە ئێوە، خودای یەزدانی لەبەردەم دەبن دڵخۆش ئێوە و دەکەن. لەسەر کە لێڤییەکە و ئێوە کەنیزەکانی و ئێوە خزمەتکارەکانی و ئێوە کچەکانی

بۆ ئاگاداربە ئێوە. لەگەڵ بەختێکی نە و نییە بەشێکی هیچ چونکە ئێوەیە، دەروازەکانی یان بەڵام مەکە. پێشکەش دەیبینیت کە شوێنێک هەموو لە سووتاوەکانت قوربانییە خۆت، لەوێ هۆزەکانتدا، لە یەکێک لە هەڵیدەبژێرێت تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە شوێنەی لەو ئەمڕۆ من کە دەکەیت ئەوە هەموو لەوێ و دەکەن، پێشکەش سووتاندنەکانتان قوربانی دەخۆیت گۆشت و دەکەیت قوربانی خۆتدا ئارەزووی هەموو لە بەڵام دەدەم. پێ فەرمانت پاک و گڵاو شارێکدا، هەموو لە پێیداویت کە خۆت خودای یەزدانی بەرەکەتەی ئەو بەپێی بیرێژنەوە زەوی لەسەر مەخۆن، خوێنەکە بەڵام ئاسک. یان ئاسک وەک دەیخۆن، پێکەوە ئاو.وەک

زەیتەکەت، و شەرابەکەت و دانەوێڵەکانت دەیەکی بخۆیت خۆتدا شارەکانی لە ناتوانیت پەیمانەکانتان، و دەیکەیت، کە نەزرانەی ئەو هەموو و مەڕەکانت، و گایەکانت نۆبەرەکانی لەو دەیخۆیت تۆ خودای یەزدانی لەبەردەم بەڵام دەستەکانت. بەرهەمەکانی یەکەم و کچەکەت، و کوڕەکەت و تۆ بۆی، هەڵیدەبژێرێت تۆ خودای یەزدانی کە جێگایە، دەبیت دڵخۆش و ئێوەیە، شارەکانی لە کە نامۆیەکە و کەنیزەکەت، و خزمەتکارەکەت سەری.دەخەیتە دەستت ئەوەی هەموو لەسەر تۆ خودای یەزدانی لەبەردەم

دەژیت.زەوی لەسەر کە ماوەیەدا ئەو هەموو لە بەجێمەهێڵە لێڤییەکە خۆت، بۆ ئاگاداربە

و کردووە، تۆ بۆ قسەی هەروەک بکات، فراوان سنوورەکانت خودات یەزدانی بەڵام ئەگەر بەپێی بخۆیت، گۆشت کە بکات ئەوە ئارەزووی گیانت ئەگەر دەخۆم، گۆشت بڵێیت تۆ یەزدانی کە بێت، دوور تۆ لە شوێنە ئەو بەڵام ئەگەر بخۆ. گۆشت گیانت ئارەزووی هەموو لە دەکەیت قوربانی ئەوا بکرێت، بانگ لەوێ ناوی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت پەروەردگارت لە و پێکردیت، فەرمانم کە شێوەیەی بەو دەدات، پێت خودا کە مەڕەکانت لە و گایانەکانت

ئاواش دەخورێت، ئاسک و مامز چۆن وەک دەیخۆیت. گیانت ئارەزووی بەپێی شارەکانتدا شێوە هەمان بە هەردووکیان پاکە، ئەوەی و لەنێوتاندا گڵاوە ئەوەی دەخۆیت. ئەوت گیان نابێت گیانە، ئەو خوێنی چونکە خوێن، خواردنی لە بەتوندی ئاگداربە دەیخۆن. ناخۆیت، ئەوە تۆ دەیڕێژنەوە. ئاو وەک زەوی لەسەر نایخۆن، بخورێت. گۆشتەکان لەگەڵ پەسەندە و باش ئەوەی ئەگەر تۆ، لەدوای کوڕەکانت بۆ و تۆ بۆ بێت باش ئەوەی بۆ بوون، دروست تۆ بۆ ئەگەر تۆ پیرۆزەکانی بەڵام بکەیت. پەروەردگارت یەزدانی لەبەردەم پەروەردگارت یەزدانی کە شوێنەی ئەو بۆ دێیت هەڵگرتووە، تۆت نوێژەکانی و دەکەیت، سووتاوەکانت قوربانییە و بکرێت. بانگ لەویێ ئەو ناوی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت خوێنی بەڵام خودات، یەزدانی قوربانگای لەسەر سەرەوە دەکەیتە گۆشتەکە گۆشتەکە بەڵام خودات، یەزدانی قوربانگای بنکەی لای بۆ دەڕێژیت قوربانییەکانت فەرمانت من کە بکە جێبەجێ وشانە ئەو هەموو و بگرە گوێ و بکە پاس دەخۆیت. و پەسەندە ئەوەی ئەگەر هەمیشە، بۆ بێت کوڕەکانت و تۆ بۆ باشی ئەوەی بۆ پێدەدەم، بکەیت.جێبەجێ خودات یەزدانی لەبەردەم چاکە

بۆ ژوورەوە دەچیتە تۆ کە لەناوببات، نەتەوانە ئەو تۆ پەروەردگاری یەزدانی بەڵام ئەگەر بیت نیشتەجێ و بگریت دەستبەسەریاندا تۆ و تۆ، لەبەردەم زەوییان میراتگرتنی بۆ لایان بە ئەوەی دوای شوێنکەوتنیان بۆ وردی بە نەگەڕێیت خۆت، بۆ ئاگداربە زەوییاندا، لە بە خزمەت نەتەوانە ئەم چۆن گوتنی: بە بەردەمت، لە لەناوبردران تەواوی خۆت، خودای بۆ ناکەیت ئاوا تۆ دەکەم. شێوە هەمان بە منیش دەکەن؟ خوداوەندەکانیان خوداوەندەکانیان، بۆ کردیانە ئەوان بووەوە، لێیان ڕقی یەزدان قێزەوەرانەی ئەو چونکە خوداوەندەکانیان. بۆ دەسووتێنن ئاگردا لە کچەکانیان و کوڕەکانیان ئەوەی لەبەر

13

جێبەجێکردنی، بۆ بیپارێزن ئەمە پێدەدەم، فەرمانتان ئەمڕۆ من کە وشەیەک هەموو
 مەکەنەوە.لێ کەمیشی و مەکەن لەسەر زیادی

یان نیشانەیەک و هەستێت لەنێوتاندا خەونبینەرێک یان پێغەمبەرێک بەڵام ئەگەر
گوتی: و کرد تۆ بۆ قسەی کە دی بێتە پەرجووە ئەو یان نیشانە ئەو و پێبدات، پەرجوویەک
لە دەگرن گوێ نا نایانزانن، ئێوە کە بکەین دیکەکان خوداوەندە بە خزمەت و بڕۆین با
ئێوە خودای یەزدانی چونکە خەونە، ئەو خەونبینەرەی ئەو یان پێغەمبەرە ئەو قسەکانی
و دڵتانەوە هەموو لە خۆشدەوێت خۆتان خودای ئایا بزانێت ئەوەی بۆ دەکاتەوە، تاقیتان
دەنگی لە گوێ و بترسن، لێی و بڕۆن، خۆتان خودای یەزدانی دوای گیانتانەوە. هەموو لە
چونکە دەمرێت، بینەرە خەون ئەو یان پێغەمبەرە ئەو بپەیوەندن. ئەو بە و بگرن، ئەو
دەرهێنا، میسر خاکی لە تۆی کە خودات یەزدانی لە تۆ چەواشەکردنی بۆ کرد قسەی
خودات یەزدانی کە ڕێگایەی لەو تۆ دەرکردنی بۆ کرد، ڕزگار کۆیلایەتی لە تۆی ئەوەی
 لەناودەبەیت.خۆتان لەنێو خراپەکە و بڕۆیت، تێیدا پێدایت فەرمانی

کە ژنەکەت یان کچەکەت، یان کوڕەکەت، یان دایکتەوە، لە یان باوکتەوە لە براکەت ئەگەر
و بڕۆین با بڵێت: و بدات هانت نهێنی بە گیانتە، وەک کە هاوڕێیەک یان باوەشتدایە، لە
نەیاندەناسین، باوکانت نە و تۆ نە کە خوداوەندانەی ئەو بپەرستین، دیکەکان خوداوەندە
لە دوورن ئەوانەی یان تۆ لە نزیکن ئەوانەی دەوروبەرتان، نەتەوەکانی خوداوەندەکانی لە
ئەو گوێی و ئەو، لەگەڵ نابیت ڕازی تۆ زەوی، کۆتایی هەتا زەوییەوە کۆتایی لە تۆ،
ڕاگەیاندن دایمەپۆشە و بۆی، مەکە ئارەزووی نایەتەوە، پێیدا بەزەییی چاوت و ناگریت،

و ئەو، کوشتنی بۆ یەکەم لە ئەو لەسەر دەبن تۆ دەستەکانی و ئەو، دەربارەی ڕادەگەیەنیت دەمرێت، و بەردەکان، بە دەکەن بەردبارانی و دواتر. لەسەر گەل هەموو دەستەکانی دەرهێنا، میسرەوە خاکی لە تۆی کە خوداکەت یەزدانی لە بکات لادەر تۆ دا هەوڵی چونکە کارە ئەم چیتر و دەترسێت، دەیبیستێت کە ئیسرائیل هەموو و کۆیلایەتییەوە. ماڵی لە ناکاتەوە.لەنێوتاندا خراپە

ئەوەی بۆ دەدات پێت پەروەردگارت یەزدانی کە شارەکانت، لە یەکێک لە بیستت ئەگەر هەموو و دەرەوە، چوونە ئێوە لە یاخیبوو پیاوانی دەڵێن، کە بیت، نیشتەجێ لەوێ خوداوەندانی بە خزمەت و بڕۆین با گوتیان، و گەڕاندنەوە، زەوییەکەیان دانیشتووانی زۆر لێکۆڵینەوەی و دەکەیت، پرسیار و گرژی و نەتاندەزانین. کە ئەوانەی بکەین، دیکە لابردن بە ڕوویداوە، ئێوەدا لەنێو قێزەونە ئەم ڕاستە، ڕوونی بە قسەکە ئەوەتا و دەکەیت، بە شمشێر، کوشتنی بە خاکەدان ئەو لە نیشتەجێبووانەی ئەو هەموو لەناودەیبەیت تاڵانییەکانی هەموو و تێیدایە. ئەوانەی هەموو و دەکەیت، نەفرەتی نەفرەت بە تاڵانییەکانی هەموو و دەسووتێنیت، ئاگر بە شارەکە و شەقامەکانی، لە کۆدەکەیتەوە بنیاد تر جارێکی هەتاهەتایە، بۆ نەشینراو دەبێتە و تۆ، خودای یەزدانی لەبەردەم گشتی ئەوەی بۆ نامێنێتەوە، تۆدا دەستی لە تەرخانکراوەکان شتە لە شتێک هیچ و نانرێتەوە. پێدا بەزەییت و پێببەخشێت، بەزەییت و بگەڕێتەوە، خۆی هەڵچوونی تووڕەیی لە یەزدان دەنگی لە گوێ ئەگەر خوارد. باوکانت بۆ سوێندی چۆن هەروەک بکات، زۆرت و بکات، فەرمانت ئەمڕۆ من ئەوانەی ئەو، فەرمانەکانی پاراستنی بۆ بگریت، خۆت خودای یەزدانی خۆت.خودای یەزدانی لەبەردەم خۆشە ئەوەی و چاکە ئەنجامدانی بۆ پێدەدەم،

14

مردووە. لەسەر دانانێن چاوەکانتان لەنێوان کەچەڵی خۆتانن، خودای یەزدانی کوڕانی ئێوە
تۆی خۆت خودای یەزدانی و خۆت، خودای یەزدانی بۆ پیرۆزیت گەلێکی تۆ چونکە
لەسەر کە نەتەوانەی ئەو هەموو لە ئەو بۆ تایبەت گەلێکی ببیتە تۆ ئەوەی بۆ هەڵبژارد
دەیانخۆن: ئێوە کە ئاژەڵانەن ئەو ئەمانە مەخۆن. قێزەوەر شتێکی هیچ زەوین. ڕووی
و ئۆریکس و پیگارگ و ئاهو و ئاسک بزن. لە کاریلە و مەڕ، لە بەرخ گاگەل، لە گوێرەکە
ویشی و هەیە شەقکراوی سمی دوو و دەکات دابەش سمی کە ئاژەڵێک هەموو زەڕافە.
نیشخاو ئەوانەی لە ناخۆن ئەمانە و دەیخۆن. ئەمانە ئاژەڵەکاندا، لەنێو دەداتەوە
پێی و وشتر، دەکەن: شەق چنگەکان و دەکەن، دابەش سمەکان ئەوانەی لە و هەڵدێننەوە،
بۆ ئەمانە ناکەن، دابەش سم بەڵام هەڵدێننەوە، نیشخاو چونکە گۆڕهەڵکەن، و مووداری،
بەڵام دەکات، شەق سمی شەقەکانی و دەکات، دابەش سمی چونکە خنزیر، و گڵاون. ئێوە
نابەد مردارەکانیان لە و بخۆن، نابەد گۆشتەکانیان لە ئێوە. بۆ گڵاوە ناجوێتەوە، نیشخەن
بدەن.دەست

پوولەیان و باڵەپەڕ ئەوانەی هەموو ئاوەکەدان، لە ئەوانەی هەموو لە دەخۆن ئەمانەش
ئێوە. بۆ گڵاون ناخۆن، نییە، پوولەکەیان و باڵەپەڕ کە ئەوانەی هەموو و دەخۆن. هەیە،
و دەریایی، هەڵۆی و گریفین و هەڵۆ ئەوان: لە ناخۆن ئەمانە و دەخۆن. پاک باڵندەی هەموو
و دەریایی، مەلی و کوندەپەپوو، و چۆلەکە، و دەچن، لەوان ئەوانەی و شاهین و داڵ
سەری پەپووی و دەچن، لەوان ئەوانەی و شاهین و قومچیلە و ئیبیس، و قوو و قاقەلەشک
ئاوی مریشکی و دەچن، لەوان ئەوانەی و قوڵینگ و پەلیکان و شەو، کەلەشێری و کاکوڵدار
ناتانخۆن ئێوە، بۆ گڵاون باڵندەکان خشۆکەکانی شتە هەموو شەمشەمەکوێرە. و مۆر
لە ئەوەی نامۆکەی بۆ مەخۆن، مردارێک هەموو بخۆن. پاکێک باڵندەی هەموو لەوان.
پیرۆزیت گەلێکی تۆ چونکە بیانی، بۆ دەیفرۆشیت یان دەیخوات، و دەدرێت شارەکانتدا
مەکوڵێنە.خۆی دایکی شیری لە بەرخ خودات. یەزدانی بۆ

ئەوت و ساڵ. بە ساڵ کێڵگەکەت بەرهەمی تۆوەکەت، بەرهەمی هەموو لە دەدەیت دەیەک
بانگ لەویَ ناوی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت خوداکەت یەزدانی کە شوێنەی لەو بخۆیت
و گایەکانت نۆبەرەکانی زەیتەکەت، و شەرابەکەت و دانەوێڵەکەت دەیەکەکانی بکرێت،
ئەگەر ڕۆژەکان. هەموو بترسیت خوداکەت یەزدانی لە فێربیت ئەوەی بۆ بهێنن، مەڕەکانت
شوێنە ئەو چونکە بکەیت، پێشکەش ئەوانت نەتوانیت و بێت دوور تۆ لە ڕێگایە ئەو بەڵام
بانگ لەویَ ئەو ناوی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت تۆ خودای یەزدانی کە دەبێت دوور تۆ لە
ئەو و دەفرۆشیت، زیو بە ئەوانە و دەدات، بەرەکەتت تۆ خودای یەزدانی چونکە بکرێت،
پەروەردگارت یەزدانی کە شوێنەی ئەو بۆ دەڕۆیت و دەگریت، دەستەکانتدا لە زیوە
یان مەڕ، یان گاگەل بۆ دەکات، پێویستی گیانت هەرچی بۆ دەدەیت زیو و هەڵیدەبژێرێت.
لەبەردەم لەویَ و دەکات، پێویستی گیانت هەرچی یان بەهێز، خواردنەوەی یان شەراب
شارەکانی لە کە لێڤییە ئەو و دەبن. دەخۆشی ماڵەکەت و تۆ و دەخۆیت، خودات یەزدانی
نییە.تۆدا لەگەڵ بەختێکی و بەش هیچ چونکە تۆدایە،

شارەکانتدا لە ساڵەدا لەو دەردەهێنیت، بەرهەمەکانت دەیەکی هەموو ساڵ سیَ دوای
و هەتیو و نامۆ و نییە، تۆدا لەگەڵ بەختێکی و بەشێکی چونکە دێت، لێڤی و دایدەنێیت.
پەروەردگارت یەزدانی ئەوەی بۆ دەبن، تێر و دەخۆن و شارەکانت، ناو بێوەژنی
دەیکەیت.کە کارانەی ئەو هەموو لە بکات بەرەکەتدارت

15

هەموو تۆ ئازادکردنەکە: فەرمانی ئاوا و دەکەیت. بەربوونەوە ساڵدا حەوت ماوەی لە
ناکەیت، براکەت لە داوای و تۆیە، قەرزاری دراوسێکەت کە دەبەخشیت تایبەت قەرزێکی

هەرچەندێک داوای بیانی لە ڕاگەیەندراوە. تۆ خودای یەزدانی بۆ ئازادکردن چونکە چونکە دەکەیت. قەرزەکەت بەخشینی براکەت بۆ بەڵام ئەو، لەلای تۆ بۆ هەیە کە دەکەیت لەو پێدەبەخشێت بەرەکەتی پەروەردگارت یەزدانی چونکە نابێت، ناوتدا لە نەدار کەسی بگریت.میراتی ئەوەی بۆ دەبەخشێت پێت میرات بە پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییەدا

و پاراستن بۆ بگرن، پەروەردگارتان یەزدانی دەنگی لە گویێ وریاییەوە بە ئەگەر یەزدانی چونکە پێدەدەم، فەرمانتان ئەمڕۆ من کە فەرمانانەی ئەم هەموو جێبەجێکردنی بە قەرز تۆ و کردووە، تۆ بۆ قسەی هەروەک کردووە، تۆ بەرەکەتداری پەروەردگارت زۆر نەتەوەی فەرمانڕەوایەتی تۆ و ناگریت، قەرز خۆت بەڵام دەدەیت، زۆر نەتەوەی ناکەن.تۆ فەرمانڕەوایەتی ئەوان بەڵام دەکەیت،

خاکەکەدا لە شارەکانت لە یەکێک لە براکانت لە پێویستدار کەسێکی بەڵام ئەگەر برای لە دەستت و مەکەرەوە ڕەق دڵت دەدات، پێت خوداکەت یەزدانی کە دەربکەوێت، دەدەیت پیێ قەرزی و ئەو، بۆ دەکەیتەوە باشی بە دەستەکانت مەخە. پێویستدارەکەت نەبێت خۆت بۆ ئاگداربە هەیە. پێویستی ئەوەی بەپێی هەیە، پێویستی هەرچەندە ساڵی حەوتەم، ساڵی دەڵێت: کە بێت، دروست دڵتدا لە یاخیبوون شاراوەی قسەیەکی پێی و پێویستیداری، کە براکەت بەرامبەر بێت خراپ چاوت و دەبێتەوە، نزیک ئازادکردن دروست تۆدا لە گەورە گوناهێکی و بکات، یەزدان لای بۆ هاوار تۆ دژی لە ئەویش نەدەیت، پێویستی وەک پێیە، پێویستی ئەوەندەی پێی دەدەیتە قەرزی و پێی، دەدەیت دان بێت. یەزدانی وشەیە ئەم لەبەر چونکە پێی، دەیدەیت کاتێک دڵتدا لە نابیت خەمبار و پێیە، بۆ دەستت ئەوەی هەموو لە و کارەکانتدا هەموو لە دەکات بەرەکەتدارت پەروەردگارت فەرمانت من ئەمە لەبەر نامێنێت، تۆ زەوی لە پێویستدار چونکە نا، دەکەیت. درێژ هەژارت براکەی بۆ بکەرەوە دەستەکانت دەڵێم: و بکەیت جێبەجیێ وشەیە ئەم کە پێدەدەم

تۆیە.زەوی لەسەر کە پێویستدارەکەی و

لە و دەکات، خزمەتت ساڵ شەش فرۆشرا، بۆ عیبرانیت خوشکی یان عیبرانی برای ئەگەر خۆت لای لە ئازادی بە ئەو کاتێک خۆت. لای لە ئازاد دەیبەیتە حەوتەمدا ساڵی لە و مەڕەکانت لە ئەو بە دەدەیت پێشکەش مەینێرەوە. دەستبەتاڵی بە دەنێریتەوە، دەیدەیتە پێداویت بەرەکەتی پەروەردگارت یەزدانی وەک شەرابەکەت، لە و دانەوێڵەکەت ئەو.

لەوێوە تۆ پەروەردگاری یەزدانی و میسر، خاکی لە بوویت خزمەتکار کە دەکەیتەوە بیر و بڵێت: پێت بەڵام ئەگەر بکەیت. کارە ئەم پێدەدەم فەرمانت من ئەوە لەبەر کڕیتەوە، و باشە. ژیانی تۆ لەلای چونکە خۆشدەوێت،ماڵەکەتی و تۆ چونکە لات، لە دەرناچم هەمیشە بۆ دەبێت و بکەیت، کون دەرگاکە لە ئەو گوێی و بگریت بزمارەکە دەبێت دەبێت سەخت نە بکەیت. کەنیزەکەت لەگەڵ شێوە هەمان بە و بێت، تۆ خزمەتکاری شەش کرێگیراوێک ساڵانەی کرێی چونکە خۆت، لە دەکەیتەوە ئازادیان کاتێک لەبەردەمت هەموو لە دەکات بەرەکەتدارت پەروەردگارت یەزدانی و کردووە، تۆی خزمەتی ساڵ دەیکەیت.کە ئەوەی

پیرۆز نێرینەکان لەدایکبێت، مەڕەکانت لە و گاگەلەکانت لە کە لەدایکبووێک یەکەم هەموو مەبڕە و گوێرەکەت، لەدایکبووی یەکەم بە مەکە کار پەروەردگارت، یەزدانی بۆ دەکەیت لەو ساڵ، لەدوای ساڵ دەیخۆیت، یەزدان لەبەردەم مەڕەکانت. لەدایکبووەکانی یەکەم پێیدا لە بەڵام ئەگەر ماڵەکەت. و تۆ هەڵیدەبژێرێت، تۆ خودای یەزدانی کە شوێنەی بۆ ئەو مەکە قوربانی خراپ، کەموکوڕییەکی کوێر، یان بێت شەل هەبێت، کەموکوڕی پەروەردگارت.یەزدانی

وەک دەیخۆن، هەروەها پاکیش کەسی و لەنێوتاندا گڵاو کەسی دەیخۆیت، شارەکانتدا لە ئاو.وەک بیرێژن زەوی لەسەر مەخۆن، خوێن بەڵام مامز. یان ئاسک

16

مانگی لە چونکە بگێڕە، پەروەردگارت یەزدانی بۆ پەسخا جەژنی و بپارێزە، نوێکان مانگی یەزدانی بۆ دەکەیت پەسخە جەژنی قوربانی و شەودا. لە دەرەوە هاتیتە میسر لە نوێکاندا ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت پەروەردگارت یەزدانی کە شوێنەی لەو گا، و مەڕ پەروەردگارت، ئەو لەسەر دەیخۆیت ڕۆژ حەوت هەویرترش، ئەو لەسەر دەیخۆیت نا دابنێت. لەوێ ناوی لە بکەنەوە بیریان ئەوەی بۆ میسر، لە دەرچوون پەلە لە چونکە تەنگانە، نانی فەتیرە، هەموو لە هەویرترش ئێوە. ژیانی ڕۆژەکانی هەموو میسر، خاکی لە ئێوە دەرچوونی ڕۆژی یەکەمدا ڕۆژی ئێوارەی لە کە گۆشتەکان و تۆ، بۆ نابینرێت ڕۆژ حەوت سنوورەکانتدا هیچ لە بکەیت قوربانی پەسخە جەژنی ناتوانیت تۆ نامێننەوە. بەیانی تا دەکەیت قوربانی کە شوێنەی ئەو لە بەڵام دەدات. پێت پەروەردگارت یەزدانی کە شارەکانت لە یەکێک قوربانی بکرێت، بانگ لەوێ ئەو ناوی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت پەروەردگارت یەزدانی دەرەوە. هاتیتە میسر لە تۆ کە کاتێک لە خۆر، ئاوابوونی بەرەو ئێوارە لە دەکەیت پەسخا پەروەردگارت یەزدانی کە شوێنەی لەو دەیخۆیت و دەیبرژێنیت و دەیکەڵێنیت و نانی ڕۆژ شەش ماڵەکانت. بۆ دەچیتەوە و دەگەڕێیتەوە بەیانیدا لە و هەڵیدەبژێرێت، یەزدانی بۆ جەژنە کۆتایی کۆبوونەوەی حەوتەم ڕۆژی لە و دەخۆیت، فەتیرە دەکرێت.گیان بۆ کە ئەوەی لە جگە ڕۆژەدا، لەو ناکەیت کارێک هیچ تۆ، پەروەردگاری

دەست دروێنە، لەسەر داس دەستپێکردنی کاتی لە دەژمێریت، خۆت بۆ هەفتە حەوت

پەروەردگارت یەزدانی بۆ هەفتەکان جەژنی و هەفتە. حەوت بەژماردنی دەکەیت
پەروەردگارت یەزدانی ئەوەی بەقەدەری هەیە، توانای دەستت ئەوەی بەپێی دەگێڕیت،
دەبەخشێت.پێت

کچەکەت، و کوڕەکەت و تۆ خۆت، خودای یەزدانی لەبەردەم دەبیت خۆشحاڵ و
کە بێوەژنەکە و هەتیوەکە و نامۆیەکە و لێڤییەکە و کەنیزەکەت و خزمەتکارەکەت
بانگ لەویَ ناوی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت تۆ خودای یەزدانی کە شوێنەی لەو لەنێوتاندایە،
بکرێت.

و دەپارێزیت ڕاسپاردانە ئەم و میسر، خاکی لە بوویت خزمەتکار کە دەکەیتەوە بیر تۆ و
کاتی لە ڕۆژ حەوت دەکەیت خۆت بۆ چادرەکان جەژنی دەکەیت. جێبەجێیان
و تۆ جەژنەکەتدا، لە دەبیت خۆشحاڵ و گوشەرەکەت. لە و جۆخینەکەت لە کۆکردنەوەت
و هەتیوەکە و نامۆکە و لێڤییەکە کەنیزەکەت، و خزمەتکارەکەت کچەکەت، و کوڕەکەت
تۆ پەروەردگاری یەزدانی بۆ دەگێڕیت جەژن ڕۆژ حەوت شارەکانتدان. لە کە بێوەژنەکە
تۆ پەروەردگاری یەزدانی ئەگەر هەڵیدەبژێرێت، تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە شوێنەی لەو
ئەوا دەستەکانت، کردارەکانی هەموو لە و بەرهەمەکانت هەموو لە بکات بەرەکەتدارت
دەبیت.شادمان

کە شوێنەی لەو دەبینرێن خودات یەزدانی لەبەردەم نێرینەکانت هەموو ساڵدا لە جار سیَ
جەژنی لە و هەفتەکان، جەژنی لە و فەتیرە، نانی جەژنی لە هەڵیدەبژێرێت، یەزدان
بەپێی هەریەکە دەربکەویت. خودات یەزدانی لەبەردەم دەستبەتاڵی بە نابێت کەپرەکان.
پێیداویت.پەروەردگارت یەزدانی کە بەرەکەتەی ئەو بەپێی ئێوە، دەستەکانی هێزی

یەزدانی ئەوانەی خۆتدا، شارەکانی لە دادەنێیت خۆت بۆ فەرمانبەران و دادوەران دادوەرییەکی بە گەل ئەوان و هۆزەکان، بەپێی دەدات پێت تۆ پەروەردگاری چونکە وەرناگرن، دیاری و دادوەری لە نادەن لای ئەوان دەکەن. دادوەری ڕاستودروست بە هەڵدەماڵێت. ڕاستودروستان قسەی و دەکات کوێر دانایان چاوی دیاریەکان ئەو میراتگری و ژوورەوە بچنە و بژین ئەوەی بۆ بکە، دادپەروەری دوای دادپەروەرانە دەبەخشێت.پێتان پەروەردگارت یەزدانی کە بن زەوییە

خۆت بۆ خۆت خودای قوربانگاکەی لەلای دارێک هیچ ناچێنیت، خۆت بۆ دارستانێک بووەوە.لێی ڕقی پەروەردگارت یەزدانی کە دانەنێ، خۆت بۆ ستوونێک ناکەیت. دروست

17

تێدایە، کەموکوڕی کە مەڕێک یان گوێرەکەیەک خۆت خودای یەزدانی بۆ مەکە قوربانی خۆت.خودای یەزدانی بۆ قێزەوەرە چونکە خراپ، شتێکی هەر

تۆ، دەیداتە تۆ خودای یەزدانی کە تۆ، شارەکانی لە یەکێک لە دۆزرایەوە بەڵام ئەگەر پەیمانی لە تێپەڕین بۆ تۆ، خودای یەزدانی لەبەردەم دەکات خراپە کە ژنێک یان پیاوێک خۆر، بۆ ئەوان، بۆ ببەن کڕنۆش و دیکەکان، خوداوەندە بە بکەن خزمەت هاتوون و ئەو، ئەگەر و نەکردوویت. پێ فەرمانی کە ئەوەی ئاسمان، لە شتێک هەر یان مانگ، یان ڕوویداوە، وشەیە ئەو ڕاستی بە ئەوەتا و بکەیت، لێکۆڵینەوەی وردی بە و تۆ ڕاگەیەنرێتە بەرد بە و دەربهێنیت، ژنە ئەو یان پیاوە ئەو و ڕوویداوە، ئیسرائیلدا لە قێزەوونەیە ئەم ئەوەی دەمرێت، شایەت سێ لەسەر یان شایەت دوو لەسەر دەمرن. و دەکەن، بارانیان

ئەو لەسەر دا یەکەم لە شایەتان دەستی و بمرێت. شایەت یەک لەسەر کە نایەت دەمرێت دەردەکەن.خۆتان لەنێو خراپەکە و گەل، دەستی دواتر و کوشتنی، بۆ دەبێت

لەنێوان و خوێن، و خوێن لەنێوان دادوەری لە وشە تۆ لە بێت مەحاڵ بەڵام ئەگەر ناکۆکی، و ناکۆکی لەنێوان و لێدان، دەست و لێدان دەست لەنێوان و دادوەری، و دادوەری کە شوێنەی ئەو بۆ سەرەوە دەچیتە هەستاویت و ئێوە، شارەکانی لە دادوەری وشەکانی ئەو لای و لێڤییەکان کاهینە لای دەچیتە تۆ و هەڵیدەبژێرێت، لەویَ خوداکەت یەزدانی بە سەبارەت دەدەیتەوە پیَ ڕایان گەڕان دوای ئەوان و دەبێت، ڕۆژانەدا لەو کە دادوەرەی کە شوێنەی لەو تۆ بە ڕایدەگەیەنن ئەوان کە شتەی ئەو بەپێی دەیکەیت و حوکمەکە. یاسا کە ئەوەی هەموو بکەیت ئەوەی بۆ دەپارێزیت و هەڵیدەبژێرێت، تۆ خودای یەزدانی لە لادانی دەیکەیت، دەڵێن پێت کە حوکمەی ئەو بەپێی و یاسا بەپێی تۆ. بۆ دادەنرێت چەپ.بۆ نە و ڕاست بۆ نە ڕادەگەیەنن، پێت کە ناکەیت وشەکە

کە نەبێت کاهینە ئەو گوێڕایەڵی ئەوەی بۆ دەکات، کار لووتبەرزییەوە بە کە پیاوەی ئەو ئەو گوێڕایەڵی یان پەروەردگارت، یەزدانی ناوی لەسەر خزمەتکردن بۆ ڕاوەستاوە ئیسرائیلەوە لە خراپە تۆ و دەمرێت، پیاوە ئەو دەبێت، ڕۆژانەدا لەو کە نەبێت دادوەرە ناکەن.بیَخوایی چیتر و دەترسن، بیستوویانە کە گەلەکە هەموو و دەردەهێنیت.

میراتی و دەدات، پێت تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە زەوییەی ئەو ناو بچیتە تۆ ئەگەر ئەو وەک دادەنێم، خۆم بۆ فەرمانڕەوایەک بڵێیت، و بیت، تێدا نیشتەجێی و ببەیت، خودا یەزدانی ئەوەی فەرمانڕەوا، خۆت لەسەر دادەنێیت دانان دەوروبەرم، نەتەوانەی لەسەر دابنێیت ناتوانیت فەرمانڕەوا. خۆت لەسەر دادەنێیت براکانت لە هەڵیدەبژێرێت، گەلەکە نە ناکات، زۆر ئەسپ خۆی بۆ چونکە نییە. برات ئەو چونکە بێگانە، پیاوێکی خۆت

ئێوە فەرمووی: یەزدان بەڵام نەکات، زۆر ئەسپ خۆی بۆ ئەوەی بۆ میسر، بۆ ناگەڕێنێتەوە و لانەدات، دڵی ئەوەی بۆ کۆناکاتەوە، خۆی بۆ زۆر ژنانی و ناگەڕێنەوە. ڕێگایە بەم دیسان کۆناکاتەوە.زۆر خۆی بۆ زێڕیش و زیو

لە خۆی بۆ دووبارەیاساە ئەم دادەنیشێت، خۆی پاشایەتی تەختی لەسەر کاتێک و ژیانی ڕۆژەکانی هەموو و لەگەڵی، دەبێت و لێڤییەکان. کاهینە لەلای دەنووسێت کتێبێکدا ئەم هەموو و بترسێت، تۆ پەروەردگاری یەزدانی لە فێربێت ئەوەی بۆ دەخوێنێتەوە، لێی بەرز براکانی لە ئەو دڵی ئەوەی بۆ بکات. جێبەجێ یاسایانە ئەم و بپارێزێت، فەرمانانە و خۆی ئەو ئەوەی بۆ نەدات، لا چەپدا یان ڕاست بە فەرمانەکان لە ئەوەی بۆ نەکرێتەوە، بکەنەوە.درێژ دەسەڵاتی ڕۆژانی ئیسرائیلدا کوڕانی لەنێو کوڕەکانی

18

هەبێت. ئیسرائیل لەگەڵ میرات نە و بەش لێڤی، هۆزی هەموو لێڤییەکان، کاهینە بۆ نابێت براکانیان لەنێو بەشێکیان بەڵام دەیانخۆن. ئەوان ئەوانە، میراتی یەزدان قوربانییەکانی گەل: لە کاهینانە حوکمی ئەمە فەرموو. پێی وەکو ئەوانە، بەشی خۆی یەزدان نابێت، بە گەدە و شەویلک و باڵ دەبێت مەڕ، یان بێت گوێرەکە جا دەکەن، قوربانی لەوانەی یەکەم هەروەها زەیتەکەت، و شەراب و دانەوێڵە بەرهەمەکانی یەکەم بدرێت. کاهینەکە هەموو لە هەڵبژاردووە ئەوی یەزدان چونکە ئەو. دەدەیتە مەڕەکانت بڕینی بەرهەمی بەرەکەت و بکات خزمەت ڕابوەستێت، خودا یەزدانی لەبەردەم ئەوەی بۆ تۆ، هۆزەکانی ئیسرائیل.کوڕانی لەنێو کوڕەکانی و خۆی ئەو ئەو، ناوی بە بدات

خۆی کە ئیسرائیل، کوڕانی هەموو شارەکانی لە یەکێک لە بگاتە لێڤییە ئەو بەڵام ئەگەر کە شوێنەی ئەو بۆ دەکات، ئارەزووی گیانی ئەوەی بەپێی نیشتەجێیە، تێیدا ئەو براکانی هەموو وەک ئەو، خودای یەزدانی ناوی بە دەکات خزمەت هەڵیدەبژێرێت، دابەشکراو بەشێکی ڕاوەستاون. تۆ خودای یەزدانی لەبەردەم لەوێ کە لێڤییەکان ئەو ناو بچیتە تۆ بەڵام ئەگەر خێزانە. بەپێی ئەوەی فرۆشتنەکەی لە جگە دەخوات، قێزەوونییەکانی ئەنجامدانی فێری دەدات، پێت تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە زەوییەی نابیت.نەتەوانە ئەو

بکاتەوە، پاک ئاگر بە کچەکەی و کوڕەکەی کە کەسێک بدۆزرێتەوە تۆدا لەناو نابێت بکات. جادووگەری ئەوەی یان باڵندە، پێشبینیکەری نیشانە، لێکدەرەوەی پێشبینیکەر، پرسیارکردن نیشانەکان، شارەزای و سکدا، ناوەڕۆکی نەفرەتێکدا، بەسەر خوێندن گۆرانی شتانە ئەم ئەوانەی هەموو تۆ پەروەردگاری یەزدانی بۆ قێزەوەرە چونکە مردووەکان. لە لەبەردەم دەبیت تەواو تۆ. لەبەردەم دەبات لەناویان یەزدان قێزەوەرانە ئەم لەبەر دەکەن، و فاڵ بۆ ئەوان میرات، لە دەیانبێت تۆ کە بۆ، نەتەوانە ئەم خوداکەت. یەزدانی تۆ.پەروەردگاری یەزدانی دا شێوەیە بەم نا تۆ بۆ بەڵام دەگرن، گوێ پێشبینییەکان

لەو گوێ هەڵدەستێنێت، تۆ بۆ پەروەردگارت یەزدانی من، وەک براکانت، لە پێغەمبەرێک ڕۆژی لە حۆرێب لە خۆت خودای یەزدانی لە کرد داوات تۆ ئەوانەی هەموو بەپێی دەگرن. ئەم و ناگرین، خۆت خودای یەزدانی دەنگی لە گوێ چیتر ئێمە دەڵێن: کە کۆبوونەوەکە، هەموو لە دەڵێن ڕاست فەرمووم: پێی یەزدان بمرین. نەوەک نابینین، چیتر گەورەیە ئاگرە وشەکان و تۆ، وەک براکانیان، لە هەڵدەستێنم بۆیان پێغەمبەرێک گوتیت. پێیان ئەوەی و دەدەم. پێ فەرمانی ئەوەی هەموو بەپێی دەکات بۆ قسەیان ئەو و ئەو، دەمی دەخەمە دەیڵێت، منەوە ناوی بە پێغەمبەرە ئەو کە ئەوەی هەموو لە نەگرێت گوێ کە مرۆڤەی ئەو

منەوە ناوی بە و بکات بیٚخوایی کە پێغەمبەرەی ئەو بەڵام دەدەم. سزای خۆم من خوداوەندەکانی ناوی بە ئەوەی و بیڵێت، نەداوە پیٚ فەرمانم من کە بڵێت وشەیەک ئەو چۆن بڵێیت، خۆتدا دڵی لە بەڵام ئەگەر دەمرێت. پێغەمبەرە ئەو بکات، قسە دیکەوە بکات، قسە یەزدان ناوی بە پێغەمبەرە ئەو هەرچی نەیفەرموو؟ یەزدان کە بزانین وشەیە ئەو نەیفەرموویەتی، یەزدان کە وشەیەیە ئەو ئەوە نەبێت، جێبەجیٚ و نەدات ڕوو و لێی.ناترسن کردووە، قسەی بیٚخوایی بە پێغەمبەرە

19

و پێدەداتیٚ، زەوییەکەیان خودا کە لەناوبات نەتەوانە ئەو پەروەردگارت یەزدانی ئەگەر بۆ شار سیٚ بیت، نیشتەجیٚ ماڵەکانیاندا لە و شارەکانیان لە و بکەیت ئەوان میراتگری تۆ دەدات. پێت پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییەی ئەو ناوەڕاستی لە دەکەیتەوە جیا خۆت کە بەش، سیٚ بە بکە دابەش زەوییەکەت سنوورەکانی و خۆت بۆ بکەرەوە ڕێگاکە لە بیر فەرمانی ئەمە بکوژێک. هەموو بۆ پەناگا دەبێتە و تۆ، بۆ دەکات دایبەش تۆ خودای یەزدان بەبیٚ دەدات دراوسێکەی لە ئەوەی دەژیت، و ئەویٚ بۆ هەڵدێت کە دەبێت، بکوژە ئەو کەسەی ئەو و ئێستا. پێش ڕۆژ سیٚ و دوێنیٚ پێش نەبووە لێی ڕقی ئەمە و بزانێت، ئەوەی دەستی و دار، کۆکردنەوەی بۆ دارستان ناو بۆ دراوسێکەی لەگەڵ ناو بچێتە ئەگەر کە بکەوێتە و بکەوێت دارەکە لە ئاسنەکە و دارەکە، بڕینی کاتی لە تەورەکە بە بخلیسکێت دەژی. و شارانە ئەم لە یەکێک ناو بۆ دەبێت پەنابەر کەسە ئەم بمرێت، و دراوسێکەی سەر و کراوە، گەرم دڵی چونکە نەکەوێت، کوشندەکە دوای خوێنەکە تۆڵەکەرەوەی ئەوەی بۆ چونکە نییە، مردنی حوکمی ئەمە و بدات، گیانی لە و بێت، درێژتر ڕێگاکە ئەگەر ئەو بگاتە و دەدەم پیٚ فەرمانەت ئەم من ئەوە لەبەر سێیەم. پێش نە و نەبوو، لێی ڕقی دوێنیٚ پێش

بکەرەوە.جیا خۆت بۆ شار سێ دەڵێم:

کە شێوەیەی بەو بکات، فراوان تۆ سنوورەکانی تۆ پەروەردگاری یەزدانی بەڵام ئەگەر بیدات دا بەڵێنی کە پێبدات زەوییەت ئەو هەموو یەزدان و خوارد، تۆ باوکانی بۆ سوێندی ئەمڕۆ من کە فەرمانانە ئەم هەموو جێبەجێکردنی بۆ گوێبگریت تۆ ئەگەر تۆ، باوکانی بە هەموو لە ڕۆیشتن بۆ پەروەردگارت، یەزدانی خۆشویستنی بۆ پێدەدەم، فەرمانت ئەو لەسەر خۆت بۆ دەکەیت زیاد دیکەت شاری سێ ئەوا ڕۆژاندا، هەموو لە ئەو ڕێگاکانی یەزدانی کە زەوییەی ئەو نارژێنرێتەوە، زەویدا لە بێتاوان خوێنی و شارە. سێ خوێن.بە نابیت تاوانبار تۆ و تۆ، دەیداتە میرات بە تۆ پەروەردگاری

لەسەری و بنێتەوە، بۆ بۆسەی و لێبێتەوە، ڕق دراوسێکەی نێوتاندا لە پیاوێک بەڵام ئەگەر ئەنجومەنی و شارانە، لەم یەکێک بۆ هەڵبێت و بمرێت، و بدات، گیانی لە و هەستێت، و خوێنەکە، خزمانی دەست دەیدەنە و دەگرنەوە، لەوێوە ئەو و دەینێرن شارەکەی پیرانی و دەکەیتەوە، پاک ئیسرائیل لە بێتاوان خوێنی و ناکات، بۆی دڵسۆزی چاوت دەمرێت. دەبێت.بۆ باشت

ئەو دایانناوە، میراتەکەدا لە باوکانت کە مەدە، جوڵاو دراوسێکەت سنوورەکانی تۆ پێت تیروپشک بە پەروەردگارت یەزدانی ئەوەی بووە، میراتت زەوییەکەدا لە کە میراتەی ناڕەواییەک، هەموو لە مرۆڤێک لەسەر شایەتیدان بۆ نامێنێتەوە تاک شایەتێکی دەدات. و شایەت، دوو دەمی لەسەر بیکات، ئەگەر کە گوناهێک هەموو لە و گوناهێک، هەموو لە و دژی لە ناڕەوا شایەتێکی ئەگەر دەچەسپێت. وشەیەک هەموو شایەت، سێ دەمی لەسەر ناکۆکییان کە ڕادەوەستن کەسە دوو ئەو بکات ئەو بێدینی باسی بوەستێت، مرۆڤێک لەو کە دادوەرەکان، لەبەردەم و کاهینەکان، لەبەردەم و یەزدان، لەبەردەم لەنێوانیاندایە،

شایەتی ناڕەوا شایەتێکی ئەوەتا و بکەن، پشکنین وردی بە دادوەران با و دەبن. ڕۆژانەدا کردووە خراپەی کە شێوەیەی بەو دەکەن ئەو بۆ و ڕاوەستا. خۆی براکەی دژی دا، ناڕەوایی دەترسن، دەبیستن کە ماونەتەوە ئەوانەی و ئێوەوە. لە دەردەدەیت خراپە و براکەی، دژی نابێتەوە، لێی بەزەییت چاوت ناکەنەوە. دووبارە لەنێوتاندا خراپەیە کردەوە ئەم چیتر و دەست، جیاتی لە دەست ددان، جیاتی لە ددان چاو، جیاتی لە چاو گیان، جیاتی لە گیان پێ.جیاتی لە پێ

20

گەلێک و سوار و ئەسپ و دوژمنەکانت، دژی لە جەنگ بۆ دەرەوە بچیتە تۆ بەڵام ئەگەر ئەوەی لەگەڵتدایە، پەروەردگارت یەزدانی چونکە لەوان، مەترسە ببینیت، خۆت لە زیاتر نزیک کاهین جەنگ، بۆ دەبیتەوە نزیک کاتێک دەبێت و دەرهێنا. میسرەوە خاکی لە تۆی دەڕۆنە ئەمڕۆ ئێوە ئیسرائیل، بگرە گوێ بۆیان: دەڵێت و دەکات. گەل بۆ قسە و دەبێتەوە ڕوویان لە و مەشکێن، تێک مەترسن، نەبێت، لاواز دڵتان با دوژمنەکانتان، دژی لە جەنگ بۆ لەگەڵتان، دەڕوات لەپێشتانەوە کە ئەوەیە ئێوە خودای یەزدانی چونکە هەڵمەگەڕێنەوە. بکات.ڕزگارتان و دوژمنەکانتان دژی بجەنگێت لەگەڵتان ئەوەی

و ناوە بنیاد نوێی خانووی پیاوەی ئەو کێیە دەڵێن: و گەل بۆ دەکەن قسە نووسەران و و بمرێت جەنگدا لە نەوەک خانووەکەی، بۆ بگەڕێتەوە و بڕوات با نەکردووە؟ تەرخانی پێوە شادی و چاندووە ڕەزێکی کە پیاوەیە ئەو کێ ئایا بکات. تەرخانی دیکە پیاوێکی دیکە پیاوێکی و بمرێت جەنگدا لە نەوەک ماڵەکەی، بۆ بگەڕێتەوە و بڕوات با نەکردووە؟ و بڕوات با نەیگرتووە؟ و کردووە ژنێکی نامزەی کە پیاوەیە ئەو کێ و بکات. پێوە شادی

ئەو بیگرێت. دیکە پیاوێکی و بمرێت جەنگەکەدا لە نەوەک خۆی،ماڵی بۆ بگەڕێتەوە کە پیاوەی ئەو کێیە دەڵێن: و گەل، لەگەڵ قسەکردن لەسەر دەکەن زیاد نووسەرانیش براکەی دڵی ئەوەی بۆ خۆی، ماڵەکەی بۆ بگەڕێتەوە و بڕوات با ترسنۆکە؟ دڵی و دەترسێت بوەستن، گەل بۆ قسەکردن لە نووسەران کاتێک دەبێت و خۆی. دڵی وەک نەکات، ترسنۆک بن.گەل پێشەنگی کە دادەنێن لەشکر فەرمانڕەواکانی

بۆ بکە بانگهێشتیان پێشتر ئەوان، دژی لە جەنگکردن بۆ شارێک لە بیتەوە نزیک ئەگەر گەلەی ئەو هەموو ئەوا کردیتەوە، بۆ دەرگایان و دایەوە وەڵامیان ئاشتی بە ئەگەر ئاشتی. لە و نەبن گوێڕایەڵیت بەڵام ئەگەر تۆ. ژێردەستی و باجدەر دەبنە دۆزراونەتەوە تێیدا کە بداتە ئەوی پەروەردگارت یەزدانی کە تا بدە. گەمارۆی ئەوا بکەن، جەنگ تۆ دژی کەلوپەلەکان، و ژنەکان بەڵام شمشێر، بە ئەوی نێرینەیەکی هەموو لێبدەیت و دەستەکانت، بۆ تاڵانییەکە هەموو و هەیە، شارەکەدا لە ئەوەی هەموو و ماڵییەکان، ئاژەڵە هەموو و یەزدانی ئەوەی دەخۆیت، دوژمنەکانت تاڵانی هەموو و دەکەیت، تاڵان خۆت زۆر کە شارانەی ئەو هەموو لەگەڵ دەکەیت شێوەیە بەم دەدات. پێت پەروەردگارت پەروەردگارت یەزدانی ئەوانەی نەتەوانە، ئەم شارەکانی لە نەک تۆ، لە دوورن بە بەڵکو ناهێڵنەوە. ژیانی بە گیانلەبەرێک هیچ میراتگرتن. بۆ تۆ دەداتە زەوییەکەیان و حیڤی و پریزی و کەنعانی و ئەمۆری و حیتی ئەوان: بکەن نەفرەتیان دەبێت نەفرەت ئەوەی بۆ پێکردیت. فەرمانی تۆ، خودای یەزدان، کە شێوەیەی بەو گرگاشی، و یەبوسی و کردوویانە، خوداوەندەکانیان بۆ ئەوان کە بکەن قێزەوونییانە ئەو هەموو نەکەن فێرتان ئێوە.خودای یەزدانی لەبەردەم بکەن گوناە

نابێت گرتنی، بۆ دژی لە جەنگکردن بۆ زۆر ڕۆژانێکی بۆ بگریت شارێک دەوری ئەگەر نایبڕیتەوە. بەڵام دەخۆیت، لێی بەڵکو لەسەریان، ئاسن دانانی بە بەریت لەناو دارەکانی

ئەو بەڵام قەڵاکە؟ ناو بێتە تۆ بەرامبەر لە ئەوەی بۆ مرۆڤە، کێڵگەکەیە لە کە دارەکە ئایا دەبنیت قەڵابەند و دەیبڕیتەوە، و دەبریتەوە ئەوە ناگرێت، میوە دەزانیت تۆ کە دارەی بکرێت.ڕادەستی ئەوەی هەتا دەکات، جەنگ تۆ دژی لە کە شارەی ئەو لەسەر

21

ئەوەی بۆ پێتدەدات پەروەردگارت یەزدانی کە دۆزرایەوە زەوییەکەدا لە بریندارێک ئەگەر و تۆ پیرانی ئەنجومەنی لێیداوە کێ نەزانن و دەشتودەردا، لە کەوتبێت ببەیت، میراتی شارەی ئەو کوژراوەکە. دەوروبەری شارەکانی بۆ دەکەن پێوانە و دەرچوون، تۆ دادوەرانی وەردەگرن، مانگایان لە گوێرەکەیەک شارە ئەو پیرانی ئەنجومەنی برینداوەکە، لە نزیکە کە گوێرەکەیەک شارە ئەو پیرانی ئەنجومەنی و نەکێشاوە، نیریشی و کارپێنەکراوە پێشتر کە لە دەبڕن گوێرەکەیەکە ملی و چێنراوە، نە و کارکراوە نە کە زبر، دۆڵێکی بۆ دادەبەزێننەوە بۆ هەڵبژاردووە ئەوانی خودا یەزدانی چونکە دەبنەوە، نزیک لێڤییەکان کاهینە دۆڵەکەدا. و ناکۆکییەک هەموو ئەوان قسەی بە و ئەو، ناوی بە بەرەکەتدان و لەبەردەمی ڕاوەستان نزیک کە شارەی ئەو پیرانی ئەنجومەنی هەموو دەدرێت. حوکم لێدانێک دەست هەموو شکێنراوە ملی کە مانگایەکە سەری لەسەر دەشۆن دەستیان برینداوەکە پیاوە لە دەبنەوە و نەڕشتووە، خوێنەیان ئەم ئێمە دەستەکانی دەڵێن: و دەدەنەوە وەڵام و دۆڵەکەدا. لە کڕیتەوە تۆ کە ئەوانەی ئیسرائیل، گەلەکەت بۆ بە میهرەبان نەیانبینیوە. ئێمە چاوەکانی ئەوان بۆ کەفارەت و نەبێت، ئیسرائیل گەلەکەت لە بێتاوان خوێنی ئەوەی بۆ یەزدان، ئەی ئەوەی ئەگەر دەردەهێنیت، خۆتان لە بێتاوان خوێنی بەڵام تۆ خوێنەکە. لەسەر دەکرێت بکەیت.خۆت خودای یەزدانی لەبەردەم پەسەندکراوە و چاک

ئەوانت پەروەردگارت یەزدانی و دوژمنەکانت، دژی لە جەنگ بۆ دەرچوویبیت بەڵام ئەگەر شێوەت جوانی ژنێکی تاڵانکردندا لە ئەگەر و بکەیت، تاڵان ئەوان تاڵانی و دەست، بداتە ناو بۆ ژوورەوە بهێنێتە ئەوت و گرت، ژنی وەک خۆت بۆ و کردی، ئارەزووی و بینی، و لادەبەیت، ئەو لە دیلیتی جلەکانی و ببڕیتەوە، نینۆکەکانی و بتاشیت، سەری و ماڵەکەت، ئەمانە دوای و مانگ، یەک ماوەی بۆ بگرییێت دایکی و باوک بۆ و دادەنیشێت، تۆدا ماڵی لە تۆ.ژنی دەبێتە و بژیت، لەگەڵی و ئەو لای بچیتە

لیٚ بەرێزی زیو، بە نافرۆشرێت فرۆشتن بۆ و ئازاد، دەیبەیتەوە نایەوێت، ئەگەر دەبێت و کردەوە.نزمت چونکە ناکەیت

و ڕقلێکراو، یەکێکیان و خۆشەویست یەکێکیان هەبێت، ژنی دوو پیاوێک بەڵام ئەگەر لە لەدایکبوو یەکەمین کوڕی و ببێت، بۆ منداڵیان ڕقلێکراوەکە و خۆشەویستەکە بۆ دەکات دابەش میرات وەک خۆی سامانەکانی کە ڕۆژەدا لەو دەبێت و بێت، ڕقلێکراوەکە بە خۆشەویستەکە، ژنە کوڕی بە بدات نۆبەرەیی مافی ناتوانێت کوڕەکانی، لەدایکبووەکەی یەکەم کوڕە بەڵام نۆبەرەیە. کە ڕقلێکراوەکە ژنە کوڕی پشتگوێخستنی بۆی کە ئەوەی هەموو لە پێبدات دووانەی ئەوەی بۆ دەناسێتەوە، لێکراوە ڕقی ئەوەی مافەکانی شایستەیە بۆ ئەمەی و ئەوە، منداڵەکانی دەستپێکی ئەمە چونکە دۆزراوەتەوە، کە هەبێت یاخی و نەگوێڕاو کوڕێکی کەس هەندێک بەڵام ئەگەر لەدایکبوون. یەکەم نەگرێت، لێیان گوێی بەڵام بکات، تەمبێیان و نەبێت، دایکی و باوک دەنگی گوێڕایەڵی ئەو دەروازەی لای بۆ و شارەکەی پیرانی ئەنجومەنی لای دەیبەنە و دەیگرن دایکی و باوک و نایەبەخت ئێمە کوڕەی ئەم شارەکەیان: پیاوەکانی بۆ دەڵێن ئەوان و شوێنە. و دەخواتەوە. شەراب زۆر و جعلکارە ئێمە، دەنگی لە ناگرێت گویٚ هەڵدەچێنێت، دەرهێنیت، ئێوەدا لەنێو خراپەکە تۆ و دەمرێت، و دەکەن، بەردبارانی شارەکەی پیاوەکانی

دەترسن.دەیبیستن کە ماونەتەوە ئەوانەی و

ئێوە و بمرێت، و هەبێت مردنی حوکمی کە بکات گوناهێکی کەسێک بەڵام ئەگەر
لەو دەینێژنەوە نێژراو بە بەڵام نانوێت، دارەکە لەسەر ئەو لەشی دار، لەسەر هەڵیبواسن
و هەڵواسراوە، دار لەسەر کە کەسێک هەر خوداوە لەلایەن لێکراوە نەفرەت چونکە ڕۆژەدا،
میرات.بە دەدات پێتان تۆ پەروەردگاری یەزدانی کە زەوییە، ئەو بکەن گڵاو نابێت

22

مەکە چاوپۆشی ڕێگاکەدا، لە گومڕابوون ئەو مەڕەکەی یان براکەت گوێرەکەی نەبینیوە
براکەت بەڵام ئەگەر ئەو. بە بیاندەیتەوە و براکەت بۆ بیانگەڕێنیتەوە دەبێت بەڵکو لێیان،
هەتا دەبێت لەگەڵت و ماڵەکەت، ناو بیگەیەنە ئەوا نەیناسیت، یان نەبێتەوە، نزیکت
و کەرەکەی، بۆ دەکەیت شێوەیە بەم بۆی. دەیگەڕێنیتەوە و دەگەڕێت، بەدوایدا براکەت
ونبووی شتێکی هەموو بۆ دەکەیت شێوەیە بەم و جلەکەی، بۆ دەکەیت شێوەیە بەم
نابینیت لێبکەیت. چاوپۆشی ناتوانیت بیدۆزیتەوە، تۆ و لەدەستبدات هەرچی براکەت،
بە بخە، مەیانپشتگوێ ڕێگاکەدا، لە کەوتوون ئەو گوێرەکەی یان براکەت گوێدرێژی
ئەو.لەگەڵ هەڵیاندەستێنیت هەڵستاندن

بۆ قێزەوەرە چونکە بکات، لەبەر ژنانە جلی پیاو نە و بێت، ژن لەسەر پیاو کەلوپەلی نابێت
ڕووبەڕووی بەڵام ئەگەر دەکەن. شتانە ئەم ئەوانەی هەموو تۆ خوداوەندی یەزدانی
یان دارێک، هەر لەسەر یان ڕێگادا، لە خۆت ڕووی پێش لە ببیتەوە باڵندەکان هێلانەی
یان بەچکەکان لەسەر دەداتێ گەرمییان دایکیان و هێلکەکان، یان بەچکەکان زەوی، لەسەر

بەڵام بەڕێدەکەیت، دایکەکە ببەیت. منداڵەکان لەگەڵ دایکەکە نابێت هێلکەکان، لەسەر بیت.درێژ تەمەن و بێت دروست تۆ بۆ باشی ئەوەی بۆ دەگریت، خۆت بۆ منداڵەکان

بکەیت، دروست سەربانەکەت بۆ پەرژینێک دەبێت دەنێیت، بنیات نوێ خانووێکی ئەگەر جیاواز تۆخمی تۆ بکەوێت. لەوێوە کەسێک ئەگەر ڕوونەدات خانووەکەتدا لە کوشتن تاکو کە تۆوەکە و نەکرێت پیرۆز بەروبوومەکە ئەوەی بۆ ناچێنیت، ڕەزەمێوەکەتدا لە پێکەوە گوێدرێژ و گوێرەکە بە نابێت ڕەزەمێوەکەتدا. بەروبوومی لەگەڵ دەیچێنیت دروست خۆت بۆ پێچاو پێکەوە. کەتان و خوری نەپۆشیت، تێکەڵ جلی تۆ بکەیت. جووت بیانپۆشیت.ئەگەر کە جلەکانەت، ئەو لێوارەکانی چوار لەسەر دەکەیت

پێشانەیی تۆمەتی و بێتەوە لێی ڕقی پاشان و بژی، لەگەڵی و بگرێت ژنێک کەسێک ئەگەر و وەرگرتووە، ژنەم ئەم بڵێت، و خوارەوە، بهێنێتە بۆ خراپی ناوی و بکات، ئەم لەسەر نەدۆزیەوە، تێدا کچێنیم بوومەوە نزیکی کاتێکAnd the father and the mother of the child, having taken the virginity of the child, will bring it out to the council of elders at the gate. بە دەڵێت کچەکە باوکی و ئێستا لێبووەوە. ڕقی و ژن، وەک پیاوە ئەم دامە ئەمە منی کچەکەی پیرانەکە: ئەنجومەنی کچەکەتم پاکیزەیی دەڵێت: و دادەنێت لەسەر بیانووگەرایانەی وشەی ئەمە پیرانی ئەنجومەنی لەبەردەم جلەکە جا کچەکەمە. پاکیزەیی ئەمانە بەڵام نەدۆزیوەتەوە، و دەکەن. فێری و دەگرن پیاوە ئەو شارە ئەو پیرانی ئەنجومەنی و دەکەنەوە. شارەکە خراپی ناوێکی چونکە گەنجەکە، کچە باوکی دەیدەنە و شیکل، سەد بە دەکات جەریمەیان هەموو بۆ بکات بەرێی ناتوانێت ئەو، ژنی دەبێتە و ئیسرائیلی، پاکیزەیەکی سەر هێنایە ژیانی.

و نەدۆزرێتەوە، گەنجەکە کچە پاکیزەیی و دەربچێت، ڕاستی بە قسەیە ئەم بەڵام ئەگەر
دەمرێت، و دەکەن، بەردبارانی و باوکی، ماڵی دەرگای لای بۆ دەرەوە دەهێننە کچەکە
تۆ و باوکی، ماڵی کردنی لەشفروشی بە ئیسرائیلدا کوڕانی لەنێو کردووە گێلایەتی چونکە
دەربدەیت.لەنێوتان خراپەکە

دەبێت نوستووە، هاوسەرگیریکراو ژنێکی لەگەڵ کە دۆزرایەوە پیاوێک بەڵام ئەگەر
خراپەکە دەبێت و ژنەکەش، و نوستووە ژنەکە لەگەڵ کە پیاوەی ئەو بکوژن، هەردووکیان
و پیاوێک، بۆ نیشانکراوە کچ کەنیزە کچێکی بەڵام ئەگەر دووربخەیتەوە. ئیسرائیلەوە لە
سەر دەردەدەنە هەردووکیان ئێوە لەگەڵی ڕاکشاوە و شار لە دۆزیوەتەوەی پیاوێک
لە چونکە گەنجەکە کچە دەمرن، و دەکرێن بەردباران بەرد بە و شارەکەیان، دەروازەی
ئێوە و کردووەتەوە، نزم دراوسێکەی ژنی چونکە پیاوەکە و نەکردووە، هاواری شارەکەدا
نیشانکراوە کچە ئەو پیاوێک دەشتایی لە بەڵام ئەگەر دەردەدەن. خۆتان لەنێو خراپەکە
خەوتووە لەگەڵی کە پیاوەی ئەو دەبێت بخەوێت، لەگەڵی کردووە زۆرداری و بدۆزێتەوە
لەسەر پیاوێک ئەگەر وەک نییە، مردن گوناهێکی گەنجەکە کچە بۆ و بکوژن. تەنها
کێڵگەکە لە چونکە کاروبارەیە. ئەم ئاوا بکوژێت، گیانەکەی و هەستێت دراوسێکەی
یارمەتیدانی.بۆ نەبوو کەس و کرد، هاواری نامزەدکراوەکە گەنجە کچە دۆزییەوە،

کردووە زۆرداری و نەکراوە، نیشان کە بدۆزێتەوە، پاکیزەکە کچە کەسێک بەڵام ئەگەر
زیو دیدراخمای پەنجا نوستووە، ئەو لەگەڵ کە پیاوەکە بدۆزرێتەوە، و بخەوێت، لەگەڵی
کردووەتەوە، نزمی ئەوەی لەبەر ئەو. ژنی دەبێتە ئەو و گەنجەکە، کچە باوکی دەداتە
هەمیشە. بۆ بەدەرییکات ناتوانێت

23

ناکات.ئاشکرا خۆی باوکی داپۆشینی و وەرناگرێت، خۆی باوکی ژنی پیاو

لەشفرۆش کوڕی یەزدان. کۆبوونەوەی ناو ناچنە بڕاو کەسی و وردکراو گوڵەکان کەسی یەزدان.کۆبوونەوەی ناو ناچێتە

کۆمەڵی ناو ناچنە دەیەم نەوەی هەتا یەزدانەوە، کۆمەڵی ناو ناچنە مۆئابی و عەمۆنی ڕێگادا، لە ئاو و نان لەگەڵ نەکردن لێ پێشوازییان ئەوەی لەبەر هەتایە. هەتا و یەزدانەوە، لە بەعۆریان کوڕی بەلعامی ئەوەی لەبەر و دەرەوە، دەهاتنە میسرەوە لە کاتێک گوێ نەیویست تۆ پەروەردگاری یەزدانی و کردنت. نەفرەت بۆ گرت بەکرێ میزۆپۆتامیاوە چونکە بەرەکەت، بۆ گۆڕی نەفرەتانەی ئەو تۆ پەروەردگاری یەزدانی و بگرێت، بەلعام لە بۆ سوودمەندیان و ئاشتیانە قسەی نابێت خۆشویست. تۆی تۆ پەروەردگاری یەزدانی چونکە بێتەوە، ئەدۆمی لە ڕقت نابێت هەتاهەتایە. بۆ ژیانتدا ڕۆژانی هەموو لە بکەیت ئەگەر کوڕان خاکەکەی. لە بوویت نامۆ چونکە بێتەوە، میسری لە ڕقت نابێت براکەتە. یەزدان.کۆبوونەوەی ناو دەچنە سێیەمدا نەوەی لە ببن، لەدایک بۆیان

هەموو لە پاراست خۆت و دوژمنەکانت، لەسەر دامەزراندن بۆ دەرچوویت بەڵام ئەگەر ئەوا نەبێت، پاک شەودا ڕۆیشتنی لە کە هەبێت پیاوێک تۆدا لە ئەگەر خراپ. وشەیەکی ئێوارەدا کاتی لە دەبێت و ئۆردوگاکە. ناو ناچێتە و ئۆردوگاکە دەرەوەی دەچێتە ناو بۆ ژوورەوە دەچێتە ئاوابوو خۆر کاتێک و ئاو، بە خۆی جەستەی دەکات خۆشوشت و ئەوێ. بۆ دەرەوە دەچیتە و ئۆردوگاکە، دەرەوەی لە تۆ بۆ دەبێت شوێنێک و کەمپەکە.

دەرەوە، دەنیشیتە کاتێک دەبێت و کەمەربەندەکەت، لەسەر تۆ بۆ دەبێت میخێک

یەزدانی چونکە ڕووتیەتییەکەت دایدەپۆشیت هێنانی دواى و پێی، هەڵتدەکەنێت

ڕادەستکردنی بۆ و تۆ ڕزگارکردنی بۆ ئۆردووگاکەتدا لەناو دەڕوات پەروەردگارت

تۆدا لەلای نابینرێت و بێت، پیرۆز ئۆردووگاکەت دەبێت تۆ، ڕووی لەبەردەم دوژمنەکەت

تۆ.لە دەگەڕێتەوە و شتێک، ناشیرینی

گەورەکەیەوە. لە هێناوە تۆ بۆ پەنای ئەوەی گەورەکەی، بە مەدەرەوە خزمەتکارێک نا،

بێت، خۆش پێی کە شوێنەی لەو دەبێت نیشتەجێ ئێوەدا لە دەبێت، نیشتەجێ تۆ لەگەڵ

کە یەکێک نابێت و هەبێت، ئیسرائیل کچانی لە لەشفرۆشێک نابێت مەکە. چەوساندنەوەی

کچانی لە دەستپێکەرێک نابێت هەبێت، ئیسرائیل کوڕانی لە دەکات لەشفرۆش خۆی

نابێت هەبێت. ئیسرائیل کوڕانی لە دەستپێدەکرێت کە یەکێک نابێت و هەبێت، ئیسرائیل

هیچ بۆ خۆت خوداوەندی یەزدانی ماڵی بۆ سەگ ئاڵوگۆڕی نە و بهێنیت، لەشفرۆش کرێی

هەردووکیان.خۆت، خوداوەندی یەزدانی بۆ قێزەونە چونکە نەزرێک،

کە شتێک هەر سووتی و خواردن سووتی و زیو سووتی وەرمەگرە، براکەت لە سووت

بۆ سەر، ناخەیتە سوو براکەت بۆ بەڵام سەر، دەخەیتە سوو بیانی بۆ دەدەیت. پێ قەرزی

ئەو لەسەر کارەکانت هەموو لە بکات بەرەکەتدارت پەروەردگارت یەزدانی ئەوەی

میراتگرتنی.بۆ ناوی دەچیتە کە زەوییەی

گەڕاندنەوەی، لە مەخە دوا بکەیت، تۆ پەروەردگاری یەزدانی بۆ نەزرێک بەڵام ئەگەر

تۆ. لەسەر گوناه دەبێتە و دەکات، لێ داوای پێداگری بە تۆ پەروەردگاری یەزدانی چونکە

دەردەچێت لێوەکانت لە ئەوەی نییە. تۆدا لە گوناهێک بکەیت، نوێژ نەتەوێت ئەگەر بەڵام

کە دیارییەی ئەو خودا، یەزدانی بۆ کرد نەزرت کە شێوەیەی بەو دەیکەیت و دەیپارێزیت،

کرد.قسەت خۆت دەمی بە

گوڵەگەنم خۆتدا دەستەکانی لە و هاوسێیەکەت دروێنەی ناو بچیتە تۆ بەڵام ئەگەر ڕەزەمێوی ناو بچیتە ئەگەر هاوسێیەکەت. دروێنەی لەسەر دانەنێیت داس کۆبکەیتەوە، دەفرێکدا لە نابێت بەڵام دەبێت، تێر گیانت ئەوەندەی بخۆیت ترێ دەتوانیت دراوسێکەت، داینێیت.

24

پەسەند ئەودا لەبەرچاوی ژنە ئەو ئەگەر و بژی، لەگەڵی و بهێنێت ژنێک کەسێک ئەگەر بۆ تەڵاق نامەیەکی ئەوا دۆزیوەتەوە، تێیدا شەرمەزارکەر شتێکی چونکە نەبێت، ژنی دەبێتە ڕۆیشتوو و دەریدەکات. خۆی ماڵەکەی لە و دەستی، دەیداتە و دەنووسێت بۆ جیابوونەوەی نامەیەکی و بێتەوە لێی ڕقی دواییە پیاوە ئەو ئەگەر دیکە، پیاوێکی دواییە پیاوە ئەو ئەگەر یان دەریبکات، خۆی ماڵەکەی لە و ئەو دەستی بیداتە و بنووسێت ناتوانێت ئەوی، ناردی کە یەکەمینەکە پیاوە هێنابووی. خۆی بۆ ژنی وەکو کە بمرێت ئەوە چونکە بووە، گڵاو ئەوەی دوای ژن، وەک خۆی بۆ وەربگرێتەوە ئەوی و گەڕێتەوە تۆ خودای یەزدانی کە زەوییە ئەو مەکەن گڵاو و تۆ، خودای یەزدانی لەبەردەم قێزەوەرە میرات.بە دەدات پێتان

بەسەریدا شتێک هیچ و جەنگ، ناچێتە بگرێت، ژنێک دواییانە بەم کەسێک ئەگەر کە خۆی ژنەکەی ساڵ یەک خۆیدا، ماڵەکەی لە دەبێت بێتاوان نابێت، سەپێنراو دەکات.خۆشحاڵ گرتوویەتی

ئەمە چونکە ئاسیا، سەرەوەی بەردی نە و ئاسیا ژێرینی بەردی نە وەرنەگریت، بەرمیل خۆی براکانی لە گیانێک کە بگیرێت پیاوێک بەڵام ئەگەر بەرمیل. وەک وەردەگرێت گیانی تۆ و دەمرێت، دزە ئەو دەیفرۆشێت، و دەکات لیَ ستەمی و دەدزێت، ئیسرائیل کوڕانی لە وریایی بە زۆر گولی، دەستکەوتنی لە خۆت بۆ ئاگاداربە دەردەهێنیت. نێوتاندا لە خراپە پێتان لێڤییەکان کاهینە کە یاسایەی ئەو هەموو بەپێی بکەیت کار ئەوەی بۆ بە، بێت بیرت جێبەجێکردنی. لە بن وریایی بە پێکردن، فەرمانم چۆن هەروەک ڕادەگەیەنن، دەرچوون.میسر لە ئێوە کاتێک ڕێگادا، لە کردی مریەم بە تۆ، خودای یەزدان، کە ئەوەی

وەرگرتنی بۆ ماڵەکەی ناو ناچیتە بێت، دراوسێکەت لە شتێک هەر یان قەرزێک ئەگەر بۆت گرەوەکە ئەوە، لەلای قەرزەکەت پیاوەی ئەو و ڕادەوەستیت، دەرەوە لە بارمتەکەی. بە بخەویت. بارمتەکەی لە نابێت بێت، هەژار پیاوە ئەو ئەگەر دەرەوە. بۆ دەردەهێنێت و ئەو، جلەکەی لە دەنوێت و خۆر، ڕۆژئاوای بۆ ئەو گرەوەکەی دەگەڕێنیتەوە گەڕاندنەوە تۆ. پەروەردگاری یەزدانی لەبەردەم تۆ بۆ بەزەیی دەبێتە و تۆ، بۆ دەکات خێر داواتی نێو ئاوارەکانی لە یان براکانت، لە پێویستدار و هەژار کرێی لە بکەیت ستەم نابێت هەژارە چونکە نابێت، ئاوا لەسەری خۆر دەدەیتەوە، ئەو کرێی ڕۆژدا هەمان لە شارەکانت. دەبێتە گوناە و یەزدان، لای بۆ تۆ سەر دەکاتە هاوار و بەستووە، پێوە خۆی ئومێدی و لە هەریەکە نامرن، باوکان جیاتی لە کوڕان و نامرن، منداڵان جیاتی لە باوکان تۆدا. بەسەر گرەوی لادەبەیت بێوەژنێک و هەتیوێک و نامۆیەک دادوەری نابێت دەمرێت. خۆی گوناهی یەزدانی و بوویت، خزمەتکار میسر خاکی لە کە بکەرەوە بیر و مەگرە، بێوەژن جلوبەرگی بکەیت.کارە ئەم پێدەدەم فەرمانت من ئەوە لەبەر کڕییەوە. لەوێوە پەروەردگارت

بۆ بچێت، لەبیرت کێڵگەکەت لە کۆڵەیەک و بکەیت کێڵگەکەت دروێنەی بەڵام ئەگەر یەزدانی ئەوەی بۆ دەبێت، بێوەژن و هەتیو و نامۆ بۆ مەگەڕێوە، ئەو وەرگرتنی

زەیتوون ئەگەر دەستەکانت. کارەکانی هەموو لە بکات بەرەکەتدارت پەروەردگارت
و هەتیو و نامۆ بۆ خۆت، دوای ئەوانەی کۆکردنەوەی بۆ ناگەڕێیتەوە کۆدەکەیتەوە،
من ئەمە لەبەر میسر، خاکی لە بوویت خزمەتکار کە دێتەوە یادت و دەبێت، بێوەژن
دوای دووبارە کرد، دروێنەت ڕەزەمێوەکەت ئەگەر بکەیت. کارە ئەم پێدەدەم فەرمانت
خزمەتکار کە دەکەیتەوە بیر و دەبێت. بێوەژن و هەتیو و نامۆ بۆ مەکە، دروێنەوەی خۆت
بکەیت.کارە ئەم پێدەدەم فەرمانت من ئەوە لەبەر میسر، خاکی لە بوویت

25

دادوەری و دادوەری، بەردەم بێنە و بدات، ڕوو مرۆڤاندا نێوان لە ناکۆکییەک بەڵام ئەگەر
دەبێت، و بکەن، تاوانبار بێ‌دین کەسی و بکەن، بێتاوان ڕاستودروست کەسی و بکەن،
و دادوەرەکان، لەبەردەم دایدەبەزێنیت بێت، لێدانەکان شایستەی بێدینە ئەو ئەگەر
زیاتر لێیدەدەن، چل ژمارەی بە و ئەو. بێدینی بەپێی لەبەردەمیان دەکەن قامچییان
بێڕێز لەبەردەمت براکەت لێدانانە، ئەم لەسەر لێدان بۆ بکەیت زیاتر ئەگەر بەڵام نایانزیاد.
مەبەستە.جۆخینکەر گای دەمی دەکرێت.

ژنی نەبێت، منداڵی و بمرێت لەوان یەکێک و بن نیشتەجێ پێکەوە براکان ئەگەر
بیکاتە و لای بچێتە دەبێت مێردەکەی برای بێگانە، پیاوێکی ژنی ببێتە نابێت مردووەکە
مردووەکە ناوی بە دەبێت، لەدایک ئەو کە منداڵەی ئەو بژی. لەگەڵی و خۆی ژنی
نابرێتەوە.ئیسرائیل لە ئەو ناوی و دادەمەزرێت،

دەروازەکە بۆ سەردەکەوێت ژنە ئەو بگرێت، براکەی ژنی نەیویست پیاوە ئەو بەڵام ئەگەر

ئیسرائیلدا لە براکەی ناوی نایەوێت پیاوەکەم براکەی دەڵێت: و پیران، ئەنجومەنی لای بۆ
و دەکەن بانگی شارەکەی پیرانی ئەنجومەنی نەیویست. پیاوەکەم براکەی هەڵبستێنێتەوە،
ئەو برای ژنی و بگرم. وەری نامەوێت بڵێت: و ڕابوەستێت ئەگەر دەکەن، لەگەڵ قسەی
لە تف و لادەبات، پێیەکی لە پێڵاوەکەی و پیران، ئەنجومەنی لەبەردەم دەبێتەوە نزیک
خۆی برای ماڵی کە پیاوەی بەو دەکرێت ئاوا دەڵێت: و دەداتەوە وەڵام و دەکات، ڕوویدا
کە ئەوەی ماڵی دەکرێت، بانگ ئیسرائیلدا لە ناوەی ئەو ئیسرائیلدا. لە نانێت بنیات
کردەوە.پێڵاوەکەی

نزیک یەکێکیان ژنی و براکەی، لەگەڵ پیاوێک خۆیان، لەسەر بکەن شەڕ خەڵکان ئەگەر
و بکاتەوە درێژ دەستی و دەدات، لێی ئەوەی دەستی لە پیاوەکەی دەربازکردنی بۆ بێتەوە
نایەتەوە.پێیدا بەزەیی چاوەکەت دەبڕیتەوە، دەستەکە بگرێت، دووانەکانی

نابێت ماڵەکەتدا لە بچووک. یان گەورە هەبێت، کێش و کێش کیسەکەتدا لە تۆ بۆ نابێت
تۆ، بۆ دەبێت دادپەروەر و ڕاستەقینە کێشێکی بچووک. و گەورە هەبێت، پێوانە جۆر دوو
ئەو لەسەر بیت ژیان درێژە ئەوەی بۆ تۆ، بۆ دەبێت دادپەروەر و ڕاستەقینە پێوانەیەکی و
یەزدان، بۆ قێزەوەرە چونکە میرات. بە دەدات پێت پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییەی
دەکەن.ناڕەوا ئەوانەی هەموو دەکەن، ئەمانە ئەوانەی هەموو تۆ، خودای

دەهاتیتە میسرەوە خاکی لە کاتێک ڕێگادا، لە کرد تۆی بە عەمالێق هەرچی بکەوە بیر
ئەو بڕی، تۆی دواوەی پاسەوانی و بوویەوە، بەرەنگاری ڕێگادا لە چۆن دەرەوە،
خودا لە ئەو و بوویت، ماندوو و برسی تۆ کاتێکدا لە بوون، تۆوە دوای لە ماندووانەی
کە دوژمنانت هەموو لە دەدات پشووت خودات یەزدانی کاتێک دەبێت و نەترسا.
عەمالێق ناوی میراتگرتن، بۆ دەدات پێت خودات یەزدانی کە زەوییەدا، لەو دەوروبەرتن

نەچێت.لێ بیرت و ئاسمان، ژێر لە دەسڕیتەوە

26

بۆ دەدات پێت پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییە، ئەو ناو بچیتە تۆ ئەگەر دەبێت و یەکەمین لە وەربگریت دەبێت و بیت، نیشتەجێ تێیدا و بگریت میراتی و میراتگرتن، ناو بیخەیتە و دەدات، پێت پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییەکەت، بەروبوومی بەرهەمی ئەوەی بۆ هەڵیدەبژێرێت پەروەردگارت یەزدانی کە شوێنەی ئەو بۆ بڕۆیت و سەبەتەیەک، پێی و دەبێت، ڕۆژانەدا لەو کە کاهینەی ئەو لای دێیتە و بکرێت. بانگ لەوێ ئەو ناوی کە خاکەی ئەو ناو هاتووومەتە کە ڕادەگەیەنم خۆم خودای یەزدانی بە ئەمڕۆ دەڵێیت: لە سەبەتەکە کاهینەکە ئێمە. بیداتە کە خوارد باوباپیرانمان بۆ سوێندی یەزدان و دایدەنێت. پەروەردگارت یەزدانی قوربانگاکەی لەبەردەم و وەردەگرێت دەستەکانت بۆ دابەزی و فرێدا، سوریای باوکم تۆ: خودای یەزدانی لەبەردەم دەڵێت و وەڵامدەداتەوە و گەورە نەتەوەیەکی بووە لەوێ و کەم، ژمارەیەکی بە نیشتەجێبوو لەوێ و میسر کاری و کردینەوە، نزمیان و کرد، ئێمە لەگەڵ خراپیان میسرییەکان و زۆر. کۆمەڵێکی لە گوێی یەزدان خودامان، یەزدانی لای بۆ کرد هاواریمان ئێمە دانا، ئێمە لەسەر سەختیان گەورەکەی هێزە بە پەروەردگار بینی. تەنگانەمانی و ماندووبوون و نزمی گرت، دەنگمان و گەورەکان بینینە بە بەرز، باڵێکی و بەهێز دەستێکی بە دەرهێنا، میسر لە ئێمەی خۆی پێداین، زەوییەی ئەم و شوێنە، ئەم ناو هێنایە ئێمەی و پەرجووەکان. و نیشانەکان بەرهەمەکانی یەکەم هێناومەتە من ئەوەتا ئێستا و دەڕژێت. هەنگوین و شیر کە زەوییەک لێ هەنگوین و شیر کە زەوییەک پەروەردگار، من بە دات تۆ کە زەوییەی ئەو بەروبوومی دەبەیت کڕنۆش و پەروەردگارت، یەزدانی لەبەردەم دەهێڵیت بەجێی تۆ و دەڕژێت،

که باشانەی شتە ئەو هەموو لە دەبیت خۆشحاڵ و پەروەردگارت، یەزدانی لەبەردەم نێوتاندایە.لە نامۆیەی ئەو و لێقیبیەکە و ماڵەکەت و تۆ پێیداویت، پەروەردگارت یەزدانی

دەیەکی سێیەم، ساڵی لە بەرهەمەکانت دەیەکی هەموو دانی دەیەکی کرد تەواوت ئەگەر و شارەکانت، لە دەخۆن و بێوەژن، بە و هەتیو بە و نامۆ بە و لێڤی بە دەدەیت دووەم دەبن.دڵخۆش

و خۆم ماڵی لە پیرۆزەکان شتە دەرمهێناوە خۆت: خودای یەزدانی لەبەردەم دەڵێیت و کە فەرمانانەی ئەو هەموو بەپێی بێوەژنەکە، و هەتیوەکە و نامۆیەکە و لێڤیبیەکە بە دامە لە ئازارمدا لە و نەچووە. لەبیرم و نەکردووە تۆم فەرمانی سەرپێچی پێکردم. فەرمانت نەدام، مردووان بە ئەوان لە نەهێنا، بەرهەمم ناپاک شتی بۆ ئەوان لە نەخواردم، ئەوان تەماشا کرد. ئاوام پێکردم فەرمانی وەک بووم، پەروەردگارمان یەزدانی دەنگی گوێڕایەڵی ئەو و ئیسرائیل، گەلەکەت بکە بەرەکەتدار و ئاسمانەوە، لە خۆت پیرۆزی ماڵی لە بکە بمانداتێ کە باوباپیرانمان، بۆ خوارد سوێندت چۆن وەک ئەوان، دایتە کە زەوییەی دەڕژێت.لێ هەنگوین و شیر کە زەوییەک

و فەرمان ئەم هەموو کە پێکردیت فەرمانی تۆ خوداوەندی یەزدانی ڕۆژەدا ئەم لە هەموو لە بکەن جێبەجێ ئەوان و بن پابەندی دەبێت ئێوە و بکەیت، جێبەجێ حوکمانە و بێت، تۆ خودای کە ئەمڕۆ هەڵبژاردووە خودایەت ئەو گیانتانەوە. هەموو لە و دڵتانەوە گوێڕایەڵی و حوکمەکان، و فەرزەکان لە بکەیت پارێزی و ئەو، ڕێگاکانی هەموو لە بڕۆیت ئەو، بۆ تایبەت گەلێکی ببیتە تۆ ئەوەی بۆ هەڵبژارد تۆی ئەمڕۆ یەزدان و بیت. ئەو دەنگی گەلان هەموو لەسەرووی تۆ و ئەو. فەرمانەکانی پاراستنی بۆ فەرمووی، چۆن وەک گەلێکی تۆ ئەوەی بۆ ستایشکراو، و شانازی و ناودار بە کردووە تۆی چۆن وەک دەبیت،

فەرمووی.چۆن وەک پەروەردگارت، یەزدانی بۆ بیت پیرۆز

27

فەرمانانە ئەم هەموو گوتیان: و دا فەرمانیان ئیسرائیل پیرانی ئەنجومەنی و موسا لە دەکەیت تێپەڕ کە ڕۆژەدا لەو دەبێت و پێدەدەم. فەرمانتان ئەمڕۆ من کە بپارێزن خۆت بۆ گەورەکان بەردە تۆ، دەیداتە تۆ خودای یەزدانی کە زەوییە، ئەو ناو بۆ ئوردون ئەم هەموو بەردانە ئەم لەسەر دەنووسیت و دەدەیت. سواغیان سواغ بە و ڕادەگریت کە زەوییەی ئەو ناو دەچنە کاتێک ئوردون، دەپەڕنەوە کاتێک یاسایە، ئەم وشانەی بەو دەڕژێت، لیَ هەنگوینی و شیر کە زەوییەک پێتدەدات، باوکانت پەروەردگاری یەزدانی لە ئێوە کاتێک دەبێت و فەرموویت. پێی باوکانت پەروەردگاری یەزدانی کە شێوەیەی لە پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من کە ڕادەگرن بەردانە ئەم دەپەڕنەوە، ئوردون ڕووباری پەروەردگارت یەزدانی بۆ قوربانگایەک لەویَ و دەکەیت. سواغیان گەچ بە و عێبال، کێوی تەواو بەردی دانانێیت. ئەو لەسەر ئاسن بەردەکان، لە قوربانگایەک دەکەیت، دروست لەسەری سووتاو قوربانی و دەکەیت، دروست پەروەردگارت یەزدانی بۆ قوربانگایەک سەردەبڕیت، ڕزگاری قوربانی لەویَ و دەکەیت. پەروەردگارت یەزدانی بە پێشکەش ئەو لەسەر و خۆت. خودای یەزدانی لەبەردەم دەبیت شادمان و دەبیت تێر دەیخۆیت، دەنووسیت.زۆرەوە ڕوونی بە یاسایە ئەم هەموو بەردەکان

گویَ و بن بێدەنگ گوتیان: و کرد ئیسرائیل هەموو بۆ قسەیان لێڤییەکان کاهینە و موسا گویَ و پەروەردگارتان. یەزدانی گەلی بوونەتە ئێوە ڕۆژەدا لەم ئیسرائیل، ئەی بگرن ئەو یاساکانی و ئەو فەرمانەکانی هەموو و خۆت، خودای یەزدانی دەنگی بۆ دەگریت

دەدەم.پێ فەرمانت ئەمڕۆ من ئەوانەی دەکەیت، جێبەجێ

بۆ دەوەستن گەریزیم شاخی لەسەر ئەمانە گوتی: و کرد گەل بە فرمانی ڕۆژەدا لەو موسا یەهودا، لێڤی، شیمۆن، ئوردون: ڕووباری لە پەڕینەوەیان دوای گەل، بەرەکەتدانی ڕادەوەستن: عێبال کێوی لە نەفرەتەکان لەسەر ئەمانەش بنیامین. و یوسف یەساخار، نەفتالی.و دان زەبولون، ئاشێر، گاد، ڕەئوبێن،

نەفرەت دەڵێن ئیسرائیل هەموو بە و دەدەنەوە وەڵام بەرز دەنگێکی بە لێڤییەکان و بۆ قێزەونییەک تۆپاو، و هەڵکەنراو پەیکەرێکی دروستدەکات کە مرۆڤەی ئەو لێکراوە وەڵام گەل هەموو و شاراوە، شوێنێکی لە دایدەنێت و پیشەوەران، دەستی کاری یەزدان، خۆی دایکی یان باوکی ڕێزی کە ئەوەی لێکراو نەفرەت بێت. ئاوا دەڵێن: و دەدەنەوە سنوورەکانی کە ئەوەی لێکراو نەفرەت بێت. ئاوا با دەڵێن: گەل هەموو و ناگرێت، لە نابینا ئەوەی لێکراو نەفرەت بێت. ئاوا با دەڵێن: گەل هەموو و دەگۆڕێت، دراوسێکەی کە کەسەی ئەو لێکراو نەفرەت بێت. ئاوا با دەڵێن: گەل هەموو و دەکات، گومڕا ڕێگادا نەفرەت بێت. ئاوا دەڵێن، گەل هەموو و دەدات، لایدا بێوەژن و هەتیو و نامۆ دادوەری خۆی باوکی ئابڕووی چونکە دەبێت، جووت خۆی باوکی ژنی لەگەڵ کە ئەوەی لێکراوە ئاژەڵێک هەر لەگەڵ کە ئەوەی لێکراو نەفرەت بێت. ئاوا دەڵێن: گەل هەموو و داماڵیوە، لەگەڵ کە ئەوەی لێکراوە نەفرەت بێت. ئاوا با دەڵێن: گەل هەموو و دەبێت، جووت بێت. ئاوا با دەڵێن: گەل هەموو و دەبێتەوە. جووت دایکی یان باوک لە خۆی خوشکی بێت. با دەڵێن: گەل هەموو و خەوتووە، بووکەکەی لەگەڵ کە کەسەی ئەو لێکراو نەفرەت با دەڵێن: گەل هەموو و خەوتووە، ژنەکەی خوشکی لەگەڵ کە کەسەی ئەو لێکراو نەفرەت ئاوا با دەڵێن: گەل هەموو و دەدات، دراوسێکەی لە فێڵ بە کە ئەوەی لێکراو نەفرەت بێت. و بێتاوان، خوێنێکی گیانی لێدانی بۆ وەردەگرێت دیاری کە ئەوەی لێکراوە نەفرەت بێت.

هەموو لە نامێنێتەوە کە پیاوێک هەموو لێکراوە نەفرەت بێت. ئاوا با دەڵێن، گەل هەموو بێت.ئاوا دەڵێن: گەل هەموو و ئەوان، کردنی بۆ یاسایەدا ئەم وشەکانی

28

و پاراستن بۆ بگرێت، تۆ خودای یەزدانی دەنگی لە گوێت باشی بە ئەگەر دەبێت و یەزدانی ئەوا پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من کە فەرمانانەی ئەم هەموو جێبەجێکردنی دێنە بەرەکەتانە ئەم هەموو دادەنێت، زەوی نەتەوەکانی هەموو سەرووی لە تۆ تۆ خودای بگریت. پەروەردگارت یەزدانی دەنگی لە گوێ تەواوی بە ئەگەر دەتدۆزنەوە، و تۆ سەر و سکت، وەچەکانی بن بەرەکەتدار کێڵگە. لە تۆ بەرەکەتدار و شار، لە تۆ بەرەکەتدار مەڕەکانت. مێگەلەکانی و گایەکانت، مەڕوومالاَتەکانی ڕانە و زەوییەکەت، بەرهەمەکانی و هاتنەوەت، لە بیت بەرەکەتدار تۆ. پاشماوەکانی و تۆ ئەمبارەکانی بن بەرەکەتدار چوونت.لە بیت بەرەکەتدار

دەکات ڕادەستت شکاوی بە کردوون دژایەتیت کە دوژمنانت پەروەردگارت یەزدانی یەزدان لەبەردەمت. هەڵدێن ڕێگا حەوت بە و سەرت، دێنە ڕێگا یەک بە لەبەردەمت، درێژ بۆ دەستت ئەوەی هەموو لەسەر و ئەمبارخانەکانتدا، لە تۆ سەر دەنێرێتە بەرەکەت خۆی بۆ تۆ یەزدان دەدات. پێت پەروەردگارت یەزدانی کە زەوییەی ئەو لەسەر دەکەیت، ئەگەر خوارد، باوکانت بۆ سوێندی کە شێوەیەی بەو پیرۆز، گەلێکی وەک هەڵدەستێنێتەوە هەموو و بڕۆیت. ڕێگاکانیدا هەموو بە و بگریت پەروەردگارت یەزدانی دەنگی لە گوێ دەترسن. لێت و کراوە، بانگ تۆدا بەسەر یەزدان ناوی چونکە دەبینن، تۆ زەوی نەتەوەکانی ئاژەڵە نەوەکانی لەسەر و سکت، نەوەکانی لە چاکە بۆ دەکات زۆرت پەروەردگارت یەزدانی

سوێندی یەزدان کە زەوییەی ئەو لەسەر زەوییەکەت، بەرهەمەکانی لەسەر و ماڵییەکانت، تۆ.بە دانی بۆ خوارد باوباپیرانت بۆ

زەویەکەت بە باران تاکو دەکاتەوە، تۆ بۆ ئاسمان، واتە خۆی، باشی گەنجینەی پەروەردگار بە قەرز تۆ و بکات، بەرەکەتدار دەستەکانت کارەکانی هەموو و خۆیدا، کاتی لە بدات زۆر نەتەوەی فەرمانڕەوایی تۆ و ناگریت. قەرز خۆت بەڵام دەدەیت، زۆر نەتەوەی و سەر دەکاتە تۆ تۆ پەروەردگاری یەزدانی ناکەن. تۆ فەرمانڕەوایی ئەوان بەڵام دەکەیت، یەزدانی دەنگی لە گوێ ئەگەر نابیت، لەژێرەوە و دەبیت لەسەرەوە ئەوکات و کلک، نەک نا بیپارێزیت. پێدەدەم فەرمانت ئەمڕۆ من ئەوەی هەموو و بگریت تۆ پەروەردگاری بۆ نە و ڕاست بۆ نە پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من کە فەرمانانە ئەو هەموو لە سەرپێچی بکەیت.خزمەتیان و بڕۆیت دیکەکان خوداوەندە دوای ئەوەی بۆ چەپ،

هەموو پاراستنی بۆ خۆت، خودای یەزدانی دەنگی لە نەگریت گوێ ئەگەر دەبێت و دێنە نەفرەتانە ئەم هەموو ئەوا دەدەم، پێ فەرمانت ئەمڕۆ من ئەوانەی ئەو، فەرمانەکانی نەفرەت کێڵگە. لە لێکراویت نەفرەت و شار، لە لێکراویت نەفرەت دەتگرنەوە. و سەرت تۆ، سکی لەدایکبوونی ئەوانەی لێکراو نەفرەت تۆ. پاشماوەکانی و تۆ ئەمبارەکانی کراون لە لێکراویت نەفرەت مەڕەکانت. مێگەلە و گایەکانت، ڕانە زەوییەکەت، بەرهەمەکانی و چوونەدەرەوەتدا.لە لێکراویت نەفرەت و هاتنەژوورەوەتدا،

دەستت ئەوەی هەموو لە تۆ سەر دەنێرێتە لەناوچوون و لاوازی و کەموکوڕی پەروەردگار کردەوە لەبەر دەبات لەناوت خێرایی بە و دەبات لەناوت هەتا دەکەیت، درێژ بۆ زەوییە لەو هەتا بنووسێنێت، تۆوە بە مەرگ یەزدان هێنا. من لە وازت چونکە خراپەکانت، بە دەدات لێت پەروەردگار میراتگرتنی. بۆ ئەوێ دەچیتە تۆ کە دەبات لەناوت تەواوی بە

هەتا دەنێن ڕاوت و زەردی، و کوێرەباکوێرە و هەوراوی و لەرزە و تایە و سەرلێشێواوی با ئاسن. دەبێتە پێت ژێر زەوی و برۆنز، دەبێتە سەرت سەر ئاسمانی و دەبەن. لەناوت دادەبەزێت، ئاسمانەوە لە خۆڵ و تۆز، بکاتە زەوییەکەت بارانی تۆ پەروەردگاری یەزدانی تێکبشکێنرێیت تۆ بکات وا یەزدان دەکات. قڕت خێرایی بە هەتا و دەبات، لەناوت هەتا هەڵدێیت ڕێگا حەوت بە بەڵام سەریان، دەچیتە ڕێگا یەک بە دوژمنانت، لەبەردەم دەبنە مردووەکانتان زەوی. شانشینەکانی هەموو لە پەرتەوازە دەبیتە و لەبەردەمیان، لێت یەزدان ترساندنیان. بۆ نابێت کەس و زەوی، دڕندەکانی و ئاسمان باڵندەکانی خۆراکی ئەوەی بۆ خارش، بە و کێوی، گەڕوگۆڵەی بە و کورسیت، لە میسری برینی بە دەدات و مێشک. سەرلێشێواوی و کوێری و شێتی بە لێدەدات تۆ یەزدان بیتەوە. چاک نەتوانیت ڕێگاکانت و دەستتەکات، تاریکیدا لە کە نابینایەک وەک نیوەڕۆدا، لە دەستتەکان و ڕۆژەکاندا، هەموو لە دەبیت تاڵانکراو و دەبیت ستەملێکراو ئەوکات و نابن، سەرکەوتوو نابێت.یارمەتیدەرێک

تێیدا بەڵام دەکەیت، دروست خانوویەک دەیبێت. تر پیاوێکی بەڵام دەگریت، ژنێک لەبەردەمت تۆ گوێرەکەی ناکەیت. دروێنەی بەڵام دەچێنیت، ڕەزێک نابیت. نیشتەجێ بۆت، ناگەڕێندرێتەوە و دەرفێندرێت لێت گوێدرێژەکەت ناخۆیت، لێی و سەردەبڕدرێت کچەکانت و کوڕەکانت نابێت. یارمەتیدەرێکت و دوژمنەکانت، بە دەدرێن مەڕەکانت هیچ دەستت بەڵام دەکەن، تەماشایان لاوازییەوە بە چاوەکانت و تر، نەتەوەیەکی دەدرێنە دەیانخوات نەتەوەیەک ماندووبوونەکانت، هەموو و زەوییەکەت بەرهەمەکانی ناتوانێت. شێت دەبیتە و دەبیت. شکاو و ستەملێکراو ڕۆژەکان هەموو درێژایی بە و نایناسیت، کە دەیانبینیت.کە چاوەکانت بینینانەی ئەو لەبەر

ئەوەی بۆ ساقەکان، لەسەر و ئەژنۆکان لەسەر خراپ برینێکی بە دەدات لێت یەزدان

لوتکەت.هەتا پێیەکانتەوە بنی لە بیتەوە چاک نەتوانیت

نەتەوەیەک بۆ دایاندەنێیت، خۆت لەسەر کە فەرمانڕەواکانەت ئەو و تۆ ڕابەرێت یەزدان لە کە دەکەیت دیکەکان خوداوەندە بە خزمەت لەویّ و نایانناسن، باوکانت نە و تۆ نە کە کە نەتەوانەی ئەو هەموو لەنێو چیرۆک و پەند و مەتەڵ دەبیتە لەویّ و بەردن. و دار ئەویّ.دەتباتە یەزدان

پێکوڕە چونکە ژوورەوە، دەهێنیتە کەم و دەشتەکە، بۆ دەردەهێنیت زۆر تۆوی دڵخۆش و ناخۆیتەوە شەراب بەڵام دەکەیت، تێدا کاری و دەچێنیت ڕەزەمێو دەیانخوات. ڕۆن بەڵام دەبن، سنوورەکانتدا هەموو لە زەیتوون دار دەیانخوات. کرم چونکە لێی، نابیت نابن، و دەبوونیت کچان و کوڕان دەڕژێت. زەیتوونەکەت دار چونکە ناکەیت، دەست زەوییەکەت، بەرهەمەکانی و دارستانەکانت و دار هەموو دەڕۆن. دیلگیری لە چونکە سەرەوە سەرەوە بەرەو تۆدایە، لەناو کە نامۆیەی ئەو دەخوات. لێیان گەنمەشۆڕ بەڵام تۆ، بە دەدات قەرز ئەم دادەبەزیت. خوارەوە خوارەوە بەرەو تۆ بەڵام سەردەکەوێت، دم.دەبیتە تۆ بەڵام سەر، دەبێتە ئەم ئەم، بە نادەیت قەرز تۆ

هەتا و دەبات لەناوت هەتا دەتگرن، و دەنێن ڕاوت و تۆ سەر دێنە نەفرەتانە ئەم هەموو و پاراستنی بۆ نەگرت، پەروەردگارت یەزدانی دەنگی لە گوێت چونکە دەبات، لەناوت و تۆ لە پەلکەوتنەکان و نیشانەکان و پێکردیت. فەرمانی کە یاساکانی و ئەو فەرمانەکانی بە نەکرد خۆتت خودای یەزدانی خزمەتی ئەوەی لەبەر هەتایە. هەتا دەبن تۆوەکەتدا لە شتەکان.هەموو زۆری لەبەر باشدا، دڵێکی و خۆشی

لە تۆ، سەر دەیاننێرێتە یەزدان ئەوانەی خۆت، دوژمنەکانی بە دەکەیت خزمەت و

ئاسنین نیرێکی و شتێک، هەموو نەمانی لە و ڕووتی لە و تینووێتی لە و برسیێتی دوایین لە دوورەوە، لە نەتەوەیەک پەروەردگار دەبات. لەناوت هەتا ملت، لەسەر دادەنرێت نابیستیت. ئەو دەنگی کە نەتەوەیەک هەڵۆیەک، هێرشی وەک تۆ سەر دەهێنێتە زەوی، و ناکات. گەنج بە بەزەیی و ناگرێت پیرەمێرد ڕووی ڕێزی کە بێشەرم، نەتەوەیەکی دانەوێڵە، ئەوەی بۆ دەخواتەوە، زەوییەکەت بەرهەمی و ماڵییەکانت ئاژەڵە بەرهەمی هەتا نەهێڵێتەوە، بۆت مەڕەکانت مێگەلی ڕمە و گایەکانت مانگای ڕانە زەیت، شەراب، و بەرز شووراکانی ڕووخێنرێن هەتا شارەکانتدا، لە دەبات لەناوت و دەبات. لەناوت پێدەگات تەنگانەت و خاکەکەتدا، هەموو لە کردووە، پێیان متمانەت تۆ کە قەڵابەندەکان و کوڕەکانت گۆشتی سکت، بەرهەمەکانی دەخۆیت و پێیداون. کە شارەکانتدا لە دوژمنەکەت کە تەنگژەکەتدا لە و تەنگانەکەتدا لە پێیدراویت، ئەوەندەی کچەکانت، دەکات.پێ تەنگژەت

براکەی لە دەکات چاوبەستی خۆی چاوی بە لەنێوتاندایە، کە ناسکە و نەرم پیاوە ئەو ئەوەی بۆ ئەو، بۆ ماونەتەوە. کە منداڵانەی ئەو لە و باوەشیدایە، لە کە ژنەکەی لە و خۆی، هیچ ئەوەی لەبەر دەیخوات، کە خۆی، منداڵەکانی گۆشتی لە بدات ئەوان لە یەکێک بە تۆ دوژمنەکانی کە تۆدا، چەوساندنەوەی لە و تۆدا تەنگانەی لە نەماوەتەوە بۆ شتێکی تۆدا.شارەکانی هەموو لە دەچەوسێننەوە پێ تۆیان

زەوی لەسەر ڕۆیشتن تاقیکردنەوەی هەرگیز پێی کە ئێوە، نێو ناسکەی و نەرم ئافرەتە ئەو لە کە پیاوەکەی دەڕوانێتە بەرچاو چاوی بە نەرمییەکەی، و ناسکی بەهۆی نەکردووە ئەو ڕانەکانی ڕێگەی لە کە ئەو نۆزادەی ئەو و کچەکەی. و کوڕەکەی و باوەشیدایە، کەمی لەبەر دەیانخوات دەبێت، لەدایک ئەگەر کە ئەو منداڵی ئەو و دەرەوە، هاتووەتە تەنگانەت دوژمنەکەت کە چەرمەسەریکەتدا، لە و تەنگانەکەتدا، لە نهێنی بە شتێک هەموو

یاسایە، ئەم وشەکانی هەموو کردنی بۆ نەگریت گوێ ئەگەر شارەکانتدا. لە پێدەدات یەزدانی سەرسوڕهێنەرە، و ڕێزدار ناوە لەم ترسان بۆ نووسراون، کتێبەدا لەم ئەوانەی تۆخمەکەت، لێدانەکانی و تۆ لێدانەکانی لە دەکات جیاوازی پەروەردگار و پەروەردگارت. ئەو هەموو و بەردەوامەکان. و خراپ نەخۆشییە و سەرسوڕهێنەرەکان، و گەورە لێدانە دەنووسێتەوە تۆوە بە و دەگەڕێتەوە دوورکەوتیتەوە ڕوویان لە کە میسر خراپەی ئازارە لە کە ئەوانەی هەموو و نەنووسراوە کە لێدانێک هەموو و نەخۆشییەک هەموو یەزدان لە و دەبات. لەناوت هەتا دەهێنێت، تۆدا بەسەر نووسراون، یاسایەدا ئەم کتێبی بە بوون ئاسمان ئەستێرەکانی وەک کە ئەوەی جیاتی لە جێدەهێڵدرێن، کەمدا ژمارەیەکی نەگرت.خودات یەزدانی دەنگی لە گوێت چونکە زۆری،

و کردنتان باشی بۆ ئێوە لەسەر بوو دڵخۆش یەزدان کە شێوەیەی ئەو وەک دەبێت و خێرایی بە و لەناوبردنتان، بۆ ئێوە لەسەر دەبێت دڵخۆش یەزدان ئاوا زۆرکردنتان، تۆ خودای یەزدانی و میراتگرتنی. بۆ ئەوێ دەچنە کە زەوییە لەو هەڵدەگیرێنەوە کۆتاییەکەی هەتا زەوییەوە کۆتاییەکی لە نەتەوەکان، هەموو ناو بۆ دەکات پەرشوبڵاوت نە و تۆ نە کە بەرد، و دار دیکەکان، خوداوەندە بە دەکەیت خزمەت لەوێ و زەوی، دیکەی وەستانێک و تۆ، نادەیتە پشوو ئەوان نەتەوەکانی لە بەڵام نەهێناوە. پێ باوەڕیان باوکانت چاوانی و یاخیبوو دیکەی دڵێکی لەوێ یەزدان و نابێت، پێت پێی شوێنی بۆ و شەو لەبەرچاوت، دەبێت هەڵواسراو ژیانت پێدەدات. داماوت گیانێکی و شکستخواردوو و دەبێت؟، ئێوارە چۆن دەڵێیت: بەیانیدا لە ناکەیت. خۆت ژیانی بە باوەڕ و دەترسیت ڕۆژ لەبەر و دەیترسێنێت، کە دڵت ترسی لەبەر دەبێت؟، بەیانی چۆن دەڵێیت: ئێوارەدا لە کەشتیەکاندا، لە میسر بۆ دەگەڕێنێتەوە تۆ یەزدان و دەیانبینیت. کە چاوەکانت بینینەکانی بۆ لەوێ فرۆشراون و ئەو، بینینی بۆ ناکەیت زیاد تر جارێکی تۆ وتم، من کە ڕێگایەدا لە کڕین.ئەوەی نابێت و کەنیزەکان، و خزمەتکاران بۆ ئێوە دوژمنەکانی

کوڕانی بۆ دایبمەزرێنێت کرد موسا بە فەرمانی یەزدان کە پەیمانن، وشەکانی ئەمانە
دامەزراند.بۆیانی حۆرێب لە کە پەیمانەکە لە جگە مۆئاب، خاکی لە ئیسرائیل

29

بینیوە شتانەتان ئەو هەموو ئێوە گوتن: پێی و بانگکرد ئیسرائیلی کوڕەکانی هەموو موسا هەموو و خزمەتکارەکانی و فیرعەون بە کردی ئێوە لەبەرچاوی میسر خاکی لە یەزدان کە پەرجووە و نیشانە ئەو بینیویانە، تۆ چاوەکانی کە گەورانەی تاقیکردنەوە ئەو خاکەکەی. چاوانی و نەداوە، پێ تێگەیشتنتان دڵێکی ڕۆژە ئەم تا خودا یەزدانی ئەوان. گەورانەی چۆڵەوانیدا لە ساڵ چل بۆ ئێوەی و نەداوە. پێ بیستنتان گوێیانی و نەداوە، پێ بینینتان نەخواردتان، نان نەبوون. کۆن پێیەکانتان لە پێڵاوەکانتان و نەبوون، کۆن جلەکانتان برد، پەروەردگارتان یەزدانی کە بزانن ئەوەی بۆ نەخواردتانەوە، بەهێز خواردنەوەی و شەراب دەرچوون باشان پاشای عۆگی و حەشبۆن پاشای سیهۆنی و شوێنە، ئەم هەتا هاتنە و منم. بە منیش وەرگرت، لێ زەوییەکەیانمان و لێیاندان ئێمە جەنگدا. لە ئێمە بەرەوپیری بۆ جێبەجێکردنی لە دەکەن پاسداری و مەنەشە. هۆزی نیوەی و گاد و ڕەئوبێن دامە میرات دەیکەن.ئەوەی هەموو لە تێبگەن ئەوەی بۆ پەیمانە، ئەم وشەکانی هەموو

و ئێوە، سەرۆکەکانی ڕاوەستاون، ئێوە خودای یەزدانی لەبەردەم ئەمڕۆ هەموو ئێوە پیاوانی هەموو ئێوە، ئەفسەرەکانی و ئێوە، دادوەرەکانی و ئێوە، پیرانی ئەنجومەنی لە ئۆردووگاکەتاندایە، ناوەڕاستی لە نامۆیەی ئەو و منداڵەکانتان و ژنەکانتان ئیسرائیل، لە و ئێوە خودای یەزدانی پەیمانی لە تێپەڕین ئاوهێنەرەکەتان، هەتا داربڕەکەتانەوە تۆ ئەوەی بۆ تۆ، بۆ دایدەنێت ئەمڕۆ تۆ خودای یەزدانی هەرچەندە ئەو، نەفرەتەکانی

گوتیت، پێی کە شێوەیەی بەو تۆ، خودای دەبێتە خۆی و گەلێک، وەک ئەو بۆ دابمەزرێنێت نەک و یاقوب. و ئیسحاق و ئیبراهیم باوباپیرانت بۆ خوارد سوێندی کە شێوەیەی بەو و ئەمڕۆ ئەوانەی هەروەها بەڵام دادەمەزرێنم، نەفرەتە ئەم و پەیمانە ئەم من ئێوە بۆ تەنها ئێوە لەگەڵ لێرە ئەمڕۆ ئەوانەی و هەن، ئێوە خودای یەزدانی لەبەردەم ئێوە لەگەڵ لێرە نین.

ئەو ناوەڕاستی لە چۆن وەک نیشتەجێبووین، میسر خاکی لە چۆن دەزانن ئێوە ئەوەی بتەکانی و ئەوان قێزەوونییەکانی ببینن و تێپەڕین. پێیاندا ئێوە کە تێپەڕیین نەتەوانە یان پیاو هەبێت، ئێوە لە کەسێک نەبێت هەیە. ئەوان لای کە زێڕ، و زیو بەرد، و دار ئەوان، بۆ ڕۆیشتبێت ئێوە، خودای یەزدانی لە لایدابێت ئەو بیری کە هۆز، یان نەوە یان ژن ڕەگێک کە هەبێت ئێوە لە کەسێک نەبێت نەتەوانە، ئەو خوداوەندەکانی خزمەتکردنی نەفرەتە ئەم وشانەی ئەو ئەگەر دەبێت و تاڵیدا، و زەراوە لە دەڕوێت سەرەوە بەرەو خۆمدا دڵی گومڕایی لە چونکە بووایە، من بۆ پیرۆز بڵێت: خۆیدا دڵی لە و ببیستێت ئەو، بۆ بێت بەزەیی نایەوێت خودا نا، نەبات. لەناو بێگوناە گوناهبار ئەوەی بۆ دەڕۆم، هەموو و ئەوە، پیاوە لە داگیرساندرێت ئەو ئیرەیی و یەزدان تووڕەیی ئەوسا بەڵکو یەزدان و ئەو، لە بنووسرێن نووسراون، ئەمە کتێبە لە ئەوانەی ئەمە، پەیمانە نەفرەتەکانی هەموو لە خراپەکان بۆ دەکاتەوە جیا ئەو پەروەردگار و ئاسمان. ژێر لە بسڕێتەوە ئەو ناوی ئەم کتێبی لە نووسراون کە پەیمانەکە نەفرەتەکانی هەموو بەپێی ئیسرائیل، کوڕانی یاساییە.

زەوییەکی لە کە بیانییەکە و هەڵدەستنەوە، ئێوە لەدوای کە ئێوە، کوڕانی تر، نەوەی و یەزدان ئەوانەی دەبینن، نەخۆشییەکانی و زەوییە ئەو لێدانەکانی و دەڵێن دێت، دوورەوە هەڵدێت، نە ناچێنرێت، زەوییەکەی هەموو سووتاو، خوێی و خودایی ناردوون. بەسەریدا

و ئەدەما عەمۆرا، و سەدۆم چۆن وەک سەرناکەوێت. لەسەری سەوزاییەک هیچ نە
هەموو و کردن. وێرانی هەڵچوون و تووڕەیی لە یەزدان کە کران، وێران چەبۆیم
گەورەیە هەڵچوونە تووڕەیی ئەم کرد؟ زەوییە بەم ئاوای یەزدان بۆچی دەڵێن: نەتەوەکان
کە پەیمانەی ئەو باوکانیان، خودای یەزدانی پەیمانی هێشت جێیان کە دەڵێن و چییە؟
خزمەتی و ڕۆیشتن و دەرهێنا، میسر خاکی لە ئەوانی کاتێک بەستی، باوکانیان لەگەڵ
بە یەزدان و بۆیان. کردن دابەشی نە و نەیانزانین کە ئەوانەی کرد، دیکەکانیان خوداوەندە
ئەم کتێبی لە کە نەفرەتانەی ئەو هەموو هێنانی بۆ بوو، تورە زەوییە ئەو لەسەر تووڕەیی
و تووڕەیی لە دەرهێنا زەوییەکەیان لە ئەوانی یەزدان و لەسەری. نووسراون یاسایەدا
ئێستا.وەک دەرکرد دیکە زەوییەکی بۆ ئەوانی و زۆردا، گەورەی هێرسێکی و هەڵچوون

بۆ منداڵەکانمانن و ئێمە بۆ ئاشکراکان بەڵام ئێمەن، خودای یەزدان بۆ شاراوەکان شتە
یەزدان بۆ شاراوەکان شتە یاسایە. ئەم وشەکانی هەموو جێبەجێکردنی بۆ هەتاهەتایە،
ئەوەی بۆ هەتاهەتایەن، بۆ منداڵەکانمان بۆ و ئێمە بۆ ئاشکراکان بەڵام ئێمەن، خودای
بکەین.جێبەجیێ یاسایە ئەم وشەکانی هەموو

30

من کە نەفرەتە ئەو و بەرەکەت ئەو تۆ، سەر دێنە وشانە ئەم هەموو کاتێک دەبێت و
لەویێ یەزدان کە نەتەوانەی ئەو هەموو لەناو دڵت ناو وەریدەگریتە و داناوە؛ لەبەردەمت
بۆ بگریت گویێ و خۆت، پەروەردگاری یەزدانی لای بۆ بگەڕێیتەوە و دەکات، پەرتەوازەت
لە و دڵتەوە هەموو لە پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من ئەوەی هەموو بەپێی ئەو دەنگی
لە دیسانەوە دێتەوە، پێدا بەزەییت و دەکاتەوە چاک گوناهەکانت یەزدان گیانتەوە. هەموو

ئەگەر کردیت. پەرتەوازەی لەویَ یەزدان کە دەکاتەوە کۆت نەتەوانە ئەو هەموو یەزدانی لەوێوە بێت، ئاسمان کۆتایی هەتا ئاسمانەوە کۆتایی لە تۆ پەرتەوازەبوونی خودای و دەتگرێتەوە. تۆ پەروەردگاری یەزدانی لەوێوە و دەکاتەوە، کۆت تۆ پەروەردگاری میراتی تۆ و بردووە، میراتیان باوکانت کە زەوییەی ئەو ناو دەهێنێتە تۆ لەوێوە تۆ دڵی و تۆ دڵی یەزدان باوکانت. لە دەکات زیاتر تۆ و دەکات، لەگەڵ چاکەت و دەبەیت، و دڵتەوە هەموو لە تۆ پەروەردگاری یەزدانی خۆشەویستنی بۆ دەکاتەوە، پاک تۆ تۆخمی بژیت.تۆ ئەوەی بۆ گیانتەوە، هەموو لە

ڕقلێبووەکانت، سەر و دوژمنەکانت سەر دەداتە نەفرەتانە ئەم پەروەردگارت یەزدانی و و دەگریت، خوداکەت یەزدانی دەنگی لە گویَ و دەگەڕێیتەوە تۆ و نایت. ڕاویان ئەوانەی دەدەم. پیَ فەرمانت ئەمڕۆ من کە ئەوانەی هەموو دەکەیت، جێبەجیَ ئەو فەرمانەکانی نەوەی لە دەستەکانت، کارێکی هەموو لە دەکات بۆ خێرت داوای پەروەردگارت یەزدانی یەزدانی چونکە زەوییەکەتدا، بەرهەمی لە و ماڵییەکانتدا، ئاژەڵە نەوەی لە سکتدا، هەروەک چاکەکان، شتە بۆ بەسەرتدا بێت شادمان ئەوەی بۆ دەگەڕێتەوە پەروەردگارت خۆت خودای یەزدانی دەنگی لە گویَ تۆ ئەگەر باوباپیرانتدا. بەسەر بوو شادمان چۆن ئەم کتێبی لە کە ئەو حوکمەکانی و ئەو یاساکانی و ئەو فەرمانەکانی پاراستنی بۆ بگریت، لای بۆ بگەڕێیتەوە گیانت هەموو بە و دڵت هەموو بە تۆ ئەگەر نووسراون، یاسایەدا زۆر نە پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من کە فەرمانەی ئەم چونکە خۆت. خودای یەزدانی سەرەوە دەچێتە ئێمە بۆ کیَ بڵێت: کە نییە، سەرەوە ئاسمانی لە دوورە. تۆ لە نە و قورسە لە نە دەکەین؟ جێبەجێی بوو لێی گوێمان کاتێک و دەیهێنێتەوە، بۆمان و ئاسمان بۆ بۆمان و دەریا ئەوبەری بۆ دەپەڕێتەوە ئێمە بۆ کیَ دەڵێت: کە نییە، دەریا ئەوبەری نزیکی زۆر وشەکە دەکەین؟ جێبەجێی ئێمە و دەکات، بیستراوی بۆمان و دەیهێنێتەوە، بکەیت.ئەوە ئەوەی بۆ دەستەکانتدا لە و دڵتدا، لە و دەمتدا، لە تۆیە

له گویٚ ئەگەر داناوە. لەبەردەمت خراپەم و چاکە مردن، و ژیان ئەمڕۆ من ببینە،
بۆ پێدەدەم، فەرمانت ئەمڕۆ من ئەوانەی بگریت، خۆت خودای یەزدانی فەرمانەکانی
پاراستنی بۆ و ئەو، ڕێگاکانی هەموو لە ڕۆیشتن بۆ خۆت، خودای یەزدانی خۆشەویستنی
تۆ خودای یەزدانی و دەبن، زۆر و دەژین ئێوە ئەوا ئەو، حوکمەکانی و ئەو یاساکانی
دڵی ئەگەر و میراتگرتنی. بۆ ناوی دەچیتە کە خاکەدا ئەو هەموو لە دەکات بەرەکەتدارت
خوداوەندەکانی بۆ ببەیت کڕنۆش و بیت گومڕاو و نەگریت، گویٚ و بکەوێتەوە دوور تۆ
ناکەن ژیان درێژە و لەناودەچن، کە ئەمڕۆ، تۆ بۆ ڕادەگەیەنم بکەیت، خزمەتیان و دیکە
ببەن.میراتی تا ئەویٚ بۆ دەپەڕنەوە ئوردون ڕووباری لە ئێوە کە زەوییە، ئەو لەسەر

بەردەمتان، خستووەتە مردنم و ژیان زەوی، و ئاسمان ئەمڕۆ، ئێوە بۆ دەدەم شایەتی
خۆشویستنی بۆ نەوەکانت. و تۆ بژیت ئەوەی بۆ ژیان، هەڵبژێرە نەفرەت. و بەرەکەت
درێژی و تۆیە ژیانی ئەمە چونکە ئەو، بە گرتن و ئەو، دەنگی لە گوێگرتن خودات، یەزدانی
باوکانت بۆ خوارد سوێندی یەزدان کە زەوییەی ئەو لەسەر نیشتەجێبوون بۆ تۆیە، ڕۆژانی
پێیان.دانی بۆ یاقوب و ئیسحاق و ئیبراهیم

31

بۆ گوتی و ئیسرائیل. کوڕانی هەموو بۆ وشانە ئەم هەموو قسەکردنی تەواوکردنی موسا
یەزدان بەڵام بێمەدەرەوە، و بچمەوە ناتوانم ئیتر ساڵمە، بیست و سەد ئەمڕۆ من ئەوان:
دەڕوات، لەپێشتەوە کە پەروەردگارت یەزدانی ناپەڕیتەوە. ئوردونە لەم تۆ فەرمووم: پێی
یەشوع هەروەها دەبیت، ئەوان میراتگری تۆ و لەناودەبات، لەبەردەمت نەتەوانە ئەو
ئەوان بە ئەوە پەروەردگارت یەزدانی و فەرمووی. یەزدان هەروەک دەڕوات، لەپێشتەوە

لەوبەری ئەوانەی کردی، ئەمۆرییەکان پاشای دوو عۆگ، و سیحۆن بە چۆن وەک دەکات، و لەناویبردن. تەواوی بە چۆن وەک زەوییەکەیان، بە و بوون، ئوردون ڕووباری دان. پێ فەرمانم وەک دەکەن، ئەوان بۆ ئێوە و کرد، ئێوە ڕادەستی ئەوانی پەروەردگار یەزدانی چونکە ڕوویان، لە مەبە تۆقیو نە بە، ترسنۆک نە مەترسە، بە، بەهێز و ئازابە بەجێت نە و لێدەهێنێت وازت نە لەگەڵتاندایە، دەکەوێت پێشتان کە تۆ پەروەردگاری و بە پیاو گوت: پێی ئیسرائیل هەموو لەبەردەم و کرد، یەشوعی بانگی موسا و دەهێڵێت. یەزدان کە زەوییەی ئەو ناو بۆ ژوورەوە دەچیتە گەلە ئەم لەپێش تۆ چونکە بە، بەهێز و ئەوان. بە دەیدەیت میرات وەک تۆ و ئەوان، بیداتە کە خوارد ئێوە باوکانی بۆ سوێندی ترسنۆک و مەترسە ناهێنێت، لێ وازت و ناهێڵێت بەجێت دەڕوات، تۆدا لەگەڵ کە یەزدان مەبە.

لێڤین، کوڕانی کە کاهینەکان بە دای و کتێبێک، ناو بۆ نووسی یاسایەی ئەم وشەکانی موسا ئیسرائیل.کوڕانی پیرانی بە و هەڵدەگرن، یەزدان پەیمانی سندووقی ئەوانەی

لە ئازادکردن ساڵی کاتی لە ساڵ حەوت دوای گوتی، و پێدان فەرمانی ڕۆژەدا لەو موسا و یەزدانی لەبەردەم دیتن بۆ ئیسرائیل هەموو کۆبوونەوەی کاتی لە چادرەکان، جەژنی لەبەردەم دەخوێننەوە یاساە ئەم ئێوە هەڵیدەبژێرێت، یەزدان کە شوێنەی لەو ئێوە خودای و منداڵان و ئافرەتان و پیاوان گەل، کۆکردنەوەی گوێچکەکانیان. بۆ ئیسرائیل هەموو یەزدانی ترسانی لە فێربن ئەوەی بۆ و ببیستن ئەوەی بۆ ئێوە، شارەکانی لە نامۆکە کە کوڕەکانیان و یاسایە. ئەم وشەکانی هەموو کردنی بۆ دەبیستن و ئێوە، پەروەردگاری کە ڕۆژانەی ئەو هەموو تۆ، پەروەردگاری یەزدانی لە ترسان بۆ فێردەبن و دەبیستن نازانن، بۆ دەپەڕنەوە ئوردونەوە ڕووباری لە ئێوە کە زەوییەی ئەو زەوی، لەسەر دەژین ئەوان ببەن.میراتی تا ئەوێ

و بکە، بانگ یەشوع بوونەتەوە، نزیک مردنت ڕۆژەکانی ئەوەتا فەرموو: موسای بە یەزدان
یەشوع و موسا دەدەم. پێ فەرمانی منیش بوەستن، شایەتی چادری دەرگای لەلای
هاتە هەورێکدا لە یەزدان وەستان. دەرگاکەی لەلای و شایەتی چادری ناو بۆ ڕۆیشتن
دەرگای لەلای هەورەکەش کۆڵەکەی ڕاوەستا، شایەتی چادری دەرگای لەلای و خوارەوە
دەنووی، باوکانت لەگەڵ تۆ ئەوەتا فەرموو: موسای بە یەزدان و ڕاوەستا. شایەتی چادری
زەوییەدا ئەو بێگانەکانی خوداوەندە بەدوای دەکات لەشفرۆشی و هەڵدەستێت گەلە ئەم و
من و بەستم. لەگەڵیاندا کە دەشکێنن پەیمانەکەم و بەجێدەهێڵن منیان و ناوی، دەچێتە کە
لێیان ڕوومی و دەهێڵم، جێیان و ڕۆژەدا، لەو ئەوان ناو بۆ تووڕەیی بە دەبم تووڕە
دەڵێن: ڕۆژەدا لەو و دۆزییانەوە، تەنگانە و زۆر خراپەی و خواردن، دەبێتە و دەگەڕێنمەوە،
بە و من دۆزییەوە. خراپانەم ئەم نییە، لەگەڵم من خودای یەزدانی لەبەرئەوەی
ئەو هەموو لەبەر ڕۆژەدا، ئەو لە ئەوان لە خۆم ڕووی دەوەرگێڕمەوە وەرگێڕانەوە
بیانییەکان.خوداوەندە لای بۆ کردەوە ڕوویان ئەوان چونکە کردیان، ئەوان کە خراپانەی

دەمیان لە و بکەن، ئیسرائیلی کوڕانی فێری و بنووسن گۆرانییە ئەم وشەکانی ئێستا
چونکە ئیسرائیل. کوڕانی لەنێو بدات شایەتی لەبەردەمم گۆرانییە ئەم ئەوەی بۆ دایبنێن،
بدەم پێیان ئەوەی بۆ باوکانیان، بۆ خوارد سوێندم کە باشە، زەوییە ئەو ناو دەیانهێنمە من
و دەبێت، پڕ سەریان و دەبن تێر و دەخۆن و دەڕژێت، لێ هەنگوینی و شیر کە زەوییەک
و دەکەن تووڕەم و دەکەن، خزمەتیان و بێگانەکان خوداوەندە لای بۆ دەگەڕێنەوە
دەدات، شایەتی ڕوویان بەپێی و دەبێت جێگرەوە گۆرانییە ئەم دەشکێنن. من پەیمانەکەی
چییە، خراپەکەیان دەزانم من نەوەکانیان. دەمی لە و ئەوان دەمی لە لەبیرناکرێت چونکە
سوێندم کە باشەی خاکە ئەو ناو بهێنمە ئەوان من ئەوەی پێش دەیکەن، لێرە ئەمڕۆ ئەوەی
خوارد.باوباپیرانیان بۆ

و کرد. ئیسرائیل کوڕانی فێری ئەوی و نووسی، ڕۆژەدا لەو گۆرانییەی ئەو موسا و
دەهێنیتە ئیسرائیل کوڕانی تۆ چونکە بە، پتەو و بە بەهێز گوتی: و یەشوع بە دا فەرمانی
دەبێت.لەگەڵت خۆی و خوارد، بۆیان سوێندی یەزدان کە زەوییەی ئەو ناو

و کۆتایی هەتا کرد تەواو کتێبێکدا لە یاسایە ئەم وشەکانی هەموو نووسینی موسا کاتێک
فەرمووی: و هەڵدەگرن، یەزدان پەیمانی سندوقی ئەوانەی لێڤییەکان، بە دا فەرمانی
یەزدانی پەیمانی سندووقی لای دەیانخەنە دەگرن، یاسایە ئەم پەڕتووکی کاتێک
هەڵچوونەکەت دەزانم من چونکە ئێوە. لەسەر شایەتییەک دەبێتە لەوێ و پەروەردگارتان،
بە بەرامبەر بوون یاخی ئێوە ئەمڕۆ بووم زیندوو لەگەڵتاندا من کە هێشتا ڕەقەکەت، ملە و
و ئێوە، هۆزەکانی سەرکردەکانی من لای بۆ کۆبکەنەوە نا؟ منیش مردنی دوای ئایا خودا،
لە بکەم قسە ئەوەی بۆ ئێوە، نووسەرەکانی و ئێوە، دادوەرەکانی و ئێوە، پیرانی
دەزانم من زەوی. و ئاسمان لەسەریان بدەم شایەتی و وشانە، ئەم هەموو گوێچکەکانیاندا
و پێکردن، فەرمانم کە ڕێگایەی لەو دەدەن لای و دەبن یاخی یاخیبوون بە مردنم دوای کە
لەبەردەم دەکەن خراپە چونکە دەبنەوە، ڕووبەڕووتان ڕۆژەکاندا دوایین لە خراپەکان
دەستەکانتان.کارەکانی بە دەکەن تووڕە ئەو و یەزدان

کۆتایی.تا کرد قسە کۆمەڵدا هەموو گوێچکەکانی لە گۆرانییەی ئەم وشەکانی موسا و

32

با بگرێت. من دەمی قسەکانی لە گوێ زەوی با و دەکەم، قسە و ئاسمان ئەی ئاگاداربە
وەک من، وشەکانی شەونم وەک دابەزێت با و من، قسەی باران وەک بکرێت چاوەڕوان

گەورەیی بانگکرد، یەزدانم ناوی چونکە گیا. لەسەر بەفرباران وەک و گیا، لەسەر بارانێک خوایەکی حوکمن، ئەو ڕێگاکانی هەموو و ئەو، کارەکانی ڕاستن خوا، ئێمە. خودای بە بدەن بۆ نەک کرد، گوناهیان پەروەردگار. پیرۆزە و ڕاستودروست نییە، تێدا ناڕەوایی و دڵسۆزە، دەگەڕێننەوە؟ یەزدان بۆ ئەمانە پێچاو. و خوار نەوەیەکی سەرزەنشتکراو، منداڵانی ئەو دروستی و هێنایت بەدەستی کە نییە تۆ باوکی خۆی ئەو ئایا دانا؟ نەک و گێل گەلێکی ئاواساڵەکانی لە تێبگە کۆن، سەردەمی ڕۆژەکانی لە بکەرەوە بیر پێدایت؟ شێوەی و کردیت دەڵێن.پێت و پیرانت لە ڕایدەگەیەنێت، و باوکت لە بپرسە نەوەکان.

پەرتەوازە ئادەمی کوڕانی چۆن وەک کرد، دابەش نەتەوەکانی هەرەبەرز خودای کاتێک بووە یاقوب و دامەزراند. خودا فریشتەکانی ژمارەی بەپێی نەتەوەکانی سنوورەکانی کرد، لە پاراستی ئەو ئەو. میراتی پێوراوەکەی بەشە ئیسرائیل ئەو، گەلی یەزدان، بەشی کرد، فێری و دا دەوری ئاودا. بێ زەوییەکی لە سووتێنەردا، گەرمای تینووی لە چۆڵەوانیدا، بەچکە لەسەر و دادەپۆشێت خۆی هێلانەی کە هەڵۆ وەک چاو. گلۆپکی وەک پاراستی و خۆی پشتی لەسەر و وەرگرت، ئەوانی و کردەوە خۆی باڵەکانی پەرۆشە، خۆی باڵندەکانی نەبوو. لەگەڵیان بێگانە خودایەکی هیچ دەبرد، بەڕێوە ئەوانی تەنها بە یەزدان هەڵیگرتن. کێڵگەکان، بەرهەمەکانی بە دان خواردنی زەوی، هێزی لەسەر سەرەوەیان هێنایە ئەو مەڕان، شیری و گایان کەرەی ڕەقەوە. بەردی لە ڕۆنیان و بەردەوە، لە مژی هەنگوینیان گورچیلەکانی چەوری لەگەڵ گیسکان، و گایان کوڕانی بەرانان، و بەرخان چەوری لەگەڵ خۆشەویست ئەوەی بوو، تێر و خواردی یەعقوب خواردەوە. شەرابی ترێ، خوێنی و گەنم، کە خودایەی ئەو هێشت بەجێی ئینجا بوو، فراوان بوو، ئەستوور بوو، قەڵەو دا، شەق کەوتەوە.دوور خۆی ڕزگارکەری خودای لە و کردبوو، دروستی

ئەوان کرد. تاڵ منیان قێزەوونییەکانیان بە بێگانەکان، بە کرد تووڕە منیان ئەوان

و نویٚ نەیانزانین، کە خوداوەندەکان بۆ خودا، بۆ نەک و پیسەکان ڕۆحە بۆ کرد قوربانییان بەجێت بوویت لەدایک ئەوەی خودای نەیانزانی. باوکانیان کە ئەوانەی هاتوون، تازە دەکات.پەروەردەت ئەوەی خودای لە چوو بیرت و هێشت،

گوتی، و هەستا. کچانی و کوڕان لە تووڕەیی هۆی بە و برد، ئیرەیی و بینی، یەزدان و دێت، بەسەریان دواییدا ڕۆژانی لە چی دەدەم نیشانیان و ئەوان لە دەگەڕێنمەوە ڕوومەت نییە.تێدا باوەڕیان کە کوڕانێک خواروخێچکراون، نەوەیەکی چونکە

پڕ من و بتەکانیان، لە من کردم پڕیان نییە، خودا ئەوەی لەسەر کردم ئیرەییان بە پڕ ئەوان بە پڕ گێل نەتەوەیەکی لەسەر نییە، نەتەوە ئەوەی لەسەر ئەوان دەکەم ئیرەیی بە جیهانی هەتا دەسووتێت گیراوەتەوە، من تووڕەیی لە ئاگر چونکە ئەوان. دەکەم تووڕەیی چیاکان. بناغەکانی دەسووتێنێت بەرهەمەکانی، و زەوی دەخوات خوارەوە، لە مردووان دژیان. لە جەنگکردن لە بەکاردەهێنم تیرەکانم و خراپەکان، ئەوان لەسەر دەکەمەوە کۆیان ددانی چارەنەکراو، پشتی شڵەژانی و باڵندەکان، خواردنی بە و دەبن لاواز برسییێتی بە لە ڕایاندەکێشن. زەوی لەسەر کە ئەوانەی تووڕەیی لەگەڵ سەریان، دەنێرمە دڕندەکان لەگەڵ گەنجێک دێت، ترسێک ئەمبارەکانەوە لە و دەبڕێت، لیٚ منداڵیان شمشێر دەرەوە گوتم، من دەرکەوتوو. تەمەن پیرەمێردێکی لەگەڵ شیرەخۆرێک پاکیزە، کچێکی ڕێگەی لە نەبێت ئەگەر ڕادەگرم. مرۆڤان لەنێو ئەوانیش یادەوەریی دەکەم، پەرتەوازەیان نەکەن، هێرش پێکەوە دژبەران ئەوەی بۆ پێنەدەن، درێژە ئەوەی بۆ دوژمنان، تووڕەیی کرد.ئەمانەی هەموو یەزدان، نەک ئێمە، بەرزی دەستی بڵێن: نەوەک

تێبگەن، کە نەگەیشت تێیان نییە. ئەواندا لەناو زانیاری و لەدەستداوە، ڕاوێژی نەتەوەیەک دووان و دەکەوێت، هەزارێک دوای یەکێک چۆن داهاتوو. کاتی بۆ وەربگرن ئەمانە با

نەکردبێتن؟ ڕادەستی یەزدان و نەفرۆشتبێت، ئەوانی خودا ئەگەر دەجولێنن، هەزار دەیان مێوی لە گێلن. ئێمە دوژمنانی بەڵام نین، ئێمە خودای وەک ئەوان خودایانی چونکە زەراوەیە، ترێیەی ترێیەکەیان گۆمۆراوەیە. لە لقەکەیان و مێوەکەیان، سەدۆمەوە ماری تووڕەیی و ئەوانە، شەرابی مارەکان تووڕەیی بۆیان. تاڵییە هێشووەکە لە و کۆکراونەتەوە من لای ئەمانە ئەوەتا نەک چارەسەرنەکراوە. ژەهراوییەکان پێیان کاتێک دەدەمەوە، تۆڵەسەندنەوە ڕۆژی لە مۆرکراون؟ من گەنجینەکانی یەزدان چونکە ئێوە. بۆ ئامادەیە و نزیکە، لەناوچوونیان ڕۆژی چونکە دەخلیسکێت، لەبەر دەبێتەوە، دڵنەوایی خۆی کۆیلەکانی لەسەر و دەکات، خۆی گەلەکەی دادوەری پەروەردگار و ماندوون. و هێنانەسەر، لە خواردووە شکستیان کراون، لاواز کە بینی ئەوەی پیوی کە ئەوانەی بەستبوون؟ پێ پشتیان کە خوداوەندانەیان ئەو کوا گوتی:
و هەستن با دەخواردەوە؟ ئەوانتان ڕژاوەکانی شەرابی و دەخواردن ئەوان قوربانییەکانی جگە نییە خودایەک هیچ و مەم، من کە ببینن ببینن پارێزەرانتان. ببنە و بدەن یارمەتیتان کە نییە کەس و دەکەمەوە، چاک من و لێدەدەم دەبەخشم، ژیان و دەکوژم من من، لە سوێند و دەکەمەوە، بەرز ئاسمان بەرەو دەستم چونکە من. دەستەکانی لە بکات دەرباز دەگرێت، دادوەری دەستم و دەتیژم، بروسکە وەک شمشێرەکەم چونکە دەستی بە دەخۆم بە تیرەکانم من دەدەمەوە. دەبێتەوە لێم ڕقیان بەوانەی و دەدەمەوە، دوژمنەکان بە سزا و دیلگیری، و برینداران خوێنی لە دەخوات گۆشت شمشێرەکەم و دەکەم، سەرخۆش خوێن دوژمنان.سەرۆکانی سەری لە

ببەن، بۆ کرنۆشی خودا نێردراوانی هەموو با و ئەودا، لەگەڵ ئاسمانەکان ئەی بن شادمان پێ بەهێزی خودا کوڕانی هەموو با و ئەودا، گەلی لەگەڵ نەتەوەکان ئەی بن شادمان دەداتەوە سزا و دەکاتەوە تۆڵە و دەکرێتەوە، تۆڵەی ئەو کوڕانی خوێنی چونکە ببەخشن، خۆی گەلەکەی زەوی یەزدان و دەداتەوە، سزا لێیەتی ڕقیان ئەوانەی بۆ و دوژمنەکان، بە

دەکاتەوە.پاک

هاتە موسا کرد، ئیسرائیلی کوڕانی فێری و نووسی ڕۆژەدا لەو سروودەی ئەو موسا کوڕی یەشوعی و خۆی ڕاگەیاند، گەل گوێی بۆ یاسایەی ئەم وشەکانی هەموو و ژوورەوە سەرنجتان گوت، ئەوانی بۆ و کرد. تەواو ئیسرائیل هەموو لەگەڵ قسەکردنی موسا و نون. ئێوە، بۆ دەدەم لەسەر شایەتییان ئەمڕۆ من کە وشانە، ئەم هەموو لەسەر دڵەوە بە بدەن ئەم وشەکانی هەموو جێبەجێکردنی و پاراستن بۆ کوڕەکانتان، بدەن پێ فەرمانی کە ئەم لەبەر و ئێوەیە، ژیانی ئەمە بەڵکو ئێوە، بۆ نییە بەتاڵ وشەیەکی ئەمە چونکە یاسایە. دەپەڕنەوە ئوردونەوە ڕووباری لە ئێوە کە زەوییەی ئەو لەسەر دەبن درێژ تەمەن وشەیە بۆ سەرەوە بڕۆ گوتی، و فەرموو موسای بە ڕۆژەدا لەم یەزدان و ببەن. میراتی تا ئەوێ بۆ سەیری و ئەریحایە، بەرامبەر لە مۆئاب زەوی لە کە نابۆ کێوەی ئەم ئەباریم، کێوی ناو تۆ کە کێوەکەدا لە بمرە و ئیسرائیل. کوڕانی بە دەیدەم من کە بکە، کەنعان زەوی مرد براکەت هارونی چۆن هەروەک گەلەکەت، بۆ بزانرێیتەوە و لەوێ، بۆی سەردەکەویت لەنێو قسەکەم بە نەگوێڕانتان ئێوە ئەوەی لەبەر گەلەکەی. بۆ زیادکرا و هۆردا کێوی لە نەکردم پیرۆزتان چونکە سین، چۆڵەوانی لە قادێش ناکۆکی ئاوی لەسەر ئیسرائیل کوڕانی ژوورەوە.ناچیتە لەوێ بەڵام دەبینیت، زەوییە ئەو بەرامبەردا لە ئیسرائیل. کوڕانی لەنێو

33

پێش کرد بەرەکەتدار پێ ئیسرائیلی کوڕانی خودا پیاوی موسای کە بەرەکەتە ئەو ئەمە و چیای لە و دەرکەوتووە ئێمە بۆ سێعیر لە و هاتووە سینا لە یەزدان گوتی: و خۆی. مردنی ئەو ڕاستی دەستی لە فریشتەکان قادێش، هەزاران لەگەڵ هاتووە، پەلە بە فاران

تۆدا، دەستەکانی لەژێر پیرۆزکراون ئەوانەی هەموو خۆی، گەلەکەی بەخشی و لەگەڵیدان. فەرمانی موسا کە یاسایەی ئەو وەریگرت. ئەو وشەکانی لە و تۆدان، لەژێر ئەمانەش کاتێک دەبێت، فەرمانڕەوا خۆشەویستراودا لە و یاقوبە. کۆبوونەوەکانی میراتی پێکردین، و بژییێت ڕەئوبێن با کۆدەبنەوە. پێکەوە ئیسرائیل هۆزەکانی لەگەڵ گەلان فەرمانڕەوایانی بێت.زۆر ژمارەدا لە و نەمرێت،

گەلەکەی، ناو بۆ بیَ و یەهودا، دەنگی لە یەزدان ئەی بگرە گویَ یەهودایە، ئەمە و دەبیت.دوژمنەکانی لە یارمەتیدەر تۆ و دەکەن، بۆ جیاوازی دەستەکانی

تاقییان کە پیرۆزەکە، پیاوە بە بدەن ئەو ڕاستی و ئەو ڕوونەکانی نیشانە گوت، لێڤی بە و دایکی و باوک بە ئەوەی ناکۆکی. ئاوی لەسەر پێکرد جنێویان تاقیکردنەوەدا، لە کردەوە ئەو کردن، نکۆڵی خۆی کوڕەکانی و نەناسی، خۆی براکانی و نەبینیوە، تۆم من دەڵێت، یەعقوب بۆ یاساکانت ئەوان کرد. پارێزی تۆی پەیمانی و پاراست، تۆی وشەکانی لەسەر بەردەوام تووڕەییت لە بخووریان ئیسرائیل، بۆ شەریعەتت و ڕادەگەیەنن، دەستەکانی کارەکانی و ئەو، هێزی پەروەردگار بکە بەرەکەتدار دادەنێت. قوربانگاکەت لێی ڕقیان ئەوانەی و بشکێنە، هەستاوەتەوە دژی لە کە دوژمنانی کەمەری وەربگرە، متمانەوە بە یەزدان خۆشەویستراوی گوتی: بنیامین بۆ و هەڵنەستنەوە. با دەبێتەوە شانەکانی لەنێوان و دەکات، بەسەریدا سێبەری ڕۆژەکان هەموو خودا و دەبێت، نیشتەجیَ پێدا.پشووی

و ئاسمان وەرزەکانی لە ئەو، زەوییەکەی یەزدانەوە بەرەکەتی لە گوتی، یوسف بۆ و و بەرهەمەکان وەرزی بەپێی و خوارەوە، لە کانیاوەکانەوە قووڵاییەکانی لە و شەونم، لە و سەرەتاوە، لە چیاکانەوە لووتکەی لە مانگەکان، کۆبوونەوەکانی لە و خۆر، ڕێگاکانی

پەسەندکراون ئەوانەی و زەوی، پڕبوونی کاتی بەپێی و هەمیشەییەکانەوە، گردە لووتکەی لەنێو ئەوەی لووتکەی لەسەر و یوسف، سەری سەر بێنە با بینرا، دەوەنەکەدا لە ئەوەی بۆ قۆچەکانی وەک قۆچەکانی ئەوە، جوانی نێر گای یەکەمزای جوانی شکۆدارکرا. براکانیدا دەهەزارەکانی ئەمانە زەوی، کۆتایی هەتا پێکەوە لێدەدات نەتەوەکان بەوان یەکشاخن، لە زەبولون بە شادمان وتی: زەبولون بۆ و مەنەشەن. هەزارەکانی ئەمانە و ئەفرایمن، بانگ لەوێ و لەناودەیانبەن، نەتەوەکان ئەو. چادرەکانی لە یەساخار و تۆ، دەرچوونی و دەدات، شیرت دەریا سامانی چونکە دەکەن، ڕاستودروستی قوربانی لەوێ و دەکەن، نیشتەجێبووان.کەناراوی بازرگانی

ئەوەی دوای دا، پشووی شێر وەک دەکات، فراوان گاد ئەوەی بەرەکەتدارە وتی: گاد بۆ و زەوی لەوێ چونکە بینی، خۆی بەرهەمەکانی یەکەمین و تێکشکاند. فەرمانڕەوای و باڵ یەزدان کۆببوونەوە، گەلان سەرکردەکانی لەگەڵ کە کرا دابەش فەرمانڕەوایان ئیسرائیل.لەگەڵ خۆی حوکمی و کرد ڕاستودروستی

وتی: نەفتالی بۆ و دەرپەڕێتەوە. باشانەوە لە و شێرێکە، بەچکەی دان وتی: دان بۆ و باشوور و دەریا یەزدان، بەرەکەتی لە بکرێت پڕ با و پەسەندکراوەکان، شتە لە پڕە نەفتالی پەسەندکراو دەبێت و ئاشێر، منداڵان لە بەرەکەتدار وتی: ئاشێر بۆ و دەگرێت. میرات بە وەک دەبێت، ئەو پێڵاوەکەی برۆنز و ئاسن دەکات. نوقم ڕۆن لە پێی براکانی، لەلای دەبێت.تۆ هێزی تۆ ڕۆژەکانی

وەک دەڕوات ئاسماندا بەسەر ئەوەی خۆشەویستراو، خودای وەک نییە هیچ باڵە هێزی لەژێر و دادەتپۆشێت، سەرەتاوە لە خودا ئاسۆیی. لە شکۆدارە و یارمەتیدەرت، و لەناوبچە. دەڵێت: پێی دەردەدات، لەبەردەمت دوژمنەکەت و هەتاهەتاییەکانی،

شەراب، و دانەوێڵە لەسەر یەعقوب، زەوی لەسەر دەنیشێتەوە تەنها متمانەوە بە ئیسرائیل
کە گەلێک تۆیە، هاوشێوەی کێ ئیسرائیل، تۆ خۆشحاڵیت شەونمە. هەوری تۆ بۆ ئاسمان و
تۆیە، شانازی شمشێر و دەتپارێزێت، یارمەتیدەرەکەت کراوە؟ ڕزگاری یەزدانەوە لەلایەن
دەنێیت.پێ ملیان لەسەر تۆ و دەکەن، لەگەڵ درۆت دوژمنانەکانت و

34

کە فەسگا، لووتکەی سەر بۆ نەڤاو، کێوی سەر سەرکەوتە مۆئاڤەوە عەراڤۆسی لە موسا
زەوی هەموو و دان. هەتا دا، پیشان گلعادی خاکی هەموو یەزدان و ئەریحایە، بەرامبەر
دوورەوە دەریای هەتا یەهودا زەوی هەموو و مەنەسا، و ئەفرایم زەوی هەموو و نەفتالی،
بە یەزدان زۆعەر. تا خورماکان دار شاری ئەریحا، دەوروبەرەکانی ناوچە و چۆڵەوانی، و
خوارد یەعقوب و ئیسحاق و ئیبراهیم بۆ سوێندم کە زەوییەیە ئەو ئەمە فەرموو: موسای
ناوی.ناچیتە تۆ بەڵام چاوەکانت، بە دایت پیشانم دەیدەم. نەوەکانتان بە گوتم: و

ئەو ناشتیان ئەوان مرد. یەزدان فەرمانی بە مۆئاب خاکی لە یەزدان، خزمەتکاری موسا، و
موسا ڕۆژە. ئەم هەتا نەبینی نێژراوەکەی نەشوێنی کەس و فۆگۆر، ماڵی نزیک گای، لە
جەستەیی هێزی و نەبوونەوە تاریک چاوەکانی مردنی، کاتی لە بوو ساڵ بیست و سەد
نەبووبوو.لاواز

بەرامبەر ئوردون ڕووباری لەسەر مۆئاف عەراڤۆتی لە گریان موسا بۆ ئیسرائیل کوڕانی
کوڕی یەشوع و بوون. تەواو موسا بۆ گریان و ماتەم ڕۆژانی و ڕۆژ، سی ماوەی بۆ ئەریحا
و دانابوو، ئەو لەسەر خۆی دەستەکانی موسا چونکە تێگەیشتن، ڕۆحی لە پڕبوو نون

دابوو.موسا بە فەرمانی یەزدان ئەوەی وەک کردیان و لێگرت، گوێیان ئیسرائیل کوڕانی

ئەوی یەزدان کە موسا، وەک هەڵنەستایەوە ئیسرائیلدا لە پێغەمبەرێک هیچ ئەوە لەدوای و بۆ ناردووە ئەوی یەزدان کە پەرجووانەدا، و نیشانانە ئەو هەموو لە ناسی ڕووبەڕوو پەرجوو ئەو خاکەکەی، هەموو و خزمەتکارەکانی و فیرعەون بۆ میسر خاکی لە کردنیان کردی.ئیسرائیل هەموو لەبەردەم موسا کە بەهێزە دەستە ئەو و گەورانە

یۆحەنانامەی

1

ئەوەی بینیمانە، خۆمان چاوەکانی بە ئەوەی بیستمانە، ئەوەی بوو، سەرەتاوە لە ئەوەی
ژیانە ئەو و ژیان، وشەی دەربارەی داوە، لێ دەستیان دەستەکانمان و کردووە سەیرمان
ژیانە ئەو ئێوە بۆ ڕایدەگەیەنین و دەدەین شایەتی و بینیومانە ئێمە و کرا، ئاشکرا
بیستوومانە، و بینیومانە ئەوەی کرا. ئاشکرا ئێمە بۆ و بوو باوک لای کە هەتاهەتاییە،
پەیوەندی و هەبێت، ئێمە لەگەڵ پەیوەندیتان ئێوەش ئەوەی بۆ ئێوە، بۆ ڕایدەگەیەنین
بۆ دەنووسین، ئێوە بۆ ئەمانەش مەسیحە. عیسای کوڕەکەی لەگەڵ و باوکە لەگەڵ ئێمەش
بێت.تەواو خۆشیمان ئەوەی

ڕووناکییە خودا کە ڕایدەگەیەنین، ئێوە بۆ و بیستوومانە ئەوەوە لە کە پەیامەیە ئەو ئەمە
لە و هەیە ئەو لەگەڵ پەیوەندیمان کە بڵێین ئەگەر نییە. ئەودا لە تاریکییەک هیچ و
وەک بڕۆین، ڕووناکیدا لە بەڵام ئەگەر ناکەین. ڕاستی و دەکەین درۆ ئەوا بڕۆین، تاریکیدا
مەسیحی عیسای خوێنی و یەکتر، لەگەڵ هەیە پەیوەندیمان ڕووناکیدایە، لە خۆی چۆن
خۆمان نییە، گوناهمان کە بڵێین ئەگەر گوناهێک. هەموو لە دەکاتەوە پاکمان ئەو کوڕی

و دڵسۆز ئەو بنێین، گوناهەکانمان بە دان ئەگەر نییە. ئێمەدا لە ڕاستی و دەدەین فریو
پاک نارەوایی هەموو لە ئێمە و بێت خۆش لێ گوناهەکانمان ئەوەی بۆ ڕاستودروستە،
لە ئەو وشەکەی و درۆزن، دەکەینە ئەو ئەوا نەکردووە، تاوانمان کە بڵێین ئەگەر بکاتەوە.
نییە.ئێمەدا

2

گوناه کەسێک ئەگەر و نەکەن، گوناه ئەوەی بۆ دەنووسم ئێوە بۆ ئەمانە خۆم، منداڵانی
کەفارەتە خۆی و ڕاستودروست، مەسیحی عیسای باوک، لای هەیە پاڵپشتیارێکمان بکات،
لەمەدا جیهان. هەموو بۆ هەروەها بەڵکو گوناهەکانمان، بۆ تەنها نەک گوناهەکانمان، بۆ
ئەوم من دەڵێت ئەوەی بپارێزین. ئەو فەرمانەکانی ئەگەر ناسیومانە، ئێمە کە دەزانین
ئەو بەڵام نییە. ڕاستی ئەمدا لە و درۆزنە، نەکردووە، پاس ئەو فەرمانەکانی و ناسیوە
بووە. تەواو خودا خۆشەویستیی کەسەدا لەم بەڕاستی بپارێزێت، ئەو وشەکەی کەسەی
پێویستە دەمێنێتەوە، ئەودا لە دەڵێت ئەوەی هەین. ئێمە ئەودا لە کە دەزانین بەمەش
بڕوات.شێوە هەمان بە ئەویش ڕۆیشت، ئەو چۆن وەک

سەرەتاوە لە کە کۆن فەرمانێکی بەڵکو نانووسم، ئێوە بۆ نوێ فەرمانێکی من براکان،
فەرمانێکی دیسان بیستتانە. سەرەتاوە لە کە وشەیەیە ئەو کۆنە فەرمانە ئەو هەتانبووە.
ڕووناکییە و دەڕوات تاریکییەکە چونکە ئێوە، لە و ئەو لە ڕاستە کە ئێوە، بۆ دەنووسم نوێ
براکەی لە ڕقی و ڕووناکیدایە لە دەڵێت ئەوەی دەدرەوشێتەوە. ئێستا ڕاستەقینەکە
ڕووناکیدا لە خۆشدەوێت خۆی برای ئەوەی تاریکیدایە. لە ئێستاش هەتا دەبێتەوە،
تاریکیدا لە دەبێتەوە براکەی لە ڕقی ئەوەی نییە، ئەودا لە کۆسپێک هیچ و دەمێنێتەوە،

چاوەکانی تاریکییەکە چونکە دەچێت، کویێ بۆ نازانێت و دەڕوات، تاریکیدا لە و دەژی کردووە.کوێر

من ئەوەوە. ناوی ڕێگەی لە لێخۆشبووە گوناهەکانتان چونکە منداڵان، ئێوە، بۆ دەنووسم ئێوە بۆ من ناسیوتانە. سەرەتاوە لە ئەوەی ئێوە چونکە باوکان، ئەی دەنووسم ئێوە بۆ منداڵان، ئێوە بۆ نووسیم بوون. زاڵ خراپەکەدا بەسەر ئێوە چونکە گەنجان، ئەی دەنووسم ناسیوتانە. سەرەتاوەیە لە ئەوەی چونکە باوکان، ئێوە بۆ نووسیم ناسیوە. باوکتان چونکە و دەمێنێتەوە ئێوەدا لە خودا وشەی و بەهێزن چونکە گەنجان، ئێوە بۆ نووسیم خراپەکار.لەسەر بەسەرکەوتوون

خۆشەویستی کەسێک ئەگەر جیهاندان. لە شتانەی ئەو نە و مەکەن جیهان خۆشەویستی جیهاندایە، لە ئەوەی هەموو چونکە نییە. ئەودا لە باوک خۆشەویستی بکات، جیهان جیهانەوەیە. لە بەڵکو نییە، باوکەوە لە ژیان، لافاوی و چاوان ئارەزووی و گۆشت ئارەزووی بۆ دەکات جێبەجێ خودا ئیرادەی ئەوەی بەڵام تێدەپەڕن، ئارەزووەکانی و جیهان دەمێنێتەوە.هەتاهەتایە

ئێستاش دێت، دژەمەسیح کە بیستتانە وەک و کۆتاییە، کاتژمێری ئەمە منداڵان، ئێمە لە کۆتاییە. کاتژمێری ئەمە کە دەزانین لەمەشەوە دەرکەوتوون، زۆر دژەمەسیحانی دەمانەوە، ئێمە لەگەڵ بوونایە، ئێمە لە ئەگەر چونکە نەبوون، ئێمە لە بەڵام دەرچوون، لە هەیە چەورکردنێکتان ئێوە و نین. ئێمە لە هەموویان کە دەرکەوێت ئەوەی بۆ بەڵام نازانن، ڕاستی ئەوەی لەبەر ئێوە بۆ نووسیوە نەم دەزانن. شتێک هەموو و پیرۆزەکەوە، درۆزنە ئەو کێیە نییە. ڕاستی لە درۆیەک هیچ ئەوەی لەبەر و دەیزانن، ئەوەی لەبەر بەڵکو ئەوەی دژەمەسیحە، ئەمە نییە؟ مەسیح عیسا کە دەکات ئەوە ئینکاری ئەوەی نەک ئەگەر

کەواتە ئێوە نییە. باوکیشی دەکات، کوڕ لە نکۆڵی ئەوەی هەموو دەکات. ئینکار کوڕ و باوک بیستتان سەرەتاوە لە ئەوەی ئەگەر بمێنێتەوە. ئێوەدا لە با بیستتان، سەرەتاوە لە ئەوەی بەڵێنەیە ئەو ئەمە و دەمێننەوە. باوکەکەدا لە و کوڕەکەدا لە ئێوەش بمێنێتەوە، ئێوەدا لە ئەوانەی دەربارەی نووسی ئێوە بۆ ئەمانەم هەتاهەتایی. ژیانی دا، ئێمەی بە خۆی ئەو کە ئێوەدا لە وەرگرت ئەوتان لە کە دەستنیشانکردنەی ئەو ئێوە، و دەدەن. فریوتان

ئەو خودی چۆن وەک بەڵام بکات، فێرتان کەسێک کە نییە پێویستتان و دەمێنێتەوە، چۆن وەک و نییە، درۆ و ڕاستە و شتێک، هەموو دەربارەی دەکات فێرتان دەستنیشانکردنە کاتێک ئەوەی بۆ بمێننەوە، ئەو لە بچووک، منداڵانی ئێستا و لەو. دەمێننەوە کردن فێری بزانن ئێوە ئەگەر نەبین. شەرمەزار ئەودا ئامادەبوونی لە و هەبێت ئازاییمان دەبێت ئاشکرا لەدایکبووە.ئەوەوە لە دەکات ڕاستودروستی هەرکەسێک کە بزانن ڕاستودروستە، ئەو کە

3

ببرێین. ناو خودا منداڵانی ئەوەی بۆ داوە، پێمان باوک خۆشەویستییەک جۆرە چ ببینن ئێمە ئێستا خۆشەویستان، نەناسیوە. ئەوی چونکە ناناسێت، ئێوە جیهان ئەمە لەبەر ئاشکرا ئەگەر کە دەزانین بەڵام دەبین. چی نەکراوە ئاشکرا هێشتا و خوداییین، منداڵانی ئەم ئەوەی هەموو و هەیە. چۆن وەک دەیبینین چونکە دەبین، ئەو هاوشێوەی بکرێت، پاکە.ئەو چۆن وەک دەکاتەوە، پاک خۆی هەیە، ئەو لەسەر هیوایەی

کە دەزانن ئێوە و یاخیبوونە. گوناه و دەکات، یاخیبوونیش دەکات، گوناه ئەوەی هەموو ئەو لە ئەوەی هەموو نییە. ئەودا لە گوناه و لابات، ئێمە گوناهەکانی تاکو دەرکەوت ئەو ناسیویەتی. نە و بینیوە ئەوی نە دەکات گوناه ئەوەی هەموو ناکات، گوناه دەمێنێتەوە

چۆن وەک ڕاستودروستە، دەکات ڕاستودروستی ئەوەی نەدات، فریوتان کەس با منداڵان، سەرەتاوە لە شەیتان چونکە شەیتانەوەیە، لە دەکات گوناە ئەوەی ڕاستودروستە. ئەو لەناوببات. شەیتان کارەکانی ئەوەی بۆ دەرکەوت، خودا کوڕی ئەمە بۆ دەکات. گوناە دەمێنێتەوە، ئەودا لە ئەو تۆوی چونکە ناکات، گوناە لەدایکبووە خوداوە لە ئەوەی هەموو و خودا منداڵانی ئاشکرایە لەمەدا لەدایکبووە. خوداوە لە چونکە بکات، گوناە ناتوانێت و برای ئەوەی و نییە، خوداوە لە ناکات ڕاستودروستی ئەوەی هەموو شەیتان. منداڵانی ئەوەی بۆ بیستتانە، سەرەتاوە لە کە پەیامەیە ئەو ئەمە چونکە ناوێت. خۆش خۆی لە و سەربڕی، خۆی برای و بوو خراپە لە کە قایین وەک نەک بکەین، یەکتر خۆشەویستی براکەی کارەکانی بەڵام بوون، خراپە ئەو کارەکانی چونکە بڕی؟ سەری چی پێناوی دەزانین ئێمە بێتەوە. لێتان ڕقی جیهان ئەگەر براکانم، مەبن سەرسام بوون. ڕاستودروست برا ئەوەی خۆشدەوێستین. براکان چونکە ژیان، بۆ گواستراوینەتەوە مردنەوە لە کە و مرۆڤە، بکوژی بێت براکەی لە ڕقی ئەوەی هەموو دەمێنێتەوە. مردندا لە خۆشناوێت لەمەدا نامێنێتەوە. خۆیدا لە هەتاهەتایی ژیانی مرۆڤ بکوژێکی هەموو کە دەزانن ئێوە بۆ دەبێت ئێمەش و دانا، خۆی گیانی ئێمە بۆ ئەو چونکە زانیوە، خۆشەویستیمان ئێمە بکات خۆی براکەی سەیری و هەبێت جیهانی ژیانی کە ئەوەی دابنێین. گیانەکانمان براکان دڵیدا لە خودا خۆشەویستی چۆن دابخات، لێی خۆی دڵی و هەیە پێویستی کە کردار بە بەڵکو زمان، بە نە و قسە بە نەکەین خۆشەویستی با من، منداڵەکانی دەمێنێتەوە؟ دەکەین، ڕازی دڵەکانمان لەبەردەمیدا و هاتووین، ڕاستی لە کە دەزانین لەمەدا و ڕاستی. و دەزانێت. شتێک هەموو و گەورەترە دڵمان لە خودا بکات، تاوانبارمان دڵمان ئەگەر چونکە و خودا، لەلای هەیە قسەکردنمان ئازادی نەکات، تاوانبارمان دڵمان ئەگەر خۆشەویستان، ئەو و دەکەین پارێزراو ئەو فەرمانەکانی چونکە لەو، وەریدەگرین دەکەین داوا کە ئەوەی باوەڕ ئەوەی بۆ ئەوە، فەرمانی ئەمە و دەدەین. ئەنجام پەسەندن ئەو لەبەردەمی شتانەی

دا. فەرمانی چۆن وەک یەکتریمان خۆشبوێین و مەسیح عیسای کوڕەکەی ناوی بە بهێنین لەم ئەودا. لە ئەویش و دەمێنێتەوە ئەودا لە دەکات پارێزراو ئەو فەرمانەکانی ئەوەی پێیداوین.کە ڕۆحەی ئەو ڕێگەی لە دەمێنێتەوە، ئێمەدا لە ئەو کە دەزانین ڕێگەیەوە

4

لە ئایا کە ڕۆحانە ئەو بکەنەوە تاقی بەڵکو ڕۆحێک، هەموو بە مەکەن باوەڕ خۆشەویستان، خودا ڕۆحی لەمەدا جیهانەوە. ناو هاتوونەتە درۆزن پێغەمبەری زۆر چونکە خوداوەن، لە هاتووە، جەستەدا لە کە دەنێت مەسیح عیسای بە دان کە ڕۆحێک هەر دەناسنەوە: لە هاتووە، جەستەدا لە کە نانێت مەسیح عیسای بە دان کە ڕۆحێک هەر خوداوەیە جیهاندا لە ئێستا و دێت، کە بیستووتانە ئێوە کە دژەمەسیحە ڕۆحی ئەمە و نییە، خوداوە سەرکەوتوون، بەسەریاندا ئێوە و بچووک، منداڵانی ن، خوداوە لە ئێوە هەیە. پێشتر لە ئەوە لەبەر جیهانن، لە ئەوان جیهاندایە. لە لەوەی گەورەترە ئێوەدایە لە ئەوەی چونکە خودا ئەوەی هەین، خودا لە ئێمە دەگرێت. ئەوان لە گوێ جیهان و دەکەن قسە جیهان ڕێگەیەوە لەم ناگرێت. ئێمە لە گوێ نییە خودا لە ئەوەی دەگرێت. ئێمە لە گوێ دەناسێت دەناسین.گومڕایی ڕۆحی و ڕاستی ڕۆحی ئێمە

و خوداوەیە، لە خۆشەویستی چونکە بکەین، یەکتر خۆشەویستی با خۆشەویستان، ئەوەی دەناسێت. خودا و لەدایکبووە خوداوە لە دەکات خۆشەویستی هەرکەسێک خۆشەویستی لەمەدا خۆشەویستییە. خودا چونکە نەناسیوە، خودای ناکات، خۆشەویستی ئەوەی بۆ جیهانەوە، ناو ناردە خۆی تاکانەی کوڕە خودا چونکە دەرکەوت، ئێمە بۆ خودا خودامان ئێمە ئەوەی نەک هەیە، خۆشەویستی لەمەدا بژین. ئەوەوە ڕێگەی لە ئێمە

کەفارەت وەک ناردی خۆی کوڕی و خۆشویست ئێمەی خۆی ئەو ئەوەی بەڵکو خۆشویست، یەکتر دەبێت ئێمەش ویستین، خۆشی ئاوا خودا ئەگەر خۆشەویستان، گوناهەکانمان. بۆ ئێمەدا لە خودا خۆشبوێین، یەکتر ئێمە ئەگەر نەیبینیوە، هەرگیز کەس خودا خۆشبوێین. ئەودا لە کە دەزانین لەمەدا کراوە. تەواو ئێمەدا لە خۆشەویستییەکەی و دەمێنێتەوە و بینیومانە ئێمە و پێیداوین. خۆی ڕۆحی لە چونکە ئێمەدایە، لە ئەویش و دەمێنینەوە ئەوە بە دان ئەوەی ناردووە. جیهان ڕزگارکەری وەک کوڕەکەی باوک کە دەدەین شایەتی دەمێنێتەوە. خودا لە ئەویش و دەمێنێتەوە ئەو لە خودا خودایە، کوڕی عیسا کە دەنێت خودا هەیەتی. ئێمە بۆ خودا کە خۆشەویستییەی بەو هێناوە باوەڕمان و زانیومانە ئێمە لە خودا و دەمێنێتەوە خودادا لە دەمێنێتەوە خۆشەویستیدا لە ئەوەی و خۆشەویستییە، ئازایی ئەوەی بۆ کراوە، تەواو ئێمە لەگەڵ خۆشەویستی شتەدا لەم دەمێنێتەوە. ئەودا نییە ترس هەین. جیهانەدا لەم ئێمەش هەیە، ئەو وەک چونکە دادوەری، ڕۆژی لە هەبێت هەیە. سزای ترس چونکە دەردەکات، ترس تەواو خۆشەویستی بەڵام خۆشەویستیدا، لە چونکە ئەو، دەوێت خۆشمان ئێمە خۆشەویستیدا. لە نەبووە تەواو دەترسێت ئەوەی بەڵام لە ڕقی و خۆشدەویَ، خودا من کە بڵێ کەسێک ئەگەر ویستین. خۆشی جار یەکەم ئەو دەتوانێ چۆن بینیویەتی، کە براکە خۆشناوێ ئەوەی چونکە درۆزنە. بێتەوە، خۆی براکەی خودا ئەوەی کە هەیە، ئەوەوە لە فەرمانەمان ئەم ئێمە نەیبینیوە؟ کە خۆشبوێ خودا بوێت.خۆشیشی براکەی خۆشدەوێت،

5

ئەوەی هەموو و لەدایکبووە، خوداوە لە مەسیحە، عیسا کە وایە باوەڕی ئەوەی هەموو لەمەدا لەدایکبووە. لەو ئەوەی دەوێت خۆشیشی باوک، بووەتە ئەوەی دەوێت خۆشی

و خۆشدەوێت خودامان کاتێک خۆشدەوێت، خودامان منداڵەکانی کە دەزانین
ئەو فەرمانەکانی ئەوەی بۆ خودایە، خۆشەویستی ئەمە دەبین. پابەند ئەو ڕاسپاردەکانی
لەدایکبووە، خودا لە ئەوەی هەموو چونکە نین، قورس ئەو فەرمانەکانی و بپارێزین،
باوەڕی زاڵبووە، جیهاندا بەسەر کە سەرکەوتنەیە ئەو ئەمە و جیهاندا، بەسەر دەبێتەوە
بەوە باوەڕی ئەوەی نەک ئەگەر جیهاندا، بەسەر دەبێت سەرکەوتوو ئەوەی کێیە ئێمە.
عیسای هاتووە، خوێن و ئاو ڕێگەی لە کە ئەوەیە ئەمە خودایە؟ کوڕی عیسا کە هەیە
دەدات، شایەتی کە ئەوەیە ڕۆحەکە و خوێن، و ئاو بە بەڵکو تەنها، ئاو بە نەک مەسیح،
وشە باوک، ئاسمان: لە دەدەن شایەتی کە هەن کەس سێ چونکە ڕاستییە. ڕۆحەکە چونکە
زەوی لەسەر دەدەن شایەتی کە هەن کەس سێ و یەکن، سێیانە ئەم و پیرۆز، ڕۆحی و
خودا شایەتی وەردەگرین، مرۆڤان شایەتی ئەگەر یەکن. سێیانە ئەم و خوێن، و ئاو و ڕۆح
باوەڕ ئەوەی کوڕەکەی. دەربارەی داوە شایەتی کە خودایە شایەتی ئەمە چونکە گەورەترە،
بە ئەوی ناکات، خودا بە باوەڕ ئەوەی هەیە، خۆیدا لەناو شایەتی دەکات، خودا کوڕی بە
شایەتی کوڕەکەی دەربارەی خودا کە نەکردووە شایەتییە بەو باوەڕی چونکە دانا، درۆزن
لە ژیانە ئەم و پێداوین، هەتاهەتایی ژیانی خودا کە شایەتییە، ئەو ئەمە و داوە.
نییە.ژیانی نییە خودای کوڕی ئەوەی هەیە، ژیانی هەیە کوڕەکەی ئەوەی کوڕەکەیدایە.

کە بزانن ئەوەی بۆ خودا، کوڕی ناوی بە دەهێنن باوەڕ ئەوانەی ئێوە، بۆ نووسیوە ئەمانەم
ئەو ئەمە خودا. کوڕی ناوی بە بهێنن باوەڕ ئەوەی بۆ و هەیە، هەتاهەتاییتان ژیانی
ویستی بەپێی بکەین داوا شتێک ئەگەر کە هەمانە، ئەو بە بەرامبەر ئێمە کە ڕاستگۆییە
ئەوا دەگرێت، داواکارییەکانمان لە گوێ کە بزانین ئەگەر دەگرێت. ئێمە لە گوێ ئەو،
ئەو برای ببینێت کەسێک ئەگەر کردووە. داوامان لێی کە هەیە شتانەمان ئەو کە دەزانین
گوناە ئەوانەی بۆ پێدەدات، ژیانی و دەکات داوا نییە، مردن لای بۆ کە دەکات گوناهێک
کە ناڵێم ئەوە دەربارەی مردنە، لای بۆ کە هەیە گوناهێک نییە. مردن لای بۆ کە دەکەن

ئێمه نییه. مردن لای بۆ که گوناهێک هەیه و گوناهە، نادادپەروەری هەموو بکات. بۆ داوای خودا له ئەوەی بەڵام ناکات، گوناه لەدایکبووه خودا له ئەوەی هەموو که دەزانین خوداوه له که دەزانین ئێمه نادات. لێ دەستی خراپەکار و دەپارێزێت، خۆی لەدایکبووه و هاتووه خودا کوڕی که بەڵام دەزانین ئێمه کەوتووه. خراپەدا له جیهان هەموو و ئێمه، له ڕاستەقینەکەین، له ئێمه و بناسین، ڕاستەقینەیه ئەو ئەوەی بۆ پێداوین مێشکێکی هەتاهەتاییه.ژیانی و ڕاستەقینه خودای ئەمه مەسیح. عیسای کوڕەکەی

ئامین.بتەکان، له بپارێزن خۆتان منداڵان،

یەشوع

1

فەرموو: موسا، یاریدەدەری نون، کوڕی یەشوعی بە خاوەن ڕوویدا، موسا مردنی دوای و
و تۆ بپەڕەوە، ئوردون ڕووباری لە و هەستە کەواتە ئێستا مردووە. یاریدەدەرەکەم مووسا،
لێ پێتان کە شوێنەی ئەو هەموو دەدەم. پێیان من کە زەوییەی ئەو بۆ گەلە، ئەم هەموو
و بیابان گوت. موسام بە کە شێوەیەی بەو ئێوە، دەیدەمە پێیەکانتان، پێی شوێنی بە دانێن
ڕۆژئاوا، لە دوورترین، دەریای هەتا و فورات، ڕووباری گەورە، ڕووباری هەتا ئەنتیلیبانۆن،
ڕۆژانی هەموو لە ڕاناوەستێت بەرامبەرتاندا لە مرۆڤێک هیچ ئێوە. سنوورەکانی دەبێتە
و ناهێڵم بەجێت و دەبم، تۆش لەگەڵ ئاواش بووم، موسا لەگەڵ چۆن وەک و ژیانتدا،
ئەم بۆ دەکەیت دابەش زەوییە ئەم تۆ چونکە بە، ورەبەخۆ و بە بەهێز ناخەم. پشتگوێت
بە، پیاوانە و کەواتە بە بەهێز ئەوان. بیدەمە کە باوباپیرانتان بۆ خوارد سوێندم کە گەلە،
لە مەبەوە لایەنگیر و من، خزمەتکاری موسای تۆ بە دا فەرمانی وەک کردنی و پاراستن بۆ
دەیکەیت. کە ئەوانەی هەموو لە بیت سەرکەوتوو ئەوەی بۆ چەپ، بۆ نە و ڕاست بۆ ئەوان
بۆ لێدەکەیتەوە، بیری ڕۆژ و شەو و ناکەوێتەوە، دوور دەمت لە یاسایە ئەم کتێبی و

و دەبیت سەرکەوتوو ئەوسا نووسراون. کە بکەیت شتانە ئەو هەموو بزانیت ئەوەی بەهێز کردوویت، پێ فەرمانم ببینە، تێدەگەیت. ئەوسا و دەکەیت، سەرکەوتوو ڕێگاکانت هەموو لە لەگەڵتدایە پەروەردگارت یەزدانی چونکە مەترسە، و مەترسە بە، ورەبەخۆ و بە ناوەڕاستی بچنە گوتی، و گەل نووسەرانی بە دا فەرمانی یەشوع و بڕۆیت. کە شوێنێک ڕۆژ سێ هێشتا چونکە بکەن، خۆراک ئامادەی بڵێن: و بدەن گەل بە فەرمان و گەل کەمپی لەو بگرن دەستبەسەر و ژوورەوە بچنە ئەوەی بۆ دەپەڕنەوە، ئوردونە لەم ئێوە و ماوە دەدات.پێتان باوباپیرانتان پەروەردگاری یەزدانی کە زەوییەی

کە وشەیە لەو بکەنەوە بیر گوت، مەنەسای هۆزی نیوەی و گاد و ڕەئوبێن بە یەشوع دایێ، پشوویی ئێوە خودای یەزدانی گوتی: پێکردن، فەرمانی یەزدان خزمەتکاری موسای لەو با ئێوە ماڵییەکانی ئاژەڵە و ئێوە منداڵەکانی و ئێوە ژنەکانی پێدان. زەوییەی ئەم و هەموو دەپەڕنەوە، براکانتان پێش و چەکدار ئێوە بەڵام پێیدان، کە بن نیشتەجێ زەوییەدا بدات، پشوو براکانتان پەروەردگارمان یەزدانی تا دەدەن. یارمەتییان و بەهێزن، ئەوانەی پێیان پەروەردگارمان یەزدانی کە وەربگرن زەوییە ئەو میراتی ئەوانیش و ئێوەش، وەک ئەوبەری لە پێیدان موسا کە خۆی میراتەکەی بۆ بگەڕێنەوە هەریەکەتان و دەدات، هەموو گوتیان: و یەشوع بە دایەوە وەڵامیان و خۆر. ڕۆژهەڵاتی لە ئوردون ڕووباری بەپێی دەڕۆین. بنێریت ئێمە کە شوێنێک هەر بۆ و دەیکەین، بکەیت پێ فەرمانمان ئەوەی پەروەردگارمان یەزدانی با بەڵام دەگرین، لێ گوێت بیستمان، موسا لە کە ئەوەی هەموو کە کەسێک و تۆ، بۆ نایەتوێنێت کە پیاوەی ئەو بوو. موسا لەگەڵ چۆن وەک بێت، لەگەڵت ئازا و بە بەهێز تۆ بەڵام بمرێت، با بدەیت، پێ فەرمانی هەرچی وشەکانت، لە ناگرێت گوێ بە.

2

و سەربکەون گوتی: و سیخوڕی بۆ نارد شتیمەوە لە گەنجی دوو نون کوڕی یەشوعی
ماڵی ناو چوونە و ئەریحا، ناو چوونە و ڕۆیشتن گەنجەکە دوو ببینن. ئەریحا و زەوی
مانەوە.لەوێ و بوو، ڕاحاب ناوی کە لەشفرۆش ژنێکی

بۆ ئێرە هاتوونەتە ئیسرائیل نەوەی لە پیاوانێک گوترا: و کرا ئەریحا پاشای بۆ ڕاپۆرتێک
دەربهێنە پیاوانە ئەو گوتن: گوت، ڕاحاب بۆ و نارد یەریحۆ پاشای وە زەوییەکە. سیخوڕی
ئافرەتەکە هاتوون. زەوییەکە کردنی سیخوڕی بۆ چونکە ماڵەکەت، ناو هاتوونەتە شەو کە
دەرگاکە کاتێک لام. هاتوونەتە پیاوەکان گوتن: پێی و شاردییانەوە، و گرت پیاوەکەی دوو
بکەون، دوایان ڕۆیشتوون، کوێ بۆ نازانم دەرەوە، چوونە پیاوەکان و تاریکیدا، لە دادەخرا
کاکڵی لە شاردەوە ئەوانی و سەربان سەر بردە ئەوانی بەڵام ئەم دەگەن. پێیان ئەگەر
بەرەو ئوردونەوە ڕێگای بە پیاوەکان و کۆکرابووەوە. سەربانەکە لەسەر کە کەتانەکە
دایخرا.دەروازەکە و کەوتن، دوایان تێپەڕینەکان

بخەون، ئەوان ئەوەی پێش و دەرەوە، چوونە ئەواندا بەدوای ڕاوناکان کاتێک کە ڕوویدا
ئێوە بە زەویی ئەو یەزدان کە دەزانم گوت، ئەوانی بە و لایان. بۆ سەربانەوە چووە ژنە ئەو
خودا یەزدانی چونکە بیستوومانە ئێمە ئێمە. سەر کەوتووەتە ئێوە ترسی چونکە داوە،
هەرچی و دەرچوون، میسر خاکی لە کاتێک وشککردەوە، ئێوە ڕووی لە سوور دەریای
عۆگ، و سیحۆن بە بوون، ئوردون لەوبەری کە ئەمۆرییەکان پاشاکانی دوو بە کردی
هیچ و دڵماندا، لە بووین سەرسام ئێمە بیستمان، کاتێک و لەناوتانبردن. ئێوە ئەوانەی
ئێوە، پەروەردگاری یەزدانی چونکە ئێوە، لە ڕوومان لەبەر نەما کەسێکمان لە ڕۆحێک

من بۆ بخۆن سوێند ئێستا و خوارەوە. لە زەویدا لەسەر و سەرەوە لە ئاسماندا لە خودایە و باوکم، ماڵی لە بکەن بەزەیی ئێوەش و دەکەم، ئێوە بۆ بەزەیی من کە خودا، یەزدان بە لە گیانم و هەیانە، ئەوەی هەموو و ماڵەکەم، هەموو براکانم، دایکم، باوکم، ماڵی بژیێنن بکەن.دەرباز مردن

کاتێک گوتی: ئەویش مردن. بۆ ئێوە جیاتی لە ئێمە گیانی گوت: پێیان پیاوەکان لە ئەوانی و دەکەن. من لەگەڵ ڕاستیتان و بەزەیی پێدەدات، شارەکەتان پەروەردگار نەوەک شاخاوییەکە، ناوچە بۆ بڕۆن گوتن: پێی و دابەزاند پەنجەرەکەوە ڕێگەی لە ڕاونەرەکان هەتا ڕۆژ سێ بۆ لەوێ بشارنەوە خۆتان و ببنەوە، تووشتان ڕاونەرەکان خۆتان.ڕێگای بۆ بڕۆن ئەوە دوای و بگەڕێنەوە، ئێوە دوای

لە بەشێک ناو دەچینە ئێمە ببینە، سوێندەکەت. لە بێتاوانین ئێمە گوت: پێیان پیاوانە ئەو و لە کە پەنجەرەکە ناو بۆ شلدەکەیتەوە سوورە گوریسە ئەم دادەنێیت، نیشانەکە و شار، باوکت ماڵی هەموو و براکانت و دایکت و باوکت بەڵام شۆڕکردەوە، ئێمەت ڕێگەیەوە بچێتە ماڵەکەت دەرگای لە کە کەسێک هەموو و ماڵەکەتدا. لە خۆت لای بۆ کۆدەکەیتەوە هەرچەندە و سوێندەکەت، لە دەبین بێتاوان ئێمە بەڵام خۆی، بۆ دەبێت تاوانبار دەرەوە، زیانمان کەسێک بەڵام ئەگەر دەبین. تاوانبار ئێمە بن، ماڵەکەتدا لە تۆ لەگەڵ کەس و دەبین. بێتاوان سوێندەکەت لە ئێمە ئەوا بکات، ئاشکرا ئێمە قسەکانی یان پێبگەیەنێت ناوچە بۆ هاتن و ڕۆیشتن. و بەڕێکرد ئەوانی پاشان بێت. با ئێوە قسەی بەپێی گوتن: پێی گەڕا، ڕێگاکانیان هەموو دەکەوتن دوایان ئەوانەی مانەوە، لەوێ ڕۆژ سێ و شاخاوییەکە نەیاندۆزینەوە.بەڵام

و نون، کوڕی یەشوعی لای بۆ پەڕینەوە و دابەزین کێوەکە لە و گەڕانەوە گەنجەکە دوو

که گوت، یەشوعیان بە و ڕوویدابوو. بۆیان کە گێڕایەوە بۆ ڕووداوانەیان ئەو هەموو
لە زەوییە ئەو دانیشتووانی هەموو و ئێمە، دەستی داوەتە زەوییەکەی هەموو پەروەردگار
تۆقیون.ئێمە ترسی

3

مانەوە لەوێ و ئوردون تا هاتن ئەوان ڕۆیشت، شیتیم لە و هەڵسا زوو بەیانی یەشوع
ئەوان و تێپەڕین. ئۆردووگاکەدا ناو بە نووسەران ڕۆژ، سێ دوای و بپەڕنەوە. ئەوەی پێش
و دەبینن خودامان یەزدانی پەیمانی سندوقی کاتێک گوتیان: و گەل بە دا فەرمانیان
بڕۆن. بەدوایدا و بڕۆن شوێنەکانتان لە دەبێت هەڵیاندەگرن، کە لێڤییەکان و کاهینەکانمان
مەبنەوە نزیک ڕادەوەستن، باڵ هەزار دوو وەک ئەوە، و ئێوە لەنێوان بێت دوور با بەڵام
دوێنێ لە ڕێگایە ئەو نەڕۆشتوون چونکە پێیدا، دەڕۆن کە ڕێگایە ئەو بزانن ئەوەی بۆ پێی،
پارێزەوە.و

کارە بەیانی یەزدان چونکە بکەنەوە، پاک بەیانی بۆ خۆتان گوت: گەلی بە یەشوع
پەیمانی سندوقی گوت: کاهینەکانی بە یەشوع دەکات. ئێوەدا لەنێو سەرسوڕهێنەرەکان
و هەڵگرت یەزدان پەیمانی سندوقی کاهینەکانیش بڕۆن. گەل لەپێش و هەڵبگرن یەزدان
بە دەستدەکەم ڕۆژەدا لەم فەرموو، یەشوعی بە پەروەردگار و ڕۆیشتن. گەل لەبەردەم
لەگەڵ چۆن وەک کە بزانن ئەوەی بۆ ئیسرائیل، نەوەی هەموو لەبەردەم تۆ بەرزکردنەوەی
پەیمان سندوقی کە بدە کاهینەکان بە فەرمان ئێستا دەبم. تۆ لەگەڵ ئاواش بووم، موسا
ڕابوەستن.ئوردون لە ئوردون، ڕووباری ئاوی لێواری دەگەنە کاتێک بڵێ: پێیان و هەڵدەگرن

خودای یەزدانی وشەی لە بگرن گوێ و ئێرە وەرنە گوت، ئیسرائیلی کوڕانی بە یەشوع و
وێران لەبەردەممان تەواوی بە و لەناوتاندایە، زیندوو خودای کە دەزانن لەمەوە ئێمە.
سندوقی ببینە، یەبوسی. و گرگاشی و ئەمۆری و حیڤی و پریزی و حیتی و کەنعانی دەکات
نەوەی لە پیاو دوازدە دەپەڕێتەوە. ئوردون ڕووباری لە زەوی هەموو یەزدانی پەیمانی
کاهینانی پێیەکانی کاتێک دەبێت، و هۆزێک. هەر لە یەکێک هەڵبژێرن، خۆتان بۆ ئیسرائیل
ئاوی ڕادەوەستن، ئوردون ئاوی لە زەوی هەموو یەزدانی پەیمانی سندوقی هەڵگری
ڕادەوەستێت.دابەزینەوە ئاوی بەڵام دەبڕێتەوە، ئوردون

پەیمانی سندووقی کاهینەکان و ئوردون، پەڕینەوەی بۆ ڕۆیشتن چادرەکانیان لە گەڵ و
هەڵگرتبوو پەیمانیان سندوقی کە کاهینەکان کاتێک گەلەکە. لەپێش هەڵگرت یەزدانیان
یەزدان پەیمانی سندوقی هەڵگری کاهینەکانی پێیەکانی و ئوردون، ڕووباری ناو دەچوونە
کەناراکانی هەموو پێی بە دەبووەوە پڕ ئوردون ئوردون، ئاوی لە بەشێک ناو کرانە نوقم
وەستان، سەرەوە لە دابەزینەکە ئاوەکانی و گەنم. دروێنەی ڕۆژانی وەک خۆی،
بەشی تا دوورکەوتبووەوە دوور لە توندی بە زۆر زۆر کە وەستا بەستراو کۆمەڵەیەکی
بە تا خوێ، دەریای عەراڤا، دەریای ناو بۆ دابەزی دادەبەزی ئەوەی بەڵام کاریاسیاریم،
سندوقی هەڵگری کاهینەکانی و وەستابوو. ئەریحا بەرامبەر لە گەلەکە و نەما، تەواوی
کوڕانی هەموو و ڕاوەستان، ئوردون ناوەڕاستی لە وشکانی لەسەر یەزدان پەیمانی
تەواو ئوردون پەڕینەوەی لە گەل هەموو هەتا پەڕینەوە، وشکانی ڕێگای لە ئیسرائیل
بوون.

4

فەرموو: یەشوعی بە یەزدان کرد، تەواو ئوردونیان پەڕینەوەی گەل هەموو کاتێک و
بەردی دوازدە و بۆیان، بدە فەرمان هۆزێک هەر لە یەکێک گەل، لە پیاوانێک وەرگرتنی
لە و بگوازنەوە خۆتان لەگەڵ بەردانە ئەم و هەڵبگرنەوە، ئوردونەوە ناوەڕاستی لە ئامادە
دادەمەزرێنن.ئۆردوگا لەوێ شەوە ئەو کە شوێنەی لەو دایانبنێن، ئۆردوگاکەتاندا

هۆزێک، هەر لە یەکێک بانگکردەوە، ئیسرائیل کوڕانی لە ناودار پیاوی دوازدە یەشوع و
و ئوردون، ڕووباری ناوەڕاستی بۆ یەزدان لەبەردەم بەرلەبەرم بیانهێنن وتن: پێی
دوازدە ژمارەی بەپێی دایبنێت خۆی شانی لەسەر و هەڵبگرێت بەردێک لەوێ هەریەکێک
ئەوەی بۆ بەردەوام، دانراو نیشانەیەکی ببنە ئێوە بۆ ئەمانە ئەوەی بۆ ئیسرائیل. هۆزەکانی
ئاشکرا تۆ و چین؟ ئێمە بۆ بەردانە ئەم دەڵێت، و دەپرسێت لێت سبەینێ کوڕەکەت کاتێک
پەیمانی سندووقی بەردەم لە وەستا ئوردون ڕووباری کە دەڵێیت، کوڕەکەت، بۆ دەکەیت
کوڕانی بۆ ئێوە بۆ یادگاری دەبنە بەردانە ئەم و پەڕییەوە، کاتێک زەوی، هەموو یەزدانی
هەتایە.هەتا ئیسرائیل

دوازدە هەڵیانگرتن دابوو، یەشوع بە فەرمانی یەزدان وەک کرد، ئاوایان ئیسرائیل کوڕانی
تەواوبوونی کاتی لە دابوو یەشوع بە فەرمانی یەزدان وەک ئوردون، ناوەڕاستی لە بەرد
یەشوع دایاننان. لەوێ و ئۆردوگاکە بۆ پێکەوە بردیانن ئیسرائیل، کوڕانی پەڕینەوەی
پێی ژێر کە شوێنەی لەو ئوردون، ڕووباری خودی لەناو دانا دیکەشی بەردی دوازدە
لەوێن.ئەمڕۆ هەتا ئەوانە و بوو، یەزدان پەیمانی سندووقی هەڵگری کاهینەکانی

یەشوع هەتا وەستابوون، ئوردون ڕووباری لە هەڵگرتبوو پەیمانیان سندوقی کە کاهینەکان
خێرا گەل و تەواوکرد، گەل بە ڕاگەیاندنی بۆ پێکردبوو فەرمانی یەزدان ئەوەی هەموو
پەیمانی سندوقی تەواوکرد، پەڕینەوەیان گەل هەموو کە ڕوویدا و پەڕینەوە. و کرد

نیوەی و گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی لەپێشیانەوە. بەردەکانیش و پەڕییەوە یەزدان موسا چۆن هەروەک ئیسرائیل، کوڕانی لەپێش پەڕینەوە ئامادەیی بە مەنەشە هۆزی بەرەو جەنگ بۆ پەڕینەوە یەزدان لەبەردەم شەڕ بۆ چەکدار هەزار چل پێدابوون. فەرمانی کرد، گەورە ئیسرائیل ڕەگەزی هەموو لەبەردەم یەشوعی یەزدان ڕۆژەدا لەو ئەریحا. شاری ژیا.کە کاتەی ئەو درێژایی بە موسا، وەک دەترسا، لێیان و

سندوقی کە بدە کاهینەکان بە فەرمان گوتی، و فەرموو یەشوعی بە یەزدان کاتە ئەو یەشوع و دەربچن. ئوردون ڕووباری لە ئەوەی بۆ هەڵدەگرن، یەزدان شایەتی پەیمانی کاهینەکانی کە ڕوویدا و ئوردون. لە دەرەوە وەرنە گوت: و کاهینەکان بە دا فەرمانی لەسەر پێیەکانیان و دەرچوون ئوردون ڕووباری لە یەزدان پەیمانی سندوقی هەڵگری و دوێنێ وەک ڕۆیشت و خۆی شوێنی بۆ گەڕایەوە خێرایی بە ئوردون ئاوی دانا، زەوی کەناراوەکە.هەموو درێژایی بە لەمەوبەر ڕۆژ سێ

گلگال لە ئیسرائیل کوڕانی و سەرکەوتن، ئوردون لە یەکەمدا مانگی دەیەمی ڕۆژی لە گەل لە کە ئەمانە بەردانەی دوازدە ئەو و هەڵدا. چادریان ئەریحادا ڕۆژهەڵاتی بەشی لە کوڕەکانتان کاتێک دەڵێت، دایانمەزراند. گلگال لە یەشوع وەریگرتبوون، ئوردونەوە ئیسرائیل کە کوڕەکانتان بە ڕایگەیێنن چین؟ بەردانە ئەم دەڵێن، و دەکەن لێ پرسیارتان ئاوی ئێمە خودای یەزدانی کاتێک پەڕییەوە. ئوردونەی ڕووباری ئەم وشکانی لەسەر خودای یەزدانی چۆن هەروەک پەڕینەوە، هەتا وشککرد، ئەوان پێش لە ئوردونی ڕووباری نەتەوەکانی هەموو ئەوەی بۆ پەڕینەوە. هەتا ئێمە، پێش لە وشککرد سووری دەریای ئێمە لە بگرن ئێمە خودای یەزدانی لە ڕێز ئێوە ئەوەی بۆ و بەهێزە، یەزدان هێزی کە بزانن زەوی کرداریێکدا.هەموو

5

پاشاکانی و بوون، ئوردون ڕووباری لەوبەری کە ئەمۆرییەکان پاشاکانی کاتێک ڕوویدا و وشککردەوە ئوردونی ڕووباری خودا یەزدانی کە بیستیان بوون، دەریا لەلای کە فینیقیا و توانەوە بیرکردنەوەکانیان پەڕینەوەیان، کاتی لە ئیسرائیل کوڕانی لەبەردەم ئیسرائیل.کوڕانی لەبەرامبەر نەمایەوە لەنێویان داناییەک هیچ و لێیان‌ترسان،

خۆت بۆ تیژەڕەو بەردی لە بەردین شمشێری فەرموو: یەشوعی بە یەزدان کاتەدا لەم شمشێرە یەشوع بکە. خەتەنە دووەم جاری بۆ ئیسرائیل کوڕانی و دابنیشە و بکە، دروست پێی کە شوێنەی لەو کرد خەتەنە ئیسرائیلی کوڕەکانی و دروستکرد تیژەکانی بەردینە کردەوە، پاک ئیسرائیلی کوڕانی یەشوع کە شێوازەی ئەو بڕاوەکان. پێستە گردی دەگوترا لە کە لەوانەی بوون نەکراو خەتەنە جار هەرچەندە و بوون، ڕێگادا لە جار هەرچەندە ساڵ دوو و چل چونکە کردن، خەتەنەی یەشوع ئەمانە هەموو دەرچووبوون، میسرەوە میسر زەوی لە کە جەنگاوەرانە ئەو زۆرینەی بۆیە گەڕا. مەبداریتیدت بیابانی لە ئیسرائیل کە نەبوون، خودا فەرمانەکانی گوێڕایەڵی کە ئەوانەی بوون، نەکراو خەتەنە دەرچووبوون کە خواردبوو باوکانیان بۆ سوێندی یەزدان کە نەبینن، زەوییە ئەو کە دا فەرمانی بۆیان ئەوانی کوڕەکانی ئەمانە، جیاتی لە دەڕژێت. لێ هەنگوینی و شیر کە زەوییەک بیاندات، خەتەنە و لەدایکبوون ڕێگادا لە چونکە کردن، خەتەنەی یەشوع ئەوانەی گرتەوە، جێگەی چاک تاوەکو ئۆردووگاکە لە دانیشتبوون لەوێ هەبوو ئارامیان کراوان خەتەنە نەکرابوون. ئێوە لە میسرم ڕیسوایی ئەمڕۆدا لە فەرموو: نون کوڕی یەشوعی بە یەزدان بوونەوە. گلگال.نا شوێنەی ئەو ناوی ئیتر لابرد.

له ئێوارەوە لە مانگەکە چواردەیەمی ڕۆژی لە کرد پەسخایان ئیسرائیل کوڕەکانی
و فەتیرە نانی زەوی، دانەوێڵەی لە و دەشتایی. لە ئوردون پەڕاوی لە یەریحۆ، ڕۆژئاوای
و خوارد، زەوییان دانەوێڵەی لە ئەوان ئەوەی دوای وەستا مەن ڕۆژەدا لەم خوارد. نوێیان
دار خاکی بەروبوومی ساڵەدا لەو بەڵام نەمایەوە، ئیسرائیل کوڕانی بۆ مەن چیتر
دروێنەکرد.خورماکانیان

کە بینی پیاوێکی چاوەکانی بە و کرد سەیری بوو، ئەریحا لە یەشوع کە ڕوویدا و
و بووەوە نزیکی یەشوع بوو. دەستدا لە کێشراوی شمشێرێکی و ڕاوەستابوو لەبەردەمی
سەرکردەی من گوت: پێی بەڵام ئەو دژەکان؟ لای لە یان ئێمەیت لای لە تۆ ئایا گوت: پێی
گوت: پێی و زەوی سەر بۆ ڕوویەوە سەر کەوتە یەشوع هاتووم. ئێستا یەزدانم، سوپای
بە یەزدان گشتیی فەرماندەی خزمەتکارەکەت؟ بە دەدەیت فەرمانێک چ گەورەم،
لەسەری ئێستا شوێنەی ئەو چونکە دابکەنە، پێیەکانت لە پێڵاوەکانت فەرمووو: یەشوعی
پیرۆزە.ڕاوەستاویت

6

ژوورەوە. نەدەهاتە کەسیش و دەرنەدەچوو لێی کەس قەڵابەندکرابوو، و داخرابوو ئەریحا
کە بەهێزانەی پیاوە ئەو و پاشاکەی و ئەریحا من بینیم، فەرمووو: یەشوعی بە یەزدان
و دابنێ. ئەمە دەوروبەری لە جەنگاوەرانە ئەو بەڵام تۆ تۆ. دەستی ژێر دەدەمە تێیدان
بکەن، هاوار پێکەوە گەل هەموو با کەڕەناکە، بە دەکەن کەڕەنا لێدانی ئێوە کاتێک دەبێت
گەل هەموو و دەکەون، خۆکاری بە شارەکە شووراکانی کرد، هاواریان ئەوان کاتێک و
شارەکە.ناو دەکاتە هێرش ڕاستەوخۆ بە هەریەکەیان ژوورەوە، دەچنە

بدەن فەرمان گوتن: گوتن، پێی و کاهینەکان، لای بۆ ژوورەوە چووە نون کوڕی یەشوعی و بڕۆن یەزدان لەبەردەم چەکدار جەنگاوەرەکان با و بگەمارۆن، شارەکە و بگەڕێنەوە گەل بە لەبەردەمی هەروەها با هەیە، پیرۆزیان کەڕەنای حەوت کە کاهین حەوت و تەنیشتی. بە بکەویت. شوێنیان با خودا پەیمانی سندووقی و بدەن، دەنگ توندی بە با و تێپەڕن خودا سندوقی دوای لە دێن دواوە کە کاهینەکان و بڕۆن، پێشەوە لە با جەنگاوەرەکان بەڵام مەکەن، هاوار گوتی: و گەل بە دا فەرمانی یەشوع بەڵام لێدەدەن. کەڕەنا یەزدان، پەیمانی بۆ ڕابگەیەنێت ڕۆژێک خۆی ئەو هەتا نەبێت، دەنگتان لە گوێی کەس با هەروەها یەکسەر و دا دەوری خودا پەیمانی سندووقی و دەکەن. هاوار کاتە ئەو و هاواربڕین، خەوت.لەویَ و ئۆردووگا ناو بۆ ڕۆیشت

یەزدانیان پەیمانی سندووقی کاهینەکان و هەستا، بەیانیدا لە یەشوع دووەمدا ڕۆژی لە پێشەوە یەزدان لەبەردەم هەڵگرتبوو کەڕەناکەیان حەوت کە کاهینەکان حەوت هەڵگرت. لە خەڵکەکە پاشماوەی و ژوورەوە، دەهاتنە جەنگاوەرەکان ئەمانە لەدوای و دەڕۆیشتن، ئەو هەموو و لێیاندا، کەڕەناکان بە کاهینەکان دەهاتن. یەزدان پەیمانی سندوقی دواوە بۆ گەڕانەوە دیسان و گرت، شارەکەیان دەوری نزیکەوە لە جار شەش ماوەیە کۆمەڵە کرد.ئەمەیان ڕۆژ شەش شێوەیە بەم ئۆردوگاکە.

دەوری بە جار حەوت ئەودا ڕۆژە لە و هەستانەوە، بەیانیدا لە حەوتەمدا ڕۆژی لە یەشوع و لێیاندا، کاهینەکان کە ڕوویدا حەوتەمدا سووڕانەوەی لە سووڕانەوە. شارەکەدا و ڕادەستکرد. ئێوە بە شارەکەی یەزدان چونکە بکەن، هاوار گوت: ئیسرائیلی کوڕانی بە بەڵام سەباوت، یەزدانی بۆ تێیدایە، ئەوەی هەموو و خۆی نەفرەت، دەبێتە شارە ئەو خۆتان زۆر ئێوە بەڵام ماڵەکەیدایە. لە ئەوەی هەموو و بپارێزن، لەشفرۆش ڕاحابی شتە لە هەندێک خۆتان و لێبکەنەوە بیری نەوەک تەرخانکراوەکە، شتە لە بپارێزن

و نەفرەتلێکراو، شتێکی بکەنە ئیسرائیل کوڕانی ئۆردووگای و وەربگرن، تەرخانکراوەکە و یەزدان بۆ دەبێت پیرۆز ئاسن، یان بڕۆنز یان زێڕ، یان زیو هەموو لەناوببەن. ئێمە یەزدان.گەنجینەی ناو دەهێنرێتە

پێکەوە گەل هەموو بیست، کەڕەناکانیان دەنگی گەل کاتێک لێدا، کەڕەناکانیان کاهینەکان و کەوت، دەوروبەری لە شووراکە هەموو کرد، هاواریان بەهێز و گەورە هاوارێکی بە بوو تێیدا ئەوەی هەموو و شارەکە یەشوع شارەکە. ناو سەرکەوتنە گەل هەموو بە بارهەڵگر، ئاژەڵی و گوێرەکە هەتا پیر، هەتا گەنجەوە لە ژن، هەتا پیاوەوە لە تەرخانکرد، شمشێر.دەمی

ئەو ماڵی بۆ ژوورەوە بچنە گوت: کردبوو سیخوڕییان کە گەنجەی دوو ئەو بە یەشوع و کە گەنجەی دوو ئەو ئەوە. هی ئەوەی هەموو لەگەڵ دەربهێنن، لەوێوە ئەو و ژنە لەشفرۆشیان ڕاحابی و ژنە، ئەو ماڵی بۆ ژوورەوە چوونە کردبوو سیخوڕی شارەکەیان لە و بوو، ئەو هی ئەوەی هەموو و خزمایەتی و براکانی و دایکی و باوکی لەگەڵ دەرهێنا هەموو لەگەڵ ئاگر بە سووتێنرا شارەکە و دایاننان. ئیسرائیل ئۆردووگای دەرەوەی بۆ یەزدان گەنجینەی بۆ دایان کە ئاسن و برۆنز و زێڕ و زیو لە جگە بوون، تێیدا ئەوانەی ژوورەوە.بخرێنە ئەوەی

نیشتەجێی ئیسرائیلدا لە و کرد، ڕزگار باوکی ماڵی هەموو و لەشفرۆش ڕاحابی یەشوع بۆ ناردبوونی یەشوع کە شاردەوە سیخوڕانەی ئەو ئەوەی لەبەر ئەمڕۆ، هەتا کردن نەفرەت گوتی: و دا سوێندی یەزدان لەبەردەم ڕۆژەدا لەو یەشوع و ئەریحا. سیخوڕی بنیادی خۆی کوڕی یەکەمین بە دەنێتەوە، بنیاد شارە ئەو کە پیاوەی ئەو بێت لێکراو ئۆزانی شێوەیە بەم و دادەمەزرێنێت. دەرگاکانی خۆی کوڕی بچووکترین بە و دادەنێت

بوو ڕزگاری کە بچووکترینی بە و دانا بنیادی کوڕی یەکەمین ئەبیرۆنی بە کردی: بێتئێلی دامەزراند.دەرگاکانی

بووەوە.بڵاو زەویدا هەموو لە ئەو ناوی و بوو، یەشوع لەگەڵ یەزدان

7

بردیان، خۆیان بۆ تەرخانکراوەکە شتە لە و کرد گەورەیان تاوانێکی ئیسرائیل کوڕانی تەرخانکراوەکە شتە لە یەهودا هۆزی لە زارا کوڕی زامبری، کوڕی خارمی، کوڕی ئاخاری بوو.تووڕە ئیسرائیل کوڕانی لەسەر تووڕەیی بە یەزدان جا برد،

عای لە بکەن سیخوڕی گوتی: و بێتئێلە، تەنیشت لە کە عای، بۆ نارد پیاوانی یەشوع پێیان و یەشوع لای بۆ گەڕانەوە و کرد، عەی لە سیخوڕییان و سەرەوە چوونە پیاوەکان بچنە پیاو هەزار سێ یان هەزار دوو نزیکەی بەڵکو سەرەوە، نەچێتە گەل هەموو با گوت: ئەوان چونکە سەرەوە، بە مەبە لەوێ گەلەکە هەموو بدەن، شارەکە گەمارۆی و سەرەوە هەڵاتن. عای پیاوانی بەردەم لە بەڵام سەرەوە، چوونە پیاو هەزار سێ نزیکەی و کەمن. نشێوەکەدا لە و نان ڕاویان دەروازەکەوە لە کوشتن، لێ پیاویان شەش و سی عای پیاوانی بوو.ئاو وەک و ترسا گەل دڵی شکاندن، تێکیان

هەتا زەوی سەر کەوتە ڕوودا بەسەر یەزدان لەبەردەم و دڕاند خۆی جلەکانی یەشوع پێویستم گوتی، یەشوع و سەریان. سەر خستە خۆڵیان و ئیسرائیل، پیرانی و خۆی ئێوارە، بۆ ئوردون لە پەڕاندنەوە هێنایە گەلەی ئەم خزمەتکارەکەت بۆچی پەروەردگار، هەیە

لەلای نیشتەجێبووین و مانەوە ئەگەر ئێمە؟ لەناوبردنی بۆ ئەمۆرییەکە بە ئەو دانەپێدانی کاتێک و دوژمنەکەی؟ لەبەرامبەر گۆڕاوە ملی ئیسرائیل چونکە دەڵێم، چی و ئوردون. دەبەن لەناومان و دەکەن دەوروبەرمان زەوی، دانیشتووانی هەموو و دەبیستێت کەنعانی گەورەکەت؟ناوە بۆ دەکەیت چی و زەوی، لە

ڕوودا بەسەر شێوەیە بەم تۆ بۆچی هەستە، فەرموو: یەشوعی بە پەروەردگار و بەستم، ئەواندا لەگەڵ کە کردووە پێشێل پەیمانەکەی و کردووە گوناهی گەل کەوتوویت؟ کوڕەکانی وە خۆیان. قاپەکانی ناو خستیانە و کردووە دزییان تەرخانکراوەکە شتە لە لە هەڵدەگەڕێننەوە ملیان دوژمنەکانیان، بەرامبەر لە بگرن بەرگری ناتوانن ئیسرائیل نەفرەتەکە ئەگەر نابم، لەگەڵتان لەمەودوا نەفرەت. بوونە چونکە دوژمنەکانیان، بەرامبەر یەزدانی بکرێن. پیرۆز سبەینێ بڵێ و بکە، پیرۆز گەل و هەستە لانەبەن. ناوتان لە لە ناتوانن لەنێوتاندایە، نەفرەتکراو شتی دەفەرموێت: ئەمانە ئیسرائیل پەروەردگاری هەموو ئێوە دەرنەهێنن. لەنێوتان نەفرەتکراو شتی هەتا بوەستنەوە، دوژمنانتان بەرامبەر بەپێی دەدات، پیشانی یەزدان کە هۆزەی ئەو و کۆدەکرێنەوە، هۆزەکان بەپێی بەیانیدا لە ماڵەکان بەپێی دەدات، پیشانی یەزدان کە خێڵەی ئەو و دەکەن، پێشکەشی خێڵەکان و دەکەن. پێشکەشی پیاو بەپێی وەریدەگرێت، یەزدان کە ماڵەی ئەو و دەکەن، پێشکەشی چونکە ئەوە، هی ئەوەی هەموو و دەسووتێنرێت ئاگردا لە دەدرێت، نیشان کە کەسەی ئەو کرد.ئیسرائیلدا لە یاخیبوونی و کرد پێشێل یەزدانی پەیمانی

و نیشاندرا. یەهودا هۆزی و هێنا، هۆزەکان بەپێی گەلەکەی و هەستا زوو بەیانی یەشوع و پیاو، بەپێی پێشەوە هێنرایە و نیشاندرا. زەرای هۆزی و هۆزەکان، بەپێی پێشەوە هێنرایە درا.نیشان زارا کوڕی زەمبری کوڕی ئاخار و

دانی و بدە ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی بە شکۆمەندی ئەمڕۆ گوت: ئاخاری بە یەشوع
And Achar answeredمەیشارەوە. من لە و کردووە چیت بڵێ پێم بنێ، پێدا
Joshua and said, Truly I have sinned before the Lord, the God of
Israel, thus and thus I did. دوو جۆراوجۆر، و نایاب جلێکی تاڵانکردنەکەدا لە
و کردەوە لێ بیرم بینی، دیدراخمیم پەنجا زێڕینی زمانێکی و زیو، دیدراخمای سەد
شاراوەتەوە. ئەواندا ژێر لە زیوەکە و شاراونەتەوە، چادرەکەمدا لە ئەوان ئەوەتا بردمیان،
لە شتانە ئەم و ئۆردوگاکە، لە چادرەکە ناو بۆ ڕایانکرد ئەوان و نارد نێردراوانی یەشوع
چادرەکە لە دەرهێنا ئەوانیان و بوو. لەژێریان زیوەکەش و بوون، شاراوە ئەودا چادرەکەی
یەزدان.لەبەردەم داینایان و ئیسرائیل، پیرانی و یەشوع لای بۆ هێنایانن و

و کچەکانی و کوڕەکانی لەگەڵ عاخۆر، دۆڵی بردییە و گرت زارای کوڕی عاخاری یەشوع
هەموو و چادرەکەی و مەڕەکانی هەموو و بارهەڵگرەکانی ئاژەڵە و گوێرەکەکانی
بە یەشوع عاخۆر. ئێمەک بردە ئەوانی و بوون، لەگەڵی گەل هەموو هەروەها موڵکەکانی،
و لەناودەبات. تۆش ئەمڕۆ یەزدان لەناوبرد؟ ئێمەت کە کردووە چیت گوت: عاخاری
لەسەر گەورەیان بەردێکی کۆمەڵە و بەردەکان، بە کرد بەردبارانیان ئیسرائیل هەموو
ئێمێکاخۆر نا ناوی ئەمە لەبەر وەستا. خۆی هەڵچوونی و تووڕەیی لە یەزدان و ڕاگرت،
ئەمڕۆ.هەتا

8

خۆت لەگەڵ جەنگاوەرەکان پیاوە هەموو مەتۆقە، و مەترسە فەرموو: یەشوعی بە یەزدان
و تۆ. دەستی داوەتە خاکەکەیم و عای پاشای ئەوەتا عای. بۆ سەربکەوە و هەستە و ببە

ئاژەڵە تاڵانی و پاشاکەی، و دەکەیت، ئاوا کرد، ئەریحات کە شێوەیەی ئەو وەک ئەی
دابنێ.شارەکە پشتی لە خۆت بۆ بۆسەیەک بەڵام دەکەیت، تاڵان خۆت بۆ ماڵییەکان

سی یەشوع عای. بۆ سەربکەون ئەوەی بۆ هەستان جەنگاوەر گەلی هەموو و یەشوع
ئێوە گوتی، پێدان، فەرمانی و ناردی. شەودا لە و هەڵبژارد توانادارى و بەهێز پیاوی هەزار
و من بن. ئامادە هەمووتان و شارەکە، لە مەبنەوە دوور زۆر شارەکە، دوای لە بنێنن بۆسە
بۆ عای دانیشتووانی کاتێک و شارەکە، بۆ دەبینەوە نزیک لەگەڵمدان ئەوانەی هەموو
کاتێک و هەڵدێین. لەبەردەمیان ئێمە پێشوو، جاری هەروەک دەرەوە، دێنە بەرەوپیرمان
بەو هەڵدێن، ئێمە ڕووی لە ئەوانە دەڵێن، و شارەکە، لە ڕایاندەکێشین دەرچوون، ئێمە دوای
شارەکە. ناو دەڕۆنە و هەڵدەستنەوە بۆسەکە لە بەڵام ئێوە بوو. پێشتریش کە شێوەیەی
و نارد، ئەوانی یەشوع داوە. ئێوە پێ فەرمانم ئەوەتا دەکەن، ئەمە ئێوە وشەیە ئەم بەپێی
عای.ڕۆژئاوای لە عای، و بێتئێل نێوان لە دانیشتن و بۆسەکە بۆ چوون ئەوان

لە پیرانەکە و ئەو ئینجا کرد، گەلەکەی سەردانی و هەستا زوو بەیانیدا لە یەشوع
و سەرکەوتن، لەگەڵی جەنگاوەر گەلی هەموو و سەرکەوتن. عای بەرەو گەلەکە پێشەوەی
لە شارەکە بۆسەکانی و ڕۆژهەڵاتەوە. لە شارەکە بەرامبەر گەیشتنە دەڕۆیشتن کاتێک
بەرەوپیریان بۆ دەرەوە هاتە و کرد خێرا بینی، عای پاشای کاتێک کە ڕوویدا و دەریاوە،
ئەو و بوو، لەگەڵیدا کە گەلەی ئەو هەموو و خۆی جەنگ، بۆ ڕاست ڕێگای لەسەر
لە ئیسرائیل و یەشوع و بینی، و هەیە. بۆی شارەکە دوای لە بۆسەیەک کە نەیدەزانی
شارەکە لە خۆیان و ئیسرائیل، کوڕەکانی دوای ڕاوەنان ئەوان کشانەوە. ئەوان ڕووی
بە شارەکەیان ڕاونەنێرا، ئیسرائیل دوای کە نەمایەوە عای لە کەسێک هیچ دوورکەوتنەوە.
ڕایاننا.ئیسرائیل دوای و جێهێشت کراوەیی

سەر بۆ بکە درێژ دەستتدایە لە کە ڕمەکە بە خۆت دەستی فەرموو، یەشوعی بە یەزدان و شوێنەکەیان لە خێرایی بە بۆسەکان و تۆ، دەستی داوەتە شارەم ئەو چونکە شارەکە، بە بۆسەکان شارەکە، سەر بۆ درێژکرد ڕمەکە بە خۆی دەستی یەشوع و هەڵدەستنەوە. هاتنە و دەرەوە چوونە درێژکردەوە، دەستی کاتێک و هەستانەوە شوێنەکانیان لە خێرایی دانیشتووانی کاتێک ئاگر. بە سووتاندیانی پەلە بە پاشان گرتیان. و شارەکە بۆ ژوورەوە ئاسمان بۆ شارەکەوە لە کە بینی دووکەڵیان دایەوە، خۆیان دواوەی لە ئاوڕیان عای و یەشوع ئەوی. بۆ نە و ئێرە بۆ نە هەڵبێن، شوێنێک بۆ نەیاندەتوانی ئیتر و بەرزدەبووەوە، ئاسمان بەرەو شارەکە دووکەڵی و گرت شارەکەیان بۆسەکان کە بینییان ئیسرائیل هەموو بۆ دەرەوە چوونە شارەکە لە ئەمانەش عای. پیاوانی بە لێیاندا و گەڕانەوە جا بەرزبووەوە، لەو ئەمانە و لایەنەوە لەم ئەمانە کرانەوە، بەتاڵ ئۆردووگاکەدا نێوان لە و پێشوازی، دەرباز نە و ڕزگاربووێک نە نەمایەوە، لێ کەسێکیان ئەوەی هەتا لێیاندان و لایەنەوە، یەشوع.لای بۆ هێنایانی و گرت، زیندوویی بە عەیان پاشای و بووێک.

چیاکە لە و دەشتەکان لە و عای لە ئەوانەی هەموو کوشتنی لە ئیسرائیل کوڕانی کاتێک بۆ گەڕایەوە یەشوع کۆتایی، تا ئەوێوە لە نابوون ڕاویان کە وەستان، دابەزینەکە لەسەر دوازدە ژن، هەتا پیاوەوە لە کەوتن ڕۆژەدا لەو ئەوانەی لێیدا. شمشێر دەمی بە و عای شارەکە لەناو تاڵانییەکانی بەڵام عای. دانیشتووانی هەموو واتە بوون، کەس هەزار شێوەیەی بەو یەزدان، فەرمانی بەپێی ئیسرائیل کوڕانی خۆیان بۆ کرد تاڵانیان کە هەموو، یەشوع.بە دا فەرمانی یەزدان کە

هەتا هەمیشە بۆ نیشتەجێنەکراو گردێکی بە کردی ئاگر، لە سووتاند شارەی ئەو یەشوع و دارەکە لەسەر ئێوارە هەتا و هەڵواسی، دووقۆڵ دارێکی لەسەر عەیی پاشای و ئەمرۆ. دارەکە لە ئەویان لەشەکەی و دا، فەرمانی یەشوع دەبوو ئاوا خۆر کاتێک و مایەوە،

ئەمرۆ.هەتا کۆکردەوە، لەسەری بەردێکیان کۆمەڵە و چاڵێک، ناو فڕێیاندایە و دایگرت،

9

لە ئەوانەی بوون، ئوردون لەوبەری لە ئەوانەی بیستیان، ئەمۆرییەکان پاشایانی کاتێک
دەریا کەناراوەکانی هەموو لە ئەوانەی و دەشتاییەکان، لە ئەوانەی و شاخاوییەکان، ناوچە
و پەریزییەکان، و کەنعانییەکان، و حیتییەکان، و ئانتیلیبانۆن، بەرەو ئەوانەی و گەورەکە،
یەبوسییەکان،و گرگاشییەکان، و ئەمۆرییەکان، و حیڤییەکان،

بکەن.ئیسرائیل و یەشوع دژی لە جەنگ ئەوەی بۆ کۆبوونەوە پێکەوە هەموویان

و ئەریحا بە یەزدان کە بیست ئەوەیان هەموو بوون، نیشتەجێ گبعۆن لە کەسانەی ئەو
خۆیان و کرد ئازووقەیان خۆیان و هاتن کرد، کاریان فێڵبازی بە ئەوانیش کردی. عای
شەرابی مەشکەی هەروەها هەڵگرت، شانەکانیان لەسەر کۆنەکانیان گوونیە کرد، ئامادە
بوون پەیوەندکراو و کۆن سەندەلەکانیان و پێڵاوەکانیان کونەکانی پێچراوە. دڕاوی و کۆن
و وشک ئازووقەکەیان نانی لەسەریان، بوون دڕاو و کۆن جلەکانیان پێیەکانیان، لە
بوو.وردوخاش و کەڕووبوو

ئیسرائیلیان و یەشوع بە و گلگال، لە ئیسرائیل ئۆردوگای ناو بۆ یەشوع لای بۆ هاتن ئەوان
و ببەستن. ئێمە لەگەڵ پەیمانێک ئێستا و هاتووین، دوورەوە زەوییەکی لە ئێمە گوت:
چۆن ئیتر دەژیت، ئێمەدا لەنێوان تۆ نەوەک ببینە، گوتیان: حیڤییەکە بە ئیسرائیل کوڕانی
پێی یەشوع تۆین. خزمەتکارانی ئێمە یەشوع: بە گوتیان و ببەستین؟ لەگەڵدا پەیمانت

هاتووون دوورەوە زۆر زەوییەکی لە گوتیان: و هاتووون؟ کوێوە لە و کوێوەن لە ئێوە گوتن:
و ئەو ناوی بیستوومانە چونکە تۆ، پەروەردگاری یەزدانی ناوی لە تۆ، خزمەتکارانی ئەم
ئەوانەی ئەمۆرییەکان، پاشاکانی بۆ کردی هەرچەندە و میسر. لە کردی ئەوەی هەموو
لە ئەوەی باشان، پاشای عۆگ بۆ و ئەمۆرییەکان پاشای سیحۆن بۆ بوون، ئوردون لەوبەری
هەموو و ئێمە پیرانی بیستیان، کاتێک و بوو. نیشتەجێ ئەدرەعی لە و ئەشتارۆت
بڕۆن و بکەن، ئامادە خۆتان بۆ ڕێگاکە بۆ ئازووقە گوتین: پێیان خاکەکەمان دانیشتووانی
لەگەڵمان پەیمانێک ئێستا تۆین، خزمەتکارانی ئێمە بڵێن: پێیان و چاوپێکەوتنیان، بۆ
ئێستا بەڵام کردن، دابینمان گەرم ئێوە، لای بۆ هاتینماڵەوە لە کاتێک نانانە، ئەم ببەستن.
پڕمان نوێ وەک ئێمە کە شەرابن مەشکەکانی ئەمانە بوونەتەوە. کۆن و بوونەتەوە وشک
دوورایی لەبەر پێڵاوەکانمان و جلەکانمان هەروەها بووە، شەقیان ئەمانە بەڵام کردن،
بوونەتەوە.کۆن زۆر ڕێگاکە

ئاشتی یەشوع نەکرد. پرسیاریان یەزدان لە و گرت، ئەوانیان دابینکردنی پێشەوایانە ئەو و
سەرۆکەکانی ڕزگارکردنیان، بۆ بەست ئەواندا لەگەڵ پەیمانێکیان دامەزراند، ئەواندا لەگەڵ
خوارد.ئەوان بۆ سوێندیان کۆمەڵیش

و ن نزیکیان لە کە بیستیان ئەوان، لەگەڵ پەیمان دانانی دوای لە ڕۆژ سێ دوای ڕوویدا و
ئەوان شارانەی ئەو شارەکانیان، هاتنە و ڕۆیشتن ئیسرائیل کوڕانی نیشتەجێن. نێوانیان لە
لەگەڵ شەڕیان ئیسرائیل کوڕەکانی و بوون. یاعریم شارەکانی و بئێرۆت و کفیرە و گبعۆن
خواردبوو، ئیسرائیل خودای یەزدانی بە سوێندیان فەرمانڕەواکان هەموو چونکە نەکردن،
فەرمانڕەواکان.لەسەر بۆڵەبووەوە کۆمەڵەکە هەموو و

سوێندمان ئیسرائیل خودای یەزدانی بە ئێمە گوت: کۆمەڵەکەیان هەموو بە سەرۆکەکان

زیندوویی بە ئەوان دەیکەین، ئەمە لێبدەین. دەستیان ناتوانین ئێستا و خوارد، بۆیان ئەوان بۆ کە سوێندەی ئەو لەبەر نابێت ئێمە دژی لە تووڕەیی و دەیانپارێزین، و دەگرین چۆن وەک کۆمەڵەکە، هەموو بۆ ئاوهێنەر و داربڕ دەبنە و دەکەن، ژیان خواردمان. گوتبوو.پێیان فەرمانڕەواکان

ئێوە، لە دوورین زۆر ئێمە گوتتان و دام فریوتان بۆچی گوتن: پێی و کردن بانگی یەشوع نەفرەت ئێوە ئێستا نیشتەجێن؟ ئێمەدا لەنێوان کە ئەوانەن دراوسێی ئێوە کاتێکدا لە و خوداکەم. بۆ و من بۆ ئاوهەڵگر نە و داربڕ نە نابڕێت، کۆیلە ئێوە لە هەرگیز لێکراون، یەزدانی هەرچی ئێمە بە ڕاگەیەنرا گوتیان: و یەشوع بە دایەوە وەڵامیان ئەوان و ئێوە بداتە زەوییە ئەم کە دا، خۆی خزمەتکاری موسای بە فەرمانی تۆ پەروەردگاری لەسەر ترساین زۆر و ئێوە، لەبەردەمی لەناوببات سەری دانیشتووانی هەموو و ئێمە ئێوەین، ژێردەستی ئێمە ئەوەتا ئێستا و کرد. کارەمان ئەم و ئێوە، لەبەردەمی گیانەکانمان بکەن.لەگەڵمان ئاوا باشە، پێتان چۆن وەک و خۆشە پێتان چۆن وەک

و ئیسرائیل، کوڕانی دەستی لە کردن ڕزگاری ڕۆژەدا ئەو لە یەشوع و کردن، بۆ ئاوایان و و کۆمەڵەکە هەموو بۆ ئاوهێنەر و دارتاش کردە ئەوانی ڕۆژەدا لەو یەشوع نەیانکوشتن. ئاوهێنەری و دارتاش بە بوون گبعۆن دانیشتووانی ئەمە لەبەر خودا، قوربانگاکەی بۆ هەڵیدەبژێرێت. یەزدان کە شوێنەی ئەو بۆ و ئەمڕۆ، هەتا خودا قوربانگاکەی

10

لەناوی تەواوی بە و گرتووە عای یەشوع کە بیستی ئۆرشەلیم پاشای ئەدۆنیبەزەکی کاتێک

پاشاکەی و عای لەگەڵ ئاواش کردیان، پاشاکەی و ئەریحا لەگەڵ چۆن هەروەک بردووە، ئەوان لە زۆر و هەڵاتوون، ئیسرائیل و یەشوع لای بۆ گابائۆن دانیشتووانی کە و کردیان، پایتەختەکان، شارە لە یەکێک وەک بوو، گەورە شارێکی گبعۆن کە دەیزانی چونکە ترسان، پاشای ئێلامی بۆ ناردی ئۆرشەلیم پاشای ئەدۆنیبەزەکی بوون. بەهێز پیاوەکانی هەموو و پاشای دابێری بۆ و لاخیش، پاشای یەفتای بۆ و یارموت، پاشای فیدۆنی بۆ و حەبرۆن، گبعۆن دژی لە شەڕ با و بدەن، یارمەتیم و لام بۆ سەربکەون وەرن، گوتی: و ئۆدۆلام، پاشاکانی پێنج و ئیسرائیل. کوڕانی لای بۆ و یەشوع لای بۆ هەڵاتن چونکە بکەین، و یەریموت، پاشای و حەبرۆن، پاشای و ئۆرشەلیم، پاشای سەرەوە، چوونە یەبوسییەکان دەوری دامەزراندنە و گەلەکەیان. هەموو و خۆیان ئۆدۆلام، پاشای و لاخیش، پاشای دا.گەمارۆیان و گبعۆن،

دەڵێن: گلگال، لە ئیسرائیل ئۆردوگای ناو بۆ یەشوع لای بۆ ناردیان گبعۆن دانیشتووانی و و سەربکەوە ئێمە لای بۆ خێرایی بە مەشڵەقێنە، خزمەتکارەکانت لە دەستەکانت ناوچە لە کە ئەمۆرییەکان پاشاکانی هەموو چونکە بکە، دەربازمان و بدە یارمەتیمان و خۆی سەرکەوت، گلگالەوە لە یەشوع کۆبوونەتەوە. ئێمە لەسەر نیشتەجێن شاخاوییەکە توانادار.و بەهێز پیاوانی هەموو لەگەڵیدا، جەنگاوەر گەلی هەموو

کەسیان تۆ، دەستی داوەتە ئەوانم چونکە مەترسە، ئەوان لە فەرموو: یەشوعی بە یەزدان نامێنێتەوە.ئێوە لەبەردەم

و ڕۆیشت. گلگالەوە لە شەوە ئەو هەموو ئەوان، سەر هاتە لەناکاو یەشوع چونکە و بە ئەوانی پەروەردگار و سەرلێشێواند، ئیسرائیل کوڕانی ڕووی لە ئەوانی پەروەردگار سەرکەوتنی ڕێگای بە نان ڕاویان و کرد، وردوخاشی گبعۆن لە گەورە وردوخاشکردنێکی

ڕووی لە هەڵاتنیان کاتی لە مەقێدا. هەتا و عەزێقا هەتا دانەوە لێیان و بێتحۆرۆن، فرێدایە ئاسمانەوە لە تەرزەی بەردی یەزدان هۆرۆنیم، دابەزینی لەسەر ئیسرائیل کوڕانی لەوانەی بوون زیاتر مردن تەرزە بەردەکانی بەهۆی ئەوانەی و ئەزێقا، هەتا سەریان کوشتیان.جەنگدا لە شمشێر بە ئیسرائیل کوڕانی

دەستی دایە ئەمۆرییەکانی خودا کە ڕۆژەدا لەو کرد، یەزدان بۆ قسەی یەشوع ئەوسا وردوخاش ئیسرائیل کوڕانی ڕووی لە و کرد، وردوخاش گبعۆن لە ئەوانی کاتێک ئیسرائیل، خۆر ئەیالۆن. دۆڵی لەسەر مانگ و بوەستێت، گبعۆن لەسەر خۆر با گوتی: یەشوع و کران، ئاسماندا ناوەڕاستی لە خۆر و پاراست، ئەوانی دوژمنانی خودا هەتا وەستان، مانگ و لە نە ڕوویدا نە وەها ڕۆژێکی و ڕۆژ. یەک کۆتایی هەتا نەچوو ڕۆژئاوا بەرەو وەستا، لەگەڵ یەزدان چونکە بگرێت، مرۆڤ لە گوێ خودا ئەوەی بۆ دواتر، لە نە و پێشتر جەنگا. ئیسرائیلدا

بۆ ڕاپۆرتی کاتە ئەو شاردەوە. خۆیان مەقێدا ئەشکەوتەی لەو و هەڵاتن پاشایە پێنج ئەو شاراون. ماکێدا ئەشکەوتەکەی لە کە دۆزراونەتەوە پاشاکە پێنج گوترا: و کرا یەشوع بۆ دابنێن پیاوان و ئەشکەوتەکە، دەمی سەر بۆ بگەڕێنن بەردەکان گوتی: یەشوع پاسەوانی و بکەون دوژمنانتاندا بەدوای ڕامەوەستن، ئێوە بەڵام پاسەوانیکردنیان. پەروەردگاری یەزدانی چونکە شارەکانیان، ناو بچنە مەدەن ڕێگەیان و بگرن، دواوەیان ئیسرائیل کوڕانی هەموو و یەشوع کە ڕوویدا و ئێمە. دەستی داوەتە ئەوانی ئێمە بوو ڕزگاریان ئەوانەی کۆتایی، تا گەورە زۆر بڕینەوەیەکی بە بڕینەوەیان لە دا پشوویان قەڵابەندەکان.شارە ناو بۆ هەڵاتن

نەوەی لە کەسێک هیچ و ماکێدا، لە یەشوع لای بۆ گەڕانەوە سەلامەت گەل هەموو و

نەکرد.هاواری خۆی زمانی بە ئیسرائیل

ئەوان دەربهێنن. ئەشکەوتەکە لە پاشایە پێنج ئەم و بکەنەوە ئەشکەوتەکە گوتی: یەشوع پاشای حەبرۆن، پاشای ئۆرشەلیم، پاشای دەرهێنا: ئەشکەوتەکە لە پاشایانیان پێنج یەشوع، لای بۆ دەریانهێنان ئەوەی لەبەر و ئۆدۆلام. پاشای و لاخیش پاشای یەریموت، بوون، هاوڕێی کە جەنگاوەرانەی سەرکردە ئەو لەگەڵ بانگکرد، ئیسرائیلی هەموو یەشوع و بوونەوە نزیک ئەوانیش دابنێن. ملیان لەسەر پێیەکانتان و بڕۆن پێشەوە گوتن: پێی و و بن پیاوانە مەتۆقن، و ئەوان لە مەترسن گوتن: پێی یەشوع دانا. ملیان لەسەر پێیەکانیان دژیان لە ئێوە کە دوژمنەکانتان هەموو بە دەکات ئاوا پەروەردگار چونکە بن، بەهێز دارانە ئەو لەسەر ئەوان هەڵیواسین، دار پێنج لەسەر و کوشت ئەوانی یەشوع دەجەنگن. لە ئەوانیان و دا فەرمانی یەشوع ئاوابوو، خۆر کاتێک ئێوارە. هەتا هەڵواسرابوون و هەڵاتبوون، لەوێ کە ئەشکەوتەی ئەو ناو فڕێیاندانە دایکێشانەوە، دارەکانەوە ئەمڕۆ.هەتا ئەشکەوتەکە دەمی سەر گەڕاندە بەردەکانیان

لەناوبردنیان تەواوی بە و شمشێر، بە کوشتیانیان و ڕۆژەدا، ئەو لە گرت ماکێدایان ئەو و دەرباز یان بێت ڕزگاری کە جێنەهێشت تێدا کەسیان و بوو، تێیدا کە گیانلەبەرێک هەموو ئەریحا.پاشای بە کردیان کە کرد ماکێدا پاشای بە ئەوەیان و بێت،

لیڤنا. دا گەمارۆیان و لیڤنا، بۆ ڕۆیشتن مەقێدا لە لەگەڵیدا ئیسرائیل هەموو و یەشوع بە کوشتیانی پاشاکەیان، و گرتیان ئەوانیش ئیسرائیل، دەست دایە ئەویشی یەزدان ئەوەیان نەمایەوە، لێی دەربازبووێک و ڕزگاربوو هیچ تێدا، گیانلەبەرێکی هەموو شمشێر، کردبوو.ئەریحایان پاشای بە کە کرد پاشاکەی بە

و دا گەمارۆیان و ڕۆیشتن، لاخیش بۆ لیبناوە لە لەگەڵیدا ئیسرائیل هەموو و یەشوع و بە گرتیان، دووەم ڕۆژی لە ئیسرائیل. دەست دایە لاخیشی یەزدان گرت. پێوە دەستیان ئێلامی ئەوسا کردبوو. لیبنایان چۆن هەروەک لەناویانبرد، تەواوی بە و کوشتیانی، شمشێر هەروەها شمشێر، بە لێیدا یەشوع و لاخێش، یارمەتیدانی بۆ سەرەوە چووە گەزەر پاشای نەمایەوە.لەوان بوویەک دەرباز یان ڕزگاربوو هیچ هەتا گەلەکەی،

و دا گەمارۆیان ڕۆیشتن، عودولام بۆ لاخیشەوە لە لەگەڵیدا ئیسرائیل هەموو و یەشوع بە و گرتیان، ڕۆژەدا لەو و سپارد، ئیسرائیل دەستی بە ئەویدا یەزدان و کرد. داگیریان بە کە ئەوەی شێوەی هەمان بە لەناوبرد، گیانلەبەرێکیان هەموو و کوشتیان، شمشێر دەمی کردیان.لاخیش

بە لێیدایان و دا. گەمارۆیان و ڕۆیشتن حەبرۆن بۆ لەگەڵیدا ئیسرائیل هەموو و یەشوع ئۆدۆڵامیان لە چۆن هەروەک نەما، کەسێک بوو، تێیدا کە گیانلەبەرێک هەموو و شمشێر، بوو.تێیدا ئەوەی هەموو و لەناویانبرد، تەواوی بە کرد،

و گرت ئەویان ئەوان دا گەمارۆیان و دەبیر بۆ گەڕانەوە ئیسرائیل هەموو و یەشوع هەموو و کرد، وێرانیان تەواوی بە و لێیاندا، شمشێر دەمی بە و گوندەکانی، و پاشاکەی بە چۆن هەروەک نەهێشت، تێدا ڕزگاربووێکیان هیچ و کوشت، تێدا هەناسەداریان شتێکی کردیان.پاشاکەی و دەبیر بە شێوە هەمان بە کردیان، پاشاکەی و حەبرۆن

و ئاسێدۆس، و دەشتاییەکە، و نەگەڤ، و شاخاوییەکە، زەوی هەموو لێیدای یەشوع و بە زیندوو هەناسەدەرێکی هەموو و جێنەهێشتن، لیٚ ڕزگاربوویەکی هیچ پاشاکانی، لە دابوو. فەرمانی ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی کە شێوەیەی بەو لەناوبرد، تەواوی

هەموو لە یەکجاردا لە یەشوع گیبعۆن. هەتا گۆشەن هەموو غەزە، هەتا بەرنێعەوە قادێش ئیسرائیل بۆ ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی چونکە دا، خاکەکەیانی و ئەوان پاشاکانی دەجەنگا.

11

بۆ و مارۆن، پاشای یۆبابی لای بۆ نارد نێردراوی بیست، ئەمەی یابیس ئاسۆر پاشای کاتێک ناوچە بۆ گەورە، سەیدای پاشاکانی بۆ و ئازیف، پاشای لای بۆ و سیموۆن، پاشای لای بۆ و فێناعێددۆر، بۆ و دەشتەکە، بۆ و کەنێرۆس، بەرامبەر لە عەراڤا بۆ و شاخاوییەکە و حیتییەکان، و کەناراوی، ئەمۆرییەکانی بۆ و ڕۆژهەڵاتەوە، لە کەناراوی کەنعانییەکانی لەژێر ئەوانەی و حیڤییەکان، و بوون، شاخەکەدا لە کە یەبوسییەکان و پەریزییەکان، لمی وەک دەرەوە، چوونە لەگەڵیان پاشاکانیان و ئەوان و ماسیما. خاکی بۆ بوون حەرمۆن پێکەوە پاشایانە ئەو هەموو و بوون. زۆر زۆر گالیسکەکان و ئەسپەکان و زۆریی، بە دەریا لە شەڕکردن بۆ هەڵدا چادریان مارۆن ئاوەکانی لەلای و شوێن، یەک بۆ هاتن و کۆبوونەوە ئیسرائیل.دژی

من کاتەدا لەم سبەینێ چونکە ڕوویان، لە مەترسە فەرموو: یەشوعی بە پەروەردگار و ئاگر بە گالیسکەکانیان و دەبڕیتەوە ئەسپەکانیان ئیسرائیل، لەبەردەم پێدەدەم شکستیان سەر هاتنە مارۆن ئاوی لەسەر لەناکاو جەنگاوەر گەلی هەموو و یەشوع دەسووتێنیت. ئیسرائیلەوە، دەست دایە ئەوانی یەزدان سەریان. کەوتنە شاخاویەکەدا ناوچە لە و ئەوان، دەشتەکانی هەتا و ماسێرۆن، هەتا و گەورە، سەیدای هەتا کەوتن دوایان و لێیاندەدان و ئەوەی یەشوع و نەما. زیندوویی بە کەسێکیان هەتا ئەوان بڕییان و ڕۆژهەڵاتدا، لە ماسۆخ

گالیسکەکانی و کرد شل ئەوانی ئەسپەکانی پێدابوو، فەرمانی یەزدان کە کرد بۆیان
سووتاند.ئاگر بە ئەوانی

فەرمانڕەوای پێشتر حاچۆر پاشاکەی، و گرت حاچۆری و گەڕایەوە کاتەدا لەو یەشوع و
و کوشت، شمشێر بە لەویَ گیانلەبەرێکیان هەموو و بوو. شانشینانە ئەو هەموو
ئاگر بە حاچۆریان و نەمایەوە، لەویَ گیانلەبەرێک هیچ و لەناوبرد، تەواوی بە هەمووانیان
بە ئەوانی و گرت، پاشاکانیانی و پاشایەتییەکان شارەکانی هەموو یەشوع و سووتاند.
خزمەتکاری موسای کە شێوەیەی بەو کردن، وێرانیان تەواوی بە و کوشت، شمشێر دەمی
لە جگە نەسووتاند، قەڵابەندکراوەکانی شارە هەموو ئیسرائیل بەڵام دا. فەرمانی یەزدان
خۆیان بۆ کرد تاڵان ئەوەیان دەستکەوتەکانی هەموو و سووتاند. ئەوی تەنها کە ئاسۆر
هەتا شمشێر، دەمی بە لەناوبردن تەواوی بە هەموویانیان بەڵام ئیسرائیل، کوڕانی
دا فەرمانی ڕێگە کە بەجێنەهێشت. ئەوان لە هەناسەدەریان شتێکی هیچ لەناویبردنیان،
جۆرە بەم و یەشوع، بە دا فەرمانی هەروەها موسا و خۆی، خزمەتکاری موسای بە یەزدان
پێدا.فەرمانی موسا ئەوانەی هەموو لە نەکرد سەرپێچی هیچ کردی، یەشوع

و گۆشەم زەوی هەموو و نەگەڤ زەوی هەموو و شاخاوییەکە زەوی هەموو یەشوع
بەرەو ئەوانەی گرت نزمەکانی و ئیسرائیل چیای و ڕۆژئاوا بەرەو ئەوەی و دەشتاییەکە
دەشتەکانی و بەلەگاد، هەتا و سێعیر، بۆ سەردەکەوێت ئەوەی و خەلخا، چیای لە چیاکە
بۆ یەشوع کوشتن. و لەناوبردن و گرت پاشاکانیان هەموو و ئەرمۆن، چیای لەژێر لوبنان
کرد.پاشایانە ئەم دژی لە جەنگی زۆر ڕۆژانێکی

ڕێگەی لە چونکە گرتن. جەنگدا لە هەموویان نەیگرتبێت، ئیسرائیل کە نەبوو شارێک هیچ
ئیسرائیل، بە دژ جەنگدا لە ڕووبەڕووبوونەوە بۆ دڵیان بەهێزکردنی بۆ ڕوویدا یەزدانەوە

بەو لەناوبردرێن، ئەوەی بۆ بەڵکو پێنەدرێت، بەزەیی ئەوەی بۆ لەناوبردرێن، ئەوەی بۆ
 فەرمووو.موسای بە یەزدان کە شێوەیەی

لە و حەبرۆن لە لەناوبرد، شاخاوییەکە ناوچە لە ئەناکیمەکانی و هات کاتەدا لەو یەشوع
لەناوبردنی. تەواوی بە یەشوع شارەکانیان، لەگەڵ یەهودا هەموو لە و ئەنابۆت لە و دەبیر
لە و غەزە لە تەنها بەڵام نەمایەوە، ئیسرائیل کوڕانی نێو لە عەناقییەکان لە کەسێک هیچ
 مانەوە.ئەشدۆد لە و گەت

یەشوع و دابوو، موسا بە فەرمانی یەزدان چونکە گرت، زەوییەکەی هەموو یەشوع
جەنگ لە زەوییەکە و هۆزەکانیان، دابەشکردنی بەپێی ئیسرائیل دایە میرات بە ئەوانی
 دا.پشووی

12

بە ئەوانیان زەوییەکەی و کوشتیانن، ئیسرائیل کوڕانی کە زەوین پاشاکانی ئەمانە و
چیای هەتا ئەرنۆنەوە دۆڵی لە ڕۆژهەڵاتەوە، لە ئوردون ڕووباری لەوبەری گرت میرات
لە کە ئەمۆرییەکان، پاشای سیحۆن ڕۆژهەڵاتەوە. لە عەراڤا زەوی هەموو و هەرمۆن،
لە دۆڵەکەدایە لە کە ئەرنۆنەوە، لە دەکرد فەرمانڕەوایەتی بوو، نیشتەجێ حێشبۆن
تا عەراب و عەممۆن. کوڕانی سنوورەکانی یەبۆق، هەتا گلعاد نیوەی و دۆڵەکە، بەشێکی
ڕۆژهەڵاتەوە، لە خوێکان دەریای عەراب، دەریای تا و ڕۆژهەڵاتەوە، لە کینەرەت دەریای
پاشای عۆگ و فەسگایە. ئەسێدۆت لەژێر ئەوەی تێمانەوە لە یەشیمۆت، بێت بەرەو ڕێگاکە
بوو، نیشتەجێ ئەدرەعی لە و ئەشتارۆس لە ئەوەی مایەوە، گەورەکان لە باشان

سنوورەکانی هەتا باشان هەموو و سەککایەوە، لە و هەرمۆنەوە چیای لە فەرمانڕەوا موسا هەشبۆن. پاشای سیهۆن سنوورەکانی گلعاد، نیوەی و ماکی، و گەرگەسی، و ڕەئوبێن بە میرات بە دا ئەوی موسا و دان، لێیان ئیسرائیل کوڕانی و یەزدان خزمەتکاری مەنەسا.هۆزی نیوەی و گاد

ڕووباری ڕۆژئاوای لایەنی لە ئیسرائیل کوڕانی و یەشوع کە ئەمۆرییەکانن پاشاکانی ئەمانە کە خەلخا چیای هەتا لوبنان، دەشتی لە بەعەلگاد دەریای لە کوشتیانن، ئوردون بەپێی میراتگرتن بۆ ئیسرائیل هۆزەکانی دایە خاکەی ئەو یەشوع سێعیر. بۆ سەردەکەون لە و ئەسێدۆس لە و عەراب لە و دەشتاییەکە لە و شاخەکە لە ئەوان. تیروپشکی ئەو و کەنعانییەکە ئەو و ئەمۆرییەکە ئەو و حیتییەکە ئەو نەقەب، و چۆڵەوانییەکە یەبوسییەکە.ئەو و حیڤییەکە ئەو و پەریزییەکە

حەبرۆن، پاشای ئۆرشەلیم، پاشای ـە، بێتئێل نزیک لە کە عای، پاشای و ئەریحا، پاشای گادەر، پاشای دەبیر، پاشای گەزەر، پاشای ئەیلام، پاشای لاخیش، پاشای یەریموت، پاشای تافوت، پاشای ڕۆیشت، پاشا ئۆدۆڵام، پاشای لیبنا، پاشای ئادێر، پاشای هێرماس، پاشای مامبرۆس، پاشای سیموون، پاشای ئاسۆم، پاشای ئارۆک، ئۆفێکی پاشای ئۆفەر، پاشای کارمێل، ی یێکۆم پاشای مارێدۆس، پاشای زەهاک، پاشای کادیش، پاشای ئازیف، پاشای بوون، پاشا ئەمانە هەموو تیرزا، پاشای جەلیل، گێیی پاشای فێنئێئادۆر، ئۆدۆڵامی پاشای نۆ.و بیست

13

ڕۆژگاردا لە تۆ فەرموو: یەشوعی بە یەزدان بوو، پێشکەوتوو ڕۆژگاردا لە و پیر یەشوع
جێهێڵراوە، کە زەوییە ئەو ئەمە و ماوەتەوە. میرات بۆ زۆر زەوییەکی و پێشکەوتووی،
بەرامبەر لە کە چۆڵ شوێنی لە کەنعانی، و گەشووری، فەلەستینییەکان، سنوورەکانی
پێنج بۆ ژمێردراوە کەنعانییەکان، چەپی لای لە عەقرۆن سنوورەکانی هەتا میسر
و عەقرۆنی گەتی، ئەسقەلانی، ئەشدۆدی، غەزەیی، فەلەستینییەکان: سەترابییەکانی
ئافێک، هەتا سیدۆنییەکان و غەزە، لەبەردەم کەنعان زەوی هەموو و تەیمانەوە لە ئێقایی.
هەموو و فەلەستینییەکان، گالیاسی زەوی هەموو و ئەمۆرییەکان، سنوورەکانی هەتا
حەمات، دەروازەی هەتا ئەرمۆن کێوی لەژێر گلگالەوە لە خۆرەوە، ڕۆژهەڵاتی لە لوبنان
مێمفۆمایم. مەسەرێس هەتا لوبنانەوە لە چیاییەکانن ناوچە نیشتەجێی ئەوانەی هەموو
تیروپشک بە ئەوە بەڵام ئیسرائیل، لەبەردەم لەناودەبەم ئەوان من سەیدائییەکان، هەموو
پێکردیت.فەرمانم کە شێوەیەی بەو ئیسرائیل، بۆ دابەشبکە

لە مەنەشە. هۆزی نیوە و هۆزەکان نۆ لەنێوان میرات بۆ دابەشبکە زەوییە ئەم ئێستا و
گەورە دەریای بیدە، خۆر ئاوابوونی بەرەو گەورە دەریای هەتا ئوردونەوە ڕووباری
گاد، بۆ و ڕەئوبێن بۆ مەنەشە، هۆزی نیوەی بۆ و هۆزەکان دوو بۆ دەکات. دیاری سنووری
لە پێیدا. یەزدان کۆیلەی موسای خۆر. ڕۆژهەڵاتی بەرەو ئوردون ئەوبەری لە دا موسا
ناوەڕاستی لە کە شارەکە و دایە، ئەرنۆن ڕووباری لێواری لەسەر کە عەرۆعێرەوە،
پاشای سیحۆنی شارەکانی هەموو مێدەباوە، لە میسۆر هەموو و دۆڵەکەدایە،
و عەممۆن، نەوەی سنوورەکانی هەتا دەکرد پاشایەتی حەشبۆن لە کە ئەمۆرییەکان،
هەموو و هێرمۆن شاخی هەموو ماخاتییەکان، و گێشیری سنوورەکانی و گەلائیتیس
لە کرد پاشایەتی کە باشان، لە ئۆگ پاشایەتییەکەی هەموو ئاخا. هەتا باسانیتیس
کوڕانی وە برد. لەناوی و لێیدا موسا و دەوەکان، لە مایەوە ئەمە ئەدرەعی، لە و ئەشتارۆت
ماخاتی و گێسیری پاشای وە لەناونەبرد، کەنعانییەکانیان و ماخاتی و گێسیری ئیسرائیل

ئەمڕۆ.هەتا بوون نیشتەجێ ئیسرائیلدا کوڕانی لەنێو

ئەوانە، میراتی خۆی ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی پێنەدرا، میراتی لێڤی هۆزی بەڵام نەوەی بۆ مووسا کە دابەشکردنەیە ئەو ئەمەش و فەرمووون، پێی یەزدان چۆن وەک کردن.دابەشی ئەریحا بەرامبەر ئوردون ڕووباری ئەوبەری لە مۆئاب دەشتی لە ئیسرائیل

لە کە بوو، ئارۆێرەوە لە سنوورەکانیان و خێڵەکانیان. بەپێی دا ڕەئوبێن هۆزی بە موسا و تا میسۆر، هەموو و ئەرنۆندایە، دۆڵی لە کە شارەی ئەو و ئەرنۆنە، دۆڵی بەرامبەر ماڵی و بەعل، بامۆت و دیبۆن، و بوون، میسۆر لە شارانەی ئەو هەموو و حەشبۆن، لە سیبۆن و سێرادا، و سێباما، و قیریاتایم، و مێفاعات، و بامۆت، و باشان، و مێلبۆت، شارەکانی هەموو و بایتتاسێینۆت، و فەسگا ئاسێدۆتی و بێتپەعۆر و ئێناب، کێوی و ئەو لێیدا موسا کە ئەمۆڕییەکان، پاشای سیهۆن پاشایەتی هەموو و میسۆر، کوژراوی فەرمانڕەوای ڕۆبێ و ئوور، و سوور، و ڕۆبۆک، و ئێڤی، و میدیان، سەرکردەکانی سیبۆن.دانیشتووانی و سیبۆن،

کوشتیان.خولانەوەدا لە پێشبینیکەرەکە، بەعۆر، کوڕی بەلعامی هەروەها

بوو ڕەئوبێن کوڕانی میراتی ئەمە بوو. سنوور ئوردون ڕەئوبێن، سنوورەکانی کە ڕوویدا کێڵگەکانیان.و شارەکانیان هۆزەکانیان، بەپێی

شارەکانی هەموو بوو، یازێر سنوورەکانیان و دا. هۆزەکانیان بەپێی گاد کوڕەکانی بۆ موسا لە و هەیە. عارادا لەبەردەم کە عەراڤا، هەتا عەمۆن کوڕانی خاکی نیوەی و گلعاد، و دیبۆن، سنوورەکانی هەتا مائان و بۆتانیم، و میسپا، بەپێی ئارابۆس هەتا حێشبۆن

سیهۆن، شانشینی پاشماوەی و سافان و سۆکخۆسا و بایناسانابرا و ئۆسارگای و ئێنادۆم لەوبەری خیننەرەس دەریای لە بەشێک تا دەکات سنوور ئوردون و هێشبۆن، پاشای بەپێی و هۆزەکانیان بەپێی گادە کوڕانی میراتی ئەمە ڕۆژهەڵاتەوە. لە ئوردون بوو چونکە دوژمنەکانیان، لەبەردەم دەگێڕێننەوە ملیان هۆزەکانیان بەپێی شارەکانیان، شوانییەکانیان.کێڵگە و شارەکانیان هۆزەکانیان بەپێی

و بوو، مائانەوە لە سنوورەکانیان و دا. خێڵەکانیان بەپێی مەنەسا هۆزی نیوەی بۆ موسا گوندەکانی هەموو و باشان، پاشای ئۆگی پاشایەتی هەموو و باشان، پاشایەتی هەموو ئەدرەعی، لە و ئەشتارۆت، لە و گلعاد، نیوەی و شارەکە. شەست باشانیتیدین، لە کە یائیر کوڕانی نیوەی بۆ و مەنەشە، کوڕانی ماکیر کوڕانی بۆ باشان، لە ئۆگ پاشایەتی شارەکانی دایێ میراتیان موسا کە ئەوانەن ئەمانە هۆزەکانیان. بەپێی مەنەشە، کوڕانی ماکیر ڕۆژهەڵاتی لە ئوردون ڕووباری لەوبەری مۆئاب، دەشتی لە ئوردون ڕووباری لەوبەری ئەریحا.

14

کە کەنعان، خاکی لە ئیسرائیل کوڕانی بۆ کرد دابەش میراتیان کە ئەوانەن ئەمانە ئیسرائیل کوڕانی هۆزەکانی باوکانی سەرۆکە و نون کوڕی یەشوعی و کاهین ئەلعازاری دا فەرمانی ڕێگە کە وەرگرت، میراتیان تیروپشک بەپێی بۆیان. کرد دابەش میراتیان بۆ و ئوردون. ڕووباری ئەوبەری لە نیو بۆ و هۆزەکان، نۆ بۆ یەشوع دەستی لە یەزدان و مەنەشە بوون، هۆز دوو یوسف کوڕەکانی چونکە لەنێویاندا، پێنەدان میراتی لێڤییەکان بۆ شارەکان تەنها بەڵکو لێڤییەکان، بە نەدرا زەوییەکە لە بەشێک و ئەفرایم،

که شێوەیەی بەو ماڵییەکانیان. ئاژەڵە بۆ جیاکرابوونەوە شوێنانەی ئەو و نیشتەجێبوون،
کرد.دابەش زەوییەکەیان و کرد ئاوایان ئیسرائیل کوڕانی کرد، مووسا بە فەرمانی یەزدان

تۆ گوت: پێی قێنیزی یەفونەی کوڕی کالێبی و گلگال، لە یەشوع لای هاتنە یەهودا کوڕانی
فەرموو خودای پیاوی موسای بە بەرنێع قادێش لە یەزدان کە دەزانیت وشەیە ئەو
قادێش لە منی خودا خزمەتکاری موسای کاتێک بووم ساڵ چل تۆ. و من دەربارەی
دایەوە. وەڵامم ئەو بیرکردنەوەی بەپێی و زەوییە، ئەو کردنی سیخوڕی بۆ نارد بەرنێعەوە
شوێنی بڕیاردرام تەواو من بەڵام گۆڕی، گەلیان دڵی سەرکەوتن، مندا لەگەڵ کە براکانم
پێت کە زەوییەی ئەو گوتی: و خوارد سوێندی ڕۆژەدا لەو موسا بکەوم. خوداکەم یەزدانی
بۆ بەخشی خۆتت چونکە هەتاهەتایە، بۆ منداڵەکانت و تۆ میراتی دەبێتە نا، لێ
کە شێوەیەی بەو کردم پەروەردەی یەزدان ئێستا و ئێمە. خودای یەزدانی شوێنکەوتنی
موسا بە وشەیەی ئەم یەزدان کە کاتەوە لەو ساڵە پێنجەمین و چل ئەمە فەرمووی،
پێنج و هەشتا ئەمڕۆ من ئەوەتا ئێستا و ڕۆیشت، چۆڵەوانیدا لە ئیسرائیل و فەرموو،
ئێستاش هەروەها ناردبوو، منی موسا کاتەی ئەو وەک بەهێزم، ئەمڕۆ من هێشتا ساڵانم
چیایە، ئەم تۆ لە دەکەم داوا ئێستا و جەنگ. بۆ ژوورەوە هاتنە و دەرەوە چوونە بۆ بەهێزم
ئێستا بیستووە. ڕۆژەدا ئەو لە وشەیەت ئەم تۆ چونکە گوتی، ڕۆژەدا ئەو لە یەزدان وەک
یەزدان کەواتە ئەگەر گەورەکان، و قەڵابەندەکان شارە هەن، لەوێ عەناقییەکان ئەو بەڵام
گوتم.پێی یەزدان وەک دەبەم، لەناویان بێت، من لەگەڵ

بە قەنەز، کوڕی یەفونە، کوڕی کالێبی بە دا حەبرۆنی و کرد، بەرەکەتداری یەشوع و
ئەمڕۆ، هەتا کەنیزی یەفونەی کوڕی کالێبی میراتی بووە حەبرۆن ئەمە لەبەر میرات.
ناوی کەوت. ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی فەرمانی شوێن تەواوی بە ئەو لەبەرئەوەی
جەنگ لە زەوییەکە و ئەناکیمەکان، گەورەی شاری ئەم بوو، ئارگۆب شاری پێشتر چەبرۆن

وەستا.

15

چۆڵەوانی لە ئەدۆمەوە، سنوورەکانی لە خێڵەکانیان بەپێی یەهودا هۆزی سنوورەکانی و بوو.باشوور بەرەو قادێش هەتا سینەوە

کە بەرزاییەکەوە لە بوو، خوێ دەریای لە بەشێک هەتا باشوورەوە لە سنوورەکانیان و بە دەسوورێتەوە و ئەکرابیم، سەرکەوتنی بەرامبەر تێدەپەڕێت و دەچێت. باشوور بەرەو و ئەسۆرۆن، بۆ دەردەچێت و بارنێ، کادێش سەر بۆ باشوورەوە لە سەردەکەوێت و سێنا، لەسەر دەچێتەدەرەوە و کادێش. ڕۆژئاوای بۆ دەردەچێت و سارادا، ناو بۆ سەردەکەوێت ئەمە دەریا، دەبێتە سنوورەکانی دەرچوونی و میسر، دۆڵی هەتا تێدەپەڕێت و سەلمۆنا، باشوورەوە.لە سنوورەکانیانە

لە سنوورەکانیان ئوردون. ڕووباری تا سوێرەکە دەریا هەموو ڕۆژهەڵاتەوە لە سنوورەکان سەردەکەوێتە سنوورەکە ئوردونەوە. ڕووباری بەشی لە و دەریاکەوە لێژایی لە باکوورەوە، بایۆن بەردی سەردەکەوێتە و بێتئەرەبە، بۆ تێدەپەڕێت باکوورەوە لە و بێتئەگلائیم، بۆ دادەبەزێت و ئاخۆر، دۆڵی چوارەمی بۆ سەردەکەوێت سنوورەکان و ڕەئوبێن. کوڕی بۆ تێدەپەڕێت و دۆڵەکەیە، باشووری لە کە ئەدەممینە، هەڵسانەوەی بەرامبەر کە گەلگەل، سەرەوە دەچێتە سنوورەکان ڕۆگێل. کانیاوی دەبێتە دەرچوونەکەی و خۆر، کانیاوی ئاوی سنوورەکان و ئۆرشەلیمە، کە باشوور، لە یەبووسی پشتی لەسەر ئێننۆم، دۆڵی ناو بۆ لە کە دەریا، بەرەو ئێننۆمە دۆڵی بەرامبەر لە کە چیاکە، لووتکەی سەر بۆ نێو دەڕواتە

ئاوی کانیی سەر بۆ چیاکەوە لووتکەی لە سنوورەکە و باکوور. لە ڕەفاییینە زەوی بەشی ئەمە دەبات، بەعل بۆ سنوورەکە و دەردەچێت، ئەفرۆن چیای ناو بۆ و دەردەچێت، نەفتۆ ناو بۆ تێدەپەڕێت و دەریا، بۆ دەسووڕێتەوە بەعلەوە لە سنوورەکە و یاریمە. شارەکەی بۆ دادەبەزێت و خەسلۆنە، ئەمەش باکوورەوە، لە یارین شاری پشتی لەسەر ئەسار چیای باکوور لە عەقرۆن پشتی بەپێی سنوورەکە و باشوور. بۆ تێدەپەڕێت و خۆر، شاری باشووردا بەسەر سنوورەکان و دەردەچن، سۆکخۆس بۆ سنوورەکان و تێدەپەڕێت، و دەبێت. دەریا لەسەر سنوورەکان دەرچوونی و دەردەچن، لەبنا بۆ و تێدەپەڕن، کوڕانی سنوورەکانی ئەمانە دادەنێت. سنوور گەورە دەریا دەریاوە، لە سنوورەکانیان خێڵەکانیان.بەپێی دەوری بە یەهودان

فەرمانی ڕێگەی لە یەهودا کوڕانی ناوەڕاستی لە دا بەشێکی یەفونە کوڕی کالێب بۆ و کالێب و حەبرۆنە. ئەمە کە پێیدا، ئەناک، دایکی شاری ئەربۆک، شاری یەشوع و خودا، و ئەحیمان. و تەلمەی و شێشەی لەناوبرد: عەناقی کوڕەکانی سێ لەوێوە یەفونە کوڕی شاری پێشتردا لە دەبیر ناوی سەرەوە، چووە دەبیر دانیشتووانی لای بۆ لەوێوە کالێب بوو.نووسراوەکان

بگرێت، دا بەسەر دەست و بکوتێت و بگرێت نووسینەکان شاری هەرکەس گوتی: کالێب و و گرت، ئەوی کالێب برای قەنەزی کوڕی عوسنییێلی و ژنی. بە دەدەمێ کچم ئەخسای کرد ڕاوێژی ئەو، چوونەدەرەوەی کاتی لە ڕوویدا و ئەو. دایە ژن وەک خۆی کچی ئەکسای کالێب و کەرەکە، لەسەر کرد هاواری ئینجا کێڵگە. بۆ دەکەم باوکم لە داوا گوتی: و ئەو بە نەگەڤت زەوی بۆ چونکە پێبدە، بەرەکەتێکم گوت: پێی و هەیە؟ چیت گوت: پێی پێدا.خوارەوەی گۆنایسلانی و سەرەوە گۆنایسلانی ئەویش پێبدە. بۆتانیسم داومەتەوە،

لەسەر یەهودا کوڕانی هۆزی بۆ بوون شارەکانیان یەهودایە. کوڕانی هۆزی میراتی ئەمە و ڕێگما، و ئیکام، و ئاسۆر. و ئارا، و بایسەلەئێل، و چۆڵەوانی، لەسەر ئەدۆم سنوورەکانی ئەو و ئەوان، گوندەکانی و بالماعانا، و مائینام، و ئاسۆریۆنائین، و کادێش، و ئارووێل، و بەعفەلەس، و سێری و مۆلادا، و سەلما، و سین، و ئاسۆرە، ئەمە ئاسێرۆن، شارانەی و ئاسۆم. و باکۆک، و باڵا، کێڵگەکانیان، و گوندەکانیان، و بئێرشەبا، و خۆڵاشێئۆڵا، و سالیٚ و لابۆس و سێسێننەک. و ماخاریم و زیکلاگ و هەرما، و بێتێل، و ئێلبوودەد، گوندەکانیان.و شار، نۆ و بیست ئێرۆمۆس،

و مامانی، و ئیلووسۆس، و درێژکرا، و دوورا، و ئەشتائۆل. و زۆرعا ئەشتائۆل، دەشتایی لە ئەو، کێڵگەکانی و گادێرا و سەکاریم و یازێکا، و ساوخۆ، و مەمبرا، و ئۆدۆڵام، و یەرموس، و میسپا، و دالاد، و ماگادالگاد، و ئەداسان سێنە، ئەوان. گوندەکانی و چواردە شارانە و باگادییێل و گێدۆر و مااخۆس، و ماخێس چابرا، و ئیدێئادالێئا، و باسێدۆس، و یاخارێل، و ناسیب، و یانا، و ئەنۆخ، و ئیساک و لیبنا گوندەکانیان. و شار، شازدە ماخێدان، و نۆمان و ئەکرۆن، گوندەکانیان. و شار دە ئایلۆم، و باتێسار و کەزیب و ئاکیەزی و کەیلام کە شوێنانەی ئەو هەموو و گەمنا، هەتا ئەکرۆنەوە لە کێڵگەشوێنەکانیان، و گوندەکانی، و غەززە شوێنەکانی، کێڵگە و گوندەکانی و ئاسیەدۆس گوندەکانیان، و ئەشدۆدن، نزیکی دەکاتەوە.جیا گەورە دەریای و میسر، ڕووباری هەتا شوێنەکانی کێڵگە و گوندەکانی

ئەمە نووسراوەکان، شاری و ڕەوان و سۆخا، و یەتەر، و شامیر، شاخاوییەکەدا ناوچە لە و شار، یازدە گیلۆم، و هەننا و هالو و گۆسەم و ئایسام، و مەن، و ناو، و ئانۆن، و دەبیرە شاری و ئیوما، و فاکووا. و بائیساخوو و یەمائین و سۆما. و ڕێمنا ئایرەم، گوندەکانیان. و زیف، و کارمێل، و ماعۆن، کێڵگەکانیان. و شار، نۆ سۆرایس، و خەبرۆنە، ئەمە ئاربۆک، و ئەیلوئا گوندەکانیان. و شارەکە، نۆ تیمنا، و گیبعا و زاکانایم، و ئاریکام، و یارییێل، و یوتا،

کیریاس گوندەکانیان، و شار، شەش تێکوم، و بێسانام و ماگارۆس و گێدرۆن. و بێتسور تەرەباعام، و بەددەرگێس، و گوندەکانیان، و شار، دوو سۆسێبا، و یاریم، شارەی ئەم باعل، و شار، حەوت ئەرکادێس، و سادۆن شارەکانی و نافلازۆن و ئایۆخیۆزا و ستایشکردن، و گوندەکانیان.

ببەن، لەناویان نەیانتوانی یەهودا کوڕانی و بوون، نیشتەجێ ئۆرشەلیم لە یەبوسییەکان ئەمڕۆ.هەتا بوون نیشتەجێ ئۆرشەلیم لە یەبوسییەکان جا

16

لە یەریحۆیە بەرامبەر کە ئوردونەوە ڕووباری لە یوسف کوڕانی سنوورەکانی و چۆڵەوانییەکە، بۆ شاخاوییەکە، ناوچە بۆ یەریحۆوە لە سەردەکەوێت و بوو، ڕۆژهەڵاتەوە سنوورەکانی بەسەر دەپەڕێتەوە و بێتئێل، بۆ دەرەوە دەچێتە و لووزا. بێتئێل بۆ سنوورەکانی هەتا ئەتالیم سنوورەکانی سەر بۆ دەریاکە بۆ تێدەپەڕێت و ئەحاتارۆسی. یوسف، کوڕەکانی و دەبێت. دەریاکە لەسەر دەرچوونەکەیان و خوارەوە، بێتحۆرۆنی برد.میراتیان مەنەشە، و ئەفرایم

لە میراتیان سنوورەکانی کرا، دیاری هۆزەکانیان بەپێی ئەفرایم کوڕانی سنوورەکانی سنوورەکان و بوو. گەزارا و سەرەوە بێتهۆرۆنی هەتا ئێرۆک و ئەتارۆت ڕۆژهەڵاتەوە بۆ ڕۆژهەڵات بەرەو دەسووڕێتەوە گەرم، باکووری لە ئیکاسمۆن بۆ دەریاکە سەر دێنە و ئاتارۆس و ماخۆ ناو بۆ و یانۆکا. بۆ ڕۆژهەڵاتەوە لە تێدەپەڕێت و سێلێس، و تێناسا گۆڕەوە لە و ئوردون. ڕووباری لای بۆ دەردەچێت و یەریخۆ سەر دێتە گوندەکانیان،

میراتی ئەمە دەبێت، دەریا لەسەر دەرچوونیان و خەلکانا، بۆ دەریا بۆ دەڕۆن سنوورەکان
خێڵەکانیان.بەپێی ئەفرایمە هۆزی

مەنەشە، کوڕانی میراتی لەنێوان جیاکرابوونەوە ئەفرایم کوڕانی بۆ کە شارۆچکانەی ئەو
گەزەر لە کە لەناوبرد کەنعانییەکەی ئەفرایم گوندەکانیان. و شارۆچکانە ئەو هەموو
پاشای فیرعەون تا ڕۆژە، ئەم تا بوو نیشتەجێ ئەفرایم لە کەنعانییەکە و بوو، نیشتەجێ
و فەریزییەکان و کەنعانییەکان و سووتاند، ئاگری بە و گرت، ئەوی و سەرکەوت، میسر
کچەکەی.دایە خواستە بە ئەوی فیرعەون و کوشت، گەزەریان دانیشتووانی

17

بۆ بوو، یوسف نۆبەرەی ئەمە چونکە ڕوویدا، مەنەشە کوڕانی هۆزی سنوورانەی ئەو
باشان. لە و گلعاد لە بوو جەنگاوەر پیاوێکی کە گلعاد، باوکی مەنەشە، نۆبەرەی ماخیری
کوڕانی و ئیەزی، کوڕانی بۆ بوو، خێڵەکانیان بەپێی ماوە مەنەشەی کوڕانی بۆ ئەمەش
ئەمانە ئۆفێر. کوڕانی و سوماریم، کوڕانی و سوخەم، کوڕانی و ئیەزیێل، کوڕانی و کەلەز،
خێڵەکانیان.بەپێی بوون نێرینە

کچەکانی ناوەکانی ئەمانە و هەبوو، کچانی بەڵکو نەبوو، کوڕی هێفەر کوڕی سەلپادی بۆ و
و کاهین ئەلعازاری لەبەردەم ئەوان تیرزا. و میلکا حۆگلا، نۆئا، ماعلا، بوون: سەلپاد
دەستی ڕێگەی لە خودا گوتیان: و ڕاوەستان فەرمانڕەواکان لەبەردەم و یەشوع لەبەردەم
یەزدان فەرمانی بە جا براکانمان. لەناو پێبدرێت میراتمان کە دا فەرمانی موسا
دەشتی و کەوت، ئاناسساوە لە ئەوان گوریسی و پێدرا. باوکیان براکانی لەناو تیرووپشکیان

له برد میراتیان مەنەسا کوڕانی کچانی چونکە ئوردونە. لەوبەری کە گلعاد، زەوی لە لابێک ماوە.مەنەسای کوڕانی بۆ بوو گلعاد زەوی بەڵام براکانیان، ناوەڕاستی

و ئەناتە، کوڕانی بەرامبەر لە کە دێلەحەنات، بە بوون مەنەسا کوڕانی سنوورەکانی دەبێت، مەنەسا بۆ تافتۆت. سەرچاوەی بۆ یاسیب و یامین بۆ سنوورەکان سەر بۆ دەڕوات لەسەر دادەبەزن سنوورەکان و ئەفرایم. کوڕەکانی بۆ مەنەسا سنوورەکانی لەسەر تافەت و و مەنەسا، شاری لەنێوان ئەفرایم بۆ پستە دار یاریێل، دۆڵی بەپێی باشوور لە کاران دۆڵی لە دەریا. دەبێتە دەرچوونەکەی و ڕووبارەکە، ناو بۆ باکوور لە مەنەسا سنوورەکانی باکوور لە و سنوورەکانیان، دەبێتە دەریا و مەنەسا، بۆ باکوور لە و ئەفرایم، بۆ باشوورەوە ئاشێر: لە و یەساخار لە مەنەسا بۆ دەبێت و یەساخار. بۆ ڕۆژهەڵاتەوە لە و ئاشێر، دەگەنە و مەگیدۆ دانیشتووانی و گوندەکانی، و دۆر دانیشتووانی و ئەوان، گوندەکانی و بەیتان گوندەکانی.و مافێتا سێیەکی و گوندەکانی،

بە کرد دەستیان کەنعانییەکان و لەناوببەن، شارانە ئەم نەیانتوانی مەنەشە کوڕەکانی بەهێزبوون، ئیسرائیل کوڕانی کاتێک کە ڕوویدا و خاکەدا. لەم نیشتەجێبوون نەبردن.لەناویان بەتەواوی بەڵام فەرمانبەر، کردە کەنعانییەکانیان

یەک و میرات یەک تەنها بۆچی گوتیان: و یەشوع بە یوسف کوڕەکانی دایەوە وەڵامیان یەشوع کردووین. بەرەکەتداری خودا و زۆرین گەلێکی ئێمە پێداوین؟ پێوراوت بەشی پاکی خۆتان بۆ و دارستانەکە ناو بۆ سەرەوە بۆ برۆن زۆرن، گەلێکی ئەگەر گوتن: پێی ئێمە بۆ ئەفرایم چیای گوتیان: و دەکات. لێ تەنگتان ئەفرایم چیاکەی ئەگەر بکەنەوە، یەزرەعیل دۆڵی لە و گوندەکانی و بێتشان لە نیشتەجێ کەنعانییەکانی و نییە، بەس گەلێکی ئەگەر گوت: یوسفی کوڕەکانی بە یەشوع هەیە. ئاسنیان و هەڵبژێردراو ئەسپی

دەبێت، تۆ بۆ دارستانە ئەو نابێت. بۆت یەک بەشێکی هەیە، گەورەت هێزێکی و تۆیت زۆر
بەتەواوی کەنعانییەکە کاتێک و دەبێت، تۆ بۆ و دەکەیتەوە، پاکی و دارستانە چونکە
زاڵدەبیت.بەسەریدا چونکە تۆ هەیە، هەڵبژێردراوی ئەسپی هەرچەندە لەناودەبەیت،

18

هەڵدا، شایەتییان چادری لەوێ و کۆبوونەوە، شیلۆ لە ئیسرائیل کوڕانی کۆمەڵی هەموو و
گیرایەوە.دەستیاندا لەژێر زەوییەکە و

بە یەشوع و هۆز. حەوت وەرنەگرت، میراتیان ئەوانەی مانەوە، ئیسرائیل کوڕانی و
یەزدانی کە زەوییە، ئەو میراتگرتنی بۆ دەبن ماندوو کەی هەتا گوت، ئیسرائیلی کوڕانی
بە بڕۆن با هەستاون و بدەن، هۆزێکتان هەر لە پیاو سێ پێیداوین؟ ئێمە پەروەردگاری
و دابەشکردنی. بۆ دەبێت پێویست وەک لەبەردەمم، بکەن وەسفی با و زەوییەکەدا،
باشوورەوە لە بۆیان سنووری یەهودا کرد، دابەش بۆیان بەشی حەوت و لای. بۆ ڕۆیشتن
ئەو بەڵام ئێوە دادەمەزرێنن. بۆیان باکوورەوە لە یوسف کوڕەکانی و دادەمەزرێنێت،
تیروپشک من و من، لای بۆ ئێرە بیهێننەوە و بەش، حەوت بۆ بکەن دابەش زەوییە
لێڤی کوڕەکانی بۆ نییە بەش چونکە نا، ئێمە. خودای یەزدانی لەبەردەم ئێوە بۆ دەردەهێنم
میراتی مەنەشە هۆزی نیوە و ڕەئوبێن و گاد و ئەوانە، بەشی یەزدان کاهینیەتی ئێوەدا، لە
ئەوان.دایە یەزدان خزمەتکاری موسای کە ڕۆژهەڵات، لە ئوردون لەوبەری وەرگرت خۆیان

پێوانەکردنی بۆ دەڕۆن کە پیاوەکان بە دا فەرمانی یەشوع ڕۆیشتن، و هەستان پیاوەکان
شیلۆ لە لێرە من، لای بۆ وەرنەوە پاشان بکەن، پێوانە زەوییەکە و بڕۆن گوتی: و زەوییەکە

و پەڕینەوە زەویدا بە و ڕۆیشتن ئەوان یەزدان. لەبەردەم دەردەهێنم بۆ تیروپشکتان یەشوع. لای بۆ هێنایانە و کتێبێکدا، لە بەش حەوت نووسییانە شارەکان بەپێی و بینییان، یەزدان.لەبەردەم شیلۆ خستە ئەوان بۆ تیروپشکی یەشوع و

سنوورەکانی و خێڵەکانیان، بەپێی دەرچوو یەکەم بنیامین هۆزی تیروپشکی دەرچوو.یوسف کوڕانی لەنێوان و یەهودا کوڕانی لەنێوان تیروپشکەکەیان

یەریحۆ پشتی بەرەو سنوورەکان ئوردونەوە ڕووباری لە بوو، باکوورەوە لە سنوورەکانیان دەرچوونەکەی و دەریاکە، بەرەو چیاکە سەر بۆ سەردەکەون و سەردەکەون، باکوورەوە لە لووزا پشتی لەسەر لووزا، بۆ دەپەڕێتەوە لەوێوە سنوورەکان بێسۆن. مەبداریتیسی دەبێتە لەسەر ئۆرێخ ماتاروڤ بۆ دادەبەزێت سنوورەکان و بێتئێلە، ئەوە کە باشووریدا، لە خوارەوەیە.بێتحۆرۆنی باشووری لە کە شاخاوییەکە ناوچە

باشوورەوە، لە دەریایە لە ڕووی بەشەی ئەو لای دەپەڕێتە و دەپەڕێتەوە سنوورەکاندا بە و بەعل، قیریەت دەبێتە دەرچوونەکەی و باشوور، بێتحۆرۆنی ڕووی لەسەر شاخەکەوە لە ڕۆژئاواییە.بەشی ئەمە یەهودا. کوڕانی شارۆچکەی یەعاریمە، قیریەت ئەویش کە

گاسین، ناو بۆ دەپەڕێتەوە سنوورەکان و باعالەوە، کاریاس بەشی لە باشوور بەشی و دۆڵی ڕووی بەپێی ئەمە بەشێک، لەسەر دادەبەزن سنوورەکان و نافسۆ. کانیاوی لەسەر پشتی لەسەر گاییننا دادەبێت و باکوورەوە، لە ڕەفائینە ئێمێک بەشی لە کە سۆننامە، لەسەر تێدەپەڕێت و ڕۆگێل، سەرچاوەی لەسەر دادەبێت باشوورەوە، لە یەبووسای ئێسام، بەرزاییەکەی بە بەرامبەرە کە گالیلۆس، لەسەر تێدەپەڕێت و بێتشەمەش، کانیاوی لە بێتئارابا پشتی بە تێدەپەڕێت و ڕەئوبێن. کوڕانی بایۆنی بەردی لەسەر دادەبەزێت و

دەرچوونی و باکوورەوە. لە دەریا پشتی بەرەو سنوورەکان بۆ دادەبەزێت و باکوورەوە، لە ئوردون بەشی بۆ باکوور لە دەبێت خوێکان دەریای لووتکەی لەسەر سنوورەکان باشوور.لە سنوورەکانن ئەمانە باشوور،

کوڕانی میراتی ئەمە ڕۆژهەڵاتەوە، لای لە دەکات دیاری سنوور ئوردون ڕووباری و خێڵەکانیان.بەپێی دەوروبەری سنوورەکانی بنیامینە،

و ئامێکاسیس و بێتێگای و ئەریحا بوون: خێڵەکانیان بەپێی بنیامین کوڕانی شارەکانی گیبەعا، و مۆنی و کەفیرا و کارافا و ئەفراتا، و فارا، و ئایێن، و بێسانا، و سارای، و بەیتابارا، و ئامۆکە، و میرۆن، و ماسسهما، و بئێرۆت، و ڕامە، و گیبعۆن، گوندەکانیان، و شار دوازدە یاریم، گابائۆس، و ئۆرشەلیمە، کە یەبووس، و تارێلا. و زێلێکان، و ناکان، و کافان، و فیرا، خێڵەکانیان.بەپێی بنیامینە کوڕانی میراتی ئەمە گوندەکانیان، و شار، سێزدە

19

تیروپشکەکانی لەنێوان میراتەکەیان و دەرچوو، شیمۆن کوڕانی بۆ دووەم تیروپشکی و و کەلەدام، و سامەعا، و بئێرشەبەع، بە بوو ئەوان تیروپشکی و بوو. یەهودا کوڕانی بەیسماخێرێب، و سیکەلاک، و هۆرما، و پلانەکان و ئێرسوولا و یاسۆن، و بۆلا، و ئەرسۆلا، و گەرم و ئەرەممۆن گوندەکانیان. و شار، سێزدە کێڵگەکانیان، و باتارۆت، و سارسوسین، و بۆ ڕۆیشتن بالەک، تا شارەکانیان دەوروبەری گوندەکانیان. و شار چوار ئاسان، و یەتەر لە خێڵەکانیان. بەپێی شیمعۆنە کوڕانی هۆزی میراتی ئەمە باشوور، بەرەو بامەت یەهودا کوڕانی بەشی چونکە هات، شیمۆن کوڕانی هۆزی میراتی یەهودا تیروپشکی

تیروپشکی ناوەڕاستی لە برد میراتیان شیمۆن کوڕانی و بوو، ئەوان بەشی لە گەورەتر ئەوان.

میراتیان سنوورەکانی هۆزەکانیان، بەپێی دەرچوو زەبولون بۆ سێیەم تیروپشکی و بۆ کۆدەبێتەوە بێتهارابا لەسەر و مەگێلدا، و دەریاکە سنوورەکانیان. دەبێت ئەسەدەکگۆلا ڕۆژهەڵاتی لە بەرامبەر لە سەددووک لە گەڕایەوە و یێکمانە. لەبەردەم کە دۆڵەکە ناو و دابیرۆس، لەسەر دەبێت تێپەڕ و خاسەلۆسایس، سنوورەکانی لەسەر بەیتشەمەش لەسەر بەرامبەر دەرەوە لە دەسووڕێتەوە لەوێوە و فەنگای. لەسەر سەردەکەوێت ماساراۆزا. ڕیممۆنائا لەسەر تێدەپەڕێت و کاتاسێم، شاری لەسەر گێبێرێ، لەسەر ڕۆژهەڵات و زیفرۆن، لە دەبێت دەرچوونیان و حەمات، بۆ باکوور لەسەر دەسووڕێتەوە سنوورەکان و زەبولون کوڕانی هۆزی میراتی ئەمە بەیسمان. و ئەریحا، و سیموون، و نابائل، و کاتاناس، گوندەکانیان.و شارەکان خێڵەکانیان، بەپێی

سونام و خاسالۆس و یازێل سنوورەکانیان و دەرچوو. چوارەم تیروپشکی ئیساخار بۆ و و ڕێبێس، و کیشۆن و دابیرۆن و ئاناخێرێس. و ڕێرۆس و سیۆنا و ئاگیس و بوون، دەبەستێتەوە سنوورەکان و بێرساڤێس. و ئایمارێک، و تۆممان، و ئیەون، و ڕێمماس، سنوورەکانی دەرچوونی و بێتشەمەش، و دەریا بەرەو سالیم لەسەر و گەیسبۆر لەسەر خێڵەکانیان، بەپێی یەساخارە کوڕانی هۆزی میراتی ئەمە ئوردون. ڕووباری دەبێتە ئەو گوندەکانیان.و شارەکان

ئێکسێلێکێس سنوورەکانیان و خێڵەکانیان. بەپێی دەرچوو ئاشێر بۆ پێنجەم تیروپشکی و بە دەیگەیەنێت و مەعەسا، و ئەمیێل، و ئەلیمەلەخ، و بوون، کێئاف و بایسۆک و ئالێف و و خۆرەوە ڕۆژهەڵاتی لە دەگەڕێتەوە و لەبەنات. و سییۆن، بە و دەریا، بەپێی کارمێل

ناو دەچێتە و باکوور، بەرەو فتاییل و ئێکگای، و زەبولون بە دەیبەستێتەوە و بێتگێنێت، و ئەلبۆن و خۆبەماسۆمێل. ناو بۆ دەپەڕێتەوە و ئینائێل، و سەفتایبەیتمێ سنوورەکانی و ڕامە، بۆ دەگەڕێنەوە سنوورەکان و گەورە. سیدۆنی تا کانسان و ئەمەماۆن و ڕاحاب و یاسیف، لەسەر دەگەڕێنەوە سنوورەکان و سوورییەکان، ئەوانی و ماسفاسات کانی هەتا ئەمە ڕاعاو. و ئافێک، و ئارخۆب، و ئێخۆزۆب. و ئاپۆلێب و دەریا، دەبێتە دەرچوونەکەی گوندەکانیان.و شارەکان خێڵەکانیان، بەپێی ئاشێرە کوڕانی هۆزی میراتی

و بەسەمیین و مۆلا و مووڵام سنورەکانیان دەرچوو. نەفتالی بۆ شەشەم تیروپشکی و و بوون. ئوردون دەرچوونەکانیشی دۆدام، هەتا بوون، یەفسامای و نابۆک و ئارمێ لە و یاکانا، بۆ تێدەپەڕێت لەوێوە و ئەسسابۆر، لە دەریا بۆ دەگەڕێنەوە سنوورەکان لە ئوردون و دەیبەستێتەوە، دەریا بەپێی ئاشێر و زەبولون، بە دەیبەستێتەوە باشوورەوە خۆرەوە.ڕۆژهەڵاتی

و ئەرماس، و کێنێرێس. و ئۆماسادەکێس، و سوور، سوورییەکان، قەڵابەندەکانی شارە و و مێگالاعاریم، و کێرۆێ، و ئاسۆر، کانیاوی و ئەسساری، و کادێس، و ئاسۆر، و ئارائێل، نەفتالی.کوڕانی هۆزی میراتی ئەمە ئێسامیس. و بایتثامێ،

شارەکانی و ئەسا و سەراس سنوورەکانیان و دەرەوە. چووە حەوتەم تیروپشکی دان بۆ و و عەقرۆن، و تیمنا، و گرتنی، و سیلاسا، و ئەممۆن، و سالامیس، و بوون. سەمماوس دەریای لە و گەسرەممۆن، و بانایباکات، و ئازۆر، و گێبێێلان، و بێگێسۆن، و ئەلکاسا، خێڵەکانیان، بەپێی دانە کوڕانی هۆزی میراتی ئەمە یۆپایە. نزیک سنوور هاوکسەوە، گوندەکانیان.و شارەکانیان

پاشان لێیاندا، شمشێر بە و گرت ئەویان جەنگان، لەخیش دژی لە و ڕۆیشتن دان کوڕەکانی لەسەندان.لێنا ناویان و بوون نیشتەجێ تێیدا

میراتێکیان ئیسرائیل کوڕانی و سنوورەکانیان، بەپێی زەوییەکە داگیرکردنی بۆ ڕۆیشتن و کە پێدا شارەکەیان ئەوان خودا، فەرمانی ڕێگەی لە لەنێویاندا. نون کوڕی یەشوعی بە دا نیشتەجێ تێیدا و نا بنیاد شارەکەی و ئەفرایمە، چیای لە کە تەمنەسەرەح، کردبوو، داوای بوو.

باوکان سەرۆکانی و ناوێ کوڕی یەشوعی و کاهین ئەلعازاری کە دابەشکردنانەن ئەو ئەمانە لەلای یەزدان، لەبەردەم شیلۆ لە دایان میرات وەک تیروپشک بە ئیسرائیل هۆزەکانی لە زەوییەکە.داگیرکردنی بۆ ڕۆیشتن پاشان و شایەتی، چادری دەرگاکانی

20

پەناگا شارەکانی بڵێ: و ئیسرائیل کوڕەکانی لەگەڵ بکە قسە فەرمووو: یەشوع بە یەزدان و بێ گیان لێدەری کە بکوژ بۆ پەناگا فەرمووو. پێتانم موسا ڕێگەی لە کە ئەوانەی بدەن، تۆڵەکەرەوەی لەلایەن نامرێت بکوژەکە و ئێوە، بۆ پەناگا دەبنە شارانە ئەم و ئەنقەست، دادوەری. بۆ کۆمەڵ لەبەردەم ڕادەوەستێت هەتا خوێن،

شاری و ئەفرایم، چیای لە شەخەم و جیاکردەوە، نەفتالی چیای لە جەلیل لە قادێشی و یەهودا.چیای لە حەبرۆنە، ئەمە کە ئەربۆک،

له ئاریێمۆس و ڕەئوبێن، هۆزی له دەشتەکه له چۆڵەوانی له بۆسۆر دا ئوردون ئەوبەری له و مەنەسێ.هۆزی له باشانیتیدی له گاولۆن و گاد، هۆزی له گلعاد

لەنێویاندا که نامۆیەی ئەو بۆ و ئیسرائیل کوڕانی بۆ دیاریکراون که شارانەن ئەو ئەمانه له ئەوەی بۆ بکوژێت، گیانێک نەزانی به که کەسێک هەر ئەوێ بۆ هەڵاتن بۆ نیشتەجێیه، ڕابوەستێت.دادگایی بۆ کۆمەڵ لەبەردەم هەتا نەمرێت، خوێن تۆڵەکەرەوەی دەستی

21

کوڕی یەشوعی و کاهین، ئەلعازاری بۆ بوونەوە نزیک لێڤی کوڕانی گەورەکانی باوکه و کەنعان خاکی له شیلۆدا له و ئیسرائیل، هۆزەکانی له باوکان گەورەکانی سەرۆکه بۆ و نون، پێبدرێت شارەکانمان که داوە فەرمانی موسا ڕێگەی له یەزدان وتمان: و گوت ئەوانمان به و شارەکان ئیسرائیل کوڕانی و ئاژەڵەکانمان. بۆ لەوەڕگاکانیان لەگەڵ نیشتەجێبوون، بۆ یەزدان.فەرمانی به میراتدان له لێڤییەکان دایه لەوەڕگاکانیان

و یەهودا هۆزی له لێڤی کاهینانی هارونی کوڕانی بۆ و دەرچوو، قاحات گەلی بۆ تیروپشک بوو.شار سێزدە تیروپشک، به بنیامین هۆزی له و شیمۆن هۆزی له

به مەنەشه، هۆزی نیوەی له و دان هۆزی له و ئەفرایم هۆزی له ماوە قەهاتی کوڕەکانی بۆ درا.شار دە تیروپشک

له و نەفتالی هۆزی له و ئاشێر هۆزی له و یەساخار هۆزی له گێرشۆن کوڕەکانی بۆ وە

شار.سێزده باشان، له مه‌نه‌سا هۆزی نیوه‌ی

هۆزی له و گاد هۆزی له و ڕه‌ئوبێن هۆزی له خێڵه‌کانیان، به‌پێی مه‌راری کوڕه‌کانی بۆ و
شار.دوازده تیروپشک به زه‌بولون،

که شێوه‌یه‌ی به‌و لێڤییه‌کان، دایه له‌وه‌ڕگاکانیان زه‌وییه و شاره‌کان ئیسرائیل کوڕه‌کانی و
تیروپشک.به دا، موسا به فه‌رمانی یه‌زدان

ئه‌م بنیامین کوڕانی هۆزی له و شیمۆن کوڕانی هۆزی و یه‌هودا کوڕانی هۆزی وه
لێڤی، کوڕه‌کانی له قه‌هات گه‌لی له هارون کوڕه‌کانی بۆ لێنرا. ناویان و دا، شارانه‌یان
ئه‌مه که پێدان، ئه‌ناقی دایکی شاری قریه‌ت‌ئه‌ربه‌عی و که‌وت. ئه‌مانه بۆ تیروپشک چونکه
و شاره‌که کێڵگه‌کانی یه‌شوع ده‌وروبه‌ری. له‌وه‌ڕگاکانی به‌ڵام یه‌هودا، شاخی له حه‌برۆنه
موڵک.وه‌ک یه‌فونه کوڕی کالێبی کوڕه‌کانی به دا گونده‌کانی

شوێنه ئه‌و و حه‌برۆن واته کوشتووه، که‌سی بۆ دا په‌ناگای شاری هارون کوڕه‌کانی بۆ و
و ئه‌یلۆم و له‌گه‌ڵیدا. جیاکراوانه‌ی شوێنه ئه‌و و له‌منا هه‌روه‌ها له‌گه‌ڵیدا، جیاکراوانه‌ی
و پێکه‌نین و بۆی، جیاکراوه‌ته‌وه ئه‌وانه‌ی و تێما و بۆی، جیاکراوه‌ته‌وه ئه‌وانه‌ی
ئه‌و و تانو و جیاکراوه‌کانی، ئه‌و و ئاسا و ئه‌م، جیاکراوه‌کانی و ده‌بیر و ئه‌م، جیاکراوه‌کانی
هۆزی له و هۆزه‌دا. دوو ئه‌م له شار نۆ جیاکراوه‌کانی، ئه‌و و بێت‌شه‌مه‌ش و جیاکراوه‌کانی،
و عه‌ناتۆت و جیاکراوه‌کانی، شوێنه و گه‌تێت و جیاکراوه‌کانی، شوێنه و گبعۆن بنیامین،
شار. چوار ئه‌م، بۆ جیاکراوه‌ته‌وه ئه‌وانه‌ی و گامالا و ئه‌م، بۆ جیاکراوه‌ته‌وه ئه‌وانه‌ی
سێزده.کاهینه‌کان، هارونی کوڕانی شاره‌کانی هه‌موو

له کاهینەکانیان شارەکەی قاحات، کوڕانی لە ماوە لێڤییەکانی قاحات، کوڕانی گەلانی بۆ و زەوی و بوو، شەخێم کە پێدان، بکوژیان پەناگای شاری و بوو، ئەفرایم هۆزی جیاکراوانەی شارە ئەو و حۆرۆن، بێت و جیاکراوەکانی. زەوی و گازارا و جیاکراوەکانی، شارە، ئەم بۆ جیاکراون شوێنانەی ئەو و ئەلکۆسایم شاری دان، هۆزی لە و شار. چوار ئەمە، جیاکراوە ئەوانەی و ئەیلۆن و شارە، ئەم بۆ جیاکراون شوێنانەی ئەو و گەسەدان شاری و هۆزی نیوەی لە و شار. چوار ئەمە، بۆ جیاکراوە ئەوانەی و گەسەرەممۆن و ئەمە، بۆ دە، شارەکان هەموو شار. دوو جیاکراوەکانی، و یەبەسا و جیاکراوەکانی، و تانەخ مەنەسا، قەهات، کوڕانی گەلەکانی بۆ ئەوان، نزیک ئەوانەی ئەم، بۆ جیاکراوەتەوە ئەوانەی و ماونەتەوە.ئەوانەی

بۆ جیاکراوەکان شارە مەنەسا، هۆزی نیوەی لە لێڤییەکان، گێرشۆن، کوڕەکانی بۆ و دوو جیاکراوەکانی، و بۆسۆران و جیاکراوەکانی، و باسانیتیدی لە گاولۆن کوشندەکان: شوێنە و دەبا و جیاکراوەکانی، شوێنە و کیشۆن یەساخارەوە، هۆزی لە و شار. ئەوانەی و نووسینەکان کانی و بۆی، جیاکراون ئەوانەی و ڕەممات و جیاکراوەکانی، و جیاکراوەکانی، شوێنە و بەسەلان ئاشێرەوە، هۆزی لە چوار. شارەکان بۆی، جیاکراون ئەوانەی و ڕاحاب و ئەم، بۆ جیاکراوە ئەوانەی و چەلکات و جیاکراوەکانی شوێنە و دەبۆن بکوژەکە، بۆ جیاکراوەکە شارە نەفتالی، هۆزی لە و چوار. شارەکان ئەم، بۆ جیاکراوە و تەممۆن، و ئەمە، جیاکراوەکانی و نەمات، و ئەمە، جیاکراوەکانی و جەلیل، لە قادێش سێزدە خێڵەکانیان، بەپێی گێرشۆن شارەکانی هەموو شارەکە. سێ ئەمە، جیاکراوەکانی شار.

و لەوەرگاکانی، و مائان زەبولون، هۆزی لە ماوەکان، لێڤییە مەراری، کوڕانی گەلی بۆ و لە ئوردون ڕووباری ئەوبەری لە شار. سێ لەوەرگاکانی، و زیلا و لەوەرگاکانی، و قادێش

و میسۆ چۆڵەوانیدا، لە بۆسۆر بکوژەکە، پەناگای شاری ڕەئوبێن، هۆزی لە ئەریحا، بەرامبەر چوار لەوەڕگاکانی، و مافا و لەوەڕگاکانی، و دێکمۆن و لەوەڕگاکانی. و یازێر لەوەڕگاکانی، و کامین لەوەڕگاکانی، و گلعاد لە ڕامۆت و بکوژەکە، پەناگای شارەکەی گاد، هۆزی لە و شار. چوار. شارەکان هەموو لەوەڕگاکانی، و یازێر و لەوەڕگاکانی، و حێشبۆن و لەوەڕگاکانی. لێڤی هۆزی لە ئەوانەی خێڵەکانیان، بەپێی مەراری کوڕەکانی بۆ شارەکان هەموو بوون.شار دوازدە ماونەتەوە،

هەشت و چل ئیسرائیل، کوڕانی موڵکی ناوەڕاستی لە لێڤییەکان شارەکانی هەموو لەوەڕگاکان زەوی و شار ئەمانە، شارەکانی دەوروبەری لەوەڕگاکانیان. و شارەکان شارانە،ئەم هەموو بۆ شارەکە دەوروبەری

و باوکانیان، بیداتە خواردبوو سوێندی کە ئیسرائیل دایە زەوییەی ئەو هەموو یەزدان و لایەکەوە هەموو لە ئەوانی یەزدان و بوون. نیشتەجێ تێیدا و گرت میراتیان ئەوانیش هەموو لە لەبەردەمیان کەسیش خواردبوو. باوکانیان بۆ سوێندی چۆن وەک پشوویدا، لە یەکێک هیچ ئەوان. دەست دایە دوژمنانیانی هەموو یەزدان هەڵنەستا، دوژمنانیان نەخوارد، شکستی دا، ئیسرائیلی کوڕانی بە یەزدان کە چاکانەی بەڵێنە ئەو هەموو دی.هاتنە هەموویان

22

و کۆکردەوە، مەنەشەی هۆزی نیوەی و گاد کوڕەکانی و ڕەئوبێن کوڕەکانی یەشوع ئەوسا فەرمانی یەزدان خزمەتکاری موسا ئەوەندەی هەموو بیستووتانە ئێوە بۆیان: گوتی

لەم ئێوە پێکردن. فەرمانی ئەوەندەی هەموو بەپێی بوون من دەنگی گوێڕایەڵی و پێکردن، خۆتانتان خودای یەزدانی فەرمانی نەهێناوە، براکانتان لە وازتان ئەمڕۆ هەتا زۆرە ماوەیە پێی کە ڕێگەیەی بەو ئێمە، براکانی پشوویدا ئێمە خودای یەزدانی بەڵام ئێستا پاراستووە. کە موڵکەکەتان خاکی بۆ و ماڵەکانتان بۆ بڕۆنەوە و هەڵگەڕێنەوە کەواتە ئێستا گوتن.
ئەو جێبەجێکردنی لە بپارێزن زۆر بەڵام ئوردون. ڕووباری ئەوبەری لە پێیدان موسا جێبەجێکردن، بۆ پێداین فەرمانی یەزدان خزمەتکاری موسای کە یاسایەی ئەو و فەرمانانە پاراستنی ئەو، ڕێگاکانی هەموو لە ڕۆیشتن ئێمە، خودای یەزدانی خۆشویستنی و ئێوە، بیرکردنەوەی تەواوی لە ئەو خزمەتکردنی و ئەو، بە نووساندن و ئەو، فەرمانەکانی و ئەوان، دەرەوەی ناردنی و ئەوان کردنی بەرەکەتداری یەشوع ئێوە. گیانی تەواوی لە خۆیان.ماڵەکانی بۆ ڕۆیشتن ئەوان

لەگەڵ یەشوع دیکە نیوەکەی بۆ و دایە، باشانیتیدا لە موسا مەنەسا، هۆزی نیوەی بۆ و بۆ ئەوانی یەشوع کاتێک و دایە، دەریا لەلای ئوردون ڕووباری ئەوبەری لە براکانی و ماڵەکانیان، بۆ گەڕانەوە زۆردا سامانێکی بە و کردن. بەرەکەتداری ناردەوە، ماڵەکانیان تاڵانی کرد دابەشیان زۆر، جلوبەرگی و ئاسن، و زێڕ، و زیو، و زۆر، زۆر ماڵی ئاژەڵی براکانیان.لەگەڵ دوژمنەکان

لە شیلۆ لە ئیسرائیل کوڕانی لە مەنەسا هۆزی نیوەی و گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی ڕێگەی لە گرت میراتیان بە کە خۆیان موڵکی خاکی بۆ گلعاد، بۆ ڕۆیشتن کەنعان خاکی موسا.دەستی لە یەزدان فەرمانی

نیوەی و گاد کوڕانی و ڕئوبێن کوڕانی و کەنعانە، خاکی لە کە ئوردون، گلعادی بۆ هاتن و بینین.بۆ گەورە قوربانگایەکی نا، بنیاد ئوردون لەسەر قوربانگایەکیان لەوێ مەنەسا هۆزی

نیوەی و گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی ئەوەتا دەگوترا: کە بیستیان ئیسرائیل کوڕانی و گلعادی لەسەر کەنعان، زەوی سنوورەکانی لەسەر بنیادکردووە قوربانگایەک مەنەشە هۆزی کۆبوونەوە، شیلۆ لە ئیسرائیل کوڕەکانی هەموو و ئیسرائیل. کوڕانی ئەوبەری لە ئوردون، بکەن.ئەوان دژی لە جەنگ و سەربکەون ئەوەی بۆ

هۆزی نیوە کوڕانی بۆ و گاد کوڕانی بۆ و ڕەئوبێن کوڕانی بۆ نارد ئیسرائیل کوڕانی و کاهین. سەرۆک هارون کوڕی ئەلعازار کوڕی فینەحاس و ئەو گلعاد، خاکی ناو بۆ مەنەشە هۆزەکانی هەموو لە خێڵێک هەر ماڵی لە فەرمانڕەوایەک ئەو، لەگەڵ فەرمانڕەوایان لە دە ئیتر ئیسرائیلن. هەزاران فەرمانڕەوایانی کە باوکییەکان ماڵە فەرمانڕەوایانی ئیسرائیل، و گلعاد، خاکی لە مەنەسا هۆزی نیوەی و گاد کوڕەکانی و ڕەئوبێن کوڕەکانی لای بۆ هاتن سەرپێچییە ئەم کێ یەزدان: کۆمەڵی هەموو دەڵێت ئەمانە گوتیان: و کردن لەگەڵ قسەیان لە ئەمڕۆ هەڵگەڕانەوە بۆ ئیسرائیل، خودای لەبەردەم کرد سەرپێچیتان ئێوە ئەوەی ئایا یەزدان؟ لە بن هەڵگەڕاوە ئێوە ئەوەی بۆ قوربانگایەک، خۆتان بۆ بنیادنانی یەزدان، دەردێک و ئەمڕۆ؟ هەتا لێی نەکراییەنەوە پاک کە پەعۆر، گوناهەکەی ئێمە بۆ نییە بچووک ئەگەر دەبێت و وەرگێڕاندەوە، یەزدان لە ڕووتان ئەمڕۆ ئێوە و ڕوویدا. یەزدان کۆمەڵی لە و دەبێت. ئیسرائیل هەموو لەسەر تووڕەیی سبەینێ بکەونەوە، دوور یەزدان لە ئەمڕۆ لەوێ کە یەزدان، موڵکی زەوی بۆ بپەڕنەوە بێت، بچووک موڵکەکەتان زەوی ئەگەر ئێستا و خودا، لە مەبنەوە یاخیبوو و دەبێت، میراتتان ئێمەدا لەنێو و نیشتەجێیە، یەزدان چادری دەرەوەی لە دەنێن بنیاد قوربانگایەک ئێوە ئەوەی لەبەر یەزدان، لە لابەردەن ئێوەش شتە لە کرد سەرپێچی زارا کوڕی ئاخاری ئەوەتا نەک ئێمە. خودای یەزدانی قوربانگای تەنها کەسە ئەم و هات؟ ئیسرائیلدا کۆمەڵی هەموو بەسەر تووڕەیی و تەرخانکراوەکە، مرد.خۆی گوناهی بە کە نەبوو کەس یەک

قسەیان و وەڵامیاندایەوە مەنەشە هۆزی نیوەی و گاد کوڕەکانی و ڕەئوبێن کوڕەکانی
پەروەردگار خودای خودایە، ئەو گوتیان: و کرد ئیسرائیل هەزارەکانی فەرماندەکانی لەگەڵ
یاخیبووندا لە ئەگەر دەزانێت، خۆی ئیسرائیلیش و دەزانێت، خۆی خودا خودا، و هەیە،
خۆمان بۆ ئەگەر و ڕۆژەدا. لەم نەکات ڕزگارمان با پەروەردگار، لەبەردەم تاوانبارکردووین
لەسەری ئەوەی بۆ لابدەین، ئێمە خودای یەزدانی لە ئەوەی بۆ نا، بنیاد قوربانگایەکمان
بکەین، ڕزگاری قوربانی لەسەری ئەوەی بۆ بکەین، پێشکەش سووتاندنەکان قوربانی
دەگەڕێت.بەدوایدا یەزدان

منداڵەکانی سبەینێ ئەوەی بۆ گوتنی: بە کرد، ئەمەمان وشەیەک، لە ئاگاداری لەبەر بەڵام
یەزدان ئیسرائیل؟ خودای یەزدان، لەگەڵ هەیە چیتان نەڵێن، ئێمە منداڵەکانی بە ئێوە
نییە، یەزدان لە بەشێکتان هیچ و دانا، ئێوە و ئێمە لەنێوان سنوور وەک ئوردونی ڕووباری
ئێمە و نەکەن. پەرستش یەزدان ئەوەی بۆ دەکەن، بێگانە ئێمە کوڕانی ئێوە کوڕانی و
لەبەر نە و پێشکەشکراوەکان لەبەر نەک قوربانگایە، ئەم بنیاتنانی بۆ بکەین، ئاوا گوتمان
نێوان لە و ئێوە، و ئێمە نێوان لە بێت شایەتی ئەمە ئەوەی بۆ بەڵام قوربانییەکان،
لە ئەو، لەبەردەم یەزدان خزمەتی خزمەتکردنی بۆ ئێمە، لەگەڵ ئێمە نەوەکانی
و ڕزگاریخوازەکانمان، قوربانییە لە و قوربانییەکانمان لە و پێشکەشکراوەکانمان
ئێمە و نییە. یەزدان لە بەشێکتان سبەینێ: ئێمە منداڵەکانی بە نەڵێن ئێوە منداڵەکانی
لە نەوەکانمان لەگەڵ یان کرد، ئێمە لەگەڵ قسەیان و ڕوودا هەرگیز ئەگەر گوتمان:
کرد، دروستیان باوکانمان کە یەزدان، قوربانگای هاوشێوەی ببینن گوتیان: و داهاتوودا،
و ئێوە لەنێوان شایەتییەکە بەڵکو قوربانیەکان، لەبەر نەک و پێشکەشکراوەکان لەبەر نەک
و ئەمڕۆدا لە یەزدان لە وەرگێڕێینەوە ئێمە کەواتە نابێت کوڕانمان. لەنێوان و ئێمە،
پێشکەشکراوە بۆ بنێین بنیاد قوربانگایەک ئێمە ئەوەی بۆ یەزدان، لە جیاببینەوە
لەبەردەم کە یەزدان قوربانگای لە جگە ڕزگاری، قوربانی و قوربانییەکان و بەرهەمەکان

چادرەکەیەتی.

بوون، لەگەڵی کە ئیسرائیل کۆمەڵی فەرمانڕەوایانی هەموو و کاهین فینەحاسی کاتێک و قسەیان مەنەسا هۆزی نیوە و گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی کە بوو وشانە لەو گوێیان نیوەی و گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی بە کاهین فینەەسی و کردن. پەسەندی ئەوا کرد، لە سەرپێچیتان چونکە ئێمەیە، لەگەڵ یەزدان کە زانیومان ئەمڕۆ گوت: مەنەسسێی هۆزی کردووە. ڕزگار یەزدان دەستی لە ئیسرائیلتان کوڕانی چونکە و نەکردووە، یەزدان هۆزی نیوەی لە و گاد کوڕانی لە و ڕەئوبێن کوڕانی لە فەرمانڕەواکان و کاهین فینەحاسی ئەو ئەوانیش و ئیسرائیل، کوڕانی لای بۆ کەنعان خاکی بۆ گەڕانەوە گلعادەوە لە مەنەسا لەگەڵ قسەیان جا کرد، ئیسرائیلی کوڕانی خۆشی ئەمەش دانەوە. وەڵام پێ وشانەیان چیتر گوتیان کرد، ئیسرائیلیان کوڕانی خودای ستایشی و کرد ئیسرائیل کوڕانی و گاد کوڕانی و ڕەئوبێن کوڕانی خاکی لەناوبردنی بۆ جەنگ بۆ لایان بۆ نەکەن سەرکەوتن بوون.نیشتەجێ لەوێ ئەوانیش مەنەشە، هۆزی نیوەی

ئەمە گوتی: و نا مەنەشە هۆزی نیوەی و گاد و ڕەئوبێن قوربانگاکەی لە ناوی یەشوع ئەوانە.خودای یەزدان کە لەنێوانیان شایەتییەکە

23

دەوروبەری دوژمنەکانی هەموو لە ئیسرائیلی یەزدان ئەوەی پاش زۆر، ڕۆژانێکی دوای و و ئیسرائیل کوڕەکانی هەموو یەشوع پێشکەوتبوو. تەمەنی و بوو پیر یەشوع پشوودا، مامۆستایانی و ئەوان دادوەرانی و ئەوان فەرمانڕەوایانی و ئەوان پیرانی ئەنجومەنی

ئێوە پێشکەوتووم. ڕۆژگاردا لە و بوومەتەوە پیر من گوتن: پێی و بانگهێشتکرد ئەوان لە ئەمانە نەتەوانەی ئەو هەموو بە ئێمە خودای یەزدانی کرد هەرچەندە بینیتان بەڵام کە ببینن ئێوە. بۆ جەنگاوە کە ئەوەیە ئێوە خودای یەزدانی چونکە ئێمە، بەردەم بۆ میراتەکان لە ئەمانە ئێوە، بۆ ماونەتەوە نەتەوانەی ئەو ئێوە بۆ هاوێشتووم لە و تەواوی، بە لەناوبردووم نەتەوانەی ئەو هەموو ئوردونەوە ڕووباری لە هۆزەکانتان، خۆر.ڕۆژئاوای لەسەر دادەنێت سنوور گەورەکەوە دەریا

تەواوی بە هەتا لەبەردەممان، لەناودەبات ئەوان ئێمە پەروەردگاری یەزدانی بەڵام لەبەردەمتان پاشاکانیان و ئەوان هەتا دەنێرن، بۆ کێوییەکانی ئاژەڵە و لەناودەچن، پێی ئێمە پەروەردگاری یەزدانی وەک زەوییەکەیان، میراتگری دەبنە ئێوە و لەناودەبات، کتێبی لە ئەوەی هەموو جێبەجێکردنی و پاراستن لە بن بەهێز زۆر کەواتە فەرموون. ئێوە ئەوەی بۆ چەپ، بۆ نە و ڕاست بۆ نە نەدەن لای ئەوەی بۆ نووسراوە، موسادا یاسای نە و ناوبردرێت، ئێوەدا لەنێو خوداوەندەکانیان ناوی و ماوەکانەوە، نەتەوە ئەو ناو نەچنە وەک دەلکێنەوە، ئێمە خودای یەزدانی بە بەڵکو ببەن، کڕنۆشیان نە و بکەن، خزمەتیان ئێوە لەبەردەم بەهێزەکان و گەورە نەتەوە یەزدان و ڕۆژە. ئەم هەتا کردتانە ئەوەی هەزار ئێوە لە یەکێک ئەمرۆ. هەتا نەوەستاوەتەوە ئێمە لەبەردەم کەس و لەناودەدات، پێی چۆن وەک جەنگاوە، ئێوە بۆ ئێمە پەروەردگاری یەزدانی چونکە ڕاوناوە، کەسی فەرموویین.

ئەو بە خۆتان و بگەڕێنەوە ئێوە ئەگەر خودامان. یەزدانی خۆشویستنی لە بپارێزن زۆر و و بکەن تێکەڵیان خۆتان و بکەن، لەگەڵیان زەماوەندی و بلکێنن، لەگەڵتاندا ماوانەی نەتەوە ئەم لەناوبردنی بۆ ناکات زیاد چیتر گەورە کە دەزانن ئێوە بن، ئێوە تێکەڵی ئەوانیش لە تیر و پاژنەکانتان، لە بزمار و کۆسپ، و ئێوە، بۆ تەڵە دەبنە و بەردەمتان، لە نەتەوانە

پێیداون.پەروەردگارتان یەزدانی کە باشەی زەوییە لەم لەناودەچن هەتا چاوەکانتان،

و دڵ بە ئێوە و زەوین، لەسەر ئەوانەی هەموو وەک ڕێگایە، ئەم دەڕۆم بەڵام من یەزدانی کە وشانەی ئەو هەموو لە وشەش یەک تەنانەت کە دەزانن گیانتانەوە شکستی فەرمووی، ئێمەن بە سەر شتانەی ئەو هەموو دەربارەی پەروەردگارمان بۆ فەرمووی ئێوە لەسەر یەزدان کە باشانەی وشە ئەو هەموو چۆن وەک نەخواردووە. تا دەهێنێت، ئێوە لەسەر خراپانە وشە ئەو هەموو خودا یەزدانی ئاواش هاتووە، ئێمە بۆ پێشێلکردنتان لە پێیداون. یەزدان کە باشەی زەوییە لەم لەناوبەبات ئێوە ئەوەی بە بکەن خزمەت و ڕۆیشتن و پێکردین، فەرمانی کە ئێمە خودای یەزدانی پەیمانی بۆیان.ببەن کڕنۆش و دیکەکان خوداوەندە

24

و نووسەرانیان و پیرانیان کۆکردەوە، شیلۆ بۆ ئیسرائیلی هۆزەکانی هەموو یەشوع ڕایانگرتن.خودا لەبەردەم و کرد، بانگهێشت دادوەرانیان

دەفەرموێت: ئەمە ئیسرائیل پەروەردگاری یەزدانی گوت، گەلەکە هەموو بە یەشوع و و ئیبراهیم باوکی تارەحی بوون، نیشتەجێ ڕووبارەکە لەوبەری سەرەتاوە لە باوکانتان لە ئێوەم باوکی ئیبراهیمی من دەکرد. دیکەیان خوداوەندە خزمەتی و ناحۆر، باوکی و کرد، زۆر نەوەکەیم زەوییەکەدا، هەموو لە کرد ڕێنماییم هێنا، ڕووبارەوە ئەوبەری بۆ دا عیسۆ بە سێعیرم چیای و دا، عیسۆم و یەعقوب ئیسحاق بۆ پێبەخشی ئیسحاقم گەورە نەتەوەیەکی بە بوون لەوێ و میسر، بۆ دابەزین کوڕەکانی و یەعقوب و میراتگرتن،

که نیشانانەی ئەو بە میسر دا لێم و کردن. لەگەڵ خراپەیان میسرییەکان و بەهێز، و زۆر و سوور. دەریای ناو هاتنە و دەرهێنا، میسر لە ئێمەی باوکانی ئەمانە دوای کردم. لەنێویان دەریای ناو بۆ ڕاونان ئێمە باوکانی دوای ئەسپەکانیانەوە و گالیسکە بە میسرییەکانیش میسرییەکان و ئێمە لەنێوان تاریکی و هەور ئەویش کرد، یەزدان بۆ هاوارمان ئێمە سوور. خاکی لە یەزدان کە بینی ئەوەی ئێوە چاوەکانی داپۆشین. و هێنا بەسەریاندا دەریای دانا، مانەوە.چۆڵەوانی لە زۆر ڕۆژانێکی ئێوەش کردی، میسر

یەزدان و بوون، نیشتەجێ ئوردون ڕووباری لەوبەری کە ئەمۆریەکان زەوی بردە ئێمەی و ئەوانتان و گرت، میرات بە ئەوانتان زەوییەکەی ئێوە و ئێمە، دەستی دایە ئەوانی لەناوبرد.خۆتان لەبەردەمی

و ڕاکێشا، شەڕ ڕیزی ئیسرائیل دژی لە و هەستا مۆئاب، پاشای سیفۆر، کوڕی بالاکی و نەیویست تۆ پەروەردگاری یەزدانی لێبکات. نەفرەتمان ئەوەی بۆ بانگکرد بەلعامی و ناردی دەربازی ئەوان دەستی لە و کرد ئێمەی بەرەکەتەکان بە بەڵکو ببات، لەناو تۆ ئەریحا، ناو هاتنە و پەڕینەوە ئوردون ڕووباری لە ئێوە کردن. ڕادەستمان ئەوانی و کردین کەنعانییەکان، ئەمۆرییەکان، جەنگان: ئێمە دژی لە بوون نیشتەجێ ئەریحا لە ئەوانەی ئەوانی یەزدان بەڵام گرگاشییەکان، و حیتییەکان یەبووسییەکان، حیڤییەکان، پریزییەکان، لە ئەمۆرییەکانی پاشای دوازدە و نارد، ئێوە پێش زەردەواڵەی و ئێمە. دەست دایە کەوانەکەت.بە نەک و شمشێرەکەت بە نەک دەرکرد، بەردەممان

بنیادتان ئێوە کە شارەکانێک و نەبوونەتەوە، ماندوو تێیدا ئێوە کە پێدان زەوییەکی ئەو نەتانچاندووە، ئێوە کە زەیتوونزارەکان و ڕەزەمێوەکان و بوون، نیشتەجێ لەوان و نەناوە، دەخۆن.لێیان

لابەرن و ڕاستودروستی، لە و ڕاستی لە بکەن ئەو خزمەتی و بترسن یەزدان لە ئێستا
و کردن، خزمەتیان میسر لە و ڕووبار لەوبەری لە ئێمە باوکانی کە بێگانەکان خوداوەندە
بۆ ئەمڕۆ ئەوا یەزدان، خزمەتکردنی لە ناکات دڵخۆش بەڵام ئەگەر بکەن. یەزدان خزمەتی
ئەوبەری لە کە باوکانتان خوداوەندەکانی یان دەکەن، خزمەت کێ هەڵبژێرن خۆتان
بەڵام نیشتەجێن، زەوییەکەیاندا لە ئێوە کە ئەمۆرییەکان خوداوەندەکانی یان ڕووبارن،
پیرۆزە.ئەو چونکە دەکەین، یەزدان خزمەتی ماڵەکەم و من

بە خزمەت ئەوەی بۆ جێبهێڵین پەروەردگار کە ئێمە بۆ نەبێت گوتی: و دایەوە گەل وەڵامی
خۆی ئەو خودایە، خۆی ئەو ئێمە، پەروەردگاری یەزدانی بکەین. دیکە خوداوەندەکانی
کە ڕێگایەدا ئەو هەموو لە پاراست ئێمەی و دەرهێنا، میسرەوە لە ئێمەی باوکانی و ئێمە
یەزدان و تێپەڕین. بەناویاندا کە نەتەوانەی ئەو هەموو نێو لە و ڕۆیشتین، پێیدا
بەردەم لە بوون نیشتەجێ زەوییەکە لە کە نەتەوانەی ئەو هەموو و دەرکرد ئەمۆرییەکەی
ئێمەیە.خودای ئەمە چونکە دەکەین، یەزدان بە خزمەت ئێمەش بەڵام ئێمە،

و پیرۆزە، خودایەکی چونکە بکەن، یەزدان خزمەتی ناتوانن ئێوە گوت: گەلی بە یەشوع و
وازلە ئێوە کاتێک نابەخشێت. ئێوە یاخیبوونەکانی و گوناکان و ئیرەییە خودایە ئەم
دەدات ئازارتان و سەرتان دێتە ئەو بکەن، دیکە خوداوەندەکانی خزمەتی و بهێنن یەزدان
گوت: یەشوعیان بە گەل و کردووە. لەگەڵتان چاکەی ئەوەی لەجیاتی دەبات، لەناوتان و
دەکەین.یەزدان بە خزمەت ئێمە بەڵکو نەخێر،

ئەوەی بۆ هەڵبژارد یەزدانتان ئێوە کە خۆتان لەسەر شایەتن ئێوە گوت: گەلەکە بە یەشوع
خۆتان دڵی و لابەن، ئێوەدان لەناو بێگانانەی خوداوەندە ئەو ئێستا و بکەن. خزمەتی
ئێمە گوت: یەشوعیان بە گەل و ئیسرائیل. پەروەردگاری یەزدانی بەرەو بکەن ڕاست

دەگرین.ئەو دەنگی لە گوێ و دەکەین یەزدان بە خزمەت

شیلۆ لە پێدان حوکمی و یاسا و ڕۆژەدا، لەو بەست گەل لەگەڵ پەیمانێکی یەشوع و خودا، یاساکانی کتێبی لە نووسی وشانەی ئەم یەشوع ئیسرائیل. خودای چادری لەبەردەم گەلی بە یەشوع دایمەزراند. یەزدان لەبەردەم بوتمەکە دار لەژێر و برد گەورەی بەردێکی و قسانەی ئەو هەموو خۆی چونکە شایەتی، دەبێتە ئێوەدا لەنێو بەردە ئەم ئەوەتا گوت: ڕۆژانی لە شایەتی دەبێتە ئێوەدا لەنێو ئەمە و فەرموون، پێی ئەمڕۆ یەزدان کە بیستووە و نارد، گەلی یەشوع و دەکەن. مندا خودای یەزدانی لەگەڵ درۆ کاتێک دواییدا، هەموو لە کرد یەزدانی خزمەتی ئیسرائیل ڕۆیشتن. خۆی شوێنی بۆ هەریەکەیان کرد، درێژە ژیانیان یەشوع دوای کە پیرانەی ئەو ڕۆژەکانی هەموو لە و یەشوع، ڕۆژەکانی کردبوو.ئیسرائیلی بۆ یەزدان کە بینی کارانەیان ئەو هەموو کە ئەوانەی و

دە و سەد تەمەنی لە مرد یەزدان، کۆیلەی نون، کوڕی یەشوعی کە ڕوویدا ئەوانە دوای و لە ئەفرایم، کێوی لە نێژراوییان، خۆی میراتی سنوورەکانی لە تامناسەراخ لە و ساڵیدا. گلعاد.کێوی باکووری

شیخیم لە و سەرەوە هێنایانە میسرەوە لە ئیسرائیل کوڕەکانی یوسف، ئێسقانەکانی بە شیخیم لە نیشتەجێبوو ئەمۆرییەکانی لە یەعقوب کە کێڵگەیەی ئەو بەشی لە نێژرایان، یوسف.دایە بەشەی ئەو و هێنا، بەدەستی بەرخ سەد

گیبعای لە و مرد کاهین، سەرۆک هارون، کوڕی ئەلعازاری کە ڕوویدا ئەمانە دوای و ئەفرایم.کێوی لە پێیدرابوو کە نێژرا، خۆی کوڕی فینەحاسی